

# Holy Bible

## *Aionian Edition®*

**Lipatanu Lya Syayi, Wantu Woseri  
Pogoro New Testament**

[AionianBible.org](http://AionianBible.org)  
The world's first Holy Bible untranslation  
100% free to copy and print  
also known as " The Purple Bible "

*Holy Bible Aionian Edition ®*  
Lipatanu Lya Syayi, Wantu Woseri  
Pogoro New Testament

CC Attribution ShareAlike 4.0, 2018-2024

Source text: eBible.org

Source version: 2/21/2024

Source copyright: CC Attribution ShareAlike 4.0  
Pioneers.org, 2014

Formatted by Speedata Publisher 4.15.19 (Pro) on 2/27/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc  
<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

*Celebrate Jesus Christ's victory of grace!*



# Preface

Pogolo at [AionianBible.org/Preface](http://AionianBible.org/Preface)

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at [eBible.org](http://eBible.org), [Crosswire.org](http://Crosswire.org), [unbound.Biola.edu](http://unbound.Biola.edu), [Bible4u.net](http://Bible4u.net), and [NHEB.net](http://NHEB.net). The Aionian Bible is copyrighted with [creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0](http://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0), allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at [AionianBible.org](http://AionianBible.org), with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!



# Table of Contents

## NEW TESTAMENT

Matayu .....	11
Mariku .....	34
Luka .....	48
Yohani .....	72
Matendu .....	90
Warumi .....	113
1 Wakorintu .....	124
2 Wakorintu .....	135
Wagalatiya .....	142
Waefesu .....	146
Wafilipi .....	150
Wakolosayi .....	153
1 Watesaloniki .....	156
2 Watesaloniki .....	158
1 Timotewu .....	160
2 Timotewu .....	163
Titu .....	165
Filimoni .....	167
Waebulaniya .....	168
Yakobu .....	176
1 Peteru .....	179
2 Peteru .....	182
1 Yohani .....	184
2 Yohani .....	187
3 Yohani .....	188
Yuda .....	189
Ugubutulu .....	190

## APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré



# **NEW TESTAMENT**



G. BON

H. PISAN.

Yesu kalonga, "Tati guwalekeziyi toziya wavimana ndiri vyawatenda."

Shakapanu wagawana nguwu zyakuwi kwa kugalambula simbi.

Luka 23:34

# Matayu

**1** Yesu Kristu kaweriti mwiwuka gwa Dawudi na mwiwuka gwa Aburahamu. Ayi ndo walanga ya ukowu wakuwi, **2** Aburahamu kamwiwuliti Isaka na Isaka kamwiwuliti Yakobu na Yakobu kamwiwuliti Yuda na walongu wakuwi, **3** Yuda kamwiwuliti Peresi na Zera mawu gwawu kaweriti Tamari na Peresi kamwiwuliti Hesironi na Hesironi kamwiwuliti Rami, **4** Rami kamwiwuliti Aminadabu na Aminadabu kamwiwuliti Nashoni na Nashoni kamwiwuliti Salumoni **5** na Salumoni kamwiwuliti Boazi mawu gwakuvi kaweriti Rahabu, Boazi na Rutu waweriti walera wa Obedi na Obedi kamwiwuliti Yese. **6** Na Yeze kamwiwuliti Mfalumi Dawudi na Dawudi kamwiwuliti Selemani mawu gwakuvi kaweriti mdala gwa Uriya, **7** Selemani kamwiwuliti Rehobowamu na Rehobowamu kamwiwuliti Abiya na Abiya kamwiwuliti Asa. **8** Asa kamwiwuliti Yehoshafati na Yehoshafati kamwiwuliti Uziya **9** na Uziya kamwiwuliti Yosamu na Yosamu kamwiwuliti Ahazi na Ahazi kamwiwuliti Hezekiya. **10** Hezekiya kamwiwuliti Manasi na Manasi kamwiwuliti Amoni na Amoni kamwiwuliti Yosiya **11** na Yosiya kamwiwuliti Yekoniya na walongu wakuvi. Ashi shiweriti shipindi Wayawudi pawawajegiti kugenda muluhamiru Babiloni. **12** Pa Wayawudi kuwatola kugenda muluhamiru Babiloni na Yekoniya kamwiwuliti Sheatiyeli na Sheatiyeli kamwiwuliti Zerubabeli, **13** Zerubabeli kamwiwuliti Abiyudi na Abiyudi kamwiwuliti Eliyakimu na Eliyakimu kamwiwuliti Azori. **14** Azori kamwiwuliti Sadoki na Sadoki kamwiwuliti Akimu na Akimu kamwiwuliti Eliwudi. **15** Eliwudi kamwiwuliti Eleyazari na Eleyazari kamwiwuliti Matati na Matati kamwiwuliti Yakobu. **16** Yakobu kamwiwuliti Yosefu, mpalu gwa Mariya mawu gwakuvi Yesu yawamshema Kristu. **17** Su kuweriti na nyiwuku llongu na msheshi kwanjira Aburahamu mpaka Dawudi na nyiwuku llongu na msheshi kwanjira Dawudi mpaka Wayawudi pawawalopoliti kugenda Babiloni na nyiwuku llongu na msheshi kwanjira pawawatoliti lopola mpaka shipindi sha Kristu. **18** Hangu ndo Yesu Kristu ntambu yakiwukiti, Mariya mawu gwakuvi Yesu kaweriti kahetiviti na Yosefu. Kumbiti pamberi pa kulikala pamuhera gambira mpalu na mdala, kawanikaniti kana yinda kwa uwezu wa Rohu Mnanagala. **19** Yosefu mpalu gwakuvi kaweriti kamfirizya Mlungu, kafiriti ndiri kumlanguziya kwa wantu kuwera kana vidoda, Hangu kafiriti kumleka kwa bada. **20** Pakoweriti kankali kankulihola hangu, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kamulawira mukulota na kumgambia, "Yosefu mwana gwa Dawudi, nagutira kumtola Mariya kaweri mdala gwaku. Mana kana yinda kwa uwezu wa Rohu Mnanagala. **21** Hakamwiwuli mwana mpalu, nagwenga hagumshemi Yesu, toziya yomberi ndo hakawalopoziyi wantu kulawa muvidosa vyawu." **22** Vinu, vyoseri avi vilawira su viweri nakaka visoweru vyakatakuliti Mtuwa kupitira mbuyi gwa Mlungu, **23** "Mwali hakaweri na yinda, hakamwiwuli mwana mpalu na womberi hawamshemi litawu lyakuvi Imanuveri." Mana yakuvi, "Mlungu kapamuhera na twenga". **24** Su, Yosefu pakimkiti mumpota katenditi gambira vyakamgambiriti ulii ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa, kamtola mdala gwakuvi ukaya. **25** Kumbiti Yosefu

waliwoniti ndiri na Mariya mpaka pakamwiwuliti mwana mpalu. Yosefu kamupananiti mwana litawu Yesu.

**2** Yesu kiwukiti mlushi lwa Betirehemu, muliboma lya Yudeya, shipindi Herodi pakaweriti mfalumi. Kamkamu hera pakiwukiti kala, wantu wana malifa ga ntodonu wiziti kulawa kwagulawa mshenji kwa kutali wasokiti Yerusalem, **2** wakosiyiti, "Kakoshi mwana, Mfalumi gwa Wayawudi yakiwukiti? Tuyiwona ntodonu yakuvi kulawa kwagulawa mshenji, na twiza kumguwira yomberi." **3** Mfalumi Herodi pakapikaniriti aga, kalisheriti, yomberi pamuhera na woseri yawalikala Yerusalem. **4** Su kawashemiti watambika wakulu woseri pamuhera na wfunda wa Malagaliru na kuwakosiya, "Kristu Mlopoziya hakiwuki koshi?" **5** Womberi wamwankula, "Hakiwuki mlushi lwa Betirehemu, muliboma lya Yudeya. Hangu ndo ntambu yawalembiti wambuyi wa Mlungu, **6** 'Gwee Betirehemu isi ya Yuda, Gwenga gwa mdidini ndiri mulushi lumanikana lwa Yudeya, Toziya kwa gwenga hakalawili mlongoziya njira, Yakawalongoziya wantu wangu Israeli.'" **7** Su Herodi kawashemiti mubada wahenga yawalawiti kwagulawa mshenji, kawakosiyiti shipindi sheni ntodonu payiwalawiriti. **8** Shakapanu kawagambiriti wagendi Betirehemu pakalonga, "Mgendi mwakaloli weri visoweru nya mwana ayu, pamvima kala munjegeli visoweru su naneni hang'endi kumguwira." **9** Pawampikaniriti kala mfalumi, wamana ntodonu walii wagenditi. Su ntodonu ilii yawayiwoniti kwagulawa mshenji iwalongulelit hata igenda kugoloka pahala palii pakaweriti mwana. **10** Pawayiwoniti ndondi ilii wanemeleriti nentu. **11** Su, wingiriti mnumba, wamwoniti mwana ulii pamuhera na Mariya mawu gwakuvi, wasuntama pasi na wamguwira. Shakapanu wavugula na kumupa mafupu gawu ga zahabu na ubani na manemane. **12** Mlungu kawabeliziyyi mumpota nawamwuyira Herodi, su wawuyiti kuisi kwawu kwa njira yamonga. **13** Pawawukiti kala wahenga walii, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtua Mlungu kamlawiriti Yosefu mukulota, kamgambiriti, "Gwimuki! Gumtoli mwana pamuhera na mawu gwakuvi, mtugili Misri. Mulikali kulii mpaka panukugambira, toziya Herodi kafira kumlaga mwana ayu." **14** Su, Yosefu kimukiti, kamtola mwana pamuhera na mawu gwakuvi, kawukiti pashiru kugenda Misri. **15** Kalikaliti kulii mpaka pakahowiti Herodi. Shitwatila ashishitendikit su shisoweru shakatakuliti Mtua kwa njira ya mbuyi gwa Mlungu shitendeki, "Numshemiti mwana gwangu kulawa Misri." **16** Shakapanu Herodi pakavimaniti wahenga walii yawalawiti kwagulawa mshenji wamzyanga, kakalariti nentu. Kalagaliriti wanunu woseri wapalu mulushi lwa Betirehemu na mumpoku mwakuvi yawawera na umuli wa mininja miwili na pasi pawu walagwi. Katenditi hangu kulawirana na shilii shakamaniti kulawa kwa wahenga walii wamana ntodonu. **17** Hangu ndo ntambu ya vitimiyiti visoweru nya umbuyi wa Mlungu kwa njira ya mbuyi gwa Mlungu Yeremiya, **18** "Liziu lipikanika aku Rama, Shiwembu na kudaya kuvuwa. Raheri kankuwallilira wana wakuvi, Na kafira ndiri kunyamala, Toziya woseri wahowa." **19** Herodi pakahowiti kala, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtua Mlungu kamlawiriti Yosefu mundotu kulii Misri, **20** kamgambira, "Gwimuki! Gumtoli mwana pamuhera na mawu gwakuvi muwuyi muisi ya Israeli toziya woseri yawaferiti kumlaga mwana, wahowa kala." **21** Su

Yosefu kimuka, kamtola mwana pamuhera na mawu gwa mwana na wawuya Israeli. 22 Kumbiti Yosefu pakapikaniriti handa Arikerawu, mwana gwa Herodi kaweriti mtalumi gwa Yudeya pahala pakololitlimila Herodi tati gwakuwi, katiliti kugenda kulii. Nayomberi, pawambereziyiti mundotu, su kagenditi wega zya Galilaya 23 na kalikaliti mlushi Iwawalusheha Nazareti. Hangu ndo ntambu yavitimiyyiti visoweru vyakalongiti mbuyi gwa Mlungu, "Hawamshemi Mnazareti."

**3** Majuwa galii Yohani Mbatiza kalawiliti, kanjiti kubwera mushiwala sha Yudeya, 2 "Mleki vidoda vyamtenda, toziya Ufalumi wa kumpindi wapakwegera!" 3 Yohani ayu ndo ulii mweni Isaya mbuyi gwa Mlungu kamtakuliti pakalongiti, "Liziu lya muntu lipikanika kushiwala, 'Mumtandiri kala Mtua njira yakuwi, Mumnyosheri njira zyakuwi!' 4 Yohani kavaliti ngwu yawasoniti kwa mibahira ya ngamiya na lugoyi lwa lukuli mushunu mwakuwi na shiboga shakuwi shiweriti wanjombi na Iwashi lwa kuntundu. 5 Su wantu kulawa Yerusalem na kulawa wega zoseri zya Kuyudeya na mbwega zoseri za mump'eku mwa kulushemba lya Yoridani. 6 Walonga vidoda vyawu na yomberi Kawabatiziti mulushemba lwa Yoridani. 7 Kumbiti pakawawoniti Mafalisayu wawuwa na Masadukayu wankumwizira su wabatizwi, kawagambiriti, "Mwenga wana wa njoka! Muntu gaa yakawagambireni muyitili maya ya Mlungu yaya?" 8 Mlanguziyyi kwa matendu handa mleka vidoda. 9 Namulihola na kilitakulila, 'Tati gwetu ndo Aburahamu! Nukugambirani nakamu, Mlungu kaweza kugatenda mabuwi aga gaweri wana wa Aburahamu! 10 "Su vinu liwagu litulwa kala kudumula mishigira ya mitera, na kila mtera gwagulera ndiri mabwajubwaju gaherepa hagudumulwi na kugwasila mumotu. 11 Neni nkuwabatiza kwa mashi kulanguziya kuwera mleka vidoda vyamtenditi. Kumbiti yakiza kumbeli kwangu kawera na makakala kuliku nenii, nenii nfaa ndiri ata kupapa vilwatu vyakuwi. Yomberi hakakubatizani kwa Rohu Mnagala na kwa motu. 12 Yomberi muliwoku lyakuvi kana luselu lwa kupepetera, hakayijoiniri nganu na kuitula muluhanja Iwakuvi, kumbiti hakatoli miwawi na kuijpambira pamotu gwagutenda ndiri tiya." 13 Shipindi shili Yesu kiziti kulawa Galilaya kasokiti palushemba lwa Yoridani, kamgenderiti Yohani su kambatizi. 14 Kumbiti Yohani kajeriti kumbelera pakalonga, "Yani gwenga gwankwiza kwa nenii? Neni ndo nfiruwa kubatizwa na gwenga." 15 Su Yesu kamwankuliti, "Guleki hera iweri ntambu ira ayi vinu, hangu ndo ntambu ihererepa kugatenda goseri gakafira Mlungu." Palii Yohani kajimiriti. 16 Kamkamu hera Yesu pawambatiziti kala, kalawiti mumashi, su kumpindi kwa Mlungu kuvuguka na kamwoniti Rohu gwa Mlungu pakiza pasi gambira ng'unda na kumkangira mulibega. 17 Liziu kulawa kumpindi kwa Mlungu lilongiti, "Ayu ndo Mwana gwangu yanumfira nentu, nhorepeziwa nayomberi."

**4** Shakapanu Rohu Mnagala kamlonguziyiti Yesu kushiwala su kajerwi na Shetani. 2 Kaliyiti ndiri kwa malongu msheshi pashiru na paliwala, shakapanu Yesu kaweriti na njala. 3 Su Shetani kamwiziriti, kamgambira, "Handa gwenga nakaka gwa Mwana gwa Mlungu, gugagalambuziyyi mabuwi aga gaweri mabumunda." 4 Yesu kamwankuliti, "Malembu galonga, 'Muntu hapeni kalikali kwa kuliya shiboga hera, kumbiti kwa kila

shisoweru shakatakula Mlungu.'" 5 Shakapanu Shetani kamtoliti mpaka Yerusalem, Lushi Lunanagala na kamtuliti pashinara sha Numba nkulu ya Mlungu, 6 kamgambiriti, "Handa gwenga nakaka gwa Mwana gwa Mlungu, gulyasi pasi, toziya malembu galonga, 'Mlungu hakawagambiri wantumintumi wa kumpindi wakuwi kuusu gwenga, Hawakutoli mumawoku mwawu, Nagulikwala mumabuwi'" 7 Yesu kamgambiriti, "Kumbiti Malembu galonga viraa, 'Nagumjera Mtua, Mlungu gwaku.'" 8 Shakapanu Shetani kamtoliti mpaka pampindi nentu palugongu na kamlanguziyiti falumi zoseri zya pasipanu na ulunda wakuwi. 9 Kamgambiriti, "Hanukupi gwenga goseri aga, handa pagusuntama pasi na kunguwira neni." 10 Palii Yesu kamgambiriti, "Gugendi zyaku Shetani! Malembu galonga, 'Hagumgwiri Mtua Mlungu gwaku na kumtendera gweka yakuwi'" 11 Shakapanu, Shetani kamleka Yesu na wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu wiziti kumtanga. 12 Yesu pakapikaniriti handa Yohani wantula mushibetubetu, kagenditi Kugalilaya. 13 Kawukiti Nazareti, kagenditi Kafarinaumu, lushi Iwaluveliti mump'eku mwa bahali ya genisareti, mumbaka mwa Zebuluni na Nafutari kalikala aku. 14 Hangu ndo ntambu yashitimiyiti shisoweru sha Mlungu shakatakuliti kwa njira ya Isaya mbuyi gwa Mlungu, 15 "Isi ya Zebuluni na isi ya Nafutari, Kuyigendera bahali, kumwambu kwa lushemba Yoridani, Galilaya, isi ya wantu Wayawudi ndiri! 16 Wantu yawakaliti munititi Wawona kulangala kukulu. Na woseri yawalikaliti muisi ya ntiti na shivinyiru sha kuhowa Kulangala Kuwalangalira." 17 Kwanjira shipindi shili Yesu kanjiti kubwera pakalonga, "Mleki vidoda, toziya Ufalumi wa kumpindi wapakwegera!" 18 Yesu pakaweriti kankugendagenda kumbeku kilitanda lya Galilaya, kawawoniti walongu wawili yawaweriti walowa wa wasomba, Simoni yawamsheha Peteru na mlongu gwakuvi Andereya, waweriti wankulowa wasomba multanda kwa wawu. 19 Yesu kawagambiriti, "Munfatii, naneni hanuwatendi mwenga muweri walowa wa wantu." 20 Kamkamu hera wazilekiti nyavu zyau, wamfatiti. 21 Pakagenditi kulongolu kidogu, kawawoniti walongu wamonga wawili, Yakobu na Yohani, wana wa Zebedayu. Waweriti wa mumtumbwi pamuhera na tati gwawu Zebedayu wankuzinyawa nyavu zazu. Yesu kawashemiti, 22 palaa palii waguleka mtumbwi pamuhera na tati gwawu na wamfatiti. 23 Yesu kagenditi Mugalilaya yoseri, kafunditi mnumba za Mlungu na kabweriti Shisoweru Shiwigira sha Ufalumi, na Kaponiziyiti wantu yawawera na malweli ga ntambu zoseri. 24 Visoweru kuus Yesu vyeniyiti muisi yoseri ya Siriya, su wantu woseri yawawera na malweli na yawalwala malweli ga ntambu zoseri na ndabiku, wantu yawawera na washamshera na wantu yawawera na visirika na wantu yawaweriti wahushu, wawajegiti kwa Yesu na kawaponiziyiti woseri. 25 Lipinga likulu lya wantu limfatiti kulawa Galilaya na lushi ilongu na Yerusalem na Yudeya na kumwambu kwa lushemba Yoridani wamfatiti.

**5** Yesu pakagawoniti mapinga ga wantu, kakweniti kulugongu, kalivagit pasi. Wafundwa wakuvi walivagitji pawamzyengeta, 2 na Yomberi kanjiti kuwafunda. 3 "Mbaka ya woseri yawawera na wahushu wa shirohu, Toziya Ufalumi wa mpindi ndo wawu! 4 Mbaka kwa woseri yawawera na hinginiku, Toziya Mlungu hakawazyangizyangi! 5 Mbaka kwa woseri yawawera wapoli,

Toziya hawayihali isi. 6 Mbaka kwa woseri yawawera na njala na yimiiluwa ya kutenda gakafira Mlungu, Mlungu hakawayukutiziy! 7 Mbaka kwa woseri yawawera na lusungu kwa wamonga, Mlungu hakawawoneri lusungu womberi! 8 Mbaka kwa woseri yawamfira Mlungu kwa moyoyu yawu yoseri, Womberi hawamwoni Mlungu! 9 Mbaka kwa woseri yawajecta ponga, Mlungu hakawashemi wana wakuwi! 10 "Mbaka kwa woseri yawatabika toziya yakutenda gakafira Mlungu, Ufalumi wa kumpindi ndo gwawu! 11 "Mbaka mwenga wantu pawawigilanga na kuwazulumu na kuwatendera madoda ga ntambu zoseri toziya mwenga munjimila neni. 12 Mwenga mnemeli na kusekelera toziya mafupu genu ndo makulu kumpindi kwa Mlungu. Hangu ndo ntambu yawaalikaliti wambuyi wa makashu wa Mlungu pamberi pa mwenga. 13 "Mwenga mulifana gambira munu gwa pasipanu. Kumbiti munu pagwasa unoga wakuwi, kwahera njira yingi yakugutenda gunogi kayi. Hapeni gufayi, su hawagwasii kunja na wantu hawagutimbangi. 14 "Mwenga ndo langala ya pasipanu! Lushi lwa walunyawiti mulugongu hapeni lulififi. 15 "Kwahera wantu yawaawasha shikoloboyi na kushigubikira na shiwiga, badala yakuwi hakashituli pampindi pa shintambi, su kulangala kwakuwi kulangali kwa kila muntu mnumba. 16 Ntambu ira ayi, langala ya mwenga ilangali mpaka kulongolu kwa wantu, su wagaloli matendu genu gaherepa, wamkwisi Tati gwenu yakawera kumpindi. 17 "Namulihola handa niza kuwusiya Lilagaliru lya Musa na mafundu ga wambuyi wa Mlungu. Niza ndiri kugawusiya Malagaliru, kumbiti kutenda mafundu gawu gatendeki. 18 Nukugambirani nakaka, kumpindi na pasipanu pazipelera, kumbiti hapeni ata shisoweru shididini ama seemu ndidini yavilembitiwi Mumalagaliru yiwusiwi, su mpaka mafundu goseri gatendeki. 19 Su yoseri yakamegi ata lilagaliru limu lididini na kuwafunda wamonga watendi vira, ayu hakaweri mdidini muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu. Kumbiti ulii yakabatira malagaliru na kuwafunda wamonga kutenda vira, muntu ayu hakaweri mkulu muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu. 20 Toziya nukugambirani, handa kumfiriziya Mlungu kwamwenga pakakanka ndiri ulii wa Mafalisyu na wafunda wa Malagaliru, hapeni mwingiri nakamu muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu. 21 "Mpikaniriti ntambu ya wantu wagonawawagambiriti, 'Nagulaga! Na yoseri yakalaga hawamtozi.' 22 Kumbiti vinu neni nukugambirani, yoseri yakawera na maya kwa mlongu gwakuwi hawamtozi, yakamzarawu mlongu gwakuwi hawamjegi mumahakama. Na yacamshema mlongu gwakuwi, 'Mzizigizi' hakaweri muhatari ya kwingira mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) 23 Su pagulaviya mafupu gaku pashitalawanda sha kutambikira na gulihola gwana ungondu na mlongu gwaku, 24 guleki mafupu gaku pashitalawanda sha kutambikira, guwuyi hutu gwakatendi ponga na mlongu gwaku, su gwizi na gulaviyi mafupu gaku kwa Mlungu. 25 "Gupatani na mstaki gwaku kanongola pamuwera mwankali munjira kugenda kumahakama. Pagutenda ndiri hangu, mstaki gwaku hakakujegi kwa mtoza, nayomberi hakakujegi kwa wanjamjila wakutatili mushibetubetu. 26 Nakaka nukugambira, hapeni gulawi mulii mpaka gulipi ligwala lya kumalalira. 27 "Mpikanira handa wantu wawagambiriti, 'Nagutenda uhumba!' 28 Su vinu neni nukugambirani, yoseri yakamlola mdala kwa kufira

kutenda nayu undiyandiya, muntu ayu katenda kala uhumba mumoyu mwakuwi. 29 Su, lisu lyaku lya kumliwu palitenda gutendi vidoda, gulikolopoli na kulyasa kutali! Mbaka nentu kwasa shiwungu shimu sha nshimba yaku, kuliku nshimba yaku yoseri wayasi mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) 30 Handa liwoku lyaku lya kumliwu litenda gutendi vidoda, gulidumuli na kulyasa kutali! Mbaka nentu gwenga kwasa shiwungu shimu munshimba yaku, kuliku nshimba yaku yoseri kwingira mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) 31 "Itakuliti kala vira, 'Yakamleka mdala gwakuwi ifiruwa kampanani malembu ga kumleka.' 32 Kumbiti neni nukugambirani, yakamupanana mdala gwakuwi malembu ga kumleka, tembera ndiri kwa shitwatira, kamtenda kaweri mndiyandiya, na muntu pakamyuga mdala yawampananiti malembu ga kumleka, katenda uhumba." 33 "Kayi mpikanira handa wantu wagonawawagambiriti, 'Naguleka kulirapa kwaku, kumbiti gutendi ntambu yagulirapa kwa Mtua.' 34 Kumbiti neni nukugambirani, nagulirapira kwa ntambu yoseri illi. Nagulirapira kwa kumpindi, toziya ndo shibanta sha ufalumi sha Mlungu, 35 ama mupasipanu, mana ndo shiti shakuwi sha kutulila magulu, ama kwa Yerusalem toziya ndo lushi lwa Mfalumi mkulu. 36 Nagulirapira ata kwa mtuwi gwaku, toziya hapeni guwezi kutenda ata vilii yimu iweri neru ama nnti. 37 Pagutakula 'Yina' su iweri 'Yina', pagutakula 'Ndala' su iweri 'Ndala'. Shoseri shilii shagutakula kunja na ashi shilawa kwa ulii Shetani. 38 "Mpikaniriti ntambu yawatakulaga, 'Lisu kwa lisu na linu kwa linu.' 39 Kumbiti neni nukugambirani, namumwuzilira muntu mdoda. Muntu pakakukoma lisaya lya kumliwu gumleki kakukomi vira na lya kumshigi. 40 Muntu pakakujegera kumahakama kafira kalitoli lisati lyaku, gumlekeri vira na likoti lyaku. 41 Na muntu pakakulazimisha kupapa shisanka shakuwi kilumita yimu, gushipapi kilumita mbili. 42 Muntu yakakuluwa gumpanana, nagumpanana shisogu muntu yakafira kukuwanda shintu. 43 "Mpikanira ntambu yawatakulagi, 'Guwafiri waganja waku na guwakalaliri wang'ondu waku.' 44 Kumbiti neni nukugambirani, muwafiri wang'ondu wenu na muwaluwili kwa Mlungu walli yawakuzuluman, 45 su hamuweri wana wa Tati gwenu kakumpindi. Yomberi kawawalira mshenji wantu wadoda na wantu waheri na kawatowera vira wantu woseri yawamfiriziya Mlungu na wantu yawamfiriziya ndiri Mlungu. 46 Hashi, Mlungu hakakupanani mafupu ga ntambu gaa pamuwafira hera walii yawawafira mwenga? Ata watola kodi watenda vira! 47 Handa pamuwalamusya hera walongu wenu, hashi, mtenda shitwatira sha hera hangu ndiri? Ata wantu yawamumana ndiri Mlungu watenda vira! 48 Muweri waheri ntambu yakawera muheri Tati gwenu kakumpindi!

**6** "Mulikali weri namwiza kutenda matendu genu gagamfiriziya Mlungu kulongolu kwa wantu su mfira wakuloleni. Handa pamtenda hangu, Tati gwenu kakumpindi hapeni kawapanani mafupu. 2 "Su, pagumpanana vintu muhushu nagulibwera, nagutenda gambira wafyangu ntambu yawatenda mnumba za Mlungu na munjira wantenda hangu su wantu wawakwisi. Nukugambirani nakaka, wantu awa wapata kala mafupu gawu goseri. 3 Kumbiti gwenga pagumpanana vintu muhushu, gutendi ntambu ayi ata ganja gwaku nakavimana shagutenda. 4 Shilii shagutendti hashiweri muubada. Tati gwaku yakawona

muubada, hakakupi lifupu. 5 "Pamluwa Mluntu namtenda gambira wafyangu! Womberi wafira kugoloka na kumluwa Mluntu pakati pa numba za Mluntu na pakati pa mbwega za njira su wantu wawaloli. Nukugambirani nakaka, womberi wapata kala mafupu gawu goseri. 6 Kumbiti gwenga pagumuwa Mluntu, gwingiri mushumba shaku, gutati mlyangu, shakapanu gumluwi Tati gwaku yakawoneka ndiri. Na Tati gwaku yakawona vintu vya muubada, hakakupanani lifupu. 7 "Pamumuwa Mluntu, nambotanga gambira wantu yawamumana ndiri Mluntu. Womberi walihola kuwera milungu yawu hayiwapihanri toziya ya visoweru vyawu vivuwa. 8 Namuwera gambira womberi. Tati gwenu kavimana kala galii gamfira pamberi pa kumluwa. 9 Su, hangu ndo ntambu yamfiruwa kumluwa Mluntu, 'Tati gwetu gwa kumpindi, Litawu lyaku likwiswi. 10 Ufalumi waku wizi, Shagufira shitendeki pasipanu gambira kumpindi. 11 Gutupanani lero shiboga shetu sha kila lishaka. 12 Gutulekiziyi vidoda vya twenga, ntambu yatuwalekezyiti yawatutendiriti vidoda. 13 Nagutwingiziya mukujerwa, Kumbiti gutulopoziyi kulawa kwa Mkondola ulii'. 14 "Toziya pamuwalekeziya wantu vidoda vyawu, Tati gwenu gwa kumpindi hakawalekiziyani mwenga. 15 Kumbiti pamuwalekeziya ndiri wantu vidoda vyawu, Tati gwenu hapeni kawalekiziyi mwenga vidoda vyenu. 16 "Pamleka kuliya, namhinginika kusheni ntambu yawatenda wafyangu. Womberi wahinginika kusheni kwawu, su kila muntu kamlolli handa woya kuliya. Nuwagambirani nakaka, womberi wapata kala mafupu gawu. 17 Kumbiti gwenga pagoya kuliya, guliswagi mtuvi gwaku lipaki na gunawi sheni shaku, 18 Su, muntu yoseri nakavimana handa gwoya kuliya, Su gumanikani hera Tati gwaku yakawoneka ndiri. Na Tati gwaku yakawona shagutenda muubada, hakakupanani lifupu. 19 "Namilitulira luhanja pasipanu, wameyi na kutu vihalibisiya na vimpegu wabomolanga na kwiwa. 20 Mlituliri luhanja lwenu kumpindi, kweni wamehi na kutu hapeni waluharibisi na vimpegu hapeni wabomolangi na kwiwa. 21 Toziya pali paluwera luhanja lwaku, ndo haguwei moyu gwaku. 22 "Lisu ndo limuliku lya nshimba. Handa lisu lyaku ndo likomu, nshimba yaku yoseri hayiweri mugulangala. 23 Handa lisu lyaku palilwala, nshimba yaku yoseri hayiweri muntiti. Su, gulangala waguwera mngati mwaku ndo ntiti, su ayi ndo ntiti ya kulyogisya nentu! 24 "Kwahera muntu yakawenza kuwatendera watusha wawili, toziya hakamkalaliri yumu na kumfira yumonga, ama hakamjimiru yumu na kumbeza yumonga. Hapeni mumtenderi Mluntu na mpiya. 25 "Ndo mana nuwagambirani, namtira kuusu shiboga na shilandwa vyamfira su mulikali, ama hamvali shishi. Hashi, makaliru ndo shiboga hera ama nentu? Na nshimba hashi handa nentu ndiri ya nguwu? 26 Muwaloli wampongu wa muntundu, wayala ndiri mbeyu na wabena ndiri, wala wahera luwanja loseri. Ata hangu, Tati gwenu gwa kumpindi kawalyiziyi! Hashi, mwenga mwamana ndiri kuliku wampongu awa? 27 Ndo gaa muwamu mwenu yakawera na lyoga kaweza kwongera shipindi sha kulikalpa pasipanu? 28 "Ntambu gaa mulihola kuusu nguwu? Mloli uluwa wa muntundu ntambu yawukula, utenda ndiri lihengu pota na kupota. 29 Kumbiti nuwagambirani, ata Mfalumi Selemani mweni na ulunda wakuwi woseri wamvalisya ndiri nguwu zihereda gambira uluwa awu. 30 Payiwe, Mluntu kaluvalusya luhamba lwa mlushi hangu lweni leru lwa palaa na

shirawu Iwaswa mumotu. Hashi, hakawatenderi mwenga nentu? Mwenga wantu mwana moyu mdidini! 31 "Su, namwera na lyoga, 'Shiboga shangu hashilawi koshi? Ama hatulandi shishi? Ama hatuvali shishi?' 32 Vyoseri avi, wantu yawamumana ndiri Mluntu wavisakula. Tati gwenu gwa kumpindi kavimana kuwera mfira vintu vyoseri avi. 33 Su, mtendiwuti Ufalumi wa Mluntu na galii gakafira Mluntu na aga goseri hakakupanani nyongeru. 34 Su, namwana lyoga kuusu shirawu, shirawu hailiholi yeni. Magaziwu ga lishaka limu gankuwatosha kwa lishaka ali.

7 "Namuwalunda wamonga, su namwiza na mwenga kulundwa na Mluntu. 2 Mluntu hakawatozi mwenga ntambu yamuwatoza wamonga, na shipimu shiraa shili shamuwapimira wamonga, Mluntu hakakupimirani mwenga. 3 Iwera hashi gushiwona shibandu mlisu mwa mlongu gwaku na palaa panu guwona ndiri shipingiri shashiwera mlisu lyaku? 4 Ama guweza hashi kumgambira mlongu gwaku, 'Mlongu, guleki nkuwusiyi shibandu mlisu mwaku,' na gumweni gwenga gwanashi shipingiri mlisu mwaku? 5 Gwamfyangu gwenga! Guwusii wuti shipingiri shashiwera mlisu mwaku, shakapanu haguwezi kushiwona weri na kushiwusya shibandu shashiveriti mulisu lya mlongu gwaku. 6 "Namwapanani wang'ang'a vintu vinanagalaga, hawizi kuwagalambukira na kuwakwalambula. Namwawasangira wamtumbi lulu zyenu hawizi kuzitimbanga. 7 "Mluwi na mwenga hampati, msakuli na mwenga hamwoni na mtendi hodi, namwenga hamvugulirwi. 8 Toziya, yoseri yakaluwa hakapati na yoseri yakasakula hakawoni na mlyangu guvugulwa kwa kila muntu yaktenda hodi. 9 Hashi, kwana muntu yoseri mwana pakamuwa tati gwakuwi libumunda, hakampanani libuwi? 10 Ama pakamuwa somba, hakampanani njoka? 11 Handa mwenga yamuwera wadoda, muvimana kuwapanana vintu vihereda wana wenu. Nakaka Tati gwenu gwa kumpindi hakatendi nentu, hakawapanani viheri kwa walii yawamuwa! 12 "Muwatenderi wantu ntambu yamfira kutenderwa, aga ndo mafundu ga Malagaliru ga Musa na mafundu ga wambuyi wa Mluntu. 13 "Mwingiri kwa kuitipira mlyangu mbabanika, toziya mlyangu gwagulonziya muwuharabisya ndo mupana na njira yailonguziya kulaa aku ndo yalaisi na kwana wantu wawuwa yawaigendera njira ayi. 14 Kumbiti mlyangu gwa ukomu ndo mbabanika na njira ya kugendera aku ndo ikamala na kwana wantu wadidini yawayiwona njira ayi. 15 "Mlikali weri na wambuyi wa mpayu, womberi wiza kwa mwenga pawawoneka gambira kondolu kwa kunja, kumbiti mngati nakaka walifana na wang'ang'a wakalipa wa muntundu. 16 Hamuwamani womberi ntambu yawatenda. Mbigriri hapeni ileri mapera na miyembi hapeni ileri zyabibu. 17 Su, mtera guhereda gulera mabwajubwaju maherepa na mtera gudoda gulera mabwajubwaju gadoda. 18 Mtera guhereda hapeni gulera mabwajubwaju gadoda, wala mtera gudoda hapeni gulera mabwajubwaju maherepa. 19 Na mtera gwoseri yagulera ndiri mabwajubwaju maherepa hawagudumuli na kugupambira pamotu. 20 Su hamuwamani wambuyi wa mpayu, ntambu yawatenda." 21 "Kila muntu ndiri yakanshema 'Mtuwa, Mtuwa,' hakingiri Muufalumi wa kumbindi, kumbiti woseri hera yawatenda ntambu yakafira Tati gwangu gwa kumpindi. 22 Lishaka lya

kutozwa palisoka, wantu wawuwa hawang'ambiri, 'Mtuwa, Mtuwa! Kwa litawu lyaku tubweriti ujumbi wa Mlungu, kwa litawu lyaku tuwusiyiti washamshera wawuwa na kutenda mauzaiza gavuwa!' 23 Shakapanu hanuwagambiri womberi, 'Nuwamana ndiri mwenga. Muwuki kwaneni, mwenga ndo wantu wamtenda vidoda!' 24 "Su, kila muntu yakapikanira visoweru vyangu na kuvitenda, kalifana na muntu kana luhala yakanyawa numba yakuwi pampindi pa litalawu. 25 Vira itowa, nshemba zimema ng'enang'ena na liyega livuma kwa makakala liikoma numba ilii. Kumbiti iguwa ndiri toziya inyawitwi pampindi pa litalawu. 26 "Kumbiti muntu yoseri yakapikanira visoweru vyangu avi pota na kuvijimira kalifana na muntu yakanyawa numba yakuwi pamuhanga. 27 Vula itowa, nshemba zimema ng'enang'ena, liyega livuma kwa makakala na liikoma numba ilii na iguwa. Na kuguwa kwakuwi kuweriti kukulu!" 28 Yesu pakamaliriti kutakula vitwatira avi, lipinga likulu lya wantu walikangashiti ntambu yakafunditi. 29 Kaweriti ndiri gambira Mfundu gwa Malagaliru, kumbiti kafunditi kwa uwezu.

**8** Yesu pakaseleriti kulawa kuligongu, lipinga likulu lya wantu limfatiti. 2 Su, kiziti muntu yumu kana ungumbula, kamsuntamira Yesu na kutakula, "Mtuwa, pagufira, guweza kumpunga nenil!" 3 Yesu kanyosha liwoku lyakuvi na kamshinkula na kumgambira, "Nfira! Gupungwi." Palaa palii muntu ulii kawera mkomu. 4 Shakapanu Yesu kamgambira yomberi, "Gupikaniri! Nagumgambira muntu yoseri, kumbiti gugendi gwakalilanguziyi kwa mtambika gwa numba ya Mlungu, gulavyi tambiku ntambu yakalagiliriti Musa su kila muntu kavimani handa gupona." 5 Yesu pakaweriti kankwingira lushi lwa Kafarinaumu, afisa gwa Rumi kaliwoniti na yomberi na kaluwa utanga pakalonga, 6 "Mtuwa, ntumini gwangu kagonja kalwala, ulweri wa kuleweleka na kalwala nentu." 7 Yesu kamgambira, "Hanizi kumponiziya." 8 Ofisa ulii kamwankula, "Ndala Mtuwa, gufiruwa ndiri gwingiri mnumba mwangu. Kumbiti gutakuli hera shisoweru na ntumini gwangu hakaponi. 9 Toziya ata nenii namuntu gwa pasi pa uwezu wa wamonga, nanawu wanajila yanuwalagalira kutenda. Numulagalira yamu, 'Gugenda!' Na yomberi kagenda na panumlagalira yomonga, 'Gwizi!' Na yomberi kizaga na numulagalira ntumintumi gwangu, 'Gutendi ashi!' Na yomberi katendaga." 10 Yesu pakapikaniriti aga, kalikangashiti na kawagambira wantu wawamfatiti, "Nakaka nuwagambiranu, numwoniti ndiri muntu yoseri mu Israeli yakawera na njimiru gambira muntu ayu. 11 Nukugambiranu handa wantu wavua hawizi kulawa kwagulawa mushenji na kwaguzyeta mushenji na hawalivagi pamuwera na Aburahamu na Isaka na Yakobu pamsambu Muufalumi wa kumpindi. 12 Kumbiti walii yawafiruwtwi kuwera Muufalumi hawawasi muntiti, aku hawalili na kugayagaya menu." 13 Shakapanu Yesu kamgambira ofisa ulii, "Gugendi ukaya na ntambu yagujimira haitendeki kwaku." Na ntumini gwa afisa ulii kaponiti shipindi shila shili. 14 Yesu kafikitii ukaya kwa Peteru, kamwona mawu mganafu gwa Peteru kagonja mshitanda, kapyupa nentu. 15 Su, Yesu kamshinkula liwoku lyakuvi na kupyupa kumleka, kagoloka na kanjiti kumtendera. 16 Payiweriti pamihii, wamjegeriti wantu wawuwa yawaweriti wabegiziwa na washamshera. Yesu kawawingira washamshera kwa kulonga shisoweru na kawaponiziya woseri

yawaweriti wankulwala. 17 Katenditi hangu su galii gakatakuliti Isaya mbuyi gwa Mlungu gaweri nakaka, "Yomberi kawutola utepeku wetu, Kagatola malweri getu." 18 Yesu pakawoniti shipinga sha wantu shimzyengeta, kawagambiriti wafundwa wakuwi waloki kumwambu kultanda. 19 Mfundu gwa Malagaliru kamgendera, kamgambira, "Mfundu, nenii nakala kugenda na gwenga koseri kwagugenda." 20 Yesu kamwankula, "Vibweta wana mpanga na wampongu wawera na vitukulu, kumbiti Mwana gwa Muntu kahera pahala pa kugonja na kwoyeru." 21 Muntu yumonga yakaweriti mfundwa kamgambira, "Mtuwa, gundeki uti, ng'endi nukamsiri tati gwangu." 22 Yesu kamwankula, "Gunfati, guwaleki yawahowiti shirohu wawasiri yawahowiti shirohu wawu." 23 Yesu kakweniti mumtumbwi na wafundwa wakuwi wagenditi pamuhera nayomberi. 24 Pala palii lihega lyana likakala lilawira multanda na makupala ganja kugubikira mtumbwi. Yesu mweni kaweriti kankugonja mpota. 25 Wafundwa wamgendera na wamwimusiya pawatakula, "Mtuwa, gutulopoziyi twankuhowa!" 26 Yesu kawagambira, "Iwera hashi mwana lyoga? Hee mwawantu mwenga mwana moyu gwamini ndiri!" Su, kagoloka na kalikalapira lyega na makupala ga litanda ganyamala na kuweriti na kunyamalira kukulu. 27 Kila muntu kalikangasha. Womberi walonga "Ata lyega na makupala ga mashi gamjimirai!" 28 Yesu pakasokiti lushi lwa Gadara, kumwambu kultanda, kaliwoniti na wantu wawili yawalawiti mumapumba ga mpanga. Wantu awa waweriti na washamshera na waweriti wankutilwa na wantu na kwahera muntu yakawenza kugenda munjira ilii. 29 Su womberi wabotanga, "Hashi, Gufira shishi kwa twenga, gwenga Mwana gwa Mlungu? Hashi, gwiza kutubeziya pamberi pa shipindi shetu?" 30 Pakwegera na pahala palii, kuweriti na lipinga likulu lya wamtumbi wankulolelwa. 31 Su, washamshera wamluwa Yesu, "Handa pagutulaviya, su gutujimiliri twingiri wamtumbi walii." 32 Yesu kawagambira, "Mgendi!" Su wawalawa wantu awa na wawingira wamtumbi. Lipinga lyoseri lya wamtumbi liseleriti paluseleru lukalipa na lilidiba mumashi. 33 Walolera wa wamtumbi watugiti na wagenditi mlushi, kulli watakuliti vitwatira vyoseri na ntambu yavirawiriti kwa wantu yawaweriti na washamshera. 34 Su, wantu woseri walawiti mlushi ulii na wagenditi kuliwona na Yesu na pawamwoniti Yesu, waluwa kawuki muisi yawu.

**9** Yesu kakweniti mumtumbwi na kalokiti litanda na kuwuya mlushi lwakuvi. 2 Wantu wamu wamjegerti muntu yakalewelekiti nshimba, wamgonjeka mumkeka. Yesu pakawoniti njimiru yawu, kamgambira muntu yakalewelekiti, "Naguwera na lyoga mwana gwangu! Gulegiziva vidoda vyagutenditi." 3 Wafunda wamu wa Malagaliru wanja kilitakulira weni, "Muntu ayu kankumwigilanga Mlungu!" 4 Yesu kagamaniti maholu gawu, su kawagambira, "Iwera hashi mwankulihola vitwatira vidoda? 5 Hashi, shizotopa ng'anji shii, 'Kutakula vidoda vyagutenditi vilekizwa,' ama kutakula, 'Gugoloki na gugendigendi?' 6 Hanuwalanguziyi kuwera Mwana gwa Muntu kana uwezu pasipanu wa kuwalekeziya wantu vidoda vyawatenda." Su kamgambira muntu yakalewelekiti, "Gugoloki, gutoli mkeka gwaku na gugendi ukaya kwaku." 7 Muntu yakalewelekiti kagoloka na kagenda ukaya kwakuwi. 8 Lipinga lya wantu

pawawoniti vitwatira vyavilawiliti, walikangashiti na wamkwisiti Mlungu yakawayupiti wantu uwezu wa ntambu ayi. 9 Yesu kawukiti pahala paliya, na pakaweriti kankugendagenda, kamwoniti mtola kodi yawamshema Matayu, kalivaga palihengu lyakuwi. Yesu kamgambira, "Gufati." Matayu kagoloka na kamfata. 10 Yesu pakaweriti ukaya kwa Matayu kankuliya shiboga, watola kodi wavuwa na watenda vidoda wiziti kuliya shiboga pamuhera na Yesu na wafundwa wakuwi. 11 Mafalisayu wamu pawawoniti aga, wawakosiya wafundwa wakuwi, "Iwera hashi mfunda gwenu kankuliya shiboga pamuhera na watola kodi na yawatenda vidoda?" 12 Yesu kawapikaniriti na kawankula, "Wantu wakomu wamfira ndiri mganga, kumbiti walwelii hera ndo wamfira mganga. 13 Mlungu Kalonga, Mgendi mwakalifundi Lilembu ali linanagala lyana mana gaa, 'Neni ntakula nfira lusungu, nfira ndiri tambiku.' Niza ndiri kuwashema wantu yawalihola wankumfiriziya Mlungu, kumbiti yawatenda vidoda." 14 Shakapanu wantumini wa Yohani Mbatiza wamgenderiti Yesu, wamkosiya, "Iwera hashi, twenga pamuhera na Mafalisayu tuleka kuliya, kumbiti wafundwa waku waleka ndiri kuliya shiboga?" 15 Yesu kawankula, "Hashi, mulihola kuwera wahenga pawawera mumsambu gwa ndowa wahinginika pawawera na mpalu gwa ndowa? Nakaka hapeni wahinginika! Kumbiti lishaka lyankwiza pawamuwusiya mpalu gwa ndowa, ndo womberi hawaleki kuliya. 16 "Kwahera muntu yakasona shiraka sha nguwu ya syayi munguunu ngona toziya shiraka ashi hashidegi nguwu ngona na padegekiti palii hapongereki. 17 Ama kwahera muntu yoseri yakaweza kulekera divayi ya syayi mumihaku ya lukuli lugona, pakatenda hangu mihaku igona haipantiki na divayi hayitiki. Kumbiti divayi ya syayi ilekerwa mumihaku ya lukuli ya syayi na yyoseri havitulwi weri." 18 Yesu pakaweriti kankutakula aga, afisa gwa Shiyawudi kamwiziriti, kamsuntamalira na kamgambira, "Muhinga gwangu kahowa vinuvinu, kumbiti shondi shondi, gwizi gumtuliri liwoku lyaku nayomberi hakaweri mkomu." 19 Yesu kawuka pamuhera na wafundwa wakuwi, wamfatiti afisa. 20 Mdala yakaweriti mlweri gwa kusuma mwazi kwa minvinja ilongu na mbili, kamwiziriti Yesu kumbeli na kuyishinkula nguwu yakuwi. 21 Kalihola mumoyu mwakuwi, "Handa panchinkula nguwu, haweri mkomu." 22 Su, Yesu kagalambuka kamwona, kamgambira, "Mhinga gwangu, nagwana lyoga! Njimiru yaku ikuponiziya." Pala palii mdala ulii kapona kusuma mwazi. 23 Shakapanu Yesu kingira mnnumba mwa afisa ulii. Pakawawoniti wagomba luperembi lwa kudaya na wantu wavuwa wankudaya, 24 kalonga, "Kila muntu kalawi kunja! Muhinga ayu kahowa ndiri, kumbiti kagonja hera!" Womberi wamseka Yesu. 25 Su, pawawawusiyiti wantu kulawa kunja, Yesu kingiriti mnnumba kwa muhinga yakahowiti na kamkola liwoku lyakuwi na yomberi kagoloka. 26 Vitwatila avi vienyiti pa isi yoseri illi. 27 Yesu kawukiti pahala paliya na pakaweriti kankugendagenda, wanawisi awili wanjiiti kumfata. Womberi wabotanga, "Gutuwoneri lusungu Mwana gwa Dawudi!" 28 Yesu pakingiriti mnnumba, wanawisi wawili wamgendera, nayomberi kawakosiya, "Hashi, mjimira handa neni nana uwezu wa kuwaponiziya?" Womberi wamwankula, "Yina mtuwa!" 29 Shakapanu Yesu kagashinkula masu gawu, kalonga, "Na iweri kwa mwenga ntambu yamjimiria!" 30 Na masu gawu gawera

makomu. Su Yesu kawalagalira, "Namumgambira muntu yoseri shitwatila ashi!" 31 Kumbiti womberi wawuka na wabwera visoweru vya Yesu pa isi illi yoseri. 32 Wantu pawaweriti wankugenda zazu, wantu wamonga wamjegera Yesu muntu yakaweriti bubu toziya kaweriti na washamshera. 33 Katepu hera shamshera pawamlaviyiti, muntu ulii kanja kutakula. Wantu woseri walikangashiti nentu pawalonga, "Hatweni woni shitwatila gambira ashi mu Israeli!" 34 Kumbiti Mafalisayu walonga, "Mkulu gwa washamshera ndo yakamupiti Yesu likakala lya kuwalaviya washamshera." 35 Yesu katyangiriti lushi zoseri na vijiji vyoseri. Kafunditi munumba za Mlungu, na kabweriti Shisoweru Shiwigira sha Ufalumi wa Mlungu, na kuwaponizya wantu malweri ga ntambu zoseri. 36 Su, pakawawoniti vipinga vipinga vya wantu, moyu gwakuwi gumemiti lusungu, toziya waweriti watoka na wanalyoga gambira kondolu wahera mlolera. 37 Su kwagambira wafundwa wakuwi, "Mabenu gavuwa, kumbiti watenda lihengu lya kubena wavua ndiri. 38 Su, mumluwi yakana mabenu hakajegi watenda lihengu wabeni viboga vyakuwi."

**10** Yesu kawashemiti wafundwa wakuwi iliongu na wawili, kawapanana uwezu wa kuwalaviya washamshera na kuwaponizya wantu malweri na kila ulweri. 2 Aga ndo matawu gawu wantumintumi iliongu na wawili. Gwa kwanja ndo Simoni yawamshemiti Peteru na mlongu gwakuwi Andereya, Yakobu na mlongu gwakuwi Yohani wana wa Zebedayu, 3 Filipu na Baritulumayu, Tomasi na Matayu yakaweriti mtola kodi, Yakobu mwana gwa Alifayu na Tadeyi, 4 Simoni Mkanani na Yuda Isikariyoti, ndo mwensi yakamgalambukiti Yesu. 5 Yesu katumiti awa iliongu na wawili na kawapananiti malagaliru aga, "Namgenda kwa wantu wa isi zimonga, ama namwingira pakati pa lushi lwa Wasamariya. 6 Kumbiti mgendi kwa wantu wa Israeli yawagamiliti gambira kondolu. 7 Mgendi na mbweri, 'Ufalumi wa kumpindi wapakwegera.' 8 Mponiziyi walwelii, muwazyukisiya yawahowiti, muwapungu woseri yawalwala ugumbula na muwawusiyi washamshera. Wawapanana hera, su mwenga mtendi pota kuluwa shibena mgongu. 9 Namtolta zahabu, ama mpiya, ama magwala ga shaba mumihaku mwenu, 10 namtolta muhaku gwa kuluwira munjira, ama likoti lyamonga, ama vilwatu, ama luhonga. Toziya watendalihengu wfiruwa wapati vyawafira. 11 "Pamwingira pakati pa lushi loseri ama shijiji, msakuli amu muntu yoseri yakafira kuwashemera na mlilikali pamuhera nayomberi mpaka pamwuka pahala palii. 12 Pamwingira mnnumba mtakuli, 'Ponga iweri na mwenga.' 13 Handa wenikaya wa numba illi wawasemerani, su ponga ya kulamsiya kwa mwenga haikali, kumbiti wafira ndiri kuwashemera, kulamsiya kwenu kwa ponga hakukuwuyirani maweni. 14 Handa numba yoseri ama lushi loseri halulemi kuwashemera mwenga ama kuwapikinira mwenga, su muwuki pahala paliya na mupuniti lidiku mumagulu mwenu. 15 Nuwagambirani nakaka handa lishaka lya kutozwa, Mlungu hakawawoneri lusungu wantu wa Sodoma na Gomora kuliku wantu wa lushi alu!" 16 "Mpikaniri! Neni nuwalagalira mwenga gambira kondolu kugenda pakati pa wamaminyi. Muweri na luhala gambira njoka na mwawanana gamburgira ng'unda. 17 Mlikali weri, toziya wantu hawawasingani mwenga na hawawajegeni mushizyungu na hawawasyatangi ntomondu munumba za Mlungu. 18 Toziya

ya nenii hamjegwi palongolu pa wakolamlima na wafalumi, mpati kuwagambira Visoweru Viwagira na kuwagambira wantu wa isi zimonga. **19** Su, pawawajegani mwenga pashizyungu, namuwera na lyoga handa hamtakuli shishi ama hamlongi hashi, shipindi pashisoka, hampati sha kuyowera. **20** Toziya visoweru vyamgenda kuyowera vya mwenga ndiri, kumbiti havizi kulawa kwa Rohu gwa Tati gwenu yakatakulua kuitila mwenga. **21** "Mlongu hakamgalambuki mlongu gwakuwi kalagwi na tati hakamgalambuki mwana gwakuwi na wana hawawatenduwi walera wawu na kuwalaga. **22** Wantu woseri hawawakalalireni mwenga toziya ya litawu lyaneni. Kumbiti ulii yakahepelera mpaka upeleru, ndo hakalopoziwi **23** Wantu pawawapunja pakati pa lushi lumu, mtugili lushi lumonga. Nuwagambirani nakaka, hapani mumalili lhengu lyenu mulushi zoseri za israeli pamberi pa kwiza Mwana gwa Muntu. **24** "Kwahera mfundwa yakawera mkulu kuliku mfunda gwakuwi, ama ntumintumi kuwera mkulu kuliku mtuwa gwakuwi. **25** Itosha kwa mfundwa kuwera gambira mfunda gwakuwi na ntumintumi kuwera gambira mtuwa gwakuwi. Payiwna mtuwa gwa kaya wamshema Belizebuli, su wenikaya hawashemwi ata matawu gadoda nentu!" **26** "Su, namuwatira wantu. Shoseri shashigubikitwi hashigubutulwi, na shashiwna muubada, hashimaniki. **27** Shanuwagambirani mwenga muluwindu, mpaka mushitakuli muulangala, na shilii shampikinira muubada mfiruwa gushibwera pampindi pa shitwiku. **28** Namuwatira woseri yawalaga nshimba, kumbiti waweza ndiri kuilaga rohu, mbaka nentu mumtiri Mlungu yakawenza kulaga vyoseri nshimba pamuhera na rohu mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) **29** Wampongu wawili wawauwuza kwa ligwala limu, kumbiti ata yumu gwawu hapani katuluki pasi pota na kufira Tati gwenu. **30** Kumbiti kwa mwenga, ata viri zya mumitumi yenu zoseri ziwalangwa kala. **31** Su namtira, mwenga mwana mana nentu kuliku wampongu wawau!" **32** "Wantu woseri yawanjimira paweru handa waneni, hantendi viraav avi kulongolu kwa Tati ka kumpindi. **33** Kumbiti yoseri yakanema neri palongolu pa wantu, naneni hanumlemi kulongolu kwa Tati gwangu gwa kumpindi. **34** "Namulihola kuwera niza kujega ponga pasipanu. Ndala, niza ndiri kujega ponga, kumbiti upanga. **35** Niziti kuwatenda wana wawagalambuki watati wawu, wahinga wawagalambuki wamawu wawu, wanahonga wawagalambuki wamawu nahonga wawu, **36** na wangondu wa muntu ndo wantu wa kaya yaku mwensi. **37** "Walii wawamfira tati gwawu ama mawu gwawu kuliku neni, hapani waweri wafundwa waneni, walii yawaifira wantemba wawu ama wahinga wawu kuliku neni hapani waweri wafundwa wangu. **38** Muntu yakatola ndiri lapingika Iwakuwi na kufata neni, hapani kaweri mfundwa gwangu. **39** Woseri yawaagabatilira makaliru gawu, hakawahowizyi, kumbiti woseri yawaagahoziya makaliru gawu toziya yaneni, hawagalopoziyi. **40** "Yoseri yakawashemerani, kashemera neni na yakanshemera neni, kamshemera ulii yakamtumiti. **41** Yakamshemera mbuyi gwa Mlungu toziya ndo mbuyi gwa Mlungu, hakanki lifupu lya mbuyi gwa Mlungu. Na yakamshemera muntu muheri toziya ndo muntu muheri, hakanki lifupu lya muntu muheri. **42** Nuwagambirani nakaka, yoseri yakamupa yumu gwawu gwa wadidika awa yawanfata neni shikombi sha mashi gazizimira toziya ndo mfundwa gwa neni, nakaka hakapati lifupu lyakuwi."

**11** Yesu pakamalaliti kuwalagalira wafundwa lilongu na wawili, kawukiti pahala paliya na kagenditi kufunda na kubwera lushi zya pakwegeera palii. **2** Yohani Mbatiza pakapikaniriti vitwatira vya Kristu vyakatenda, yomberi kawatumiti wafundwa wakuwi kwa Yesu. **3** Womberi wamkosiya Yesu, "Hashi, gutugambiri gwenga gwa yumu yakatakuliti na Yohani, ama tumuheperi gwangi?" **4** Yesu kawankula, "Mgendi mwakamgambiri Yohani vitwatira vyampikinira na kuviwona, **5** wanawisi wawona na wavibyeketu wagendagenda, woseri yawalwala ungumbula wapungwa na wanamajogu wapikinira na wahowiti wankuzyukisiwa na Visoweru Viwagira vibwelwa kwa wahushu. **6** Mbaka kwa wantu woseri yawawera ndiri na lyoga na neni!" **7** Wafundwa wa Yohani pawawukiti, Yesu kanjiti kuwagambira lipinga lya wantu, "Hashi, pamgenditi kumlola Yohani kushiwala, mgenditi kulola shishi? Visoweru vya Yohani, mgenditi kulola shishi? Hashi mgenditi kulola lyega lyankutikisiya luhamba? **8** Su, mgenditi kulola shishi? Mgenditi kumlola muntu yakavaliti nguwi iherepa? Wantu yawawala nguwi ziherepa walikala munumba zya wafalumi! **9** Mung'ambiri, mgenditi kulola shishi? Mgenditi kumlola mbuyi gwa Mlungu? Yina nakaka, kumbiti mwona vitwatira vivuwa kuliku mbuyi gwa Mlungu. **10** Yohani ndo yumu yawamlembiti Mumalembu mananagala, "Mlungu kalonga, hanumtumi mjumbi gwangu hakakulonguleri na kukunywira njira." **11** Nukugambirani nakaka handa Yohani Mbatiza ndo mkulu kuliku muntu yoseri yakalikala. Kumbiti muntu yakawera mdidini Muufalumi wa kumpindi ndo mkulu kuliku Yohani. **12** Kwanjira shipindi Yohani Mbatiza pakabweriti ujumbi wakuwi mpaka lero, ufalumi wa kumpindi wantu wankwingira kwa makakala na wantu wana makakala ndo hawawingiri. **13** Mpaka shipindi sha Yohani, wambuyi woseri wa Mlungu na Malagaliru ga Musa galembwa kuusus Ufalumi. **14** Handa pamuweza kujimira ujumbi wawu, Yohani ndo Eliya mekizi. **15** Yakana makutu su kapikaniri! **16** "Su, nuwafananiziyi na shishi wantu wa mashaka aga? Walifana gambira wana yawalikala pahala pa soku. Wawera pawaligambiziyanana na shipinga shimonga. **17** Twawagombirani msambu gwa ndowa, kumbiti mviniti ndiri! Twimba Iwimbu Iwa kudaya, kumbiti mlira ndiri. **18** Yohani pakiziti, koya kulyia na kalandra ndiri divayi na kila muntu kalonga, "Yomberi kana shamshera!" **19** Mwana gwa Muntu pakiziti, kalyia na kalanditi divayi na kila muntu katakuliti, "Mumloli muntu ayu! Kana Iwaliya na mlowera na ndo ganja gwa watola kodii na yawawera na vidodal! Luhala Iwa Mlungu Iwankulanguziya kuwera iherepa kulawirana na gakatendaga." **20** Shakapanu Yesu kanjiti kuzilawumu lushi zakatenditi mauzausa guvuwa, wantu wakuwi wafira ndiri kugalambuka kulawa muvidoda vyawatenda. **21** "Shondi Kolazini! Shondi Betisayida! Handa mauzausa aga yagatendikiti kwaku megatendikiti Tiru na Sidoni, wantu wakuwi mewawali kala malobota na kulipakaziya livu, kulilanguziya kuwera waleka vidoda vyawatenda. **22** Nukugambirani nakaka kuwera mulishaka lya Mlungu lya kutozwa, hakawawoneri lusungu nentu wantu wa lushi Iwa Tiru na Sidoni kuliku mwenga. **23** Nagwenga Kafarinaumu! Hashi, gufira kulikweniziyi gamweni kumpindi kwa Mlungu? Hawakusulusiyi mpaka mulirindi lyalihera upeleru! Handa mauzausa yagatendikiti kwa gwenga, megatendekei ku Sodoma,

lushi alu meluweri mpaka leri! (**Hadès g86**) 24 Nukugambirani kuwera mulishaka lya kutozwa Mlungu hakawoneri lusungu nantu wantu wa Sodoma kuliku mwenga!" 25 Shipindi shili Yesu katakuliti, "Tati, Mtuwa gwa kumpindi na pasi panu! Mayagashii toziya guwalanguziya wadidika vitwatira vyaguwafifiti yawawera na luhalalna yawawera na mahala. 26 Yina Tati, hangu ndo ntambu yagufiriti vilawiri. 27 "Tati gwangu kanupa vintu vyoseri. Kwahera yakammana Mwana ira Tati na kwahera yakammana Tati ira Mwana na goseri galii gakafira kumgambia Mwana, su kamgambia. 28 "Mwizi kwaneni woseri mwenga yamtikitii kupapa visanka vizotopa na nenii hanuwatendi moyeri. 29 Mjimili vilii vyanyapananani mwenga na mulifundi kulawa kwaneni, toziya nenii namupoli na mnanagala mu rohu na mwenga hamwoyeri. 30 Toziya shili shanuwalagaliriti ndo shiherepa kwa mwenga na shanuwanapanani mpapi ndo shizotopa ndiri."

**12** Shipindi shili Yesu kaweriti kankugendagenda kuititira mumalambu ga nganu lishaka lya Kwoyera. Wafundwa wakuwi waweriti na njala, su wanjiit kubenanga mikunguwi ya nganu na waliya mpunji. 2 Mafalisayu pawawoniti hangu, wamgambia Yesu, "Guloli, wafundwa waku watenda shitwatira ashi shashibeliriti kushitenda mulishaka lya Kwoyera." 3 Yesu kawankula, "Hashi, mwenibetuli ntambu yakatitendi Dawudi pamuhera na wayaguwi pawaweriti na njala? 4 Yomberi kingiriti Mnumba ya Mlungu pamuhera na wayaguwi waliya mabumunda gawamtambikiriti Mlungu, ata hangu ileweleriti mu Lilagaliru kwa womeri kuliya mabumunda galii, ira watambika wa Numba ya Mlungu gweka yawu wfiruwa kugaliya. 5 Ama mwenibetuli Mumalagaliru ga Musa kuwera kila lishaka lya kwoyera, wakulu wa Mnumba nkulu ya Mlungu watenda ndiri malagaliru ga kwoyera, kumbiti walihola ndiri kuwera watenda kosa? 6 Nukugambirani mwenga kuwera panu kwana mkulu kuliku Numba nkulu ya Mlungu. 7 Malembu mananagala galembwa, 'Nfira lusungu na nfira ndiri tambiku.' Handa muvimana nakaka kuwera mana ya visoweru avi, mekawatozi ndiri wantu yawahera likosa, 8 su Mwana gwa Muntu ndo Mtuwa gwa lishaka lya kwoyera" 9 Yesu kawukiti palii na kagenditi kwingira munumba ya Mlungu. 10 Kuweriti na muntu yakaweriti na liwoku lyalilelekeiti. Su wantu wamkosiyti Yesu, "Hashi, iherepa kumponiziyi muntu mulishaka lya Kwoyera?" Womeri wamkosiyti hangu su wapati kumsitaki. 11 Yesu kawankula, "Handa kwana yunu gwenu kana kondolu na kaguwiriti mulirindi mulishaka lya Kwoyera? Hashi, hakamkoli ndiri na kumlaviya?" 12 Na muntu kana mana nentu kuliku kondolu! Su Lilagaliru lyetu litulekeziya kutenda gaherepa mulishaka lya kwoyera. 13 Shakapanu Yesu kamgambia muntu ulii yakelelekeiti liwoku, "Gutalipisiyi liwoku lyaku." Yomberi katalipisiya liwoku na liwera likomu gambira liwoku limonga. 14 Su Mafalisayu walawa kunja na waligambiziyanu ntambu ya kumlaga Yesu. 15 Yesu pakapikaniriti shitwatira shili, kawuka pahala paliya na lipinga likulu lya wantu limgenderiti. Kawaponiziyi woseri yawaweriti walwelii, 16 na kawalewelera nawamgambia muntu yoseri kuusii mweni. 17 Katenditi aga su katendi galii gakatakuliti Isaya mbuyi gwa Mlungu gaweri ganakaka, 18 "Ayu ndo ntumini gwangu, yanumsyaguriti, Yumu yanumfira na kuititira mwensi ndo nherepeziwa. Hanumjegi

Rohu gwangu kwakuwi, Na hambweri kutoza kwangu kwa isi zimonga. 19 Hapeni kaweri na ukakatala, ama kubotanga, Ama lizwi lyakuwi kupikana mu mitaa. 20 Hapeni kalumegi ludenki, Ama lutambi lutuma lyosi hapeni kaluzimi. Mpaka kavitudi vilii vyavimfirizya Mlungu vitendi lihengu, 21 Na kuititira yomberi wantu woseri hawaweri na litumbiru." 22 Shakapanu wantu wamu wamjegiriti Yesu muntu yakaweriti kana Iwisi vira bubu toziya kaweriti na shamshera. Yesu kamuponiziyti muntu ulii, su kaweziti kutakula na kuwona. 23 Lipinga lya wantu lilikangasha ntambu yakatitendi Yesu. Womeri wakosiya, "Hashi, iwezekana ayu kuwera Mwana gwa Dawudi?" 24 Mafalisayu pawapikaniriti aga, wawankula, "Yomberi kawawinga washamshera hera toziya mkulu gwa washamshera Belizebuli kamupiti makakala kutenda hangu." 25 Yesu kavimaniti galii gawalihola, su kawagambia, "Ufalumi woseri waupalanganikii muvipinga vipinga na kulikomanga weni, hapeni ulikali shipindi shitali. Na lushi lwoseri ama kaya yayipalanganika muvipinga vipinga na kulikomanga yenyi haiguwi. 26 Handa shipinga shimu pashilkomanga na shipinga shimonga muufalumi wa Shetani, toziya vipalanganika kala muvipinga na ufalumi awu hauguwi! 27 Mwenga mlonga handa nuwawinga washamshera toziya Belizebuli kanupiti makakala ga kutenda hangu. Hashi, ndo gaa yakawapananii wafata wenu makakala ga kuwawinga washamshera? Su wafata wenu hawaweri watoza wenu! 28 Kumbiti paiwera nankuwawinga washamshera kwa likakala lya Rohu gwa Mlungu, muvimana handa Ufalumi wa Mlungu usoka kala kwa mwenga. 29 "Kwahera muntu yakawewa kwingira mnumba ya muntu kana likakala na kumpoka ulunda wakuwi, mpaka kamtawi hutii muntu yakawera na likakala, shakapanu hakaweezi kumpoka ulunda wakuwi. 30 "Yoseri yakawera pamuhera ndiri na neni, kalekanira na neni na yoseri yakantyanga ndiri kujojinira ndo nakaka kankupalasiya. 31 Na nuwagambiranu kuwera wantu wankulekiziwa vidoda na vintu vidoda vyawatakula, kumbiti muntu yoseri yakamwigilanga Rohu Mnanagala hapeni kalekiziwi. 32 Muntu yoseri yakamwigilanga Mwana gwa Muntu hakalekiziwi, kumbiti muntu yoseri yakamwigilanga Rohu Mnanagala hapeni kalekiziwi mashaka goseri." (*aión g165*) 33 "Mgutendi mtera guveri guherera na mabwajubwaju gakuwi hagaherepi ama mgutendi mtera guveri gudoda na mabwajubwaju gakuwi hagaweri madoda toziya mtera gumanikana kulawiriana na mabwajubwaju gakuwi. 34 Mwenga ndo mleru gwa njoka! Muweza hashi kutakula vitwatira viheri shipindi mwenga mwawadoda? Muntu katakula galii gamemiti mumoyu mwakuwi. 35 Muntu muheri kalaviya vitwatira viheri kulawa mumoyu mwakuwi, kumbiti muntu mdoda kalaviya vitwatira vidoda mumoyu mwakuwi. 36 "Su mwana unakaka kuwera mulishaka lya kutoza kila muntu hakawankuli kila shisoweru shakatakuliti. 37 Visoweru vyaku havikutozi kuwera gumfirizya Mlungu ama gwmantu mdoda." 38 Wafunda wamu wa Malagaliru na Mafalisayu wamu wamgambia Yesu, "mfunda tufira gutulanguziyyi mauzaauza kulawa kumpindi kwa Mlungu." 39 Yesu kawankula, "Shiyiwuku shikondola na shashihera uwaminika kulongolu kwa Mlungu! Mfira mauzaauza, kumbiti hapeni mpananwi liuzaauza lyoseri lili ira hampananwi liuzaauza lya Yona mbuyi gwa Mlungu. 40 Ntambu ira ayi Yona

kalikaliti mashaka matatu paliwala na pashiru mumtima gwa somba, su Mwana gwa Muntu hakalikali vira mashaka matatu paliwala na pashiru mgati pasi pa isi. **41** Mulishaka lya kutoza, wantu wa Ninawi hawagoloki pamuhera na shiyiwuku ashi na womberi hawashitozi. Toziya wantu wa Ninawi walekiti vidoda vyawatenditi pawampikaniriti Yona pakabwera, kumbiti panu kwana shiwtatila shikulu kuliku Yona. **42** Malikiya gwa kusika hakalawili shipindi shiyiwuku ashi pashitözwa na yomberi hakashitozi. Toziya mweni kagenditi mwanja kulawa kutali, kiziti kuvipikinira visoweru nya luhalalwa lwa mfalumi Selemani, kumbiti panu kwana mkulu kuliku Selemani! **43** "Shamshera pakamlawa muntu, kagenda kuyerayera kushiwala pakasakula pahala pa kwoyerla. Handa pakapata ndiri, **44** hakalitakuziyi mweni, 'Hambuyi mnumba mwangu mwandawiti.' Su pakawuya na kwona numba yahera shintu na wayifayagira na kuherepeziwa. **45** Shakapanu kagenda na kuwatola washamshera wamonga saba wadoda kuliku mweni bnb na woseri wiza kumwingira muntu ayu. Su ntambu ya muntu ayu iwera idoda kuliku payiweriti kwanja. Ntambu ayi hayiwalawili wantu wa mashaka aga yawayatenda vidoda." **46** Yesu pakaweriti kankali kankuyowera na wantu, mawu na walongu wakuwi wasokiti. Wagolokiti kunja na walua kuyowera na yomberi. **47** Su muntu yumu palii kamgambira Yesu, "Guloli, mawu gwaku na walongu waku wakunjwa wafira wayoweri na gwenga." **48** Yesu kawankula, "Hashi, mawu gwangu ndo gaa? Hashi, walongu wangu washina gaa?" **49** Shakapanu kawalanguziya kwa liwoku lyakuwi wafundwa wakuwi na kulonga, "Mlol! Awa ndo mawu gwangu na walongu waneni! **50** Muntu yoseri yakatenda vilii vyakafira Tati gwangu gwa kumpindi, ayu ndo mlongu gwangu na dada gwangu na mawu gwangu."

**13** Lishaka liraa lili Yesu kalawiti mnumba illi na kugenda kumpeku kultanda, su kalivaga kanja kufunda. **2** Lipinga likulu lya wantu limzingiti, su Yesu kakwena mumtumbwi na kalivaga na wantu waweriti wagolokiti pampeku pa litanda. **3** Yesu katakuliti kwa mifanu kuwagambira vitwatira vivuwa. "Kuweriti na muntu yakagenditi kukweta mbeyu. **4** Pakaweriti kankukweta mbeyu mulirambu, mbeyu zimonga zitulukiriti munjira na wampongu wiziti na waziliya. **5** Zimonga zitulukiriti palitalawu lyana litapaka lididini. Zimera kanongola toziya litapaka ligenditi pasi ndiri. **6** Kumbiti mshenji paguwaliiti gulunguziya vimeru vyavimeriti toziya mishigira yakuwi igenditi ndiri pasi, su vimeru viyuma. **7** Mbeyu zimonga zitulukiriti pa misontu, pazimera na kukula misontu izibananika. **8** Kumbiti mbeyu zimonga zitulukiriti mulitapaka liherepa zimera nazikula na kulera mbeyu zivuwa zya ziliizawaziyaliti, zimonga mala miya na zimonga malongu sita na zimonga malongu matatu." **9** Na Yesu kamalalira kwa kulonga, "Yakanan makutu kapikaniri!" **10** Shakapanu wafundwa wamgenderiti Yesu na wamkosiya, "Iwera hashi gutakula kwa mifanu kwa wantu?" **11** Yesu kawankula, "Mwenga mtelekerwa kuvimana vintu nya bada ya ufalumi wa kumpindi kumbiti womberi wavimana ndiri. **12** Kwa muntu yoseri yakawera na shintu hawamwongeri, kumbiti muntu yakahera shintu ata shili shididini shakawera nashi hawampoki. **13** Toziya ntakula nawomberi kwa mifanu ndo toziya waloli

kumbiti hapeni wawoni na wapikiniri kumbiti hapeni werewi ama kuvimana. **14** Su gatimii galii gakatungiti lsaya mbuyi gwa Mlungu gatendeki, "Wantu awa hawapikiniri na kupikinira, kumbiti hapeni welewi, Womberi hawaloli na kulola, kumbiti hapeni wawoni, **15** Toziya mahala ga wantu awa gazizitika, Waleka kupikinira mumakutu mwawu Wagonyiyya masu gawu. Handa masu gawu megaloli, Makutu gawu megapikiniri, Mahala gawu megavimani, Na womberi wangambuyiri neni, kalonga Mlungu, Na neni meniwaponiziyi." **16** Yesu katakula kayi, "Mbaka mwenga toziya masu genu gawona na makutu genu gapikanira. **17** Nuwagambiranu kuwera wambuyi wawuwa wa Mlungu na wantu wawuwa waheri wafiriti nentu kuwona vilii vyamuviwona, kumbiti wasinda na kupikinira shili shampikinira, kumbiti wasinda." **18** "Su mwenga mpikanira mana ya mfanu agu gwa mkweta. **19** Wantu woseri yawapikanira ujumbi kuusu Ufalumi kumbiti werewa ndiri, walifana gambira mbeyu zyazitulukiriti panjira. Shetani kiza na kuwusiya shili shawashikwetiti mumoyu mwawu. **20** Mbeyu zyazitulukiriti mumabuwi ndo wantu woseri yawauwanka ujumbi kwa nemeru pawalipikanira. **21** Kumbiti limwingira ndiri na kuwera na mshigira mgati mwakuki na wendereya ndiri patali. Su ntabika na tabu paviza toziya ya ujumbi, womberi waleka palaa palii. **22** Mbeyu zyazitulukiriti mumitera ya misontu ndo wantu woseri yawaupikanira ujumbi, kumbiti lyoga kuusu makaliru gakuwi na zisitarehi za ulunda ubabanika ujumbi, na womberi hapeni waleri mabwajubwaju. (aiōn g165) **23** Na mbeyu zawazikwetiti mulitapaka lyana mbotu ndo wantu woseri yawaupikanira ujumbi na kwelewa, na ujumbi ulera zivuwa za ziliizawaziyaliti, wamonga walera miya na wamonga malongu sita na wamonga malongu matatu." **24** Yesu kawagambira wantu mfanu gwangi, Ufalumi wa kumpindi ulifana ntambu ayi. Muntu yumu kakwetiti mbeyu ziherepa mulirambu lyakuwi. **25** Pashiru pamu wantu pawagonjiti, mngondu gwakuwi kiziti na kukweta magugu pakati pa nganu na kagenda zakuwi. **26** Shipindi mbeyu za nganu pazimeriti na kwanja kupunda na magugu ganja kuwoneka. **27** Ntumintumi ulii yakawera na lirambu kamgendera na kumgambira, "Mtuwa gwenga gukwetiti mbeyu ziherepa mulirambu lyaku, hashi, vinu magugu aga galawa koshi?" **28** Yakana lirambu kawankula, "Mngondu ndo yakatenditi hangu. Wantumintumi wamkosiya, 'Hashi, gufira tugendi twakagatupuli magugu?' **29** Yomberi kawankula, 'Ndala, toziya pamjonjonira magugu hamtupuli na nganu. **30** Mleki magugu na nganu gakuli pamuhera mpaka shipindi sha kubenanga. Shakapanu hanuwagambiri watenda lihengu watupuli kwanja magugu na kugatawa mumatita na kugalunguziya. Kumbiti nganu muijojiniri na muituli muluhanja lwango." **31** Yesu kawagambira wantu mfanu gwangi, "Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Muntu yumu katoliti mbeyu ndidini nentu na kagenditi kukweta mulirambu lyakuwi. **32** Mbeyu yeni iweriti ndidini nentu kuliku mbeyu zoseri, kumbiti payimeriti na kukula iweria mtera mkulu kuliku vyoseri vyavimeriti mulirambu mpaka wampongu wiza na kunyawa vitukulu vyawu mumitambi yakuwi." **33** Yesu kawagambira mfanu gwangi, "Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Mdala yumu katoliti simika na kuhanganyiha pamuhera na vipimu vitatu nya ubumu, su ubumu woseri ututumuka." **34** Yesu kawagambirita wantu goseri aga kwa mifanu. Kawagambira ndiri shintu shoseri

pota kutakula mifanu, 35 katenditi hangu su vyavitakulitwi na mbuyi gwa Mluntu vitendeki, "Hantakuli kwa mfanu panyowera na womberi, Hanuwagambiri vitwatira vyavimanika ndiri kwanjira kunyawa pasi panu." 36 Yesu pakalilekiti lipinga lya wantu, kingira mnumba na wafundwa wakuwi wamgendera na wamkosiya, "Hashi, mfanu agu gutakula shishi?" 37 Yesu kawankula, "Muntu yakakwetiti mbeyu ndo Mwana gwa Muntu, 38 na lirambu ndo pasipanu. Na mbeyu iherepa ndo wantu wa Ufalumi wa Mluntu. Magugu ndo wantu yawatenda vitwatira nya Shetani. 39 Mngondou yakakwetiti magugu ndo Shetani. Na shipindi sha kubenanga ndo upeleru wa pasipanu na watenda lihengu ndo wantumintumi wa kumpindi wa Mluntu. (aiōn g165) 40 Magugu ntambu yawagajoinira na kugalunguziya pamotu, ndo ntambu hayilawiri kupelera kwa pasipanu. (aiōn g165) 41 Mwana gwa Muntu hakawatumu wantumintumi wa kumpindi wakuwi kulawa Muufalumi wakuwi, woseri walii yawatenda wantu watendi vidoda na wantu woseri yawatenda vitwatira vidoda, 42 hawawasili mumotu gwa Jehanamu na aki hawalili na kugaya menu. (questioned) 43 Shapanu wantu yawamfirizya Mluntu hawang'eleng'eti gambira mshenji Muufalumi wa Tati gwatu. Handa muwera na makutu, mpikaniril. 44 "Ufalumi wa kumpindi ulifana ntambu ayi. Muntu yumu kawoniti ulunda yaufififi mulirambu. Su yomberi kanemeleriti nentu, kawuffifiti kayi na kagenditi kuwuza vyoseri vyakawera navi na kawuyiti kuhemera firambu lili." 45 "Vira, Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Muntu yumu kaweriti kankusakula lulu iherepa, 46 na pakayiwoniti lulu yimu inamana nentu nkulu, kagenditi kuwuza vyoseri vyakaweriti navi na kuhemera lulu ilii." 47 "Vira, Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Walowa wasomba wamu watandira wavu wawu mulitanda na walowa wasomba wa ntambu zoseri. 48 Wavu pauweriti na wasomba nduu, wawunika pampeku pa litanda na kulivaga pasi kuwasayagula wasomba, wasomba waherepa wawatula mumajamanda gawu na wasomba wadoda wawasa. 49 Ntambu ayi hayiweri lishaka lya upeleru, shipindi ashi wantumintumi wa kumpindi wa Mluntu hawawalavyi wantu yawatenda vidoda kulawa kwa wantu waheri (aiōn g165) 50 na hawawasili mumotu gwa Jehanamu, su womberi hawalili na kugayagaya menu gawu." (questioned) 51 Yesu kawakosiya, "Hashi, mwerewa vitwatira avi?" Wamwankula, "Yina." 52 Su yomberi kawagambira, "Kila mfunda gwa Malagaliru yakawera mfundwa Muufalumi wa kumpindi kalifana gambira muntu yakana numba yakatoliti vintu nya makashu na nya syayi muluwanja lya kutulila vintu." 53 Yesu pakamalaliti kuwagambira mifanu ayi, kawukuti pahala palii 54 na kagenditi kushijiji kwakuwi. Aku kafunditi wantu mnumba ya Mluntu na woseri yawampikaniriti walikangashiti. Womberi wakosiya, "Hashi, kapattit koshi luhalu alu? Hashi kapata koshi mauzauza aga? 55 Hashi, ayu mwana ndiri gwa msongola vintu na mawu gwakuwi wamshema Mariya na walongu wakuwi ashina Yakobu na Yosefu na Simoni na Yuda? 56 Na wadada wakuwi walikala ndiri panu? Hashi, kagapata koshi goseri aga?" 57 Su womberi wamlema Yesu. Yesu kawagambira, "Mbuyi gwa Mluntu hapeni kamjimiru mlushi mwakuwi na ukaya kwakuwi, kumbiti lushi zimonga wamjimiru." 58 Toziya womberi wahera moyu, su hapeni katendi mauzauza gavuwa palii.

**14** Shipindi shilii mkulu gwa Galilaya Herodi kapikaniriti visoweru nya Yesu. 2 Nakaka ndo Yohani Mbatiza, ayu kazyuka kulawa kwa wahowiti, "kawagambira maafisa, ayu ndo toziya kana likakala lwa kutenda mauzauza." 3 Herodi ndo yakalagaliriti kuwera Yohani wamkamuli, wamtawi pingu na kumtula mushibetubetu. Katenditi hangu toziya ya Herodiya mdala gwa Filipi mlongu gwakuwi. 4 Toziya Yohani Mbatiza kaweriti kankungambira Herodi, "Iherepa ndiri gwenga kumyuga Herodiya!" 5 Herodi kafiriti kumlaga Yohani Mbatiza, kumbiti katiliti wantu wa Shiyawudi toziya Yohani Mbatiza womberi wamwoniti kuwera mbuyi gwa Mluntu. 6 Mumsambu gwa kulihola kwiwuka kwa Herodi, muhinga gwa Herodiya, kaviniti kulongolu kwa wahenga woseri. Herodi kanemeleriti nentu 7 su kamgambiriti, "Nulirapi, hanukupi shoseri shagunduwa!" 8 Mawu gwa muhinga ulii kamhimiziyti muhinga gwakuwi kamgambiri tati gwakuwi kulonga, "Gunupi palaa panu muluseru mtuwi gwa Yohani Mbatiza!" 9 Ata hangu mfalumi kahinginikiti, kumbiti toziya ya kulirapilira kwakuwi kulongolu kwa wahenga, kalagaliriti wamupi mtuwi muhinga ulii. 10 Su kalagalira Yohani kadumulwi mtuwi mushibetubetu. 11 Mtuwi gwa Yohani wagujugea muluseru na kumupa muhinga ulii, nayomberi kagujugea kwa mawu gwakuwi. 12 Wafundwa wa Yohani wiza, wayitoliti nshimbia ya Yohani na kuyisira, shakapanu wagenditi kwa Yesu na kumgambira. 13 Yesu pakapikaniriti shisoweru kuusu Yohani, kawukuti pahala palii mumtumbwi na kagenditi pahala pa gweka. Wantu wapikiniriti aga, wamgendera Yesu kulawa lushi zyawu na wamfata kwa magulu. 14 Yesu pakasulukiti kulawa mumtumbwi na pakaliwoniti lipinga likulu lya wantu, Kawawoneriti lusungu na kawaponiziyti woseri yawaweriti walwala. 15 Pamihi, wafundwa wakuwi wamgendereti Yesu na walonga, "Saa zigenda kala na pahala panu pagweka. Guwalekeziyi wantu wagendi zazu naguwaleki wagendi muvijiji wakahemeri viboga." 16 Yesu kawagambira, "Hapeni wawuki, mwenga muwayupi vintu nya kulyi!" 17 Womberi wamwankula, "Twana mabumunda muhanu na wasomba wawili hera." 18 Yesu kalonga, "Su munjegeli panu." 19 Kawagambira wantu walivagi pasi mumihamba, shakapanu katola mabumunda muhanu na wasomba wawili, kalola kumpindi kwa Mluntu, kalonga mayagashii Mluntu. Kagamega mabumunda na kawapanana wafundwa wakuwi na wafundwa wawanpanani wantu. 20 Kila muntu kaliya na kwikuta. Shakapanu wafundwa wajojinira majamanda lilongu na mbili ga vyavisigaliti. 21 Kwa wantu woseri yawaliyiti, wapalu hera waweriti elufu muhanu pota kuwalangala wadala na wana. 22 Pala palii Yesu kawagambira wafundwa wakuwi wakweni mumtumbwi na wamlongoleri kuloka kumwambu kultanda, shipindi yomberi kankuwaaga wantu. 23 Pakawaagit kala, mweni kakweniti kulugongu kugenda kumluwa Mluntu. Payisokiti pamihi, Yesu kaweriti gweka yakuwi kului, 24 na shipindi ashi mtumbwi guweriti kala patali pa litanda, guweriti gugenda usegausega toziya lihega liveriti lyankuguyumbisiya. 25 Payiweriti luhunjuhunju Yesu kawagendiriti wafundwa wakuwi, pakagendagenda pampindi pamashi. 26 Wafundwa wakuwi pawamwoniti pakagendagenda pampindi pamashi, watiliti nentu. Womberi washowangana pawalonga, "Shihoka ayu!" 27 Pala palii Yesu kawagambira womberi, "Namtira, ndo nenii!" 28

Shakapanu Peteru katakula, "Mtuwa, handa nakaka ndo gwenga gung'ambiri neni nizi kwa gwenga pamashi." 29 Yesu kamgambira, "Gwizi!" Su Peteru kasuluka kulawa mumtumbwi na kamgendra Yesu pakagendagenda pampindi pamashi. 30 Kumbiti pakawoniti liyega, kaweriti na lyoga su kanjiti kudidimila mumashi. Shakapanu kalila pakalonga, "Mtuwa! Gumponiziyi." 31 Palaa palii Yesu kalitalipisiya liwoku lyakuvi kamkola na kumgambira, "Ntambu yaguhera njimiru! Iwera hashi gwana lyoga?" 32 Woseri wakwena mumtumbwi, na liyega linyamalira. 33 Shakapanu wafundwa mumtumbwi wamguwira Yesu pawalonga, "Nakaka gwenga gwa Mwana gwa Mlungi!" 34 Waloka litanda na kusoka lushi lwa Genezareti, 35 pahala wantu woseri wamumaniti Yesu. Su wawajega wantu yawalwala kulawa lushi zoseri za pakwegera na wamjegera Yesu. 36 Wamluwa kawajimiri woseri yawalwaliti wapati kushinkula luwiniku lwa ngunu yakuvi na woseri yawashinkuliti waweriti wakomu.

**15** Shakapanu Mafalisayu wamu na wafunda wa Malagaliru wamwiziriti Yesu kulawa Yerusalem na wamkosiya, 2 "Iwera hashi, wafundwa waku wagajimira ndiri mafundu gawafunditi wazewi wetu? Wagululu ndiri weri mawoku gawu pakwanja kuliya!" 3 Yesu kawankula, "Iwera hashi mwenga mijimira ndiri malagaliru ga Mlungi na kufata mafundu genu? 4 Mlungi kalonga, 'Guwapanani ligoya tati gwaku na mawu gwaku,' na 'Yoseri yakamwigiranga tati gwakuvi ama mawu gwakuvi, kafiruwa kalagiw.' 5 Kumbiti mwenga mfunda handa muntu kana shintu sha kumupa tati gwakuvi ama mawu gwakuvi kumbiti kalonga, 'Shintu ashi numulavilira Mlungi,' 6 su kafriruwa ndiri kumpanana ligoya tati gwakuvi ama mawu gwakuvi. Kwa ntambu ayi mwenga mushibeziya shisoweru sha Mlungi kwa kugajimira mafundu genu. 7 Mwawayangu mwenga! Vyakatungiti Isaya mbuyi gwa Mlungi viwera nakaka kwa mwenga! 8 'Mlungi kalonga, wantu awa wanupa ligoya neni kwa visoweru vyawu hera, Kumbiti myoyu yawu nakaka iwera patali na neni. 9 Kunguwira kwawu kufaa ndiri, Toziya wafunda malagaliru ga wantu gambira ndo malagaliru ga neni!" 10 Shakapanu Yesu kalishemiti lipinga lya wantu na kawagambira, "Mpikaniri na mwerewi! 11 Shintu shashimwingira muntu munshimba hapeni shmidtendi muntu kaweri muhumba, kumbiti shili shashimlawiti ndo shmidtenda muntu kaweri muhumba." 12 Shakapanu wafundwa wakuvi wamgendera na wamgambira, "Hashi, guvimana kuwera Mafalisayu wakukalalira pawapikiniriti visoweru vyagutakula?" 13 Yesu kawankula, "Kila mtera gweni Tati gwangu kakumpindi kaguyaliti ndiri, hawagutupuli. 14 Namtira kuusu womberi! Womberi ndo walongoziya wanawisi na kana Iwisi yumu pakamlonguziya kana Iwisi muyaguwi, woseri hawapokeri mulirindi." 15 Peteru katakula, "Gutakuliri gagutakula kwa twenga." 16 Yesu kawagambira, "Hashi, ata mwenga mwerewa ndiri kuliku wamonga? 17 Shintu shoseri shashiyngira mumlomu mwa muntu, shigenda mumtima mwakuvi shakapanu shimplawa na shigenda mshowu. 18 Kumbiti vitwatira vyavimlawa muntu mumlomu vilawa mumoyu na vitwatira avi ndo vyavimtenda muntu kaweri muhumba. 19 Toziya mumoyu mlawa maholu gadoda ga ulagaji na uhumba na shimbegu na upitawu wa mpayu na mayigilangu. 20 Vitwatira avi ndo vyavimtenda muntu kaweri muhumba. Kumbiti kuliya

shiboga pota na kunaviya mawoku ntambu yamlonga, hapeni kumtendi muntu kaweri muhumba." 21 Yesu kawukiti pahala paliya na kagendit pakwegera na lushi lwa Tiru na Sidoni. 22 Mdala yumu yakalikariti mlushi lwa Kanaani kamwiziriti Yesu pakabotanga, "Mtuwa, Mwana gwa Dawudi, gumoneri lusungu! Muhinga gwangu kana shamshera yakamgaziya nentu." 23 Kumbiti Yesu kalonga ndiri shisoweru kwa yomberi. Wafundwa wakuvi wamgendera na wamgambira Yesu, "Gumgambiri mdala ayu kagendi zakuwi! Toziya kankutufatatafa na kutenda umatu!" 24 Shakapanu Yesu kawankula, "Wantuma hera kwa wantu wa Israeli yawagamiliti gambira kondolu." 25 Paliya mdala ulii kiza na kamsuntamalira palongolu pa magulu gakuvi pakalonga, "Mtuwa guntangi!" 26 Yesu kamwankula, "Ifaa ndiri kutola shiboga sha wana na kuawasila wang'ang'a." 27 Yomberi kamwankula, "Ayi ndo nakaka, Mtuwa kumbiti ata wang'ang'a waliyaga vyavisigalit na kutulukira pasi kwa meza ya Mtuwa gwawu." 28 Su Yesu kamwankula, "Gwenga mdala gwana njimiru nkulu! Shilii shagufira hashitendeki kwaku." Na pala palii muhinga gwakuvi kawera mkomu. 29 Yesu kawukiti palii na kagenda pampeku pa litanda lya Galilaya. Kakwena kulugongu na kalivaga pasi. 30 Lipinga likulu lya wantu limwizira pawamjegera wavibyeketu na wanawisi na bubu na wantu wamonga wawuwa yawaweriti walwel, su wawatula palongolu pa magulu ga Yesu na yomberi kawaponiziyi. 31 Lipinga lya wantu lilikangashiti nentu pawawoniti bubu katakula na wavibyeketu wagendagenda na yawalewelekiti wawera wakomu na wanawisi wawona na wamkwisiti Mlungi gwa Israeli. 32 Yesu kawashema wafundwa wakuvi na kalonga, "Nuwanonera lusungu wantu awa, toziya wawera na neni mashaka matatu na vinu wahera shintu shakulya. Nfira ndiri kuwaleka wagendi zawi pota na kuliya shiboga, nawalembuka munjira." 33 Wafundwa wakuvi wamkosiya, "Hashi, hatupati koshi shiboga shitosha sha kulikutuziya lipinga lya wantu awa kushiwala agawu?" 34 Yesu kawakosiya, "Hashi, mwanaga mabumunda maninga?" Womberi wamwankula, "Mabumunda saba na wasomba wadidini wadikawadika." 35 Yesu kalagalira lipinga lya wantu lilivangi pasi muvipinga vipinga. 36 Shakapanu katola mabumunda saba galii na wasomba walii, kalonga mayagashii Mlungi, kamega mabumunda na kawapanani wafundwa wakuvi na wafundwa wakuvi wawanpanani wantu. 37 Wantu woseri waliyiti na kwikuta. Shakapanu wafundwa wajojinira vyavisigalit wamemeziya majamanda saba. 38 Wantu woseri yawaliyiti, wapalu gweka yawu waweriti elufu msheshi pota kuwawalanga wadala na wana. 39 Shakapanu Yesu kawaaga wantu, kakwena mumtumbwi na kagenda pahala kwingu wakushema Magadani.

**16** Mafalisayu wamu na Masadukayu yawamgendiriti Yesu wafiriti kumuyambira, su wamgambiriti kawatenderi liuzaauza kulanguziya kuwera Mlungi kapamuhera na yomberi. 2 Kumbiti Yesu kawankula, "Mshenji paguzjeta mwenga mtakula, 'Twankugenda kuwera na shipindi shiherepa toziya kumpindi kuwera kusherii.' 3 Na pamandawira putiputi mtakula, 'Leru vula haitowi, toziya kumpindi kusherii na ntiti.' Mwenga mushimana shipindi kwa kulola kumpindi, kumbiti muvimanu ndiri kuyimana ntambu ya vipindi avi! 4 Shiyiwuku shikondola na shashihera uwaminika kulongolu kwa Mlungi! Mfira mauzaauza, kumbiti

hapeni mpananwi liuzauza lyoseri lili ira hampananwi liuzauza ya Yona." Su kawaleka na kagenda zakuwi. 5 Wafundwa wakuwi pawalokiti kala kumwambu kilitanda, waliyaluwa kutola mabumunda. 6 Yesu kawagambira, "Muweri masu, na mlikalii weri na simika ya Mafalisayu na Masadukayu." 7 Wantumintumi wanjihi kilitakuziyana weni kwa weni, "Katakuliti hangu toziya tutoliti ndiri libumunda lyoseri." 8 Yesu kavimaniti shawattakula, su kawakosiya, "Mwana njimiru shiyasi gaa! Hashi, shamuyowera pakati pernu kuusu kwahera libumunda lyoseri? 9 Hashi, mpaka vinu muvimana ndiri? Hashi, mulihola ndiri panugamegit mabumunda muhanu toziya ya wantu elufu muhanu? Hashi, mjojiriti majamanda maninga ga mabumunda yagasigaliti? 10 Ama mabumunda saba gamuwagawirito wantu elufu msheshi? Hashi, mjojiniriti majamanda maninga ga mabumunda yagasigariti? 11 Iwezekana hashi, muvimana ndiri kuwera ntakuliti ndiri kuusu mabumunda? Mulikali weri na simika ya Mafalisayu na Masadukayu!" 12 Shakapanu wafundwa wavimana handa kankuwagambira ndiri walikali weri na simika ya mabumunda kumbiti kulikala weri na mafundu ga Mafalisayu na Masadukayu. 13 Yesu kagenditi pakwegera na lushi lwa Kaisariya Filipi, kawakosiyti wafundwa wakuwi, "Hashi, wantu wankutakula mwana gwa muntu ndo gaa?" 14 Womberi wamwankula, "Wamonga watakula Yohani Mbatiza na wamonga watakula Eliya na wamonga watakula Yeremiya na wamonga walonga mbuyi gwa Mlungu." 15 Yesu kawakosiya, "Hashi, mwenga mlonga neni nagaa?" 16 Simoni Peteru kawankula, "Gwenga gwa Kristu, mwana gwa Mlungu yakawera mkomu." 17 Yesu kalonga, "Mbaka gwenga Simoni mwana gwa Yohani! Toziya unakaka awu kwahera muntu yakakugubutulira gwenga, kumbiti Tati gwangu gwa kumpindi ndo yakakugubutulira. 18 Na neni nukugambira gwenga Peteru, gwenga gwa libuwi na pampindi palibwi ali hanyawi shipinga shangu sha wantu yawanjamira neni, ata makakala ga mulirindi lyalihera upeleru hapeni gakukanki. (*Hadés g86*) 19 Hanukupi funguuwa za Ufalumi wa kumpindi kwa Mlungu, kila shagutati pasipanu shitatitwi kala kumpindi kwa Mlungu na kila shaguvugula pasipanu shivugulitwi kala kumpindi kwa Mlungu." 20 Shakapanu Yesu kawagalalira wafundwa wakuwi nawamgambira muntu yoseri handa yomberi ndo Kristu. 21 Kwanjira shipindi shili Yesu kanjiti kuwagambira pota na kufifa kwa wafundwa wakuwi, "Hang'endi Yerusalemu na aku hantabiki nentu kulawa kwa wazewi na watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru. Hawanagi kumbiti lishaka lya tatu kwanjira panhowiti, hanzyuki." 22 Peteru kamtola Yesu kugenda kumpiku na kanjiti kumkalipira. "Nayiwera hangu Mtuwa! Shitwatila ashi hapeni shikupati." 23 Yesu kagalambuka na kamgambira Peteru, "Guwuki kulongolu kwa neni, Shetani! Gwenga gwa shidiwiru munjira yaneni, toziya maholu gaku aga galawa ndiri kwa Mlungu kumbiti galawa mumaholu ga muntu." 24 Shakapanu Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, "Handa muntu yoseri yakafira kuwera ntumintumi gwangu, kalilemi mwensi na kalutoli lupingika lwakuwi kanfati. 25 Toziya muntu yakafira kugalopozia makaliru gakuwi mwensi hakagahovii, kumbiti muntu yoseri yakagahoviya makaliru gakuwi toziya ya neni hakagalopoziyi. 26 Hashi, muntu hakapati shishi pakawupata ulunda wa pasipanu poseri shakapanu pakagahoviya makaliru

gakuwi? Ndala! Kwahera shintu, muntu shakaweza kulaviya su kapati ukomu. 27 Toziya Mwana gwa Muntu hakizi muukwisa wa Tati gwakuwi pamuhera na wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu na hakampanani mafupu kila muntu ntambu yakatenditi. 28 "Nakaka nukugambiranii kwana wamonga mlaamu hapeni wahowi pamberi pa kumwona Mwana gwa Muntu pakiza Muufalumi wakuwi."

**17** Pagapititi mashaka sita Yesu kamtoliti Peteru na Yakobu na Yohani mlongu gakuwi kagenda nawa gweka yawu kulugongu latalipa. 2 Aku pawaweriti wakumlolra Yesu kagalambuka sheni, sheni shakuwi shiweriti ndaa gambira mshenji na ngwu zyakuwi ziwera neru mbuu. 3 Shakapanu wafundwa watatu walii wawawoniti Musa na Eliya pawayowera na Yesu. 4 Su Peteru kamgambira Yesu, "Mtuwa, iherepa nentu twenga twapanu, pagufira hanyawi visasa vitatu, shimu shaku na shamonga sha Musa na shamonga sha Eliya." 5 Pakaweriti kankali kankutakula hangu, liwundi lifufu limgubikira na liziu lipikanika kulawa muliwundi ali palilonga, "Ayu ndo mwana gwangu yanumfira nentu nherepeziwa nayomberi, mumpikaniri." 6 Wafundwa pawapikaniriti aga watiliti nentu, su wasuntama makukama. 7 Yesu kawagendera kawashinkula pakalonga, "Namtira, mgoloki!" 8 Pawaloliti wawona ndiri muntu gwingi kumbiti Yesu gweka yakuwi. 9 Pawaweriti wankusuluka kulugongu Yesu kawaberiziya nawamgambira muntu vitwatira yawawiwitoni mpaka Mwana gwa Muntu pawamzyukisya kulawa kwa wahowiti. 10 Shakapanu wafundwa wakuwi wamkosiya, "Iwera hashi wafundwa wa Malagaliru wankutakula eti mpaka Eliya kizi hutu?" 11 Yesu kawankula, "Nakaka, Eliya hakizi kunyawa vitwatira yoseri. 12 Nukugambiranii kuwera Eliya kiza kala na wantu wammana ndiri, kumbiti wamtendera vyawafiriti weni. Mwana gwa Muntu hawambeziyi ntambu ira ayi mumawoku gawu." 13 Peni panu wafundwa wavimana kuwera yomberi kaweriti kankuwagambira weni kuusu Yohani Mbatiza. 14 Pawawuyiti mulipinga lya wantu, muntu yumu kamgendera Yesu na kamsuntamalira, 15 na kalonga, "Mtuwa, gumwoneri lusungu mwana gwana! Yomberi kana shisirika, kayi mwana gwangu katabika nentu mala zitangala kaguwira mumotu ama mumashi. 16 Numjega kwa wafundwa wakuwi, kumbiti waweweza ndiri kumponizya." 17 Yesu kawankula, "Shiyiwuku ashi shahera moyu na shipotoka! Hanulikali na mwenga mpaka ndii? Munjegeri panu mwana ayu!" 18 Yesu kamkalipira shamshera ulii, na shamshera kamlawa na mwana ulii kawera mkomu palaa palii. 19 Shakapanu wafundwa wakuwi wamgendera Yesu pahala pagweka wamkosiya, "Iwera hashi twenga tusinda kumwusiya shamshera ulii." 20 Yesu kawankula, "Toziya mwahera njimiru, nuwagambira nakaka pamuwera na njimiru gambira mbeyu ndidini nentu, hamuwezi kulugambira lugongu alu, 'Guwuki panu gugendi palii!' Na lugongu alu halugendi. Haguwi kutenda shitwatila shoseri" 21 Kumbiti kwa kuluwa na kufunga mweza kuwalaviya washamshera awa, kwahera shintu shingi shiweza. 22 Wafundwa pawaliwoniti pamuhera Galilaya, Yesu kawagambira, "Mwana gwa Muntu hawamupanani kwa wantu 23 na hawamlagi, kumbiti lishaka lya tatu kwanjira kuhowa kwakuwi hakazyuki." Wafundwa waweriti na ushiwa nentu. 24

Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi pawasokiti Kafarinaumu, watola mpiya za zaka za Numba nkulu ya Mlungu wamgenderiti Peteru na wamkosiya, "Hashi mfunda gwenu kalipa mpiya za zaka za Numba nkulu ya Mlungu?" 25 Peteru kawankula, "Yina!" Su Peteru pakayigiriti mnumba, pamberi kanetakuli shisoweru shoseri, Yesu kamkosiya, "Simoni gwengapa guwona ashi, wafalumi wa pasipanu watola ushuru ama kodi kwa ashina gaa? Kulawa kwa wenikaya ama kwa wahenga?" 26 Peteru kawankula, "Kulawa kwa wahenga." Yesu kamgambira, "Iherepa!, Su wenikaya wawusika ndiri kulipa. 27 Kumbiti wantu awa nawatuwona twenga twawadoda. Su mgendi kilitanda mwakalopoli somba. Somba gwa kwanja kumlopola, gugubuturi mlomu gwakuwi na haguwonu mpiya zazitoshia kulipira zaka yangu na mwenga. Guzitoli na gulipi kodi zyetu."

**18** Shipindi shilii wafundwa wamgenderiti Yesu kumkosiya, "Hashi, ndo gaa hakaweri mkulu Muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu?" 2 Su Yesu kamshema mwana yamu, kamgolosiyi pakati pawu, 3 na kalonga, "Nukugambiranu nakaka pamuwera ndiri gambira wana awa hapeni mwingiri nakamu Muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu. 4 Yakawera mkulu Muufalumi wa kumpindi kwa Mlungu ndo ulii yakalisulusiya mweni na kuwera gambira mwana ayu. 5 Na yoseri yakamshemera mwana gambira ayu, kanshemera neni. 6 "Yoseri yakamtenda yamu gwa wana wadidini awa katendi vidoda, iweri mbaka kwa muntu ulii kumtawalira musingu mwakuwi lwala na kumwasira mubahari. 7 Shondi pasipanu toziya ya vintu vyavimtenda muntu katendi vidoda! Vintu avi mpaka vilawiri, kumbiti shondi kwa ulii yakayijega kwawomberi! 8 "Handa liwoku lyaku ama ligulu lyaku palikutenda gutendi vidoda, gulidumuli na gulyasi kutali! Iherepa nentu kwingira muukomu pota na liwoku ama ligulu kuliku kuwera na mawoku goseri na magulu goseri na wakwasili mumotu yagutu ndiri mashaka goseri. (aiōnios g166) 9 Handa lisu lyaku palikutenda gutendi vidoda, guliwusiyi! Iherepa nentu muntu kwingira muukomu wa mashaka goseri paguwera na lisu limu kuliku kuwera na masu goseri na wakwasili mumotu gwa Jehanamu. (Geenna g1067) 10 "Mulikali weri namumbeziya yamu gwa wadidini awa. Nukugambiranu, wantumintumi wawu wa kumpindi kwa Mlungu, shipindi shoseri wapalongolu pa Tati gwangu kakumpindi. 11 Mwana gwa Muntu kiziti kulopoziya shilii shashiyagamiriti. 12 "Mulihola hashi muntu pakawera na wakondolu miya na yamu pakayagamira hakatendi hashashi? Hakawaleki walii lilongu tisa na tisa palugongu na kugenda kumsakula ulii yakagamiriti. 13 Pakamwona, nukugambiranu nakaka hakamnemeleri ulii kondolu yamu yakagamiriti kuliku milongu tisa na tisa yawagamiliti ndiri. 14 Ntambu ira ayi Tati gwenu gwa kumpindi kafira ndiri ata yamu gwa wadidini kagamiri. 15 "Handa mlongu gwaku pakakoseya, gumgenderi gwakamberiziyyi. Gutendi hangu pamuwera gweka yenu. Pakakupikanira hagumpati mlongu gwaku. 16 Kumbiti pakakupikanira ndiri, gumtoli muntu yamu ama wawili pamuhera na gwenga, su tuyoweri kwa wapitawu wawili ama watatu, Malembu Mananagalaga ntambu yagalemtiyyi. 17 Na pakashipikanira ndiri ashi, gutakuli kila shintu mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu. Upeleru

pakashipikanira ndiri shipinga ashi, gumloli gambira muntu yakamumana ndiri Mlungu ama mtola kodi. 18 "Su nukugambiranu woseri, shamlelewela pasipanu shileweleritwi kala kumpindi kwa Mlungu na shamulekeziya pasipanu shilekeziwitwi kala kumpindi kwa Mlungu. 19 "Nukugambiranu kayi, wawili wenu pasipanu pawajimilirana kumluwa Mlungu shoseri, Tati gwangu gwa kumpindi hakawatenderi shiwtatila ashi. 20 Wantu wawili ama watatu pawaliwona pamuhera kumluwa Mlungu mulitawu lyaneni, hanweri pamuhera na womberi." 21 Shakapanu Peteru kamgenderiti Yesu na kumkosiya, "Mtuwa, hashi mlongu gwangu pakankoseya numulekiziyi mala ninga? Hashi, mala saba?" 22 Yesu kamwankula, "Ndala, mala saba ndiri kumbiti miya msheshi na lilongu tisa, 23 toziya Ufalumi wa kumpindi ulifana na ntambu ayi. Kuweriti na mfalumi yamu yakafiriti kulola mawalanga ga wantumintumi wakuwi. 24 Pakanji kutenda hangu, wamjegera muntu yamu yakaweriti wankumshonga mpiya elufu lilongu. 25 Ntumintumi ulii kaweriti ndiri na mpiya zitosha zya kulipa uwanda wakuwi, su mfalumi kalagaliriti kuwera yomberi wamuwuza gambira ntumintumi pamuhera na mdala gwakuwi na wana wakuwi na vyoseri vyakawera navi su kalipi uwanda. 26 Ntumintumi ulii kasuntamala palongolu pa mfalumi na kamluwiti, 'Gunheperi huti, hanukulipi kila shintu!' 27 Mtua gwa ntumintumi ulii kamwoneriti lusungu, su kamlekeziya uwanda ulii na kamleka kagendi zakuwi. 28 "Ntumintumi ulii pakawukiti, kaliwoniti na yamu gwa wantumintumi wayaguwi yakaweriti kankumshonga mpiya miya yimu. Su kamkamula yomberi na kanjiti kumkaba singu pakamgambira, 'Gunipi shilii shagunkopiti!' 29 Ntumintumi myaguwi kamsuntamalira na kamluwa pakalonga, 'Gunheperi wuti, hanukulipi uwanda waku woseri!' 30 Kumbiti yomberi kajimiriti ndiri, su kamtatira mushibetubetu mpaka pakalipa lideni lili. 31 Wantumintumi wayaguwi pawawoniti vitwatira vyavilawiliti, wahinginikiti nentu na wagenditi kumgambira Mfalumi kila shintu. 32 Mfalumi kamshema ntumintumi ulii na kamgambira, 'Gwenga gwa ntumintumi gufaa ndiri! Neni nukulegeziya toziya gunduwiti nukulegiziyi. 33 Gufiruwitwi gwenga gumwoneri lusungu ntumintumi tuyagu ntambu yanukuwoniriti lusungu gwenga.' 34 Mfalumi kakalariti nentu, kamlaviya ntumintumi ayu wamwazibu na kumatira mushibetubetu mpaka pakalipi uwanda woseri." 35 Na Yesu kamaliriti kwa kulonga, "Ndo Tati gwangu gwa kumpindi hakawatenderani ntambu ira ayi kila muntu pakati peru pakamlegeziya ndiri mlongu gwakuwi kulawa mumoyu mwakuwi."

**19** Yesu pakamaliliti kutakula visoweru avi, kawuka Galilaya kagenda mumkowa gwa Yudeya, kumwambu kulushemba Yoridani. 2 Wantu wawiuwa wamgenderiti aku, na yomberi kawaponiziyiti walelwii. 3 Mafalisayu wamu wamwizira, wafiriti kumgomiziyyi pawamkosiya, "Hashi, Malagaliru getu gatulekeziya muntu kumleka mdala gwakuwi kwa likosa lyoseri?" 4 Yesu kawawankula, "Hashi, hamwebetuli Mumalembu Mananagalaga handa Mlungu pakanjiti kumuumba muntu mpalu na mdala? 5 Su Mlungu kalonga, 'Toziya ayi hakamleki mawu na tati gwakuwi, hakagendi na mdala gwakuwi, woseri awili hawaweri yamu.' 6 Su womeri hawaweri ndiri awili, kumbiti hawaweri yamu. Shakalemetiziyiti Mlungu, muntu nakashitula gweka." 7 Kumbiti Mafalisayu wamkosiya, "Iwera hashi, Musa katupanan Lilagaliru

kwa muntu kumleka mdala gwakuwi kwa kumpanani malembu ga kumleka?" 8 Yesu kawankula, "Musa kalagaliriti kuwaleka wadala wenu toziya mwelewa ndiri pawawafundisha. Kumbiti iweri ndiri ntambu ayi mushipindi Mlungu pakaumbiti. 9 Nukugambiranu kuwera muntu yoseri yakamleka mdala gwakuwi kwantambu yoseri ili kuliku kujimira kwakuwi, su katenda uhumba pakayuga mdala gwingi." 10 Wafundwa wakuwi wamgambira, "Paviwera vitwatira vya mpalu na mdala vya ntambu ayi, mbaka kulikala pota kuyuga." 11 Yesu kawankula, "Vitwatila avi viwawusu ndiri woseri yawaweza kuvijimira, kumbiti hera kwa woseri Mlungu yakawapanani wavimani. 12 Toziya kwana vintu vimonga vyavimtenda muntu kayugi ndiri, wamonga wayiwukiti ntambu ira ayi, na wamonga watendwa na wantu hapeni wayugi na wamonga walema kuyuga toziya ya Ufalumi wa kumpindi. Yoseri yakajimira mafundu aga, su kagajimili." 13 Wantu wamu wamjegeriti Yesu wana wadidini su kawakisikiri na kuwaluwira kwa Mlungu, kumbiti wafundwa wawakalipira. 14 Yesu katakula, "Muwaleki wana wizi kwa neni, namuwalewelera toziya Ufalumi wa kumpindi ndo wa wantu gambira wana awa." 15 Kawakisikira womeri, shakapanu kawuka palii. 16 Muntu yumu kamgendera Yesu kamkosiya, "mfunda, ntendi shintu gaa shiherepa su mpati ukomu wa mashaka goseri?" (aiōnios g166) 17 Yesu kamwankula, "Iwera hashi gunkosiya kuusu shitwatila shiheri? Kwana yumu hera yakawera muheri. Pagufira kwingga muukomu wa mashaka goseri gugajimili malagaliru ga Mlungu." 18 Yomberi kakosiya, "Malagaliru goshi?" Yesu kamwankula, "Nagulaga, nagutenda uhumba, nagwiwa, nagutakula upitawu wa mpayu kwa muntu yoseri, 19 guwapananu ligoya tati gwaku na mawu gwaku, na guwfafiri wantu wamonga ntambu yagulifira gumweni." 20 Muntemba ulii kamgambira, "Malagaliru goseri nugajimira, ntendi shishi shimonga?" 21 Yesu kamgambira yomberi, "Handa pagufira guwei muheri nakaka, gugendi gwakawuzi vintu vyaku vyoseri na guwapananu mpiya wahushu na gwenga haguweri mlunda kumpindi kwa Mlungu, shakapanu gwizi gunfati." 22 Muntemba ulii pakapikaniriti aga, kagenda zakuwi pakakalala toziya kaweriti kalunda nentu. 23 Shakapanu Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, "Nakaka nukugambiranu mwenga, hayiweri vikamala nentu kwa mlunda kwingira Muufalumi wa kumpindi. 24 Nakaka nuwagambiranu, hayiweri vikamala kwa mlunda kwingira Muufalumi wa Mlungu kuliku shigongolu shawashishema ntembu kwingira mushitoboli sha sindanu." 25 Wafundwa pawapikaniriti aga, walikangasha nentu. Su wamkosiya, "Hashi, ndo gaa yakaweweza kulopoviwa?" 26 Yesu kawalola na kamwankula, "Ashi shikamala nentu kwa wantu, kumbiti kwa Mlungu shila shintu shikamala ndiri." 27 Shakapanu Peteru kalonga, "Guloli, twenga tuleka shila shintu na tukufata gwenga. Hashi, hatupati shishi?" 28 Yesu kawagambira, "Hamuweri na unakaka kuwera Mwana gwa Muntu pakalikala mushibanta sha shifalumi shikwisa muisi yasyayi, mwenga yamunfata neni, hamulivagi muvibanta vikwisa, kugakolamlima makabila lilongu na mbili ga Israeli. 29 Na yoseri yakalekiti numba ama mlongu ama mhasha ama tati ama mawu ama wana ama malambu toziya yaneni, hakapati mala miya nentu ya vilii yakavilekiti na hakalikali muukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 30 Kumbiti wantu wawuva

yawawera wa kwanja vinu hawaweri wa kuperela, na woseri yawawera wakupeleri vinu hawaweri wa kwanja.

**20** "Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Kuweriti na muntu yakalilawa mandawira putiputi kugenda kuwatala wantu watendi lihengu mulirambu lyakuwi lya mizyabibu. 2 Kapananit nawomberi shibenamgongu sha lishaka limu, na kawajega wantu wamu mulirambu lyakuwi lya mizyabibu. 3 Kalawa saa tatu mandawira kagenda pahala pa soku kawawona wantu wamonga wagoloka paliya wahera lihengu. 4 Su kawagambira, 'Mwenga mgendi mwakatendi lihengu mulirambu lya mizyabibu, neni hanuapanani shibenamgongu.' 5 Su womeri wagenda. Mweni kana lirambu kawuka kayi saa sita na saa tisa palwala, katenditi ntambu iraa. 6 Payiweriti pakwegera na mshenji kuzyeta pakagenditi pahala pa soku, kawawoniti wantu wamonga wankali wankugoloka paliya. Yomberi kawakosiya, 'Iwera hashi mgoloka panu paliwala poseri pota kutenda lihengu?' 7 Womeri wamwankula, 'Kwahera muntu yakatupa lihengu twenga.' Na yomberi kawagambira, 'Mwenga mgendi na kutenda lihengu mulirambu lyaneni lya mizyabibu.' 8 "Mshenji paguzyetiti yakana lirambu kiziti na kamgambiriti mtula mpiya gwakuwi, 'Guwashemi watenda lihengu na guwapananu vibenamgongu vyawu, gwanjiti kuwapanana yanuwajegiti muupeleru na gumaliri kwa kuwapanana walii yanuwajegiti kwanja.' 9 Wantu yawanjiti kutenda lihengu mshenji kuzyeta, gumpanani kila muntu shibenamgongu sha lishaka limu. 10 Su wantu waliya yawaweriti wakwanja kwiza kutenda lihengu wiziti kutola mpiya zyau, womeri waliholiti kuwera hawapati mpiya nentu kuliku womeri, kumbiti wapatiti vibenamgongu vyawu kila muntu. 11 Womeri watoliti mpiya zyau na wanjiti kumuhinginziya mtuwa yakawajegiti kutenda lihengu. 12 Watakula, 'Wantu awa yaguwajegiti kutenda lihengu muupeleru, watenda lihengu lisaa limu hera, twenga tutenda lihengu kwanjira mandawira mpaka mshenji kuzyeta, tuyumiliya mshenji gukalipa, su gwenga gutulipa twenga ntambu yaguwalipa womeri!' 13 "Mtuwa ulii kamwankula yumu gwawu, 'Gupikaniri ganja, nukupunja ndiri shintu! Toziya gujimirirana na neni nukulipi shibenamgongu. 14 Vinu gutoli malipu gaku na gugendi ukaya. Nfira kumupa muntu ayu yanumjegiti muupeleru kutenda lihengu, shibenamgongu ntambu yanukupanana gwenga. 15 Hashi, neni nekeziwa ndiri kutenda ntambu yanfira kutendera mpiya zangu? Ama gumanera weya toziya neni ntanga wantu?" 16 Yesu kamalira kwa kutakula, "Su wantu woseri yawawoneka wakuupeleru vinu, hawaweri wakwanja na wantu woseri yawawoneka wakwanja vinu, hawaweri wakuupeleru." 17 Yesu pakaweriti kankugenda Yerusalem, kawatoliti wafundwa wakuwi lilongu na wawili pambwega na kuwagambira gweka yawu pawaweriti wankugendagenda. 18 Kawagambira, 'Mpikaniri, twankugenda Yerusalem, aku Mwana gwa Muntu hawambati na kumjega kwa Watambika wakulu na wafundwa wa Malagaliru. Womeri hawamtozi kumlaga 19 na hawawapanani wantu wa isi zimonga, womeri hawamtenderi lidufiya na hawamkomi na hawamlagi kwa kumkong'ondera mulupingika na lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti hakazyuki." 20 Shakapanu mdala gwa Zebedayu kiziti kwa Yesu pamuhera na wana wakuwi wawili, kamsuntamalira

na kumluwa shintu. **21** Yesu kamkosiya, "Gufira shishi?" Mawu uliya kamwankula, "Gunahidi nenii kuwera wana wanenii awa wawili hawalivagi yumu uwega waku wa kumliwu na yumonga uwega waku wa kumshigi, shipindi paguvera Mfalumi." **22** Yesu kawankula wana walii, "Muvimana ndiri shamluwa. Hashi, muweza kulandira lutekeru lwa ndabibiku Iwanfira kulandira nenii?" Womberi wamwankula, "Tuweza." **23** Yesu kawagambira, "Nakaka hamlandiri lutekeru Iwangu. Kumbiti nenii hapeni ntakuli yoshi hakalivagi kumliwu ama kumshigi kwanenii. Shitwatira ashi ndo sha woseri yawatulilwa kala na Tati gwangu." **24** Wafundwa wamonga walii papwakaniriti aga, wawakalaliti walongu wawili walii. **25** Su Yesu kawashema woseri pamuhera na kawagambira, "Muvimana kuwera wakolamlima wa isi zimonga wankuwakola wantu wawu kwa makakala na walongoziya wawu wanaueze nentu. **26** Kumbiti kwa mwenga naiwera gambira womberi pakati penu. Handa pakati penu kwana muntu yakafira kuwera mkulu, kaweri ntumintumi gwa wantu woseri. **27** Handa pakati penu kwana muntu yakafira kuwera gwa kwanja, kaweri ntumintumi gwenu. **28** Na nenii Mwana gwa Muntu niziti ndiri wantenderi, kumbiti niziti kutenda na kuwulaviya ukomu wangu, su nuwalopoziyi wantu wawuwa." **29** Yesu pamuhera na wantumintumi wakuwi pakaweriti wankuwuka lushi lwa Yeriku, lipinga likulu lya wantu limfatiti. **30** Su kuweriti na wanawali wawili walivaga pampeku pa njira, wapikiniriti kuwera Yesu kankupita peni paliya, su wanji kubotanga, "Mtuwa, Mwana gwa Dawudi! Gutuwoneri lusungu!" **31** Lipinga lya wantu liwakalipira na kuwagambira wanyamali. Kumbiti womberi wongera kubotanga, "Mtuwa, Mwana gwa Dawudi! Gutuwoneri lusungu!" **32** Yesu kagoloka kawashema womberi. Su kawakosiya, "Mfira nuwatenderi shishi?" **33** Womberi wamwankula, "Mtuwa, tuluwa kuwona!" **34** Su Yesu kawawonera lusungu, kawashinkula masu gawu, na palaa paliya waveziti kuwona na wamatitati.

**21** Yesu na wafundwa wakuwi pawaveriti pakwegera na Yerusalem na kusoka Betifagi kulugongu lwa Mizeyituni, kawatumiti wantumintumi wakuwi wawili, **2** pakawagambira, "Mgendi mpaka kushijiji sha palongolu penu na hamumwoni punda na mwana gwakuwi wawatawa. Muwayopoli na munjegeri. **3** Handa muntu yoseri pakatakula shoseri, mumgambiri, "Mtuwa kawafira kawatenderi na shakapanu hawawalekeri." **4** Shitwatira ashi shitendikitii su galii gagatakuliti na mbuyi gwa Mlunu gatendeki, **5** "Mlugambiri lushi lwa Sayuni, Guloli, Mfalumi gwaku kankwiza kwa gwenga! Ndo mpoli na kakwena panani pa punda, Na ndama, mwana gwa punda." **6** Su wafundwa wakuwi wagenda na watenda ntambu Yesu yakawalagaliriti, **7** wamjega punda ulii na ndama gwakuwi, wayazilira nguuzu yazuwani panani pa punda na Yesu kakwena kalivaga pampindi pakuwi. **8** Lipinga lya wantu wayarika nguuzu zawu munjira, na wantu wamonga wadumula maputira ga mitera na waiyalika panjira. **9** Lipinga lya wantu wamlongoleriti Yesu na wamonga wamfatiti kumbeli pawabotanga, "Kakwiswi Mwana gwa Dawudi! Mlunu kamtekeleri yakiza mulitawu lya Mtuwa! Kakwiswi Mlunu!" **10** Yesu pakaweriti kankwingira Yerusalem, lushi loseri luweriti na shelekusheleku. Wantu wakosiyiti, "Hashi,

ayu ndo gaa?" **11** Lipinga lya wantu liwankula, "Ayu ndo Yesu mbuyi gwa Mlunu, kalawa Nazareti isi ya Galilaya." **12** Yesu kagenda kwingira Mnumba nkulu ya Mlunu, kawawinga kunja wantu woseri yawaweriti wankuwuza na kuhemera vintu palii. Kazigalambuziya meza zawaaweriti wankuvunjira mpiya na vigoda nya wantu yawaweriti wankuwuza wang'unda, **13** na kawagambira, "Galembwa Mumalembu Mananagala kuwera Mlunu kalonga, 'Numba nkulu yaneni hayishemwi numba ya sala.' Kumbiti mwenga muyitenda mpanga ya wapoka!" **14** Wanawisi na yawalewelekiti wamgendiriti Yesu Kunumba nkulu ya Mlunu na yomberi kawaponiziya. **15** Su, watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru wakalaliti pawawoniti vitwatira nya kulikangasha vyakatenditi na wana pawaweriti wankubotanga Mnumba nkulu ya Mlunu pawalonga, "Kakwiswi Mwana gwa Dawudi!" **16** Su womberi wamkosiya Yesu, "Hashi, gupikinira ntambu yawalonga?" Yesu kawankula, "Yina mpiikanira. Hashi, hamwebetuli Malembu aga? 'Guwafunditi wana na wana wanonu ntambu ya kukukwisa.'" **17** Su, Yesu kawaleka na kagenda kunja kwa lushi na kagenda Betaniya na kalikaliti kulia pashiru poseri. **18** Yesu pakaweriti kankuwuya mluhi mandawira putiputi, kaweriti na njala. **19** Kaguwona mkuyu pampeku pa njira na kagugendra, kumbiti guweriti gwahera bwajubwaju loseri ira gwana mihamba hera. Su kagugambira mtera, "Hapeni guleri kayi mabwajubwaju!" Palaa palii mkuyu gulii guyuma. (aiōn g165) **20** Wafundwa pawaguwoniti na walikangasha, pawalonga, "Iwera hashi mkuyu agu guyuma kanongola?" **21** Yesu kawankula, "Nakaka nuwagambiranu, handa pamuwera na njimiru pota na lyoga, hamuwezi kutenda ntambu yantenditi kwa mkuyu agu na kwa hangu ndiri hera kumbiti ata hamuwezi kulugambira lugongu, 'Gutupuki gukalidibiziyi gumweni mulitanda,' na hayitendeki. **22** Handa pamwajimira, hampananwi shoseri shamluwa kwa Mlunu." **23** Yesu kingiriti Mnumba nkulu ya Mlunu na kaweriti kankufunda. Watambika wakulu na wazewi wamwiziriti Yesu na kumkosiya, "Hashi, gutenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa? Hashi, ndo gaa yakakupanana uwezu awu?" **24** Yesu kawankula, "Naneni hanuwakosiyi likosiu limu na pamunankula, su naneni hanuwagambiranu ntenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa. **25** Nuwakosiya, "Hashi, uwezu wa Yohani Mbatiza ulawiti kwagaa? Hashi, ulawiti kumpindi ama kwa wantu?" Kumbiti wanji kilitakuziyana weni, "Hatulungi ashi? Handa patutakula, 'Ulawiti kwa Mlunu,' yomberi hakatukosiyi, 'Su, iwera hashi mumjimiriti ndiri Yohani?'" **26** Kumbiti patulonga, "Ulawiti kwa wantu," tutira lipinga lya wantu toziya wantu woseri wavimana kuwera Yohani kaweriti mbuyi gwa Mlunu." **27** Su, wamwankula Yesu, "Tuvimana ndiri." Yesu kawagambira, "Naneni viraa hapeni nuwagambiri ntenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa. **28** "Vinu mwenga mulihola ashashi kwa shitwatira ashi? Kuweriti muntu yumu yakaweriti na wana wakuwi wawili. Yomberi kamgendiriti nkulu yumu na kulonga, 'Mwana gwangu, leri gugendi gwakatendi lihengu mulirambu lya miyabibu.' **29** Yomberi kamwankula, 'Hapeni ng'endi,' kumbiti shakapanu kagenda kutenda lihengu. **30** Shakapanu tati ulii kamgendersa mwana gwakuwi yumonga kamgambiriti ntambu illii. Yomberi kamwankula, 'Yina tati hang'endi,' kumbiti kagendititi ndiri. **31** Hashi, pa wawili awa gaa yakatenditi gakafiriti tati

gwakuwi?" Womberi wamwankula, "Uliya mwana gwa kwanja." Su, Yesu kawagambira, "Nuwagambirani nakaka, watola kodi na wandiyandiya hawawalonguleri kugenda kwingira Muufalumi wa Mlungu. 32 Toziya Yohani Mbatiza kiziti kwa mwenga kawalanguziya njira ya kulikala ya kumfiriziya Mlungu na mwenga mumjimiri ndiri, kumbiti watola kodi na wandiyandiya wamjimiriti. Ata pamwoniti goseri aga, mwenga mlekiti ndiri vidoda vyamtenda na kumjimirira yomberi." 33 Yesu kalonga, "Mpikaniri mfanu gumonga. Kuweriti na muntu yakaweriti na lirambu, ndo mweni yakalimiti miyabibu, katindizya lipamanda na kabawa linegu lya kukamira ziyanibibu na kanyawiti liringu lya kulolelera. Shakapanu lirambu lya miyabibu lillii kalyazimira kwa walimaji, mweni kagenda mwanja gwa kutali. 34 Shipindi sha kubenanga pashisokiti, kawatumiti wantumintumi wakuwi kwa walimaji walii, su watoli semu yakuwi yawabeniti. 35 Walimaji walii wawakamula wantumintumi wakuwi, yamu wamkomanga, yumonga wamlaga na yumonga wamlaga kwa kumgumanga mabuwi. 36 Muntu ulii kawatuma kayi wantumintumi wamonga wawuwa, kuliku wa kwanja, walimaji walii watenda ntambu ira illi. 37 Upeleru kamtuma mwana gwakuwi kugenda kwa womberi pakalihola, 'Nakaka hawampikiniri mwana gwangu.' 38 Kumbiti walimaji walii pawamwoniti mwana gwakuwi, walitakuziyana weni kwa weni, 'Ayu ndo muhala gwakuwi. Mwizi tumlagi na uhala wakuwi hauweri watwenga!' 39 Su, wambata na wamlaviya kunja kulirambu lillii lya miyabibu na wamlaga." 40 Yesu kawakosiya, "Vinu, mweni kana lirambu lya miyabibu pakiza, hakawatendi hashi walimaji walii?" 41 Womberi wamwakula, "Hakawalagi woseri yawatenditi vidoda na lirambu lillii hakawapanani walimaji wamonga, ndo weni hawamupanani semu yakuwi yawavibena kwa shipindi sha kubenanga." 42 Yesu kawagambira, "Hashi, hamwebetuli shawalembiti Mumalembu Managala? 'Libuwi lyawalilemiti wanyawa numba, vinu liwera libuwi lyaliwera na mana nentu kuliku mabuwi goseri. Mtuwa ndo yakatenditi shiwtatira ashi, shiwtatira sha kulikangasha nentu kwa twenga!" 43 Yesu kongera kutakula, "Su nuwagambirani, Ufalumi wa Mlungu hawawawusiyi kwa mwenga na kuwapanani wantu yawalera mabwajubwaju gaherepa. 44 Yoseri yakaguwa pa libuwi ali hakamegeki vipandi vipandi na libuwi palimguwira muntu yoseri, halimupekesi." 45 Watambika wakulu na Mafalisayu pawapikaniriti mifanu ya Yesu na wavimaniti kuwera yomberi kaweriti kankuwalonga weni. 46 Su wajeriti kusakula ntambu ya kumkamula Yesu. Kumbiti womberi watiriti lipinga lya wantu iyawamaniti kuwera Yesu ndo mbuyi gwa Mlungu.

**22** Yesu katakuliti nawomberi kayi kwa mfanu. 2 "Ufalumi wa kumpindi ulifana ntambu ayi. Kuweriti na mafalumi yakamtandiriti mwana gwakuwi mpalii msambu gwa ndowa. 3 Su, kawatumiti wantumintumi wakuwi wakawashemi walii yawashemiriti wizi kumsambu, kumbiti walii yawashemiriti walemiti kwiza. 4 Kawatuma kayi wantumintumi wamonga, pakatakula, 'Muwagambiri yawawashemiriti kuwera msambu gwangu vinu gwa kala, wang'ombi wangu na wandama waherepa wawalikitula kala. Shila shintu shiwera kala, su mwizi mumsambu gwa ndowa!' 5 Kumbiti wahenga yawashemiriti walishera ndiri, su wendereyiti na vitwatira vyawu, yamu kagenditi kulirambu

kwakuwi na yumonga kagenditi kutenda biyashala yakuwi, 6 na wamonga wawakamula wantumintumi walii, wawakomanga na kuwalaga. 7 Mfalumi ulii kakalariti nentu, su kawatuma wanjaliga wakuwi wakawalagi woseri yawatenditi hangu na kapambira motu lushi zyau. 8 Shakapanu kawagambira wantumintumi wakuwi, 'Msambu gwa ndowa gwa kala, kumbiti yawashemiriti walema kwiza. 9 Vinu mgendi munjira pamwawona wantu woseri mwashemi wizi mumsambu gwa ndowa.' 10 Su wantumintumi walii wawuka na wagenda munjira, wawashemera wantu woseri yawawoniti, wadoda na waheri, numba yoseri ya msambu ivuuti wahenga. 11 'Mfalumi pakayingiriti kuwalola wahenga, kamwona muntu kavala ndiri nguwu ya ndowa. 12 Mfalumi kamkosiya, 'Ganja, gwingira hashi panu pota kuvala nguwu ya ndowa?' Kumbiti yomberi kawankula ndiri. 13 Palaa palii mafalumi kawagambira wantumintumi, 'Mumtawi magulu na mawoku, mwakamwasi kunja muntiti. Aku hakalili na kugayagaya menu gakuwi.'" 14 Na Yesu kamalira kwa kutakula, "Yawashemiriti wawuwa, kumbiti yawasyagulitwi ndo wadidini." 15 Shakapanu Mafalisayu wagenda zazu na wapangiti ntambu ya kumgomiziya Yesu kwa visoweru vyakuwi. 16 Su, womberi wawatuma wafundwa wawu pamuhera na wantumini wa shipinga sha Herodi kugenda kwa Yesu. Womberi walonga, "mfunda, tuvrimana handa gwenga gutakula nakaka. Gwenga gufundu nakaka kuusu mafiliru ga Mlungu kwa wantu, gutira ndiri shawalihola wamonga, toziya gulishera ndiri ukulu wa muntu. 17 Su, gutugambiri, gwenga gulihola shishi? Lagaliru ama lagaliru ndiri kulipa kodi kwa Kaisari?" 18 Kumbiti Yesu kavimana ukondola wawu yawalihola, su kawagambira, "Mwawafyangu mwenga! Iwera hashi mwankujera kungomiziya? 19 Munanguziyi mpiya zya kulpira kodi!" Womberi wamlavilira ligwala lya mpiya, 20 na Yesu kawakosiya, "Sheni na malembu aga mumpi ya gaa?" 21 Womberi wamwankula, "Ga mafalumi gwa Rumi." Su Yesu kawagambira, "Mumpanani Kaisari vyaviviera nya Kaisari na mumpanani Mlungu vyaviviera nya Mlungu." 22 Pawapikaniriti hangu, walikangasha na wamleka wagenditi zazu. 23 Lishaka liraa lillii, Masadukayu wamu ndo yawatakulaga wantu yawahowiti hapeni wayzuki, wamgenderiti Yesu. 24 Su wamgambira, "mfunda, Musa katakuriti kuwera muntu yakayugiti pakahowa pota kuleka mwana, ndo mlongu gwakuwi kamyugi mdala mkenja uliya, su kamleleri wana mlongu gwakuwi yakahowiti. 25 Vinu petu panu, paveriti na walongu saba. Mlongu mkulu kayugiti mdala na kahowiti pota kupata mwana, su mlongu gwakuwi kamuhala mkenja ulii. 26 Iwera ntambu ira kwa mlongu gwa pili na gwa tatu mpaka kwa woseri saba. 27 Lupeleru na mdala uliya kahowiti viraa. 28 Vinu, mulishaka lya kuzyuka kwa yawahowiti, hashi, mdala ayu hakaweri mdala gwa gaa? Toziya mkenja ayu kaweriti mdala wa walongu woseri saba." 29 Yesu kawankula, "Mwenga mwagamilia nakaka! Mwagamilia toziya mgamana ndiri Malembu Mananagala ama makakala ga Mlungu. 30 Toziya yawahowiti pawazyuka, hawalifani gambira wantumintumi wa kumpindi kwa Mlungu na wantu hapeni wayugi ama kuyugwa. 31 Kumbiti kuusu kuzyuka kwa yawahowiti, hashi, hamwenibetuli galaa Mlungu gagawagambiriti? Mlungu kawagambiri, 32 'Neni ndo Mlungu gwa Aburahamu, ndo Mlungu gwa Isaka, ndo Mlungu gwa

Yakobul! Yomberi Mlungu gwa wahowiti ndiri, ira Mlungu gwa wakomu." 33 Lipinga lya wantu palipikaniriti hangu walikangasha mafundu gakuwi. 34 Mafalisayu pawapikaniriti handa Yesu kawawankula Masadukayu mpaka wasinditi kumkosiya kayi, su womberi waliwoniti pamuhera. 35 Yumu gwawu, mfunda gwa Malagaliru, kamkosiya Yesu kwa kufira kumgomiziya, 36 "mfunda, lilagaliru lyoshi ndo likulu Mumalagaliru?" 37 Yesu kamwankula, "Gumfiri Mtua Mlungu gwaku kwa moyu gwaku gwoseri, kwa rohu yaku yoseri na kwa mahala gaku goseri." 38 Ali ndo lilagaliru likulu lya kwanja. 39 Na lya pili lilifana na ali, "Gumfiri gwapakwegera gwaku ntambu yagulifira gumweni." 40 Malagaliru goseri ga Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu gankultumbira malagaliru mawili aga. 41 Mafalisayu pawaweriti pamuhera, Yesu kawakositi, 42 "Mwenga mulihola hashi kuusu Kristu Mlopozi? Hashi, yomberi ndo gwa shiyiwuku shagaa?" Wamwankula, "Shiyiwuku sha Dawudi." 43 Yesu kawagambira, "Su, iwezekana hashi kwa likakala lya Rohu Mnanagala Dawudi kamshemi yomberi 'Mtua'?" Dawudi katakuliti, 44 'Mtua kamgambiriti Mtua gwangu, Gulivagi uwega waneni wa kumliwu, Mpaka nuwatuli wangondu waku pasi pa magulu gaku.' 45 Payiwera Dawudi kamshemiti yomberi 'Mtua,' su iwezekana hashi kuwera Kristu ndo gwa shiyiwuku sha Dawudi?" 46 Kwhahera muntu yoseri yakaweziti kumwankula Yesu na kwanjira lishaka lillii kwhahera yakajeriti kayi kukosiya shoseri.

**23** Shakapanu Yesu kaligambira lipinga lya wantu pamuhera na wafundwa wakuwi, 2 "Wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu wanauwezu wa kutakulira Malagaliru ga Musa. 3 Su mfiruwa kujimila na kutenda shoseri shawawagambreki, kumbiti namtenda vyawawatenda weni, toziya watenda ndiri vilii vyawafunda. 4 Watawa visanka vitopa na kuwatwika wantu, kumbiti weni wasinda ata kutilipisiya shala wapati kupapa. 5 Womberi wankutenda matendu gawu goseri su wantu wagawoni, wankuvala tepi zilembwa malagaliru kushenii kwawu na mumawoku na wongera mishirashira mumahabiti gawu. 6 Wafira kulikala pahala paligoya mumsambu na kulikala viti nya ligoya munumba ya Mlungu. 7 Wafira wawalamisyi kwa ligoya pahala pa soku na wafira wantu wawashemi, 'Mfundu.' 8 Kumbiti mwenga namshemwa 'mfunda,' toziya mfunda gwenu yumu hera, na woseri mwenga mwawalongo. 9 Ama namumshema muntu yoseri 'Tati' pasipanu, toziya mwana Tati yumu hera kumpindi. 10 Namshemwa 'Walonguziya,' toziya mwana mlonguziya yumu hera ndo Kristu Mlopoziya. 11 Yakawera mkulu pakati penu mpaka kaweri ntumintumi gwenu. 12 Yakalikwisa hawamsulusiyi na yakalilusulyi mweni, hakakwisiwi." 13 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankutata mlyangu gwa Ufalumi wa kumpindi palaa wantu pawafiriti kwingira, kumbiti maweni mwenga mwingira ndiri na muwajimira ndiri wantu yawajera kwingira. 14 Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankuwayonga wakenja nakuwapoka numba zazu na mwankulilanguziya kusali sala ntali! Toziya ya hangu hampati azabu nkulu nentu!" Malembu gamonga gahera musitari agu. 15 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu,

mwawafyangu mwenga! Mwankugenda mwanja mulitanda na paisi su mpati muntu yumu yakajimira ntambu yamjimira. Pamumpata, mumtenda mala mbili kaweri muntu gwa kugenda mumotu gwa jehanamu kuliku maweni mwenga." (Geenna g1067) 16 Shondi walongoziya mwana Iwisi! Mwenga mfunda muntu pakalilapira kwa Numba nkulu ya Mlungu, kulilapira aku shintu ndiri, kumbiti pakalirapira kwa zahabu Mnumba nkulu ya Mlungu, kulirapira aku kumkola. 17 Mwenga mwanalwisi wazigizigi! Shoshi shana mana nentu, zahabu ama Numba nkulu ya Mlungu yayitenda zahabu iweri nanagala? 18 Kayi mfunda, muntu pakalirapira pashitalawanda sha kutambikira, shintu ndiri, kumbiti pakalirapira kwa lifupu lyawaliliti pashitalawanda sha kutambikira, kulirapira aku hakumkoli. 19 Mwenga mwawa Iwisi! Shoshi sha mana nentu, lifupu lillii, ama pashitalawanda sha kutambikira peni patendaga lifupu liweri linanagala? 20 Muntu yakalilapira kwa pashitalawanda sha kutambikira kalirapira kwa pahala pa kutambikira na mafupu goseri gawatuliti pahala pa kutambikira. 21 Na yakalirapira kwa Numba nkulu ya Mlungu, kalilapira kwa Numba nkulu ya Mlungu na Mlungu yakalikala amu, 22 na yoseri yakalirapira kumpindi kwa Mlungu, su kalilapira kwa shibanta sha shifalumi sha Mlungu na kwa Mlungu yakalivagira. 23 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankuwatoza wantu shintu shimu muvintu ilongu, ata kuusu viungu nya likolu gambira mahamba ganunkira weri na binzari na jira na kumbiti mleka kujimira mafundu ga mana ga Malagaliru, gambira vitendu viheri na lusungu na njimiru. Vitwatila avi nya mana ndo mfiruwa kuvitenda pota na kulyaluwa vyamonga. 24 Mwenga walongoziya mwana Iwisi! Mwankulaviya wavingozi mu vyakulanda, kumbiti mwankumira shingongolu yawamshema ntembu! 25 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankugulula shikombi na bakuli kwa kunja, kumbiti mngati kumema vintu vyampatiti kwa wakwepula na malema. 26 Mafalisayu Iwisi! Gugulula uhakata hutu yauwuera mushikombi na kunja hakuweri kuherupa viraa. 27 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, wafyangu mwenga! Muwera gambira mapumba gawatyelemekiti shokaa ndo yeni kwa kunja gawonikana gaherera, kumbiti mngati imema mifupa ya mawuti na kila ntambu ya kudoda. 28 Viraa virii kwa kunja mwenga muwoneka mwawaheri, kumbiti mumyoyu mwenu kumema ufyangu na udoda. 29 "Shondi wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, mwawafyangu mwenga! Mwankunyawira mapumba ga wambuyi wa Mlungu na kugalembera mapumba ga wantu waheri, 30 na mlonga, "Handa twenga metulikali shipindi sha wagogolu wetu metulitangiti ndiri nawomberi kuwalaga wambuyi wa Mlungu!" 31 Su mpitaulira kuwera maweni mwenga ndo wiwuka wawu woseri yawawalagit wambuyi wa Mlungu! 32 Su, mumallii shili shawanjiti wagogolu wenu! 33 Mwenga wanjoka na wana wa wanjoka! Mwenga namulihola kuwera muweza kukwepa kutozwia kwingira mumotu gwa Jahanamu. (Geenna g1067) 34 Su nenii nuwagambiranu kuwera hanuwajegeri mwenga wambuyi wa Mlungu. Na wantu wana luhalu na wafunda wa Malagaliru ga Musa, hamuwalagi wamu wawu na kuwapingika wamonga na kuwasatanga ntomondu wamonga munumba za Mlungu na kuwawinga kulawa lushi na lushi. 35 Vilawilu

nya kutoza kwa kuwalaga wantu woseri waheri haiweri kwa mwenga, kwanjira kulagwa kwa Abeli muntu muheri mpaka kulagwa kwa Zakariya mwana gwa Barakiya, Zakariya ndo mweni yamumlagiti pakati pa Numba nkulu ya Mlungu na pashitalawanda sha kutambikira. 36 Nakaka nuwagambirenii, kutozwa kwa wantu woseri yawawalaga wayawu hakuweri kwa shiyiwuku sha mashaka aga! 37 "Yerusalem! Shondi shondi Yerusalem bu! Guwalaga wambuyi wa Mlungu, guwagumanga kwa mabuwi walii yawatumitwi kwakuwi! Vipindi vivuwa nfira kuwatula wana waku mumawoku mwango gambira nkuku pakavigupika vyana vyakuwi kwa mbapatinu zyakuwi, kumbiti gwenga gunema! 38 Su, Numba nkulu ya Mlungu yaku halekwi ushiwa. 39 Nukugambirani kwanjira vinu, hapeni gumoni kayi mpaka pagutakula, 'Mlungu gumtekeleri yomberi yakiza mulitawu lya Mtuwa."

**24** Yesu kalawiti Mnumba nkulu ya Mlungu, pakaweriti kankugenda zakuwi, wafundwa wakuwi wamgenderiti wamlanguziya majengu ga Numba nkulu ya Mlungu. 2 Yesu kawagambira, "Yina, muweza kugalola goseri aga! Nakaka nuwagambirani, kwahera hata libuwi limu halisigali panu pampindi pa libuwi limonga, kila libuwi haliwusiwi." 3 Yesu pakalivagit palugongu Iwa Mizeyituni, wafundwa wakuwi wamgenderiti kwa bada, su wamkosiya, "Gutugambiri, hashi vitwatira avi havilawili ndii? Na hashilawiri shishi kulanguziya ndo shipindi sha kwiza kwaku na shipindi sha upeleri pasipanu." (aiōn g165)

4 Yesu kawankula, "Mulikali weri, muntu nakiza kuwapayirani. 5 Wantu wawuwa hawalawili na kulonga kila yumu, ndo Kristu Mlopoziya na hawawazyangi wantu wawuwa. 6 Hampikaniri kuusu ngondou pakwegera na visoweru vya ngondou, kumbiti namulihola. Toziya vitwatira mpaka vilawiri, kumbiti upeleru weni wankali kwiza. 7 Isi yimu hailikomangi na isi yimonga na ufalumi wumu hawlkomangi na ufalumi umonga. Panu na palii hapaweri na njala na malendemeru ga isi kila pahala. 8 Vitwatila vyoseri avi vilifana gambira kutama pakwanja pakulera mwana. 9 "Shakapanu hawawalaviyani su wawatabisiyi na kuwalaga. Isi zoseri haziwakalaliri toziya ya litawu lyaneni. 10 Mushipindi ashi wantu wawuwa hawaleki myoyu yawu, hawagambulikani weni kwa weni na kukalalirana weni kwa weni. 11 Hawalawili wambuyi wa upayira, pawapotuziya wantu wawuwa. 12 Su vitwatira vifaa ndiri havyongereki, mafiliru ga wantu wawuwa hauweri tisutisu. 13 Kumbiti muntu yakahepelera mpaka upeleri hakalopozwi. 14 Na Shisoweru Shiwigira sha Ufalumi wa Mlungu hashibwerwi pasipanu poseri muwukapitawu kwa wantu wa makabila goseri na upeleri hawizi. 15 "Su, hamuwoni 'Shintu shidoda shashihalabisya' shatakakuliti Danieli mbuyi gwa Mlungu, shigoloka pahala pananagala." Yakabetula kavimani mana yakuwi! 16 Panu, yawawera Yudeya su watugili muvigongu. 17 Yakawera pashitwiku sha numba nakasuluka kutola shintu mnumba mwakuwi. 18 Yakaweriti kulirambu nakawuya kumbeli kutola nguwi yakuwi. 19 Shondi shondi wamawu yawawera na yinda na walii yawanoniziya mumashaka galii! 20 Mumluwi Mlungu, su kutuga kwa mwenga nakuwera mashaka ga mpepu ama lishaka lya Kwoyerai! 21 Toziya mushipindi ashi hakuweri na uhushu mkulu ndoweni

wankali kulawira, kwanjira kunyawa kwa pasipanu mpaka leru, wala hapeni ilawiri kayi. 22 Kumbiti Mlungu kagapunguriti kala shiyasi sha mashaka aga, mekatendi ndiri, kwahera muntu yoseri mekalikali. Toziya ya wantu yawasyagulitwi, Mlungu hakagapunguli mashaka aga. 23 "Su, muntu yoseri pakawagambirani, 'Guloli Kristu Mlopoziya kapanu' ama 'Kapalii' Namjimiria. 24 Hawalawili ashina Kristu wa upayira na wambuyi wa upayira, hawatendi mauzauza makulu na gakulikangasha su wawazyangi payiwezekana ata yawasyagulitwi na Mlungu. 25 Mpikanili! Nuwagambirani pamberi pa shipindi kwiza. 26 "Ama, pawawagambirani, 'Mloli, ka kushiwala!' Namgenda aku, ama pawalonga, 'Mloli, kalififa panu!' Namjimiria. 27 Mwana gwa Muntu hakizi gambira gulangala gambira lumeta kulyera kulawa kwagulawa mshenji mpaka kwaguzyeta mshenji. 28 "Palii paveriti na shashifuwiti, ndo pawajojinika wandapu." 29 "Palaa palii, pa mashaka ga kutabisya, mshenji haguweri ntiti, na lyezi haliweri ndiri na gulangala na ntodonu hazituluki kulawa kulyera na likakala lya kumpindi halilibegizii. 30 Shakapanu, lilangaliru lya Mwana gwa Muntu halilawiri kulyera na wantu woseri wa pasipanu hawalili pawamwona Mwana gwa Muntu pakiza mumawundi ga kumpindi pamuhera na makakala makulu. 31 Mliru mkulu gwa mbalapi hagupikaniki na yomberi hakawatumu wantumintumi wa kumpindi wakuwi muwega za msheshi za pasipanu na hawawajiniri wantu kulawa lupeleru lumu Iwa pasipanu mpaka lupeleru lumonga Iwa pasipanu. 32 "Mleki mtera gwa mkuyu guwafundi. Mitambi ya mitera payiyanja kutomola mahamba, muvimani kuwera shipindi sha kutowa vula shapakwegera. 33 Ntambu ira ayi mwenga pamwona vitwatira vyoseri avi, muvimani handa shipindi shapakwegera nentu. 34 Muliholi kuwera vitwatira vyoseri avi havilawili pamberi pa kuhowa wantu yawalikala vinu. 35 Kumpindi kwa Mlungu na pasipanu hazipiti, kumbiti visoweru vyaneni hapeni vipiti. 36 "Kwahera muntu yoseri yakavimana lishaka ama lisaa paviza, ama wantumintumi wa kumpindi kwa Mlungu ama Mwana. Tati gweka yakuwi ndo yakavimana. 37 Kwiza kwa Mwana gwa Muntu hakuweri gambira shilii shashilawiriti mushipindi sha Nuhu. 38 Mumashaka galii pamberi pa wantu kuhowa mumafuriku waweriti wankuliyu na kulanda, wantu waweriti wankuwayuga na kuyugwa mpaka Nuhu pakingiriti mumtumbwi, 39 wavimaniti ndiri hashilawiri shishi mpaka mafuliku pagiziti na kuwajola woseri. Ntambu ayi hayiweri pakiza Mwana gwa Muntu. 40 Shipindi ashi wantu wawili hawaweri mulirambu, yumu hakatolwi na yumonga hakalekwi. 41 Wadala wawili hawaweri wankusyaga usaka palwala, yumu hakatolwi na yumonga hakalekwi. 42 "Su gulikali weri, toziya guvimana ndiri lishaka lya kwiza Mtuwa gwenu. 43 Handa yakana numba mekavimani shipindi sha kwiza kwa mpoka, mekalikali masu na mekaleki ndiri mpoka kabomolangi numba yakuwi. 44 Su na mwenga viraa muweri kala, toziya Mwana gwa Muntu hakizi mulisaayagulimana ndiri." 45 "Yesu kendeleyiti kutakula, Ndo gaa ntumintumi yakaaminika na kana luhalu, ndo mtuwa gwakuwi hakamtuli pampindi pa wantu wakuwi, kawapanani shiboga kwa shipindi shakuwi?" 46 Mbaka ntumintumi uliya mweni mtuwa gwakuwi pakiza hakamwoni kankutenda hangu. 47 Nukugambirani nakaka, katamtula ntumini ayu kagolokeri ulunda wakuwi woseri. 48

Kumbiti handa ndo ntumintumi kadoda, hakaligambizi yi mweni kuwera mtuwa gwakuwi hakashelewi kuwuya, **49** na hakanji kuwakomanga wantumintumi wayaguwi na kanja kuliya na kulanda pamuhera na waloweru. **50** Shakapanu mtuwa gwakuwi ntumintumi ulii pakizaku lishaka lyankali kulimana na shipindi shakashimana ndiri. **51** Mtuwa hakamwazibu nentu na kumtula shipinga shimu na wafyangu. Aku hakalili na kugayagaya menu gakuwi."

**25** "Shipindi ashii Ufalumi wa kumpindi ulifana hangu. Kuweriti na walii lilongu yawatoliti koloboyi zawu na wagenditi kumwanka mpalu gwa ndowa. **2** Wamuhanu wamu waweriti na mahala na wamuhanu wamonga waweriti wazigizigi. **3** Wazigizigi walii watoliti koloboyi zyau pota kutola mafuta ga motu ga shigubukiru. **4** Kumbiti wanaluhalu walii watoliti mafuta ga motu gatosha msupa zyau. **5** Mpalu gwa ndowa kakawiti kwiza, su walii woseri wanjiti kusizira na wagonjiti. **6** "Paiweriti kala lugonu kuweriti mashowanganu, 'Aya aya mpalu gwa ndowa! Mgendi mwakamwanki!' **7** Walii lilongu walii wimuka na wazitandira koloboyi zyau. **8** Shakapanu wazigizigi walii wawagambira wanaluhalu walii, 'Mtupungulili mafuta ga motu, toziya koloboyi zya twenga zankugenda kutenda tiya.' **9** Wanaluhalu walii wawankula, 'Ndala, toziya mafuta ga motu gatutoshia ndiri twenga pamuhera na mwenga. Mgendi kuvikolija mwakahemeru maweni.' **10** Su walii wazigizigi walii pawagenditi kuhemera mafuta ga motu, mpalu gwa ndowa kasoka. Na walii wamuhanu walii yawaweriti kala wingiriti pamuhera na mpalu gwa ndowa mnumba ya msambu na shakapanu mlyangu gutatwa. **11** "Shakapanu walii wamonga walii wawuya. Su womeri wabotanga, 'Mtuwa, mtuwa! Gutuvuguliri mlyangu!' **12** Nayomberi hakawankuli, 'Ndala, nuwamana ndiri mwenga!' **13** Na Yesu kamalaliriti kwa kutakula, 'Mlikali weri, toziya muvimanu ndiri lishaka ama lisaa.' **14** "Shipindi shilii Ufalumi wa Mlungu haulifani hangu. Kwenni muntu yumu yakafiriti kugenda mwanja, kawashema wantumintumi wakuwi na kawatalu waloleri ulunda wakuwi. **15** Kamupiti kila muntu kulawirana na uwezu wakuwi, yumu kamupiti mihaku muhanu ya mpiya na yumonga kamupiti mihaku miwili ya mpiya na yumonga kamupiti mihaku gumi gwa mpiya. Su kawuka kagenda mwanja. **16** Ntumintumi yakawankiti mihaku muhanu ya mpiya kazitendera lihengu mpiya zili kapata mota mihaku muhanu imonga. **17** Ntambu iraa ayi ntumintumi yakawankiti mihaku miwili ya mpiya kapatiti mota mihaku imonga miwili ya mpiya. **18** Kumbiti ntumini yakawankiti mihaku gumi gwa mpiya kagutula, kagenda kabawa lirindi mulitapaka, kazififa mpiya zya Mtuwa gwakuwi. **19** "Pashipindi shivuwa mtuwa gwa wantumintumi woseri kawuyiti na kutenda mawalanga pamuhera nawomberi. **20** Ntumintumi yakatoliti mihaku muhanu ya mpiya kiza kajega mihaku imonga ya mpiya. Kalonga, 'Mtuwa guloli!' Gunupiti mihaku muhanu ya mpiya, panu kwana mihaku muhanu imonga yaiyongelekiti. **21** Mtuwa kalonga, 'Gutenda weri, gwenga gwamuheri na ntumintumi gwaminika! Guwera mwaminika mushitwatira shididiki, su hanikutuli guloleri vitwatira vikulu. Gwizi tunemeleli pamuhera!' **22** "Shakapanu ntumini yakawankiti mihaku miwili ya mpiya kiziti na kulonga, 'Mtuwa, gunupiti mihaku miwili ya mpiya. Guloli! Panu pana mihaku miwili imonga yaiyongelekiti.' **23** Mtuwa gwakuwi kalonga,

'Gutenda weri, gwenga gwamuheri na ntumintumi mwaminika! Gwenga gwaminika mushitwatila shididiki, hanukutuli guloleri vitwatira vikulu. Gwizi panu tunemeleli pamuhera! **24** "Shakapanu ntumintumi yakawankiti mihaku gumi gwa mpiya kiza na kulonga, 'Mtuwa, nuvimanu kuwera gwenga gwa muntu gukalipa, gubena shilii shaguyala ndiri na gujonjonira vyagukwetiti ndiri. **25** Ntiriti, su ng'enditi na nugufifa mihaku gwa mpiya zyaku.' **26** "Mtuwa gwakuwi kamgambira, 'Gwenga gwa ntumintumi mdoda na mlieri! Guvimana handa neni mbena pota na kuyala na njojinira pota na kukweta. **27** Sawa, ifiruwitwi gutuli mpiya ya neni mubenki na neni mentoliti mpiya zyangu pamuhera na mbotu yakuwi! **28** Vinu, mumpoki mpiya azi mumpanani ulii yakana mihaku lilongu ya mpiya. **29** Toziya muntu yoseri yakawera na shintu hawamupanani na kumwongera, kumbiti ulii yakahera shintu, ata shididini shilii shakaweriti nashu hawampoki. **30** Na kuusu ntumintumi ulii yakahera mana, mumwasi kunja muntiti, aku hakalili na kuyagaya menu gakuwi.' **31** "Mwana gwa Muntu ndomweni Mfalumi pakiza muukwisa wakuwi pamuhera na wantumintumi wa kumpindi wakuwi wananagala, hakalivagi mushibanta shakuwi sha shifalumi muukwisa wakuwi. **32** Wantu wa isi zoseri hawajojiniki kulongolu kwakuwi. Na yomberi hakawatulii muvipinga viwili, gambira mlolera mifugu ntambu yakawatulaga gweka wakondolu kulawa mushipinga sha wambuzi. **33** Hakawatulii wantu yawatenda ntambu yakafiriti Mlungu uwega wakuwi wa kumliwu na yawatenditi vidoda uwega wakuwi wa kumshigi. **34** Shakapanu Mfalumi hakawagambiri wantu walii wa uwega wakuwi wa kumliwu, Mwizi, mwenga mtekeleriti na Tati gwangui! Mwizi na muuwanki ufalumi yawakutandirani kwanjira pakunyawa pasipanu. **35** Pahweriti na njala mwenga munupiti shiboga, panyumuluwiti mwenga mnupiti mashi, nweriti muhenga mwenga mshemera ukaya kwenu, **36** nweriti shivula hera munvalasiya, nweriti ndwala mwenga munwaziya, nweriti wantatira mushibetubetu mwenga mwiza kutyangira." **37** "Shakapanu wantu yawamfirizya Mlungu hamwankuli, 'Mtuwa, tukuwona koshi gwana njala na twenga tukupiti shiboga, ama guweriti guyumuluwa na twenga tukulandasija mashi?' **38** Ndii tukuwoniti gwamuhenga na twenga tukushemera ukaya, ama gwashivula na twenga tukulvalasiya? **39** Tukuwoniti ndii gulwala ama gwamushibetubetu na twenga twiza kukulola?" **40** Mfalumi hakawankuli, 'Nukugambiranu nakaka, kila shintu shammudendiru yumu gwa wapusu wangu awa muntendera nenii!' **41** "Shakapanu hakawagambiri walii yawaweriti uwega wa kumshigi, 'Muwuki kulongolu kwa neni, mwenga mpangirwiti na Mlungu! Mgendi mumotu gwa gutenda tiya ndiri gwawamtandiriti Shetani na wantumintumi wakuwi! (aiōnios g166) **42** Nweriti na njala, mwenga mnupa ndiri shiboga, nweriti nyumluwa, mwenga mnupa ndiri mashi. **43** Nweriti namuhenga, mwenga munshemiriti ndiri ukaya kwenu, nweriti shivula hera, mwenga munvalasiya ndiri, nweriti ndwaliti na wantatira mushibetubetu, mwenga mwiza ndiri kuntyangira.' **44** "Shakapanu wamwankula, 'Ndii, Mtua, tukuwoniti gwana njala ama guyumluwa, na gwamuhenga ama gwashivula ama gulwala ama gwamushibetubetu, na twenga twiza ndiri kukutanga?' **45** Mfalumi hakawankuli, 'Nuwagambiranu, kila pamlemiti kumtanga yumu gwa wapusu awa, mlemiti kuntanga neni.' **46** Shakapanu

womberi, hawagendi muntabiku ya mashaka goseri, kumbuti wantu yawamfirizya Mlungu hawagendi muukomu wa mashaka goseri." (aiōnios g166)

**26** Shipindi Yesu pakamalariti kufunda vitwatira vyoseri avi, kawagambiriti wafundwa wakuwi, **2** "Pamashaka mawili muvimana, hapaweri na msambu gwa Pasaka, na Mwana gwa Muntu hawamkamuli su wampingiki mulupingika." Msambu gwa Pasaka guweriti gwa kulihola ntambu Waisraeli pawawalopoziya kulawa muufalumi wa Farawu. **3** Shakapanu watambika wakulu pamuhera na wazewi wallioniti pamuhera muukumbi wa Kayafa, Mkulu gwa Watambika. **4** Wasakuliti ntambu ya kumkamula Yesu kwa bada su wamlagi. **5** Womberi watakuliti, "Shitwatira ashi nashitendeka shipindi sha msambu gwa Pasaka toziya wantu hawatendi ndewu." **6** Yesu kaweriti Betaniya, ukaya kwa Simoni, muntu yakalwaliti ungumbula. **7** Yesu pakaweriti kankuliya shiboga, mdala yumu kamgenderiti pakaweriti na supa ya alabasta yayimemiti utili wa mpiya zivuwa, kammiminira mumtuvi mwakuvi. **8** Wafundwa wakuvi pawawoniti hangu, wakalala na wamkosiya, "Iwera ashi kwananga goseri aga?" **9** "Utuli awu meuwuzwi kwa mpiya zivuwa na kuwapanani wahushu!" **10** Yesu kavimati shawashiyowera su kawagambia, "Iwera ashi mwankumgaziya mdala ayu? Shakantendiru ndo shiherepa kwaneni. **11** Wantu wahushu mwanawu mashaka goseri, kumbuti nenii hapani hweri na mwenga mashaka goseri. **12** Shifikiditii mdala ayu kumiminira utili awu munshimba mwangu su katandira kusilwa kwaneni. **13** Vinu nuwagambirani nakaka, poseri pawabwera Shisoweru Shiwigira pasi panu, shitwatira shifikiditii mdala ayu hashitakulwi, na wantu hawamuholi." **14** Shakapanu yumu gwa wantumintumi lilongu na wawili, litawu lyakuvi Yuda Isikariyoti kagenda kwa watambika wakulu **15** na kawakosiyiti, "Hamnupi shishi handa panumgalambuki Yesu kwa mwenga?" Womberi wamuwalangiriti magwala ga shaba malongu matatu na kumupa. **16** Na kwanjira shipindi shili Yuda kaweriti kankusakula lopenyu luherepa lwa kumgalambuka Yesu kwa womberi. **17** Lishaka lya kwanja pamberi pa msambu gwa mabumunda galekerwa ndiri simika, wafundwa wamgenderiti Yesu na kumkosya, "Gufira twakakutandiri koshi shiboga sha Pasaka?" **18** Yesu kawagambia, "Mgendi mlushi kwa muntu yumu ayu mwakagambiri, 'Mfunda kalonga, Shipindi shangu shisoka, handiyi shiboga sha Pasaka pamuhera na wafundwa wangu, ukaya kwaku.'" **19** Wafundwa watenda handa Yesu ntambu yakawagambiriti watandiri shiboga sha Pasaka. **20** Shipindi payiweriti pamihii, Yesu na wantumini wakuvi lilongu na wawili walivaga kuliya shiboga. **21** Pawaweriti wankuliya Yesu kalonga, "Nuwagambirani yumu gwenu hakang'alambuki." **22** Wantumini wahinginika nentu wanja kulikosiya yumu yumu, "Mtuwa hashi ndo nenii?" **23** Yesu kawankula, "Yakashwika ndoloni mubakuli pamuhera na nenii ndo hakang'alambuki. **24** Mwana gwa Muntu hakahowi gambira Malembu Mananagala ntambu yagatakula, kumbuti oli wakuvi muntu ayu yakamgalambuka Mwana gwa Muntu! Iweri mbaka kwa muntu ayu handamekayiwuki ndiri!" **25** Yuda mgalambuka kamkosya, "mfunda ndo nenii?" Yesu kamwankula, "Yina, gwenga ndo gutakula." **26** Pawaweriti

wankuliya, Yesu katoliti libumunda, kalonga mayagashii Mlungu, kalimega na kawapanana wafundwa wakuvi, pakalonga, "Mtoli mili, ayi ndo nshimba ya nenii." **27** Shakapanu katola shikombi na kalonga mayagashii Mlungu, kawapanani pakalonga, "Mlandi woseri mwenga, **28** agu ndo mwazi gwangu, gwagulanguziya lipatanu lya Mlungu kwa wantu wakuvi, mwazi gwaguyitika kwajili ya wantu wawuwa kuwalekiziya vidoda. **29** Nuwagambirani, hanandi kayi ndiri divayi ya mzyabu mpaka lishaka lili pananda divayi yasyayi pamuhera na mwenga Muufalumi wa Tati gwangu." **30** Shakapanu womberi wimbibi Iwimbi na wawuka wagenditi kulugongu lwa Mizeyituni. **31** Shakapanu Yesu kawagambia, "Lero pashiru panu mawoseri mwenga hamtugi na kundeka nenii, ntambu ya Malembu Mananagala galonga, 'Mlungu kalonga, hakamLAGI mlolera mifugu na wakondolu wa shipinga hawapalanganyiki.' **32** Kumbiti panzyukaku, hanuwalongoleri kugenda ku Galilaya." **33** Peteru kamgambira Yesu, "Neni hapeni nukuleki gwenga ata woseri pawakulema!" **34** Yesu kamgambira Peteru, "Nukugambira, pashiru pamberi njogolu hakeniwiki, hagunemi mala ntatu kuvera gumana ndiri nenii." **35** Peteru kamwankula, "Ata panfiruwa kuhowa pamuhera na gwenga, hapeni nukulemi nakamu!" Na wafundwa wamonga woseri watakula ntambu iraa ayi. **36** Shakapanu Yesu kagenditi pamuhera na wafundwa wakuvi pahala pawapashemapi Getisemanii na kawagambia, "Mulivagi panu nenii ng'enda palongolu palii na kuluwa." **37** Kawatola Peteru na wana wawili wa Zebedayu, kanja kuhinginika na kushashatika, **38** na kawagambia womberi, "Moyu guntama nentu sambira nfuwi. Mulivagi panu na mwikalii masu pamuhera naneni." **39** Su kagenda kulongolu kidogu, kasuntama makukama na kuluwa, "Tati gwangu, handa payiwezekana, guwusiyi nkata ayi ya ndabiri kwaneni! Ntambu yanfira ndiri nenii, kumbiti gutendi ntambu yagufira gumweni." **40** Shakapanu kawawuyira wafundwa watatu walii na kawawona wagonja mpota na kamgambira Peteru, "Muweza ndiri kulikala masu pamuhera na nenii ata lisaa limu? **41** Mlikali masu na mluwi namwingira mumajerwa. Moyu gwa muntu gufira gutenda gakafira Mlungu, kumbiti makakala ga muntu gatosha ndiri." **42** Yesu kagenditi kayi na kuluwa, "Tati gwangu, handa payiwezekana ndiri shikombi sha ndabiri shiwuki pota nenii kushilandu, su nushirandi, su vyagufiriti guvitendi." **43** Kawuyiti kayi na kuwawona wantumini wagonja mpota, masu gawu gaweriti gana mbota nentu. **44** Yesu kawaleka kayi, kagenda zyakuvi na kuluwa mala ya tatu, pakaluwa ntambu iraa ilii. **45** Shakapanu kawawuyira wafundwa na kuwagambia, "Hashi mwankali mwakugonja mpota na kwoyera? Mloli! Lisaa lyeni lisoka lya Mwana gwa Muntu kukamulwa kwa makakala mumawoku ga wantu yawana vidoda. **46** Mwimuki, tugendeni zyetu. Mloli, panu kwana muntu ulii yakafira kung'alambuka!" **47** Yesu kaweriti kankali kankutakula shipindi Yuda yumu gwa wantumini lilongu na wawili, pakasokiti. Liziti lipinga likulu lya wantu wawuwa yawawera na mapanga pamuhera na vindonga, womberi watumiti na watambika wakulu pamuhera na wazewi. **48** Yuda kawapiti lipinga lya wantu lilangaliru pakatakula, "Muntu yanumnona ndo yamumfira, su mumkamuli!" **49** Yuda kamgenderita Yesu na kamlamsiya, "Mfunda, ponga iweri na gwenga, su kamnonna."

50 Yesu kamgambira, "Ganja gutendi kanongola shagwiziriti!" Wantu walii su wiziti na wamkamula Yesu na wamtawa. 51 Yumu gwa wantumintumi wa Yesu kasomola upanga wakuwi na kamdumula likutu lya ntumintumi gwa Mtambika mkulu. 52 Yesu kamgambira, "Guwuziyi upanga waku mumuhaku, toziya yoseri yakautendera upanga, hakahowi kwa upanga. 53 Muvimana ndiri kuwera neni menumluwi Tati gwangu kantangi, nayomberi mekanjegeri majeshi makulu malongu na mawili ga wantumintumi wa kumpindi kuntanga? 54 Kumbiti hagaweri hashi, nakaka Malembu Mananagala gagalembitwi kuwera gafiruwa kulawira?" 55 Shakapanu Yesu kaligambira lipinga lya wantu, "Iwera hashi munizira na mapanga na vindonga kunkamula gambira neni mwakapula? Kila lishaka nweriti Mnumba nkulu ya Mlungu panfunda na munkamula ndiri. 56 Kumbiti goseri aga galawira su Malembu Mananagala ga wambuyi wa Mlungu gatendeki." Shakapanu wafundwa woseri wamleka su watuga. 57 Wantu awa yawamkamuliti Yesu wamjegeriti kunumba kwa Kayafa, Mtambika mkulu, wamjojinikira wafunda wa Malagaliru na wazewi. 58 Peteru kamfwatiti kwa kutali mpaka kuluwaga Iwa Mtambika mkulu na kingiritu kuzyetu pakutozera kalivaga pamuhera na walolera mlyangu, su kapati kulola vitwatira ntambu yaviwera. 59 Watambika wakulu na shiyotera motu shoseri sha Wayawudi, shisakuliti upitawu wa kupaya kuusu Yesu wapati kumlaga, 60 kumbiti wantu wawuwa watakuliti ukapitawu wa upayira kuusu yomberi. Pamuhera na hangu wapata ndiri shintu shoseri. Lupeleru wiziti wantu wawili 61 na walonga, "Muntu ayu katakuriti, 'Weza kubomolanga Numba nkulu ya Mlungu na hanyawi kwa mashaka matatu.'" 62 Mtambika mkulu kagoloka na kamgambira Yesu, "Hashi, guwawankula ndiri wantu awa wakutakilura shishi gwenga?" 63 Kumbiti Yesu kanyamala jii. Mtambika mkulu kamgambira kayi, "Nukulapira kwa Mlungu mkomu, gutugambiri handa gwenga ndo gwa Kristu Mlopoziya, Mwana gwa Mlungu." 64 Yesu kamwankula, "Yina, gwenga gutakula. Kumbiti nuwagambiranii mwawoseri mwenga, kwanjira shipindi ashi hamumwoni Mwana gwa Muntu kalivaga uwega wa kumliwu wa Mlungu yakawera na makakala goseri na pakiza mumawundi ga kumpindi!" 65 Panu Mtambika mkulu kapapula nguwu yakuwi na katakula, "Kamuhibilanga Mlungu! Tufira ndiri ukapitawu umonga! Vinu mpikanira mayigiranga gakuwi! 66 Mwenga mulihola hashi?" Womberi wamwankula, "Kana makosa su kafiruwa kahowi." 67 Shakapanu wamtemera mata kusheni na wamkoma na womberi wamuwakula. 68 Na walonga, "Kristu gututungiri! Ndo gaa yakakuwakuliti!" 69 Peteru kaweriti kalivagit kunja kuzyetu ntumini mdala pakamgenderiti na kulonga "Gwenga guweriti pamuhera na Yesu gwa Galilaya." 70 Kumbiti Peteru kabera palongolu pa woseri. Kalonga, "Nuvimana ndiri vintu vyagutakula." 71 Pakaweriti kankulawa pamyangu gwa kuzyetu, ntumini mdala yumonga kamwona Peteru na kawagambira wantu yawaweriti paliya, "Muntu ayu kaweriti pamuhera na Yesu gwa Nazareti." 72 Peteru kabera kayi na kuwankula, "Nulirapa kuwera nummana ndiri muntu ayu!" 73 Katepu hera wantu yawaweriti wagoloka paliya wamgenderiti Peteru na watakula, "Nakaka ntambu yagutakula ilanguiya gwenga gwa muntu wa Galilaya!" 74 Shakapanu Peteru kalonga, "Nulirapa kuwera

nuwagambiranii nakaka! Mlungu gwangu kanazibu handa neni panuwapayira! Nummana ndiri muntu ayu!" Katepu njogolu kaweka, 75 na Peteru kaliholiti visoweru vyakagambiriti na Yesu, "Pamberi pa njogolu keniwiki, hagunemi mala ntatu kuwera gumana ndiri neni." Kalawa kunja na kagenda kulila nentu.

**27** Mandawira putiputi watambika wakulu woseri na wazewi waliwoniti pamuhera watenditi mpangu gwa kumlaga Yesu. 2 Womberi wamtawa pingu na wamjega kwa Pilatu mkulu gwa mkowa yakasyaguliti na mlongoziya gwa sirikali ya Rumi. 3 Yuda mgalambuka, pakawoniti kuwera Yesu wamtoza kala, yomberi moyu gumtamiti nentu na kawawuzilira watambika wakulu pamuhera na wazewi magwala malongu matatu galii ga mpiya. 4 Kalonga, "Neni ntenda vidoda kwa kumgalambuka muntu yakahera likosa, wamlagi!" Womberi wamwankula, "Gatuwusus shishi twenga? Aga ndo gaku gumweni!" 5 Yuda kaziyasa mpiya zillii Mnumba nkulu ya Mlungu, kalawa kunja kagenda kulilaga mulugoyi. 6 Watambika wakulu wazitola mpiya zillii na walonga, "Azi ndo mpiya zya mwazi na ifaa ndiri kuzitula mluhanja Iwa Numba nkulu ya Mlungu." 7 Pawajimilirana kala kuusu mpiya azi, womberi wazitumiya kuhemera lirambu lya ukaka, liweri pahala pa kusilira wahenga. 8 Ndo mana mpaka lero lirambu ali walishema, "Lirambu lya Mwazi." 9 Su visoweru vyakatakuliti Yeremiya mbuyi gwa Mlungu vitendeki, "Watoliti magwala malongu matatu ga mpiya, shyasi sha wantu wa Israeli wapangiti kumlipira yomberi, 10 na wahemelera lirambu la ukaka, Mtuwa ntambu yakanagaliriti." 11 Yesu wamgolosiyiti palongolu pa mkulu gwa mkowa, ndomweni yakamkosiyiti. Su Pilatu kamkosiya, "Hashi, gwenga ndo mfalumi gwa Wayawudi?" Yesu kamwankula, "Gwenga gulonga." 12 Kumbiti Yesu kankula ndiri shintu, watambika wakulu na wazewi pawaweriti wankumsitaki. 13 Su Pilatu kamkosiya, "Hashi, gupikinira ndiri masitaka goseri aga gawalaviya kwa gwenga?" 14 Kumbiti Yesu kamwankula ndiri ata shisoweru shimu, ata mkulu gwa mkowa ayu kalikangasha nentu. 15 Iweriti shitiba shawu mushipindi sha msambu gwa Pasaka mkulu gwa mkowa kumvugulira mtatiwa yumu yawamfiriti. 16 Shipindi ashi kuweriti na muntu yumu yakamanikaniti nentu yawamatatiriti mushibetubetu litawu lyakului Baraba. 17 Su wantu pawaliwoniti pamuhera, Pilatu kawakosiya, "Mfira numulaviyi yoshi pakati pa awili awa, Baraba ama Yesu yawamshema Kristu Mlopoziya?" 18 Yomberi kavimaniti weri kuwera walongoziya wa Shiyawudi wamjegiti Yesu kwakuwi kujilii ya weya. 19 Pilatu pakaweriti kalivaga pashighoda sha kutoza, mdala gwakuwi kamjegeriti ujumbi, "Nagulyingiziya mulisitaka lya muntu ayu muheri, toziya lero ntabika nentu mukulota kuusu yomberi." 20 Watambika wakulu na wazewi waligambiriti lipinga lya wantu wamluwi Baraba wamvuguliri na Yesu wamlagi. 21 Kumbiti Pilatu kalikosiya lipinga lya wantu, "Hashi, yoshi pakati pa wawili awa yamfira nukuvugulirani?" Womberi wamwankula, "Baraba!" 22 Pilatu kawakosiya, "Vinu ntendi ashashi kuusu Yesu yawamshema Kristu Mlopoziya?" Woseri wamwankula, "Gumpingiki mulupingika!" 23 Kumbiti Pilatu kakosya, "Hashi, yomberi katenda likosa gaa?" Shakapanu womberi wanji

kushowangana, "Wampingiki mlupingika!" 24 Pilatu pakawoniti kuwera kafanikiwa ndiri shoseri na kwana vidoda viweriti vyankwanja katolli mashi na kaganaviya mawoku gakuwi palongolu pa lipinga lya wantu na kalonga, "Neni nahera lawama kuhowa kwa muntu ayu. Na shitwatala ashi mtendi maweni." 25 Lipinga lyoseri lya wantu limwankula, "Mwazi gwakuwi guveri kwa twenga na kwa wananguta wetu." 26 Shakapanu Pilatu kamvugulira Baraba kulawa mushibetubetu, kumbuti Yesu pawamsyatanga kala ntomondu, kamlaviyiti wampingiki mulupingika. 27 Shakapanu wanjagila wa Pilatu wamtola Yesu wamwingiziya mumakawu makulu ga numba zya wanjagila wa Shirumi na wamjojinikira shipinga shoseri. 28 Wamvula nguuzu yakuwi na wamvalisiya lihabiti lya langi nsheri. 29 Su wapota lijenjeri lya misontu na wamvalisiya mumtuwi mwakuwi na wamtulira ludenki muliwoku lyakuwi lya kumliwu na wasuntama palongolu pakuwi na wamtendera lijonga. Womberi wamlamsiya, "Mwika Mfalumi gwa Wayawudi." 30 Wamtemera mata na walutola ludenki lulii na wamkoma nalu mumtuwi. 31 Pawamaliriti kala kumtendera lijonga, wamvula lihabiti liliu na wamvalisiya nguuzu zakuwi. Su wamjega yomberi kumpinjika mulupingika. 32 Pawaweriti wankugenda wamwona muntu yumu litawu lyakuwi Simoni yakalawiriti lushi lwa Kureni na wanjagila wamlazimisha kulutola lupingika lwa Yesu. 33 Pawasokiti pahala pawapashema Golgota, mana yakuwi, "Pahala pa vipalakasa nya mtuwi." 34 Wamupa muhanganu gwa Divayi na mtera gukaripa, kumbuti Yesu pakailawaliriti kalema kulanda. 35 Wampingika mulupingika, shakapanu waligawirana nguuzu zyakuwi kwa kugalambula simbi. 36 Pa aga walivaga panu waweriti wankumlolera. 37 Pampindi pa mtuwi gwakuwi mulupingika watula lisitaka limwusu yomberi lyawalembiti, "Ayu ndo Yesu, Mfalumi gwa Wayawudi." 38 Shakapanu wawapingika wakwepula wawili pamuhera na Yesu, yumu uwega wa kumshigi kwakuwi na yumonga uwega wa kumliwu kwakuwi. 39 Wantu yawaweriti wankupita pahala paliya wamwigilanga Yesu na kutikisya mituwi yawu pawalonga, 40 "Gwenga gulitumbiti kuyibomolanga Numba nkulu ya Mlungu na kuinyawa kwa mashaka matatu! Vinu gulilopoziyi gumweni handa gwenga gwa Mwana gwa Mlungu, su gusuluki palupingika!" 41 Ntambu iraa ayi watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru na wazewi wamtendiriti lijonga, 42 "Kawalopoziyiti wamonga, kumbuti kasinda kulipoziya mweni! Hashi, yomberi mfalumi ndiri gwa Israeli? Vinu kasuluki palupingika na twenga hatumjimir. 43 Kamtumbiliti Mlungu na kutakula eti yomberi ndo Mwana gwa Mlungu. Su tuleki tumlolii Mlungu kamlopoziyi handa kamfira nakaka!" 44 Ntambu iraa ayi na wakwepula walii yawawapingikiti pamuhera na Yesu wamuhibigiranga viraa. 45 Kwanjira saa sita mpaka saa tisa paliwala, pasipanu poseri paweriti na ntiti masaa matatu. 46 Payiweriti saa tisa Yesu kalira kwa liziu likulu, "Eloyi, Eloyi lama sabakaniani?" Mana yakuwi, "Mlungu gwangu, Mlungu gwangu iwera ashi gundeka?" 47 Wantu wamu yawagoloki palii pawapikaniriti hangu, walonga, "Kankumshema Eliya!" 48 Yumu gwawu katuga katola lidodoki, kalijiwika mudivayi isheshema, kayitula mulupeleru lwa ludenki na wajera kumupa yomberi kalandi. 49 Kumbuti wamonga walonga, "Guheperi, tuloli handa Eliya kankwiza kumlopoziya!" 50 Yesu kalira kayi kwa liziu likulu, su kahowa. 51 Shakapanu lipaziya lya Numba nkulu

ya Mlungu lyalilekanizya pahala pananagala nentu, lidegeka vipandi viwili kulawa kunani mpaka pasi. Pasipanu pabegiziwa na matalawu gapantika, 52 na mapumba gagubutuka na wantu wa Mlungu wawuwa yawahowiti wawazyukusiwa. 53 Womberi walawa mumapumba na Yesu pakazyukiti kala kulawa kwa wahowiti, womberi wagenditi Yerusalemu lushi lunanagala, wawonikaniti na wantu wawuwa. 54 Mkulu gwa wawanjagila na wanjagila yawaweriti wankumlolera Yesu, wawoniti kubegiziwa pasipanu na vitwatira vyoseri vyavilawiriti, watiriti nentu na walonga, "Nakaka muntu ayu kaweriti Mwana gwa Mlungu!" 55 Kuweriti na wadala wawuwa palii, pawalola kwa kutali. Wadala awa ndo walii yawamfatiti Yesu kulawa Galilaya na wamtangiti. 56 Pakati pawu paweriti Mariya Magidalena na Mariya mawu gwa Yakobu na mlongu gwakuwi yawamshema Yosefu, pamuhera na mdala gwa Zebedayu. 57 Payiweriti pamihii, kiziti muntu yumu kalunda mwenikaya gwa Arimatayu litawu lyakuwi Yosefu na yomberi kaweriti mfundwa gwa Yesu. 58 Kamgenderiti Pilatu na kuluwa mawuti ga Yesu. Pilatu kalagalira wamupi Yosefu mawuti galii. 59 Su Yosefu katola mawuti galii, kagatindizya sanda iherepa, 60 na Kagatula mulipumba lya mpanga lyakuwi, lyakalisongoliti palitalawu. Su kalibirginga litalawu likulu pamlyangu gwa lipumba na kagenda zyakuwi. 61 Mariya Magidalena na Mariya gwingi ulii yawaweriti walivaga palii pawalola lipumba. 62 Shirawu yakuwi, lishaka lya Kwoyer, watambika wakulu na Mafalisayu wamgendiriti Pilatu, 63 na walonga, "Mtuwa, tulihola kuwera mpayu ulii katakuliti pamberi pa kuhowa kwakuwi kalongiti, 'Pa mashaka matatu hanzyuki.' 64 Su gulagaliri lipumba lyakuwi wallolera weri mpaka lishaka lya tatu, su wafundwa wakuwi hapeni wawezi kwiza kugatola mauti gakuwi na kuwagambira wantu kuwera kazyuka. Kupayira aku hakuweri kudoda kuliku kupayira kwa kwanja." 65 Pilatu Kawagambira, "Muwatoli walolera, mgendi na kulolera lipumba ntambu yamuweza." 66 Su wagenda na kulolera lipumba walimatira litalawu na kuwaleka wanjagila waloleri.

**28** Palipititi lishaka lya Kwoyer, mandawira putiputi lishaka lya jumapili, Mariya Magidalena na Mariya yumonga ulii, wagenditi kulisila lipumba. 2 Palaa palii kulkwira kutikinyika kukulu kwa isi, ntumintumi gwa kupindi gwa Mtuwa kiziti kulawa kumpindi, kalibirgingisiya libuwi liliu na kalivagira. 3 Kawanikaniti gambira umemi na nguuzu zyakuwi ziweriti neru mbuu. 4 Walolera lipumba waweriti na lyoga likulu ata wawera gambira wantu yawahowa. 5 Ntumintumi gwa kumpindi kwagambira wadala walii, "Namtira mwenga! Nuvimana kuwera mwankumsakula Yesu yawapingikiti. 6 Kwhadera panu, toziya Kazyuka ntambu yakalongiti. Mwizi mloli pahala pawamtuliti. 7 Su mgendi kanongola vinu na mwakawagambiri wafundwa wakuwi, 'Kazyuka kulawa kwawahowiti na kankuwalongolera kugenda ku Galilaya, aku hamumuwonri yomberi!' Muliholi shanuwagambiran." 8 Wadala awa walawiti kanongola mulipumba, watuga kugenda kuwagambira wafundwa wakuwi, pawawera na lyoga na nemeleri nkulu. 9 Vumu Yesu kaliwona nawomberi na kuwagambira, "Mwakashina?" Womberi wamwizira na kumsuntamalira pamagulu gakuwi na wamguwira. 10 Yesu

kawagambira "Namtira! Mgendi mwakawagambiri walongu wangu wagendi Galilaya, aku hawamoni." **11** Wadala walii pawareriti wankugenda zawu, walolera wamu wa lipumba wagenditi mlushi kuwagambira watambika wakulu wa numba ya Mlungu kuusu vitwatira vyoseri vyavilawiliti. **12** Su waliwona pamuhera na wazewi watenda mpangu, wawanpanani wanjagila walii mpiya zivuwa nentu **13** na wawagambira, "Mwenga mtakuli kuwera wafundwa wakuwi wiziti pashiru wawiwa mawuti gakuwi twenga patugonjiti. **14** Na mkulu gwa mkowa pakavimana visoweru avi, twenga hatuyoweri nayu na mwenga hapeni mpati matatizu. **15** Walolera lipumba walii wazitola mpiya na watenda shilii shawawagambira watendi. Shisoweru ashi sheneyiti kwa wayawudi mpaka lero. **16** "Wafundwa lilongu na yumu wagenditi Galilaya pahala Yesu pakawagambiriti wagendi. **17** Womberi pawamwoniti Yesu wamguwira, tembera wamonga waweriti na lyoga." **18** Yesu kiziti pakwegera na kawagambira, "Wanupa uwezu woseri kumpindi na pasipanu. **19** Su mgendi kwa wantu wa makabila goseri kila pahala na muwatendi waweri wafundwa wangu, muwabatizi mulitawu lya Tati na Mwana na Rohu Mnanagala, **20** na muwafundi womberi kujimila kila shintu shanuwagalira mwenga. Na nenii hanweri na mwenga mashaka goseri mpaka kupelera kwa pasipanu." (aiōn g165)

# Mariku

**1** Shisoweru Shiwigira ashi sha Yesu Kristu, Mwana gwa Mluntu. **2** Yankuyanja gambira Isaya mbui gwa Mluntu ntambu yakalembiti, "Mluntu kalongiti, 'Guloli numtuma ntumintumi gwangu hakakulonguleri Hakakunywawili njira yaku.' **3** Liziwu lya muntu lipikanika kushiwala, 'Mumtenderi kala Mtuwa njira yakuwi, mumnyawili weri njira zyakuwi!' **4** Yohani kalawiriti kushiwala, kawabwelera wantu na kuwabatiza, pakawagambira, "Mleki vidoda vyenu na mbatizwi na Mluntu hakawalekiziyi vidoda vyenu." **5** Wantu wawuwa wamgenderiti Yohani, wantu yawalawitu Yerusalemu na Yudeya, walekiti vidoda vyawatenditi na yomberi kawabatiziti mulushemba Iwa Yoridani. **6** Yohani kavaliti ngunu yayinyawitu kwa mibaira ya nkanyama ngamiya, mushunu kalitawiti lugoyi lwa lukuli na shiboga shakuwi shiweriti Iwashi na wanjombi. **7** Yohani kabweriti pakalonga, "Pa neni kankwiza muntu mkulu kuliku nenii. Neni nfaa ndiri ata kuyopola lugoyi lwa vilwatu vyakuwi. **8** Neni nukubatizani kwa mashii, kumbiti yomberi hakawabatizani kwa Rohu Mnanagala." **9** Mashaka galii Yesu kiziti kulawa Nazareti lushi Iwa Galilaya na kabatiziwitwi na Yohani mulushemba Iwa Yoridani. **10** Pala palii Yesu pakalawiti mumashi, kawona kumpindi kwa Mluntu kuvuguka na Rohu Mnanagala kamkangalira gambira ng'unda. **11** Na liziwu lilawira kumpindi kwa Mluntu, ilonga, "Gwenga gwa Mwana gwangu yanukufira, gunfiriziya." **12** Pala palii Rohu Mnanagala kamlonguziyiti Yesu kushiwala. **13** Su kaweriti kushiwala aku mashaka malongu msheshi, pakajeresiwa na Shetani. Kalikaliti aku pamuhera na wankanyama wa kuntundu na wantumintumi wa kumpindi wamtenderiti. **14** Yohani pawamtitiriti kala mushibetubetu, Yesu kagenditi lushi Iwa Galilaya, kulii kanjiti kubwera Shisoweru Shiwigira sha Mluntu, **15** pakalonga, "Shipindi shiza! Ufalamu wa Mluntu wapakwegera. Mleki vidoda vyamtenda na mushijimiri Shisoweru Shiwigira!" **16** Yesu kaweriti kankupita mumpeku mwa litanda lya Galilaya, kamwona Simoni na Andereya mlongu gwakuwi, womeri waweriti wankulowa wasomba. **17** Yesu kawagambira, "Munfatii neni, hanuwafundi mwenga muweri walowa wantu." **18** Pala palii wazileka nyavu zyau na wampata. **19** Yesu pakagenditi palongolu padidini, kawawoniti Yakobu na Yohani wana wa Zebedayu walivagiti mumtumbwi wankunyawa nyavu zyau. **20** Pala palii Yesu kawashema wamfati, womeri wamleka Zebedayu tati gwawu pamuhera na wantumintumi wakuwi mumtumbwi. **21** Yesu na wantumintumi wakuwi wagenditi lushi Iwa Kafarinaumu, palifikit Lishaka lya Kwoyera Yesu kagenditi munumba ya Mluntu na kanja kufunda. **22** Wantu yawampikaniriti Yesu walikangashiti nantu ntambu yakafunditi, toziya kafunditi ndiri gambira wafunda wawu wa Malagaliru ga Musa, kumbiti kafunditi gambira muntu yakawera na uwezu. **23** Shipindi shilaa shilii kuweriti na muntu yakaweriti na washamshera Munumba ya Mluntu, yomberi kabotanga, **24** "Yesu gwa Nazareti, gwana shishi na twenga? Shagwizira gutwagamizi?" Neni nukumana kala kuwera gwenga gwa gaa, gwenga gwa Mnanagala gwa Mluntu." **25** Yesu kamkalipira shamshera ulii, "Umatu, gumwuki muntu ayu." **26** Shamshera kambegeziya nantu muntu

ulii pakabotanga, shakapanu kamlekeziya. **27** Wantu woseri walikangashiti nantu na wanjiyi kulikosiya, "Shishi ashi? Aga mafundu ga syayi yagawera na uwezu! Muntu ayu kawera na makakala ga kuwawinga washamshera na womeri wamjimiria!" **28** Su visoweru vyakatenditi Yesu vipyakinirika kanongola koseri mumkowa gwa Galilaya. **29** Palaa palii pawalawiti Munumba ya Mluntu, womeri wagenditi pamuhera na Yakobu na Yohani mpaka ukaya kwa Simoni na Andereya. **30** Pawsosokiti palii, womeri wamgambiriti Yesu kuwera mikamwana gwa Simoni kapyupa kagonja mushitanda. **31** Su Yesu kamgendra mlweri, kamkola liwoku na kumgolosiya, mawu ulii kawera mkomu na kanja kuwatelekera. **32** Pamihii mshenji paguzyetiti, wantu wamjegera Yesu walweli woseri na walii yawaweriti na washamshera. **33** Wantu woseri wa lushi lulii wajojinikiti paluwaga Iwa numba. **34** Yesu kawaponiziyiti wantu wawuwa yawaweriti na malweri ga kila ntambu. Viraa kawawingiti washamshera, kafiriti ndiri washamshera watakuli shintu shoseri toziya waweriti wankumumana. **35** Shilawu yakuwi ligonugonu, Yesu kalawa kunja kwa lushi na kagenditi pahala pa gweka kumluwa Mluntu. **36** Kumbiti Simoni na wayaguwi wagenditi kumsakula. **37** Na pawamwoniti kala wamgambira, "Kila muntu kankukusakula!" **38** Kumbiti Yesu kawankula, "Tugendeni pahala pamonga pa lushi zyaziwera pakwegera, su neni nwezi kubwera aku viraa toziya ashi ndo shashinjegiti kushitenda." **39** Su yomberi kagenda Mugalilaya kwoseri pakabwera mnumba za Mluntu na kuwawinga washamshera. **40** Mungumbula yumu kamgenderiti Yesu kasuntumala na kamluwa, "Pagufira gumweni gumpungi neni." **41** Yesu kamwonera lusungu nantu, kamkola liwoku kalonga, "Neni nfira, gupungwi." **42** Palaa palii Muntu ungumbula umlekeziya. **43** Shakapanu Yesu kamberezia muntu ulii, kamlekeziya kagendi zyakuwi **44** pakamgambira, "Nagumgambira muntu yoseri visoweru avi, kumbiti gugendi gwakaliranguziyi kwa mtambika gwa Numba ya Mluntu na gulaviyi malaviwu kwajili ya kupungwa kwaku gambira Musa ntambu yakalagaliritu kuwera ukapitawu kwa woseri kuwera guponiziwa." **45** Kumbiti muntu ulii kagenda kanja kubwera visoweru nya kuponiziwa kwakuwi kwa kila yakamwona. Su Yesu kasinda kuliyonisiya mulushi lulii, yomberi kalikaliti pahala pa gweka. Pamuhera na hangu wantu waweriti wankumgendera yomberi kulawa wega zoseri.

**2** Pa mashaka gavuwa ndiri, Yesu kawuyiti Kafarinaumu, wantu wapikinira handa kawuya ukaya. **2** Wantu wawuwa wajojinikiti palii mpaka paweriti kwhahera lupenu mnumba, ata kunja pamlyangu. Nayomberi kaweriti kankuabwerera shisoweru sha Mluntu. **3** Su wantu wamu wiziti pawamjega muntu yakalewelekiti, yomberi kapapiti na wantu wamsheshi. **4** Toziya wantu waweriti wawuwa, wasinditi kumjega pakwegera na Yesu. Su wabomoliti pashtiwiku pahala pakaweriti Yesu. Shapakanu wamsulusiya muntu ulii yakalewelekiti pakawera mumkeka. **5** Yesu pakawoniti njimiru yawu, kamgambiriti muntu ulii yakalewelekiti, "Mwana gwangu, vidoda vyakuwi vilekiziwa." **6** Wafunda wamu wa Malagaliru ga Musa waweriti walivaga kweni aki, walihola mumyoyu mwawu, **7** "Iwera ashi muntu ayu kankutakula ntambu ayi? Ayu kankumwigiranga Mluntu! Gani kawezi kulekiziya vidoda? Mluntu gweka yakuwi

ndiri?" 8 Pala palii Yesu kashimana shilii shawaliholiti mumyoyu mwawu. Yomberi kawakosiya, "Ashashi mwankulihola hangu mumyoyu mwenu? 9 Shizotopa ng'anji shii, kumgambira muntu yakalewelekiti, 'Vidoda vyaku vilekiziwa' ama kumgambira, 'Gwimuki, gutoli mkeka gwaku gugendi?' 10 Su nfira muvimanu kuwera Mwana gwa Muntu kana uwezu gwa kulekiziya vidoda pasipanu." Shapakanu kamgambira muntu ulii yakalewelekiti, 11 "Nukugambira, gugoloki, gutoli mkeka gwaku, gugendi ukaya kwaku!" 12 Yomberi kagoloka, palaa palii kanyasula mkeka gwakuwi kagendagenda pakalolwa na wantu woseri. Woseri walikangasha, wamkwisa Mlungu pawalonga, "Hatweniwoni shintu gambira ashi nakamu!" 13 Yesu kagenda kayi kumpeku kulitanda lya Galilaya. Lipinga likulu lya wantu limgendera, nayomberi kanja kuwafunda. 14 Pakaweriti kankupita, kamwona Lawi mwana gwa Alifayu, kalivaga mnumba mwa kulipira kodi. Yesu kamgambira, "Gunfati." Lawi kagoloka, kanfata. 15 Shakapanu, Yesu kaweriti kankuliya shiboga ukaya kwa Lawi. Watola kodi wavuwa na walii yawawashema wawera na vidoda waweriti wankuliya pamuhera na Yesu na wafundwa wakuwi, toziya kuweriti na wantu wavuwa yawaweriti wankumfata. 16 Wafundwa wamu wa Malagaliru ga Musa waweriti shipinga washishema Mafalisayu pawamuwoniti Yesu kankuliya pamuhera na "walii yawawashema wawera na vidoda" na watola kodi, womberi wawakosiya wafundwa wakuwi, "Iwera ashi Yesu kankuliya pamuhera na watola kodi na yawawera na vidoda?" 17 Yesu pakagapikaniriti aga kawagambira, "Wantu washinashina wamfira ndiri bwana mganga, kumbiti walwelii wamfira. Niza ndiri kuwashema wantu yawalihola wankumfirizya Mlungu, kumbiti niza kuwashema yawawera na vidoda." 18 Wafundwa wa Yohani Mbatiza na wafundwa wa Mafalisayu waweriti wankufunga kuliya. Wantu wamu wamgendera Yesu na kumkosiya, "Iwera hashi wafundwa wa Yohani Mbatiza na wafundwa wa Mafalisayu wankufunga kuliya, kumbiti wafundwa waku wafunga ndiri kuliya?" 19 Yesu kawankula, "Wantu pawawera mumsambu gwa ndowa waweza hashi kufunga kuliya shipindi mpalu gwa ndowa kapamuhera nawomberi? Nakaka mpalu gwa ndowa pakawera na womberi hapeni wafungi kuliya. 20 Kumbiti shipindi shankwiza, mpalu gwa ndowa hakawusiwi kwawu, na panu ndo hawafungi kuliya. 21 "Kwahera muntu yakasona shiraka sha nguwo ya syayi mu nguwo ngona. Pakatenda hangu, shiraka sha syayi hashidegi nguwo ngona, na palii papadegekiti pongereka. 22 Na kwahera muntu yakaweza kutula divayi ya syayi muviwiga vigona. Pakatenda hangu, divayi ya syayi hayivipantangi viwiga avi, divayi hayitiki, na viwiga havipantangiki. Kumbiti divayi ya syayi itulwa muviwiga vya syayi." 23 Lishaka limu lya kwoyeria, Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi waweriti wankupita mumalambu ga nsaka. Pawaweriti wankupita, wafundwa wakuwi wanji kubenanga mikunguwi ya nsaka. 24 Su Mafalisayu wamgambira Yesu, "Guloli! Iwera ashi wafundwa waku wankutenda shintu shashileteriti mulishaka lya kwoyeria?" 25 Yesu kawankula, "Hamwebetuli ntambu Dawudi yakatenditi pamuhera na wayaguwi palii pawaweriti na njala na wahera shintu? 26 Dawudi kingiriti Mnumba ya Mlungu mumashaka galii ga mtambika mkulu Abiyatali. Kaliya mabumunda yagalaviyitwi kwa Mlungu, mabumunda

gagalekeziwa ndiri kugaliya kumbiti watambika gweka yawu ndo yawalekeziwitwi kugaliya, Dawudi kagaliyiti na kuwapanana wayaguwi." 27 Shapakanu Yesu kawagambira, "Lishaka lya kwoyeria walitula kwajili ya wantu, na wantu ndiri kwajili ya lishaka lya kwoyeria! 28 Su Mwana gwa Muntu ndo Mtuwa ata gwa lishaka lya kwoyeria."

**3** Shapakanu Yesu kingira kayi munumba ya Mlungu. Mlii paveriti na muntu yakawera na liwoku lyalilewelekiti. 2 Wantu wamu waweriti wankumlolwa su wawoni handa hakamponiziyi muntu ulii mulishaka lya kwoyeria su wapati toziya ya kumsitaki. 3 Yesu kamgambira muntu ulii yakaweriti na liwoku lyalilewelekiti, "Gwizi panu." 4 Shapakanu Yesu kawakosiya wantu, "Hashi, lyoshi lyaliherepa mulishaka lya kwoyeria, kutenda gaherepa ama gadoda? Kumponiziya muntu ama kulaga?" Kumbiti womberi wanyamalira jii. 5 Yesu kawalola wantu woseri walii kwa maya, kahinginikit nentu toziya ya ukamala wa myoyu mwawu. Shapakanu kamgambira muntu ulii, "Gunnyoshi liwoku lyaku." Yomberi kanyosha, pala palii liwoku lyakuwi lipona nakamu! 6 Pala palii Mafalisayu walawiti kunja, wanja kusakula ntambu ya kumlaga Yesu, womberi pawawera na shipinga sha wantu wa Herodi. 7 Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi uganu na wagendit kulisanda lya Galilaya, na lipinga lya wantu limfatiti kulawa Galilaya mkowa gwa Yudeya. 8 Viraa virii Yerusalem na mumikowa ya Idumeya na kumwambu kwa lushemba Yoridani na lushi lwa Tiru na Sidoni. Lipinga lya wantu awa wavuwa wamgenderiti Yesu toziya wavipikiniriti vitwatira vivuwa vyakatenditi. 9 Toziya lipinga lya wantu lyaliweriti likulu, Yesu kawagambira wafundwa wakuwi wamtuliri mtumbwi, su wantu nawambabanika. 10 Kawaponiziyi walwelii wavuwa, walii yawawera na malwelii waweriti wankumbabanika su wapati kumshinkula. 11 Kila mala washamshera pawamuwoniti Yesu, waguwiti pasi kulongolu kwakuwi na wagutanga pawalonga, "Gwenga gwa Mwana gwa Mlungu!" 12 Kumbiti Yesu kawakaripiriti nentu washamshera walii nawalonga kuwera mweni ndo gaa. 13 Shapakanu Yesu kakweniti kulugongu, kawashema walii yakawafriti mweni, nawomberi wamgendera. 14 Kawasyagula wantu lilongu na awili viraa kawashema wantumintumi, su wapati kuwera pamuhera na yomberi na su kapati kuwatuma wagendi kuwabwelera wantu 15 na waweri na uwezu wa kuwalaviya washamshera. 16 Awa ndo wantu lilongu na awili yakawasyaguliti, Simoni, Yesu kamupananiti litawu Peteru na 17 Yakobu na Yohani mlongu gwakuwi, woseri wana wa Zebedayu, Yesu kawashema Bowanerigi, mana yakuwi "Wana wa Kuguguma" viraa vilii 18 Andereya na Filipu na Batolumayu na Matayu na Tomasi na Yakobu mwana gwa Alifayu na Tadeyi na Simoni Mkanani 19 na Yuda Isikariyoti, ayu ndo yakamgalambukiti Yesu. 20 Shapakanu Yesu kawuyiti ukaya. Lipinga likulu lya wantu wajoinikit kayi mpaka Yesu na wantumintumi wakuwi wasinditi kuliya shiboga. 21 Walongu wakuwi papapikaniriti gawatakuliti wantu, wagenda kumtola, toziya wantu watakuliti, "Kana lukwali." 22 Wafundwa wa Malagaliru ga Musa yawalawiti Yerusalem walongiti, "Ayu kana Belizebuli! Mkulu gwa washamshera ndo yakamupanana makakala ga kuwalaviya washamshera." 23 Yesu kawashema,

kawagambira kwa mifanu, "Kwa ntambu ashi Shetani kamlaviyi Shetani myaguwi? 24 Ufalumi pawupalangika, ufalumi hapeni ugoloki. 25 Viraa kaya payipalangika, kaya ayi hayiyagamili. 26 Handa Shetani pakalilema mweni pakawera kapalangika, hapeni kagoloki kumbiti upereru wakuwi usoka. 27 "Kwahera muntu yakaweweza kwingira mnumba mwa muntu yakawera na makakala, kumbiti huti kamtawi muntu ulii. Shapakanu hakawezi kuvitola vintu vyoseri. 28 "Nukugambirani nakaka, wantu hawalekiziwi vidoda vyawu vyoseri na mayigilangu gawu goseri. 29 Kumbiti muntu yoseri yakamwigilanga Rohu Mnaganala hapeni kalekiziwi nakamu, toziya vidoda avi vyankulikala mashaka goseri." (aiōn g165, aiōnios g166) 30 Yesu katakuriti hangu toziya wantu wankulonga, "Kana washamshera." 31 Shapakanu mawu na walongu wa Yesu wasoka. Wagoloka kunja, wamtuma muntu kingiri mnumba wakamshemi. 32 Lipinga likulu lya wantu liveriti limzinga Yesu. Womberi wamgambira, "Mawu gwaku na walongu waku wa kunja wankukusakula." 33 Yesu kawankula, "Mawu gwangu na walongu waneni washina gaa?" 34 Shapakanu kawalola wantu yawamzingiti na kutakula, "Mlol! Awa ndo mawu gwangu na walongu wangu! 35 Muntu yoseri yakatenda ntambu ya kafira Mlungu, ayu ndo mlongu gwangu na dada gwangu na mawu gwangu."

**4** Yesu kanja kayi kufunda mumpeku mulitanda lya Galilaya.

Lipinga lya wantu limzingikitu liveriti likulu mpaka kakweniti mumashuwa iweriti mmashi na kulivaga amu. Wantu woseri walivaga kumpeku kultanda. 2 Kawafunda vitwatira vivuwa kwa mifanu. Mumafundu gakuwi kawagambiriti, 3 "Mpikaniri! Paveriti myala mbeyu kagenditi kulkweta mbeyu. 4 Pakaweriti kankuyala mbeyu, zimonga zitulukira munjira, wampongu wiza na kuziliya. 5 Zimonga zitulukira mulitalawu lyahera litapaka livuwa. Mbeyu azi zimeriti kanongola toziya litapaka lididini. 6 Kumbiti pagulawiti mshenji, gulunguziya mbeyu zimeriti toziya mishigira yakuwi igenda ndiri pasi. 7 Zimonga zitulukira pa misontu, zikula na misontu izibabanika mbeyu zimeriti, ndo zilera ndiri. 8 Zimonga zitulukira mulitapaka liherepa zimera, zikula na kulera, yimu malongu matatu na zimonga malongu sita na zimonga miya yimu" 9 Shapakanu Yesu kawagambira, "Mweni makutu ga kupikinira na kapikiniri!" 10 Yesu pakaweriti gweka yakuwi, walii wawaweriti pamuhera na wandwa wakuwi lilongu na wawili, wamkosiya kuusu mifanu yakuwi. 11 Yesu kawagambira, "Mwenga mpananwa kuvimana bada ya Ufalumi wa Mlungu, kumbiti kwa walii yawawera kunja, kila shintu utakula kwawu kwa mifanu. 12 Su, 'Pawalola, kumbiti wavimani ndiri, Pawapikanira, kumbiti wavimani ndiri, Nawiza kugalambuka, Pawatubu na kulekiziyu vidoda vyawu.'" 13 Shapakanu Yesu kawakosiya, "Su muvimana ndiri mana ya mfanu agu? Su muvimana hashi mifanu yimonga? 14 Ulili mpazi uyalu shisoweru. 15 Wantu wamonga walifana gambira yagalawiriti mumbeyu zazitulukiriti munjira. Pawapikanira visoweru vya Mlungu, palaa paliu Shetani kiza na kutola visoweru shawayariti mumyoyu mwawu. 16 Wantu wamonga walifana gambira yagalawiriti mumbeyu zazitulukiriti mumabuwi. Pala paliya pawapikanira visoweru, washitola kwa kunemelera. 17 Toziya wahera mishigira, wakwendereya katepu. Ndabiri na tabu paviyiza

kwajili ya visoweru, su palaa paliu wavileka kujimilira. 18 Wantu wamonga walifana gambira yagalawiriti mumbeyu zazitulukiriti pa misontu. Wankuvipikanira visoweru, 19 ira lushera lwa makaliru aga, kufira ulunda shuma, na kufira vintu vya ntambu zoseri, vyawayingiraga na kilibabanika visoweru, su visoweru vilera ndiri kwa wantu walii. (aiōn g165) 20 Kumbiti wantu wamonga walifana gambira yagalawiriti mumbeyu zazitulukiriti palitapaka liherepa. Awa wankuvipikanira visoweru, walijimilira na visoweru shilera zivuwa za zili zawaziyaliti, wamonga mala malongu matatu, wamonga mala malongu sita na wamonga mala miya" 21 Yesu kendereyiti kuwagambira, "Hashi tulungi muntu kingiziya shikoluboyi mnumba na kushigubikira na shiwiwa ama kushitula kulivungu? Hashi kashitula ndiri panani pa shintambi? 22 Toziya shiraa shintu shawafifa ashiweri paweru. Shoseri shawagubika ashigubutuliki. 23 Muntu yakawera na makutu ga kupikinira, kapikaniri!" 24 Viraa vilii Yesu kawagambira, "Mpikaniri weri galiya gampikanira! Malagaliru galii mwagatumiyaga kuwahiga wamonga, Mlungu hakagatumii kuwahiga mwenga, kayi hawongeli. 25 Toziya muntu kana shintu hawamuwongeleri, na muntu kahera shintu, ata shintu shididini shakaweriti nashi, hawampoki." 26 Yesu kendereya kutakula, "Ufalumi wa Mlungu ulifana hangu. Muntu kankuyala mbeyu mulirambu. 27 Pashiru kankugonja mpota, paliwala ka masu na mbeyu zili zankumera na zikula. Mweni kamana ndiri ntambu yazimera. 28 Litapaka lyeni litenda vimeriti vikula na kulera, vyanya vitomolera mihamba, kayi mikunguwi, shapakanu ipunta. 29 Kumbiti usaka paukamala, palaa paliu muntu ayu kanja kuuhuhenga kwa hengu yakuwi, toziya shipindi sha kubenanga shizakala." 30 Yesu katakula kayi, "Ufalumi wa Mlungu ulifana na shintu gaa? Tuwulongeri kwa mifanu gaa? 31 Ulfana na mbeyu ndidini, mbeyu ndidini nentu kuliku zoseri zawayala mulirambu. 32 Kumbiti pawaiyara, yankukula na kuwera mtera mkulu kuliku mitera yoseri ya mumalambu. Kayi guwera na mitambi mikulu mpaka wampongu weza kunya vitukulu vyawu mumitambi ayi." 33 Yesu kawabweliriti wantu visoweru vyakuwi kwa mifanu imonga ivuwa ya ntambu ayi. Kayoweriti nawomberi ntambu yawaweziti kuvimana. 34 Kayoweriti ndiri nawomberi shintu shoseri pota kutenda mfanu. Kumbiti pakaweriti na wafundwa wakuwi gweka yawu, kawagambiriti kila shintu. 35 Pashimihi lishaka liralilii, Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, "Tulokeni tugendi kumwambu kultanda." 36 Su walileka lipinga lya wantu. Wafundwa wingira mumtubwi mwakikaliti Yesu. Viraa vilii peniti na mtumbwi gumonga gumfatiti. 37 Pala paliu, liziti liyega na mashi giza kwa likakala ganja kuukoma mtumbwi, mpaka mashi ganja kumema mumtumbwi ulii. 38 Yesu kaweriti kuzyetu mumtumbwi, kagonja mumtumbwi. Wafundwa wamwimusiya, wamgambira, "mfunda, gulisheru ndiri ntambu yatwankusokera?" 39 Yesu kimuka, kalikalipira liyega lili, na kugagambira mashi galii, "Gunyamali jii!" Liyega linyamala, na kuwera kuzizimira jii. 40 Shapakanu Yesu kawagambira, "Mtira shishi mwenga? Mwakali mwahera njimiru?" 41 Nawomberi watira nentu na walikosiya weni kwa weni, "Ayu muntu gwa ntambu gaa? Ata liyega na mashi gana makakala vyoseri vimjimirila!"

**5** Yesu pamuhera na wantumintumi wakuwi wasoka kumwambu kultanda lya Galilaya, muisi ya Gerasi. 2 Yesu pakalawiti

mumtumbwi, palaa palii muntu yakawera na washamshera kalawiti mumpanga gagaweriti wankusira wantu. **3** Muntu ayu kaweriti kankulkala mumpanga gakaweriti wankusira wantu na kwahera muntu yakawenza kumtawa kayi ata kwa minyololu, **4** toziya mala zivuwa kaweriti kankutawallilwa ngoyi mumawoku na minyololu mumagulu, kumbiti kaweriti pakadumula vyoseri na kuyidumula minyololu yayiweriti mumagulu mwakuwi. Na kwahera muntu yakaweriti na makakala ga kumbata. **5** Mashaka goseri kaweriti kankuyerayera mumpanga na muvigongu, pakabotanga na tulikeshulanga kwa mabuwi. **6** Pakamwoniti Yesu kwa kutali, kamtugiriti na kumsuntamilira **7** na kalila kwa kubota pakalonga, "Yesu, Mwana gwa Mlungu yakawera kumpindi nentu! Gufira shishi kwaneni? Nukuhiga kwa litawu lya Mlungu, naguntabisiya!" **8** Katakuriti ntambu ayi toziya Yesu kamgambiriti, "Gwenga shamshera, gumlawi muntu ayu!" **9** Shapakanu Yesu kamkosiya, "Litawu lyaku gaa?" Yomberi kamwankula, "Litawu lyangu Lipinga, mana yakuvi tuvuwa!" **10** Shapakanu kendereya kumuhiga Yesu kuwera nakawawinga washamshera kunja muisi illi. **11** Kuweriti na lipinga likulu lya wamtumbi waweriti wankuliya pakwegera pa lugongu. **12** Su washamshera walii wamuhiha Yesu pawalonga, "Gutulagaliri tugendi kwa wamtumbi, na gutuleki twingiri mwawu." **13** Yesu kawalekizya na washamshera walii wamlawa muntu ulii na wawayingira wamtumbi. Lipinga lyoseri lya wamtumbi elufu mbili watugira kulitanda na walidiba mumashi. **14** Wantu yawaweriti wankulolera wamtumbi walii watuga na kuwagambira wantu shisoweru shilii mulushi na mumalambu. Wantu wagenda kulola shilii shashilawiriti. **15** Pawasokiti kwa Yesu, wamwona muntu ulii yakaweriti na lipinga lya washamshera, kalivagiti pasi, kavala nguwu zyakuvi, viraah mahala gakuvi gamwuyira. Su wantu walii watira. **16** Na walii yawawoniti shiwtatira ashi, wawagambira wantu wamonga shiwtatira shashimlawiriti muntu ulii yakaweriti na washamshera, pamuhera na shashilawiriti kwa wamtumbi walii. **17** Su wantu wanji kumluwa Yesu kawuki muisi yawu. **18** Yesu pakaweriti kankukwena mumtumbwi, muntu ulii yakaweriti na washamshera kumluwa wawuki woseri. **19** Kumbiti Yesu kambelera. Kamgambira, "Gugendi ukaya kwa walongu waku na guwagambiri vitwatira vyoseri Mtuwa vyakakutendiriti, na ntambu yakakuwoniriti lusungu." **20** Su muntu ulii kugenda zyakuvi mumkowa wagushema lushi lilongu pakawagambira wantu shilii Yesu shakamtendiriti. Na wantu woseri wapikiniriti na walikangasha. **21** Yesu pakalokiti kala na kusoka kumwambu mulitanda na pakawera pampeku palitanda, lipinga likulu lya wantu lijojinikitii pakwegera na yomberi. **22** Shapakanu kiza yumu gwa walongoziya wa Numba ya Mlungu, litawu lyakuvi Yairu. Pakamwoniti Yesu, kamsuntamilira pa magulu gakuvi, **23** kamuhiga pakalonga, "Muhinga gwangu kalwala tashitashi. Shondi, shondi, gwizi gumtuliri liwoku lyaku su kaweri mkomu na kalikali." **24** Su Yesu kagenda pamuhera na yomberi. Wantu wawuwa wamfatiti na kumbabanika babanika. **25** Panu poweriti na mdala yumu kawera na ulweri wa kusuma mwazi kwa mivinja lilongu na mbili. **26** Mdala ulii katabikiti nentu kwa kuwagendera waganga wawuwa na kamaliriti kila shintu shakaweriti nashi, yomberi kapona ndiri, kumbiti kendereyiti kulwala. **27** Yomberi pakapikaniriti visoweru kuusu Yesu, kiza kumbeli kulibabanika

mulipinga lya wantu, kayishinkula nguwu ya Yesu, **28** toziya kaligambiriti mweni, "Panuushinkula hera nguwu ya Yesu, hamponi." **29** Pakayishinkuriti nguwu ya Yesu, palaa palii kusuma mwazi kwoya na yomberi kalipikanira munshimba mwakuwi kuwera ulweli wakuwi upona. **30** Pala palii Yesu kavimana kuwera likakala limwukiti. Su kaligalambukira lipinga lya wantu na kukosiya, "Gaa yakashinkuriti nguwu yangu?" **31** Wafundwa wakuwi wamwankula, "Guwona wantu ntambu yawakubabanika babanika, gwenga gukosya, 'Gaa yakakushinkuliti?'" **32** Kumbiti Yesu kaloliti wega zoseri su kamwoni muntu yakamshinkuliti. **33** Na mdala ulii kashimana shintu shashimlawiriti, su kamgendra pakalendema kwa lyoga. Kasuntamilira pa magulu pa Yesu, shapakanu kamgambira unakaka woseri. **34** Yesu kamgambira, "Mwana gwangu, njimiru yaku yikuponiziya. Gugendi kwa ponga na guweri mkomu." **35** Yesu pakaweriti kankali kankutakula ntambu ayi, wiza wantu kulawa ukaya kwa Yairu, ulii mkulu gwa Numba ya Mlungu, wamgambira Yairu, "Muhinga gwaku kahowa kala. Iwera ashi gwankwendereya kumgaziya Mfunda?" **36** Kumbiti Yesu pakapikaniriti shawatakuliti, kalishera ndiri, kamgambira ulii mlongoziya gwa Numba ya Mlungu, "Nagutira, gujimiru hera." **37** Yesu kafira ndiri muntu yoseri kamfati kumbiti Peteru na Yakobu na Yohani na Yakobu mlongu gwakuwi. **38** Pawafikiti ukaya kwa Yairu, Yesu kawona wankushowangana na kawapikanira wantu wankulira na kudaya. **39** Su Yesu kingira mnumba kawagambira, "Ashashi mwankushowangana na kulila? Mwana hakenihowi, kagonja herald!" **40** Kumbiti womberi wamseka. Su kawalaviya woseri kunja, kawatola tati na mawu gwa mwana ulii pamuhera na wantumintumi wakuwi watatu yakaweriti nawu na wingira mpaka pakaweriti mwana ulii. **41** Yesu kamkola liwoku mwana ulii, kamgambira, "Talita kumu!" Mana yakuvi, "Muhinga, nukugambira gwimuki!" **42** Pala palii muhinga ulii kimuka na kanja kugenda genda. Muhinga ayu kaweriti na mivinja lilongu na miwili. Pagalawiriti aga, wantu walikangashiti nentu. **43** Kumbiti Yesu kawalagalira nentu nawamgambira muntu yoseri shiwtatira ashi shashilawiriti. Shapakanu kawagambira, "Mumpanani muhinga ayu shiboga kalii."

**6** Yesu kawuka peni palii, kagenda mlushi mwakuwi na wafundwa wakuwi wamfatiti. **2** Palisokiti lishaka lya kwoyeria, kanja kufunda mnumba ya Mlungu. Wantu wawuwa yawampikaniriti walikangasha, watakula, "Kagapata koshi goseri aga? Luhala gaa alu lwakampiti? Kankuweza hashi kutenda mauzauga aga?" **3** Ayu ndo ulii msongola ndiri vintu? Mwana gwa Mariya na walongu wakuwi washina Yakobu na Yosefu na Yuda na Simoni? Hashi dada wakuwi wikala pala panu ndiri?" Su wamlema kumjimira. **4** Yesu kawagambira, "Mbuyi gwa Mlungu kankujimilwa pahala poseri, ira kankujimilwa ndiri mlushi lwakuwi na kwa walongu wakuwi na ukaya kwakuwi mweni." **5** Yesu kaweziti ndiri kutenda mauzauga goseri palii, ira kawatulira mawoku walwelii wawuwa ndiri, kawaponiziya. **6** Kalikangasha nentu toziya wantu wahera moyu. Shapakanu Yesu kavityangira vijiji vya pakwegera, pakawafundiza wantu. **7** Kawashemiti walii wantumintumi lilongu na wawili, kanja kuwattuma wawili wawili. Kawayupa makakala ga kuwawinga washamshera. **8** Shapakanu kawagambira, "Namtolia shintu shoseri kwajili

ya mwanja, ira lukongosho gweka hera. Namtola libumunda, wala muhaku, wala mpiya mshunu. 9 Mvali vilwatu, kumbiti namtola nguwu yingi Kayi. 10 Numba yoseri pawawashemereni, mlikali palaapa mpaka pamwuka lushi alu. 11 Na pahala poseri wantu pawawashemerani ndiri pota kuwapikinira, mwuki na kupunda lidika mmagulu mwenu. Ayi hayiwi litakulilu kwawomberi.” 12 Su wagenda na kuwabweleni wantu wavileki vidoda vyawu. 13 Wawalaviya washamshera wawuwa na kuwaswaga lipaki walwel i wawuwa na kuwaponizya. 14 Mtuwa Herodi kapikanira visoweru avi, toziya litawu lya Yesu lipikanikitii pahala poseri. Wantu wamonga walonga, “Yohani yakabatiza kazyukal! Ndo mana kana likakala lya kutenda mauzauza aga.” 15 Kumbiti wamonga walongiti, “Ayu ndo Eliy.” Na wamonga walongiti, “Ayu ndo mbuyi gwa Mlungu, handa walii wambuyi wa Mlungu wa makashu.” 16 Herodi pakapikaniriti visoweru avi, kalongiti, “Ayu ndo Yohani Mbatiza yanumudumuliti mtuwi kazyukal!” 17 Makashu Herodi mwensi kalagaliriti Yohani kabatwi na katatilwi mushibetubetu. Katenditi hangu toziya ya Herodiya yakamuyugiti pamuhera kavimaniti kaweriti mdala gwa mlongu gwakuwi Filipi. 18 Yohani kaweriti kamgambira Herodi, “Lilagiliru lilema gwenga kumuyuga mdala gwa mlongu gwaku!” 19 Su Herodiya kamkalalira nantu Yohani, kafira kumlaga kumbiti kaweza ndiri kwajili ya Herodi. 20 Herodi kamtirti Yohani toziya kavimaniti Yohani kaweriti muntu muheri na mnanagala, su kaweriti kankumlolera. Kafiriti kumpikinira Yohani, tembera pakampikaniriti kala moyu gumtama nantu. 21 Lishaka limu Herodiya kapatiti lupenyu mumsambu gwa lishaka lya kwiwukwa kwa Herodi. Herodi kawatendiriti msambu wakolamlima wa sirikali, wakulu wa wanjagila na watuwa wa isi ya Gallilaya. 22 Muhinga gwa Herodiya pakingiriti kuvina, kamherepezu Herodi na wahenga wakuwi. Su mtuwa kamgambira muhinga ulii, “Gunduwi shintu shoseri shagufira na nenii hanukupanani.” 23 Kalirapa kayi, “Hanukupanani shoseri shagufira, ata nusu ya ufalumi wangu!” 24 Pala palii mhirja uliya kagenda kumkosiyaa mawu gwakuwi, “Ntuwi shishi?” Nayomberi kamwankula, “Guluwi mtuwi gwa Yohani Mbatiza.” 25 Mhirja ulii katuga mpaka kwa mtuwa na kumluwa, “Nfira gumpanani vinu vinu mtuwi gwa Yohani Mbatiza muluseru!” 26 Mtuwa moyu gumtama nantu, kumbiti kaweziti ndiri kulema, toziya kalirapiliti palongolu pa wahenga wakuwi. 27 Su mtuwa kamlagilira mjagira palaa palii hakajegi mtuwi gwa Yohani. Mjagira kagenda mushibetubetu na kumdumula Yohani mtuwi. 28 Shapakanu kawujega mtuwi gulii muluseru na kumpanana nafunda ulii. Nayomberi kampanana mawu gwakuwi. 29 Wafundwa wa Yohani pawapikaniriti hangu, wagenda kuyitolta nshima yakuwi na kuyisira. 30 Wantumintumi wawuyiti na kuliwona na Yesu, wamgambira goseri galii gawatenditi na kufunda. 31 Yesu kawagambira, “Tugendeni gweka yetu pahala pahera muntu, mwakwoyeri katepu.” Katakuliti ntambu ayi toziya kuweriti na wantu wawuwa waweriti wankwiza na kuwuka, mpaka wapata ndiri lupenyu lwa kuliya shiboga. 32 Su wawuka gweka yawu kwa mtumbwi, wagenda pahala pahera wantu. 33 Kumbiti wantu wawawoniti pawaweriti wankuwuka, wawanamiti. Su watuga kulawa lushi zoseri na wawalongolera kusoka. 34 Yesu pakasulukiti kulawa mumtumbwi na pakaliwoniti na lipinga likulu lya wantu. Kawawoneriti lusungu

toziya waweriti gambira wakondolu yawahera mlolera. Su kanja kuwafunda vintu vivuwa. 35 Pamihi payifikiti, wafundwa wa Yesu wamgendera na kumgambira, “Pahala panu pashiwala na mshenji guzyeta. 36 Guwalekeziyi wantu wagendi mumalambu na muvijiji vya pakwegera wahemeri shiboga.” 37 Kumbiti Yesu kawankula, “Mwenga muwapanani shiboga waliyi.” Wamkosiya, “Hashi tugendi twakahemeri mabumunda ya mpiya zyaziweziti kumpanana mtenda lihengu kwa myezi minani tuwapanani waliyi?” 38 Kawakosiya, “Mnaga mabumunda maninga? Mgendi mkaloli.” Pawaloliti kala, wamgambira, “Kwana mabumunda muhanu na wasomba awili.” 39 Shapakanu Yesu kawagambira wantumintumi wakuwi wawagambiri wantu woseri waligawi muvipinga vipinga, walivagi pasi mumihamba. 40 Su wantu walivaga mushipinga sha wantu miya na sha wantu malongu muhanu muhanu. 41 Shapakanu Yesu kagatola mabumunda muhanu galii na wasomba awili. Kalola kumpindi, kalonga mayagashii Mlungu na kagamega mabumunda galii. Shapakanu kawapanana wafundwa wakuwi wawapanani wantu. Viraa virii kawagawira wantu woseri wasomba awili walii. 42 Wantu woseri waliya na kwikuta. 43 Wafundwa wa Yesu wasola vyavisigaliti vya mabumunda na wasomba na kumemeziya mumajamanda lilongu na mawili. 44 Wapalu waliiyiti waweriti elufu mhanu. 45 Palaa palii Yesu kawagambira wafundwa wakuwi wingiri mumtumbwi, wamlongoleri kugenda Betisayida. Yomberi kaweriti kankuwaaga wantu. 46 Pamberi pakamaliriti kulonga kwhare wantu, kagenda kulugongu kumluwa Mlungu. 47 Pamihi papasokiti, mtumbwi guweriti pakati pa litanda, kumbiti Yesu kaweriti gweka yakuwi kuisi iyuma. 48 Kawawona wafundwa wakuwi wankuyerayera na kushima mutumbwi kwa ngafu, toziya lipuga liweriti lyankuwapingira. Payiweriti pakwegera na kushiya, Yesu kawagendera pakatyanga pampindi pamashi. Pakwegera kapapiti, 49 kumbiti pawamuwoniti kankutanya pampindi pamashi, walihola kaweriti lihoka. Wanjiiti kushowangana, 50 toziya woseri pawamuwoniti watiriti nantu. Palaa palii Yesu kawagambira, “Namtira, ndo nenii!” 51 Shapakanu Kingira mumtumbwi pamuhera nawomberi na liyega linyamalira. Wantumintumi wakuwi walikangasha nantu, 52 toziya waweriti wawimana ndiri mana ya kuwapanana wantu mabumunda galii, myoyu yawu iweriti ikamala. 53 Waloka litanda, wasoka muisi ya Genezareti, panu wagugolosiya mtumbwi gwawu. 54 Pawalawiti mumtumbwi, wantu wammaniti ndo Yesu. 55 Su watugiriti mulushi zoseri na wawatola walwelii mumashera na kuwajega pahala poseri pawapikaniriti Yesu pakaweriti. 56 Pahala poseri Yesu pakagenditi, muvijiji, mulushi, ama mumalambu, wantu wawatuliti walwelii paviwanja. Wamluwa kawaleki wamshinguli mluwiniku lwa nguwu yakuwi na woseri wawamshinguliti waponiti.

**7** Mafalisayu wamu na wafunda wa Malagaliru wawaweriti wankulawa Yerusalem walivaga pawamzyengeta Yesu. 2 Wawona wafundwa wamu wa Yesu wankulyia shiboga kwa mawoku mahumba, yani wagulula ndiri mawoku gawu ntambu ya ifiruwi. 3 Toziya Mafalisayu na Wayawudi woseri waliya ndiri shiboga mpaka wagululi mawoku gawu ntambu ya wamaniti, wakoliti shitiba sha wazewi wau. 4 Pawalawa mumasoku waliya

ndiri shintu shoseri mpaka washigululi huti ntambu ya wavimani. Vira vilii wakoliti vitiba vimonga, gambira vilii kugulula lutekeru, viwiga na vyombu nya shaba. 5 Su Mafalisayu na wafunda wa Malagaliru wamkosiya Yesu, "Ntambu gaa wafundwa waku wakola ndiri vitiba nya wambuyi wawu, ira womberi waliya kwa mawoku mahumbu?" 6 Yesu kawankula, "Isaya katungiti weri, mwenga mwawafyangu, gambira ntambu yakalembiti, 'Wantu awa, wanjimira kwa visoweru hera, kumbiti mumyoyu mwau, wapatali na neni. 7 Kuntambilika kwawu kunfaa ndiri mana wafunda vitiba nya wantu hera gambira malagaliru ga Mlungu.'" 8 "Mwenga mugaleka malagaliru ga Mlungu na kukola vitiba vyenu." 9 Yesu kendeleyiti kutakula, "Mwenga mulihola muherepa, kumbiti mugalema malagaliru ga Mlungu su muvikoli vitiba vyenu. 10 Mana Musa kamuiti, 'Guwapanani ligoya tati gwaku na mawu gwaku.' Kayi katakuliti 'muntu yoseri yanakahigiranga tati ama mawu, muntu ayu hawamlagi.' 11 Kumbiti mwenga mfunda, gambira muntu kana shintu sha kuwatanga tati ama mawu gwakuvi, kumbiti katakula shintu ashi 'Kolibani' yani mafupu kwa Mlungu, 12 su mutakula kalazimika ndiri kuwatanga tati gwakuvi ama mawu gwakuvi. 13 Su, kwa ntambu ayi mbeziya shisoweru sha Mlungu kwajili ya mafundu gamwankana. Kayi mtenda vitwatira vivuwa nya ntambu ayi." 14 Yesu kalishema kayi lipinga lili iya wantu. Kawagambira, "Mpikiniri woseri, muvimani. 15 Kwahera shintu shashimwingira muntu shashiweza kumtenda kaweri muhumba. Kumbiti shashimlawa muntu ashi ndo shashimtenda muntu kaweri muhumba. 16 Muntu pakana makutu, kapikaniri." 17 Pakalilekiti lipinga iya wantu na kwingga mnumba, wafundwa wakuvi wamkosiya mana ya mfanu wakatakuliti. 18 Yesu kawagambira, "Hashi, ata mwenga mwelewa ndiri? Hashi muvimana ndiri handa shintu shashimwingira muntu kulawa kunja, shintenda ndiri muntu kaweri muhumba, 19 Toziya shimwingira ndiri mumoyu, kumbiti shingira mumtima, shakapanu shilawa kunja munshimba?" Kwa kutakula hangu, Yesu kavipungiti viboga vyoseri. 20 Kendereyiti kulonga, "Shashilawa munshimba mwamuntu ndo shintenda kaweri muhumba. 21 Toziya mumoyu mwa muntu mulawa maholu madoda na kumbinta na shimpemu na ulagaji shakapanu 22 uhumba na lwalilya na vidoda na upyotu na utindira na weya na mayigilangun na shinika na lipungasesi. 23 Madoda aga goseri galawa munshimba mwa muntu, ndo hagamtendi muntu kaweri muhumba." 24 Yesu kawuka paliya, kagenda mulushi lwa Tiru. Aku kingira mnumba na kafiriti ndiri muntu yoseri kavimani, kumbiti kaweziti ndiri kufifia. 25 Paniti mdala yamu mweni muhinga gwakuvi kaweriti na shamshera, kapikaniriti visoweru nya Yesu. Palaa paliya kiza kamsuntamalira pamagulu pakuwi. 26 Mdala ayu kaweriti Mgiriki, mwenikaya gwa Silofainiki. Su kamluwa Yesu kamlavii muhinga gwakuvi shamshera kadoda. 27 Yesu kamgambira, "Guleki huti wana wikit. Kwa mana iherepa ndiri kutola shiboga sha wana na kuwasila wang'ang'a." 28 Kumbiti mdala uliya kamwankula, "Nyina Mtuwa, kumbiti ata wang'ang'a wapasi pameza waliya shiboga shawalekiti wana!" 29 Yesu kamgambira, "Toziya ya shisoweru ashi shagulongiti, gugendi ukaya, haguwonii shamshera kamlawa muhinga gwaku!" 30 Su kagenda ukaya kwakuvi, kamwona mwana kagonja mshitanda na shamshera

kamlawiti kala. 31 Shakapanu Yesu kawuka mulushi lwa Tiru, kapitira Sidoni, kasoka litanda Galilaya kwa kultipira mukowa lushi lilongu. 32 Su wamjegera muntu kana majogu vira ka bubu, wamluwa kamkulili mawoku. 33 Yesu kamtura kutali na wantu. Katula vyala vyakuvi mmakutu mwa muntu uliya. Katema mata na kumshinkula lulimi. 34 Shakapanu kalola kumpindi kwa Mlungu, kapumula na kungambira, "Efata," mana yakuvi, "Guvuguki!" 35 Mala makutu gakuvi gavuguka na lulimi lwakuvi luyoposoka, kanja kutakula nweri. 36 Yesu kawabeliziya nawamgambiziya muntu yoseri vitwatira avi. Kumbiti ntambu yakawabeleriti, ndo ntambu yawendereyiti kubwera shisoweru ashi. 37 Wantu walikangasha nentu. Watakula, "Katenda vyoseri viheri, kawatenda wanamajogu kupikinira na bubu kutakula!"

**8** Lishaka limu, lipinga limonga iya wantu waliwona kayi, waweriti wahera shiboga. Su Yesu kawashema wafundwa wakuvi, Kawagambira, 2 "Nuwanonera lusungu wantu awa toziya wapamuhera na neni kwa mashaka matatu na vinu wahera shiboga. 3 Handa panawalekisiya wagendi ukaya kwawu na njala hawalembuki mnjira, toziya wamonga walawa kutali." 4 Wafundwa wakuvi wamkosiya, "Peni panu pantundu hagapatikani koshi mabumunda ga kuwawikutizya wantu woseri awa?" 5 Yesu kawakosiya, "Mwaga mabumunda maninga?" Nawomberi wamwankula, "Twana mabumunda saba." 6 Yesu kawagambira wantu walivagi pasi. Katola mabumunda saba, kamgambira Mlungu mayagashii. Shakapanu kagamega mabumunda galiya, kawayupi wafundwa wakuvi wawayupi wantu, nawomberi wawagawira. 7 Kayi waweriti na wasomba vidika vididini. Yesu kavitekelera, kawahimiziya wawapanani wantu ntambu iraa. 8 Wantu waliya wikuta, wafundwa wakuvi wasola visigariti wamemeziya majamanda saba. 9 Wantu waliyiti waweriti elufu msheshi. Su Yesu kawagambira ne mbuka. 10 Pakamalliti kuwagambira ne mbuka kakwena mumashuwa pamuhera na wafundwa wakuvi kagenda lushi lwa Dalumanita. 11 Mafalisayu wamu wiziti kwa Yesu, wanja kulishowerana nayomberi. Wafiriti kumjera kawatenderi lirangaliru iya liuzauza kulawa kumpindi. 12 Yesu kawawonera lusungu kumoyu, kalonga, "Iwera hashi shiyiwuku ashi shifira liuzauza? Nakaka nukugambiranii, shiyiwuku ashi hapeni shipati lilangaliru lyoseri." 13 Su kawaleka, kakwena kayi mumashuwa, kagenda kumwambu kilitanda. 14 Wantumintumi waliyaluwiti kutola mabumunda, waweriti na libumunda limu hera mumashuwa. 15 Yesu kawaberiziyi, "Mukali weri na vidodera nya Mafalisayu na nya Herodi." 16 Wantumintumi wanja kilitakuziyana weni kwa weni, "Kankutakula hangu toziya twahera mabumunda." 17 Yesu kavimaniti gawatakuliti, kawakosii, "Mboma mwankulitakuziya kuusu kuwera ndiri na mabumunda? Mwenivimani wala kupikinira? Yakali ikamala myoyu yenu? 18 Mwana masu, hashi mwona ndiri? Mwanaga makutu, hashi mpikinira ndiri? Mihola ndiri? 19 Pamegitii mabumunda mhanu su na kuwayupa wantu elufu mhanu, mjojiniriti majamanda maninga ga yagasigariti?" Wamwankula, "Gaweriti majamanda lilongu na mawili." 20 "Pakagamegitii mabumunda saba na kawayupi wantu elufu msheshi, mjojiniriti majamanda maninga yagasigariti?" Wamwankula, "Gaweriti majamanda saba." 21 Su Yesu kawagambira, "Na vinu muvimana

ndiri?" 22 Yesu kasokiti Betisayida pamuhera na wantumintumi wakuwi. Aku wantu wamjega kanalwisi yumu, wamluwa Yesu kamkoli. 23 Yesu kamkola liwoku kanalwisi uliya, kamjega kunja kushijiji. Kamtemera mata mmasu kamkulila mawoku, kamkosiya, "Guweza kuwona shintu shoseri?" 24 Kanalwisi uliya kalola, katakula, "Nawawona wantu wawonekana gambia mitera yankugendagenda." 25 Su Yesu kamkulila kayi mawoku mmasu, yomberi katumula masu. Uwezu wakuwi wa kulola umwuyira, kalola kila shintu weri. 26 Yesu kamgambira gugendi zaku ukaya na kumuhimizya, naguwuya kushijiji shilii. 27 Shakapanu Yesu na wafundwa wakuwi wagenditi muvijiji vya Kaisari Filipi. Pawaveriti munjira, Yesu kawakositi, "Wantu watakula neni na gaa?" 28 Wamwankula, "Wamonga watakula gwenga gwa Yohani mbatiza na wamonga Eliya na wamonga watakula gwenga guvera yumu gwa wambuyi wa Mlungu." 29 Nayomberi kawakosiya, "Hashi, mwenga mlonga neni nagaa?" Peteru kamwankula, "Gwenga gwa Kristu!" 30 Shakapanu Yesu kawaberiziya pakawagambira, "Namumgambira muntu yoseri visoweru avi." Litawu Kristu kwa Shigiriki mana yakuwi ndo Mlungu kamsyagula kuwera Mtua. Kwa Shiebulaniya litawu ali walishema Masiya. 31 Shakapanu Yesu kanjiti kuwafundiza wantumintumi wakuwi. Kawagambira, "Mwana gwa muntu mpaka katabiki nentu na kulemwa na wazewi na watambika wakulu wa numba ya Mlungu na wafunda wa malagaliru. Hawamlagi, kumbiti pamashaka matatu pagapita hakazyuki." 32 Yesu kawagambiriti vitwatira avi pota kufifa. Su, Peteru kamtola kumbwega, kanja kumkalipira. 33 Kumbiti Yesu kagalambuka, kawalola wafundwa wakuwi, kamkalipira Peteru pakalonga, "Guwuki kulongolu kwaneni, Shetani! Maholu gaku galawa ndiri kwa Mlungu ira ga muntu!" 34 Su kalishema lipinga lya wantu na wafundwa wakuwi, kawagambira, "Handa muntu yoseri pakafira kufata, kalilemi mwensi na kalutoli lupingika lwakuwi kanfati. Luka 14.27. 35 Handa muntu yakafira kugalopozia makaliru gakuwi mwensi hakaagamizi, kumbiti muntu yakagamiziya ukomu wakuwi kwajili ya neni na kwajili ya Shisoweri Shiwigira hakalopoziji. 36 Hashi, kwana mota gaa muntu kuyipata isi yoseri shakapanu hakaagamizi makaliru gakuwi? Hakapati ndiri shintu. 37 Ama muntu katendi hashi kupata kayi makaliru gakuwi? 38 Muntu yoseri mushiyiwuku ashi shidoda na shashimtira ndiri Mlungu, yakamonera soni neni na mafundu gangu, neni Mwana gwa muntu hanumwoneri soni muntu uliya paniza muwukwisa wa Tati gwangu pamuhera na wantumintumi wa kumpindi wanaganala wa Mlungu."

**9** Yesu kongera kuwagambira, nukugambirani nakaka, wamonga wapalaapa hapani wahowi pota kuwona Ufalumi wa Mlungu pawiza na makakala. 2 Pagapititi mashaka sita, Yesu kawatola Peteru na Yakobu na Yohani kagenda nawa kumpindi kulugongu lutalipa gweka yawu. Pawaveriti wankulola, Yesu kagalambusiwa nshimba kulongolu kwawu, 3 nguwu zakuwi zimelementa, ziwerza neru mbuu kwahera muntu yakaweza kuputa ntambu ili. 4 Wantumintumi watatu walii wawawona Eliya na Musa wankuyowera na Yesu. 5 Peteru kamgambira Yesu, "Mfundu iherepa nentu twa panu. Su mbaka tunyawi visasa vitatu, shimu shaku na shimu sha Musa na shimu sha Eliyi." 6

Ashina Peteru watira nentu, Peteru kavimana ndiri shakutakula. 7 Shakapanu shilawira shivinyiru sha liwundi shiwegubikira na lizwi lipikanirika kulawa muliwundi, "Ayu ndo mwana gwangu shintama, mumpikiniri." 8 Palapaliya wantumintumi awa walololola, kumbiti wamwona ndiri muntu yumonga, ira Yesu gweka yakuwi. 9 Pawaveriti wankusuluka mlgongu, Yesu kawagambiriti, namumgambira muntu yoseri vitwatira vyamuwoniti, mpaka neni Mwana gwa muntu panzyukaku kulawa kwa wahowa. 10 Su, wakola malagaliru aga, kumbiti waveriti wankulitakuziyana mana ya kuzyuka kulawa kwa wahowiti. 11 Wamkosiya Yesu, "Iwera hashi wafunda wa Malagaliru watakula Eliya mpaka kizi hutu?" 12 Nayomberi kawankula, "Yina, Eliya kankwiza hutu kuwanyawira vyoseri. Kumbiti kwa shishi su walemba mumalembu mananagala handa Mwana gwa muntu hakatabiki nentu na kulemwa? 13 Kumbiti nukugambirani, Eliya kizakala, nawomberi wamtendera ntambu yawafiriti gambira malembu ntambu yagatakuliti hawamtenderi." 14 Yesu pamuhera na wafundwa watatu pawawuyiti kwa wantumintumi wamonga, wawoniti lipinga likulu lya wantu na wafunda wamuwa Malagaliru waveriti wankulitakuziyana nayomberi. 15 Palapali wantu pawamwoniti Yesu, woseri walikangasha nentu, wamtugira wamlamusiyi. 16 Yesu kawakosiya wantumintumi wakuwi, "Mwangulitakuziyana shishi nawa?" 17 Su muntu yumu mulipinga lya wantu kankula, "Mfundu numjega mwana gwangu kwaku, toziya kana shamshera yakamtenda kalanduli ndiri. 18 Kila mala pakamwizila, kamgusiyi pasi na kumtenda kalawi ufulufulu mumlolomu, pakagayagaya menu na nshimba yoseri iyuma. Nuwaluwiti wafundwa waku wamlaviyi shamshera uliya kumbiti wasinda." 19 Yesu kawagambira, "Mwenga, shiyiwuku shankali moyu! Hashi hankali na mwenga mpaka ndii? Hashi hanuwahepeleri mpaka ndii? Mumjegi panu." 20 Wamjega mwana uliya yakaweriti na washamshera, shamshera ulii pakamwoniti Yesu, pala palii kamgusiyi pasi na kumlekela shisirika, nayomberi, kagalagata na kulawa lufulufulu mumulomu. 21 Yesu kamkosiya tati gwa mwana ulii, "Vitwatira avi vimpata kwanjira ndii?" Yomberi kankula, "Kwanjira uwana wakuwi." 22 Mala zitangala shamshera ulii kamgusiyiitumotu na mmashi su kamlagi. Payiwera guweza Gutuwoneri lusungu na gututangil! 23 Yesu kamgambira, "Iwera hashi gutakula handa guweza?" Nukugambira vitwatira vyoseri viwezekana kwa muntu yakawera na njimiru. 24 Su Palaa palii tati gwa mwana ulii kabotanga pakalonga, "Nnjimiru! Guntangi neni weri na njimiru itosha." 25 Yesu pakaliwoniti lipinga lya wantu lyankuwongerekamukamu, kamkalipiriti shamshera ulii pakamgambira, "Shamshera yagumtenda mwana ayu kaweri bubu na majogu, nukugambira gumlawi mwana ayu nagumwingira kayi!" 26 Shamshera ulii kagutanga na kamgusiyi pasi mwana ulii, kamlawa. Mwana ulii kawonekaniti handa kahowa, su wantu wawuwa walongiti, "Kahowa!" 27 Kumbiti Yesu kamkola liwoku kamnyasula na yomberi kagoloka. 28 Yesu pakingiriti mnumba, wafundwa wakuwi wamkosiyyiti pawawera gweka yawu, "Iwera hashi twenga tusinda kumlaviya shamshera ulii?" 29 Yesu kawagambira, "Shamshera gwa ntambu ayi hapeni kalawi kumbiti kalawa kwa kumluwa Mlungu hera." 30 Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi wawukiti palii, wendereyiti na mwanja kuitira mukowa

gwa Galilaya. Yesu kafiriti ndiri muntu yoseri kavimani pawawera, 31 toziya kaweriti kankuafunda wafundwa wakuwi. Kawagambiriti, "Mwana gwa muntu hawamlaviyi kwa wantu wamlagi. Kumbiti pagapita mashaka matatu hakazyuki." 32 Wafundwa wavimaniti ndiri vitwatira avi kumbiti watira kumkosiyi. 33 Su wasokiti Kafarinaumu, na pakaweriti mnumba, Yesu kawakosiyiti wafundwa wakuwi, "Mweriti mwankulitakuziya shishi munjira?" 34 Kumbiti womberi wanyamalira, mana mnjira waweriti wankulitakuziana, "Gani mkulu pakati petu?" 35 Yesu kalivaga pasi, kawashema walii wantumintumi lilongu na awili kawagambira, "muntu pakafira kaweri gwa kwanja hakaweri gwa kupelera na ntumintumi gwa woseri." 36 Shakapanu kamtola mwana mdidini, kamgolosiya pakati pawomberi. Kamkisikira, shakapanu kawagambira, 37 "Yakamwanka yumu gwa mwana gambira ayu kwa litawu lyangu, kananka neni na yakananka neni kananka hera ndiri neni, su kamwanka yakantumiti neni." 38 Yohani kamgambira, "mfunda tumwona muntu yumu kankuwusiya washamshera kwa litawu lyaku, twenga tujera kumberiziya toziya yomberi ka yumu gwetu ndiri." 39 Kumbiti Yesu kawagambira, "Mleki kumberiziya, toziya kwahera muntu yakatenda mauzausa kwa litawu lyangu na palaa panu shakapanu katakulii vidoda kwaneni. 40 Toziya muntu yakatulema ndiri twenga, muyetu. 41 Nuwagambira nakaka, muntu yoseri yakakupananeni mashi gakulanda toziya mwenga mwa wantu wa Kristu, nakamu hapeni kakosi kulipata lifupu lyakuwi. 42 "Muntu yoseri yakamtenda yumu gwa wadidini wawanjimira katendi vidoda, iweri mbaka kwa muntu uliya kumtawalira musingu mwakuwi lwalu na kumwasira mulitanda. 43 Liwoku lyaku palikutenda gutendi vidoda, gulidumuli! Iherepa nentu kwingira muukomu wa mashaka goseri pota liwoku limu kuliku kuwera na mawoku mawili na kugenda mumotu gwa Jehanamu, motu gwakuwi gutenda tiya ndiri. (Geenna g1067) 44 Kweni watekenya wakuwi wafuwa ndiri, wala motu gutenda tiya ndiri. 45 Na Ligulu lyaku palikutenda gutendi vidoda, gulidumuli! Iherepa nentu kwingira muukomu wa mashaka goseri pota ligulu limu, kuliku kuwera na magulu goseri mawili na kukwasira mumotu gwa Jehanamu motu gutenda tiya ndiri. (Geenna g1067) 46 Kweni watekenya wawaluma wafuwa ndiri na motu gutenda tiya ndiri. 47 Na lisu lyaku palikutenda gutendi vidoda, gulidumuli! Iherepa nentu kwingira Muufalumi wa Mlungu paguwera na lisu limu hera. Kuliku kuwera na masu gaku goseri mawili na kukwasira mumotu gwa Jehanamu gutenda tiya ndiri. (Geenna g1067) 48 Amu watekenya wakuwi wawaluma wafuwa ndiri, na motu gutenda tiya ndiri. 49 "Toziya kila yumu hawamlekeri munyu kwa motu gambira. 50 "Munu guhereda, kumbiti pagulawa kunoga kwakuwi, hagukoleri na shishi? "Muweri na munyu mngati mwenu na mulikali weri na wayenu."

**10** Yesu kawukiti paliya kagenda kumkoa gwa Yudeya na kalokiti kumwambu kulushemba Yoridani. Lipinga lyawantu limgendera kayi, yomberi kawafunda handa ntambu ya katendaga. 2 Su Mafalisayu wamgendera na wamkosiyi kwa kumjera, "Hashi, lilagaliru lyetu limlekeziya muntu kumleka mdala gwakuwi?" 3 Yesu kawakosiyi, "Musa kawagalalira malagaliru gaa?" 4 Nawombeli watakula, "Musa kawagalaliru

mpalu kumupi mdala gwakuwi lilembu lya talaka na kuleka." 5 Yesu kawagambira, "Musa kawalembiriti lilagaliru ali toziya ya kukamala kwa myoyu yenu. 6 Kwa njira kwanja Mlungu pakayiwumbiti Isi, kawawumbiti mwana mpalu na mdala. Gambira malembu ntambu yagatakuliti, 7 Su, mpalu hakawaleki tati gwakuwi na mawu gwakuwi, hawaweri pamuhera na mdala gwakuwi, 8 woseri wawili hawaweri yumu. Kwa hangu womberi hawaweri kayi ndiri wawili ira yumu. 9 Su shakalemetyizi Mlungu, muntu nakashilekeniyya." 10 Pawingiriti kayi mnumba, wafundwa wakuwi wamkosiyiti shitwatira ashi. 11 Yomberi kawagambira, "Muntu yakamleka mdala gwakuwi na kumyuga gwinci, kankuhumba. 12 Viraal mdala yakamleka mpalu gwakuwi na kuyugwa na gwinci, kankuhumba." 13 Wantu wamjegiriti Yesu wana wadidini kawatulili mawoku, kumbiti wafundwa wawakalipira wantu. 14 Yesu pakawoniti hangu, kakalaliti kawagambira wantumintumi wakuwi, "Mwawaleki wana awa wizi kwa neni, namwalewalera, toziya Ufalumi wa Mlungu wa wantu gambira wana awa. 15 Nukugambiranai nakaka, muntu yoseri yakanka ndiri Ufalumi wa Mlungu gambira mwana mdidini hapeni kingiri amu." 16 Shakapanu kawanka wana awa, kawakisikira na kawatekelera. 17 Yesu pakanjiti kayi mwanja gwakuwi, muntu yumu kamtugiriti na kamsuntamilira na kamkosiyi, "Mfundu mheri, ntendi hashi mpatti ukomu wa mashaka goseri?" (aiōnios g166) 18 Yesu kamwankula, "Mboma gushema mheri? Kwahera yakiwiti mheri ira Mlungu gweka yakuwi. 19 Gulimana lilagaliru, 'Pota kuhumba, pota kulaga, pota kwiwa, pota kutakula kwa kupaya, poti kupaya, gumupi ligoya tati na mawu gwaku.' 20 Yomberi kamwankula, "Mfundu goseri aga nugakoliti kwanjira untemba wangu." 21 Yesu kamloliti na kamfira, kamgambira, "Gupungukiwa na shintu shimu, gugendi gukawuzi vintu vyaguweriti navi na mpiya guwayupi wahushu na gwenga bagutuli shigubakiru kumpindi, shakapanu gwizi gunfati." 22 Pakapikaniriti aga, kahinginikit, moyu gumtama kagenda zakuwi toziya kaweriti kalunda. 23 Yesu kagalambuka aku na aku, kawagambira wafundwa wakuwi, "Ntambu gaa hayiwi ikamala kwa walunda kwingira Muufalumi wa Mlungu!" 24 Wafundwa walikangasha nentu kwa visoweru vyakuwi. Yesu kawagambira kayi, "Wana wangu, vikamala nentu kwingira Muufalumi wa Mlungu! 25 Vikamala nentu mlunda kwingira Muufalumi wa Mlungu kuliku nkanyama ngamiya kupena mushitoboli sha sindanu." 26 Wantumintumi wakuwi walikangasha nentu walikosiyi, "Su gaa yakaweweza kuponeka?" 27 Yesu kawalola kawagambira, "Kwa muntu iwezekana ndiri, kumbiti kwa Mlungu vitwatira vyoseri viwezikana." 28 Su Peteru kamgambira, "Na twenga hashi? Tuleka vyoseri, nakukufata!" 29 Yesu kawagambira, "Nakaka nukugambiranai, kila muntu yakalekiti numba ama walongu ama dada ama mawu ama tati ama wana ama malambu kwajili ya neni na kwajili ya Shisoweru Shiwigira, 30 hakanki nentu Shipindi ashi ama Hakanki mala miya numba na walongu na wafunda na wamawu na wana na malambu pamuhera na kutabika. Shipindi shiza hamuwanki ukomu wa mashaka goseri. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Kumbiti wawuwa wawaweriti wa kwanja hawaweri wa upeleru, na walii wawupeleru hawaweri wakwanja." 32 Su, Yesu pamuhera na wantumintumi

wakuwi waweriti mnjira kugenda Yerusalem na Yesu kaweriti kankuwalongolera. Wafundwa wakuwi waweriti na lyoga na wantu wawallongoziyi nawomberi watira. Yesu kawatola kayi kumbwega walii lilongu na awili, kanja kuwagambira galii hagampati. 33 "Mpikamiri! Twankugenda Yerusalem na aku nenii Mwana gwa muntu hawantuli kwa watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru, womberi hawatozi kuhowa na hawanaviyi kwa wantu wayawudi ndiri. 34 Womberi hawamtenderi lidufiya na hawantemerri mata na hawazyatangi ndomontu na kunaga. Kumbiti pagasoka mashaka matatu hazyuki." 35 Su Yakobu na Yohani wana gwa Zebedayu wamgendera Yesu wamgambira, "Mfundu tufira gututenderi shintu shatufira kukuluwa." 36 Yesu kawakosiya, "Mfira nuwatenderi shishi?" 37 Wamwankula, "Gutujimiru kukala yumu uwega waku wa kumliu na yumonga uwega waku wakumshigi pagulivaga mushiti sha ukwisa waku." 38 Yesu kawagambira, "Muvimana ndiri shamluwa! Hashi, mweza kulandira lutekeru Iwanandira lwa kutabika, awu mweza kubatizwa ntambu ya ubatizu wa nenii?" 39 Wamwankula, "Yina tuweza." Yesu kawagambira, "Lutekeru Iwanandira hamlandiri nakaka na hawamubatiziani ntambu yanfira Kubatiziwa, 40 kumbiti vyaneni ndiri kusyagula ayu hakalikali kumliu ama kumshigi kwaneni, avi vya mweni Mlungu hakawatuli wantu yakawatandiriti mpenyu zilii." 41 Wafundwa wamonga walii lilongu, pawapikaniriti aga, wawakalaliliti Yakobu na Yohani. 42 Yesu kawashema, kawagambira, "Muvimana handa walii wawaholiriti wiwi wakola mlima wa isi zimonga wawagolokera wantu wawu kwa makakala na wakulu awa wawagolokera wantu wawu. 43 Kumbiti kwamwenga nayiweru hangu, ira yakafira kaweri mkulu, hakaweri ntumintumi gwenu. 44 Na muntu pakati penu yakafira kaweri mkulu, hakaweri ntumintumi gwa woseri. 45 Toziya Mwana gwa muntu kiza ndiri wamtenderi, ira kuwatendera na kulavia ukomu wakuwi uweri shlipira sha wantu wawuwa." 46 Su wasoka Yeriku, Yesu na wafundwa wakuwi pamuhera na lipinga likulu lya wantu, pakaweriti kankulawa mulushii alu, kwaniti kana Iwisi mluwa yawamshema Baritulumayu mwana gwa Timayu kaweriti kalivaga mbwega mwa njira. 47 Baritulumayu pakapikiriti handa Yesu gwa Nazareti kankupita pahala palii, kacobanga, "Yesu, Mwana gwa Dawudi gumoneli lusungu!" 48 Wantu wavua wamkalapira, "Gunyamali." Su kanyamali. Kumbiti yomberi kongera kushema, "Mwana gwa Dawudi gumoneli lusungu!" 49 Yesu kagolokiti, katakula, "Mumshemi." Su wamshema kana Iwisi ulii, wamgambira, "Gulikakamaziy! Gugoloki, kakushema." 50 Yomberi kasa lihabiti lyakuwi, kakopoka, kamgendera Yesu. 51 Yesu kamkosiya, "Gufira nukutenderi shishi?" Kanalwisi ulii kamgambira, "Mfundu nduwa mpatti kulola." 52 Yesu kamgambira, "Gugendi, njimiru yaku ikuponiziya." Pala palii kana Iwisi ulii kawenza kulola na kamfata Yesu mnjira.

**11** Pawaweriti wapakwegera na Yerusalem wasokiti Betifagi na Betaniya, pakwegera na Lugongu lwa Mizeyituni, palii kawatuma wawili wa wafundwa wakuwi wawalongolera, 2 kawagambira, "Mgendi mushijiji sha kulongolu kwenu. Payiwera mwakwingira amu, hamwonii mwana gwa punda warntawa, mweni kenitenderwi na muntu. Mumyopoli mumjegi. 3 Handa

muntu pakawakosiya, 'Mbona mtenda hangu?' Mumgambiri, 'Mtua kamfira na hakamwuziyi panu ulavini.' 4 Su wagenda, wamwona mwana gwa punda mumbwega munjira warntawa mumlyangu. Pawaweriti wankumyopola, 5 wantu waru waweriti wagoloka palii wawakosiya, "Mwankumyopola punda ayu gwa shishi?" 6 Wafundwa wawankula ntambu Yesu yakawagambiru, nawomberi wawaleka wagendi zazu. 7 Wamjegiriti Yesu mwana punda ayu. Wayazalira nguwu zazu pampindi pa mwana punda ulii na Yesu kakwena kalivaga pampindi pakuwi. 8 Wantu wawuwa wayazalira nguwu zazu munjira, wamonga wayazalira miputira ya mitera yawayidumuliti mumalambu. 9 Wantu woseri yawalongoleriti na wafatiti, wanjiti kubotanga, "Kazymwi Mlungu! Katekelerwi ultiya yakiza kwa litawi lya Mtua! 10 Utekelerwi ufalumi wiza wa tati gwetu Dawudi. Kazymwi Mlungu gwa kumpindi nentu!" 11 Yesu kingiriti lushi lwa Yerusalem, kagenda Mnumba nkulu ya Mlungu, Kalola kila shintu weri. Kumbiti toziya iweriti kala pashimii, kagenda Betaniya pamuhera na wafundwa wakuwi lilongu na wawili. 12 Shirau yakuwi, pawaweriti wankulawa Betaniya, Yesu kaniti njala. 13 Su kwa kutali kaguwona mkuyu gwana mihamba ivuwa. Kagugendera kawoni handa guweriti na libwajubwaju loseri. Pakasokiti, kaguwoniti gwahera libwajubwaju lyoseri ira mihamba hera, toziya iweriti ndiri shipindi sha mabwajubwaju. 14 Panu Yesu kagugambira mkuyu, "Kwanjira lero ata mashaka gangalikupera muntu yoseri nakalya mabwajubwaju kwaku!" Na wafundwa wakuwi wapikiniriti visoveru avi. (aiōn g165) 15 Su wasokiti Yerusalem. Yesu kingira Mnumba nkulu ya Mlungu kanja kuwawinga kunja wantu waweriti wankuwa na kuhemera vintu. Kazigalambuya meza zawaweriti wankuvunjira mpiya na vigoda vya walii yawaweriti wankuwa wang'unda. 16 Kamlekezijiti ndiri muntu yoseri kuptitira pamlangu gwa Numba nkulu ya Mlungu pakatola shintu. 17 Shakapanu kawafunda, "Ilembwa Mumalembu Mananagala, 'Mlungu kalonga Numba yangu hawayishemi Numba ya kumuluwa Mlungu kwa maisi goseri!' Kumbiti muyitenda kuwera mpanga ya wakwepula!" 18 Watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru pawapikaniriti aga, wanjiti kusakula njira ya kumlaga. Kumbiti wamtiriti toziya lipinga lya wantu liliangashiti na mafundi gakuwi. 19 Paiweriti pashimii, Yesu na wafundwa wakuwi wawukuti mluhi. 20 Shirau yakuwi mandawira pee, pawaweriti wankupita, waguwoniti mkuyu gulija gunyala goseri, kwanjira kumishigira mpaka kumihamba 21 Peteru kaihola visoveru vyakatakuliti Yesu, kamgambira, "Mfundu gulori! Mkuyu gulii gwagugulapiri, gunyala!" 22 Yesu kawagambira, "Mumijimiru Mlungu." 23 "Nukugambiranai nakaka, muntu pakalugambira lugongu alu, 'Gutupuki gukalyasi multanda,' pota na lyoga mumoyu mwakuwi, kumbiti kajimira kuwera vitwatira vyoseri vyakatakula vinyawiki, havimnyawikili. 24 Hangu nukugambiranai, pamuuluwa Mlungu shintu shoseri, mjimiru handa mshiyanka kala, namwenga hamshiyanki shintu shoseri shamuluwiti. 25 Pamgoloka kumuluwa Mlungu, gumlekiziyi kila muntu yakakutenderani vidoda, su Tati gwenu kakumpindi hakawalekiziyi mwenga vidoda vyenu." 26 Kumbiti handa mwenga mulekiziyi ndiri, ama Tati gwenu gwa kumpindi hapeni kawalekizii mwenga vidoda vyenu. 27 Su wasoka kayi Yerusalem. Yesu pakaweriti kankugendagenda Mnumba nkulu

ya Mluntu, watambika wakulu na wafunda wa malagaliru na wazewi wamgendiriti, **28** wamkosiya, "Gwankutenda vitwatira avi kwa ukulu gaa? Gani yakakupiti ukulu wa kutenda vitwatira avi?" **29** Kumbiti Yesu kawagambira, "Hanuwakosiyani shintu shimu, pamnankula, naneni vira hanuwagambiran kwa ukulu gaa nankutenda vitwatira avi. **30** Hashi, uwezu wa Yohani wa kubatiza ulawa kumpindi kwa Mluntu ama ulawa kwa wantu? Munankuli." **31** Wanja kilitakuza, "Patutakula, 'Ulawiti kumpindi kwa Mluntu,' hakatukosiyi, su mbona munji mira ndiri?" **32** "Hapeni tutakula ulawa kwa wantu, pattutakula hangu tutira lipinga lya wantu toziya woseri wajimiriti handa Yohani kaweriti mbuyi gwa Mluntu nakaka." **33** Su, wamwankula Yesu, "Twenga tuvimanu ndiri." Yesu kawagambira, "Naneni vira hapeni nuwagambiri ntenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa."

**12** Yesu kanjiti kutakula nawu kwa mifanu, "Muntu yumu kalimiti lirambu lya mizabibu. Katindilizya shibambaza na pakati pa lirambu kabawa lirindi lya kuyonera zabibu, kanyawa lilingu lya kulolelera. Kawazimila lirambu ali kwa walimaji, mweni kagenda mpaka lushi lwa kutali. **2** Shipindi sha kubenanga, kamtumiti ntumintumi gwakuwi kwa walimaji walii, kamjegeri seemu ya viboga vya lirambu lyakuvi. **3** Walimaji walii wambata, wamkoma, wamwuziya mawoku hera. **4** Kamtuma kayi ntumintumi yumonga, ayu viraal walimaji wamkomanga mumtuwi na kumtendera vidoda. **5** Mweni kana lirambu ulii kamtuma kayi ndundami yumonga, walimaji awa wamlagiti. Watenditi hangu kwa wamonga wawuwa yakawatumiti, wamonga wawakomiti, na wamonga wawala. **6** Kasigaliwitu na muntu yumu, yani mwana gwakuwi yakamfira. Upeleri kamtuma ayu pakalihola, 'Hawamupanani ligoya mwana gwangu.' **7** Kumbiti walimaji awa waligambiranu, 'Ayu ndo Mweni mhala, tumlagi su uhala wakuvi uweri wa twenga!' **8** Su, wambata, wamlaga na kumyasa kunja kulirambu lili. **9** "Hashi, mweni kana lirambu hakatendi shishi? Hakizi kuwalaga walimaji woseri na kulyiazimilira lirambu lya mizabibu kwa wantu wamonga. **10** Hashi, hamwenibetuli Malembu Mananagala, 'Libuvi lyawaliremiti wanyawa numba Vinu liwera libuvi lyaliwera na mana nentu kuliku mabuvi goseri. **11** Mtuwa ndo mweni yakatenditi shintu ashi, Nasheni ndo shakulikangasha kwa twenga?'" **12** Watambika wa numba ya Mluntu na wafunda wa malagaliru na wazewi wavimanit handa mfanu agu guweriti kawalonga womeri. Hangu wajeriti kumbata, kumbiti watiriti lipinga lya wantu. Su wamleka kagendi zakuvi. **13** Su Mafalisayu wamu na wantu wa shipinga sha mfalumi Herodi wawatumiti su wamgomiziyi Yesu kwa visoweru vyakuvi. **14** Wamgendera, wamgambira, "mfunda tuvimanu handa gwenga ndo muntu yagwaminika, gutakula nakaka hera, wala gumshera ndiri muntu yoseri shakaliholiti. Gulishera ndiri ukulu wa muntu, toziya gufunda unakaka hera wa Mluntu kwa wantu. Su, gutugambiri vya halali kumupa Kaisari kodi ama ndala?" **15** Kumbiti Yesu kavimaniti Ufyangu wawu, kawagambira, "Mbona mnjera? Mnanguziyi mpiya ligwala." **16** Wamlanguziya. Yomberi kawakosiyi, "Sheni na shilanguliru ashi sha gaa?" Wamwankula, "Shilanguliru ashi sha Kaisari." **17** Su Yesu kawagambira, "Vya Kaisari mmupanani Kaisari na vya Mluntu mmupanani Mluntu." Walikangashira nentu. **18** Wantu

wawalawiti mushipinga sha Masadukayu, walii watakulaga kwahera muntu yakawenza kuzyuka, su wamgenderiti Yesu wamkosiya, **19** "Mfundu Musa katulagaliriti hangu, 'Muntu pakahowa na kumleka mdala pota mwana, mlongu gwakuwi mpaka kamtoli mkenja ulii na kamyiwuliri wana mlongu gwakuwi yakahowiti.' **20** Su kuweriti na walongu saba. Gwa kwanja kamyugiti, kahowa pota kumleka mwana. **21** Mlongu gwa pili kamyuga mkenja ayu na yomberi kahowa pota kuleka mwana. Ilawiriti ntambu iraayi kwa mlongu gwa tatu. **22** Woseri saba wahowa pota kuleka wana. Pawupeleru mdala ulii kahowa. **23** Vinu wantu pawazyuka mulishaka lya kuzyuka, mawu ayu hakaweri mdala gwa gaa? Toziya woseri saba wamyugiti." **24** Yesu kawankula, "Mwenga mwagamira toziya mgamana ndiri Malembu Mananagala ama likakala lya Mluntu. **25** Toziya wawahowiti pawazyuka, hapeni wayugi wala kuyugwa, hawaweri handa wantumintumi wa kumpindi. **26** Kumbiti kwa shisoweru sha kuzyukisiwa kwa wantu wawahowiti, hashi, mwenesomi mushindola sha Musa shisoweru shillii sha shitogolu shashiyakiti motu, Mluntu ntambu yakamgambirito Musa, 'Neni na Mluntu gwa Aburahamu na Mluntu gwa Isaka na Mluntu gwa Yakobu.' **27** Yomberi Mluntu ndiri gwa wawahowiti, ira Mluntu gwa wakomu. Su, mwenga mwagamira nentu!" **28** Yumu gwa wafunda wa malagaliru kasokiti, kawapikanira Masadukayu wankulitakuziyana na Yesu. Pawawoniti Yesu kawankuliti weri, kamkosiya, "Mumalagaliru goseri, lilagaliru lyoshi likulu kuliku goseri?" **29** Yesu kamwankula, "Lilagaliru likulu ndo ali, 'Gupikiniri Israel! Mluntu Mtuwa gwetu, ndo mweni Mtuwa gweka yakuvi. **30** Gumfiri Mluntu Mtuwa gwaku kwa moyu gwaku goseri na kwa rohu yaku yoseri na kwa mahala gaku goseri na kwa makakala gaku goseri.' **31** Na lilagaliru lya pili kwa ukulu ndo ali, 'Guwafiri wamonga ntambu yagulifira gumweni.' Kwahera lilagaliru limonga likulu nentu kuliku ali." **32** Su ulii mfunda gwa malagaliru kamgambira, "Iherepa Mfundu! Gutakula nakaka kulonga Mluntu yumu hera na kwahera yumonga ira yomberi. **33** Na gumfiri Mluntu Mtuwa gwaku kwa moyu gwaku goseri na kwa mahala gaku goseri na kwa makakala gaku goseri na guwafiri wamonga ntambu yagulifira gamweni. Shitwatira ashi shana mana nentu kuliku matambiku goseri gakulunguziya torosu kwa Mluntu." **34** Yesu pakawoniti handa muntu ayu kamwankula kwa luhalu, kamgambira, "Gwenga gwakutali ndiri na Ufalumi wa Mluntu." Palongolu pa aga, kwahera muntu yakajeriti kayi kumkosiya shintu. **35** Shipindi Yesu pakaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mluntu, kakositi, "Mbona wafunda wa malagaliru watakula handa Kristu mwana gwa Dawudi?" **36** Dawudi pakalongoziwitwi na Rohu Mnanagala katakuliti, 'Mtuwa kamgambirito Mtuwa gwangu, Gukali uwega wa nenii wa kumliwu, Mpaka panuwatula wankondu waku pasi pa magulu gaku.' **37** "Dawudi mweni kamshema Kristu Mtuwa. Su Kristu hakaweri hashi mwana gwakuwi?" Lipinga lya wantu waweriti wankumpikinira, Lipinga lya wantu liweriti lyakumpikanira Yesu kwa kunemelera. **38** Yesu pakaweriti kankufunda, katakuliti, "Mkali weri na wafunda wa malagaliru weni wafiraga kulisiti zihereti pitizya walikwindira lihabiti ritali na wafira wantu wawalamasiyi kwa ligoya kusoku. **39** Wafiraga kulivaga muviti vya kulongolu munumba ya Mluntu, na kutola mpenyu zihereta pamsambu

40 Wawayonga wakenjaaku wankulipayira kumluwa Mlungu kwa shipindi shitali! Lishaka lyakutoza hawatabiki nentu!" 41 Yesu kaweriti kalivaga pakwegera na lisanduku lyaluhanja. Kaweriti kankulola wantu wawuwa ntambu yawaweriti wankulavia mpiya na kuzitula muluhanja lwa Numba ngulu ya Mlungu. Walunda wawuwa walaviyiti mpiya zivuwa. 42 Kiza mkenja mhushu kalaviya senti ndidika mbili zya mpiya. 43 Panu Yesu kawashema wafundwa wakuwi, kawagambira, "Nukugambirani nakaka, mkenja muhushu ayu kalaviya zivuwa kuliku wamonga woseri yawatuliti mpiya mulisanduku lyaluhanja. 44 Mana woseri walaviya kulawilirana na shuma shashiyogizikiti, kumbiti mawu ayu, tembera mhushu, kalaviya vyoseri vyakaweriti navi, kalaviya kila shintu shakafiriti kwa kulikala."

**13** Yesu pakaweriti kankulawa Mnumba nkulu ya Mlungu, mfundwa yumu kamgambirini, "Mfundu Guloli mabuwi aga na numba azi ntambu yaziwera za kulikangashira!" 2 Yesu kamgambira, "Hashi, guziwona numba azi ngulu? Kwahera ata libuwi limu halisigali panani pa limonga, kila shintu hashibomolvi." 3 Yesu pakaweriti kalivaga kulugongu lwa Mizeytuni kulolana na Numba nkulu ya Mlungu, su Peteru na Yakobu na Yohani na Andereya wamkosiya pambwega gweka yawu. 4 "Gutugambiri vitwatira avi havilawili ndiri? Lilanguliru gaa halilanguziyi handa vitwatira avi vyapakwegera kulawira?" 5 Yesu kanja kuwagambira, "Mlikali weri muntu nakiza kukuzyangani. 6 Wantu wawuwa hawizi pawalitumiya litawu lyaneni, pawalishema, 'Neni na Kristu!' Womberi hawawapotuziyi wantu wawuwa. 7 Pampikinira ngondu na tetesutetesu zya ngondu, namuwera na lyoga. Vitwatira avi mpaka vilawiri, kumbiti upeleri weni wankali. 8 Isi yimu hailikomi na isi imonga, ufalumi wumu haulikomi na ufalumi umonga, pahala pavuwa hapaweri na malendemeru na njala. Vitwatira avi gambira pakwanja kutama kwa kulera nonu. 9 "Mwenga mlikali weri! Mana wantu hawajegeni kumahakama, na kuwakomanga munumba ya Mlungu, Hawawajegi palongolu pa utuwa na wafalumi toziya munjimiriti neni, su mpatti kuwagambira visoweru viwagila. 10 Mpaka huti shisoweru shiwagira shibweri kwa Maisi goseri. 11 Nawomberi pawakubateni na kuwajega kumahakama, namliloha kwa galfira kutakula, shipindi shillii pashiyiza, mtakuli shoseri shakakupananeni, mana mwenga ndiri mwamfira kutakula, ira Rohu Mnanagala. 12 Mlongu hakamgalambuki mlongu gwakuwi kalagwi na tati hakamgalambuki mwana gwakuwi na wana hawawatendu walera wawu na kuwalaga. 13 Wantu woseri hawawakalalireni mwenga toziya ya litawu lyaneni. Kumbiti ulii yakahepelera mpaka upeleri ndo hakalopozivi. 14 "Pamwona 'Likalaliru lihalibisiya' ligoloka pahala pakuwu ndiri, muntu yakabetula kavimani mana yakuwi, panu wantu wawawera Yudeya watugili mumigongu. 15 Muntu yakaweriti pampindi pashtiwiku sha numba nakasuluka kwngira mnumba mwakuwi kutola shintu. 16 Yakawera mlirambu nakawuya ukaya kutola lihabitili yakuwi. 17 Shondi shondi wamawu yawawera na yinda na walii yawanonizya mumashaka galii! 18 Mmuuluvi Mlungu vitwatira avi navilawira mashaka ga mbepu. 19 Mana kupeluwa kwa shipindi ashi hakongeleki nentu kweni lawiri kwanjira Mlungu pakanyaviti isi mpaka leri, hapeni ilawiri kayi. 20 Handa Mtuwa mekapunguli ndiri

mashaka aga kwahera muntu hakalopolwi. Kumbiti su kwajili ya wasyagulwa wakuwi, Mtuwa kapungula mashaka aga. 21 "Su muntu pakawagambirani, 'Guloli, Kristu kapanu!' Ama 'Ka palii!' Namjimiria. 22 Mana hawalawilu ashina Kristu wa upayira na mambuyi wa upayira, hawatendi malangaliru na mauzausa, su kuwapotuziya wasyagulwa wa Mlungu handa payiwezikana. 23 Su mwenga mlikali weri. Neni nukugambirani vitwatira vyoseri pamberi vyenilawiri. 24 "Mashaka aga, pagapera kala, mshenji hagutulwi luwindu na lyezi hapeni lilangali. 25 Ntondu hazituluki kulawa kumpindi na makakala ga kumpindi hagazitikiziyi. 26 Panu hawamwonni Mwana gwa muntu pakiza mumawundi na likakala likulu pamuhera na ukwisa. 27 Shakapanu hakawatumi wantumintumi wa kumpindi wawajojiniri wasyagulwa wakuwi kulawa wega zoseri zya musheshi za pasipanu, kulawa upeleri wa pasipanu mpaka upeleri wa mpindi. 28 "Mleki mtera gwa mkuyu guwafundi. Mitambi ya mitera payanja kunama na kutomola mahamba, muvimani kuwera shipindi sha kutowa vula shapakwegera. 29 Ntambu iraa ayi mwenga pamwona vitwatira avi vyankulawira, muvimani handa shipindi shapakwegera nentu. 30 Nakaka nukugambirani, shiyiwuku ashi shankupita ndiri pamberi pa vitwatira vyoseri avi kulawira. 31 Mpindi na isi hapeni zipiti, kumbiti visoweru vyangu su hapeni vipiti. 32 "Kumbiti kwahera muntu yakavimana lishaka wala shipindi, ama ntumintumi gwa kumpindi, ama Mwana, ira Tati gweka yakuwi ndo mwensi yakavimana. 33 Mlolii weri na mshenjeri, mana muvimana ndiri shipindi hashi hashisoki ndii. 34 Hayiweri handa muntu yakawuka ukaya kugenda mwanja pakawalekera wantumintumi wakuwi, kila yumu na lhengu lyakuwi. Shakapanu kamgambira mlolera mlyangu kaweri masu. 35 Su mulikali masu, toziya muvimana ndiri mwensi kaya hakawuyi ndii, pamonga pamii ama pashiru ama mandawira putiputi. 36 Handa pakiza lindimu nakawawona mgonja. 37 Ganawagambirani mwenga, nuwagambira wantu woseri, 'Mshenjeri!'"

**14** Gasigariti mashaka mawili pamberi pa kusoka mumsambu gwa Pasaka na mabumunda gawalekera ndiri simika. Watambika wakulu wa numba ya Mlungu na wafundwa wa malagaliru waweriti wankusakula njira ya kumbata Yesu wamlagi. 2 Su watakula, "Tuleki kumbata mumsambu gwa Pasaka, toziya wantu hawatendi ndewu." 3 Yesu kaweriti Betaniya mnumba mwa Simoni mngumbula. Pawaweriti mmeza wankuliyi shiboga, mawu yumu yakaweriti na supa ya lipaki lya kununkira lya beyi nkulu kiza. Kaimega supa ayi na kamumimini Yesu lipaki mumtuwi. 4 Wantu wamu waweriti panu wakalaliti, walitakuliziana, "Kwa shishi kwananga lipaki linunkira ali? 5 Gangawezitu kuwuwa kwa mpiya za shibena mgongu sha shinja shimu, na kuwayupa wahushu!" Wamkalipira mawu ayu. 6 Kumbiti Yesu kuwagambira, "Mumleki, kwa shishi kumgaziya? Kantendera shintu shiherepa. 7 Hamuweri na wahushu mashaka goseri, hamuwezi kuwatanga shipindi shoseri shamfira. Kumbiti neni hapeni nweri na mwenga mashaka goseri. 8 Yomberi katenda ntambu yakaweziti, kayitilira nshimba yangu lipaki linunkira kuyitandira kwa kusira. 9 Nukugambirani nakaka, poseri muisi shisoweru shiwagira pasibwerwa, shiwtatira ashi shakatendti hashikandwi ntambu ya kulihola." 10 Shakapanu

Yuda Isikariyoti, yumu gwa walii lilongu na wawili, kagenditi kwa watambika wakulu su kamgalambuki Yesu. **11** Watambika wa numba ya Mlungu pawapikaniriti shisoweru ashi, wasekelera, wamlagiliti kumpanana mpiya. Su, Yuda kanja kusakula lopenyu lwa kamgalambukira kwa Watambika wakulu. **12** Lishaka lya kwanja lya Msambu gwa Mabumunda gawalekera ndiri simika, shipindi sheni mwana kondolu gwa pasaka pakalikitulwa, wafundwa wakuwi wamkosiyiti, "Gufira tukutandiri koshi shiboga sha Pasaka?" **13** Su Yesu kawagalalira wawili wa wafundwa wakuwi pakawagambira, "Mgendi mlushi, na amu hamliwoni na mpalu yumu yakalitwika vulu ya mashi. Mmufati **14** mpaka mnumba yanakingiri, mkamgambiri mweni kaya, 'Mfundu kalonga sha koshi shumba sheni handiyi Pasaka pamuhera na wafundwa wangu?' **15** Yomberi hakawalonguzii shumba shikulu milogolofa amu vyoseri wavatandira kala, mitutandiri amu." **16** Wafundwa wawuka, wagenda mlushi, wawona kila shintu weri ntambu yakawagambiriti Yesu. Su watandira shiboga sha pasaka. **17** Payiweriti pamii, Yesu kiziti pamuhera na wafundwa wakuwi lilongu na wawili. **18** Pawaveriti pameza wankuliya, Yesu katakuliti, "Nakaka nukugambiranu, yumu gwenu yakaliya pamuhera naneni, Hakang'alambuki." **19** Panu wafundwa wakuwi wanja kulihola, yumu yumu wamkosiyiti, "Hashi, neni?" **20** Yesu kawagambira, "Yumu gwenu mwenga lilongu na wawili, yakatota libumunda pamuhera naneni mubakuli. **21** Nakaka Mwana gwa muntu hakahowi handa malembu Mananagala ntambu yagatakutuli kwakuwi, kumbiti shondi kwakuwi muntu ulii yakagalaminka Mwana gwa muntu! Hayiweri kwa muntu ulii handamekayiwuki ndiri!" **22** Pawaveriti wankuliya, Yesu katoliti libumunda, kalonga mayagashii Mlungu, kalimega na kawapanana wafundwa wakuwi pakalonga, "Mtoli mlii, ayi ndo nshimba ya nenii." **23** Shakapanu katola lutekeru lwa divayi, kalonga mayagashii Mlungu, kawayupa, woseri walanda mulutekeru alu. **24** Kawagambira, "Agu ndo mwazi gwangu gwagulawa kwajili ya wantu wawuwa. Mwazi gwangu gwagulanguziya lipatanu lya Mlungu na wantu. **25** Nakaka nukugambiranu, hapeni nandi kayi divayi mpaka lishaka lili panfira kuyilandu divayi yasyayi Muufalumi wa Mlungu." **26** Shakapanu wimba Iwimbu, wawuka, wagenda kulugongu lwa Mizeytuni. **27** Yesu kankuwagambira wafundwa wakuwi, "Mwawoseri hamtugi na kundeka, toziya Malembu Mananagala galonga, 'Mlungu hakamlagi mlolera gwa kondolu, Na wakondolu hawalimwagi.' **28** Kumbiti panzyuka kala, hanuwalongolerani Galilaya kulii!" **29** Peteru kamgambira, "Handa woseri hawakuleki, nenii hanukulemi ndiri!" **30** Yesu kamgambira Peteru, "Nakaka nukugambira, pashiru panu, pamberi njogolu keniwiki mala mbili, hagunemi mala ntatu." **31** Kumbiti Peteru kallipira, "Ata payiwera nfuwi pamuhera na gwenga, hanukulemi ndiri." Wafundwa woseri viraa watakula ntambu ira ayi. **32** Su, wasoka mushiwunga shawashishemiti Getisemanii. Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, "Mlivagi panu Shipindi nenii nankumluwa Mlungu." **33** Shakapanu kawatola Peteru na Yakobu na Yohani, kanja kulishera nentu na kushashatika. **34** Kawagambira, "Nhinginika nentu, ata sambira howa. Mkali panu na mweri masu." **35** Kagenda kulongolu shididini, kasuntumala makukama, kamluwa Mlungu, handa payiwezekana, shimpiti shipindi ashi

sha ndabiku. **36** Kalonga, "Tati!, Tati gwaneni, kwa gwenga vitwatira yoseri viwezikana. Gumpusiliri lutekeru lwa ndabiku alu, kumbiti hayiweri handa ntambu yanfira nenii, ira ntambu yagufira gwenga." **37** Shakapanu kawuya kwa Wafundwa walii watatu, kawoniti wagonja. Su kamkosiya Peteru, "Simoni, hashi gugonja? Guwezandiri kulikala masu ata lisaa limu?" **38** Shakapanu kawagambira, "Mkali masu na mumluu Mlungu su namwingira mukujerwa. Rohu ifira, kumbiti nshimba yahera likakala." **39** Kagenda kumuluwa Mlungu kayi pakawuyira visoweru viraa vilii. **40** Shakapanu kawuya kayi kwa wafundwa walii kawoniti wagonja. Masu gawu gaweriti gana mbota. Wavimana ndiri sha kumwankula. **41** Pakawiziriti mala ya tatu kawagambiriti, "Mwankali mwankugonja na kwoyera? Vinu itosha! Saa isoka! Muloli, Mwana gwa muntu wankumupa kwa wantu wana vidoda. **42** Mwimuki, tugendeni zetu. Mloli, ulii yakafira kung'alambuka kapakwegera." **43** Yesu Pakaweriti kankali kankutakula, Yuda, yumu gwa wafundwa lilongu na wawili, kiza pamuhera na lipinga lya wantu wana mapanga na vindonga. Wantu awa waweriti walagalilwitu na watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru na wazewi. **44** Yuda mgalambuka kaweriti kawalanguziya lilanguliru, "ulii hanumnoneri ndo mweni, mumbati na kumjega wakamloleri." **45** Yuda pakasokiti, kamgenderiti Yesu, kamgambira, "Mfundu." Shakapanu kamnonera. **46** Wantu walii wambata Yesu, na kumtawa. **47** Yumu gwa walia wawaweriti wagoloka pamuhera na Yesu, kasolomola upanga wakuwi, kamdumula likutu ntumintumi gwa Mtambika mkulu. **48** Yesu kawagambira, "Vimwiza na mapanga na vindonga kumbata gambira nenii na shimpemu? **49** Kila lishaka nweriti pamuhera na mwenga panfunda Mnumba nkulu ya Mlungu, wala mumbata ndiri. Kumbiti vinu Malembu Mananagala ga kala." **50** Panu wantumintumi woseri wamleka, watira. **51** Kweniti na muntemba yumu yakaweriti kavala lishuka kaweriti kankumfata Yesu. Nawomberi wajeriti kumbata, **52** kumbiti yomberi kayirekiziya shuka yakuwi, katuga shivula hera. **53** Su warnjega Yesu kwa mtambika mkulu peni Watambika wakulu woseri na wazewi na wafunda wa malagaliru waweriti waliwona. **54** Peteru kamfatiti Yesu kwa kutali, kingira muluwaga lwa numba ya mtambika mkulu, kalivaga pamuhera na walolera milyangu pakotera motu. **55** Watambika wakulu wa shiyotera motu sha Wayawudi woseri wasakula upitawu wa kumsitaki Yesu wapati kumlaga, kumbiti wapata ndiri. **56** Wantu wawuwa walaviyiti upitawu wa kupaya kwa Yesu, kumbiti upitawu wawu ujumilirana ndiri. **57** Shakapanu wamonga wagolokiti, walaviya upitawu wa kupaya pawatakula, **58** "Tumpikiniriti muntu ayu pakatakula hanhalibisiyi numba nkulu ya Mlungu yawanyawiti kwa mawoku, na kwa mashaka matatu hanuinyawi imonga yawainyawa ndiri kwa mawoku." **59** Kumbiti ata hangu, upitawu wawu ujumilirana ndiri. **60** Su, mtambika mkulu kagoloka pakati pawu, kamkosiya Yesu, "Hashi, gwankula ndiri shisoweru? Wantu awa gawawoniti kwa gwenga?" **61** Kumbiti yomberi kalikala jii katakula ndiri ata shisoweru shimu. Mtambika mkulu gwa numba ya Mlungu kamkosiya kayi, "Hashi, gwenga ndo Kristu, Mwana gwa Mlungu yawamkwisa?" **62** Yesu kankula, "Neni ndo mweni. Kayi hamumoni nenii Mwana gwa muntu pakalivaga uwega wa kumliu wa Mtuu yakawera na makakala, pakiza mumawundi ga kumpindi." **63** Panu Mtambika mkulu

kapapula lihabitiliyakuwi, kalonga, "Tufira ndiri kayi wakapitawu wamonga? **64** Mpikanira kankumwigilanga Mlungu! Mwenga mwona hashi?" Woseri wamtoza, katiruwa kuhowa. **65** Su, wamu wawu wanja kumtemera mata, wamgibikira sheni, wamkoma na kumgambira. "Gutungi gaa yakukomiti!" Walolera mlyangu wamtola, wamwakula. **66** Peteru pakaweriti kankali paluwaga, mdala yumu gwa vinyakalika gwa Mtambika Mkulu kiziti. **67** Pakamwoniti Peteru kankuyotera motu, kamloliti, kamgambira. "Vira gwenga guweriti pamuhera na Yesu Mnazareti." **68** Peteru kalema, "Nummana ndiri, wala nuvimana ndiri gagutakula!" Shakapanu Peteru kawuka, kagenda kunja kuwuwa. Panu njogolu kawika. **69** Shinyankalika mdala ulii pakamwoniti kayi Peteru, kanja kayi kuwagambira wantu wawareriti wagoloka palii, "muntu ayu yumu gwawu." **70** Peteru kalema kayi. Shakapanu katepu, wantu waweriti wagoloka palii wamgambira Peteru. "Nakaka gwenga gwa yumu gwawu, mana gwenga gwa Mgamilaya." **71** Kumbiti Peteru kanja kulirapa, pakatakula, "Neni nummana ndiri muntu ulii yamtakula visoweru vyakuwi." **72** Palaa palii njogolu kawika mala ya pili. Su Peteru kalihola ntambu Yesu pakaweriti pakamgambira, "pamberi pa njogolu keniwiki mala ya pili, hagunemi mala ntatu." Peteru kalira.

**15** Pawushiti, watambika wakulu wa numba ya Mlungu watenditi lishawuli pamuhera na wazewi na wafunda wa malagaliru na wantu wa shiyotera motu woseri, wamtawa Yesu pingu wamjega pashiyotera motu pa Pilatu. **2** Pilatu kamkosiya Yesu, "Hashi, gwenga gwa Mfalumi gwa Wayawudi?" Yesu kamwankula, "Yina, gwenga gutakula." **3** Watambika wakulu wampayiliti Yesu vitwatira vivuwa. **4** Pilatu kamkosiya kayi Yesu, "Hashi gwankula ndiri shisoweru? Guloli ntambu yawalaviya misitaka gavuwa kwaku." **5** Kumbiti Yesu kankula ndiri shisoweru, ata Pilatu kalikangasha. **6** Kila Shipindi sha msambu gwa Pasaka, Pilatu kaweriti na shitiba sha kuwavugulira mtatilwa yumu yawamfira. **7** Su, kuweriti na muntu yumu yawamshema Baraba, yakaweriti wamtatira pamuhera na wamonga wawalagit wantu pawareriti wakusonguziya. **8** Wantu wawuwa wamgendera Pilatu wamluwa kawatenderi handa shitiba shakuwi. **9** Pilatu kawakosiya, "Hashi, mfira nuwavugulira Mfalumi gwa Wayawudi?" **10** Katakula hangu toziya kavimaniti kala handa watambika wakulu wamjegeriti Yesu toziya ya weya. **11** Kumbiti Watambika wakulu waswasonguziyiti wantu wamluwi Pilatu kamvugulira Baraba. **12** Pilatu kawakosiya kayi, "Su, mfira ntendi hashi na muntu ayu yamumshema Mfalumi gwa Wayawudi?" **13** Wantu woseri washowangana kayi pawatakula, "Gumkong'onderi palupingika!" **14** Kumbiti Pilatu kawakosiya, "gwa shishi! Katenda shidoda gaa?" Kumbiti womeri wongera kushowangana, "Gumkong'onderi misumali mulupingika!" **15** Pilatu kafiriti kulifiliziya lipinga lya wantu awa, su, kamlekeziya Baraba kulawa mushibetubetu. Kawagambira wanjaliga wamkomi ntomondu Yesu na wamkong'onderi misumali mulupingika! **16** Shakapanu wanjaliga wamjegiti Yesu muluwaga muliboma lya Pilatu mkulu gwa isi, wawajoinira shipinga shakuwi shoseri. **17** Wamvalisiya nguwa ya zambalawu, wapota lijenjeri lya misontu wamvalisiya mumtuwi. **18** Wanja kumlamsiya, "Mwika Mfalumi gwa Wayawudi!" **19** Wamkoma mumtuwi kwa ludengi, wamtemera mata, wamsuntamira na kumng'ong'onelera. **20**

Pawamshinigira kala wamvuliti lihabitili lili, wamvalisiya nguwa zakuwi, shakapanu wamjega kumpingika. **21** Pawareriti munjira, wallwoniti na muntu yumu yawamshema Simoni, muntu gwa lushi lwa Kuren. Yomberi kaweriti tati gwa Alekizanda na Rufu na Shipindi ashi kaweriti kankulawa kulirambu. Su, wamgambira katoli lupingika lwa Yesu. **22** Shakapanu wamjega Yesu mpaka pahali pawapashema Golgota, mana yakuwi, "Pahala pa Shipalakasa sha mtuwi." **23** Wamupa divayi wahanganyikit na mtera wagusshema manimani, kumbiti yomberi kalemiti kulanda. **24** Su wampingika, wagawana nguwa yakuwi kwa kuzigalambuziya simbi wamuwi gaa hakapati shipandi sha nguwa. **25** Iweriti saa tatu mandawira pawampingikiti. **26** Na masitaka gakuwi gaweriti galembwa, "Mfalumi gwa Mayawudi." **27** Pamuhera nayomberi wapingikitwi wakwapula wawili, yumu uwega wa kumshigi na yumonga uwega wakuwi wa kumliwu. **28** Su lilembu litimii lyalitakula, "Wamwalangiti pamuhera na watenda vidoda." **29** Wantu waweriti wankupita pahala panu wamwigilangiti, pawatikizya mituwi yawu na kutakula, "Aha! Gwenga gutakuliti gumweni guweza kubomola Numba nkulu ya Mlungu na kunyawa kwa mashaka matatu! **30** Vinu, gusuluki mlupingika gulilopozii gumweni!" **31** Nawomberi watambika wakulu pamuhera na wafunda wa malagaliru wamshinigiriti pawalitakuziana, "Kawalopoziya wamonga, kumbiti kulilopola mweni kasinda! **32** Eti yomberi ndo Kristu, Mtuwa gwa Israeli! Kasuluki kulawa mlupingika su tuwonni na kujimira." Ata wantu walii wawapingikitwi pamuhera nayomberi wamlongiti. **33** Kwanjira saa sita pamusi mpaka saa tisa kuweriti liwindu isi yoseri. **34** Saa tisa pamii Yesu kalila kwa liziwi likulu, pakalonga, "Eloyi, Eloyi, lema sabakitan?" Mana yakuwi, "Mlungu gwangu, Mlungu gwangu mbona gundeka?" **35** Wantu wamonga wawagolokiti paliya pawapikaniriti hangu, watakuliti, "Gupikiniri! Kankumshema Eliya." **36** Muntu yumu katuga, katola lidodoki kalitawa mulupeleru lwa ludenki katota mudivayi isheshemu, kamupu kalandi pakatakula, "Ebu tuloli handa Eliya hakizi kumsulusiya palupingika!" **37** Yesu kabota, shakapanu kahowa. **38** Su, lipaziya lya Numba nkulu ya Mlungu lidegeka vipandi viwili kulawa kumpindi mpaka pasi. **39** Mkulu yumu gwa wanjaliga yakaweriti kagoloka kulongoli kwa lupingika kawoniti Yesu ntambu yakahowiti, kalonga, "Nakaka muntu ayu kaweriti Mwana gwa Mlungu!" **40** Wadala wamu waloliti kwa kutali, muwamu mwawu kaweriti Maliya Magidalena na Salomi na Mariya mawu gwa ashina Yakobu mpusu na Yosefu. **41** Awa ndo wawamfatiti Yesu pakaweriti Galilaya na kumtendera. Kuweriti na wadala wamonga wawuwa wiziti Yerusalem pamuhera na yomberi. **42** Shipindi sha pamii shisokiti kala. Ali liveriti Lishaka lya Matandiru, yani lishaka lyallonguleriti Lishaka lya Kwoyera. **43** Panu kiza Yosefu mwениkaya gwa Arimatayu, mijagira gwa Shiyotera motu mkulu, yawampananit ligoya nettu. Yomberi viraa kaweriti kankulolera kwiza kwa Ufalumi wa Mlungu. Su, kamgenderiti Pilatu pota na lyoga, kaluwa wamupi nshimba ya Yesu. **44** Pilatu kalikangasha kupikinira handa Yesu kahowiti kala. Su, kamshema Mkulu gwa wanjaliga, kamkosiya handa Yesu kaweriti kahowa shipindi shivuwa. **45** Pilatu pawamgambiriti kala, kamgambiriti Yosefu katoli nshimba ya Yesu. **46** Panu Yosefu kuhemera sanda ya shitani, kasulusiya pasi mauti galiya,

kaviliga sanda. Kagatula mulipumba lyaliweriti walisongola mulitalawu, shakapanu kabilingisiya libuwi likulu kumlyangu.

47 Nawomberi Mariya Magidalena na Mariya mawu gwakuwi Yosefu wapawoniti pawagonjikiti nshimba ya Yesu.

**16** Palipititi Lishaka lya kwoyer, Maliya Magidalena na

Salomi na Mariya mawu gwakuwi Yakobu wahemeriti lipaki lya utuli wagendi kuyiswaga nshimba ya Yesu. 2 Su, mandawira putiputi lishaka lya Jumapili. Kwa Shigiriki jumapili walishema lishaka lya kwanja la juma, mshenji pagwanjiti kulawa wiziti Mlipumba. 3 Nawomberi waweriti wankuligambiziyan, "Gani hakatuwusiliri libuwi lill pamlyangu gwa lipumba?" 4 Kumbiti pawaloliti, wawona libuwi waliwusiya kala. Nalyeni liweriti likulu nentu. 5 Pawayingiriti Mlipumba, wamwoniti muntemba yumu yakavaliti nguwu neru mbuu, kalivaga uwega wa kumliwu, walikangasha nentu. 6 Kumbiti muntemba ulii kawagambira, "Namulikangasha. Mwankumsakula Yesu gwa Nazareti yawampingikiti. Kazyuka, kwahera panu. Mloli pahali pawamgonjekiti. 7 Mgendi mkawagambiri wafundwa wakuwi pamuhera na Peteru. 'Handa Yesu kankuwalongolera Galilaya kulii. Aku hamumwoni ntambu yakawagambre ni.'" 8 Su, walawa mulipumba mlili na watuga pawashashatika kwa lyoga na kulikangasha. Wamgambira ndiri muntu yoseri shintu, toziya watira nentu 9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Yesu pakazyukiti Jumapili mandawira putiputi, kalilanguziya kwanja kwa Mariya Magidalena, yomberi Yesu kaweriti kamlavyiti washamshera saba. 10 Mariya Magidalena kagenda, kawagambira walii waweriti pamuhera na Yesu. Waweriti wankulira na kudaya. 11 Kumbiti pawapikiniriti handa Yesu mkomu na Maliya Magidalena kamwona, womberi wajimira ndiri. 12 Shapakanu Yesu kawalawiriti wafundwa awili pakawera na sheni shingi. Wafundwa awa waweriti wankugenda kuvijiji. 13 Nawomberi viraa wawuya na kuwagambira wayawu. Pamuhera na hangu wajimira ndiri. 14 Upeleru Yesu kawalawiriti wafundwa lilongu na yumu pawaweriti pamuhera pameza. Kawakalipira nentu toziya ya kujimira ndiri kwawu na mtiti gwawu, mana wawajimira ndiri walii waweriti wamwona pakazyukiti kala. 15 Su, kawagambira, "Mgendi muisi zoseri mkabweri Shisoweru shiwagira kwa wantu woseri. 16 Yakajimira na kubatizwa hakalopoziwi. Yoseri yakajimira ndiri hakatozwi. 17 Walii wawajimira hawaweri na uwezu wakutenda mauzauza. Kwa litawu lyangu hawawusiyi washamshera na hawatakulii kwa likabira lyasyayi. 18 Pawakola njoka ama pawalanda shintu shoseri shana usungu, hapeni wayambuki. Hawawatuliri walwelii mawoku, nawomberi hawaweri wakomu." 19 Su, Mtuwa Yesu pakatakuliti kala nawomberi, kanyasulitwi kugenda kumpindi kwa Mlungu, kalivaga uwega wa kumliwu wa Mlungu. 20 Wafunda wagenda pahala poseri pawabwera. Mtuwa katenda lihengu pamuhera nawomberi na kukamaziya shawabwera kuwera sha nakaka na mauzauza gaweriti pamuhera nawomberi.

# Luka

**1** Mtuwa Teufili. Wantu wavua wajeriti kulemba vitwatira vyavitudikiti pakati pa twenga. **2** Walembiti ntambu yawatugambiriti vilii vyawawiwoniti kwa masu gawu kwanjira pavyanji, na walii yawabweriti Shisoweru Shiwigira. **3** Su nkulu Teufili, toziya nuvigendiriti weri vitwatira vyoseri avi kwanjira pavyanji, mona ifaa na nenii nukulemberi weri ntambu yayirawiriti. **4** Ntenda hangu, su na gwenga gupati kuvimana nakaka toziya ya vitwatira avi vyanyukufunditi. **5** Shipindi sha Herodi mfalumi gwa Yudeya, kuweriti na nkulu gwa numba ya Mlungu litatu lyakuwi wamshema Zakariya, yakaweriti gwa shipinga sha watambika sha Abiya. Mdala gwakuwi litatu lyakuwi wamshema Elizabeti nayomberi kaweriti gwa shiyiwuku sha mtambika Aruni. **6** Na woseri wawili waweriti wantu wa matendu gaherepa kulongolu kwa Mlungu, walikala pawagajimira malagaliru goseri ga Mtuwa. **7** Kumbiti weriti wahera nonu, toziya Elizabeti kaweriti mpendi, vinu woseri wawili waweriti wagogolu. **8** Lishaka limu Zakariya kaweriti kankutenda lihengu lyakuwi lya utambika Mnumba nkulu ya Mlungu, toziya shiweriti shipindi shakuwi sha kutambika. **9** Kulawirana na vitiba nya watambika, Zakariya kasyaguliti kwa kugalambuziya simbi kwingira Mnumba nkulu ya Mlungu su katumizi ubani. **10** Shipindi Zakariya pakaweriti kankutumiziya ubani, lipinga lya wantu waweriti walivaga pamuhera kunja wankumluwa Mlungu. **11** Ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kamlawiriti Zakariya, kagolokiti uwega wa kumliu pashtalawanda sha kutambikira ubani. **12** Zakariya pakamwoniti, kalilimuka, kaweriti na lyoga. **13** Kumbiti ntumintumi gwa kumpindi kamgambiriti, "Nagutira Zakariya! Mlungu kapikanira kala kuluwa kwaku. Mdala gwaku Elizabeti hakakuleleri mwana mpalu. Na mwana ayu litatu lyakuwi gumshemi Yohani. **14** Yomberi hakaweri nemeru na nemeleri kwaku, wantu wawuwa hawaweri na nemeleri kwa kwiwuka kwakuwi. **15** Yomberi hakaweri nkulu pamasu pa Mtuwa, hakalandi ndiri divayi ama ujimbi, yomberi hakamemii Rohu Mnanagala kwanjira mumtimi mwa mawu gwakuwi. **16** Hakawatendi wantu wawuwa wa Israeli wamuuyiri Mtuwa Mlungu gwawu. **17** Yomberi hakamlongoleri Mtuwa, hakaweri na makakala pamuhera na uwezu ntambu yakaweriti Eliya mbuyi gwa Mlungu. Hakawajegi kayi pamuhera wana na watati, hakawawuziyyi wantu yawamjimira ndiri Mlungu kuwera na maholu ga wantu yawamfiriziya Mlungu na kumtandira Mtuwa wantu yawasyaguliti." **18** Zakariya kamkosiya ntumintumi gwa kumpindi, "Hanuvimani hashi shisoweru ashi? Toziya nenii pamuhera na mdala gwangu twawagogolu." **19** Ntumintumi gwa kumpindi kamwankula, "Neni Gaburieli yangoloka kulongolu kwa Mlungu, ndo kantuma ntakuli na gwenga na kukugambira shisoweru ashi shiwigira. **20** Vinu guloli! Toziya gujimira ndiri shisoweru shangu, ashi hashitendeki kwa shipindi shakuwi, vinu haguweri bubu, haguwezi ndiri kutakula mpaka lishaka lili pashilawira shisoweru ashi." **21** Lipinga lya wantu liweriti lyankumuhepera Zakariya na walikangasha kwa kukawa kwakuwi mulii Mnumba nkulu ya Mlungu. **22** Pakalawiti kasinditi kutakula nawomberi, nayomberi kendereyiti kuwalanguziya kwa mawoku

hera, nawomberi wavimaniti kuwera kawoniti shintu Mnumba nkulu ya Mlungu. **23** Pashiperiti kala shipindi shakuwi sha kutenda lihengu Mnumba nkulu ya Mlungu, kagenditi ukaya kwakuwi. **24** Pa mashaka galii mdala gwakuwi Elizabeti kawera na yinda, kalikaliti mnumba kwa myezi muhanu, **25** kalitakuliti, "Vinu Mtuwa kamonera lusungu kwa kumusilira soni zyangu kulongolu kwa wantu." **26** Yinda ya Elizabeti pasokiti myezi sita, Mlungu kamtumiti Gaburieli ntumintumi gwa kumpindi kagendi mpaka Galilaya, lushi lwa Nazareti. **27** Kaweriti na shisoweru kwa muhinga bikira yakahetiti na muntu yawamshema Yosefu, gwa shiyiwuku sha Dawudi, litatu lyakuwi ayu bikira ndo Mariya. **28** Ntumintumi gwa kumpindi kamwiziriti Mariya na kumulamusiya, "Gwakashina? Ponga iweri pamuhera na gwenga! Mtuwa kapamuhera na gwenga, kakupapanana upendelewu." **29** Mariya kalisheliti nentu, toziya ya shisoweru sha ntumintumi gwa kumpindi, kaliholiti mumoyu pakalikosiya, "Kulamusiya aku kwana mana gaa?" **30** Ntumintumi gwa kumpindi kamgambiriti Mariya, "Nagutira Mariya, Mlungu kakupapanana manemu. **31** Guloli, haguweri na yinda na kwiwula mwana mpalu na litatu lyakuwi hagumshemi Yesu. **32** Ayu hakaweri nkulu, hawamshemi mwana gwa Mlungu na Mtuwa Mlungu hakampanani shibanta sha ufalumi sha Dawudi mbuyi gwakuwi. **33** Hakakolimlima lukolu lwa Yakobu mashaka goseri na ufalumi wakuwi hapeni uweri na upeleru." (aiōn g165) **34** Mariya kamgambiriti ntumintumi gwa kumpindi, "Neni haneliwoni na mpalu! Hashiweri ashi shisoweru ashi?" **35** Ntumintumi gwa kumpindi kamuwankula, "Roho Mnanagala hakizi kwaku na makakala ga Mlungu hagakwizili. Toziya ayi mwana hakiwukili hakaweri mnanagala, hakashemwi Mwana gwa Mlungu. **36** Gumuholi mlongu gwaku Elizabeti, yomberi yawamshemiti mpendi kumbiti hakaleri mwana mpalu muugogolu wakuwi na mwezi agu ndo mwezi gwa sita kwa yinda yakuwi. **37** Toziya kwahera shintu shashikamaala kwa Mlungu." **38** Mariya katakula, "Neni na ntumintumi gwa Mtuwa! Iweri kwa nenii ntambu ya gulongiti." Ntumintumi gwa kumpindi kawukiti na kugenda zakuwi. **39** Mashaka galii Mariya kawukiti kagenditi mpaka isi ya mulugongu lwa Yudeya. **40** Aku kingiriti mnumba mwa Zakariya na kamlamsiyiti Elizabeti. **41** Elizabeti pakapikaniriti ntambu Mariya yakamlamsiyiti, nonu kadunkula mumtimi mwakuwi. Elizabeti kamemiti Rohu Mnanagala, **42** Elizabeti kalonga, "Gutekelera gwenga pakati pa wadala woseri na katekelerwi mwana hakiwukili mumtimi mwaku. **43** Neni na gaa ata mawu gwa Mtuwa gwangu kanizili nenii? **44** Nakugambira, palaa pampikaniriti ntambu yagunamusiyiti, nonu kadunkula kwa kunemelera mumtimi mwangu. **45** Mbaka gwenga toziya gujimira kuwera havitendeki vitwatira vyakakugambiriti Mtuwa." **46** Mariya kalonga, "Moyu gwangu gumkwisa Mtuwa, **47** Na rohu yangu yankunemelera, Toziya Mlungu ndo Mlopoziya gwangu. **48** Toziya kamonera lusungu nenii ntumintumi gwakuwi. Kwanjira vinu wantu woseri hawalongi Mlungu kantekelera, **49** Toziya ya shintu shikulu shakantendera Mlungu. Litatu lyakuwi linanagala. **50** Kawalanguziya lusungu lwakuwi Kwa walii yawampanana ligoya kwa shiyiwuku na shiyiwuku. **51** Katenda vitwatira vikulu kwa liwoku lyakuwi, Kawapalasiya yawawera na msindu pamuhera na mipangu ya myou yahu. **52** Kawasulusiya

yawawera na likakala mu ukolamlima wawu, Na kawakweniziya wanaganala. **53** Yawawera na njala kawayikutizya vintu viherepa, Na walunda kawawusiya mawoku hera. **54** Katenda shakatakuliti kwa wambuyi wetu wagon, Kiza kumtanga Israeli ntumintumi gwakuwi. **55** Ntambu vyakawagambiriti wambuyi wetu, Aburahamu na wiwuka wakuwi mashaka goseri!" (aiōn g165) **56** Mariya kalikaliti pamuhera na Elizabeti kwa shipindi sha myezi mitatu, shakapanu kawuyiti ukaya kwakuwi. **57** Shipindi sha Elizabeti kwiwura shisokiti, kiuliliti mwana mpalu. **58** Wantu wapakwegera wakuwi na walongu wakuwi pawapikaniriti visoweru viherepa vya kulikangasha Mtuwa vyakavitenditi kwa Elizabeti, womberi wanemeleriti pamuhera na yomberi. **59** Palipititi lijuwa limu, womberi wiziti kumwingiziya jandu mwana, wafira kumpanana litawu lya tati gwakuwi, Zakariya. **60** Kumbiti mawu gwakuwi kalonga, "Hangu ndiri! Litawu lyakuwi hawamshemi Yohani." **61** Wamgambira, "Kwehera muntu muwalongu waku yawamshema litawu ali!" **62** Wamlanguziyiti langaliru tati gwakuwi, wavimana ntambu hakamshemi. **63** Zakariya kaluwiti shibawu na kalemba hangu, "Litawu lyakuwi ndo Yohani." Kila muntu kalikangasha. **64** Pala palii Zakariya kanjiti kayi kutakula, kanjiti kumkwisa Mlungu. **65** Lyoga lyayingiriti woseri yawalikaliti pakwegera nayomberi na visoweru avi vyoseri vyeniyiti muisi yoseri ya mulugongu mwa Yudeya. **66** Woseri yawapikaniriti vitwatira avi, waliholiti mumyoyu mwawu pawalonga, "Mwana ayu hakaweri gwa ntambu gaa?" Toziya nakaka makakala ga Mtua hagaweri pamuhera nayomberi. **67** Zakariya, tati gwa Yohani kamemiziwiti Rohu Mnanagala, katungiti shisoweru shiwagira sha Mlungu. **68** Tumkwiisi Mtua, Mlungu gwa Israeli! Kiza kuwatanga wantu wakuwi na kuwakombola. **69** Katupanana mlopoziya mkulu Mushiyiwku sha Dawudi ntumintumi gwakuwi. **70** Gambira ntambu yakawagambiriti wambuyi wa Mlungu wanaganala kwanjira kwanja. (aiōn g165) **71** Hakatulopoziyi kulawa mumawoku mwa wangondu wetu na kutulaviya kulawa mumakakala mwa woseri yawatufira ndiri. **72** Kalongiti hakawawoneri lusungu wambuyi wetu, na kulihola lipatanu lyakuwi linanagala. **73** Kulirapa kwakamlapiriti Aburahamu mbuyi gwestu, **74** kuwera hakatutangi twenga tulopoziyi kulawa kwa wangondu wetu. Katugambira tumtenderi Mlungu pota na lyoga, **75** tuweri wanaganala yatumfirizya Mlungu mashaka goseri ga makaliru getu. **76** "Na gwenga mwana gwangu, hawakushemi mbuyi gwa Mlungu kakumpindi nentu. Toziya hagumlongoleri Mtua kumnyawila njira yakuwi, **77** haguwagambiri wantu wakuwi kuwera hawalopoziwi kwa kuwawusilira vidoda vyawu. **78** Mlungu gwestu mnanagala na yakawera na lusungu. Hakatulavili gulangala gwa ulopoziyi kulawa kumpindi, **79** na kawalangazira woseri yawalikalala muluwindu lwa kuhowa, na kuwalonguziya magulu getu munjira ya ponga." **80** Mwana kendereiyiti kukula nshimba na kuwera na makakala murohu. Kalikaliti kushiwala mpaka lishaka lya kuliranguziya mweni kwa wantu wa Israeli.

**2** Majuwa galii, Kaisari Agustinu mfalumi gwa Rumi kabweriti kulagalira, wantu woseri wa lushi loseri la Rumi wawalangwi. **2** Kuwalawalanga aku ndo kuweriti kwa kwanja shipindi Kurenui pakaweriti mkulu gwa mukowa gwa Siriya. **3** Su kila muntu kagenditi kulembwa litawu lyakuwi muisi mwakuwi. **4** Viraa

Yosefu kaweriti na mwanja gwa kulawa Nazareti mumkowa gwa Galilaya, kagenditi muisi ya Betirehemu mumkowa gwa Yudeya pakayiwukiti Dawudi. Yosefu kagenditi kulii toziya kalawiti mushiyuwuku sha Dawudi. **5** Kagenditi kulii wakalembwi pamuhera na Mariya muheta gwakuwi, yakaweriti na yinda. **6** Pawaweriti kulii Betirehemu, shipindi sha Mariya sha kwitura mwana shisokiti. **7** Kamwiwula mwana gwakuwi gwa kwanja mpalu, kamgubikila ngwu na wamgonjeka muliboma lya wang'ombi, toziya womberi wapatiti ndiri pakugonja kunumba ya wahenga. **8** Kuweriti na walolera wa mifugu, yawaweriti kuntundu pashiru wankulolera mifugu yawu. **9** Ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtua kawalawariti walolera wa mifugu na ukwisa wa Mtua guwalangaziya. Womberi watiliti nentu, **10** kumbiti ntumintumi gwa kumpindi kawagambira, "Namtira! Neni nuwajegerani shisoweru shiwagira, shisoweru ashi hashiwayegeli wantu woseri wanemeleri nentu. **11** Lero muisi ya Mfalumi Dawudi kiwuka Mlopoziya gwenu. Mweni ayu ndo Kristu Mtua! **12** Ayi haliweri lilangaliru kwa mwenga, pamusoka kala palii hamumwoni nonu wagubikira vinguwu vya shiwana wamgonjeka muliboma la wang'ombi." **13** Pala palii wantumintumi wamonga wa kumpindi wawuwa nentu, waliwoniti pamuhera wamkwisisi Mlungu, pawalonga, **14** "Ukwisa uweri kwa Mlungu kumpindi nentu, na ponga iweri pasipanu kwa wantu yawamfira Mlungu!" **15** Wantumintumi wa kumpindi pawawukiti kala kuwuya kumpindi kwa Mlungu, walolera wa mifugu wanja kuligambira weni, "Vunu su tugendeni Betirehemu na kulola shintu shashitendikit, shakatugambiriti Mtua." **16** Su wawuka wagenda kanongola, pawasokti palii wawawona Mariya na Yosefu na nonu ulii wamgonjeka muliboma la wang'ombi. **17** Walolera wa mifugu pawamwoniti kala nonu ulii, su wanja kutakula ntambu yawapikaniriti kulawa kwa ntumintumi gwa kumpindi kuusu nonu ayu. **18** Muntu yoseri yakapikaniriti hangu kashyeniti visoweri vyawatakuliti walolera wa mifugu. **19** Mariya kavituliti vintu vyoseri avi mumoyu mwakuwi na kavihola mana yakuwi. **20** Walolera wa mifugu wawuyiti pawayimba kwa kumkwisa Mlungu ntambu yawapikaniriti na yawawoniti, iwna ntambu iraa ili iwyapikaniriti kulawa kwa ntumintumi gwa kumpindi. **21** Palisokiti lishaka lya nani, shipindi sha kumwingiziya mwana jandu, wampananiti litawu Yesu, litawu lyeni ali ntumintumi gwa kumpindi kamupananiti kala Mariya pakaweriti ndiri na yinda. **22** Pashisokiti shipindi sha msambu gwa kupungwa kwawu Mariya na Yosefu hangu ndo ifiriviti mumalagaliru ga Musa, wamtola mwana wagenda nayu Yerusalemu wamtulili Mtua, **23** ntambu yayilembiti mumalagaliru ga Mtua, "Kila mwana gwa kwanja mpalu kafiruwa kutulwa kaweri mnanagala kwa Mtua." **24** Viraa virii wagenditi su walaviyi tambiku ya wankunda wawili ama wana wawili wa teteli, ntambu yayifiruwti mulilagaliru ga Mtua. **25** Shipindi shiraa shilii kuweriti na muntu yumu yawamshema Simoni yakalikaliti Yerusalemu. Kaweriti muntu kaherepa, muntu yakamfirizya Mlungu na kaweriti kankulolera kulopoziwa kwa wantu wa Israeli. Rohu Mnanagala kaweriti pamuhera na yomberi, **26** na Rohu Mnanagala kamgambiriti kala Simiyoni kulonga hapeni kahowi mpaka kamwonni Kristu yakasyaguliti na Mtua. **27** Su Rohu Mnanagala kamlonguziyiti Simiyoni kwingira Mnumba nkulu ya Mlungu. Na palii mawu

na tati gwa Yesu wamjegiti Yesu Mnumba nkulu ya Mlungu wamtenderi ntambu yayifiruwitwi mulilagaliru, **28** Simiyoni kamwanka mwana mumawoku mwakuwi na kamkwisa Mlungu pakalonga, **29** “Vinu Mtuwa guweza kumlekeziya ntumintumi gwaku kagendi kwa ponga, toziya gagatimiza galii gagulagaliriti. **30** Masu gangu gawona ulopoziya waku, **31** wawutandiritwi palongolu pa wantu woseri. **32** Ulangala hawuwalangaziji njira wantu wawawera ndiri Wayawudi na hawujegi ukwisa kwa wantu waku Israeli.” **33** Tati na mawu gwa mwana walikangashiti nentu ntambu yakatakuliti Simiyoni kuusu mwana gwawu. **34** Simoni kawatekelera, kamgambira Mariya mawu gwa Yesu, “Mwana ayu kasyaguliti na Mlungu toziya ya kwagamira na kulopoziwa kwa wantu wawuwa Muisraeli. Nayomberi hakaweri lilangaliru kulawa kwa Mlungu kumbiti wantu wawuwa hawamtakuli vidoda, **35** na virii vyawaliola wantu mumyoyu mwawu ndo havimaniki. Na gwenga Mariya utama hawuweri gambira mgoha gwagusongoka, haguwusomi moyu gwaku.” **36** Palii kuweriti na mdala mbuyi gwa Mlungu, litawu lyakuwi Ana, mwana gwa Fanueli gwa likabila la Asheri. **37** Shakapanu kasigalit mkenja mpaka shipindi pakiwiti mgogolu gwa vinja malongu matatu na msheshi. Shipindi shoseri ashi kalikaliti Munumba nkulu ya Mlungu pakaleka kuliya na pakamluwa Mlungu pashiru na paliwala. **38** Shipindi shila shili, Ana kiziti na kulonga mayagashii Mlungu na katakuliti visoweru vya mwana kwa wantu woseri wawaweriti wankumuhepera Mlungu kwa kukombolwa kwa Yerusalem. **39** Maliya na Yosefu pawatenditi kala vyoseri ntambu yanfiruwitwi mulilagaliru ga Mtua, su wawuyiti ukaya kwawu Nazareti muisi ya Galilaya. **40** Mwana kakula kawera na makakala, su kawera na luhala na Mlungu kamtekelera. **41** Kila mvinja mawu na tati gwa Yesu wagendaga Yerusalemumsambu gwa Pasaka. **42** Yesu pakaweriti na vinja ilongu na miwili, wagenditi nayu mumsambu ntambu yaiwiriti shitiba. **43** Paguperiti kala msambu gwa Pasaka, wanji mwanja gwa kuwuya ukaya, kumbiti Yesu kasigaliti kulaa Kuyerusalemu pota mawu na tati gwakuvi kuvimana. **44** Womberi wavimana Yesu kapamuhera na wantu wa mwanja, wagendagenda lishaka lyoseri, shakapanu wanja kumsakula mwa walongu na waganya wawu. **45** Wamwona ndiri, su wawuyiti Yerusalemu pawamsakula. **46** Lishaka lya tatu wamwoniti Mnumba nkulu ya Mlungu, kalikaliti pamuhera na wafunda wa Mayawudi, kaweriti pakawapikinira na kuwakosya. **47** Woseri pawampikaniriti vyakatakula, waweriti wankulikangasha ntambu yakeniti mahala na ntambu yakankuliti kwa luhala. **48** Mawu na tati gwakuvi pawamwoniti washeniti. Maliya, mawu gwakuvi, kamkosya, “Mwana gwenga, ashi gututenda ntambu ayi? Neni na tati gwaku tuweriti twankulisherwa patukusakula.” **49** Yesu kawankula, “Ntambu gaa mwankunsakula? Muvimana ndiri handa nfiruwa nulikali mnumba mwa Tati gwangu?” **50** Kumbiti tati na mawu gwakuvi wavimana ndiri vyakawankuliti. **51** Yesu pakawuyiti pamuhera na mawu na tati gwakuvi Kunazareti, kendereyiti kuwajimira. Mawu gwakuvi kendeleyiti kulihola mmoyu mwakuvi. **52** Yesu kendereyiti kukula munshimba pamuhera na luhala na kumfiliziya Mlungu pamuhera na wantu.

**3** Mushinija sha ilongu na muhanu wa ukolamlima wa Kaisari Tiberiu, Pontiwi Pilatu kaweriti mkolamlima gwa Yudeya,

Herodi kaweriti mkolamlima gwa mkowa gwa Galilaya na Filipi mlongu gwakuvi kaweriti mkolamlima gwa mikowa ya Itureya na Trakuniti. Lusaniya kaweriti mkolamlima gwa Abileni, **2** na Anasi na Kayafa waweriti watambika wakulu, shipindi ashi shisoweru sha Mlungu shiwizira Yohani mwana gwa Zakariya kushiwala kulii. **3** Su Yohana kagenda pahala poseri papaweriti na lushemba Yoridani kaweriti kankubwera pakalonga, “Mleki vidoda vyamtenditi na mkbabitzwi, su Mlungu hakawalekiziyi vidoda vyamtenditi.” **4** Ayi ndo yawalembiti mushintola sha mbuyi gwa Mlungu Isaya, “Liziwu lya muntu lipikanika kushiwala, ‘Mumtenderi kala Mtua njira yakuvi, mumnyawil weri njira zyakuvi!’” **5** “Kila shibokela hawashifintili, Kila lugongu na shigongu hashipalaswi, Paveriti padusunka hapanyoshwi, Zinjira za vuluvulu hazinyawi. **6** Wantu woseri hawawuwoni ulopoziwa wa Mlungu!” **7** Lipinga lya wantu liziti kwa Yohani su wabatzwi. Yomberi kawagambira, “Mwenga mwashiyiwuku sha wanjoka, kakugambiran ga mtugi maya ga Mlungu gagiza? **8** Mulanguziyi nakaka ntambu yamatenda handa mleka vidoda vyamtenditi. Namwanja kulonga, ‘Twenga Aburahamu ndo mbuyi gwtewu! Nukugambiran nakaka, Mlungu tembera katendi ata mabuwi aga gaweri wana wa Aburahamu! **9** Su vinu liwagu litulwa kala kudumula mishigira ya mitera, na kila mtera gwagulera ndiri mabwajubwaju gaherepa, hagudumulvi na kugwasila mumotu.” **10** Wantu wamcosiyiti Yohana Mbatiza, “Su twenga tutendi hashi?” **11** Yomberi kawankula, “Yakana nguwu mbili kamupi kahera nguwu na yakana shiboga na yomberi katendi ntambu iraayi.” **12** Watola kodi wiziti wabatzwi, wamcosiya, “Mfundu na twenga tutendi hashi?” **13** Kawagambira, “Namtolta kodi nentu ya shiyasi shawatuliti.” **14** Na wamanjigila wamcosiya, “Na twenga tutendi ashi?” Su yomberi kawankula, “Mwenga mleki kuwapoka wantu vintu vyawu, ama kuwasitaka wantu pamuwapayira hera. Mjimili shibena mgongu shampata.” **15** Wantu woseri waweriti wankulolera kwiza kwa Mlopoziya, waweriti wankulikosiya mumyoyu mwawu Yohani, ndo Kristu? **16** Palii Yohani kuwagambira woseri, “Neni nankubatiza kwa mashi, kumbiti kwana muntu kiza kana uwezu kuliku neni. Neni weza ndiri kuyopola lugoyi lwa kutawira shiyatu shakuvi. Mweni ayu hakakubatizani kwa Rohu Mnanagala na kwa motu. **17** Yomberi mumawoku mwakuvi kana luselu lwa kupetera, hakayijojiniri nganu na kuitula muluhanja lyakuvi, kumbiti hakatoli miwavi na kuiapambira pamotu gwagutenda ndiri tiya.” **18** Kwa visoweru vivuwa Yohani kaweriti kankuwabwelera wantu visoweru viheri, kankuwagambira wantu waleki vidoda vyawatenda. **19** Yohani kamkalipiriti Herodi yakaweriti mcola mlima gwa mukowa, toziya kaweriti kamupoka Herodiya yakaweriti mdala gwa mlongu gwakuvi na katenditi vintu vivuwa vidoda nentu. **20** Su Herodi katenditi shidoda nentu kwa kamtatira Yohani mushibetebetu. **21** Wantu woseri pawawabatiziti kala, Yesu wambatiziti vilavi. Pakaweriti kankuluwa, kumpindi kuvuguka, **22** na Rohu Mnanagala kamsulukira kaweriti gambira mpongu mfanu gwa ngunda, liziwu lipikanika kulawa kumpindi palilonga, “Gwenga gwa mwana gwangu yanukufira. Gunhelepera” **23** Yesu pakanjiti lihengu lyakuvi kaweriti na minvija milongu mitatu. Su wantu wamaniti hangu, Yesu kaweriti mwana gwa Yosefu na Yosefu kaweriti mwana gwa Heli. **24** Heli kaweriti mwana gwa

Matati na Matati yakaweriti mwana gwa Lawi, shakapanu kayi Lawi mwana gwa Maliki na Maliki kaweriti mwana gwa Yanayi kaweriti mwana gwa Yosefu. **25** Yosefu kaweriti mwana gwa Matatiya na Matatiya kaweriti mwana gwa Amosi Amosi kaweriti mwana gwa Nahumu na Nahumu kaweriti mwana gwa Hesli na Hesli kaweriti mwana gwa Nagayi. **26** Nagayi kaweriti mwana gwa Maati na Maati kaweriti mwana gwa Matatiya na Matatiya kaweriti mwana gwa Shemeni na Shemeni kaweriti mwana gwa Yoseki na Yoseki kaweriti mwana gwa Yuda. **27** Yuda kaweriti mwana gwa Yohanani na Yohanani kaweriti mwana gwa Resa na Resa kaweriti mwana gwa Zerubabeli na Zerubabeli kaweriti mwana gwa Sheatiyeli na Sheatiyeli mwana gwa Neri. **28** Neri kaweriti mwana gwa Maliki na Maliki mwana gwa Adi na Adi kaweriti mwana gwa Kosamu na Kosamu kaweriti mwana gwa Elimadamu na Elimadamu kaweriti mwana gwa Eri. **29** Eri mwana gwa Yoshuwa na Yoshuwa kaweriti mwana gwa Eliazeri Eliazeri kaweriti mwana gwa Yorimi na Yorimi kaweriti mwana gwa Matati na Matati kaweriti mwana gwa Lawi. **30** Lawi kaweriti mwana gwa Simiyoni na Simoni kaweriti mwana gwa Yuda na Yuda kaweriti mwana gwa Yosefu na Yosefu kaweriti mwana gwa Yonamu na Yonamu kaweriti mwana gwa Eliyakimu. **31** Eliyakumu kaweriti mwana gwa Melea na Melea kaweriti mwana gwa Mena na Mena kaweriti mwana gwa Matati na Mataha kaweriti mwana gwa Natani na Natani kaweriti mwana gwa Dawudi. **32** Dawudi kaweriti mwana gwa Yese na Yese kaweriti mwana gwa Obedi na Obedi kaweriti mwana gwa Boazi na Boazi kaweriti mwana gwa Salimoni na Salmoni kaweriti mwana gwa Nashoni. **33** Nashoni kaweriti mwana gwa Aminadabu na Aminadabu kaweriti mwana gwa Adimini na Adimini kaweriti mwana gwa Arini na Arini kaweriti mwana gwa Hesironi na Hesroni kaweriti mwana gwa Peresi na Peresi kaweriti mwana gwa Yuda. **34** Yuda kaweriti mwana gwa Yakobu na Yakobu kaweriti mwana gwa Isaka na Isaka kaweriti mwana gwa Aburahamu na Aburahamu kaweriti mwana gwa Tera na Tera kaweriti mwana gwa Nahori. **35** Nahori kaweriti mwana gwa Serugi na Serugi kaweriti mwana gwa Reu na Reu kaweriti mwana gwa Pelegi na Pelegi kaweriti mwana gwa Eberi na Eberi kaweriti mwana gwa Sala. **36** Sala kaweriti mwana gwa Kaini na Kaini kaweriti mwana gwa Arifakisadi na Arifakisadi kaweriti mwana gwa Shemu na Shemu kaweriti mwana gwa Nuhu na Nuhu kaweriti mwana gwa Lameki. **37** Lameki kaweriti mwana gwa Matusala na Matusala kaweriti mwana gwa Henoki na Henoki kaweriti mwana gwa Yaredi na Yaredi kaweriti mwana gwa Mahalaleli na Mahalaleli kaweriti mwana gwa Kenani. **38** Kenani kaweriti mwana gwa Enosi na Enosi kaweriti mwana gwa Seti na Seti kaweriti mwana gwa Adamu na Adamu kaweriti mwana gwa Mlungu.

**4** Yesu kalawiriti mulishemba mwa Yordani, pakamema makakala ga Rohu Mnanagala na Rohu Mnanagala kamlonguziyiti Yesu kugenda kushiwala. **2** Kushiwala kulii, Shetani kamjeriti Yesu mashaka malongu msheshi. Shipindi shoseri ashi Yesu hakeniliyi shintu, pagapititi kala mashaka aga Yesu kaweriti na njala. **3** Shetani kamgambiriti Yesu, "Handa gwenga gwa Mwana gwa Mlungu, guligambiziyi libuwi

ali liweri libumunda." **4** Kumbiti Yesu kamwankula, "Galembwa, 'Muntu hapeni kalikalii kwa libumunda hera.'" **5** Palaa paliya Shetani kamlonguziyiti Yesu na kumkwensiya pahala pampindi na kumlanguziya ufalumi wa pasipanu poseri. **6** Shetani kamgambiriti Yesu, "Hanukupi uwezu wa falumi zoseri na lunda zyakuwanu mana wanupa nenii vyoseri, panfira kumupa muntu yoseri, weza. **7** Vyoseri avi haviweri lunda zyaku gwenga handa pagung'uwira nenii." **8** Yesu kamuwankula, "Galembwa, 'Gumguwiri Mtua Mlungu gwaku na kumtendera yomberi gweka yakuwi.'" **9** Shetani kamjega Yesu mpaka Yerusealem, kamkwensiya Pashitwiku pa Numba nkulu ya Mlungu, kamgambira, "Handa gwenga gwa Mwana gwa Mlungu, guliyasi pasi. **10** Toziya galembwa, 'Mungu hakawagambiri wantumintumi wakuwi wa kumpindi wakuloleli weri. **11** Kayi galembwa hawakutoli mumawoku mwawu pota na kulikwala ligulu lyaku mulibuu.'" **12** Kumbiti Yesu kamwankula, "Galonga, 'Nagumjera Mtua Mlungu gwaku.'" **13** Shetani pakamjeriti kala Yesu kwa kila njira kasinda, kamleka kwa shipindi na kagenda zakuwi. **14** Yesu pakawuyiti Galilaya, keweriti kamema likakala lya Rohu Mnanagala. Shisoweru shakuwi shieneyiti pahala poseri pakwegera. **15** Nayomberi kawera pakawafunda wantu mnumba zawu za Mlungu, woseri wamkwisa. **16** Su Yesu kagenditi Nazareti, pahala pakaleleriti na lishaka lya kwoyera kingira munumba ya Mlungu ntambu yayiweriti shitiba shakuwi. Kagoloka kabetuli malembu mananagala kwa liziu. **17** Kawanka shindola sha Mbui gwa Mlungu Isaya, kashivugula na kuwona pahala pawalembiti, **18** "Rohu gwa Mtua kapamuhera na neni, Toziya kansyagula neni nuwajegeli shisoweru shiwagira kwa wahushu. Kantuma nuwagambiziyi watatirwa kuvugulirwa kwawu Na wanawlisi wapati kuwona, Wantuma nuwalopoziyi woseri wonewa, **19** Na kushibwelera shipindi shilii shankwiza, Mtua hakawalopoziyi wantu wakuwi." **20** Yesu pakabekuliti kala, kashigubika shindola na kamupa ntumintumi, mweni kalivaga. Wantu woseri munumba ya Mlungu, wamjodolera masu, **21** su kanja kuwagambira, "Leru Lilembu Linanagala ali liwera nakaka pampikaniriti lyankubetulwa." **22** Woseri wfiliwiya nentu nayomberi, walikangashira visoweru viwagira vyakatakuliti. Walonga, "Hashi ayu mwana ndiri gwa Yosefu?" **23** Yomberi kawagambira, "Nakaka hamung'ambiri visoweru avi, 'Mganga guliponiziyi gamweni.' Viraa hamtakuli, 'Goseri gatupikiniriti gugatenditi Kafarinaumu, gugatendi panu pa pashijji shaku.'" **24** Kendereya kutakula, "Nankuwagambiranai nakaka, mbui gwa Mlungu kamanikana ndiri mushijji mwawu. **25** "Munpinkiniri weri, Nakaka kweniti na wadala wakenja wavuwa pa isi ya Israeli shipindi sha Eliya, vula ileka kutowa kwa minvinja mitatu na nusu, kweniti njala nkulu pa isi yoseri. **26** Ata hangu, Eliya wamtumiti ndiri kwa muntu yoseri Muisiraeri, ira kwa mdala mkenja yakalikaliti Sarepati pa Sidoni. **27** Mushipindi sha Elisha mbui gwa Mlungu, kweniti wantu wavuwa muisi ya Israeli yawaveriti walwala ungumbula kumbiti khawera muntu yoseri yakapungitwi kumbiti Naamani yakaweriti gwa isi ya Siriya." **28** Wantu woseri wawaveriti munumba ya Mlungu pawapikaniriti aga, wakalaliti nentu. **29** Wagoloka, wamlaviya Yesu kunja kushijji shawanyawiti kulugongu. Wamkwensiya mpaka mlupeleru lwa lugongu su wamwasi pasi. **30** Kumbiti Yesu kapena pakati

pawu kagenda zyakuwi. **31** Yesu kagenditi mpaka Kafarinaumu lushi lwa Galilaya, kaweriti kankuwafunda wantu mulishaka lya kwoyeria. **32** Walkangashiti mafundu gakafunditi, toziya katakuliti kwa uwezu. **33** Mlaa munumba ya Mlungu kweniti na muntu kana shamshera, su kabotanga, **34** "Wuyi! Gwanashishi na twenga, Yesu gwa Nazareti? Gwapanu, gwiza kutulaga? Nukumana gwenga gwa gaa, gwenga gwa Mjumbi yumu Mnanagala gwa Mlungu!" **35** Yesu kamkalipira shamshera ulii pakalonga, "Gunnyamali na gumlawi muntu ayu!" Su shamshera ulii kungusiya pasi muntu ulii kulongolu kwawu na kamlawa pota na kumtenda shintu. **36** Wantu woseri walkangasha na walitakuzyiana weni kwa weni, "Ashi shitwatila gaa? Mana kwa uwezu na makakala kawagambira washamshera walawi nawomberi walawa!" **37** Visoweru vya Yesu viyeniyiti pahala poseri mumkowa gulyi. **38** Yesu kalawiti munumba ya Mlungu na kagenditi ukaya kwa Simoni. Nahonga gwa Simoni kaweriti na nshimba ipyupa nentu, wamluwiti Yesu kamuponiziyi. **39** Yesu kagenda na kagoloka pakwegera na yomberi, kakukalipira kupyupa kulii na kupyupa kumleka. Palaa mawu uliya kimuka kawatendera. **40** Mushenji paguweriti gwankuzyeta, wantu woseri wawareriti na walwelii wawu wawajega kwa Yesu, nayomberi katula mawoku gakuwi kwa kila muntu na kuwaponiziya woseri. **41** Washamshera wawalawa wantu wawuwa, wabotanga pawalonga, "Gwenga gwa Mwana gwa Mlungu!" Kumbiti Yesu kawakaripira, kawalewelera nawatakula, mana wavimana kuwera mwensi ndo Kristu. **42** Pamandawira shirawu yakuwi, Yesu kawukiti kagenda pahala pagweka. Wantu waweriti wankumsakula na pawamwoniti kala, wajeriti kumzyengeta nakawuka. **43** Kumbiti yomberi kawagambira, "Nfriwu kubwera visoweru viwigila vya Ufalumi wa Mlungu mulushi zimonga vira, toziya ntenda shilii shakantumiti Mlungu." **44** Su kawera kankubwera munumba za Mlungu Muyudeya.

**5** Lishaka limu Yesu kagolokiti pampenku pa litanda lya Genezareti, aki wantu waweriti wankulibabanika wapikiniri visoweru vya Mlungu. **2** Kawoniti mitumbwi miwili mumpenku mwa litanda, walowa wa wasomba waweriti wawuka, wagenditi kuzigulula wawu zazu. **3** Yesu kagenda kwingira mumtumbwi mwa Simoni na Kamgambiriti kagusegeziyi mtumbwi gulii palongolu padidini mulitanda. Yesu kalivagitii mumtumbwi na kanjiti kulifunda lipinga lya wantu. **4** Pakamaliriti kala kutakula, Kamgambira Simoni, "Gushimi mtumbwi kugenda kumashi gagenda, gwenga na wayagu mwakazidibisiyi zinyavu zyeni mlowi wasomba." **5** Simoni kamwankula, "Mtuwa, twenga pashiru poseri tutenditi lihengu liraa ali kumbiti tupata ndiri wasomba. Toziya gwenga gutakula hangu, neni hanuzidibisiyi zinyavu." **6** Pawadibisiyiti kala zinyavu wamemiti wasomba wawuwa mpaka zinyavu zyanja kugegeka. **7** Wawashemiti wayawu yawareriti mumtumbwi gumonga wizi wawatangi. Womberi wiza na wamemisiya wasomba mitumbwi yoseri miwili mpaka yanja kulidiba. **8** Simoni Peteru pakawoniti yagalawiriti, kasuntamalira palongolu pa Yesu pakalonga, "Guwuki palongolu pangu, Mtuwa! Toziya neni muntu yanwera na vidoda!" **9** Simoni na wayaguwi woseri walkangashiti pawawoniti ntambu yawapatiti wasomba wawuwa. **10** Wayaguwi na Simon, ashina Yakobu na Yohani, wana wa Zebedayu nawomberi walkangasha. Yesu

kamgambira Simoni, "Nagutila, kwanjira vinu haguweri mlowa wantu." **11** Wasegeziyiti mitumbwi yawu pampenku palitanda, waleka kila shintu, wamfata Yesu. **12** Su Yesu pakaweriti mulushi, kuweriti na muntu yakana ugumbula. Pakamwoniti Yesu, kasuntama makukama kulongolu kwa Yesu kamluwa pakalonga, "Mtuwa pagufira gumweni, guweza gumpungi neni." **13** Yesu kanyosha liwoku lyakuwi na kumshinkula pakalonga, "Neni nfira hangu, gupungwi!" Pala palii ugumbula umlekeziya. **14** Yesu kamsinga pakalonga, "Nagumgambira muntu yoseri, su gugendi gwakaliranguzi kwa Mtambika mkulu, gulaviyi tambiku ntambu yakalagaliriti Musa kwa kupungwa kwaku su muntu yoseri kavimani kuwera gupona." **15** Visoweru vya Yesu viyeniyiti nentu. Lipinga lya wantu limgendiriti kumpikinira na wamonga wafiliti waponiziwi malwelii gawu. **16** Su Yesu kawukiti na kagenda pahala pagweka, kaweriti kankumuwa Mlungu. **17** Lishaka limu Yesu kaweriti kankufunda, Mafalisayu wamu pamuhera na wafunda wa Malagaliru yawalivagitii palii weni walawiti mukila lushi lwa Galilaya na Yudeya na kulawa Yerusalem. Likakala lya Mtuwa liweriti kwa Yesu kwajili ya kuponiziyi walwelii. **18** Wantu wamu wiziti pawampappa mushitanda muntu yakalewelekiti, wajeriti kumwingiziya mnumba su wamtuli palongolu pa Yesu. **19** Toziya ya lipinga lya wantu, wasinditi kwingira nayomberi mnumba. Su wamkweniziyi mlweri ulii pashitwiku, wadonola pampindi palitala, shakapanu wamseleziya mlweri ulii mushitanda mwakuwi mpaka pakati kulongolu kwa Yesu. Wantu wamsheshi wankumsulusiya mlweri kupitira palitala. **20** Yesu pakawoniti njimiru yawu nkulu, kamgambiriti mlweri ulii, "Ganja gwangu, vidoda vyaku vilekiziwa." **21** Wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu su wanja kulinisoya pawalonga, "Ayu muntu gaa, kamwigilanga Mlungu! Mlungu gweka yakuwi ndo kaweza kulekiziya vidoda." **22** Yesu kavimaniti kala vyawaliholiti su kawakosiya, "Hashi, mulihola hangu mumyoyu mwenu?" **23** Shoshi shikamala ndiri, 'Kulonga vidoda vyaku vilekiziwa,' ama kutakula, 'Gugoloki na gugendigendi?' **24** Nfira muvimanu, Mwana gwa Muntu kana uwezu pasipanu wa kulekiziya vidoda." Su kamgambiriti muntu yakalewelekiti, "Nunkugambira, gugoloki na gutoli mkeka gwaku na gugendi ukaya kwaku!" **25** Pala palii muntu ulii yakalewelekiti kagoloka kulongolu kwawu woseri, katola mkeka gwakuwi na kugendagenda na kagenditi ukaya pakamkwisa Mlungu. **26** Woseri walikangasha nentu! Waweriti na lyoga, wamkwisiti Mlungu pawalonga, "Tulola mauauza leru!" **27** Shakapanu, Yesu kalawa kunja, kamwoniti yakatola kodi litawu lyakuwi Lawi, kalivaga muofisi mwakuwi. Yesu Kamgambira, "Gunfati." **28** Lawi kagoloka, kaleka kila shintu, kamfatiti yomberi. **29** Lawi kamtenderiti Yesu msambu mkulu nentu pakaya pakuwi, mngati mwa wahenga, waweriti watola kodi wawuwa pamuhera na wantu wamonga. **30** Mafalisayu wamu na wafunda wa Malagaliru, winginikitii kwa wafundwa wa Yesu pawalonga, "Iwera hashi mwega mliya shiboga na kulanda pamuhera na watola kodi na wantu yawawera na vidoda?" **31** Yesu kawankula, "Wantu wakomu walanda ndiri mtera, kumbiti woseri yawalwala ndo walanda mtera. **32** Niza ndiri kuwashema wantu waheri, kumbiti niza kuwashema wantu yawawera na vidoda waleki vidoda vyawatenda." **33** Wantu wamonga wamgambiriti Yesu, "Wafundwa wa Yohani Mbatiza,

woyiti kuliya mala zivuwa na kumluwa Mlungu na wafundwa wa Mafalisayu watendaga hera hangu, kumbiti wafundwa waku wankuliya na kulanda.” 34 Yesu kawankula, “Hashi muweza kuwatenda wahenga wa mpalu gwa ndowa wafungi pawawera na mpalu gwa ndowa? Hapeni watendi hangu! 35 Su lishaka halizi pawamtola mpalu gwa ndowa, womberi ndo hawoyi kuliya.” 36 Yesu vira Kawagambira kwa mfanu, “Kwahera muntu hakatoli shiraka sha nguwu yasyayi na kusonera munguwu ngona. Pakatenda hangu, su nguwu yasyayi hawayidegi, kayi shiraka sheni hapeni shilinganiri na nguwu ngona. 37 Kwahera muntu yakalekera divayi yasyayi mumihaku ya lukuli migona, toziya divayi ya syayi hayipanti mihaku ya lukuli na divayi yenyi hayitiki na mihaku ya lukuli hayidegeki. 38 Mala zoseri, divayi yasyayi ilekerwa mumihaku ya lukuli yasyayi! 39 Kwahera muntu yakafira kulanda divayi yasyayi pakalanditi kala divayi ngona, su katakula, ‘Divayi ngona ndo iherepa nentu.’”

**6** Lishaka limu lya kwoyerwa Yesu kaweriti kankupita mumigunda ya nganu. Wafundwa waku waweriti wankubena mikunguwi ya nganu, pawayisyoja mumawoku mwawu na kuziliya mbunji zya nganu. 2 Mafalisayu wamu wamkosiya, “Iwera hashi mtenda shintu sheni Lilagaliru lilewelerwa kutenda mulishaka lya kwoyerwa?” 3 Yesu kawankula, “Mwenga hamwenibetul ntambu yakanteriti Dawudi na wayaguwi shipindi pawaweriti na njala? 4 Yomberi kingiriti Mnumba ya Mlungu, katola mabumunda gawatuliti Mnumba ya Mlungu, kaliyiti na gamonga kawapananiti wayaguwi. Kwahera muntu yoseri yakaliyaga kumbiti watambika hera ndo waliyaga.” 5 Yesu kamaliriti kwa kuwagambira, “Mwana gwa Muntu ndo Mtuwa gwa lishaka lya kwoyerwa.” 6 Lishaka lyamonga lya kwoyerwa Yesu kingiriti mnumba ya Mlungu kufunda. Kuweriti na muntu mlaa yakaweriti na liwoku lya kumliwu lyalilewelekiti. 7 Wafunda wamu wa Malagaliru na Mafalisayu wamu wasakuliti shisoweru sha kumsitaki Yesu, su waweriti wankumuhepelera waloli handa kamuponizyi muntu mulishaka lya kwoyerwa. 8 Kumbiti Yesu kavimaniti kala shawaliholiti, su kamgambiriti muntu yakeniti na liwoku lyalilewelekiti, “Gugoloki, gwizi panu palongolu.” Muntu ulii kimuka na kugoloka palii. 9 Su Yesu Kawagambira, “Nukukosiyani, Lilagaliru litujimira twenga kutenda shishi mulishaka lya kwoyerwa? Kuponiziya ama kulaga? Kugalopozia makaliru ga muntu ama kugalaga?” 10 Kawaoliti wega zoseri, shakapanu Kamgambira muntu yakeniti na liwoku lyalilewelekiti, “Gunnyoshi liwoku lyaku.” Yomberi kanyosha liwoku lyakuvi na liwera kayi likomu. 11 Womberi wakalala, su wanja kulihola ntambu ya kumtenda Yesu vidoda. 12 Shipindi shilii Yesu kagenda kulugongu kumluwa Mlungu, kalivagit kulaa aku pashiru poseri pakamluwa Mlungu. 13 Shilawu yakuvi kawashema wantumintumi wakuvi, pakati pawu kawasyagula lilongu na wawili kawashema wantumintumi. 14 Awa ndo Simoni yawamupiti litawu lya Peteru na Andereya mlongu gwakuvi na Yakobu na Yohani na Filipu na Batolumayu, 15 Matayu na Tomasi na Yakobu mwana gwa Alifayu na Simoni yawamshemiti Zeloti, 16 Yuda mwana gwa Yakobu na Yuda Isikariyoti yakamgalambukiti Yesu. 17 Pakasulukiti kulugongu pamuhera na wafundwa wakuvi, Yesu kagolokiti palushi, pakaweriti na wafundwa wakuvi wawuwa. Lipinga likulu lya wantu wawalivagit palii, walawiti Muyudeya yoseri

na Yerusalem na mbwega ya Tiru na Sidoni, 18 wiziti kumpikinira na kuponiziwa malweli gawu. Woseri yawagaziwitwi na washamshera vira wa waponiziwitwi. 19 Wantu woseri wafiriti kumshinkula Yesu, makakala gamlawiti na kawaponiziya woseri. 20 Yesu kawagalambukira wafundwa wakuvi na kulonga, “Mnemeleri mwenga mwawahushu, Toziya Ufalumi wa Mlungu hauweri wenu! 21 Mnemeleri mwenga yamuvera na njala vinu, Toziya hamyukutiziwi! Mnemeleri mwenga yamliira vinu, Toziya hamsekeleri!” 22 “Mnemeleri mwenga wantu pawawakalirani na kuwalema, kuwahigilanga na kuwapayirani madoda, goseri aga toziya ya Mwana gwa Muntu! 23 Shipindi pagalawila aga, mnemeleli pa mvina, toziya ya lijenjeri likulu lyawatulirani kala kumpindi kwa Mlungu. Hangu ndo wambuyi wawu wawatenditi wambuyi wa Mlungu ntambu iraayi.” 24 “Kumbiti shondi shondi mwenga mwawalunda vinu, Toziya nemeleru yenu vinu ipera! 25 Shondi shondi mwenga yamwika vinu, Hamlili na kudaya! 26 “Shondi shondi wantu woseri wankukuzyumani, hera hangu wagogolu wawu watakuliti ntambu iraayi kwa wambuyi wa mpayu. 27 “Kumbiti nankuwagambiranu mwenga mwamunpikanira. Muwafiri wangondu wenu, muwatekeleri woseri wakukalalirani. 28 Muwatekeleri woseri wawakupangilirani na muwaluwili kwa Mlungu woseri yawakutenderani madoda. 29 Muntu pakakukoma lisaya limu, gumleki kakomi na lisaya lyamonga, handa muntu pakakupoka likoti lyaku, gumlekeri na lishati lyaku. 30 Muntu yoseri pakakuluwa gumppanani na muntu pakakupoka ulunda waku, nagumgambira kawuziyyi. 31 Muwatenderi wamonga ntambu yamfira kutenderwa. 32 “Handa pamuwafira walii yawawafira mwenga, hampati lifupu gaa? Ata yawawera na vidoda yawawafira wantu yawawafira womberi. 33 Kayi pamuwatendera viheri walii yawakutenderani mwenga viheri, hampati lifupu gaa? Ata yawawera na vidoda watendati hera hangu! 34 Na pamuwakopeshwa walii yamuwahlola kuwera hawakuwuzireni hampati lifupu gaa? Ata yawawera na vidoda wawakopeshaga yawawera na vidoda, pawaliholiwa wawawuziliri shawawakopeshiti. 35 Kumbiti mwenga muwafiri wangondu wenu na muwatenderi viheri, mkopeshi namliholera kuwuzilirwa. Lifupu lyenu haliweri likulu na hamuweri wana wa Mlungu gwa kumpindi. Toziya yomberi ndo muheri kwa wantu yawahera mayagashii na yawatenda vidoda. 36 Muweri na lusungu gambira Tati gwenu ntambu yakawera na lusungu. 37 “Namuwatoza wamonga, su Mlungu hakawatozi ndiri mwenga, namuwapangira wamonga, su Mlungu hapeni kawapangili mwenga, muwalekeziyi wamonga, su Mlungu hakawalekiziyi mwenga. 38 Muwapanani wamonga, su Mlungu hakawapanani mwenga. Hamuwanki shipimu shakumemeziya, sha kutikisiya na kuyonera na kwitika mumawoku mwenu, vyoseri avi haviweri nya mwenga. Shipimu shamuwapimiliti wamonga, Mlungu ndo hakakupimirani mwenga.” 39 Yesu Kawagambira mfanu agu, “Muntu kana Iwisi kaweza ndiri kumlongoziya kana Iwisi muyaguvi, pakatenda hangu, woseri hawapokeri mulirindi. 40 Kwahera mfundwa kawenza kumsinda mfunda gwakuvi, su kila mfundwa pakamallia kala mafundu hakaweri gambira mfunda gwakuvi. 41 “Guweza hashi kushiwona shibandu shididini nentu mulisu lya mlongu gwaku, pota kuwona lipingiri lya mulisu

lyaku? 42 Hashi guweza kutakula kwa mlongu gwaku, 'Guleki nukuwusiyi shibandu shididini nentu mulisu lyaku,' na gwenga gusinda kuliwona lipingiri lya mulisu lyaku? Gwa mfayangu gwenga! Kwanja guwusiyi hutu lipingiri lya ligogu mulisu lyaku, ndo haguwezi kushiwusiya weri shibandu mulisu lya mlongu gwaku. 43 'Kwahera mtera guherepa gwagulera mabwajubwaju gadoda, vira a mtera gudoda guweza ndiri kulera mabwajubwaju gaherepa. 44 Kila mtera gumanika kulawirana na mabwajubwaju gakuwi galeriti, guweza ndiri kwapa embi mumishongoma ama zabibu mumbigiri. 45 Muntu muheri katendaga viheri kulawa muviheri vivuwa mumoyu mwakuwi, na muntu kana vidoda katendaga vidoda kulawa muvidoda vivuwa mumoyu mwakuwi. Toziya mlomu gutakula galii gaweriti mumoyu. 46 "Iwera ashi munshema, 'Mtuwa, Mtua.' Uganu mtenda ndiri vyanuwagambiran?" 47 Hanuwalanguziyyi ntambu yakalifana muntu yoseri pakiza kwa nenii na kupikinira visoweru yyaneni na kuvijimira. 48 Kalifana na muntu yakanyawa numba yakuwi, kabawa pasi nentu na kunyawa liyanjiru mulitalawu. Mafuriku gamashi pagarawiriti gayiputa numba ilii kumbiti itkinyika ndiri, toziya wayinyawiti weri numba. 49 Su yoseri ulii yakapikanira visoweru vyangu na kuvijimira ndiri, ayu kalifana na muntu yakanyawiti numba yakuwi pota na kunyawa liyanjiru, mafuriku pagiziti gayiputa numba ilii na kuguwa puu na kubomokanga nakamu!"

**7** Yesu pakamaliriti kutakula vyoseri kwa wantu, kagenditi

Kafariaamu. 2 Mkulu gwa wanajigila miya yimu kaweriti na ntumini yakamfiriti nentu. Ntumintumi kaweriti kalwala tashitashi. 3 Mkulu ulii pakapikaniriti visoweru vya Yesu, kawatumiti wazewi wa Shiyawudi kumluwa kizi kamuponiziyi ntumintumi gwakuwi. 4 Wagenditi kwa Yesu na kumuhiga nentu pawalonga, "Muntu ayu kafrirwa gumtenderi shiwtatil ashi. 5 Kawafira wantu wetu na mweni katunyawira numba ya Mlunu." 6 Su Yesu kagenda pamuhera na womberi. Pakaweriti pakwegera na ukaya kwa mkulu ulii, mkulu ulii kawatumiti waganja wakuwi wamgambiri Yesu, 'Mtua naguligaziya hera. Gwenga gufiruwa ndiri kwingga mnumba mwangu, 7 na nenii mona nfaa ndiri ata kwiza kwa gwenga. Kumbiti gutakuli hera, ntumini gwangu hakaweri mkomu. 8 Mana nenii vira namuntu gwa pasi pa ukulu, nanawa wamanjigila yanuwalongoziyyi. Panumgambira yumu, 'Gugendi!' Yomberi kagenda na panumgambira yumonga, 'Gwizi!' Yomberi kiza na panumgambira ntumintumi gwangu, 'Gutendi shintu ashi!' Nayomberi katenda." 9 Yesu pakapikaniriti hangu kalikangasha, su kaligalambukiriti lipinga lya wantu lyalimfatiti pakalonga, "Nankuwagambirani, mpata ndiri kuwona muntu kana njimiru gambira ayu Muisraeli!" 10 Wantu walii pawasokiti ukaya kwa Mkulu warmwoniti ntumintumi ulii kawera mkomu nakamu. 11 Shakapanu, Yesu kagenditi lushi Iwawalushema Naini, wafundwa wakuwi pamuhera na lipinga likulu lya wantu wagenda nayomberi. 12 Su pakaweriti pakwegera na mlyangu mkulu gwa lushi, wantu wampapiti yakahowiti waweriti wankulawa kunja kwa lushi. Yakahowiti kaweriti mwana gwagweka gwa mdala yakaweriti mkenja, na lipinga likulu lya wantu waweriti pamuhera nayomberi. 13 Mtua pakamwoniti mkenja ulii, kamwonera lusungu mdala ulii, kamgambiriti, "Nagulira." 14 Shakapanu kalisegelera lijeneza lya yakahowiti na kulishinkula, wantu

wawalipapiti wagoloka. Yesu kalonga, "Muntemba! Nukugambira gwimuki!" 15 Muntu ulii yakahowiti kalivaga, su kanja kuyowera. Yesu kampupa mawu gwakuwi. 16 Wantu woseri weniti lyoga wamkwisiti Mlungu pawalonga, "Mbuiy mkulu kalawira pakati petu. Mlungu kiza kuwalopoziya wantu wakuwi!" 17 Visoweru avi vya Yesu viyeniyiti mulushi loseri lwa Yudeya na lushi zya pakwegera. 18 Wafundwa wa Yohani wamgambiriti Yohani vitwatira avi vyoseri, nayomberi pakawashemiti kala awili wamu wa wafundwa wakuwi 19 kawatumiti kwa Mtua wakamkosiyi, "Hashi, gwenga ndo gwamweni yatumuhepera, ama tumuheperi gwingi?" 20 Wafundwa walii wamgendifriti Yesu na kumgambira, "Yohani Mbatiza katutuma kwaku tukukosiyi handa gwenga ndo uliya yakatakuliti gwankwiza ama tumuheperi gwingi?" 21 Shipindi shiraa shilii Yesu kaweriti kankuwaponiziyi wantu wawuwa weniti na malweri na wamonga waniti na washamshera wadoda na kuwapanana wanawisi wawuwa kulola. 22 Su Yesu kawankula wantumintumi wa Yohani pakalonga, "Mgendi mwakamgambiri Yohani vyoseri vyamuviwoniti na kvipikinira, wanawisi wawona, wavibyeketu wagendagenda, woseri walii yawawera na ungumbula wapungwa, yawawera na majogu vinu wapikinira, wahowiti su wazyuka na Shisoweru Shiwagira shibwerwa kwa wahushu. 23 Mbaka woseri walii wahera lyoga na nenii." 24 Su wajumbi wa Yohani pawawukiti kala, Yesu kanja kuligambira lipinga kwajili ya Yohani, "Pamgendifti kumlola Yohani kushiwala mfira kulola shintu gaa? Mfiriti kuwona gambira mateti ntambu yagatikinyika na lihega? Ndala! 25 Su mgendifti kumlola muntu gwa ntambu gaa? Hashi mliholiti Mgendifti kumlola muntu kavaliti nguwu ziherepa? Ndala, wantu yawavala nguwu ziherepa na kubojola vinoga noga vyaviwera muukulu! 26 Su mung'ambiri, mgendifti kumlola muntu gwa ntambu gaa? Mgendifti kumlola mbuyi gwa Mlunu? Yina nakaka, tuwona gavuwa nentu kuliku mbuyi. 27 Yohani ayu ndo yumu yawamtakula mukulemba, Kulonga, 'Mlungu kalonga, hanumtumi mijumbi gwangu hakakulonguleri kukunyawira njira kwajili yaku.' 28 Yesu Kamaliriti kwa Kulonga, "Nukugambirani, Yohani ndo mkulu kuliku woseri yawalikaliti pasipanu. Kumbiti yakaweriti mdidini Muwufulumi wa Mlungu ndo mkulu kuliku Yohani." 29 Wantu woseri wampikariri. Wantu wawuwa asa watola kodi ndo wagajimiriti Malagaliru Mananagala ga Mlungu, awa ndo walii Yohani yakawabatiziti. 30 Kumbiti Mafalisayu pamuhera na wafunda wa Malagaliru wagulemiti mpangu gwa Mlungu na wamlemiti Yohani kawabatizi. 31 Yesu kongera Kulonga, "Vinu wantu wa mashaka aga walifana na shintu gaa?" 32 Walifana gambira wana yawalivaga pahala pa guliwu. Shipinga shimu shishigambizisiya shamonga, 'Tuviniti msambu gwa ndowa kumbiti mwenga mvina ndiri!' Twimba Iwimbu lwa kudaya kumbiti mliila ndiri! 33 Yohani Mbatiza pakiziti, koyiti kuliya na kalanda ndiri divayi, kumbiti mwenga mlongiti, 'Kana washamshera!' 34 Kiziti Mwana gwa Muntu, kalyiti shiboga na kulanda, kumbiti mwenga mtakula, 'Mumloli muntu ayu, Kana Iwaliya na mkologeru, ganja gwa watola kodi na wanavidodal!' 35 Kumbiti luhalia lwa Mlungu luwonekana kuwera lwa nakaka kwa wantu woseri yawalijimira." 36 Mafalisayu yumu kamshemera Yesu walii shiboga sha pamihii pamuhera nayomberi na Yesu kingiriti mnumba mwa Mfarisayu na kulivaga pasi kuliya shiboga. 37 Su

palushi palii peniti na mdala yakaweriti na makaliru ga vidoda. Kapikaniriti handa Yesu kankuliya shiboga mnumba ya Falisayu, katoliti supa ya alabasta yayiweriti na utili. **38** Kagenda kagoloka pakwegera pamagulu pa Yesu pakalila na masozi gakuwi gamtulukiriti Yesu pamagulu. Kapukuta magulu ga Yesu kwa vilii zyakuwi na kunonera magulu, kagaswaga utili. **39** Mfalisayu pakawoniti hangu, kalitakuliti pakalihola mumoyu mwakuwi, "Handa muntu ayu nakaka ndo mbuyi gwa Mlungu, hakavimani handa mdala yakakushinkula ka gaa, hakavimani makaliru ga vidoda ntambu yakawera nagu!" **40** Yesu kamgambira Mfarisayu uliya, "Simoni, nana shintu shakugambira." Simoni kamwankula, "Yina mfunda gung'ambiri." **41** Yesu kamgambira, "Kuweriti na wantu awili yawamkopiti muntu yakakopesha mpiya. Yumu kakopiti senti zivuwa na yumonga senti zivuwa ndiri." **42** Pawasinditi kulipa uwanda wawu, muntu uliya kawalekiziya woseri awili. Vinu pakati pa wantu awili walii, yoshi hakamfiri nentu muntu ayu yakawalekiziyiti?" **43** Simoni kamwankula, "Nuvimana kuwera, ulii yawamlekiziyiti uwanda mkulu nentu" Yesu kamgambira, "Gutakula nweri." **44** Kamgalambukira mdala uliya na kumgambira Simoni, "Gumwona mdala ayu? Niziti pakaya paku, gunupa ndiri mashi gakunaviya magulu gangu, kumbiti mdala ayu kaganaviya magulu gangu kwa masozi gakuwi na kumpukuta kwa vilii zyakuwi. **45** Gwenga gunamsiya ndiri kwa kunonera, kumbiti mdala ayu kwanjira paningiliti kaweriti pakanonera magulu gangu. **46** Gwenga gunswagaziya ndiri lipaki murmuwi mwangu, kumbiti mdala ayu kagapakaziya magulu gangu kwa utili. **47** Su nukugambira, kwa kufira kwakuwi kukulu kulanguziyiti nakaka kuwera vidoda vivuwa vyakaweriti navyi vilekiziwa. Kumbiti ulii yakalekiziba padidini kalanguziya kufira padidini hera." **48** Su Yesu kamgambira mdala uliya, "Gulekiziba vidoda vyaku." **49** Wantu wamonga yawameriti walivaga pameza wanji kultakuliziyana weni pawalonga, "Ayu gaa yakawea kulekiziba vidoda?" **50** Kumbiti Yesu kamgambira mdala uliya, "Kujimira kwaku kukulopozia, gugendi kwa ponga."

**8** Shipindi shimonga Yesu kagenditi mwanja kupidila mlushi na muvijiji pakabwera Visoweru viwigila vya Ufalumi wa Mlungu. Wantumini lilongu na wawili wagenditi pamuhera nayomberi **2** na kuweriti na wadala wamu yawaponiziyiti washamshera na malwel, Mariya yawamshemiti Magidalena, yawamuusiyiti washamshera saba, **3** Yoana mweni mpalu gwakuwi Kuza yakaweriti mtenda lihengu mkulu gwa Herodi, viraa vilii kuweriti na Susana na wadala wamonga wavua watumiiti vyawaweriti navi kumtanga Yesu na wantumini wakuwi. **4** Wantu waweriti wankumwizira Yesu kulawa kila lushi na pawaliwoniti pamuhera waweriti lipinga likulu, su yomberi kawagambiriti mfanu agu, **5** "Mkweta mbeyu kagenditi kukweta mbeyu. Pakaweriti kankukweta mbeyu, mbeyu zimonga zitulukiti munjira na wagendagenda munjira wazitimbinga na wampongu waziliya. **6** Zimonga zitulukira mumabuwi ga mulitapaka na pazimeriti kala ziyanja kunyaala toziya litapaka liweriti lya mashi ndiri. **7** Zimonga zitulukiriti mumisontu, pazimeriti, misontu ilii izibabanika na zisinda kukula. **8** Na mbeyu zimonga zitulukiriti mulitapaka liherepa, zimera na kulera viboga vivuwa." Yesu kamaliriti kwa kutakula, "Yakana makutu kapikaniri!" **9** Wafundwa wakuwi wamkosiyiti Yesu mana ya mfanu agu, **10** nayomberi

kawankula, "Mwenga mpananwa kuumana ubada wa Ufalumi wa Mlungu, kumbiti wamonga wavimana ndiri mpaka nuwagambiri kwa mifanu, su pawalola hapeni wawoni na pawapikanira hapeni wavimani. **11** "Mfanu agu ndo gutakula hangu, mbeyu ndo shisoweru sha Mlungu. **12** Mbeyu zili zyazitulukiriti munjira mana yakuwi, woseri yawapikanira shisoweru sha Mlungu, kumbiti Shetani kiza na kushiwusiya shisoweru shilii mumyoyu mwawu, su hapeni wajimili na kulopoziwa. **13** Mbeyu zyazitulukiriti mulibwi mana yakuwi woseri yawapikanira ujumbi na kuuwanka kwa nemeru. Kumbiti wahera mishigira mitali, wajimira kwa shipindi shididini hera na shipindi sha kujerwa pashiza, waleka shawapikaniriti. **14** Mbeyu zili zyazitulukiriti mumisontu mana yakuwi, woseri yawapikaniriti shisoweru sha Mlungu, su lyoga na ulunda na vinoganoga vyawabojola hapeni waleri mabwajubwaju yagakamala. **15** Na mbeyu zili zyazitulukiriti mulitapaka liherepa mana yakuwi, woseri yawashipikanira shisoweru sha Mlungu, pawashijimila kwa moyu gwoseri na gwa kujimira. Awa ndo wagangamala mpaka pawalera mabwajubwaju." **16** "Wantu hapeni wawashi limuliku na kulisikibira mulidebi ama walituli mulivungu mwa shitanda. Kumbiti hawalituli pampindi pashintambi su wantu pawingira mnumba wawoni kulangala ndaa. **17** "Shoseri shawatenditi kwa kufifwa hashiwoneki na shoseri shawatenditi muluwindu hashimaniki na woseri. **18** "Mlikali weri, ntambu yampikanira, toziya yakawera na shintu hawamwongeri, kumbiti ulii yakahera shintu ata shilii shakawera nashi hawampoki." **19** Mawu gwa Yesu na walongu wakuwi wamgenderiti, kumbiti wasinda kumsegelera pakwegera toziya ya lipinga lya wantu. **20** Muntu yumu kamgambiriti Yesu, "Mawu na walongu waku wakunja, wafira wakuwon." **21** Yesu kawagambiriti woseri, "Mawu na walongu wangu ndo woseri yawashipikanira shisoweru sha Mlungu na kushijimira." **22** Lishaka limu Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi wakweniti mumtumbwi na kawagambira, "Tuloki litanda, tugendi kumwambu." Su wanja mwanja. **23** Pawaweriti wankuloka, Yesu kaweriti na mpota su kagonja. Lyega likulu lyanja kuvuma, mashi ganja kwingsira mumtumbwi, su wawera mukutenduwa, kubidukira mumashi. **24** Wantumini wamgendera Yesu na kumwimusiya, walonga, "Mtuwa, Mtuwal! Twankusokera!" Yesu kimuka, kalikalipira lyega pamuhera na mawimbi ga mashi, su vyoseri vyoya na kuweriti kuzindawala jiii. **25** Kawagambira wantumini wakuwi, "Yakoshi njimiru yenu?" Kumbiti womeri walikangasha na kuwera na lyoga, waligambiziyana weni, "Ayu muntu gwa ntambu gaa? Kalikalipiriti lyega na mawimbi ga mashi na vyoseri vimjimiru!" **26** Yesu na wantumintumi wakuwi wendereyiti na mwanja, wasoka kumpwani kwa isi ya Gerasi yapakwegera na Galilaya, kumwambu kulisanda. **27** Yesu pakasulukiti kumpenku, kaliwoniti na muntu yakeniti washamshera, kamwizira kulawa mulushi. Kwa shipindi shiuwa muntu ayu kuweriti kagendagenda shivula na kalikala ndiri ukaya, kumbiti kalikaliti kumapumba. **28** Pakamwoniti Yesu, kabotanga, kasuntama pamagulu ga Yesu pakalonga kwa liziwi likulu, "Yesu Mwana gwa Mlungu gwa Kumpindi nentu! Gufira kutenda ashi kwa nenii? Shondi shondi nukuluwa naguntenda!" **29** Kalongiti hangu toziya Yesu kamgambiriti shamshera kamlawi. Shipindi shiuwa shamshera ulii kamwigilanga muntu ayu,

tembera wantu wamtuliti mushibetubetu, mawoku na magulu gakuwi wagatawiti kwa minyololu kumbiti yomberi kayidumuliti na shamshera kamtugiziyiti kushiwala. 30 Yesu kamkosiya muntu uliya, "Litawa lyaku gwagan?" Yomberi kamwankula, "Litawu lyangu "Tuvuwa." Katakuriti hangu toziya kaweriti na washamshera wawuwa. 31 Washamshera wamluwiti Yesu nakawawinga kugenda mulirindi likulu. (Abysos g12) 32 Palii pawaveriti na lipinga likulu lya wamtumbi lya pakwegera, waveriti wakuliya mumpeku mwa mulugongu. Su washamshera wamluwiti Yesu kawajimiri wawayingiri wamtumbi, nayomberi kawajimira. 33 Washamshera wamlawiti muntu uliya na kugenda kuwayingira wamtumbi. Wamtumbi woseri watugiti pawaserera na kutulukira mumashi na wafuwiti woseri. 34 Walolera wa mifugu walii pawawoniti galii yagalawiriti, watugiriti mulushi na muvijiji pawalonga shashilawiriti 35 Wantu wiza kulola shashilawiriti na pawaveriti wankumwizira Yesu, wamuwoniti muntu uliya yakeniti na washamshera kalikalit pakwegera pamagulu ga Yesu, kaweriti kavaliti nguwu na kana mahala, su woseri waveriti na lyoga. 36 Woseri yawaviwoniti vilii vyavilawiriti wawagambiriti wantu ntambu yakaponiti muntu ulii. 37 Wantu woseri wenikaya wa lushi lwa Gerasi wamgambiriti Yesu kawuki, toziya waveriti na lyoga nentu. Su Yesu kakwena mumtumbwi na kuwuka. 38 Muntu yawamuusiyiti washamshera kamluwa Yesu pakamgambira, "Nfira kugenda na gwenga." Kumbiti Yesu kamjimiria ndiri wagendi pamuhera, su kamgambiriti, 39 "Guwui ukaya na katakul shiliit ntambu Mlungu shakakutendiriti." Su muntu uliya kagenditi kulushi na kutakula ntambu Yesu shakatendiriti. 40 Yesu pakawuyiti uwega umonga wa litanda, wantu wamshemiriti toziya waveriti wankumuhepelera. 41 Pala kiza muntu yawamshema Yairu, kaweriti mkulii gwa numba ya Mlungu. Kasuntama palongolu pa magulu ga Yesu na kumhiga pakamgambira wagendi ukaya kwakuwi, 42 toziya kaweriti na nafunda yumu hera, yakaweriti na minvinja lilongu na miwili su kaweriti kankulwala tashitashi. Yesu pakaweriti kankugendagenda, wantu wambabanika wega zoseri, 43 mngati mwawu kuweriti na mdala yakalwaliti kusuma mwazi minvinja lilongu na miwili, tembera katumiyyiti ulunda wakuwi woseri kwa waganga kumbiti wamponiziya ndiri. 44 Mdala ayu kamfwatiti Yesu kumbeli mulipingi liliu na kashinkuriti lusepi lwa nguwu ya Yesu, su palaa palii kusuma mwazi kwoya. 45 Yesu kakosiya, "Gaa kanskinkuliti?" Kila muntu kalemiti na Peteru katakuliti, "Mtuwa, lipinga lya wantu likutindiriti na kukubabanika." 46 Kumbiti Yesu kalonga, "Nuvimana kwana muntu kanskinkula, mana nuvimana makakala ga kuponiziya gantawa." 47 Mdala ulii pakawoniti kaweza ndiri kulififa, su kiza kwa kutetema na kusuntama palongolu pa magulu ga Yesu. Kaweriti kulongolu kwa kila muntu, kamgambiriti ntambu yakamshikuliti na ntambu yakaponiti kamkam hera. 48 Yesu kamgambira mdala ulii, "Nafunda gwangu, njimiru yaku ikuponiziya. Gugendi kwa ponga." 49 Yesu pakaweriti kankali kankuyowera hangu, mjumbi kiza kulawa kunumba ya Yairu. Kamgambiriti Yairu, "Nafunda gwaku kahowa, nagumgaziya hera Mfundu." 50 Kumbiti Yesu pakapikaniriti aga, kamgambira Yairu, "Nagwana lyoga, gujimiri hera hakaponi." 51 Pakasokiti pakaya, kabera muntu yoseri kwingira mnumba, ira Peteru na Yohani na Yakobu na tati

na mawu gwa mwana yakahowiti. 52 Kila muntu kaweriti kankulira na kudaya toziya ya nafunda ulii. Yesu kawagambira, "Namira! Mwana kahowa ndiri ira kagonja hera." 53 Wantu woseri wamseka, toziya wavimaniti mwana kahowiti. 54 Kumbiti Yesu kambata liwoku na kumshema, "Mwana gwangu gwimuki!" 55 Ukomu wakuwi umuwuyira, palaa palii kimuka, su Yesu kawagambiriti mawu na tati gwakuwi wamupi shintu shakuliya. 56 Mawu na tati gwakuwi walikangashiti, kumbiti Yesu kawagambira nawamgambira muntu galii gagatendiki.

9 Yesu kawashemiti wantumini lilongu na awili pamuhera na kuwayupa makakala na uwezu wa kuwalaviya washamshera woseri na kuponiziya malweri. 2 Shakapanu kawatumiti wegendi wakabweri visoweru nya Ufalumi wa Mlungu na kuwaponiziya walwelii, 3 kayi kawagambira, "Munjira mwamgenda namtola shintu shoseri, namtola lukongosho ama muhaku, namtola shiboga ama mpiya, ama lishati lya shigibakiru. 4 Poseri pawawashemerani, mwikali mnumba ilii mpaka pamuwuka muisi ilii, 5 viraai vilii wantu pawalema kuwashemerani mwenga, mwuki mlushi alu na mpukuti lidika lya litapaka mumagulu mwenu haiweri likalipiru kwawomberi." 6 Su wantumintumi wanja mwanja kugenda muvijiji vyoseri, pawabwera visoweru viwagila na kuwaponiziya wantu kila pahala. 7 Mtua Herodi mkolamlima gwa Galilaya, kapikaniriti goseri aga gagalawiriti, su gamupunganikit nentu toziya wantu wamonga watakuliti kuwera Yohani Mbatiza kazyuka. 8 Wamonga watakuliti kuwera Eliya kalawira na wamonga walonga kuwera yumu gwa wambuyi wa makashu wa Mlungu kazyuka. 9 Herodi kalonga, "Yohani numdumuliti mtwi, muntu ayu yampikanira ndo gaa?" Su kendereyiti kumsakula Yesu. 10 Wantumintumi walii pawawuyiti, wamgambiriti Yesu vyoseri vyawatenditi. Yesu kawatola, wagenda gwekayawu lushi Iwatalushema Betisayida. 11 Kumbiti lipinga lya wantu pawavimaniti kala aga, wamgenderiti. Yesu kawashemera na kayoweriti nawa visoweru viwagila nya Ufalumi wa Mlungu na kuwaponiziya woseri wawafiriti kuponiziwa. 12 Mshenji paguweriti gwankuzyeta, wantumini lilongu na awili wamgenderiti na kulonga, "Guwagambiri wantu wagendi, kuvijiji na mumalambu ga pakwegera wakasakuli shiboga pamuwera na pahala pakugonja, toziya pahala panu patuwera pantundu." 13 Kumbiti Yesu kawagambira, "Mwenga muwapanani shintu sha kulyi." Womberi walonga, "Twana mabumunda mhanu na wasomba awili hera. Gufira twenga tugendi twakawahemeleri shiboga lipinga lya wantu woseri awa?" 14 Wapalu hera yawaveriti palii, waweriti gambira elufu muhanu hangu. Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, "Muwagambiri walivagi vipinga vyva malongu muhanu." 15 Su wafundwa pawatenditi kala ntambu yakawagambiriti, 16 Yesu katola mabumunda muhanu galii na wasomba awili, kaloliti kumpindi na kalonga mayagashii Mlungu, kagamega kawapanana wafundwa wakuwi wawagawili wantu. 17 Wantu waliya mpaka wikuta na wantumintumi wasola majamanda lilongu na mawili ga vilii vyavisigaliti. 18 Lishaka limu Yesu kaweriti kankuluwa Mlungu gweka yakuwi, wafundwa wakuwi wamwizira. Su Yesu kakawosiya, "Wantu walonga neni nagaa?" 19 Womberi wamwankula, "Wamonga walonga gwenga gwa Yohani Mbatiza

na wamonga walonga gwenga gwa Eliya na wamonga walonga gwenga gwa mbuyi gwa Mlungu gwa makashu yakahowiti vinu kazyuka.” 20 Su nayomberi kawakosiya, “Hashi, mwenga mlonga nenii nagaa?” Peteru kamwankula, “Gwenga gwa Kristu Mlopoziya yagulagaliritwi na Mlungu.” 21 Shakapanu Yesu kawagalalira pakalonga nawamgambira muntu yoseri shisoweru ashi. 22 Yesu kawagambira, “Mwana gwa Muntu mpaka katabiki na kulemwa na wazewi na watambika wakulu wa numba ya Mlungu na wafunda wa Malagaliru. Hawamlagi, kumbiti lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti hakazyuki.” 23 Na kawagambira woseri, “Muntu yoseri pakafira kaweri na neni, mpaka kalilemi mweni, katoli lapingika lwakuwi mashaka goseri na kanfati.” 24 Muntu yoseri yakafira kugaponiziya makaliru gakuwi hakagamili na yoseri yakagamiziya ukomu wakuwi kwa kunfata neni hakagalopoziyi. 25 Hashi, kwana mbotu gaa muntu pakapata vintu vyoseri nya pasipanu, kumbiti mweni pakagamila? Yina ndiri! 26 Muntu pakamonera soni neni pamuhera na mafundu gangu, Mwana gwa Muntu hakamwoneri soni muntu ayu shipindi pakiza muukwsa wakuwi na ukwisa wa Tati na ukwisa wa wantumintumi wanaganala wa kumpindi. 27 Nukugambiranu nakaka, kwana wamonga palaa panu hapeni wahowi mpaka wauwoni Ufalumi wa Mlungu.” 28 Palipititi lijuwa kwanjira pakalongiti galiya, Yesu kawatoliti Peteru, na Yohani na Yakobu, kagenditi nawomberi mpaka kulugongu kuluwa Mlungu. 29 Pakaveriti kankumuwa Mlungu, nshimba yakuwi igalambuka na nguwu zyakuwi ziweru neru mbuu. 30 Palaa paliya wantu awili waweriti paliya wankuyowera nayomberi. Wantu walii waweriti Musa na Eliya, 31 yawalawiriti muukwsa wa kumpindi kwa Mlungu, waweriti wankuyowera na Yesu ntambu yakugumalilira mpangu gwa Mlungu gwa kuhowa kwakuwi kului Yerusalem. 32 Peteru na wayaguwi waweriti wankugonja, kumbiti wimukiti na kuwona ukwisa wa Yesu na wantu awili wagolokiti pamuhera nayomberi. 33 Su wantu awili walii paveriti wankuwuka, Peteru kamgambira Yesu, “Mtuwa, iherepa twenga kulkala panu! Su hatunyawo visasa vitatu, shimu shaku na shamonga sha Musa na shamonga sha Eliya.” Nakaka kavimaniti ndiri shakatakula. 34 Peteru pakatakuliti hangu, palaa paliya lilawira liwundi lizotopa liwagubika na liwundi ali paliwawiziriti wantumini walii weniti lyoga nentu. 35 Wapikinira liziwu kulawa muliwundi lilonga, “Ayu ndo mwana gwangu yanumsyaguliti, mumpikaniri.” 36 Liziwu lyawalipikiniriti palinyamaliti kala, wamwona kayi Yesu kagweka yakuwi. Wantumintumi pawaoniti hangu wanyamalira jii na shipindi shiliw wamgambira ndiri muntu vilii vyawawoniti. 37 Shirawu yakuwi Yesu pamuhera na wantumintumi watatu pawaweriti wankulawa kulugongu, lipinga likulu lya wantu waliwoniti na Yesu. 38 Muntu yumu mulipinga lili kabota pakalonga, “Mfundu! Nukuhiga gwakamlioli mwana gwangu, mwana gwangu gwa gweka! 39 Shamshera kamgaziyya, pamonga kamtenda katendi umatu na pamonga kamtenda kaweri na shisirika na lifulufulu limlawa mumlolou. Kendereyiti kumgaziya nentu pota nakumlekeziya kanongola. 40 Nuwaluwiti wafundwa wakuwi wamwusiyi shamshera kumbiti wasinda.” 41 Yesu kawankula, “Mwenga shiyiwuku shahera moyu na shana vidoda! Hashi hankali na mwenga na panuwahepelera mpaka ndii?” Shakapanu kamgambira muntu uliya, “Gumjegi mwana

gwaku panu.” 42 Mndemba ulii pakaveriti kankumgendera Yesu, shamshera uliya kamgusiya pasi, kumtenda shisirika. Kumbiti Yesu kamkalipira shamshera ulii, kamponiziyi mndemba, su kamupa tati gwakuwi. 43 Wantu woseri waliwangashiti kwa uwezu mkulu wa Mlungu. Wantu pawaweriti wankali wankulikangasha kila shintu shakatendit Yesu, yomberi kawagambiriti wafundwa wakuwi, 44 “Namlyaluwa shanuwagambiriti! Mwana gwa Muntu hawambati mumawoku ga wantu.” 45 Kumbiti wafundwa werewiti ndiri ntambu yakatakuliti. Shitwatira ashi shiweriti shififwa kwawomberi nawavimani, womberi watira kumkosiya ntambu yakatakuliti. 46 Palawiriti magambiziyanu pakati pawu wantumintumi walii, gaa yakaweriti mkulu nentu. 47 Yesu kavimaniti shawaliholiti, su kamtola mwana mdidini, kamgolosiya pakwegera na mweni, 48 na kawagambira, “Muntu yoseri ulii yakamhemera mwana mdidini ayu kwa litawu lyangu, kanshemera neni na yoseri yakanshemera neni, viraa kamshemera yumu ulii yakantumiti. Yoseri yakaweriti mdidini pakati penu ndo mkulu kuliku woseri.” 49 Yohani kankula, “Mtuwa, tumwoniti muntu pakawusya washamshera kwa litawu lyaku na twenga tumubera, toziya kaweriti ndiri mushipinga shetu.” 50 Yesu kamgambira, “Namuwabera, toziya yoseri yakamlema ndiri yumu pakati penu, kawuwega wa twenga gwenu.” 51 Shipindi pashiweriti pakwegera sha Yesu mewamtoli kugenda kumpindi, yomberi kagonjera mwanja gwa Yerusalem. 52 Kawatumiti wajumbi wamlongoleri na womberi wagenda mpaka mushijiji shimu sha Wasamariya, wamnyawili kila shintu. 53 Kumbiti wenikaya walema kumshemera toziya yomberi kaweriti kankugenda Yerusalem. 54 Su wafundwa wakuwi, ashina Yohani na Yakobu, pawawoniti hangu walonga, “Mtuwa, gufira tugushehi motu kulawa kumpindi guwagamizi?” 55 Yesu kawagalambukira na kawakalipira. 56 Shakapanu Yesu na wafundwa wakuwi wagenditi mushijiji shimonga. 57 Pawaweriti munjira wankugenda, muntu yumu kamgambira Yesu, “Hanukufati koseri kwagugenda.” 58 Yesu kamgambira, “Vibweta wawera na mpanga na wampongu wawera na vitukulo kumbiti Mwana gwa Muntu kahera pahala pa kwoyera.” 59 Kamgambira muntu gwingi, “Gunfati.” Kumbiti muntu ulii kalonga, “Mtuwa, gundeki huti nakamsiri tati gwangu.” 60 Yesu kamwankula, “Gwaleki wahowiti wawasiri wayawu wawahowiti. Gwenga gugendi gwakawubweri ufalumi wa Mlungu.” 61 Kuweriti na muntu gwingi yakamgambira Yesu, “Hanukufati Mtuwa, kumbiti gundeki huti ng’endii kuwaaga wantu wa ukaya kwangu.” 62 Yesu kamgambira, “Muntu yoseri pakanja kulima, pakagalambuka na kulola kumbeli kafaa ndiri kutenda lihengu Muufalumi wa Mlungu.”

**10** Shakapanu Mtuwa kawasyagula wamonga malongu saba na awili. Kawatuma wamlongoleri awili awili wagendi muvijiji vyoseri vyakafira kugenda yomberi. 2 Kawagambira, “Viboga nya kubena vivuwa, kumbiti wantu wakubena mulirambu lyakuwi. 3 Vinu su mgendi, muvimani handa nankuwatuma mwenga gambira mwawakondolu wawagenda pakati pa wamaminyi. 4 Namtolu muhaku gwakutulila mpiya, ama libegi, ama vilwatu, namumlamsiya muntu yoseri munjira. 5 Pamwingira mnumba yoseri, kwanja mtakuli hangu, ‘Ponga

iweri mnumba amu!" 6 Handa pakaweriti yakafira ponga, ponga yamwenga hayikali nayomberi, handa ndiri, ponga yamwenga hayiwawuyili mwaweni. 7 Mwikalii mnumba aiy pamliya na kulanda vyawakupanani, toziya yakanenda lihengu kafiruwa shibenamgongu shakuwi. Namgenda mala numba aiy ama yimonga. 8 Handa pamsoka muisi na wantu pawawashemerani, mlili vyawakupani, 9 muwaponiziyi walweli muisi ilii na muwagambiri wantu, 'Ufalumi wa Mlungu wapakwegera kwa mwenga.' 10 Kumbiti pamwingila muisi yoseri, wantu pawawalema kuwashemerani, muwuki na mlongi. 11 'Ata lidika lyalitulemeteriti mumagulu mwetu tulipunda na haliweri likalipuru. Kumbiti muvimanu kuwera Ufalumi wa Mlungu wapakwegera.' 12 Nakaka nukugambirani, lishaka lili Isi aiy hayipati azabu nkulu kuliku ilii ya wantu wa Sodoma. 13 "Shondi gwenga Kolazini! Shondi gwenga Betisayida! Handa mauzauza galawiriti kwa mwenga, megalawiri Tiru na Sidoni, wantu wakuwi mewavalini ngunu zya maguniya shipindi shivuwa na kulivaga mulivu kuleka vidoda vyawatenda. 14 Mlungu hakawapananani azabu nkulu nentu mulishaka lya kutoza kuliku Tiru na Sidoni. 15 Na gwenga Kafarinaumu, bagulikwisi mweni mpaka kumpindi kwa Mlungu? Hawakusulusi iyi mpaka mulirindi lyalihera upeleru." (Hadès g86)

16 Yesu kawagambira wantumintumi wakuwi, "Yakawapikanira mwenga kankumpinkira neni na yakawalema mwenga kanema neni, yakanema neni, ndo kamlema ulii yakantumiti." 17 Wantumini malongu saba na awili wawuyiti kwa manemu walonga, "Mtuwa, ata washamshera watujimila patuwakalipira kwa litawu lyaku!" 18 Yesu kawankula, "Numwoniti Shetani pakaguwitu gambira lupanda kulawa kumpindi kwa Mlungu. 19 Mpikaniri! Nukupani uwezu wa kutimbanga wanjoka na vipingini na uwezu mkulu kwajili ya makakala goseri ga Shetani, kwahera shintu shakuwatenduwa. 20 Kumbiti namnemelera toziya washamshera wawajimila, ira mnemeleri toziya matawu genu wagalemba kumpindi." 21 Shipindi shiraa shilii Yesu kanemeleriti kwa uwezu wa Rohu Mnanagala, kalonga, "Tati, Mtuwa gwa kumpindi na gwa paisi panu! Nonga mayagashii kwaku toziya guwalanguziya walii wahera mahala na guwafifa walii wanaluhalu na wanamahala. Yina Tati, ntambu yagufiriti gumweni aga galawili. 22 "Tati gwangu kanupiti neni vintu yoseri. Kwahera muntu yakammana Mwana ira Tati na kwahera yoseri yakammana Tati ira Mwana na yoseri yagagubutulitwi na Mwana."

23 Shakapanu Yesu kawagalambukira wafundwa wakuwi na kuwagambira, "Mbaka wawiwona vilii vyamuviwona mwenga. 24 Nukugambirani mwenga kuwera wambuyi wa Mlungu na wafalumi wafiriti kugawona galii gamugawoniti mwenga, kumbiti wagawona ndiri na kupikinira ntambu yampikaniriti mwenga kumbiti wapikinira ndiri." 25 Mfunda gwa Malagaliru kiziti na kufira kumjera Yesu. Su kamkosiya, "Mfundu, ntendi ashi mpati ukomu wa mashaka goseri?" (aiōnios g166) 26 Yesu kamwankula, "Walemba shishi Mumalagaliru Mlungu gakampananiti Musa? Kupikanira ntambu yampikaniriti mwenga kumbiti wapikinira ndiri. Gwenga gugamana hashi?" 27 Muntu ulii kawankula, "Gumfirii Mtuwa Mlungu gwaku kwa moyu gwaku goseri na kwa rohu yaku yoseri na kwa makakala gaku goseri na kwa mahala gaku goseri na gumfirii muyagu ntambu yagulifira gumweni." 28 Yesu kamgambira, "Guwankula weri, gutendii

ntambu iraayi hagupati ukomu wa mashaka goseri." 29 Kumbiti mfunda gwa Malagaliru kafiriti kuliranguziya handa kahera vidoda, su kamkosiyyi Yesu, "Gwapakwegera gwangu ndo gaa?" 30 Yesu kamwankula, "Kweniti na muntu yamu yakaweriti kankusuluka kulawa Yerusalem, kaweriti kankugenda Yeriku. Pakaweriti munjira, wamvamiya wamajambazi wamkoma na kumpoka vintu vyakuwi wamleka kankugalagata nusula kahowi. 31 Shintu shashilawiti paliya, kweniti na mkulu gwa numba ya Mlungu kaweriti kankupita njira ilailii, kumbiti pakamwoniti muntu yawamkomiti ulii, kapititi patali uwega wingi kagenda. 32 Ntambu ilailii Mlawi kapititi njira ilailii, kumbiti pakamwoniti muntu yawamkomiti ulii kapititi patali, uwega wingi su kagenda. 33 Kumbiti Msamariya yakaweriti kankugenda mwanja kasokiti paliya pakaweriti muntu ulii na pakamwoniti muntu ulii, kamwonera lusungu. 34 Kamgendera, kampakaziya lipaki pamuhera na divayi muvironda vyakuwi na kumtawa, shakapanu kamweniziya mupunda gwakuwi, kagenda nayu mpaka mnumba ya kugonja wahenga kamlwaziya. 35 Shirawu yakuwi kalaviya mpiya mbili kumpanani kananumba ya kufikira wahenga na kamgambira, 'Gumloleli weri muntu ayu na pampuya hanukulipi shoseri shagutumiyiti kwa muntu ayu.'" 36 Yesu kamaliliti kulonga kwa kukosiya, "Ntambu yamlihola, pakati pa wantu watatu awa, ndo gaa kaweri kapakwegera gwa muntu yakakomiti na majambazi?" 37 Mfunda gwa Malagaliru kamwankula, "Uliya yakamwoniriti lusungu." Yesu kamgambira, "Gugendi gwakatendi ntambu iraayi." 38 Yesu pamuhera na wantumintumi wakuwi pawaweriti mumwanja, wingira mushijiji shimu waliwona na mdala yamu yawamshema Marita kamshemera ukaya kwakuwi. 39 Marita kaweriti na muhasha gwakuwi yawamshema Mariya, yakalivagiti pakwegera pamagulu ga Yesu pakapikanira mafundu gakuwi. 40 Marita kaweriti kankunyoganyoga na vimonga, su kamgenderiti Yesu na kumgambira, "Mtuwa, iweri hashi gumleka muhasha gwangu kandekeeri neni nyoginyogi gweka yangu? Gumgambiri kizi, kantangi!" 41 Mtuwa kamwankula, "Marita, Marita! Gwankunyoganyoga na kuligaziya na vintu vivuwa, 42 kumbiti shintu shimu hera shifiruwa. Mariya kasyangula shintu shiherepa nentu na kwahera muntu hakampoki."

**11** Lishaka limu Yesu kaweriti pahala tunga pakaluwa Mlungu. Pakamaliriti kuluwa Mlungu, yamu gwa wafundwa wakuwi kamgambira, "Mtuwa, gutufundi kuluwa Mlungu gambira Yohani Mbatisa ntambu yakawafunditi wafundwa wakuwi." 2 Yesu kawagambira, "Pamluwa Mlungu mlongi hangu, 'Tati, Litawu lyaku likwisi, Ufalumi waku wizi. 3 Gutupanani shiboga shetu sha kila lishaka 4 Gutulekiziyi vidoda vyetu, Mana twenga tuwalekeziya woseri yawatutenditi upyota. Pota nagututula mukujerwa.'" 5 Na Yesu kawagambira wantumintumi wakuwi, "Payiwera yamu gwenu pakagenda ukaya kwa ganja gwakuwi pasbiru na kumgambira, 'Ganja, shondi shondi nyagu gunkopeshi mabumunda mitatu. 6 Ganja gwangu yakaweriti mumwanja, kapitira pakaya pangu na neni nahera shiboga shakumupa.' 7 Na payiwera ganja gwaku kankuwankula kulawa mnumba, 'Nagung'aziya! Mlyangu gutatwa kala, neni pamuhera na wana wangu tugenja kala. Na hapeni numuki kukupanani shintu shoseri.' 8 Nakaka nankuwagambirani, ata pakalema kwimuka na kukupanani mabumunda toziya gwenga gwa ganja gwakuwi,

kumbiti pagwendereya kumgaziya kwa kumluwa hakimuki na kukupanana shoseri shagufira. 9 "Su nankuwagambira, guluwi na hampananwi, gusakuli na haguwon, gutendi hodi na hamvugulirwi. 10 Mana woseri yawaluwa hawapananwi na woseri yawsakula, hawawoni na mlyangu haguvugulwi kwa kila muntu yakatenda hodi. 11 Mwana pakamluwa tati gwakuwi somba, hashi hakampanani njoka badala ya somba? 12 Na pakamluwa ligi, hakampanani shipinini? 13 Su payiwera mwenga yamuwer na vidoda, muvimana kuwapanana viherepa vyawaluwa wana wenu. Nakaka Tati gwenu gwakumpindi hakatendi kupita mwenga, hakawapanani Rohu Mnanagala walii yawamluwa!" 14 Yesu kaweriti kankumwinga shamshera yakamtendit muntu yumu kaweri bubu. Su shamshera ulii pakamlawiti, muntu ulii kaweziti kutakula. Lipinga lya wantu lilikangashiti, 15 kumbiti wantu wamu mulipinga lili walonga, "Belizebuli, mkulu gwa washamshera ndo yakampananiti makakala ga kuwalaviya washamshera." 16 Wamonga wafiriti kumjera Yesu, su wamgambira kawalanguziy mauzaiza kulonga nakaka Mlungu ndo yakamtumiti. 17 Kumbiti Yesu kavimaniti kala shawalihiola, su kawagambira, "Ufalumi woseri waubagulika weni vipinga vipinga vyavisingana vyeni hapeni vilikali, kaya payibagulika yeni mpaka iyagamili. 18 Su handa ufalumi wa Shetani pawuweru muvipinga na pawalikoma weni, hauwendereyi hashi? Mlonga kuwera ndavya washamshera toziya Belizebuli kanupiti makakala ga kutenda aga, 19 handa nen i nankuwawusiya washamshera kwa likakala lya belizebuli, hashi wafata wenu wawawusiya kwa uwezu gaa? Wafata wenu hawaweri watoza wenu! 20 Kumbiti payiwera nankuwinga washamshera kwa makakala ga Mlungu, su muvimani kuwera Ufalumi wa Mlungu usoka kala kwa mwenga. 21 "Muntu kana makakala pakawera na silaha zoseri, pakalolera numba yakuwi mweni, vyoseri vyakaweriti navi haviweri salama. 22 Kumbiti pakiza muntu kana makakala kuliku yomberi pakamkoma na kumsinda, hakatoli silaha zoseri zakalitumbiriti muntu ulii na kugawana ulunda wakuwi. 23 "Yoseri yakawera ndiri uwega wa neni ndo nakaka kanema neni na yoseri yakajoinira ndiri pamuhera na neni, ayu ndo kapalasiya. 24 "Shamshera pakawingwa kulawa kwa muntu, kayerayera mlaa mushiwaala pakasakula pakwoyera. Pakapata ndiri pakwoyera, kalitakuzya mweni, 'Hambuyi kunumba kwangu kwandawiti.' 25 Pakawuya na kwona numba ilii wayifagira na kuiyherepizya. 26 Su kagenda kuwatola washamshera wayagui wamonga saba wadoda kuliku yomberi, woseri wagenda kumwingira muntu ayu. Su ntambu ya muntu ayu hayiweri idoda kuliku ntambu yayiweriti kwanja." 27 Yesu pakaweriti kankutakula hangu, mdala yumu kulawa mulipinga lya wantu kamgambira, "Mbaka mdala yakakuleriti na kukunoniziya!" 28 Kumbiti Yesu kamwankula, "Mbaka nentu kwa wali yawapikanira shisoweru sha Mlungu na kushijimira" 29 Lipinga lya wantu palimzingiti Yesu, kendereyiti kutakula, "Shiyiwuku shikondola na shashihera uwaminika kulongolu kwa Mlungu! Mfira mauzaiza, kumbiti hapeni mpananwi liuzauza lyoseri lili ira hampananwi liwuzawuza lya Yona." 30 Ntambu ira ilii Yona mbuyi gwa Mlungu pakaweriti lilangalir kwa wantu wa Ninawi, su Mwana gwa Muntu hakaweri lilangalir kwa wantu wa mashaka aga. 31 Malikiya gwa kusika hakalawili

shipindi shiyiwuku ashi pashitzwa na yomberi hakawatozi. Toziya mweni kagendit mwanja kulawa kutali, kiziti kuvipikinira visoweru nya luhala lwa mfalumi Selemani, kumbiti panu kwana mkulu kuliku Selemani! 32 Mulishaka lya kutoza, wantu wa Ninawi hawagoloki pamuhera na shiyiwuku ashi na womberi hawashitozi. Toziya wantu wa Ninawi walekiti vidoda vyawatendit pawamupikaniriti Yona pakabwera, kumbiti panu kwana shiwtatila shikulu kuliku Yona. 33 "Kwahera muntu yakawasha shikoroboy na kushigubikira na mufiniku, ira hakashituli pashintambi, su wantu pawingira mnumba wapati kuwona kulangala. 34 Masu gaku ga gambira shikoloboyi sha nshimba. Masu gaku pagawera makomu, nshimba yaku yoseri hayiweri ilangala, kumbiti masu gaku pagawera gaherepa ndiri, nshimba yaku yoseri hayiweri muluwindu. 35 Su gwikal weri, gulangala gwaguweriti mngati mwaku naguweri luwindu. 36 Handa nshimba yaku yoseri paiwera ilangala, pota kuwera pahala poseri pa luwindu, nshimba ayi hayilangali nakaka gambira shikoloboyi ntambu yashikulangalira kwa gulangala wakuwi." 37 Yesu pakamaliriti kulonga, Mfalisayu yumu kamshemeriti ukaya kwakuwi waliyi shiboga pamuhera, su Yesu kagendit na kulisaga kuliya shiboga. 38 Mafalisayu walikangashira pawamwoniti kankulya shiboga pota kugulula huti mawoku. 39 Su Mtua kamgambira, "Mwenga Mafalisayu mgulula vikombi na sahani kwa kunja kumbiti mngati mmema Iwamata na vidoda. 40 Mwawazyigizigi mwenga! Mlungu ndo yakanyawiti kunja, kayi kanyawiti mngati. 41 Kumbiti muwayupi wahushu shili shashiweriti muvikombi na musahani na kila shintu hashiweri shiherepa kwa mwenga. 42 "Shondi mwenga Mafalisayu! Mwankumupa Mlungu zaka zya binzari na mshisha na mihamba yamonga na uganu pamlema yagamfirizziy Mlungu na ufiru wa Mlungu. Vitwitali avi mfiruwa muviloli weri pota na kulyaluwa vyamonga. 43 "Shondi mwenga Mafalisayu! Mfira kulisaga palongolu pawapapanana ligoya munumba za Mlungu na kukulamsiyani kwa ligoya pahala pa soku. 44 Shondi mwenga! Toziya mulifana na mapumba yagalififa, wantu pawagendagenda kunani kwakuwi pota na kuvimana." 45 Yumu gwa Wafunda wa Malagaliru kamgambira, "Mfundu, pagutakuliti hangu, gutuhigilanga na twenga vilavi." 46 Yesu kamwankula, "Shondi mwenga wafunda wa Malagaliru! Muwatwika wantu visanka vipapika ndiri, kumbiti mwaweni mwenga muweza ndiri ata kwa shala kuwatanga. 47 Shondi mwenga! Mganyawa mapumba gahererega wambuyi wa Mlungu, weni wazewi wenu wawalagit. 48 Su mgapitawulira na kugajimira galii gwatendit wazewi wenu, wawalagit wambuyi wa Mlungu, na mwenga mugajengera mapumba gawu. 49 Toziya ayi Luhala lya Mlungu lutakuliti hangu, 'Hanuwajegeri wambuyi wa Mlungu na wantumintumi, kumbiti hawawalagi wambuyi wa Mlungu wamu na kuwatabisya wamonga.' 50 Su wantu wa shipindi ashi hawatozw kwa kuwalaga wambuyi wa Mlungu kwanjira pawanyawiti pasipanu, 51 kwanjira pawamlagit Abeli mpaka Zakariya ulii yawamlagit pakati pashtitalawanda sha kutambikira, pahala Pananagala. Yina, nakuwagambira, wantu wa shipindi ashi hawatozw kwa matendu gawu. 52 "Shondi mwenga wafunda wa Malagaliru! Muufifa ufunguu ulii wa mlyangu gwa mahala na mwaweni mwenga hapeni mwingiri na muwalewlera woseri yawafira kwingira." 53

Pakaweriti kankuwuka palii, wafunda wa Malagaliru pamuhera na Mafalisayu wanjiit kumgambira pawambeziya nentu na kumkosiyi kwajili ya vintu vivuwa, **54** pawajera kumgomiziyi pakatakula shintu shipayira su wapati pakumbatira.

**12** Maelufu ga wantu pawaliwoniti pamuhera, ata waweriti wankultimbanga, Yesu kawagambiriti huti wafundwa wakuwi, "Mlioleri weri na simika ya Mafalisayu, nana mana ufyangu. **2** Kila shintu shawashigubikiti hashiweri paweru na kila bada hayimaniki. **3** Su vyoseri vyamtakuliti muluwindu havipikaniki paluwala, ata vilii vyamulipewpewra shipindi pamtitati milyangu havibweri panani pa numba. **4** "Nukugambiranii waganja wangu, namuwatira woseri yawalaga nshimba kumbiti wasinda kutenda shintu shimonga nentu. **5** Hanuwalanguziyanii gwa kumtira, mumtiri Mluntu, ayu pakawalaga kala kana uwezu wa kumwasira muntu mumotu gwa Jehanamu. Munjimiri, ayu ndo yumu gwa kumtira! (**Geenna g1067**) **6** "Iwera ndiri washomolu wamuhanu wawauwuza kwa senti ndikandika mbili? Kumbiti Mluntu hapeni kamuwaluvi shomolu ata yumu. **7** Ata vilii zya mumtuwi mwenu waziwalangiti kala. Su namtira, mwenga wa mana nentu kuliku washomolu wawuwa! **8** "Nankuwagambira nakaka, kila muntu yakatakula kulongolu kwa wantu kulonga ndo gwaneni, Mwana gwa Muntu hakatakulii kulongolu kwa wantumintumi wa kumpindi wa Mluntu kuwera muntu ayu ndo gwakuwi. **9** Kumbiti woseri yawanema kulongolu kwa wantu, Mwana gwa muntu viraa hakawalemi kulongolu kwa wantumintumi wa kumpindi wa Mluntu. **10** "Na yoseri Yakamtakulira visoweru vidoda mwana gwa Muntu hakalekiziwi, kumbiti yoseri yakamwigilanga Rohu Mnangala hapeni kalekeziwi. **11** "Pawawabata na kuwajega munumba za Mluntu, ama kwa wakulu na wakolamlima, namulihola hola ntambu yakutakula ama ntambu ya kujitetaya. **12** Toziya Rohu Mnangala shipindi shiraa shilii hakawafundi ntambu yakutakula." **13** Muntu yumu mulipinga lya wantu kamgambiriti Yesu, "Mfundu, gumgambiri mlongu gwangu tugawani uhala yakanulekeriti tati gwetu." **14** Yesu kamwankula, "Ganja gwangu, gaa yakantyeka neni weri mtoza gwenu?" **15** Su kawagambira woseri, "Muweri masu na muliloli weri na ntambu zoseri za matamatia, toziya makaliru ganakaka ga muntu galitumbira ndiri vintu vivuwa vyakawera navi." **16** Yesu kawagambira mfanu agu, "Kuweriti na mlunda yumu yakaweriti na lirambu lyakuwi lyalieriti viboga nentu. **17** Kanjiti kulihiola mumoyu mwakuwi pakalonga, 'Nahera pahala pa kutula viboga vyangu vyoseri. Su hantendi hashi?' **18** Kaligambiriti mweni, 'Hantendi hangu, hambomoli hanja zyangu zoseri na kunyawa nkulu nentu, su hantuli viboga vyangu na lunda zyangu zimonga. **19** Shakapanu hanuligambiri mweni, Muntu yakana bahati! Gwana vintu vivuwa viherepa vya kuliya vinja ivuwa. Guvibojoli, vinu su gulii, gulandi na gulinemiziyi gumweni!" **20** Kumbiti Mluntu kamgambira, 'mzyigizigyi gwenga! Leri pashiru rohu yaku hayitolwi. Vinu gaa hakatoli vintu vyoseri vyaguvituliti kwajili yaku gumweni?" **21** Na Yesu kamaliriti pakatakula, "Ayi ndo ntambu hayiweri kwa muntu ulii yakalitulira ntambu kwajili yakuwi mweni kumbiti hapeni kaweri mlunda kwa Mluntu." **22** Yesu kawagambira wafundwa, "Nankuwagambira mleki kulihiola hola makaliru genu ama nguwi

zya kuvala. **23** Ukomu wa mana nentu kuliku shiboga na nshimba yana mana nentu kuliku nguwi. **24** Mloli wampongu, wayala ndiri ama wabenanga ndiri, kayi wahera ata luhanja lwa kutulila viboga, kumbiti Mluntu kawapanana shiboga! Mwenga muwera na mana nentu kuliku wampongu! **25** Kwana muntu yoseri pakati peru yakawenza kwongera mweni makaliru gakuwi ata kwa saa yimu? **26** Handa pamuweza ndiri ata kutenda shintu shididini, iwna hashi mulihola hola vintu vimonga? **27** Muloli mawuwa ga kuntundu ntambu yagakula, gatenda ndiri lihengu ama galinyawa ndiri geni. Kumbiti nukugambiranii kuwera Mfalamu Selemani pamuhera na ulunda wakuwi woseri kapatiti ndiri kuvalisiwa gambira mawuwa aga. **28** Payiwera Mluntu kaluvalusiya luhamba lya kuisi, Iweni lero luwera na shirawu walwasila pamotu, ashi ndiri hakawatenderi nentu mwenga? Mwenga yamuwera na njimiru ndidini! **29** "Su namuligaziya kwa kusaluka shintu sha kuliya ama shintu sha kulanda. **30** Toziya wantu yawamumana ndiri Mluntu pasipanu wavisakula nentu vintu vyoseri avi. Tati gwenu kavimana mfira vintu avi. **31** Kumbiti msakuli huti Ufalamu wa Mluntu na hakawapanani vintu avi. **32** "Mwenga shipinga shididini namtira, toziya Tati gwenu kafira kuwapanana Ufalamu. **33** Muwazi vyoseri vyamuwera navi na muwapanani mpiya wahushu. Mulinyawili mihaku yayidegeka ndiri na mtuli ulunda wenu kumpindi kwa Mluntu, kweni aku hapeni ipungulwi toziya khawera mpoka yakawenza kwiwa, ama wameyi yawaweza kuhalibisiya. **34** Ulunda waku pawuvera, ndo na moyu gwaku haguweri. **35** "Muweri kala kwa kila shintu shashiza na muviwashi vikoloboyi vyenu, **36** gambira wantumintumi yawamuhepera mtuwa gwawu yakiza kulawa mumsambu gwa ndowa. Pakawera kankwiza na kutenda hodi, su hawamvugulili milyangu kamukamu. **37** Mbaka kwa walii wantumintumi, mtuwa gwawu pakiza hakawawoni wankali masu! Nukugambiranii nakaka, hakavuli nguwi yakuwi, nakuwagambira walivagi pasi na kuwatendera. **38** Hawaweri na manemu ga ntambu gaa handa pakawawona wankali masu, ata pakiza pashiru ama pamandawira! **39** Muvimani nakaka kuwera handa mweni kana numba pakavimaniti shipindi shakwiza mpoka, hapeni kamleki mpoka kubomolanga numba yakuwi. **40** Na mwenga viraa, muweri kala, toziya Mwana gwa Muntu hakizi shipindi shamumana ndiri." **41** Peteru kamgambira, "Mtuwa, mfanu agu ndo kwajili ya twenga, ama kwajili ya kila muntu?" **42** Mtuwa kawankula, "Ndo gaa yakawera ntumintumi kaaminika na yakana mahala? Ndo ulii mtiwa gwakuwi yakamtula kaweri mlolera gwa numba na kuwapanana wantumintumi wamonga wa mtiwa gwakuwi kwa shipindi shifaa. **43** Mbaka yakuwi ntumintumi ulii, mtiwa gwakuwi pakawuya hakamwoni pakatenda hangu. **44** Nakaka nukugambiranii, mtiwa hakampanani ukulu gwa vintu vyakuwi vyoseri. **45** Kumbiti handa ntumintumi pakalitakulila mweni mumoyu, kuwera mtiwa gwakuwi kakawa shipindi shiwa nentu kwiza, su kanja kuwakomanga wantumintumi wamonga, woseri wapalu pamuhera na wadala, su kalanda na kuliya shiboga pamuhera na kulanda ujimbi, **46** shakapanu mtiwa gwakuwi ntumintumi ulii hakizi lishaka na shipindi shakashima ndiri. Mtiwa hakamdumili vipandi vipandi na kumwasira kunja na kumtula mushipinga shimuhera na yawajimira ndiri. **47** "Ntumintumi yakavimana shakafira mtiwa gwakuwi kutenda,

kumbiti kawera ndiri kala kutenda, hawamkomi nentu. **48** Kumbiti ntumintumi yakavimana ndiri shilii shakafira mtuwa gwakuwi, na vira a katenda shilii shamtenda wamkomi, hawamkomi padidika. Yawampanganiti vivuwa hawamdayi vivuwa, kumbiti yawampanganiti vivuwa nentu hawamdayi vintu vivuwa nentu. **49** "Niza kukoziya motu pasipanu, hera hangu meguweri gwakiti kala! **50** Nana ubatizu weni nfiruwa nuwanki na ntabika nentu mpaka ukamiliki. **51** Mulihola niza kujega ponga pasipanu? Ndala, kumbiti niza kupalanganyiya. **52** Kwanjira vinu na kwendeleya kaya ya wantu wamuhuru hawapalanganyiki na wantu watatu hawalisingani kwa wantu wawili na wantu wawili hawalisingani kwa wantu watatu. **53** Watati hawalisingani na wana wawu na wana hawalisingani na watati na wamawu hawawalemi wahinga wawu na wahinga hawawalemi wamawu na wanahonga hawawalemi wamika mwana na wamika mwana hawawalemi wanahonga wawu." **54** Yesu vira a kawagambiriti wantu, "Pamuwona liwundi lilawira kushana, mala mlonga hakatowi na nakaka vula itowa. **55** Pamuwona lihemuhemu lya kusika lyankuvuma, mlonga hakuweri na mshenji na nakaka iwera. **56** Mwafayangu mwenga! Muvimana kutunga lishaka ntambu yaliwera kwa kulola isi na liyera, kumbiti kwa ntambu gaa muvimana ndiri mana ya shipindi ashi?" **57** "Ntambu gaa msinda kuamuwa maweni kutenda shitwatira shiheri? **58** Handa mstaki gwaku kankukujega pashizyungu, iherepa nentu mulikoli mawoku pamuvera mwankali munjira. Pamutenda ndiri hangu, nakakujega kwa mtoza mweni hakakujegi kwa wamanjigila na womberi hawakutuli mushibetubetu. **59** Nakaka nukugambira hapeni gulawi mulii mpaka gulipi ata ligwala lya kumalalira."

**13** Shipindi shilii wantu wamu yawaweriti palii wamgambiriti Yesu kwajili wantu wa Galilaya weni Pilatu kawalagiti pawaweriti wankulaviya tambiku kwa Mlungu. **2** Yesu kawakosiya, "Toziya wantu wa Galilaya wawalagiti kwa njira ilii, milihola kuwera waweriti na vidoda kuliku wantu wa Galilaya wamonga? **3** Neni nonga, ndala! Nukugambirani kuwera handa pamlema kuleka vidoda vyamtenda, hamhowi ntambu yawahowiti womberi. **4** Ntambu gaa kwajili ya wantu lilongu na wanani wa Silowamu yawahowiti shipindi mnara paguwatulukiriti? Milihola kuwera womberi waweriti wanavidoda kuliku wantu wamonga wawalikala Yerusalem? **5** Ndala! Nukugambirani mwenga, handa pamlema kuleka vidoda vyamtenda, hamhowi ntambu yawahowiti womberi." **6** Su Yesu kawagambiriti mfanu agu, "Kuweriti na muntu yumu, keniti na mtera gwa tini mulirambu lyakuwi. Kagenditi kwapa tini mumtera kumbiti kapata ndiri. **7** Su kamgambiriti ntumintumi gwa lirambu, 'Guloli, kwa mivinja mitatu paniza kwapa mabwajubwaju mumtera gwa tini, kumbiti nugawona ndiri. Gugudumuli! Toziya gumalira hera litapaka.' **8** Kumbiti ntumintumi kamgambira, 'Mtuwa, guguleki hutu kwa shinja shimu hera, hanugulimili na kugulekera mboto. **9** Pagulera mabwajubwaju shinja shankwiza, hayiherepi nentu, kumbiti pagulera ndiri su guweza kugudumula.'" **10** Yesu kaweriti munumba ya Mlungu mulishaka lya kwoyerwa pakafunda. **11** Palii peniti na mdala yakeniti na shamshera yakamtenda kalwali mivinja lilongu na nane, kaweriti na shibyongu ata kasinditi kugoloka. **12** Yesu pakamwoniti kamshema, "Mawu,

su guponiziva ulweli waku!" **13** Kamkulila mawoku gakuwi, na palaa palii shibyongu shihuka na kawera safi, su kamkwisiti Mlungu. **14** Mkulu gwa numba ya Mlungu kaweriti kakalala Yesu pakamponiziyiti mulishaka lya kwoyerwa, su kawagambiriti wantu, "Kwana mashaka sita gamuweza kutenda lihengu, mwizi mumashaka aga muponiziwi malweli genu, namwiza Mulishaka lya kwoyerwa!" **15** Mtuwa kamwankula, "Gwamfyangu gwenga! Ndo gaa pakati penu mekamvuguli ng'ombi ama punda gwakuwi kulawa mulizizi na kumtenda kalandi mashi ata payiwera lishaka lya kwoyerwa? **16** Vinu su peni panu kwana muhinga gwa Aburahamu ndomweni Shetani kamtenda shibyongu kwa mivinja lilongu na nane, su iherepa ndiri kumponiziyi mulishaka lya kwoyerwa?" **17** Kuwankula kwakuwi kuwatendti wadoda wawoni soni weni, kumbiti wantu wamonga wanemeleriti toziya ya vitwatira vyakatendti. **18** Yesu kakosiyiti, "Ufalumi wa Mlungu ulifana na shishi? Nuufaniziyi na shintu gaa? **19** Ulifana hangu. Muntu katola mbeyu ndidini nentu ya haradali na kuyala mulirambu. Mbeyu imera na kuvera mtera, na wampongu wiza na kunyawa vitukulu vyawu mumitambi." **20** Kayi Yesu kakosiyi, "Hanuufaniziyi Ufalumi wa Mlungu na shintu gaa? **21** Ulifana na simika yakatoliti mawu yumu na kuyihanganyiya pamuhera na ubumu vipimu vitatu, su ubumu woseri ututumuka." **22** Yesu kendereyti na mwanja gwakuwi kugenda muisi na muvijiji, pakafunda wantu na pakanyawa njira yakuwi kugenda Yerusalem. **23** Muntu yumu su kamkosiya, "Mtuwa, wantu hawawalopoziyi ndo wadidini hera?" Yesu kawagambiriti, **24** "Mkamaliri nentu kwingira mumlyangu mdidini, toziya wantu wawuwa hawajeli nakaka kwingira kumbiti hapeni wingiri. **25** Mkulu gwa numba hakimuki na kutata mlyangu, mwenga hamgoloki kunja na kwanja kukota mlyangu na kulonga, 'Mtuwa, mtuwa! Gutuvuguliri mlyangu!' Nayomberi hakawankuli, 'Nuwamana ndiri mwenga na pamlawa!' **26** Su mwenga hamwankuli, 'Tuliya na kulanda pamuvera na gwenga, na gwenga gutufunditi muisi yetu!' **27** Kumbiti yomberi kayi hakalongi, 'Nupamana ndiri pamlawa. Muwu kulawa kwaneni mwoseri mtenda vidodal!' **28** Su panu hamulili na kugayagaya menu genu pawakwasirani kunja na hamuwaloli Aburahamu na Isaka na Yakobu na wambuiy wa Mlungu Muufalumi wa Mlungu! **29** Wantu hawizi kulawa kwagulawa mushenji na kwaguzyeta mushenji, kulawa kushana na kusika, su hawaweri mumsambu Muufalumi wa Mlungu. **30** Su woseri yawawera wa upeleru hawaweri wa kwanja, na woseri yawawera vinu wa kwanja hawaweri wa upeleru." **31** Shipindi shilaa shiliya Wamaafalisayu wamu wamwiziriti Yesu na kumgambira, "Gufiruwa guwuki panu na gugendi pahala pingi, toziya Herodi kafira kakulagi gwenga!" **32** Yesu kawankula, "Mgendi mwakamgambiri shibweta ulii hangu, 'Nankuwalaviya washamshera na kuwaponiziyi walwelii lero na shilawu, na lishaka lya tatu hamalili lihengu lyangu.' **33** Vila vilii mpaka nweri mumwanja lero, na shilawu, na lishaka limonga, toziya iherepa ndiri kwa mbuyi gwa Mlungu wamlagi kunja kwa Yerusalem. **34** "Yerusalem! Shondi shondi Yerusalem bamu! Guwalaga wambuiy wa Mlungu, guwagumanga kwa mabuwi walii yawatumitwi kwaku! Vipindi vivuwa nfira kuwatula wana waku mumawoku mwangu gambira nkuku pakavigupika vyana vyakuwi kwa mbapatiru zyakuwi,

kumbiti gwenga gunema! 35 Su hawakulekeli gumweni numba yaku. Nukugambira nakaka gwenga hapeni muwoni mpaka shipindi shiza pamtakula, ‘Mlungu gumtekeleri ulii yakiza mulitawu lya Mtuwa.’

**14** Lishaka limu lya kwoyera, Yesu kagenditi kuliya shiboga kwa yumu gwa walongoziya wa Mafalisayu, na wantu wawareriti palii waweriti wankumlola handa hakatendi shishi. 2 Muntu mweni magulu na mawoku gakuwi gatutuma, kamwiziliti Yesu, 3 na Yesu kawakosiyiti wafunda wa Malagaliru na Mafalisayu, “Hashi, Lilagaliru lya twenga lituruusu kuponiziya mulishaka lya kwoyera?” 4 Kumbiti womberi watakula ndiri shintu. Yesu kamshinkula muntu ulii na kumponiziya na kamleka kagendi zyakuwi. 5 Su kawagambira, “Kwana muntu yoseri pakati penu yakawera na mwana ama ng’ombi yakapatukiliti mulirindi mulishaka lya kwoyera su hapeni kamlaviyi toziya ya lishaka lya kwoyera?” 6 Woseri wasinda shakutakula, su wanyamalira jii. 7 Yesu kaloliti wahenga wamu ntambu yawasyagula pahala paherepa nentu, su kawagambira woseri mfanu agu, 8 “Muntu yoseri pakakushemerani mumsambu gwa arusi, namlivaga pahala paherepa nentu. Mana pamonga kwana muntu yakawera mkulu kuliku gwenga wamshemera, 9 Na ulii mwenikaya kakugambili, ‘Gumlekeli shiti ayu.’ Su palii haguwonni soni na hagugendi kulivaga pahala pa upeleru. 10 Ira pagushemelwa, gugendi na kulivaga pahala pa upeleru, su mweni kaya gwaku hakizi kwaku na kukugambira, ‘Ganja gwangu, gwizi uganu, pahala paherepa ng’anjii.’ Palii hagupananwi ligoya palongolu pa wahenga wamonga woseri. 11 Kwa woseri yawalikweniziya hawawasulusiyi, na woseri yawalisulusiya weni hawawakweniziyi.” 12 Shakapanu Yesu kumgambira na ulii yakamshemera, “Handa pagutenda msambu paliwala ama pashiru naguwashemera waganja waku ama walongu waku ama wapakwegera waku, toziya hawakushemerini na gwenga vira, na kwanjira ayi hagupati shilii shagutenditi kwawu. 13 Gwenga pagutenda msambu, guwashemeli wahushu, na wavibyeketu, na wana lvisi, 14 na hagutekelelwi, toziya hapeni wakulipi shilii shagutenditi kwawu. Mlungu hakakulipi gwenga mulishaka lya wantu waheri pawazyuka.” 15 Yumu gwa wantu yawalivagit i kulongolu kwa meza kapikaniriti aga, kamgambiriti Yesu, “Mbaka woseri hawawalivagi mumsambu Muufalumi wa Mlungu!” 16 Yesu kamgambira, “Kwana muntu yumu yakatenditi msambu mkulu na kawashemiriti wantu wawuwa. 17 Payiweriti shipindi sha msambu, kawatumiti wantumintumi wakuwi wagendi wakagambiri waliu yawashemiriti, ‘Wizi, toziya kila shintu shiweri kala!’ 18 Kumbiti wantu woseri, yumu pa ymonga wanji kulonga toziya ya kuleka kwiza. Muntu gwa kwanja kamgambiriti ntumintumi, ‘Hemeriti lirambu su nfiruwa ng’endi nukaliloli, su nduwa hapeni nizi.’ 19 Muntu gwingi katakula, ‘Hemeriti wang’ombi lilongu limu na nankugolokera kugenda kuwajera mulirambu, su nduwa hapeni nizi!’ 20 Na ymonga katakula, ‘Neni nyuga mdala, su hapeni nizi.’ 21 “Su ntumintumi kawuya na kumgambira goseri mtuwa gwakuwi. Mtuwa ulii kakalaliti nentu na kumgambira ntumintumi gwakuwi, ‘kanongola gugendi munjira na mupipenyu vya muisi, gwakawajegi wahushu, na wavibyeketu na wanawalisi wavyibyeketu wamonga.” 22 Pamberi ntumintumi

kalonga, ‘Mtuwa, vitvatira vitendeka ntambu yagutakuliti, kumbiti mwana fasi mnumba.’ 23 Su mtuwa kamgambiriti ntumintumi, ‘Gugendi munjira na mupipenyu, guwagambiri wantu mpaka wizi, su numba yangu hayimemi. 24 Nukugambira nakaka kwahera muntu ata yumu pakati pa walii yawawashemeriti hakalambiti ata tyee shiboga shanenii!’ 25 Palii lipinga likulu paliweriti lyankugenda pamuvera na Yesu, yomberi kagalambuka na kuwagambira, 26 “Woseri yawiza kwa nenii uganu wawaifira tati na mawu wawu, wadala na wana, walongu na wadada wawu, ama womberi, hapeni waweri wafundwa waneni. 27 Woseri yawatola ndiri lapingika lwatu weni na kumfata hapeni waweri wafundwa wangu.” 28 “Handa yumu pakati pa mwenga yakafira konyawa mnara, kwanja kalivaga hutii pasi na kulihola galama zakuwi, pakalola handa kana mpii zitosha za kumalira lihengu. 29 Handa gwahera mpiya, pagunyawiti liyanjru hapeni guwezi kumalira konyawa mnara, na woseri pawalola galii gagalawiriti hawakuseki. 30 Womberi hawalongi, ‘Muntu ayu yakanjiti konyawa mnara kasinda kumalira lihengu!’ 31 “Mfalumi yakawera na wantu elufu lilongu limu pakagenda kumkomma mfalumi yumonga yakawera na wantu elufu malongu mawili, mpaka hutii yomberi kalivagi kulihola handa kana makakala ga kuukoma ufalumi umonga. 32 Handa pakahera makakala, hakawatumti wajumbi walioni na mfalumi yumonga, kumkosya mashaliti ga ponga uganu yomberi kankali ka kutali.” 33 Yesu kamaliriti kwa kutakula, “Ntambu ira ayi kwahera ata yumu pakati penu hakaweri mfundwa wangu mpaka hutii guleki kila shintu shakaweriti nashi. 34 “Munu guherera, kumbiti munu pagukola ndiri kwahera njira ya kugutenda gukoli kayi. 35 Su gufaa ndiri ata pawitira multapaka ama kuwera mbotu, hawagwasii kutali. Yakana makutu kapikaniri!”

**15** Lishaka limu watoza kodi wavua pamuvera na wanavidoda wiziti kumpikinira Yesu, 2 Wamafalisayu na wafunda wa Malagaliru wanji kung’ong’o, mumoyu mwawu, walonga, “Muntu ayu kuwashemera wanavidoda na ata kuliya pamuvera na womberi!” 3 Su Yesu kawagambira mfanu agu, 4 “Yumu pakati penu pakawera na wakondolu miya na pagwerewa yumu kagamila, hagutendi ashi? Haguwaleki walii wakondolu malongu tisa na tisa kuntundi na kugenda kumsakula kondolu ulii yakagamiliti mpaka gumwoni. 5 Pagumwona hagunemeleli nentu na hagumpapi mumakombi mwaku 6 na kuuya nayu ukaya. Shakapanu pagusoka ukaya, haguwashemeli waganja waku na wapakwegera pamuvera na kuwagambira, ‘Nana sherek sherekku nentu toziya numwona kondolu gwangu yakagamiliti. Su tunemeleli pamuvera!’ 7 Ndo ntambu ira ayi, nukugambiranai haiweri nemeru nentu kumpindi kwa yakatenda vidoda yumu pakaleka vidoda vyakatenditi kuliku wantu malongu tisa na tisa yawamfirizya Mlungu, ndoweni yawalihola wahera vidoda vyakuleka. 8 “Ama payiwera mdala yumu yakawera na magwala lilongu limu na ligwala limu paliyagamila, su hakatendi ashi? Hakawashi shikoloboyi, hakafyagili numba yakuwi na kusakula weri kila pahala mpaka kaliwoni. 9 Handa pakayiwona kala, ndo hakawashemeli waganja wakuwi na wapakwegera pamuvera na kuwagambira, ‘Nana nemeli nentu toziya mona mpiya yaiyagamiliti. Su tunemeleli pamuvera!’ 10 Nankuwagambira

nakaka ndo hera hangu, wantumintumi wa kumpindi kwa Mlungu hawanemeleri toziya ya muntu yamu yakatenda vidoda pakaleka vidoda vyakatendit." 11 Yesu kendereyiti kulonga, "Kwanaga muntu yamu yakaweriti na wana wawili wapalu. 12 Muhasha kamgambiriti tati gwakuwi, 'Tati gunupi vinu uhala wangu.' Su muntu ulii kawagawira sawa wana wakuwi awili. 13 Gapita ndiri mashaka gavuwa muhasha ulii kawuza uhala wakuwi woseri, shakapanu kawuka ukaya kagenda zakuwi na mpiya zakapatiti. Kagenditi isi ya kutali kweniaku su katumiyiti mpiya zillii vulvulu. 14 Kamaliriti kila shintu shakaweriti nashi. Su ilawira njala na kueneya muisi yoseri, na yomberi kaweriti kahera shintu. 15 Su kagenditi kutenda lihengu kwa muntu yamu gwa isi illi, mweni kamtuliti mulirambu lyakuwi kuwalolera wamtumbi. 16 Kafiriti kuliya viboga vyawalekiti wamtumbi, toziya kwahera muntu yakamupiti shintu shakuliya. 17 Upeleru kanjiti kuhiloha mumoyu na kutakula, 'Wantumintumi wa tati gwangu waliya viboga mpaka waleka, pahala panu neni nankufuwa njala! 18 Hambuyi kwa tati gwangu na kulonga, Tati, ntenda vitendu vifaa ndiri kwa Mlungu na kwaku viraa. 19 Neni nfaa ndiri kushemwa mwana gwaku, guntendi neni gambira yamu gwa wantumintumi waku.' 20 Su kanjiti mwanja kuwuya ukaya kwa tati gwakuwi." "Pakaweriti kankali kakutali kulawa ukaya, kumbiti tati gwakuwi kamwoniti kala, su moyu gwakuwi gumwoniliti lusungu, su kumtugira na kamkisikira mwana gwakuwi na kumnonera. 21 Mwana ulii kamgambira tati gwakuwi, 'Tati, neni numkosera Mlungu na gwenga viraa. Nfaa ndiri kunshema namwana gwaku.' 22 Kumbiti tati gwakuwi kawashemiti wantumintumi wakuwi na kawagambira, 'Kanongola! Mtoli nguwu ziherepa nentu mumvalisiyi na pete mvalisiyi mushyala na mumvalisiyi vilwatu mumagulu. 23 Shakapanu mgendi mkamlikatali ndama kaherepa tuliyi, na tunemeleli mumsambu! 24 Toziya mwana gwangu kahowiti, kumbiti vinu kazyuka, kaweriti kagamila, kumbiti lero kawoneka.' Su wanjiti kuvina msambu. 25 "Shipindi shili mkulukwakuwi kaweriti kankali keniwuyi kulirambu. Pakaweriti munjira pakwegera na ukaya gwakuwi kankuwuya, kapikaniriti zilaa sherekuna ng'oma. 26 Su kamshemiti yamu gwa wantumintumi na kamkosiya, 'Kwana shishi pakaya panu?' 27 Ntumintumi ulii kamwankula, 'Mlongu gwaku kawuya pakaya panu, su tati gwaku kamshinjira lindama likulukulu, toziya kamwona kankali mkomu.' 28 "Su muntemba mkulukwakuwi ulii kakalariti nentu, kalemiti kwingira mnumba, su tati gwakuwi kalawiti kunja na kamgambira kingiri. 29 Kumbiti yomberi kamwankula tati gwakuwi, 'Guloli, minvinja yoseri ayi nukutendera lihengu gambira ntumintumi, na ng'enda ndiri shinyumi na lilagaliru lyaku. Gunupa shishi neni? Pota na kunupa mbuzi ntendi msambu pamuwera na waganja wangu!' 30 Kumbiti lero kiza mwana gwaku ayu yakatumiyyiti ulunda waku woseri pamuwera na wandiyandiya, na pakawuyiti pakaya panu, gwenga gumshinjira ula ndama likulukulu!" 31 Tati gwakuwi kamwankula, 'Mwana gwangu, gwenga gulikala pahala panu na neni mashaka goseri, vinu vintu vyoseri vyawerena navyi ndo vya gwenga. 32 Kumbiti tutiruwa tuvini msambu na kunemelera, toziya mlongu gwaku kahowiti, kumbiti vinu kazyuka, kaweriti kagamila, kumbiti vinu kawoneka."

**16** Yesu kawagambiriti wafundwa wakuwi, "Kwanaga na mlundamali ayu yakaweriti na mfundwa yakalolera ulunda

wakuwi. Mlunda mali ulii wamgambiriti kuwera yakalolera ulunda wakuwi kaweriti kankuyananga mpiya. 2 Su mlundamali ulii kamshema na kumgambira, 'Avi ndo vitwatira gaa vyampilkirira kwaku, gung'ambiri ntambu yagutumiyyiti mpiya zyangu, toziya hapeni guweri mlolera ulunda gwangu kayi.' 3 Mlolera ulunda kaligambira mweni, 'Mtua gwangu hakanwingi mlihengu lyangu. Hantendi ashi? Neni nahera makakala ga kulima, vira nana soni kuluwaluwa. 4 Vinu nuvimana hantendi ashi! Su pakanwinga lihengu, hanweri na waganja weni hawanshemeli ukaya kwau.' 5 "Su kawashemiti wantu woseri weni mtuwa gwakuwi kaweriti kankuwadayi. Kamkosiyiti gwa kwanja, 'Gwenga mtuwa gwangu kakushonga mpiya ninga?' 6 Yomberi kamwankula, 'Mapipa miya ga lipaki lya zeyituni.' Mlolera ulunda kamgambira, 'Aga ndo mawalangu gaku, gulivagi pasi, gulembi lilongu mhanu.' 7 Shakapanu kamkosiya kayi yumonga, 'Na gwenga wakushonga mpiya ninga?' Yomberi kamwankula, 'Mihaku elufu ya nganu.' Mlolera ulunda kamgambira, 'Aga ndo mawalangu gaku, gulembi miya nane.' 8 "Su mtuwa ulii kamzumiyiti nentu mlolera ulunda yakaweriti kana pyera katumiyiti luhalu, toziya wantu wa pasipanu wana luhalu ng'anji muvitwatira vyawu kuliku wantu wa muweru." (aiōnios g165) 9 Yesu kendereyiti kulonga, "Su nukugambiran mwenga, Mtendi uganja kwa kutumiya vintu vya pasipanu, su paviwapelerani hawawashemeri mnumba ya mashaka goseri. (aiōnios g166) 10 Muntu yoseri pakajimira mushintu shididini, hakaweri mjimiria muvintu vikulu viraa, na muntu pakajimira ndiri mushintu shididini hapeni kajimiri mushintu shikulu. 11 Handa mwenga pamujimirika ndiri kwa vintu vya pasipanu, ndo gaa hakawapanani vintu viwagira vya nakaka? 12 Na handa mwenga pamuwera waminika ndiri kwa vintu vya wantu wamonga, ndo gaa hakakupani vintu vyenu maweni? 13 "Kwahera ntumintumi yakaweza kuwatendera lihengu watuwa wawili, toziya Ntumintumi hakamlemi ayu na kumfira yumonga, ama hakaweri na yamu na kumleka yumonga. Hapeni mwezi kumtendera Mlungu na shipindi shila shili guyitendera mpiya." 14 Mafalisayu pawapikaniriti goseri aga, wamkaliriti Yesu toziya womeri wafrira mpiya. 15 Yesu kawagambira, "Mwenga milanguziya waheri kulongolu kwa wantu, kumbiti Mlungu kayimana myoyu yenu. Kwa shintu shili shashiwoneka shana mana nkulu kulongolu kwa wantu, Mlungu kashiwona kuwera shinyankalika. 16 "Lilagaliru lya Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu gaweriti mpaka shipindi sha Yohani Mbatiza, kwanjira palii Visoweru viwagila vya Ufalamu wa Mlungu wankubwerwa, su kila muntu kankwingira kwa makakala. 17 Kumbiti ndo ikamala ndiri kumpindi na pasi panu kwagamira kuliku lilembu lididini lya Lilagaliru kuliwusiya. 18 "Muntu yoseri pakamleka mdala gwakuwi na kuyuga mdala gwingu katenda uhumba, na muntu pakamuyuga mdala yawamlekiti vira ka tenda uhumba. 19 "Paweriti na muntu yamu yakaweriti mlundamali, yakavaliti nguwu zya beyi nkulu nentu na kaweriti kankubojola mashaka goseri. 20 Vilaa vilii kuweriti muntu muhushu yawamshema Lazaru, yakaweriti na vironda nshimbayoseri, mweni kalikaliti pamlyagu gwa mlundamali. 21 Pakafira kuliya masigalu ga viboga vyavitulukiriti pasi pameza pa mlundamali. Ata wang'ang'a wiziti na kulambita vironda vyakuwi! 22 "Muhushu pakahowiti kala, wantumintumi wa kupindi wamtoliti na kumtula pakwegera na

Aburahamu mumsambu kulaa kumpindi. Na mlundamali kahowiti viraan na wamsira, **23** na kagenda pahala yapaweriti kwana ntabiku nentu mulirindi lyalihera upeleru, na pakaloliti kamwononiti Aburahamu kwa kutali pamuhera na Lazaru kapakwegera. (**Hadēs g86**) **24** Su kanjiti kushema, ‘Tati Aburahamu! Nyagu gumoneri lusungu bamu. Gumtumi Lazaru kajobi shala shakuwi mumashii, kizi kaluzimisiyi lulimi lwangu, toziya nulikala mundabiku nentu mumotu amu!’ **25** “Kumbiti Aburahamu kamgambira, ‘Guliholi mwana gwangu paguweriti gwamkomu gupatiti vintu vyoseri viherepa, kumbiti Lazaru kapatiti vintu vidoda vyoseri. Kumbiti vinu kankunemela panu, na gwenga gwankutabika. **26** Pamuvera na goseri aga, pakati petu panu kwana lirindi likulu nentu, su kwa woseri yawafira kwiza kwa twenga hapani wawezi, ama khawhera muntu yakawenza kulawa kwenu kwiza uganu ama kwa twenga kwiza kwa mwenga.’ **27** Mlundamali kalonga, ‘Nyagu nukuluwa tati Aburahamu, gumtumi Lazaru kagendi ukaya kwa tati gwangu, **28** kwana walongu wangu wamuhanu. Kagendi kawaberiziyi nawiza uganu panu pahala pa ndabiku.’ **29** ‘Aburahamu kamuwankula, ‘Kwa walongu waku kwana malembu ga Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu hagawaberiziyi, walongu waku wafiruwa wagapikaniri ntambu yagawagambira.’ **30** Mlundamali kamwankula, ‘Tati Aburahamu, itosha ndiri! Kumbiti pakazyuka muntu kwawu kulawa kwa wahowiti na kuwagendera, hawampikiniri na kuleka vidoda vyawatenda.’ **31** Kumbiti Aburahamu kamgambira, ‘Pawagapikanira ndiri malembu ga Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu, hapani wajimili ata muntu pakazyuka.’”

**17** Yesu kawagambira wafundwa wakuwi, “Vintu vyavimtenda muntu katendi vidoda mpaka vilawili, kumbiti shondi kwa ulii yakavijega! **2** Ayiweri mbaka kwa muntu yakavijega vikomu kumtawa musingu libuvi likulu lya kusagila na kumwasira mubahali, kuliku kumkalaziya yumu gwa wadidini awa watendi vidoda. **3** Muliloleli weri ntambu yamtenda! “Handa mlongu gwaku pakatenda vidoda, gumkalipiri na pakaleka gumlekizii. **4** Handa pakakukoseya mala saba kwa lishaka limu, na kila shipindi pakakuwuyira na kutakula, ‘Vyantenditi gunekiziyi,’ su gufiruwa gumlekizii.” **5** Wantumintumi wamgambiriti Mtuwa, “Gutongeleri njimiru.” **6** Mtuwa kawankula, “Handa njimiru yenu payiweri nkulu gambira mbeyu ya ndidini nentu, hamuwezi kugugambira mtera gwa mkuyu, ‘Gutupuki gukaliyoshikeri mubahali’ Ndo meguwajimili. **7** “Yumu pakati peru pakawera na ntumintumi yakalima lirambu ama kankulolera wakondolu. Pakawuya kulawa kulirambu, hakamgambiri ntumintumi ulii kamkamu, gwizi gulii shiboga? **8** Ndala! Hakamgambiri, ‘Gonyawili huti shiboga, shakapanu guvali na guweri kala kuntendera mpaka mmalili kuliya na kulanda, shakapanu gwenga hagulii.’ **9** Hashi, hagulungi mayagashii kwa ntumintumi toziya katenda vyakamgambiriti? **10** Ntambu iraa ayi kwa mwenga, pamtenda kala vyoseri vyawawagambiriti mtendi, mlungi, ‘Twenga twawantumintumi hera weni twahera mota, tutenda hera lihengu lyetu.’ **11** Yesu pakaweriti mumwanja kugenda Yerusalem, kapitiliti mumipaka mwa Samariya na Galilaya. **12** Pakaweriti kankwingira pashijiji, kumiwoniti na wantu lilongu limu yawaweriti na ungumbula. Wagolokiti kwa

kutali **13** na wabotanga pawalonga, “Yesu! Mtuwa! Gutuwoneri lusungu!” **14** Yesu kawaweriti na kawagambira, “Mgendi mwakaliwonisiyi kwa mluku gwa ludewa.” Pawaweriti munjira wankugenda su wapungikiti. **15** Yumu pakati pawu pakawoniti handa kapona, kawuyiti pakamkwisa Mlungu kwa liziu likulu. **16** Kasuntama makukama pa magulu ga Yesu nakulonga mayagashii kwa Yesu. Muntu ulii kaweriti Msamariya. **17** Yesu kalonga, “Kuweriti na wantu lilongu yawapungitwi, wakoshi walii wamonga tisa? **18** Iwera ashi muhenga ayu gweka yakuwi ndo kiza kumkwisa Mlungu?” **19** Na Yesu kamgambira, “Gugoloki na gugendi, njimiru yaku ikuponiziya.” **20** Mafalisayu wamu wamkosiyiti Yesu, “Ufalumi wa Mlungu wankwiza ndi?” Yomberi kawankula, “Ufalumi wa Mlungu wankwiza ndiri ntambu ya kuwoneka. **21** Khawhera muntu hakawezu kutakula, ‘Guloli’ wapalaa! Ama ‘Wa palii!’ Toziya Ufalumi wa Mlungu wamngati mwenu.” **22** Shakapanu kawagambira wafundwa wakuwi, “Shipindi hakizi pamfira kulilola lishaka limu mumashaka ga Mwana gwa Muntu, kumbiti hapani muliwoni. **23** Wantu woseri hawakugambirani, ‘Mloli, ka palii!’ Ama, ‘Mloli ka panu!’ Kumbiti mwenga nambla pota namuufata, **24** toziya Mwana gwa Adamu mumashaka gakuwi, hakaweri gambira lumeta lwa lupanda ntambu yalulangala kulyera kwanjira uwega umu mpaka uwega umonga. **25** Kumbiti kwanja kafiruwa katabiki muvitvatira vivuwa na kulemwa na wantu wa shiyiwuku ashi. **26** Ntambu yayiweriti mumashaka ga Nuhu, ndo hayiweri mumashaka ga Mwana gwa Muntu. **27** Wantu wendereyti kuliya na kulanda, na wapalu hawayugi na wadala kuyugwa mpaka shipindi shili Nuhu pakayingiliti musafina. Mafuliku galawiti na kuwalaga woseri. **28** Hayiweri gambira shipindi sha Lutu. Wantu wendereyti kuliya na kulanda, kuhemera na kuuza, kuyala na kunyawa. **29** Lishaka lili Lutu pakawukiti Sodoma, motu na mabuhi ga motu gatowiti gambira mvula kulawa kumpindi na kuwalaga woseri. **30** Ntambu ayi hayiweri mulijuwa lili Mwana gwa Muntu pakawoneka.” **31** “Lijua lili muntu yakawera pampindi pashitwiku pa numba yakuwi nakasuluka pasi kutola ulunda wakuwi, Ntambu iraa ayi muntu yoseri pakawera kuisi na kawuya ukaya. **32** Mmuholi mdala gwa Lutu! **33** Yoseri yakafira kugaponiziyi makaliru gakuwi, hakagamiziyyi na yoseri yakagamiziyya makaliru gakuwi hakagalopoziyi. **34** Nukugambirani, pashiru palii wantu wawili hawaweri wankugonja mushitanda shimuweria, yumu hawamtoli na yumonga hawamleki. **35** Wadala wawili hawaweri wankusaga usaka pamuwera, yumu hawamtoli na yumonga hawamleki.” **36** Wantu wawili hawaweri wankutenda lihengu mulirambu, yumu hawamtoli na yumonga hawamleki **37** wantumini wamkosiyiti Yesu, “Koshi Mtuwa?” Yesu kawankula, “Papawera na lintumbi, kunguru ndo hawaliwoni pamuwera.”

**18** Yesu kawagabiliti wantumintumi wakuwi mfanu, kawafunda wafiruwa kuluwa Mlungu mashaka goseri pota na koya. **2** Yesu kalonga, “Mlushi lumu kuweriti na mtoza yakamtira ndiri Mlungu, ama kumjali muntu. **3** Na kuweriti na mkenja mulushi lulii yakamgenderiti hakimu pakaluwa haki yakuwi pakatakula, ‘Guntangi impati shanfurua kupata kulawa kwa mgondou gwangu.’ **4** Kwa shipindi shiuvuwa hakimu kafiriti ndiri kumtanga, kumbiti upeleru wakuwi kaligambira

mweni, ‘Tembera neni namtira ndiri Mlungu pota kulisheira wantu, 5 toziya mkenja ayu kangaziyaga nentu, hanumwamuliri shauri lyakuwi. Pantenda ndiri hakendereyi kwiza panu na upeleru hakang’aziyi nentu!’” 6 Mtuwa kendereyiti kutakula, “Mpikaniri ntambu yakatakuliti mtaza ayu mdoda. 7 Vinu, hashi Mlungu hapeni kawamuliri wantu wakuwi yawamlilira pashiru na paliwala? Hashi, hakakawi kuwatanga? 8 Nukugambirani, hakawamuliri kanongola. Kumbiti Mwana gwa Muntu pakiza hakuweri na njimiru pasipanu?” 9 Yesu kawagambirini viraamfanu gwagufata gwa walii yawaiilola kuwera waherepa na kuwazarawu wantu wamonga. 10 Kalonga, “Kuweriti na wantu wawili wakweniti kugenda Kunumba nkulu ya Mlungu kuluwa. Yumu kaweriti Mfalisayu na yumonga mtola kodi.” 11 Mfalisayu kagolokiti gweka yakuwi na kuluwa shimoyumoyu pakalonga, “Mlungu mayagashii, neni nanalwaliya ndiri, nampayu ndiri ama mndiyandiya gambira wantu wamonga. Nonga mayagashii kwaku toziya neni nulifana ndiri gambira mtola kodi ayu. 12 Nfunga mala mbili mulijuma, ndaviya fungu lilongu lya vintu vyampatiti.” 13 Kumbiti mtola kodi kagolokiti kwa kutali, kanyasula ndiri sheni shakuwi kumpindi, su kahinginika mumoyu mwakuwi pakalonga, “Mlungu, gumoneri lusungu neni yantenda vidoda!” 14 Yesu kalonga, “Nukugambirani, mtola kodi kawuyiti ukaya pawamlekeziyiti vidoda vyakatendit, kumbiti Mfarisayu ulii wamlekeziyiti ndiri vidoda vyakatenda. Toziya woseri yawaflira kulikweniziyi hawawasulusiyi, na woseri yawsilususiyi weni hawawakeniziyi.” 15 Wantu wamu wamjegiriti Yesu wana wadidini su kawatulli mawoku gakuwi. Wafundwa pawawoniti, wawalewelera ntambu yawatenda, 16 kumbiti Yesu kawashema wana wizi kwakuwi pakalonga, “Muwaleki wana wadidini wizi kwaneni, namuwalewelera toziya Ufalumi wa Mlungu ndo wa wantu gambira awa. 17 Nukugambiranu nakaka! Muntu yoseri yakanka ndiri Ufalumi wa Mlungu gambira mwana mdidini hapeni kingiri amu.” 18 Mkulu gwa Wayawudi kamkosiyiti Yesu, “mfunda muheri, ntendi shishi nwezi kupata ukomu wa mashaka goseri?” (aiōnios g166) 19 Yesu kamkosiya, “Iwera ashii gunshema muheri? Kwahera muntu yakawera muheri kumbiti Mlungu gweka yakuwi. 20 Gugamana malagaliru, “Naguwera muhumbia, nagulaga, nagwiwa, nagumtakulia mpayu muntu yoseri, guwapanani ligoya tati na mawu gwaku.” 21 Yomberi kawankula, “Kwanjira panweriti mdidini, nugajimira malagaliru goseri aga.” 22 Yesu pakapikaniriti aga kagambira, “Guleka shintu shimu shagufiruwa kutenda. Guwazi kila shintu shaguwera nashu na guwagawiri wahushu mpiya azi, na gwenga haguweri mlundamali kumpindi, su gwizi na gunfati.” 23 Kumbiti muntu ulii pakapikaniriti aga, kahinginikit nentu toziya kaweriti mlunda nentu. 24 Yesu kaworiti ntambu yahkinginikit na katakula, “Ntambu ayi hayiweri vikamala kwa wantu walunda kwingira mu Ufalumi wa Mlungu. 25 Hayiweri ikamala kwa walunda mali kwingira mu Ufalumi wa Mlungu kuliku shigongolu shawamshema Ngamiya kupena mushiboboli sha sindanu.” 26 Wantu walii pawapikaniriti aga wakosoya, “Su gaa hakalopozivi?” 27 Yesu kawankula, “Gawezekana ndiri kwa wantu, kumbiti kwa Mlungu gawezekana.” 28 Peteru kamgambira, “Guloli! Twenga tuleka kaya zetu na kukufata gwenga.” 29 Yesu kawagambira, “Yina! Nukugambirani nakaka muntu yoseri yakalekiti numba, ama mdala, ama walongu,

ama mawu na watati wakuwi, ama wana toziya ya Ufalumi wa Mlungu 30 hakawanki gavuwa nentu mushipindi ashii na mushipindi shashiza hakawanki ukomu wa mashaka goseri.” (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Yesu kawatoliti wantumintumi walii lilongu na wawili na kuwagambira, “Mpikaniri! Twankugenda Yerusalem kului kila shintu wambuyi wa Mlungu walembiti, kuusu Mwana gwa Muntu hagalawiri. 32 Hawamupanani kwa wantu yawaweriti ndiri Wayawudi, na womberi hawamtenderi lidufiya na hawamwigilangi na hawamtemeri mata. 33 Hawamsyatangi ndomontu na hawamlagi, kumbiti lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti hakazyuki.” 34 Kumbiti wantumintumi wavimaniti ndiri vintu vyoseri avi, mana ya visoweru viweriti vififwa kwawomberi, na wavimaniti ndiri shakatakuliti Yesu. 35 Yesu pakaweriti kapakwegera na Yeriku, kuweriti na muntu yakana Iwisi yakalivagitji panjira pakaluwa. 36 Pakapikaniriti lipinga lya wantu lyankupita kakosiya, “Kwana shishi?” 37 Womberi wamgambira, “Yesu gwa Nazareti kankupita.” 38 Nayomberi kalila kwa liziu likulu, “Yesu! Mwana gwa Dawudi! Gumoneri lusungu!” 39 Wantu wawalongoleriti wamkalipira pawamgambira kanyamalili. Kumbiti yomberi kendereyiti kubotanga, “Mwana gwa Dawudi! Gumoneri lusungu!” 40 Yesu kagolokiti, na kawagambira wamjegeri muntu kana Iwisi ulii. Muntu kana Iwisi pakasokiti pakwegela, Yesu kamkosiya, 41 “Gufira nukutenderi shishi?” Nayomberi kawankula, “Mtuwa nduwa mpati kuwona kayi.” 42 Yesu kamgambira, “Guwonu! Kwakunjimira kwaku, ndo gupona.” 43 Pala palii, kaweza kuwona, na kamgendera Yesu, kalonga mayagashii kwa Mlungu. Lipinga lya wantu pawawoniti hangu, wamkwisiti Mlungu.

**19** Yesu kingiriti Yeriku, kaweriti kankupita munjira za lushi alu. 2 Kuweriti na mkulu gwa watola kodi yawamshema Zakayu, mweni kaweriti mlundamali. 3 Kafiriti kumwona Yesu kaweriti gwa ntambu gaa, kumbiti toziya ya lipinga lya wantu na toziya kaweriti mfupi, na kasinditi kumwona Yesu. 4 Su kalongolera mbiru, kakwena pampindi pa mkuyu su kawezi kumwona Yesu kaweriti kankupita njira ayi. 5 Yesu pakaweriti kankwiza pahala palii, kaloliti kumteria na kumgambira Zakayu, “Kanongola gusuluki, toziya nfiruwa kulikala minumba mwaku lero.” 6 Zakayu kasuluka kanongola, kumshemera kwa kunemelera. 7 Wantu woseri pawawoniti hangu, wanjiti kuhinginika pawalonga, “Muntu ayu kagenda kuwera muhenga yakanaligoya ukaya kwa yakana vidoda!” 8 Zakayu kagoloka, kumgambira Mtuwa, “Gupikaniri, Mtuwa! Hanuwapanani wahushu nusu ya ulunda wangu, na handa panumupokiti muntu yoseri kwa kumupayira hanumuuzilili mala msheshi.” 9 Yesu kamgambira, “Ulopoziwu usoka mnumba amu lero, toziya muntu ayu vira ndo kamushiyiwuku sha Aburahamu. 10 Mwana gwa Muntu kiziti kusakula na kuwalopoziya yawafliliti.” 11 Wantu pawaweriti wankupikanira aga, Yesu kendereyiti kuwagambira mfanu. Pakaweriti pakwegera kusoka Yerusalem na wantu walii waliholiti kuwera Ufalumi wa Mlungu sambira usoka. 12 Su kawagambira, “Kuweriti na muntu yumu yakaweriti mkulu yakagenda muisi ya kutali kaweri mfarumi, shakapanu kawuyi ukaya. 13 Pamberi pa kuwuka, kawashemiti wantumintumi wakuwi lilongu na kuwapanani mpiya

kila yumu na kuwagambira, 'Guloli ntambu yamuweza kutenda pambuka.' 14 Vinu wantu wakuwi wamgalambukiti, pakawukuti kala, wawatatumiti wajumbi walongi, 'Tumfira ndiri muntu ayu kaweri mfalumi gwetu.' 15 'Muntu ulii pawamtyeka kala kuwera mfalumi kawuyiti ukaya. Palii kawashemiti wantumintumi wakuwi kafira kavimani ntambu ya kila muntu kapata mpiya ziningga kuliku ntambu yakawayupiti. 16 Ntumintumi gwa kwanja kiza na kulonga, 'Mtuwa, mpata mpiya lilongu nentu ya mpiya yimu yagunupiti.' 17 Nayomberi kamgambira, 'Gutenda weri, gwenga gwa ntumintumi guherepa! Toziya guwera gwa mwaminika kwa shintu shididini, hanukutuli guweri mkulu kwa lushi zya milongu.' 18 Ntumintumi gwa pili kiza na katakula, 'Mtuwa, mpata mpiya zyamuhuru nentu ya mpiya yimu yagunupiti.' 19 Kwa yumu ayu kamgambira, 'Haguweri mkulu gwa lushi zya muhanu.' 20 "Ntumintumi gwingi kiza na kutakula, 'Mtuwa, mpiya yaku ayi, ntawiti mushitambala. 21 Nukutuliriti gwenga toziya gwenga gwa muntu gukalipa. Gwenga gutolaga shilii shaku ndiri na kubena shilii shaguyala ndiri.' 22 Nayomberi kamgambira, 'Gwenga gwa ntumintumi gufaa ndiri! Nukutoza kulawirana na visoweru vyaku! Guvimana neni muntu nkalipa, ntola shilii shashiwera ndiri shaneni na mbenanga vilii vyanyala ndiri.' 23 Su iwna hashi gutuliti ndiri mpiya zyangu muluhanja? Pambuyiti hampati mpiya yangu pamuhera na mota yakuwi." 24 "Shakapanu kawagambira woseri yawaweriti wagoloka palii, 'Mmupoki mpiya ayi na mumupi ntumintumi ulii yakongeriti mpiya lilongu.' 25 Kumbiti womeri wamgambira, 'Mtuwa, ayu kana mpiya kala mala lilongu!' 26 Nayomberi kawankula, 'Nukugambirani woseri yawawera na shintu, hawongelerwi, kumbiti woseri yawahera na shintu, ata shilii shididini shawawera nashi hawawapoki. 27 Vinu woseri walii yawaweriti wangondu wangu yawanfira ndiri neni nweri mfalumi gwawu, muwajegi panu na kuwalaga palongolu pa masu gangu!" 28 Yesu pakatakuliti kala aga, su kawalonguleriti kugenda Yerusalem. 29 Pakaweriti pakwegera kusoka Betifagi na Betaniya, mulugongu lwa Mizeytuni, kawatumi wafundwa wawili 30 kawagambira, "Mgendi mushijiji sha palongolu penu, pamwingira hamwonu punda wantawa mweni hakenitumiki na muntu. Mumyopoli na mumjegi panu. 31 Muntu yoseri pakawakosiya, iwna hashi mwankumyopola, mumgambiri Mtuwa kamfira." 32 Wagenditi munjira yazu, wawona kila shintu Yesu ntambu yakawagambiriti. 33 Pawaweriti wankumyopola punda ulii, weni yawawera na punda wawakosiya, "Iwna hashi mwankumyopola punda ayu?" 34 Nawomberi wamwankula, "Mtuwa kamfira," 35 su wamjega punda ulii kwa Yesu. Shakapanu wamyalikira nguwu zyauwu pampindi pa punda na wamtanga Yesu kumkweniziyia pampindi pakuwi. 36 Yesu kendereya na mwanja, na wantu wayalika nguwu zyauwu munjira. 37 Pakasokiti pakwegera na Yerusalem, panjira panda ya lugongu lwa Mizeytuni, lipinga likulu lya wafundwa wanjiti kutenda lusheka na nemeleri walonga mayagashii Mlungu na kumkwisa yomberi kwa liziwi likulu pawatakula mauzausa makulu wagawoniti, 38 "Mlungu gumtekeleri mfalumi yakiza mulitawu lya Mtuwa! Ponga iweri kumpindi nentu kwa Mlungu na ukwisa uweri kwa Mlungu!" 39 Shakapanu Wamafalisyay wamu mulipinga lili lya wantu wamgambira Yesu, "mfunda, guwanyamaziyi wafundwa waku." 40 Yesu kawankula, "Nukugambirani, handa pawanyamalila,

mabuhi aga haganji kubotanga." 41 Pawsokiti pakwegera na lushi lwa Yerusalem, na pakaluwona kanjiti kululilira, 42 kalonga, "Meguviman! Lero ayi vitwtatira vijega ponga. Kumbiti vinu galififa pamasu paku. 43 Shipindi shankwiza ndo sheni wangondu waku hawakuzyengeti kwa maboma, hawakupingili na kukubabanika wega zoseri. 44 Hawakwagamiziyi gwenga na wantu yawaalikala mngati, hapeni wakulekeli ata libuwi limu panani pa limonga, toziya gushimana ndiri shipindi sha Mlungu pakakwiziriti kukulopoziya." 45 Shakapanu Yesu kingiriti Mnumba nkulu ya Mlungu na kanja kuwawinga walii yawawuza vintu palii, 46 kawagambira, "Walembiti mumalembu, Mlungu pakalonga, 'Numba nkulu ya neni hayiweri numba ya kusalira.' Kumbiti mwenga muyitenda mpanga ya wapoka." 47 Kila lishaka Yesu kaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu. Watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru, na wakulu wa wantu wafiriti kumlaga, 48 kumbiti wasinditi ntambu yakutenda aga, toziya wantu woseri waweriti wankumpikinira weri kila shisoweru shakatakuliti, na wafiriti ndiri kukosa shisoweru ata shimu.

**20** Lishaka limu Yesu kaweriti kankufunda wantu Mnumba nkulu ya Mlungu na kuvibwera visoweru viwagira, watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru, pamuhera na wazewi, wiziti 2 na wamgambira, "Gutugambiri, gutenda vintu vyoseri avi kwa uwezu wa gaa? Ndo gaa yakakupit uwezu wa kutenda aga?" 3 Yesu kawankula, "Vunu naneni hanuwakosiya. Mung'ambiri, 4 uwezu wa kubatiza wa Yohani Mbaitza ulawiti kumpindi ama ulawiti kwa wantu?" 5 Womberi wanjiti kuligambiranu weni, "Hatulongi hashi? Patulonga, 'Ulawiti kumpindi,' yomberi hakatakuli, 'Iwna hashi munjimiru ndiri?' 6 Kumbiti patulonga, 'Ulawa kwa wantu,' lipinga lyoseri lya wantu panu hawatugumi mabuhi, toziya woseri wavimanit kuwera Yohani kaweriti mbuyi gwa Mlungu." 7 Su wamwankula, "Tuvimana ndiri uwezu wakuwi ulawiti koshi." 8 Yesu kawagambira, "Vira neni hapeni nuwagambirani ntenda vitwatira avi kwa uwezu wa gaa." 9 Yesu kawagambirani wantu mfanu agu, "Kweniti na muntu yakayaliti miyabibu mulirambu, kawazimila wakulima na mweni kagenditi mwanja, kalikaliti kulii shipindi shivuwa. 10 Shipindi sha kubenanga zyabu shisokiti, kamtumiti mmunda kagendi kwa wakulima, kakatoli seemu ya mabenango ga lirambu lya miyabibu. Kumbiti wakulima wamkomanga ntumintumi ulii na wamuwuziya ukaya mawoku hera. 11 Su kamtumiti ntumintumi gwingi, kumbiti wakulima walii wamkoma kayi na kumtendera vidoda, na wamuwuziya ukaya mawoku hera. 12 Kamtumiti ntumintumi gwa tatu, wakulima wamkoma mpaka kawera na vironda, shakapanu wamuwingawinga. 13 Mweni kana lirambu kalikosiya, 'Hantendi hashi? Hanumtumi mwana gwangu yanumfira, neni wera na unakaka hawamupanani ligoya!' 14 Kumbiti wakulima walii pawamwoniti, wanja kuligambira, 'Ayu ndo mhala gwakuwi. Tumlagi, uhala wakuwi hawuweri wa twenga!' 15 Su wamlaviya kunja kulirambu, wamlaga." Yesu kawakosiya, "Yakan lirambu ulii hakawatendi hashi wakulima walii? 16 Hakizi kuwalaga wakulima woseri, na hakawapanani wakulima wamonga lirambu lili lya miyabibu." Wantu pawapikaniriti, watakula, "Iwezekana ndiri!" 17 Yesu kawaloliti na kukosiya, "Su Malembu aga Mananagalaga gana mana gaa? 'Libuwi lyawalilemiti wanyawa wa

numba, vinu ligalambuka na liwera libuwi lyaliwera na mana nentu kuliku goseri.' **18** Muntu yoseri pakaguwa pampindi pa libuwi hakamegeki vipandi vipandi, na libuwi palimtulukira muntu yoseri, halitmendi.' **19** Wafunda wa Malagaliru na watambika wakulu wafiriti kumbata, toziya wavimanit mfanu agu guweriti kankuwatakula wombri, kumbiti palii wawatiriti wantu. **20** Su waweriti wankusakula shipindi shifaa. Wawanapani wantu wamu mpiya walitendi waheri, su wawatuma wagendi kumjera Yesu kwa kumkosiya, su wawezi kumbata na kumjega kwa wakulu wa serikali ya Rumi. **21** Walolalo walii wamgambira Yesu, "mfunda, tuvimana ntambu yagutakula na kufunda vitwatira nya nakaka. Tuvinama gwenga gwahera ubagula kwa muntu yoseri ulii, kumbiti gwenga gufunda unakaka wa vintu vyakafira Mlungu. **22** Gutugambiri, handa nya halali ama vyahalal ndiri kulipa kodi kwa Kaisari!" **23** Kumbiti Yesu kavimanit shawafira na kawagambira, **24** "Mnanguziyi mpiya. Sheni sha mumpiya sha gaa na malembu yagalembwa mumpiya?" Wamwankula, "nya Kaisari." **25** Su Yesu kawagambira, "Su nya Kaisari mpanani Kaisari na nya Mlungu mpanani Mlungu." **26** Waweza ndiri kumbata kwa shisoweru shoseri palii palongolu pa wantu, su wanyamaliti, pawalikangasha ntambu yakawankuliti. **27** Shakapanu Masadukayu wamu, yawalongaga wantu yawahowa hapeni wazyuki, wamwiziriti Yesu na kulonga, **28** "mfunda, Musa katulembiriti Lilagaliru ali, 'Muntu pakahowa na kumleka mdala yakahera mwana, mpaka mlongu gwakuwi kamtolu mkenja ulii su kamleleri wana mlongu gwakuwi yakahowiti.' **29** Vinu kuweriti na walongu saba. Mkulu yakalongoleriti kumyuga kahowa pakaleka ndiri mwana. **30** Mlongu gwa pili kamuyuga mdala mkenja ulii, **31** na mlongu gwa tatu ntambu ira, vitwatira viweriti vira virii kwa woseri saba, wahowiti pawaleka ndiri wana. **32** Upeleru wakuwi na mdala mkenja ulii kahowiti vira. **33** Vinu mulishaka lya wahowiti kuzyuka, mdala ulii hakaweri gwa gaa? Toziya woseri saba wamuyugiti." **34** Yesu kawankula, "Mushipindi ashi wapalu wayuga wadala, (aiōn g165) **35** kumbiti wapalu na wadala weni Mlungu hakawatangi kuwera mushipindi sha kuzyuka, hapeni wapalu wayugi wala wadala kuyugwa. (aiōn g165) **36** Hawaweri gambira wantumintumi wa kumpindi na hapeni wahowi. Womberi ndo wana wa Mlungu, toziya wazyuka kulawa kwa wahowiti. **37** Kumbiti Musa kalanguziyiti weri kuwera yawahowiti hawazyuki. Mumalembu Mananagala galembitwi shakatakuliti Mtua wa Mlungu gwa Aburahamu, na Mlungu gwa Isaka, na Mlungu gwa Yakobu. **38** Mlungu ndo gwa yawawera wakomu, na Mlungu ndiri gwa wahowiti, kwakuwi woseri walikala." **39** Wafunda wamu wa Malagaliru watakula, "mfunda guwankula weri!" **40** Watakuliti hangu toziya wasinditi kumkosiya kayi makosiu gamonga. **41** Yesu kawakosiya, "Watakula hashi kulonga Kristu kawera mwana gwa Dawudi? **42** Mweni Dawudi kalemba kala mushintola sha Zaburi, 'Mtua kamgambiriti Mtua gwangu, Gwikali kumliwu kwaneni **43** Mpaka nuwatuli wangondou waku kuwera shiti sha kutulila magulu gaku.' **44** Dawudi kamshemiti yomberi, 'Mtua.' Hayiweri hashi Mesiya kaweri mwana gwa Dawudi?" **45** Yesu kawagambira wafundwa wakuwi kulongolu kwa wantu woseri, **46** "Muliloleri weri kuusu wafunda wa Malagaliru, weni wafira kugendagenda pawavalira lihabiti na wafira kulamsiwa kwa ligoya pahala pa masoku, weni wasyagula

kulivaga pahala pa ligoya munumba zya Mlungu, na pahala paherera mumsambu, **47** Wawagambira wakenja mpayu na kuwapoka numba zyau na pawaluwa Mlungu luwi ntali! Azabu yauw hayiweri nkulu nentu!"

**21** Yesu kalola wega zoseri, kawawona wantu walunda pawatula mafupu gawu mulisanduku lya luhanja Mnumba nkulu ya Mlungu, **2** vira virii kamwoniti mkenja muhushu nentu pakatula senti ndidika mbili zya mpiya. **3** Kawagambira, "Nukugambirani kuwera nakaka mkenja muhushu ayu kalaviya zivuwa kulku woseri wamonga. **4** Wamonga walaviyiti mafupu gawu galii gagaziditi muulunda wawu, kumbiti muhushu ayu kwa uhushu wakuwi kalaviya vyoseri vyakalitumbiriti." **5** Wantumini wamu waweriti wankutakula kuus Numba nkulu ya Mlungu, ntambu yawaherepeziya kwa mabuhi gaherepa na mafupu wagalaviyiti kwa Mlungu. Yesu kawagambira, **6** "Goseri aga gamgalola, shipindi shankwiza peni hapeni lisigali libuwi limu pahala pakawi, kila shintu hashiharibiwi." **7** Womberi wamkosiyyti, "mfunda, visoweru avi havilawilli ndii? Hashilawiri shishi kutulanguziya kuwera shipindi ashi shankwiza?" **8** Yesu kawankula, "Miloli weri, nawawazyangani. Wantu wawuwa hawizi pawatakula shisoweru shangu, hawizi na kulonga, 'Neni ndo mweni!' Na 'Shipindi hashizi!' Kumbiti namuwafata. **9** Namtira pampikanira ngondu na ndewu, vintu vyoseri avi mpaka vilawiri kwanja, kumbiti upeleru wa vitwatira avi wankali." **10** Yesu kendereya kutakula, "Isi yimu haikomangi na isi yimonga, na ufalumi umu haulikomi na ufalumi umonga. **11** Hakuweri na malendemeru makulu ga isi na hakuweri na njala na ulweri wa tawuni pahala poseri, hakuweri na vitwatira nya kutiliziya na lilangaliru likulu kulawa kuliyyera. **12** Pamberi pagalawira goseri aga, hawawabati na kuwatabisiya na hawawajegeni munumba za Mlungu na kuwatula muvibetubetu, hawawajegeni kulongolu kwa wafalumi na wakulu toziya munamini neni. **13** Ayi hayiweri lupenyi lwenu kuvibwera visoweru viwagira. **14** Kumbiti muvimanu mumoyou mwenu, namlihola ntambu ya kujiteteya, **15** toziya Namwesi neni hanuwapanani mwenga lulimi na luhala vyen wangondou wenu woseri hapeni wawesi kusindana naga na kugalema gamtakula. **16** Hagugalambukwi na mawu na tati gwaku, na walongu waku, na waganja waku, na wamonga pakati penu hawawalagi. **17** Wantu woseri hawawakalalirani mwenga toziya ya litawu lyaneni. **18** Kumbiti hapeni luagamili ata luvili lumu mumituwi mwenu. **19** Muweri pamgangamala mumoyu, hamliponiziyi weni. **20** "Pamwona Yerusalem guzyengetwa na wangondou, su hamvimanu kuwera shipindi shisoka peni isi ayi hayiharabiswi. **21** Woseri yawalikala Muyudeya watugili mulugongu, woseri yawawera mulushi wawuki, na woseri yawawera mumalambu nawawuya mulushi. **22** Toziya mashaka aga hagaweri 'Mashaka ga kutoza,' kulanguziya koseri kwakulembitwi mumalembu Mananagala gatimii. **23** Shondi shondi wamawu yawawera na yinda na walii yawanoniziya mumashaka galii! Toziya hakuweri na malweri gavuwa muisi, na utoza wa Mlungu hawuwayizili wantu awa. **24** Wamonga hawawalagi kwa upanga, na wamonga hawawatuli muvibetubetu muisi zoseri, na hawawatoli lopola mumaisi goseri na Yerusalem hayitimbwi na wantu yawamumana ndiri Mlungu

mpaka shipindi shawu pashimalilika. 25 "Hakuweri na lilangaliru mumshenji, na mulyezi, na muntondu. Pasipanu wantu woseri yawareriti muisi zoseri hawaweri na uhushu, lyoga lya kulishera kwa mtukuliru gwa makupala ga bahari na mihenyuhenyu yakuwi. 26 Wantu pawafuwa myoyu kwa lyoga, pawalola vitwatira vyeni havilawili pasipanu, makakala ga kumpindi hagatikinyiki. 27 Shipindi shillii Mwana gwa Muntu hakalawili, pakiza mumawingu pakawera na makakala pamuhera na ukwisa mkulu. 28 Vintu avi pavyanja kulawira, mkalamuki na myyasuli mituwi yenu kumpindi toziya ulopoziu wenu wapakwegera." 29 Yesu kawagambiriti mfanu agu, "Mguloli mtera gwa mkuyu na mitera yamonga yoseri. 30 Pamuwoniti mihamba yankwanja kumera, muvimana kuwera shipindi sha kutowa vula shapakwegera. 31 Ntambu ira ayi, pamwona vitwatira avi vyankulawira, muvimani handa Ufalumi wa Mlungu wapakwegera. 32 "Mliholi kuwera vintu vyoseri havilawili huti pamberi pa wantu woseri yawalikalika vinu kuhowa. 33 Kumpindi na pasi panu hazipiti, kumbiti visoweru vyangu hapani vipiti. 34 "Miiholeri weri! Namuwera vyambojola bojola, na lukologelu na lyaliya, ama pamllila weri ndiri lishaka lili halikwizireni vumu hera, 35 gambira mgomiziwu. Toziya haguwayizili kwa wantu woseri yawalikalika pahala poseri pasi panu. 36 Mwenga mulikali masu na mumluwi Mlungu mashaka goseri su mpati makakala ga kugenda weri muvitwatira vyoseri vyeni ndo havilawili na kugoloka kulongolu kwa Mwana gwa Muntu." 37 Mashaka goseri paliwala, Yesu kaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu, na pamihi kaweriti kankugenda kulkala mulugongu lwa Mizeyituni. 38 Kila pamandawila wantu woseri wagenditi Kunumba nkulu ya Mlungu kumpikinira.

**22** Msambu gwa mabumunda gachechema ndiri, yagushemwa Pasaka guveri sambira gusoka. 2 Watambika wakulu na wafunda wa Malagaliru waweriti wankusakula njira ya kumlaga Yesu kwa bada, toziya wawatiriti wantu. 3 Shetani kamwingiriti Yuda, yawamshema Isikariyoti, yamu gwa wantumini walii ilongu na wawili. 4 Su Yuda kagenditi na kuyowera na Watambika wakulu na walolera wa numba nkulu ya Mlungu ntambu ya kumgalambuka Yesu kwawomberi. 5 Womberi weniti manemu na wayoweriti na yomberi wamlipi mpiya. 6 Yuda kajimiliti, na kaweriti kankusakula lupenyu luherepa lwa kumlaviya Yesu kwawomberi pota na lipinga lya wantu kuvimana. 7 Lishaka lisokiti lya msambu gwa mabumunda gachechema ndiri, wakondolu wa shiboga sha Pasaka pawadumuliti. 8 Yesu kawatumiti Peteru na Yohani, kawagambira, "Mgendi mwakatunyawili shiboga sha Pasaka tupati kuliya." 9 Womberi wamkosiyyiti, "Gufira twakanyawi koshi?" 10 Yesu kawankula, "Pamgenda mulushi, hamliwonu na mpalu yakalitwika shiwiga sha mashi. Mmufati mpaka mnumba pakayingira, 11 mumgambiri mweni kana numba, 'mfunda kankukosiya, shakoshi shumbakati mweni handiyi Pasaka pamuhera na wafundwa wangu?' 12 Yomberi hakawalanguziyi numbakati nkulu mugorofa wayiherepeziya, munyawi amu." 13 Wagenditi na woniti kila shintu sawa ntambu Yesu yakawagambiriti, wanyawa shiboga sha Pasaka. 14 Shipindi pashisokiti, Yesu kalikaliti kuliya shiboga pamuhera na wantumintumi wakuwi. 15 Kawagambira, "Nfira nentu kuliya

Pasaka ayi pamuhera na mwenga pamberi pa kundabisya! 16 Nukugambirani ayi ndo Pasaka ya upeleru kuliya na mwenga mpaka palii payiwera kala mu Ufalumi wa Mlungu." 17 Shakapanu Yesu katola shikombi, kalonga mayagashii Mlungu, kalonga, "Muwanki shikombi ashi na mlandiri woseri. 18 Nukugambirani, kwanjira vinu hanandi kayi ndiri divayi ayi mpaka Ufalumi wa Mlungu pawiza." 19 Shakapanu katoliti libumunda, kalonga mayagashii Mlungu, kalimega na kawapanana womberi pakalonga, "Ayi ndo nshimba ya nenii yailaviwa kujili ya mwenga. Mtendi hangu kwa kunhola nenii." 20 Viraa avi, kawapanana shikombi sha divayi pawaliyiti kala shiboga, pakalonga, "Lutekeru alu ndo lipatanu lya syayi lyalilaviyiti kwa mwazi gwangu wagwitika toziya ya mwenga 21 "Mlol! Ulili yakang'alambuka ka palaa kankuliya pamuhera naneni. 22 Mwana gwa Muntu hakahowi ntambu yakafiriti Mlungu, kumbiti shodi kwa muntu yakamgalambuka!" 23 Palaa wanjiit kulikosiya weni, su gaa pakati petu hakatendi shitwatila ashi. 24 Kulawiriti likakatala pakati pa wantumintumi walii gaa ndo hakawezi kuwera mkulu pakati pawu. 25 Yesu kawagambira, "Wafalumi wa maisi yawahera ndiri Wayawudi yawaholamlima wantu wawu kwa makakala, nawomberi pawawashema 'Waganja wa wantu.' 26 Kumbiti nayiweria hangu pakati penu, kumbiti ulii yakaweriti mkulu pakati penu ndo kalazima kaweri mdidiki gwa woseri, na yakawera mlongoziya ndo kaweri ndundami. 27 Gaa yakaweriti mkulu, ulii yakalkala pasi kuliya shiboga, ama ulii yakatumika? Imanikana ulii yakalikala pameza kuliya shiboga! Kumbiti nenii ndo nandundami pakati penu. 28 "Mwenga mlikala pamuhera na nenii shipindi shoseri sha kujerwa kwangu, 29 gambira Tati gwangu ntambu yakanupiti ukolamlima, su naneni hanuwanapani ntambu ira ayi. 30 Hamlili na kulanda pameza pangu mu Utuwa wangu na hamulikali muvibanta nya ufalumi kugatoza makabila ilongu na mawili ga Israeli. 31 "Simoni, Simoni! Gupikaniri! Shetani kapatiti ruusa ya kuwajera mwenga mawoseri, kuivilaviya viherepa kulawa muvidoda, gambira mkulima pakapeta nganu kulawa mumakapi. 32 Kumbiti nenii nankuluwira kwa Mlungu, Simoni njimiru yaku nayidodomera. Nagwenga pagumbuyira, guwatangi wayagu." 33 Peteru kamwankula, "Mtuwa, nenii ng'enda kala pamuhera na gwenga mushibetubetu, na ata kuhowa pamuhera na gwenga." 34 Yesu kamuwankula, "Nukugambira gwenga Peteru, pamberi njogolu hakeniwiki leri hagunemi mala ndatu." 35 Shakapanu Yesu kawakosiyiti wantumintumi wakuwi, "Shipindi shanuwanatumiti pota na mpiya, na muhaku ama vilwatu, mpungukiwitwi shintu shoseri?" Wamwankula, "Ndala." 36 Yesu kawagambira, "Kumbiti vinu, ulii yakawera na muhaku gwa mpiya kagutoli, yakahera na upanga, kawuzi nguwu yakuwi na kahemeru upanga umu." 37 "Toziya nukugambirani, Malembu Mananagala galembwa, 'Wamtuliti shipinga shimuwe pamuhera na wavidoda,' ndo mpaka gatimii kwa nenii, toziya shawalemba kuusu nenii shankwiza kuwera nakaka." 38 Wantumintumi walonga, "Guloli Mtuwa! Panu kwana mapanga mawili!" Yesu kalonga, "Ayi itoshai!" 39 Yesu kalawa mulushi na kugenda, ntambu yaiweriti ntambu yakuwi, kagenda mpaka kulugongu lwa mizeyituni, wafundwa wakuwi wamfata. 40 Pakasokiti kuliya

kawagambiriti, "Mluwi Mluntu namwingira mukujerwa." 41 Shakapanu kawaleka kagenda utali wa mutu kuweza kuguma libuwi, kasuntama na kumluwa Mluntu. 42 Kalonga, "Tati pagufira, guyiwusiyi nkata ayi ya ndabiku kwa nenii. Ata hangu, mafileru gaku ga filizivi, pota ganeni ndiri, ira gutendi ntambu yagufira gumweni." 43 Palaa wamahoka wa Mluntu kulawa kumpindi wamlawira, su wamtanga. 44 Pakaweriti mu kutama nentu, kamluwitu Mluntu na livuki limlawitii gambira matoni ga mwazi, gaturukiti pasi. 45 Pakaluwitu kala, kawawuyiriti wafundwa wakuwi, kawawoniti wagonja mpota, womberi waweriti na hinginiku. 46 Kawagambia, "Iwera ashi mgonja? Mwimuki na mluwi, namwingira mukujerwa." 47 Yesu pakaweriti kankali kankuyowera, lipinga lya wantu liza palilongoziwa na Yuda, yamu gwa walii wafundwa lilongu na wawili. Yuda kamgenderiti Yesu na kumnonera. 48 Yesu kamgambira, "Yuda! Hashi gwankungalambuka Mwana gwa Muntu kwa kumnona?" 49 Wantumini yawaweriti pamuhera na Yesu pawagawoniti galii gagalawira, womberi wakosiya, "Mtua tutumii mapanga getu?" 50 Na yamu gwatu kamkomiti upanga ntumintumi gwa Mtambika Mkulu na kamdumula likutu lyakuvi lya kumliwu. 51 Palaa, Yesu kalonga, "Ayi itosha!" Kalishinkula likutu lya mutu ayu, kamuponiziya. 52 Shakapanu Yesu kawagambira watambika wakulu, na wakulu wawalolera wa Numba nkulu ya Mluntu na wazewi wawiziti kumubata, "Hashi, mwiza na mapanga na vindonga kumbata gambira nenii na mpoka?" 53 Kila lishaka panweriti pamuhera na mwenga Mnumba nkulu ya Mluntu mumbata ndiri. Kumbiti ashi ndo shipindi shenu asa, ndo shipindi sha ukolamlima wa luwindu." 54 Wamubatiti Yesu na kugenda nayu ukaya kwa Mtambika Mkulu, na Peteru kaweriti kankumfata kwa kutali. 55 Motu waguwashiti pakati pa uwa, na Peteru kaweriti pamuhera na woseri weni waweriti walikala pamuhera pawayoterata motu. 56 Ntumintumi yamu mdala pakamwoniti Peteru kalivaga pakwegera na motu, kamjodoleriti masu na kalonga, "Muntu ayu kaweriti vira pamuhera na Yesu!" 57 Kumbiti Peteru kaberiti pakalonga, "Ndala gwenga, nenii nummana ndiri!" 58 Shakapanu hera, mutu yumonga kamwona Peteru na kalonga, "Gwenga gwa yamu gwatu!" Kumbiti Peteru kawankula, "Mtua gwenga, nenii ndiri!" 59 Na lisaa limu pamberi, mutu yumonga kamsisitiza pakatakula, "Nakaka ayu kaweriti pamuhera na Yesu, toziya ayu ndo Mgamilaya vira!" 60 Peteru kamwankula, "Mtua gwenga, nuvimanu ndiri ntambu yagutakula!" Palaa palii, pakaweriti kankali kankuyowera, njogolu kawika. 61 Mtua kagalambuka na kumliola Peteru, na Peteru kalihola galii Mtua gakamgambiriti, "Leru pamberi njogolu keniwika hagunemi mala ntatu." 62 Peteru kawukiti kugenda kunja, na kallila nentu. 63 Wantu walii waweriti wankumolera Yesu, wamkomiti na kumhigira. 64 Wamtawiti shitambala kusheni, na wankumkosiya, "Gutungi! Gani yakukomiti?" 65 Wamlavilira visoweru vivuwa nya kumwigilanga. 66 Lishaka lyalifatiti Yesu wamjegiti mushiziyungu. Pashiziyungu kuweriti na wazewi na watambika wakulu na wafunda wa malagaliru, womberi waliwoniti pamuhera na Yesu wamjegiti kulongolu kwawu. 67 Nawomberi wamgambira, "Gutugambiri! Hashi, gwenga gwa Kristu?" Su Yesu kawagambira, "Ata panuwagambira, hapeni mnijimiru, 68

handa panuwakosiya hapeni mnankuli. 69 Kwanjira vinu, Mwana gwa Muntu hakalivagi uwega wa kumliwu wa Mluntu kana makakala goseri." 70 Woseri walonga, "Ndo kulonga gwenga gwa Mwana gwa Mluntu?" Nayomberi kawankula, "Mwenga mtakula handa ndo Neni." 71 Nawomberi walonga, "Tufira ndiri kayi ukapitawu umonga? Twaweni tupikanira shillii shakatakuliti."

**23** Shikundi shoseri wagolokiti, wamjega Yesu kulongolu kwa Pilatu, 2 Wanja kumsitaki, pawalonga, "Tumwoniti mutu ayu kankuwasongiziya wantu wetu, na kuwaberiziya wantu kumpanana kodi Kaisari, pakawagambira Kristu mweni ndo, mfalumi." 3 Pilatu kamkosiyiti yomberi, "Hashi, gwenga ndo Mfalme gwa wayawudi?" Yesu kamuwankula, "Gwenga gulonga." 4 Pilatu kawagambira watambika wakulu wa numba ya Mluntu na lipinga lya wantu, "Mona likosa ndiri lyoseri kwa mutu ayu." 5 Kumbiti womberi wanjiti kulonga kankuwasongiziya, "Kwa mafundu gakuvi kanjiti kutenda ndewu pakati pa wantu woseri mu Yudeya. Kanjiti mu Galilaya na vinu kiza panu." 6 Pilatu pakapakiniriti aga, kakosiya, "Hashi, mutu ayu ka mwenikaya gwa Galilaya?" 7 Pakavimanit handa Yesu kalawiti lushi Iwalukolitwiimlima na Herodi, su kamjegiti kwa Herodi, ndo mweni yakaweriti mu Yerusalem shipindi shili. 8 Herodi kanemeleriti nentu pakamwoniti Yesu, toziya kapikaniriti kala visoweru vyakuvi, su kaweriti kankuhapepera kumwona yomberi kwa shipindi shivuwa. Kaweriti kankutumbira kawoni Yesu pakatenda mauauza. 9 Su Herodi kamkosiyiti Yesu makosiwu gavuwa, Kumbiti Yesu kamwankula ndiri. 10 Mtambika mkulu gwa numba ya Mluntu na wafunda wa Malagaliru walawiriti pawulongoru, walaviyiti masitaka gawu kwa makakala nentu. 11 Herodi pamuhera na wanjiga wakuvi, wamwayibishi Yesu na kumtendera lidufiya, shakapanu wamvalisiya nguvi ya shifalumi, na wamuuziya kwa Pilatu. 12 Kwanjira lishaka lili, Herodi na Pilatu wawera maganja, pamberi pa shipindi shili waweriti wangondu. 13 Su Pilatu kawashemiti pamuhera, watambika wakulu wa numba ya Mluntu, na walongoziya na wantu 14 kawagambira, "Mumjega mutu ayu kwaneni pamlonga kaweriti kawasongiziya wantu wawulemi ufalumi wa Rumi. Vinu mpikiniri! Pandoliti kala weri shitwitala ashi pawulongolu penu, mona ndiri likosa lyoseri kwa masitaka genu kwakuvi. 15 Wala Herodi kawoniti ndiri likosa, su kamuuziyiti kwa twenga. Kwahera likosa lya kumtenda mutu ayu kahowi. 16 Su hanuwalongeri wamsyatangi viboku, hanumleki kagendi zakuwi." 17 Kila Mumsambu gwa Pasaka Pilatu kamlekiziyaga mtatilwa yamu pakati pawu. 18 Lipinga lyoseri wabotanga pawalonga, "Gumlagi ayu! Gutuvuguliri Baraba!" 19 Baraba wamtuliti mushibetubetu toziya ya kutenda ngondou mlishi lulii, viraakalagiti wantu. 20 Pilatu kafiriti kumlekeziya Yesu, su katakula kayi nawomberi. 21 Kumbiti womberi watenditi umatu, "Gumkong'onderi misumali mulupingika! Gumkong'onderi misumali mulupingika!" 22 Pilatu kawagambira mala ya tatu, "Ashi katenda shidoda gaa? Mona ndiri likosa kwakuvi limtendi yomberi wamlagi, su hanumsyatangi viboku, su hanumlekeziyi." 23 Kumbiti womberi wakazaniti kutenda umatu kwa kubotanga kuwera Yesu mpaka kakong'onderi misumali mulupingika, na upeleru wawu wa

kutenda umatu ukanga. **24** Su Pilatu kaamuwitu ntambu yawafira womberi gatendeki. **25** Kamvugulira kulawa mushibetubetu muntu ulli yawamfiriti, ndomweni yawamtuliti mushibetubetu toziya ya ngondu yakuwi na kulaga wantu, su kamlavyiti Yesu kwa womberi wamtenderi ntambu yawafira. **26** Pawaweriti wankumjega, waliwoniti na muntu yamu yawashema Simoni gwa Kureni, kaweriti kankulawa muisi na kwingsira mlushi. Su wambata, wamtika lupingika lulli kalutoli kumbeli kwa Yesu. **27** Lipinga likulu lya wantu limfatiti, mngati mwawu waweriti wadala wankudaya na kumiliria. **28** Yesu kawagalambukira, kuwagambira, "Mwenga washina mawu wa Yerusalem! Namundilira neni, kumbiti mlililiri maweni na wana wenu. **29** Toziya mashaka gankwiza, wantu hawalongi, 'Mbaka kwa walii wagumba, yawaleriti ndiri ama kunonisiya wana!' **30** Hashiweri shipindi wantu pawayigambira migongu, 'Gutuguwiri!' Na kuvigambira vigongu, 'Gutugubiki!' **31** Kwa mana, handa wantu wankugutendera mtera gwankali kuyuma ntambu hayi, hayiweri hashi kwa mtera guyuma?" **32** Wawatoliti vira wantu wamonga wawili, wadoda wawalagi pamuhera na Yesu. **33** Pawasokiti kala pahala pawapashema, "Shipalakasa sha mtuhi," Yesu ndo wamkong'onderiti misumali mulupingika pamuhera na walii wadoda wawili, yamu uwega wakuwi wa kumliwu na yamu uwega gwakuwi gwa kumshigi. **34** Yesu kalonga, "Tati guwalekeziyi toziya wavimana ndiri vyawatenda." Shakapanu wagawana nguwu zyakuwi kwa kugalambula simbi. **35** Wantu wawagolokiti palii pawamlola. Na walongoziya wamtendera lidufiya pawalonga, "Kawalopoziya wamonga, vinu kalilopoziyi mweni, handa mweni ndo Kristu, msyagula gwa Mlungu!" **36** Wanagira wamtenderiti vira lidufiya, wamgenderiti wamupa icheshema. **37** pawalonga, "Handa nakaka gwenga ndo Mfalumi gwa Wayawudi, gulilopoziyi gumweni." **38** Vira vilii malembu aga wagatula kumpindi kwakuwi, "Ayu ndo Mfalumi gwa Wayawudi." **39** Yumu gwa walii wadoda yawkong'onderitiwi misumali palupinjika, kamwigilanga Yesu pakalonga, "Hashi, yanakaka ndiri gwenga ndo Kristu? Su gulilopoziyi gumweni, gutulopoziyi na twenga vira." **40** Kumbiti mdoda gwingi ulii kamkalipira muyaguwi pakalonga, "Gwenga gumtira ndiri Mlungu ata padidini? Gwenga gupata azabu iraa ayi. **41** Gwenga na neni tustahili, mana aga ndo malipu ya galii gatutenditi. Kumbiti muntu ayu katenda ndiri shidoda shoseri." **42** Shakapanu kalonga, "Gwenga Yesu! Gunholi shipindi pagwingira muufalumi waku." **43** Yesu kamwankula, Nukugambira nakaka, lelu haguwei pamuhera na neni muparadisu. **44** Iweriti yapata saa sita paliwala, mshenji guleka kuwala, luwindu lugubikit muisi yoseri mpaka saa tisa, **45** lipaziya lya numba nkulu ya Mlungu lipantika vipandi viwili. **46** Yesu kalila kwa liziu likulu, Tati, mumawoku gaku nuyitila rohu yangu. Pakalongiti hangu kahowa. **47** Paliya, mkulu gwa wanagila pakawoniti kala galii gatendikit kamkwisa Mlungu pakalonga, "Nakaka ayu kaweriti muntu muheri." **48** Wantu woseri walii waweriti wajojinika toziya ya shiwtatila ashi, pawawoniti galija gatendikit, wawuyiti ukaya kwawu pawahinginitiki. **49** Waganja wakuwi pamuhera na wadala walii wamfatiti kulawa Galilaya, wagolokiti kwa kutali kulola shiwtatila shiliya. **50** Kuweriti na muntu yamu litawu lyakuwi Yosefu, mwenikaya gwa shijji shimu sha Wayawudi shawashishema

Arimatayu. Kaweriti muntu muheri yakapananwa ligoya. **51** Kaweriti muntu yakashemitwi Yosefu kulawa Arimatayu mlushi lwa Yudeya. Kaweriti muntu mheri na yakapananwa ligoya, kaweriti kankuhepera kwiza kwa ufalumi wa Mlungu. Tembera kaweriti Mjumbi gwa shyoteramotu shikulu sha Wayawudi, kajimiliti ndiri nawomberi majimiranu na matendu gawu. **52** Yomberi kagenditi kwa Pilatu, kuluwa kamupi nshimba ya Yesu. **53** Su kasulusiya nshimba ilii kulawa mulupingika, kayizyengititi sanda ya shitani, kayitula mulipumba lyaliweriti walisongola mulitalawu, lyeni alyenitenderwi. **54** Lishaka lilii liweriti lyumaa, na matandiru ga lishaka lya kwoyeria liweriti lyankuyanja. **55** Wadala walii waweriti wafatana na Yesu kulawa Galilaya wamfatiti Yosefu, waliwona lipumba lilii ntambu yawatula nshimba yakuwi. **56** Shakapanu wawuyiti ukaya, watanditi uturi na malashi ga kuswaga nshimba ya Yesu. Lishaka lya kwoyeria woyeriti gambira malagaliru gaamuwiti.

**24** Jumapili mandawira ndaa, wadala walii wagenditi kulipumba pawatola na utili ulii wawaunyawiti. **2** Wawoniti libuwi lili libilingisiwa pampenku pa lipumba. **3** Pawingiriti mngati, wawoniti ndiri nshimba ya Mtuwa Yesu. **4** Wagolokiti palli na waweriti wankulisherha kwajili shisoweru shili, kamukamu hera wantu wawili wazivaliti nguwu zimeremeta mbuu wagolokiti pakwegera na womberi. **5** Wadala walii wingiriti na lyoga, wasuntama. Su wantu walii wawagambira, "Iwera ashi mwankumsakula mkomu pakati pa wahowiti? **6** Ka panu ndiri, kazyuka kala! Miholi galii gakawagambirani pakaweriti kului Galilaya, **7** 'Mwana gwa Muntu mpaka wamlaviyi kwa wantu wanavidoda, nayomberi hawamkong'onderi misumali mulupingika na lishaka lya tatu hakazyuki kwanjira pakahowiti' **8** Wadala walii waliholiti vyakatakuliti Yesu, **9** walawiti mulipumba, na watakuliti vintu avi vyoseri kwa wantumintumi walii lilongu na yamu na wamonga wawaweriti paliya. **10** Hashina Mariya Magidalena na Yoana na Maliya mawu gwa Yakobu, pamuhera na wadala wamonga wawagenditi nawomberi ndo watakuliti vintu vilii kwa wantumintumi. **11** Kumbiti wantumintumi pawapikaniriti ntambu yawatakuliti wadala walii wahera mana, su wawajimilira ndiri. **12** Su Peteru kalawiti na kagenda pakatuga mpaka kulipumba, kasuntama na kawoniti sanda hera. Kawuyiti ukaya pakawera kankulihola kwajili ya galija yagalawiriti. **13** Lishaka lilalirii, wantu wawili mngati mwa wantu wawamfata Yesu waweriti wankugenda mushijiji shawashishemiti Emawu, utali wa kilumita lilongu na yimu kulawa Yerusalem, **14** na waweriti wankuyowera kwajili ya goseri galii yagalawiriti. **15** Pawaweriti wankuyowera na kuligambiziyanu, Yesu mweni kalawira na kugenda pamuwera nawomberi. **16** Wamwoniti kwa masu, kumbiti wamumana ndiri. **17** Yesu kawakosiya, "Mwankuyowera shishi pangendagenda?" Womberi wagoloka jii, sheni zyau zihinginikit. **18** Muntu yamu pakati pawu, yawashema Kileopa, kamkosya, "Hashi gwenga gwa muhenga gweka yaku Kuyerusalemu yaguvimana ndiri vitwatira yavirawiriti kului mashaka aga?" **19** Yesu kawakosiya, "Vitwatila gaa?" Womberi wamwankula, "Vitwatira vyavimpattiti Yesu gwa Nazareti. Muntu ayu kaweriti mbuyi gwa Mlungu kana uwezu kulongolu kwa Mlungu na kulongolu kwa wantu, mukila shintu shakatakuliti na kutenda. **20** Watambika wakulu na wakolamlima wetu

wamlaviya wamtozi kuhowa, na wamkong'ondera misumali palupinjika. **21** Na twenga tulitumbira handa mweni ndo kaweri yamu yakagenda kuikombola Israeli! Gamonga ga aga goseri, lero ndo lishaka lya tatu kwanjira vitwatira avi pavirawiriti. **22** Wadala wamu mushipinga shetu watusintuziya, pawagenditi kulipumba mandawira putiputi, **23** su wayiwoniti ndiri nshimba yakuwi. Wawuyiti pawalonga handa walawirti na wantumintumi wa kumpindi, pawawagambiriti handa kaweriti mkomu. **24** Wamonga mushipinga mwetu wagenditi kulipumba, wawona galii gawatakuliti wadala walii, su mweni wamwona ndiri." **25** Shakapanu Yesu kawagambira, "Iwera hashi mwa wazigizigi shiyasi ashi na myoyu yenu ikamala nentu kugajimira goseri galii gatakuliti na wambuyi wa Mlungu! **26** Hashi, ifiruwa ndiri Kristu kukong'onderwa misumali mulupingika, shakapanu kingiri muukwisa wakuwi?" **27** Na Yesu Kawagambira vitwatira vyoseri nya vimuwusu mweni Mumalembu Mananagala mushintola sha Musa na shawalembiti wambuyi woseri wa Mlungu. **28** Pawaveriti pakwegera na shijiji shawashigenderiti, Yesu katenda gambira kankwendereya na mwanja, **29** kumbiti womberi wamluwiti pawalonga, "Gwikali pamuwera na twenga, mana kwinala, na pashiru pankwingira." Su kingira na kulikala pamuwera nawomberi. **30** Pakalivagiti kuliya shiboga pamuwera na womberi, katola libumunda na kulitekelera, shakapanu kalimega na kuapanana. **31** Masu gawu gavugukiti na wammana, kumbiti kawukiti pamasu pawu. **32** Su waligambiranu weni, "Hashi myoyu yetu iweriti iyaka ndiri shipindi pakaweriti kankututakulira Malembu Mananagala munjira kulii?" **33** Wawuka shipindi shilaa shilii na wawuyiti Yerusalem, wawoniti wantumintumi walii lilongu na yumu na walii wamonga waweriti pamuwera pawalijojinira **34** na walonga, "Nakaka Mtuwa kazyuka! Kamlawira Simoni!" **35** Su wantumini wawili wawagambira ntambu yagawapatiti munjira, na ntambu yawammaniti pakamega libumunda. **36** Wantu awili pawaveriti wankuwagambira aga, palaa paliya Yesu mweni kagoloka pakati pawu na kawagambira, "Ponga iweri na mwenga." **37** Walilimuka na waweriti na lyoga pawavimana wawona shihoka. **38** Su Yesu kawagambira, "Iwera ashi mwana lyoga? Iwera ashi myoyu yenu itira? **39** Mloli mawoku gangu na magulu gangu na mloli neni ndo mweni. Mumbati mundoli na hamvimanu, mana shihoka shahera nshimba na mafupa ntambu yamndola." **40** Katakuliti aga na kawalanguziyyi mawoku na magulu gakuwi. **41** Waweriti wankali pawagajimira ndiri, toziya ya manemu gawu na wankali wankulisheru, Yesu kawakosiyiti, "Mwanashu shiboga shoseli panu shakuliya?" **42** Wamupa shipandi sha somba wa kubanika, **43** kashitoliti na kushilliya, woseri pawamlola. **44** Shakapanu kawagambira, "Ayi ndo mana ga visoweru vyanyuwagambiriti pamweriti pamuhera na mwenga, kila shintu shawalembiti kwajili ya neni Mulilagaliru lya Musa, na mukulemba gawalembiti wambuyi wa Mlungu, na mushintola sha Zaburi gawera nakaka." **45** Shakapanu kagavugula mahala gawu kugamana Malembu Mananagala, **46** na kawagambira, "Ashi ndo shawalembiti, Kristu mpaka katabiki na mpaka kazyuki kulawa kwa wahowiti lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti, **47** nalitawu lyakuwi muujumbi kwajili ya kuleka vidoda vyawatenda mpaka wawubweri kwa isi zoseri, kwanjira Yerusalem. **48** Mwenga mwa wakapitawu wa vitwatira avi. **49** Na neni mweni

hanujegerani ulii mweni Tati yakalagiliti kumjega, su muheperi muisi uganu mpaka pawakupananu makakala galawiti kumpindi kwakuwi." **50** Su Kawalanguziyyi kunja kuisi mpaka Betaniya, kanyasula mawoku gakuwi kumpindi, na kawatekelera. **51** Pakaweriti kankuwatekelera, kawaleka, kanyasuliti kugenda kumpindi kwa Mlungu. **52** Womberi wamguwira, na wawuyiti kugenda Yerusalem, pawawera na nemeli nkulu, **53** na walikaliti shipindi shoseli Mnumba nkulu ya Mlungu pawamkwisa Mlungu.

# Yohani

**1** Panjiti lipaga kuperit na Shisoweru, Shisoweru kuperit pamuhera na Mlungu, nayomberi kuperit Mlungu. **2** Kwanjira kwanja Shisoweru kuperit pamuhera na Mlungu. **3** Kupitila shisoweru, Mlungu kawumbiti vintu vyoseri, kwahera ata shintu shimu shawashiwumbitwi pota nayomberi. **4** Shisoweru ndo shanzu sha makaliru na makaliru aga gajegiti weru kwa wantu. **5** Uweru awu ulangala muntut na ntiti hapeni izimiziyi uweru awu. **6** Mlungu kamtumiti mjumbi gwakuvi litatu lyakuvi Yohani, **7** Yakiziti kuwapitawulira wantu kuusu uweru awu, su woseri wapikiniriti ujumbi na wamijimir. **8** Yohani kuperiti ndiri uweru, ira kiziti hera kuwagambira wantu kuusu uweru awu. **9** Awu ndo weru wanakaka, weru wankwiza pasipanu, kuwalalira wantu woseri. **10** Shisoweru kuperit pasipanu. Mlungu kanyawiti pasipanu kuptitira Shisoweru, kumbiti wantu wa pasipanu wamumana ndiri. **11** Kiziti muisi yakuvi mwensi, kumbiti wantu wakuvi mwensi wamuwanka ndiri. **12** Kumbiti wamonga yawamuwankiti na kumjimira, awa kawayupiti uwetu wa kuwera wana wa Mlungu. **13** Womberi waveriti ndiri wana wa Mlungu kwa uwetu wa wantu ama kwa makakala ga nshimba ama kwa kufira kwa muntu, ira Mlungu mwensi kawatenditi waweri wana wakuvi. **14** Shisoweru kuperit muntu, kalikaliti na twenga, kuperiti upendelewu nentu pamuhera na unakaka. Tuwoniti ukwisa wakuvi, ukwisa yakauwankiti, wa Mwana gwa gweka gwa Tati. **15** Yohani kawagambira wantu kuusu Shisoweru. Kabotanga, "Ayu ndo ulii yanumtakuliti shipindi pantakuliti, 'Paneni kankwiza muntu yumu, yomberi ndo mkulu kuliku neni, toziya kuperiti kala neni naniyiwuki.'" **16** Kulawira na upendelewu uvuwa wakuvi, katutekeleriti woseri, katupiti utekeleri na utekeleri. **17** Mlungu katupiti Lilagaliru kuptitira Musa, kumbiti upendelewu na unakaka viziti kuptitira Yesu Kristu. **18** Kwahera muntu yakamwoniti Mlungu. Kumbiti Mwana gwa gweka yakuperiti Mlungu na yakuperiti uwega wa Tati gwakuvi, ndo yakatenditi kamanikani. **19** Awu ndo upitawu wa Yohani kwa wakulu wa Wayawudi Yerusalemul kului pawawatumiti watambika wamu na wantu wa ukowu wa Lawi wa numba ya Mlungu wagendi kwa Yohani wamkosiyo, "Gwenga gwa gaa?" **20** Yohani kalemiti ndiri kuwankula, ira katakuliti pota na kufifa, kalongiti, "Neni na Kristu ndiri yakasyagulitwi na Mlungu kuwalopoziya wantu." **21** Womberi wamkosiya, "Su, gwenga gwa gaa? Gwenga gwa Eliya?" Yohani kawankula, "Ndala, neni ndiri." Wamkosiya kayi, "Gwenga ndo ulii Mbui gwa Mlungu yawamtakuliti?" Yohani Kawankula, "Ndala!" **22** Nawomberi wamgambira, "Su, gutugambiri gwenga gwa gaa? Su gutakula hashi kuusu gumweni? Hatugendi kutakula ntambu yagutuwankula kwa walii yawatutumiti." **23** Yohani kawankula ntambu yakalembiti Isaya mbui gwa Mlungu, "Neni ndo liziwu lya muntu yakabotanga mushiwa, 'Mnyawi njira yakupitira Mtuwa!'" **24** Wajumbi yawatutumiti na Mafalisayu, **25** wamkosiyiti Yohani, "Paguwera ndiri Kristu, ama Eliya, ama ulii Mbui gwa Mlungu, iwna hashi gubatiza?" **26** Yohani kawankula, "Neni mbatiza kwa mashi, kumbiti kwana yumu pakati pernu yamummanea ndiri. **27** Paneni kankwiza, neni herepa ndiri

ata kuyopola lugoyi zya vilyatu vyakuvi." **28** Vitwatila vyoseri vyavilawiriti Betaniya kusika mwa lushemba lwa Yoridani, pahala Yohani pakawera kankubatiza. **29** Shirawu yakuvi, Yohani kamwoniti Yesu kankumwizira. Yohani katakula, "Ayu ndo Mwana Kondolu gwa Mlungu, yakawusiya vidoda vya wantu wa pasipanu!" **30** Ayu ndo ulii yanumtakuliti, pantakuliti, "Paneni kankwiza muntu yumu mkulu kuliku neni, toziya kuperiti kala neni haneniyuki." **31** Namweni numumaniti ndiri, kumbiti niziti kubatiza kwa mashi su yomberi kamanikana kwa wantu wa Israeli." **32** Na awu ndo upitawu Yohani yakautakuliti, "Moniti Rohu Mnanagala kankusuluka gambira nkunda pakiza kulawa kumpindi kwa Mlungu na kumkangalira. **33** Neni numumanita ndiri kuwera yomberi ndo uliya yanumtakuliti, su Mlungu yakantumiti neni kubatiza kwa mashi, kang'ambiriti, 'Hagumwoni Rohu pakamsulukira muntu kulawa kumpindi, ndo ulii yakabatiza kwa Rohu Mnanagala.' **34** Yohani katakuliti, Neni moniti, nuwagambiranu nakaka kuwera ayu ndo Mwana gwa Mlungu." **35** Shirawu yakuvi, Yohani kuperiti kayi paliya pamuhera na wafundwa wakuvi wawili, **36** pakamwoniti Yesu kankupita katakula, "Ayu ndo Mwana Kondolu gwa Mlungu." **37** Wafundwa wawili pawapikaniriti aga, su wagenditi pamuhera na Yesu. **38** Yesu kagalambukiti, kawawoniti wankumfata, su kawakosiya, "Mwankusakula shishi?" Womberi wamwankula, "Rabi" mana yakuvi "mfunda" gulikala koshi? **39** Yesu kawagambira, "Mwizi na mloli." Iweriti handa saa lilongu pamih. Su wagenditi pamuhera na yomberi na wapawoniti pahala pakalikaliti. Walikaliti pamuhera na Yesu lishaka lyoseri. **40** Andereya, mlongu gwa Simoni Peteru, yakampikiniriti Yohani pakalonga na mwensi kamfatiti Yesu. **41** Andereya kamwoniti kwanja mlongu gwakuvi Simoni, kamgambira, "Tumwoniti ulii Mlopoziya yakasyaguriti na Mlungu" Ayu ndo Kristu Mlopoziya. **42** Su wamjegiti Simoni kwa Yesu. Yesu kamlola Simoni na kalonga, "Litatu lyaku ndo Simoni mwana gwa Yohani, Kumbiti hagusheemi Kefu." Kwa Shigiriki ndo Peteru, mana yakuvi "Litalawu." **43** Shirawu yakuvi Yesu kaamuwiti kugenda Galilaya. Su kamwoniti Filipi, kamgambira, "Gunfati!" **44** Filipi kuperiti mwenikaya gwa Betisayida, lushi lyawalkaliti ashina Andereya na Peteru. **45** Filipi kamwoniti Nataniyeri na kamgambira, "Tumwona ulii mwensi Musa kamlembiti mushitabu sha Malagaliru na wambuyi wa Mlungu walembiti kuusu mwensi. Mwensi ndo Yesu mwana gwa Yosefu, kulawa Nazareti." **46** Nataniyeri kamkosiya Filipi, "Kwana shintu shoseri shiherepa shiza kulawa Nazareti?" Filipi kamwankula, "Gwizi guloli." **47** Yesu pakamwoniti Nataniyeri kankumwizira, katakuliti kuusu yomberi, "Mlol! Ayu ndo Mwisraeli nakaka, kwahera shinika kwakuvi." **48** Nataniyeri kamkosiya "Gumana ashi neni?" Yesu kamwankula, "Pamberi pa Filipi kukushema, nukuwoniti pagulivagit pasi pa mtera gwa mkuyu." **49** Nataniyeri kamwankula, "mfunda, Gwenga ndo Mwana gwa Mlungu! Gwenga gwa Mfalumi gwa Israeli!" **50** Yesu kamgambira, "Hashi, gujimira toziya nukugambiriti kuwera nukuwoniti pasi pa mtera gwa mkuyu? Haguwoni vikulu nentu vivuwa kuliku avi!" **51** Na Yesu kawagambiriti womberi, "Nankuwagambiranu mwenga nakaka, hamuwoni kumpindi kwa Mlungu kuvuguka na wantumintumi wa kumpindi pawakwena na kumsulukira Mwana gwa Muntu."

**2** Lishaka lya tatu kuweriti ndowa mulushi lwa Kana, kumkowa Galilaya. Mawu gwakuwi Yesu kaweriti palaa, 2 Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi nawomberi wawashemiriti ku ndowa. 3 Divayi payiperiti, mawu gwa Yesu kamgambira, "Kwahera divayi." 4 Yesu kamwankula, "Mawu, nagung'ambira shakutenda. Saa yaneni yankali." 5 Mawu gwa Yesu kawagambira wantumintumi, "Mtendi shoseri shakawagambireni." 6 Palii paweriti na vulu sita zya mabuwi na kila lumu luweziti kutulwa mashi shyasi sha madebi mawili ama matatu. Iweriti wayitula palii toziya ya shiitiba sha Shiyawudi sha kunawira. 7 Yesu kawagambira wantumini, "Mumemiziyi viwiga avi mashi." Nawomberi wavimemiziya mashi nduu. 8 shakapanu kawagambira, "Vinu mteki mashi aga mwakamjegeri mkulu gwa msambu." Womberi watola mashi na kumjegera yomberi, 9 su vinu mashi gagalambusa gawera divayi na kagalawalira. Mkulu gwa msambu kavimana ndiri kwayilawiriti divayi, su wantumintumi pawatekiti mashi wavimaniti, mkulu gwa msambu kamshemiti mpalu gwa ndowa. 10 kamgambira, "Kila muntu kaitandaga divayi iherepa huti ata pawikuta kala, kaitandaga ilii ifaa ndiri. Kumbiti gwenga guitula divayi iherepa mpaka vinu!" 11 Yesu katenda liuzauza ali lya kwanja haku Kana mu Galilaya, kaulanguziya ukwisa wakuwi na wafundwa wakuwi wamjimira. 12 Pagalawiriti kala aga, Yesu pamuhera na mawu gwakuwi na walongu wakuwi na wafundwa wagenditi Kafarinaumu na walikaliti kuliya mashaka gavuwa ndiri. 13 Msambu gwa Pasaka gwa Wayawudi guweriti gwa pakwegera, su Yesu kagenditi Yerusalem. 14 Nnumba nkulu ya Mlungu kawawoniti wantu wankuwuza wang'ombi na wakondolu na wangunda na vira wantu wamonga wankuvunjira mpiya pawalivaga pameza zazu. 14 15 Kanyawiti ntomondu ya lugoyi na kawawinga wavigongolu woseri walawi kunja kwa Numba nkulu ya Mlungu, pamuhera na wakondolu na wang'ombi, kazigalambuziya meza zawatendiriti kuvunjira mpiya na kuzipalasiya mpiya zazu, 16 na kawagambira wali woseri yawaweriti wankuwuza wangunda, "Muusii virtu avi panu! Muleki kutenda numba ya Tati gwangu iweri pahala pa soku!" 17 Wafundwa wakuwi waliholiti Malembu ntambu yagalembiti, "Mlungu, kulilaviya kwanenai munumba mwaku kuyaka mumoyu mwangu gambira motu." 18 Wakulu wa Shiyawudi wamu wamkosiya Yesu, "Hagutendi liuzauza gaa kutulanguziya twenga handa gwana uwezu kutenda vitwatira avi?" 19 Yesu kamwankula, "Hambomoli Numba nkulu ya Mlungu ayi, neni hanuyijengi kayi kwa mashaka matatu." 20 Wayawudi wamkosiya, "Numba nkulu ya Mlungu ayi waijengiti kwa mivinja milongu msheshi na sita! Hashi, gwenga hagujengi kwa mashaka matatu?" 21 Kumbiti numba nkulu ya Mlungu Yesu yakayitakuliti ndo nshimba yakuwi. 22 Su pakazyukisiwitwi kulawa kwa wahowiti, wafundwa wakuwi waliholiti handa katakuliti aga na wagaaminiti Malembu Mananagala na shilii shakatakuliti Yesu. 23 Yesu pakaweriti Yerusalem shipindi sha msambu gwa Pasaka, wantu wawuwa wamjimiriti pawawoniti mauzauza gakatenditi. 24 Yesu kuliaviya ndiri kwa womberi, toziya kayimaniti myoyu yawu woseri. 25 Kafira ndiri wamgambiri shoseri kuusu wantu, toziya kavimaniti weri vitwatira vyoseri yawiweriti mumyoyu mwawu.

**3** Kuweriti na mkulu gwa Shiyawudi yawamshema Nikodem, kaweriti gwa shipinga sha Mafalisayu. 2 Lishaka limu

kamgendera Yesu pashiru na kamgambira, "Mfundu, tuvima manda gwenga gwa mfunda yagutumitwi na Mlungu. Kwahera muntu yakaweziti kutenda mauzauza gagutenda mpaka Mlungu kapamuhera na yomberi." 3 Yesu kamwankula, "Nakugambira nakaka, Kwahera muntu yakaweza kuwona Ufalumi wa Mlungu, pakayiwuka kayi ndiri." 4 Nikodem kamkosiya, "Muntu mkulu kawenza hashi kwiwuka kayi? Hashi, kawenza kwengira mumtimu mwa mawu gwakuwi na kwiwuka mala ya pilii?" 5 Yesu kamwankula, "Nakaka nukugambira, muntu yoseri pakwuka ndiri kwa mashi na Rohu Mnanagala, hapeni kingiri Muufalumi wa Mlungu. 6 Muntu kiwuka shinshimba kwa tati na mawu, kumbiti yakiwuka shirohu kwa Rohu Mnanagala. 7 Nagulikangasha toziya nukugambira mpaka gwiwuki kayi. 8 Liyega ligendaga palifira kugenda, gulipikanira kuvuma kwakuwi, kumbiti guvimana ndiri kwalilawiti ama kwaligenda. Ntambu iraayi, iwera hangu kwa muntu yakiwuka kwa Rohu." 9 Nikodem kamkosiya, "Hashi, shiwtatila ashi, shiwezikani?" 10 Yesu kamwankula, "Hashi, gwenga guwera mfunda gwa Israeli na guvimana ndiri vitwatira avi? 11 Nukugambira nakaka, tutakula galii tugamaniti na tuwera wakapitawu wa galii tugawoniti, su mwenga mjimiria ndiri ujumbi wetu. 12 Mjimiria ndiri paniwagambiren vitwatira vya isi ayi, hashi hamjimiru panuwagambiren vitwatira vya kumpindi? 13 Kwahera muntu yakapatiti kugenda kumpindi kwa Mlungu, ira Mwana gwa Muntu ndo mweni yakalawiti kumpindi kwa Mlungu." 14 Gambira Musa ntambu yakamtuliti njoka gwa shaba palusiki kushiwala kulii, ntambu iraayi Mwana gwa Muntu hakanyasulwi kumpindi, 15 su kila yakamjimiria kawera na ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 16 Mana Mlungu kawafiriti nentu wantu wa pasipanu, su kamlaviyiti Mwana gwakuwi gwa gweka, su kila yakamjimiria hapeni kahowi, kumbiti kaweri na ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 17 Mlungu kamjegiti ndiri Mwana gwakuwi pasipanu kupatoza, kumbiti kapalopoziyi. 18 Woseri yawamjimiria Mwana hapeni katozwi, kumbiti woseri yawamjimiria ndiri watozwa kala, toziya wamjimiria ndiri Mwana gwa gweka gwa Mlungu. 19 Na toza yeni ndo ayi, gulangala gwiza pasipanu, kumbiti wantu wafiriti ntiti kuliku gulangala, toziya vitendu vyawu vidoda. 20 Woseri wali yawatenda vidoda wagukalalira gulangala, hapeni wizi muulangala, toziya wafira ndiri vitendu vyawu vimaniki. 21 Kumbiti woseri yawatenda unakaka wiza mu mulangala, su gulangala guvilangaliri vitendu vyawu vyawavitenda vyakumjimiria Mlungu. 22 Shakapanu, Yesu pamuhera na wafundwa wakuwi wagenditi kumkowa gwa Yudeya, kalikaliti kuliya pamuhera nawomberi kwa shipindi pakabatiza wantu. 23 Viraa Yohani kaweriti kankubatiza wantu kulii Ainoni, pakwegera na Salemu, toziya kulii kuweriti na mashi gamema. Wantu wamgendiriti, nayomberi kaweriti kankuwabatiza. 24 Shipindi ashi Yohani wenimtuli mushibetubetu. 25 Likakatala lilawiriti pakati pa wafundwa wa Yohani na Myawudi yumu kuusu shiitiba sha kunawa ntambu yayifiriwitwi. 26 Su wamgenderiti Yohani na kumgambira, "mfunda, gumuhola muntu uliya yakaweriti pamuhera nagwenga kusika kumwambu kwa Yoridani, ulii gwenga yagumtakuliti? Vinu yomberi kankubatiza na kila muntu kamgendera!" 27 Yohani kamwankula, "Kwahera muntu yakawera na shintu shoseri, mpaka kapananwi kulawa kumpindi. 28 Maweni mwenga muweza

kutakula galii gantakuliti, 'Neni na Kristu ndiri, kumbiti wantumiti su numulongoleri.' **29** Mpalu gwa ndowa ndo mweni gwa mdala gwa ndowa, su wagolokera ndowa yawagolokiti na kupikinira, wanemelera nentu pawapikanira liziwi lya mpalu gwa ndowa. Hangu ndo ntambu ya nemeleriti nentu. **30** Mweni ndo kendereyi kamanihana ira neni nendereyi kumanikana ndiri. **31** Yakiza kulawa kumpindi kwa Mlungu ndo mkulu kuliku woseri. Yakalawila pasipanu ndo gwa pasipanu na katakulaga vitwatira nya pasi panu, kumbiti yakiza kulawa kumpindi kwa Mlungu ndo mkulu kuliku woseri. **32** Yomberi kapitawulira galii kagawoniti na kugapikanira, kumbiti khahera muntu yakaujimilira ujumbi wakuwi. **33** Su muntu yoseri yakajimira ukapitawu wakuwi, katakula weri handa Mlungu ndo gwa nakaka. **34** Uliya yakatumiti na Mlungu kutakula visoweru nya Mlungu, toziya Mlungu kumpanana muntu ayu Rohu Mnangala pota na shipimu. **35** Tati kamfira Mwana gwakuwi na kavitula vintu vyoseri mumawoku mwakuwi. **36** Yakawamini Mwana kana ukomu wa mashaka goseri, yakamjimira ndiri Mwana hakaweri ndiri na ukomu, su maya ga Mlungu hagaweri kwakuwi. (aiōnios g166)

**4** Mafalisayu wapikiniriti handa Yesu kaweriti kankubatiza na kankuwapatna wafundwa wawuwa kuliku Yohani. **2** Kumbiti nakaka Yesu kawera ndiri kankubatiza ira wafundwa wakuwi ndo waweriti wankubatiza. **3** Yesu pakapikaniriti aga, kalawa Yudeya kagenda Galilaya, **4** pamwanja gwakuwi kalazimika kupitila Samariya. **5** Su kafikitli Sikari, lushi lumu lwa Samariya, pakwegera na lirambu lili Yakobu lyakamupiti mwana gwakuwi Yosefu. **6** Na panu poweriti na linegu lya Yakobu. Yesu kaweriti katoka toziya ya mwanja, su kalivagit pasi pampenku pa linegu. Iweriti ipata saa sita paliwala. **7** Mdala Msamariya kiziti kuteka mashi na Yesu kamgambira, "Gunupi mashi nandi." **8** Wafundwa wakuwi wagenditi mulushi kuhemera shiboga. **9** Mdala uliya kamgambira, "Gwenga gwa Muyawudi, neni na Msamariya! Su guwezahashi kunduwa mashi ga kulanda?" Wayawudi hapeni watumii vikombi na vibakuli vyavihanganyikit na nya wantu wa Samariya. **10** Yesu kamwankula, "Handa meguvimaniti mafupu ga Mlungu na gaa yakakuluwa mashi ga kulanda, megumluwi na yomberimekakupi mashi ga ukomu." **11** Mdala uliya kalonga, "Mtuwa, gwenga gwahera shintu sha kutekera mashi na linegu ndo litalipa. Su, hagupati koshi mashi gana ukomu? **12** Mbui gwetu Yakobu ndo yakatupiti linegu ali, yomberi na wana wakuwi pamuhera na mifugu yakuwi yoseri walanditi mashi aga. Ashi gwenga gulitumba kuvera mkulu kuliku Yakobu?" **13** Yesu kamwankula, "Woseri walanda mashi aga hawaweri na kwimiliwu kayi. **14** Kumbiti yoseri yakalandia mashi ganumupa neni, hapeni kaweri na kwimiliwu kayi. Mashi ganumupa hagaweri mngati mwakuwi mbwiru ya mashi ga ukomu na kumupa ukomu wa mashaka goseri." (aiōn g165, aiōnios g166) **15** Mdala uliya kamgambira, "Mtuwa, gunupi mashi aga! Shakapanu hapeni numuluwi kayi na hapeni nizi kayi panu kuteka mashi." **16** Yesu kamgambira, "Gugendi gwakamshemi mpalu gwaku gwizi nayomberi." **17** Mdala uliya kamwankula, "Neni nahera mpalu," Yesu kamgambira, "Gutakula weri pagutakuliti gwahera mpalu. **18** Guyugwa

na wapalu wamuhanu, yomberi yagulikala nayu vinu, mpalu gwaku ndiri. Gung'ambira nakaka." **19** Mdala uliya kamgambira, "Mtuwa, mona gwenga gwa mbui gwa Mlungu. **20** Wambuyi wangu wa Samariya wamguwiriti Mlungu mulugongu alu, su mwenga Wayawudi mlonga kuvera Yerusalem ndo pahala pa kumwabudu Mlungu." **21** Yesu kamgambira, "Mdala, gunjimiria, shipindi shankwiza ndo sheni wantu hapeni wamguwira Tati mulugongu alu ama ku Yerusalem. **22** Mwenga Wasamaliya muvimana ndiri nakaka yawamguwira, kumbiti twenga Wayawudi tumumana yatumguwira, toziya ulopozia wiza kulawa kwa Wayawudi. **23** Kumbiti shipindi shankwiza na kayi shisoka kala, peni wawamguwira nakaka, hawamguwira Tati kwa likakala lya Rohu, wantu wamguwira hangu ndo Tati yakawafira. **24** Mlungu ndo Rohu, na wantu hawawezi hera kumwabudu nakaka kwa likakala lya Rowu gwakuwi." **25** Mdala ulii kamgambira, "Nuvimana kuvera Kristu Mlopoziya yakasyaguliti hakizi na pakiza hakatugambiri twenga kila shintu." **26** Yesu kamgambira, "Neni, ndo yantakula na gwenga." **27** Shipindi shila shillii wafundwa wa Yesu wawuyiti na waweriti na likangasha likulu pawamwona Yesu pakatakula na mdala. Kwehera yumu pakati pavu yakamgambiriti mdala ulii, "Gufira shishi?" Ama kumkosiya Yesu, "Iwera hashi gwankutakula na mdala ayu?" **28** Su, mdala uliya kaileka vulu yakuwi, kagenda mulushi na kuwagambira wantu, **29** "Mwizi mloli muntu yakang'ambiriti vitwatira vyoseri vyantenditi. Hashi, iwezikana yomberi kawera Kristu yakasyaguliti na Mlungu?" **30** Wantu walawa mulushi, wamgendera Yesu. **31** Shipindi shila shirinya wafundwa waweriti wankumuhiga Yesu, "mfunda, gulii shiboga!" **32** Su Yesu kawankula, "Neni nana shiboga shamshimanu ndiri." **33** Wafundwa wakuwi walitakuziyana weni, "Hashi, kwana muntu yoseri yakamjegiriti shiboga?" **34** Yesu kawagambira, "Shiboga shaneni ndo kugajimira gakafira ulii yakatumiti neni na kumalira lihengu lyakanupiti kutenda. **35** Mwenga mtakula, 'Kunkali myezi ya msheshi hera, shipindi sha kubenanga hashisoki.' Su nukugambiran, mloli marambu, viboga vinu viipyi kala na viwera kala kubenanga! **36** Yakabena viboga kankupata shibenamgongu na kankujojinira viboga kwa mashaka goseri, su yumonga yakayala na ulii yakabena hawanemeleri pamuhera. (aiōnios g166) **37** Kutakula aku kwa nakaka, 'Yumu kayalaga na yumonga kabena!' **38** Neni nuwatumiti mwenga mwakabeni viboga mulirambu mtenda ndiri lihengu, wamonga watenditi lihengu kulii na mwenga muna mota kulawirana na lihengu lyawatenditi." **39** Wasamariya wawuwa mulushi lili wamjimiriti Yesu toziya mdala uliya katakuliti, "Kang'ambiriti neni shintu shoseri shantenditi." **40** Su Wasamariya pawamgendiriti Yesu, wamuluwiti yomberi kailali pamuhera na womberi na Yesu kailaliti kulii mashaka mawili. **41** Wantu wawuwa wamjimiriti toziya ya ujumbi wakuwi, **42** na womberi wamgambira mdala uliya, "Vinu twenga tujimira, toziya ndiri ya shillii shagutakuliti, ira toziya twenga tumpikanira twaweni na tuvimanu kuvera nakaka ndo Mlopoziya gwa pasipanu." **43** Pagapititi mashaka mawili, Yesu kawukiti paliya na kugenda Gallilaya. **44** Mana Yesu mweni katakuliti, "Mbui gwa Mlungu hapeni kapananwi ligoya muisi yakuwi." **45** Pakafikitli Galilaya, wantu wa paliya wamshemiriti, toziya pawaweriti mumsambu gwa Pasaka kulii Yerusalem

wawonaga vitwatira vyoseri vyakatenditi Yesu shipindi sha msambu. 46 Su Yesu kawuyiti kayi Kana mumkowa gwa Galilaya, pahala pakagalambuziti mashi kuwera divayi. Afisa gwa sirkali kaweriti paliya mwana gwakuwi kaweriti kalwala ku Kafarinaumu. 47 Pakapikaniriti handa Yesu kankwiza Galilaya pakalawila Yudeya, kamgendoriti yomberi na kumgambira kagendi Kaferinawumu na kamuponiziyi mwana gwakuwi, yakweriti sambira kahowa. 48 Yesu kamgambira, "Pamwona ndiri malangaliru na mauzaiza, hapeni mijimiri!" 49 Afisa ulii kamwankula, "Mtuwa, tugendi pamuhera vinu, mwana keni howi." 50 Yesu kamgambira, "Gugendi, mwana gwaku hakaweri mkomu!" Muntu uliya kavimaniti visoweru vya Yesu, su kagenda zakuwi. 51 Pakaveriti kankali kamunjira kuwuya ukaya kaliwoniti na wantumintumi wakuwi pawamjegera visoweru, "Mndemba gwakuwi kawera mkomu!" 52 Kawakosiya shipindi gaa mwana gwakuwi pakaveriti mkomu na womberi wamwankula, "Iweriti saa saba paliwala lishu nshimba kupyupa paimlekeziyiti." 53 Tati uliya kalaholiti kuwera shipindi shiliya ndo Yesu pakamgambiriti, "Mwana gwaku hakaweri mkomu." Su mweni pamuhera na kaya yakuwi yoseri wamjimira Yesu. 54 Liuzauza ali ndo lya pili lyakatenditi Yesu pakaveriti kankulawa Yudeya na kugenda Galilaya.

**5** Shakapanu, Yesu kagenditi Yerusalemu kumsambu gwa Wayawudi. 2 Kulaa Yerusalemu, pakwegera na mlyangu gwawagushemiti Mlyangu gwa kondolu, kweniti na litanda lyawalishemiti kwa Shiebraniya Betizata, liweriti na seemu midamu muhanu. 3 Lipinga likulu lya walwel iwalivagit seemu aza, wanawisi na wavibyeketu na walewelekiti. Su waweriti wankuhepera mashi gatimbuki, 4 toziya lihoka lya Mlungu kulawa kwa Mtuwa kila mala pakiza na kugatimbula mashi. Mlweri gwa kwanja kwingira mumashi pagatimbuka kaponiziwa. 5 Paliya poweriti na muntu yumu yakalwaliti kwa shipindi sha minvinja milongu mitatu na nane. 6 Yesu pakamwoniti muntu uliya kagonja paliya na kavimaniti kuwera kalwariti kwa shipindi shivuwa, su kamkosiyiti, "Hashi, gufira guponi?" 7 Muntu yakalwalwa kankula, "Mtuwa, kwahera muntu panu gwankuntula mumashi shipindi mashi pagatimbuka. Panjeriti kwingira kumbiti kila mala, muntu yumonga kanonguleru." 8 Yesu kamgambira, "Gugoloki, gutoli mkeka gwaku gugendigendi." 9 Palaa paliya muntu uliya kapona. Kagutoliti mkeka gwakuwi na kanja kugendagenda. Shitwatila ashi shitendikitii Mulishaka lya kwoyera. 10 Wakulu wa Wayawudi pawawoniti muntu ulii yakaponiziwiti, womberi wamgambira, "Leru ndo lishaka lya kwoyera! Kwahera ulekeziwu kwa gwenga kupapa mkeka gwaku." 11 Kumbiti Yomberi kwagambira, "Muntu yakamponiziyiti kang'ambiriti ntoli mukeka, ng'ending'endi." 12 Nawomberi wamkosiyyiti, "Ndo gaa yakakugambiriti gutoli mukeka gwaku na gugendigendi?" 13 Kumbiti yomberi kamumana ndiri muntu yakamponizii, mana Yesu kaweriti kalihanganiya mulipinga lya wantu. 14 Shapakanu Yesu kaliwoniti na muntu yakamponiziyiti Mnumba nkulu ya Mlungu, su kamgambira, "Gupikani vinu gwamkomu, guleki kutenda vidoda ama vitwatira vidoda virawili kwaku." 15 Shakapanu muntu uliya kagenda, kwagambira wakolamlima wa Shiyawudi kuwera Yesu ndo yakamponizii. 16 Su Wayawudi

wanjiti kumgaziya Yesu, toziya yomberi katenditi shitwatila ashi sha kuponizija mulishaka lya Kwoyera. 17 Yesu kawagambira womberi, "Tati gwangu kankutenda lhengu mashaka goseri, naneni vira ntenda lihengu." 18 Visoweru avi viwatenda wakulu wa Shiyawudi wendereyi kusakula ntambu ya kumlagi Yesu, toziya kalitenda ndiri weri lilagaliru lya lishaka lya Kwoyera na katakuliti kuwera Mlungu ndo Tati gwakuwi na vira vilii pakalitenda kuwera gambira Mlungu. 19 Yesu kawagambiriti womberi, "Nukugambirani nakaka, Mwana kaweza ndiri kutenda shoseri gweka yakuwi, katenda shilii shakawoniti Tati gwakuwi pakatenda. Vilii vyakatendaga Tati, vira vilii ndo vyakatenda Mwana. 20 Toziya Tati kamfira Mwana na kamlangalira yomberi vyoseri vyakatenditi mweni, vira vilii hakamlanguzii vitwatira vikulu kuliku avi, mwenga hamlikangashi. 21 Handa virii Tati pakawazyukisiyiti wahowiti na kuwapanani ukomu, ntambu iraayi Mwana kawapanani ukomu yawafira walii. 22 Tati hapeni katozi muntu yoseri, kumbiti lhengu lyoseri lya kutoza kamupa Mwana, 23 su wantu woseri wamgohilili Mwana ntambu yawamgohelera Tati. Yakamgohelira ndiri Mwana, kamgohalila ndiri Tati. Tati ndo mweni yakamtumiti Mwana. 24 "Nakugambirani nakaka, woseri yawapikanira visoweru vyangu na kumjimiru ulii yakantumiti, hakaweri na ukomu wa mashaka goseri. Hapeni katozwi, ira kapita kala kulawa mukuhowa na kwingira muukomu. (aiōnios g166) 25 Nukugambirani nakaka, shipindi shankwiza, kayi shisoka kala, ndo sheni wahowiti hawapakiniri liziwi lya Mwana gwa Mlungu na woseri yawapikanira hawalikali. 26 Gambira Tati ntambu yakawera shanzu sha ukomu, hera hangu vira ntambu yakamtenda Mwana gwakuwi kuwera shanzu sha ukomu. 27 Na kamupiti Mwana uwedu wa kutoza, toziya yomberi ndo Mwana gwa Muntu. 28 Namulikangasha shitwatila ashi, shipindi shankwiza wawahowiti woseri hawapakiniri liziwi lyakuwi 29 nawomberi hawalawi mumapumba mwawu, woseri walii yawatenditi viherepa hawazyuki na kulikala, na woseri yawatenditi vidoda, hawazyuki na kutozwa." 30 "Neni weza ndiri kutenda shoseri kwa uwezu waneni. Neni ntenda hera ntambu ya Mlungu pakang'ambira, su kutoza kwaneni ndo teratera, toziya njeriti ndiri kutenda shirii shanfira, kumbiti ntenda shirii shakafira ulii yakantumiti. 31 "Handa panulitakulila namweni, upitawu wa nenii hapeni ujimilwi kuwera wa nakaka. 32 Kumbiti kwana yumonga ndo mweni katakulaga upitawu kuusu neni, naneni nuvrimana kuwera vyoseri vyakatakula kuusu neni ndo vyakanakaka. 33 Mwenga mtumiti ujumbi kwa Yohani, nayomberi kawutakuliti nakaka. 34 Neni nuwutumbira ndiri upitawu wa wantu, kumbiti ntakula vitwatira avi impati kulopoziwa. 35 Yohani kaweriti gambira lumuliku Iwaluweriti Iwakuyaka na kulangala na mwenga musekereriti kulangala kwa shipindi shididiki hera. 36 "Neni nanawu upitawu kuusu namweni ndo weni mkulu mnu kuliku ulii wa Yohani. Shantenda ndo sheni shakung'ambira kuwera Tati ndo yakantumiti. 37 Tati ndo yakantumiti, vira vilii yankuziya. Mwenga hapeni mpikaniri liziwi lyakuwi ama mwoni sheni shakuwi, 38 na visoweru vyakuwi hapeni vikali mumyoyu mwenu, toziya mumjimiru ndiri ulii yakantumiti. 39 "Mwenga mgalola weri Malembu Mananagala, toziya mulihola kuwera mngati mwakuwi hampati ukomu wa mashaka goseri, kumbiti Malembu galaa galiya gantakula!

(aiōnios g166) 40 Pamuhera na hangu, mwenga mlema kwiza kwaneni mpati ukomu. 41 "Ndolera ndiri ukwisa kulawa kwa wantu. 42 Kumbiti nuwamana mwenga, nujimana kuwera ufiru wa Mlungu kwahera mumyoyu mwenu. 43 Neni ni za kwa uwezu wa Tati gwangu, su munshemera ndiri, Kumbiti mwenga muwashemeraga wantu pawiza muuwezu wawu. 44 Mfira kuwanka uzyumi kwa wantu, kumbiti mfira ndiri kujera kutenda vitwatira kwa ulii yakawera Mlungu gweka yakuwi, hashi mweza kunjimiria nenii? 45 "Namliholia handa nenii hanuwasitaki mwenga kwa Tati gwangu. Musa ndo mweni, mwenga mumtumbiriti mweni ndo hakawasitaki. 46 Handa nakaka mwenga memjimiria Musa, vira a memnjimiria naneni, toziya Musa kalembiti kuusia nenii. 47 Kumbiti mugajimiria ndiri galii gakalembiti Musa, hamuwezi hashi kuvijimiria visoweru vyangu?"

**6** Shakapanu, Yesu kalokiti litanda lya Galilaya ama litanda lya Tiberiya 2 Lipinga likulu lya wantu limfatiti toziya wantu awa waweriti wawona mauzauza gakuwi ga kuwaponizya walwelii 3 Yesu kakwenenii mulugongu, kalivaga pamuhera na wafundwa wakuwi. 4 Msambu gwa Wayawudi gwa Pasaka guweriti gwapakwegera. 5 Su, Yesu kalola wega zoseri na kuwona lipinga likulu lya wantu lyankumwizira, kamkosiya Filipu, "Tuhemerii koshi mabumunda su wantu awa wapati kuliya?" 6 Katakuliti aga kumjera Filipu, kavimanii kala mweni hakavinyawi. 7 Filipu kamwankula, "Mabumunda ga mpiya sha shibenamgongu sha myezi sita hashiwatoshi ndiri wantu awa." 8 Yumu gwa Wafundwa wakuwi yawamshema Andereya, mlongu gwakuwi Simoni Peteru Kamgambira, 9 "Panu pana muntemba yumu kawera na mabumunda muhanu na wasomba wawili. Kumbiti avi vitosha ndiri kwa wantu wawuwa handa awa?" 10 Yesu katakula, "muwagambirani wantu walivagi pasi." Paveriti na mahamba pahala palii. Wantu walivagitii. Paveriti wapalu elufu muhanu. 11 Yesu katola mabumunda galii, kalonga mayagashii Mlungu, kawapanana wantu yawaalivagitii. Katenda hangu na wasomba walii. 12 Wantu pawikutiti Yesu kawagambira Wafundwa wakuwi, wajojaniri vipandi vyavisigaliti, namwasa shintu. 13 Su, wavutula pamuhera vipandi vyavisigaliti vya mabumunda wavimemiziya mumajamanda lilongu na mawili kulawa kwa mabumunda muhanu galii. 14 Wantu pawaliwoniti liuzausa ali Yesu lyakalitenditi, watakula, "Nakaka ayu ndo mweni mbuyi gwa Mlungu yakiziti pasipanu." 15 Yesu kavimana handa wantu wafiriti kumtola kwa makakala wamtendi mfalumi, kawukiti kayi kagenditi palugongu gweka yakuwi. 16 Payisokiti pamihii, Wafundwa wakuwi wasokiti kultanda, 17 Wakwena mumtumbwi, su waloki kugenda Kafarinaumu. Ntiti iweriti yankwingira na Yesu kaweriti kankali kuwayizira. 18 Liyega liweriti lyankuvuma na mawimbi ga mashi gaweriti gakutindira. 19 Wafundwa pawaweriti wankugenda kutali kwa kilumita muhanu ama sita, wamwoniti Yesu kankugendagenda pamashi, kaweriti pakwegera na mtumbwi, womeri watiriti nentu. 20 Yesu kawagambira, "Namtira, ndo nenii!" 21 Su womeri wafiriti kumtola Yesu mumtumbwi na palaa palii mtumbwi gusokiti muisi pahala pawaweriti wankugenda. 22 Shirawu yakuwi wantu wawuwa wasigaliti uwega gwa pilii wa litanda, wavimanii handa kuweriti na mtumbwi gumu hera palii. Womeri wavimanii kuwera

Yesu hapeni kagendi na wafundwa wakuwi, kumbiti wafundwa wakuwi wagenditi pawamleka Yesu. 23 Mitumbwi imonga ilawa Tiberiya isoka pahala lipinga lya wantu pawalyiti mabumunda, shipindi Mtua pakalongiti mayagashii Mlungu. 24 Su, wantu awa pawavimanii handa Yesu na wafundwa wakuwi waweriti ndiri pahala paliya, wakwena mtumbwi gumonga wagenda Kafarinaumu pawamsakula. 25 Wantu walii pawamwoniti Yesu kumwambu kulisanda wamkosiya, "Mfundu, gwiza ndiri panu?" 26 Yesu kankula, "Nakaka nuwagambirani, mwankunsakula ndiri toziya mumanii weri liuzausa lili, kumbiti toziya muliyiti mabumunda galii mwikuta. 27 Namushitendera lihengu shiboga shashyalibika, kumbiti mushitenderi lihengu shiboga sha ukomu wa mashaka goseri. Ashi ndo shiboga Mwana gwa muntu hakakupanani, toziya Tati Mlungu kamjimiria kutenda hangu."

(aiōnios g166) 28 Womeri wamkosiya, "Tutendi shishi su tutendi vilii vyakafira Mlungu twenga tutendi?" 29 Yesu kawankula, "Vintu vyakafira Mlungu ndo mwenga kumjimiria ulii yakantumiti." 30 Wamgambira, "Hagutendi liuzausa gaa su tuloli tupati kukujimiria? Hagutendi shintu gaa? 31 Wazewi wetu waliyiti shiboga shawashishema Mana kushiwala kulii, gambira Malembu galembwa, Kawayupiti libumunda kulawa kumpindi kwa Mlungu." 32 Yesu kawagambira, "Nakaka nuwagambirani, Musa kawayupiti ndiri libumunda kulawa kumpindi kwa Mlungu, Tati gwangu ndo mweni kawapananii mwenga libumunda lya nakaka kulawa kumpindi. 33 Toziya mabumunda ga Mlungu ndo ula ulii kasuluka kulawa kumpindi na kutupanana ukomu wa pasipanu." 34 Su, wamgambira, "Mtua, gutupi kila lishaka libumunda ali." 35 Yesu kawagambira "Neni ndo libumunda lya ukomu. Walii yawisa kwaneni hawawoni ndiri njala, yakanjimiria nenii hawawoni ndiri kwimiliwa. 36 Nuwagambirani weri kulonga mumona, kumbiti munjimiria ndiri. 37 Woseri ndo weni yakanupa Tati hawizi kwaneni, naneni hapeni numwingi yoseri yakiza kwaneni, 38 toziya niza kulawa kumpindi kwa Mlungu ira ntendi ndiri vilii vyanyifira. Niza kutenda vilii vyakafira ulii yakantumiti. 39 Uliya yakantumiti kafira aga, nanimwamizili yumu pakati pa walii yakanupiti, ira hanuwazyukusiyi woseri lishaka lya kupelera. 40 Mana shakafira Tati gwangu ndo ashi, kila yakamwona Mwana na kumjimiria kawera na ukomu wa mashaka goseri. Neni hanuwazyukusiyi lishaka lya kupelera." (aiōnios g166) 41 Su Wayawudi wanjiti kuhinginika kuusu yomberi toziya Yesu katakuliti, "Neni ndo libumunda lilawiti kupindi." 42 Su womeri watakula, "Hashi, ayu Yesu ndiri mwana gwa Yosefu? Tumumana tati gwakuwi na mawu gwakuwi! Su, kaweza hashi kutakula kalawa kumpindi kwa Mlungu?" 43 Yesu kawagambira, "Mleki kuhinginika mwenga kwa mwenga. 44 Kwahera muntu kawezii kwiza kwaneni mpaka Tati yakantumiti pakamjega kwaneni, naneni hanumzyukusiyi muntu ayu ku ukomu lishaka lya kupelera. 45 Wambuyi wa Mlungu walembiti, 'Wantu woseri hawafundi na Mlungu.' Kila muntu yakampikanira Tati na kulfunda kwa yomberi kizi kwaneni. 46 "Ayi yahera mana handa kamlamu muntu yakamwoniti Tati, payiweri ndiri uliya yakalawiti kwa Mlungu, uliya ndo yomberi yakamwoniti Tati. 47 Nunkugambirani nakaka, yakanjimiria kana ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 48 "Neni nalibumunda lya ukomu. 49 Wambuyi wenu waliyiti mana kushiwala kulii, kumbiti wahowiti. 50 Kumbiti libumunda lyalilawa

kumpindi kwa Mlungu su muntu yoseri yakaliya hapeni kahowi. **51** Neni nalibumunda likomu lyalisulukiti kulawa kumpindi kwa Mlungu. Muntu yoseri yakaliya libumunda ali hakalikali mashaka goseri. Na libumunda lyanumupa yomberi ndo nshimba yaneni, yanuilaviya su wantu wa pasi panu waweri na ukomu.” (*aiōn g165*) **52** Shapakanu Wayawudi wanjiți kulitakuliziyanu nentu pakati pawu, “Kaweza hashi muntu ayu kutupanana nshimba yakuwi, tuliyi?” **53** Yesu kawagambira, “Nankuwagambiranu nakaka, pamuliya ndiri nshimba ya Mwana gwa Muntu na kulanda ndiri mwazi gwakuwi, hapeni muweri na ukomu. **54** Yakaliya nshimba yaneni na kulanda mwazi gwangu kanawu ukomu wa mashaka goseri, naneni hanumzyukusiyi lishaka lya kupelera. (*aiōnios g166*) **55** Toziya nshimba yaneni ndo shiboga sha nakaka na mwazi gwangu ndo gwakulanda nakaka. **56** Yakaliya nshimba yaneni na kulanda mwazi gwangu, kenilikali mngati mwangu, naneni nulikali mngati mwakuwi. **57** “Tati yakawera mkomu yakantumi neni, toziya naneni nulikali viraa. Ntambu iraayi yoseri yakandiya neni hakalikali toziya yaneni. **58** Su, ali ndo libumunda lisulukiti kulawa kumpindi kwa Mlungu, handa ndiri libumunda lyawaliyiti wambuyi wenu. Pawaliyiti kala wahowiti, kumbiti wantu woseri wawaliya libumunda ali hawaweri na ukomu wa mashaka goseri.” (*aiōn g165*) **59** Yesu katakuliti aga pakaweriti kankufunda munumba ya Mlungu kulii Kafarinaumu. **60** Su wantu wawuwa wafundwa wakuwi pawapikaniriti aga watakulua, “Aga ndo mafundu gakamala! Gani kaweza kugapikanira?” **61** Yesu kavimaniti pota nakugambirwa na muntu, kulonga wafundwa wakuwi waweriti wankuhiginika kuusu shitwatila ashi, su kawakosii, “Hashi, shitwatila ashi shiwatenda muweri ndiri na nakaka? **62** Haiweri hashi pamumwona Mwana gwa Muntu pakakwena kugenda pahala palii pakaweriti pakwanjira? **63** Rohu gwa Mlungu ndo yakajega ukomu, nshimba ya muntu hapeni iwezi. Visoweru vyanuwagambiranu ndo vya Rohu yakajega ukomu. **64** Ata hangu wamonga wenu wajimira ndiri.” Yesu kavimaniti kwanjira pakwanjira walii yawajimira ndiri, viraa ndo gaa hakamgalambuki. **65** Yesu kongeriteri katakula kayi, “Ayi ndo toziya nuwagambirite kulonga kwahera muntu yakawenza kwiza kwanenii pakawezeshwa ndiri na Tati gwangu.” **66** Toziya ya aga, wamonga wawuwa wafundwa wa Yesu wawuyiti na waleka kumfata kayi. **67** Su, Yesu kawakosii wantumintumi walii lilongu na wawili, “Hashi, mwenga, mfira kuwuya kwenu?” **68** Simoni Peteru kamwankula, “Mtuwa, tugendi kwa gaa? Gwenga gwana visoweru vya ukomu wa mashaka goseri. (*aiōnios g166*) **69** Twenga tujimira vinu na tuvimana gwenga gwa Mnanagala yakiza kulawa kwa Mlungu.” **70** Yesu kawankula, “Hashi nuwasyagula ndiri mwenga lilongu na wawili? Ata hangu, yamu gwenu ndo Shetani!” **71** Yesu katakuliti aga kuusii Yuda, mwenga gwa Simoni Isikariyoti, Yuda kaweriti yamu gwa wafundwa wakuwi kumbuti ndo hakamgalambuki Yesu.

**7** Pa aga, Yesu kaweriti kankugendagenda kulaa ku Galilaya. Kafiriti ndiri kugendagenda kumkowa wa Yudeya toziya wakulu wa Wayawudi waweriti wankufira kumlaga. **2** Shipindi sha msambu gwa Wayawudi gwa visasa guweriti gwapakwegera. **3** Su, walongu wakuwi wamgambira, “Guwuki panu gugendi Yudeya, su wafundwa waku wawoni vitwatira vyagutenda. **4**

Muntu katenda ndiri vitwatira kwa kubada pakafira kamanikani kwa wantu. Toziya gutenda vitwatira avi, guleki wantu wa pasipanu poseri wavimani kuusu gwenga.” **5** Ata walongu wakuwi wamjimiria ndiri. **6** Yesu kawagambira, “Shipindi shangu shashifaa shankali kusoka. Mwenga kila shipindi shifaa. **7** Wantu wa pasipanu hapeni wizi kuwakalalira mwenga, nenii wankalalira toziya nenii ntakula kwawu kuwera matendu gakuwi gadoda. **8** Mwenga mgendi kumsambu. Neni hapeni ng'endii ku msambu aku vinu, toziya saa yaneni yaifa yankali kusoka.” **9** Katakuliti aga, shapakanu kendereiti kulikala Galilaya. **10** Walongu wakuwi pawagenditi kala kumsambu, Yesu kagenditi viraa, kumbiti kagenditi ndiri pawamlola ira kagenditi kwa kulfifa. **11** Wakulu wa Wayawudi waweriti wankumsakula ku msambu aku. Womberi wakosiya, “Ka koshi?” **12** Kuweriti mapwepweziyu nentu kuusu Yesu mulipinga lya wantu. Wamonga watakuliti, “Yesu ndo muntu muheri.” Na wamonga watakuliti, “Ndala! Kankuwapayira wantu.” **13** Kumbiti kwahera muntu yakatakuliti kuusu Yesu paweru, toziya waweriti wankuwatira wakulu wa Shiyawudi. **14** Msambu agu pagusokiti pakati na kumalirika, Yesu pakagenditi ku Numba nkulu ya Mlungu, kanjiti kufunda. **15** Wakulu wa Shiyawudi walikangashiti nentu, walongiti, “Iwera hashi muntu ayu kerewa nentu, nayomberi kagenditi ndiri kushuli?” **16** Yesu kawankula, “Shili shanfunda shilawa kwaneni ndiri, ira shilawa kwa Mlungu, ndo mweni yakantumi. **17** Muntu yakafira kutenda galii gagafira Mlungu, haguvimani handa mafundu gangu galawa kwa Mlungu, ama nenii nfunda kwa uwezu wangu namweni. **18** Muntu yakatakulua kwa uwezu wakuwi mweni, kankusakula uzymi wakuwi mweni. Kumbiti ulii yakasakula uzymi wa ulii yakantumi, ayu ndo mwaminika na mngati mwakuwi kwahera ufyangu woseri. **19** Hashi, Musa kakupanana ndiri Lilagaliru? Ata hangu, kwahera atu yamu gwenu yakalijimila Lilagaliru. Hashi, mfira mndagi?” **20** Lipinga lya wantu limwankula, “Gwenga gwana shamshera! Gani kafira kukulaga?” **21** Yesu kawankula, “Kwana liuzaauza limu lyantenditi, namwenga mlilikangashiti. **22** Musa kawalagaliriti mwenga muwayingiziyi jandu wana wenu, shitiba ashi sha Musa ndiri ira wambuyi wenu ndo wanjiți kushitenda shitiba ashi na mumwingiziyi jandu mwana mulishaka lya Kwoyera. **23** Handa pamumwingiziyi mwana jandu mulishaka lya Kwoyera su mleka ndiri Lilagaliru lya Musa, iwera hashi munkalalira nenii toziya numponiziya muntu mulishaka lya Kwoyera? **24** Mleki kutoza kwa kunja hera, mtozi kwa shipimu sha teratera.” **25** Wantu wamu wa Yerusalemu watakuliti, “Ndo ayu ndiri, muntu yawamsakula wamlagi? **26** Mlol! Kawagambira pota na kufifa, womberi watakulua ndiri shintu shoseri kuusu yomberi! Hashi, iwezekana kuwera wakulu wavimana nakaka kuwera muntu ayu ndo Kristu? **27** Kumbiti Kristu pakaweriti kankwiza, kwahera muntu yoseri yakavimaniti kuwera Kristu hakalawili koshi, kumbiti tuvimana kuwera muntu ayu kwakalawira!” **28** Yesu pakaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu, yomberi katakuliti kwa liziwu, “Mumana nenii na muvimanana kwanawa? Niza ndiri kwa uwezu wangu mweni. Ulii yakantumi ndo mwaminika nentu, mwenga mumana ndiri, **29** Kumbiti nenii numumana, toziya ndawa kwakuwi, ndo mweni yakantumi.” **30** Womberi wafiliti kumkamula Yesu, kumbiti kwahera muntu

yakawenza kumbata yomberi toziya saa yakuvi yankali kusoka. **31** Wantu wawuwa mulipinga wamjimiriti na walonga, "Kristu pakiza hakatendi mazuauza nentu kuliku aga gakatenditii muntu ayu?" **32** Mafalisayu wapikiniriti wantu pawapwepa visoweru avi kuusu Yesu. Su womberi pamuhera na watambika wakulu wa Numba ya Mlungu wawatumiti wanjagila wambati Yesu. **33** Yesu katakula, "Nankali namwenga kwa shipindi shididini, su hanumugenderi ulii yakantumiti. **34** Hamunsakuli kumbiti hapeni mumoni, toziya hapeni mwizi pahala palii panwera." **35** Wakulu wa Shiyawudi walitakuziana weni, "Muntu ayu hakagendi koshi ndo peni hapeni tumpati? Hakagendi kwa lushi zya Wagiriki ndo peni wantu wetu Wayawudi pawalikala na hakawafundi Wagiriki?" **36** Kamanisha shishi pakatakula, "Hamunsakuli kumbiti hapeni tumwoni na palii pahala pakawera hapeni tuwezi kusoka?" **37** Lishaka lya kuperela lya msambu agu iweriti lishaka likulu. Yesu kagolokiti na kutakula kwa lizwi likulu, "Yakayumuwa, kizi kwaneni, **38** na yoseri yakanjimiria neni kalandi. Gambira Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, 'Yakanjimiria neni lushemba lwa mashi ga ukomu haganyiririki kulawa mumoyu mwakuwi.'" **39** Yesu katakuliti aga kuusu Rohu, ndo mweni yawamjimiria yomberi hawamuwanki. Shipindi shili, Rohu Mnanagala kaweriti kankali kusoka toziya. Yesu kaweriti kankali kukwiswa. **40** Wantu wamu pakati pa lipinga lili wapikiniriti visoweru avi, watakula, "Nakaka muntu ayu ndo ulii mbuyi gwa Mlungu!" **41** Wamonga watakula, "Ayu ndo Kristu!" Kumbiti wamonga watakuli, "Kristu hapeni kizi kulawa ku Galilaya! **42** Malembu Mananagala galembwiti hangu kuwera Kristu hakaweri mushiyiwuku sha Mfalumi Dawudi na hakayiwuki ku Betirehemu, lushi lyakalikaliti Dawudi." **43** Su, kulanwiriti malekaniru kuusu yomberi pakati palipinga lili lya wantu. **44** Wantu wamu wafiriti kumbata Yesu, kumbuti kwahera yakajeriti kumbata. **45** Wanjagila pawawuyiti kwa Watambika wakulu na Mafalisayu, womberi wawakosiya, "Iwera hashi mumjega ndiri Yesu?" **46** Wanjagila wawankula, "Kwahera muntu yakapatiti nakamu kutakula gambira muntu ayu ntambu yakatakuliti!" **47** Mafalisayu wawakosiya, "Hashi na mwenga wakuzyangani viraa? **48** Hashi, muwoniti kala yumu gwa wakulu wa wantu, ama yumu gwa Mafalisayu yakanjimiriti? **49** Lipinga ali lya wantu livimana ndiri Lilagaliru lya Musa, lipangirwa!" **50** Yumu gwa Mafalisayu kaweriti Nikodemu ndo mweni pakwanjira paliya Kamgenderiti Yesu. Su, kawagambirita womberi, **51** "Lilagaliru yetu liweza ndiri kumtoza muntu pamberi pa kumpikinira kwanja na kuvimana shakatenda" **52** Womberi wamwankula, "Hashi, gwenga viraa gulawira Galilaya? Su kagabetuli Malembu Mananagala, nagwenga haguwonu kuwera Galilaya hapeni kalawiri mbuyi gwa Mlungu!" **53** Kila muntu kagenditii ukaya.

**8** Yesu kagenditii kulugongu lwa Mzeituni. **2** Shirawu yakuvi mandawira putiputi kagenditii kayi Kunumba nkulu ya Mlungu. Wantu woseri wamgendera, nayomberi kalivaga kanja kankufunda. **3** Wafunda gwa malagaliru na Mafalisayu wamjegera mdala yumu yawambatiti ugoni pakahumba. Wamgolusiya pakati pawu. **4** Wamkosia, "mfunda! Mdala ayu yawambatiti ugoni kaweriti kankuhumba. **5** Malagaliru ga Musa katulagalira mdala handa ayu wamgumi mabuhi. Su, gwenga gutakula hashi?"

**6** Watakuliti hangu kwa kumjera Yesu, wapati shanzu sha kumsitaki. Yesu kasuntama, kalemba mlitapaka kwa shyala. **7** Pawawongiriti kumkosiya, Yesu kagolokiti, kawagambira "Muntu yakeniweri na vidoda pakati penu kiwi gwa kwanja kumguma libuwi." **8** Shakapanu kasuntamala kayi, kaweriti kankulemba miltapaka. **9** Pawapikaniriti avi, wanja kuwuka yumuyumu, pawalongolera wazewi. Yesu kasigala gweka yakuvi na mdala ulii kagoloka palaa palii. **10** Yesu kaligolosiya kamkosiyyi mdala ayu, "Wakoshi wantu walii? Hashi kwahera hata yumu yakakutoziti?" **11** "Kwahera hata yumu!" Mtuwa, kamwankula. Yesu kamgambira, "Iherepa, wala neni nukutozi ndiri. Gugendi zyaku na kwanjira vinu hapeni gutendi vidoda kayi." **12** Yesu pakayowiriti kayi na Mafalisayu, kawagambira, "Neni ndo Uweru wa pasi panu, yakanizira neni hapeni kagendigendi muntiti nakamu, su hakaweri na Uweru wa ukomu." **13** Su, Mafalisayu wamgambira, "Gwenga gulilanguziya gamweni, hangu upitawu waku ufaa ndiri." **14** Yesu kawankula, "Hangu ndiri, ata handa nulilanguziya namweni, upitawu wa neni ndo wa nakaka toziya neni nuvrimana kwandawiti na kwang'enda. Kumbiti mwenga muvrimana ndiri kwandawiti wala kwang'enda. **15** Mwenga muntoza kwa maholu ga wantu, kumbiti neni ntoza ndiri muntu. **16** Ata pantoza, kutoza kwaneni ndo kwa nakaka toziya neni nagweka yangu ndiri Tati yakantumiti neni ndo kapamuhera na neni. **17** Illebitwi Mumalagaliru genu kwa upitawu wa wantu wawili, shintu shoseri shatatakuliti ndo nakaka. **18** Neni nankulilanguziya namweni na Tati yakantumiti, kankunanguziya neni vira." **19** Wamkosiya, "Tati gwaku ka koshi?" Yesu kawankula, "Mwenga mumana ndiri neni wala mummana ndiri Tati. Handa memumaniti neni, memumaniti Tati gwangu vira." **20** Yesu katakuliti visoweru yoseri avi kaweriti kankufunda Mnumba nkulu ya Mlungu pakwegera na lisanduku lya luhanja palitilitwi, Kwahera muntu yakambatiti, toziya saa yakuvi iweriti hayenisoki. **21** Yesu kawagambira kayi, "Hang'endi zyangu, mwenga hamnsakuli, kumbiti hamhowi muvidoda vyenu. Kwang'enda neni, mwenga hapeni mwezi kusoka." **22** Su, Watuwa Washiyawudi watakula, "Hashi, ina mana hakalilagi mweni? Mbona katakula, Kwang'enda neni mwenga hapeni msoki?" **23** Yesu kawagambira, "Mwenga mlawa palaa pasipanu, neni ndawa kumpindi, mwenga ndo mwa wa pasipanu, neni hapeni weri gwa pasipanu. **24** Ayi ndo mana nuwagambirenii hamhowi muvidoda vyenu. Na hamhowi muvidoda vyenu handa pamjimiria ndiri 'Neni ndo mweni'." **25** Nawomberi wamkosiya, "Gwenga gwa gaa?" Yesu kawankula, "Neni ndo handa vilii nuwagambirenii kwanjira mwanzu! **26** Nana gavuwa ga kutakula kwa mwenga na vya kuwatoza. Kumbiti uliya yakantumiti ndo nakaka, naneni nuwagambira wantu wa pasipanu shitwatira shampikiniriti kulawa kwakuwi." **27** Wavimana ndiri handa Yesu kaweriti pakatakula nawomberi kumhusu Tati. **28** Su, Yesu kawagambira, "pammalira kala kumubikula Mwana gwa Muntu, panu ndo pamfira kumana handa 'Neni Ndo mweni', na handa ndenda ndiri shoseri namweni neni, ira ntakula hera galii Tati gakafunditi. **29** Yakantumiti kapamuhera naneni, yomberi kandeka ndiri gweka yangu, kwani mashaka goseri ntenditi galii yagamfiriziyi." **30** Wantu wawuwa wampikiniriti Yesu vyakatakuliti wamjimiriti. **31** Yesu kawagambira Wayawudi walii yawamjimiriti,

"Handa pangajimila mafundu gangu hamuweri wafundwa wangu nakaka, 32 hamuumani unakaka na unakaka hawuapanani ulekeziwu." 33 Nawomberi wamwankula, "Twenga ndo walelwa wa Aburahamu, na hatwenipati ng'o kuwera wamanda wa muntu yoseri. Gwana mana gaa kutakula, 'Hamuweri walekiziwa?'" 34 Yesu kawankula, "Nakaka nuwagambireni, kila muntu yakatenda vidoda ndo mmunda gwa vidoda. 35 Mmunda hapeni kalikali ukaya kwa mtuwa gwakuwi pamashaka goseri, kumbiti mwana kalikala ukaya mashaka goseri. (aiōn g165) 36 Mwana pakawapanana ulekeziwu, hamuweri walekiziwa nakaka. 37 Nuvimana handa mwenga ndo walelwa wa Aburahamu. Ata hangu, mfira kundaga kwa toziya hamjimili ndiri mafundu gangu. 38 Neni ntakula galii yakananguiyiti Tati, kumbiti mwenga mtenda galii yakawagambireni Tati gwenu." 39 Womberi wamwankula, "Twenga ndo twawana gwa Aburahamu!" Yesu kawagambira, "Handa mwenga mwawana wa Aburahamu, memulitendi lihengu lyakatendit Aburahamu, 40 vyoseri avi vyantenditit nuwagambireni unakaka mpikaniriti kulawa kwa Mlungu, ata hangu, mwenga mfira kundaga. Aburahamu katenda hangu ndiri! 41 Mwenga mtenda shiwtatira shiraa shilii shakatendit Tati gwenu." Womberi wamgambira, "Mlungu mweni ndo Tati gwetu, twenga twawana ndiri wa kunja." 42 Yesu kawagambira, handa Mlungu kangawerit Tati gwenu, munganfriti neni, toziya neni ndawiti kwa Mlungu na vinu napanu. Niza ndiri kwa uwezu wangu namweni, ira yomberi kantumiti. 43 Hashi mwerewa ndiri gantakula aga? Ayi ndo toziya mweza ndiri kuwupikanira ujumbi waneni. 44 Mwenga ndo mwawana wa tati gwenu, Shetani na mufira hera kutenda lumamatama lwa Tati gwenu. Yomberi kaweriti mlaga kwanjira mwanzu, kahera msimamu gwa nakaka, tembera nakaka kwahera mngati mwakuwi. Kila mpayu, zitakulwa kulawirirana na ntambu yakuwi ya munshimba, yomberi ndo mpayu na tati gwa mpayu. 45 Kumbiti neni nukugambiranu nakaka, toziya ayi hashi munjimiru ndiri neni. 46 Gani pakati peru yakawenza kulanguziya weri neni nana vidoda? Handa panuwagambira nakaka, kwa shishi munjimiru ndiri? 47 Yakalawa kwa Mlungu kapikaniraga visoweru nya Mlungu. Mwenga, mlawu ndiri kwa Mlungu, na ayi ndo toziya ya mwenga kupikinira ndiri. 48 Wayawudi wamkosiya Yesu, "Hashi, hapeni tutakuli nakaka handa gwenga ndo Msamariya na kayi gwana shamshera?" 49 Yesu kankula, "Neni nahera shamshera, neni numgohilili Tati gwangu, kumbiti mwenga mgohalira ndiri. 50 Neni nsakula ndiri ligoya lyangu namweni, kumbiti kwana yumu mweni kankusakula ligoya ali, nayomberi ndo mtoza. 51 Nakaka nuwagambireni, yakagakola mafundu gangu hapeni kahowi mashaka goseri!" (aiōn g165) 52 Su, Wayawudi wamgambira, "Vinu tuvimana nakaka handa gwenga gwana washamshera! Aburahamu kahowiti na wambuyi wa Mlungu viraa wahowiti, nagwenga gutakula eti, 'Yakajimira ujumbi waku hakalikali mashaka goseri!' (aiōn g165) 53 Tati gwetu Aburahamu kahowa, hashi gilitenda gwamkulu kuliku tati gwetu Aburahamu, ndo gwenga? Ata wambuyi wa Mlungu wahowiti. Hashi gwenga gilitenda gwa gaa?" 54 Yesu kawankula, "Panilikwisa namweni, uwera wangu shintu ndiri. Yumu yakankwisa ndo Tati gwangu, kila muntu katakula Mlungu gwetu. 55 Mwenga hapeni mpati

kummana, kumbiti neni nummana. Na, pantankula nummana ndiri, hanuwi mpayu gambira mwenga. Kumbiti neni nummana na njimiria shisoweru shakuwi. 56 Tati gwetu Aburahamu, kanemeleriti pakaliwoni lishaka lyangu na yomberi kaliwoniti, kanemelera." 57 Su, Wayawudi wamgambira, "Gwenga gwankali kusoka vinja lilongu muhanu, nagwenga gumwona Aburahamu?" 58 Yesu kawagambira, "Nakaka nuwagambiranu, pamberi Aburahamu kangali kwiwuka, ndo Neni." 59 Panu wasola mabuwi wamgumangi yomberi, kumbiti Yesu kalififa, kalawa Mnumba nkulu ya Mlungu.

9 Yesu pakaweriti kankupita, kamwoniti muntu yumu kana lwisi kwanjira kwiwuka. 2 Wafundwa wakuwi wamkosiya, "mfunda! Hashi, gaa ndo yakatenda vidoda vyavimtenda muntu ama kayiwuki pakawera lwisi? Hashi, vidoda vyakuwi mweni ama vidoda nya walera wakuwi?" 3 Yesu kankula, "Shiwtatila ashi shilawira ndiri toziya ya vidoda vyakuwi yomberi, ama vidoda nya walelwa wakuwi, ira kiuwa lwisi su makakala ga Mlungu gawonikani gatenda lihengu mwakuwi. 4 Kuweri kwankali paliwala tufiruwa kwendeleya kutenda lihengu lya uliya yakantumiti, mana pashiru peni pakwiza muntu hapeni kawezi kutenda lihengu. 5 Shipindi nankali pasipanu, neni ndo gulangala gwa pasi panu." 6 Pakatakuliti kala aga, katema mata pasi, kalitenda linkandiga, kamswagaziya mumasu ulii yakawera na lwisi, 7 kamgambira, "Gugendi na gukalifyankuli palitanda lya Silowamu." Mana ya litawu ali ndo "Yawamtumiti". Muntu kana lwisi uliya kagenda na kulifyankula kilitanda lya Siloam, shakapanu kawuya pakawera kankuwona. 8 Su, wapakwegera wakuwi na walii yawaweriti wavimana handa kaweriti muhushu mluwa, walonga, "Hashi, ayu ndiri uliya muhushu yakaweriti pakalivaga na kuluwa luwa?" 9 Wamonga pawatakula, "Ndomweni." Wantu wamu watakula, "ndala! Ira kalifana nayomberi." Uliya yakaweriti lwisi katakula, "Ndo neni!" 10 Wamkosiya, "Vinu, masu gakuwi gapata hashi kutumula?" 11 Nayomberi kawankula, "Muntu uliya yawamshema Yesu katendit linkandiga, kaswagaziya mumasu na kung'ambira, 'Gugendi gwakalifyankuli palitanda lya Silowamu,' su neni ng'enda, nulifyankula sheni shangu, mpata kwona." 12 Wamkosiya, "Yomberi ka koshi?" Nayomberi kawankula, "Neni nuvimana ndiri!" 13 Shakapanu wamjega muntu uliya yakaweriti kana lwisi kwa Mafalisayu. 14 Lishaka ali Yesu pakatendit linkandiga na kumtumuziya masu muntu ayu, iweriti Lishaka lya kwoyeru. 15 Mafalisayu wamkosiya kayi muntu ayu, "Gupata hashi kwona?" Nayomberi kawagambira, "Kantyeremeka linkandiga mumasu, naneni nulifyankula sheni shangu, vinu weza kwona." 16 Mafalisayu wamu walonga, "Muntu kantendit handa hapeni kalawi kwa Mlungu, toziya kajimira ndiri malagaliru ga Lishaka lya kwoyeru." Kumbiti wamonga walonga, "Muntu kana vidoda kaweza hashi kutenda liuzauba lya ntambu ayi?" Kuwera na malekaniru pakati pawu. 17 Mafalisayu wamkosiya kayi muntu ayu, "Yomberi kagagubutula masu, gutakula shishi kwa yomberi?" Muntu uliya kawagambira, "Yomberi ndo mbuyi gwa Mlungu!" 18 Wakulu wa Shiyawudi wajimira ndiri handa muntu ayu kaweriti lwisi na vinu kankuwona mpaka pawawashemiti walera wakuwi 19 na wawakosiya walera awa, "Hashi, ayu

mwana gwenu ndo mwenga mlonga kiwukiti Iwisi? Hashi vinu kapata kwona?" 20 Walera wakuwi wankula, "Tuvimana handa ayu ndo mwana gwetu na kiwukiti Iwisi. 21 Kumbiti kapata hashi kwona, hapeni tuvimani na wala tuvimana ndiri uliya yakamtumuziyiti masu. Mumkosiyi mweni, yomberi ndo muntu mkulu, kaweza kulitakulira mweni." 22 Walera wakuwi walongiti hangu toziya wawatiriti wakolamlima wa Shiyawudi, kwani wakolamlima awa waweriti waliragilirana handa muntu yoseri yakamini handa Yesu ndo Kristu kalivagi kunja kwa numba ya Mlungu. 23 Walelwa wakuwi walongiti, "Yomberi ndo muntu mkulu, Mumkosiyi." 24 Su, wamshema kayi muntu ulii yakiwukiti Iwisi na wamgambira, "Gumpanani ukwisa Mlungu! Twenga tuvimana kuwera muntu ayu ndo kana vidoda." 25 Yomberi kankula, "Handa ndo nana vidoda nenii nuvimana ndiri. Kumbiti shintu shimu nushimana, neriti na Iwisi na vinu mona." 26 Wamkosiya, "Kakutenderiti shishi? Hashi kakutumulizya masu gaku?" 27 Muntu ayu kawankula, "Nuwagambireni mbera kala, namwenga mpikanira ndiri, mfira shishi kupikinira kayi? Hashi mwenga viraa mfira muweri wafundwa wakuwi?" 28 Kumbiti womberi wamwigira pawatakula, "Gwenga ndo mfundwa gwakuwi, twenga wafundwa wa Musa. 29 Twega tuvimana handa Mlungu katakuliti na Musa, kumbiti muntu ayu tumumana ndiri kalawira koshi!" 30 Muntu ulii kawankula, "Ashi ndo shitwatira sha kulikangasha! Mwenga muvimana ndiri kalawira koshi, kumbiti kantumulizya masu gangu! 31 Tuvimana handa Mlungu hapeni kawapikiniri wantu wana vidoda, ira kumpikinira yoseri yakajimira na kutenda vyakafiriti. 32 Kwanjira lupaga pasipanu ipikanirika ndiri handa muntu kagatumuziya masu ga muntu yakayiwukiti Iwisi. (aiōn g165) 33 Payiweri ndiri muntu ayu kalawa kwa Mlungu, mekaweziti ndiri kutenda shintu shoseri!" 34 Womberi wamwankula, "Gwenga gwiwuka na kulelwa pavidoda, na hashi guweza kutufunda twenga?" Wamwinga kulawa Mnumba ya Mlungu. 35 Yesu kapikiniriti yagalawiliti, kamwoniti muntu uliya kamkosiya, "Hashi, gwenga gumjimira Mwana gwa Muntu?" 36 Muntu ayu kankula, "Mtuwa, gung'ambiri yomberi ndo gaa, su mpati kumjimir!" 37 Yesu kamgambira, "Gumwona kala na yomberi ndo yakatakula nagwenga vinu." 38 Muntu ayu katakula, "Nukujimira, Mtua!" Na kamsuntamila Yesu. 39 Yesu katakula, "Nenii niza pasipanu kutoza wantu, wanawisi wapati kuwona na woseri yawalola waweri Iwisi." 40 Mafalisayu wamu waweriti pamuhera na yomberi wampikinira pakatakuriti aga na wamkosiya, "Gumaanisha natwenga twanalwisi viraa?" 41 Yesu kawankula, "Mwangaweriti mwana Iwisi, mwangaweriti ndiri na vidoda, kumbiti mwenga vinu mtakula, twenga tuwona, ayi ilanguziya kuwera mwana vidoda."

**10** "Yesu kawagambira, yoseri yakingira ndiri mulizizi lya kondolu kwa kuitira mlyangu, ira mulupenu na kwingira kwa njira yimonga, ayu ndo mwivi na mwepula. 2 Muntu yakingira kwa kuitira pamulyangu, ayu ndo mweni mlolera gwa kondolu. 3 Mlolera mlyangu kamvugulira yomberi, kondolu wapikinira liziwi lyakuwi, nayomberi kawashema kondolu wakuwi kila yumu litawu lyakuwi na kuwalonguziya kunja. 4 Pakawalavia kunja kawalonguleru palongolu, nawomberi kondolu wamfata, kwani walimana liziwi lyakuwi. 5 Kondolu awa hapeni wawezii kumfata muntu gwgingi, ira watuga toziya walimana ndiri liziwi

lyakuwi." 6 Yesu kawagambiriti mfanu agu, kumbiti womberi wavimana ndiri shakafiriti kuwagambira. 7 Su, Yesu katakula kayi, "Nakaka nuwagambireni, nenii ndo mlyangu gwa kondolu. 8 Wamonga woseri walii wiziti pamberi pa nenii ndo wivi na wakwepula, kumbiti kondolu wawapikinira ndiri. 9 Nenii ndo mlyangu. Yakingira kuitira nenii hakalopoziwi, hakingiri na kulawa na hakapati maliziwi. 10 Mwivi kizaga su kiwi na kalagi na kahalabisiyi. Nenii niza mpati kuwera na ukomu, ukomu ukamilika. 11 "Nenii ndo mlolera muheri. Mlolera muheri kalaviyaga ukomu wakuwi kwa kondolu wakuwi. 12 Muntu gwa shibenamgongu, yomberi mlolera ndiri na wala kondolu wakuwi ndiri, pakamuwona liminyi kankwiza, kaleka kondolu na kutuga, liminyi kawabata wakondolu na kuwapalasiyanga. 13 Muntu gwa shibenamgongu katuga toziya yomberi gwa shibenamgongu hera, hapeni kawaloleri wakondolu. 14 Nenii ndo mlolera muheri. Nuwamana wakondolu wangu nawomberi wamana nenii, 15 gambira Tati ntambu yakamana nenii, naneni ntambu yanummanna Tati. Nenii ndaviya ukomu wangu kwajili ya womberi. 16 Nana wakondolu wamonga yawaweriti ndiri mulizizi ali. Inazimu kuwajega viraa, womberi hawalipikiniri liziwi lya nenii, na hakuweri shipinga shimu na mlolera yumu. 17 "Tati kanfira nenii toziya ndaviya ukomu wangu, su mpati kuwuwanka kayi. 18 Kwahera muntu yakampoka ukomu wangu, nenii nuwulaviya mweni. Nana uwezu wa kuwulaviya na kuwutola kayi. Hangu ndo Tati kandagaliriti ntendi." 19 Kuwera kayi na malekaniru pakati pa Wayawudi toziya ya visoweru avi. 20 Wantu wawuwa watakuliti, "Kana shamshera, kayi kanalukwali! Gwa shishi kumpikinira?" 21 Wamonga walonga, "Shisoweru ashii sha muntu kana shamshera ndiri. Hashi, shamshera kaweza ashii kuponiziya muntu kana Iwisi?" 22 Aku Yerusalem kuweriti na msambu gwa kumlavilira Mlungu Numba nkulu ya Mlungu, shipindi ashi shiweriti sha mpepu. 23 Yesu kaweriti kankugendagenda Mnumba nkulu ya Mlungu pahala wapashemiti Mdamu gwa Selemani. 24 Su, Wayawudi wamzyengeta Yesu, wamkosiya, "Hagutuleki pota na nakaka mpaka ndii? Gutugambiri nakaka pota kufifa, Hashi, gwenga ndo Kristu?" 25 Yesu kawankula, "Nuwagambireni kala, kumbiti mnjimiria ndiri. Lihengu lyantenda nenii kwa uwezu wa Tati gwangu wakuntakuziya. 26 Kumbiti mwenga mnjimiria ndiri toziya mwenga mwa kondolu wa nenii ndiri. 27 Wakondolu wangu wapikinira liziwi lyangu, nenii nuwamana, nawomberi wanfati. 28 Nenii nuwayupa ukomu wa mashaka goseri, nawomberi hapeni wahowi. Kwahera muntu yakawenza kuwawusiya mmawoku mwangu (aiōn g165, aiōnios g166) 29 Tati gwangu ndo mweni yakanupiti hawa nayomberi ndo mkulu kulkili woseri. Kwahera yakawenza kuwawusiya mmawoku mwakuwi. 30 Nenii na Tati, twayumu." 31 Su, Wayawudi watola mabuwi wamgumi. 32 Yesu kawagambira, "Nuwalanguziyenii mahengu gavuwa kulawa kwa Tati. Nuwatendera shishi shamfira kung'uma na mabuwi?" 33 Wayawudi wamwankula, "Hapeni tukugumi kwajili ya matendu Maheru, kumbiti kwa kumwigilanga Mlungu! Gwenga ndo muntu hera kumbiti mweni gwenga gulitenda kuwera Mlungu." 34 Yesu kawankula, "Walembiti Mumalagaliru genu, Nenii nonga, 'mwenga ndo milungu?' 35 Mlungu kawashemiti milungu walii wawapanana ujumbi wakuwi, natwenga tuvimana handa Malembu Mananagala gatakula

nakaka mashaka goseri. **36** Kumbiti nenii, Tati ndo kansyaguliti na kantumiti pasipanu. Iwera ashi mung'ambira nenii nigilanga toziya ntakuliti 'Neni Namwana gwa Mlungu?' **37** Namunjimira nenii, pamwona ntenda ndiri vitwatira vya Tati gwangu. **38** Kumbiti pantenda vitwatira avi, ata pamunjimira ndiri nenii, muvijimiri ata vitwatira vyantenda, su mpatti kuvimana nakaka kulonga Tati ka mngati mwangu na nenii namngati mwa Tati." **39** Wajeriti kayi kumbata Yesu kumbiti kawukiti pakati pawu. **40** Yesu kagenda kayi kumwambu ku lushemba Yoridani, pahala Yohani pakaweriti kankubatiza, kalikaliti aku. **41** Wantu wawuwa wamgenderiti pawalonga, "Yohani katenda ndiri liuzausa lyoseri, ira goseri Yohani gakatakuliti kuusu muntu ayu ndo nakaka." **42** Na wantu wawuwa pahala palii wamjimira.

**11** Muntu yumu yawamshema Lazaru, kalikaliti Betaniya, kaweriti mlweri. Betaniya lushi lwawalikaliti Mariya na Marita muhasha gwakuwi. **2** Mariya ndo uliya yakamswagiti uturi Mtua na kumpukuta kwa viri zyakuwi. Ayu ndo Lazaru kaka gwakuwi yakaweriti mlweri. **3** Wahasha watuma ujumbi kwa Yesu, "Mtua, ganja gwaku yagumfira, mlweri!" **4** Yesu pakapikaniriti aga, katakula, "Ulweri awu hapeni hujege kuhowa kwa Lazaru, ira ndo kwajili ya kumkwisa Mlungu na kwa mana ayi Mwana gwa Mlungu kakwiswi." **5** Yesu kamfiriti Marita na muhasha gwakuwi pamuhera na Lazaru. **6** Pakapatiti shisoweru handa Lazaru mlweri, kulikala pahala panu kwa mashaka mawili nentu. **7** Shakapanu kawagambira wafundwa wakuwi, "Tuwyi kayi Yudeya!" **8** Wafundwa wamgambira, "Mfundai Shipindi shifupi hera shipita Wayawudi wafira kukuguma mabuwi, na gwenga gufira kugenda kayi aku?" **9** Yesu kankula, "Lishaka lyana saa lilongu na mawili ndiri, ndo hangu? Pakagendagenda paliwala hapeni kawezi kulikwala, kawona kulangala kwa pasipanu. **10** Kumbiti muntu pakagendagenda pashiru katalikwala, Toziya kulangala kwhadera." **11** Yesu katakuliti hangu na pakamaliriti, kawagambira, "Ganja gwestu Lazaru kagonja, kumbiti nenii nankugenda na kumyumiysi." **12** Wafundwa wakuwi wamgambira, "Mtua, handa yomberi kagonja su hakaponiziwi." **13** Kumbiti Yesu kaweriti kankutakula kuusu kuhowa kwakuwi, womberi waliholiti kuwera kankutakula kuusu kugonja mbota. **14** Yesu kawagambira pota kufifa, "Lazaru kahowa, **15** kumbiti nemelera kwa ajili ya mwenga handa mweri ndiri aku, su mpatti kujimira. Haya tugendeni kwakuwi." **16** Tomasi yawamshema mawira kawagambira wantumini wamonga, "Tugendeni woseri pamuhera na mfunda tukahowii!" **17** Yesu pakafikit iku, kamwoniti Lazaru warmtula kala mlipumba kwa mashaka msheshi. **18** Shijji sha Betaniya shiweriti pakwegera na Yerusalem utali wa kilumita ntatu, **19** na Wayawudi wawuwa wiziti kumlola Marita na Mariya kuwapapani ushiwa kwa kuhowa kaka gwawu. **20** Shipindi Marita pakapikaniriti handa Yesu kaweriti kamkwiza, kagenda kumwanka, kumbiti Mariya kasigaliti ukaya. **21** Marita kamgambira Yesu, "Mtua handa gwangaweriti panu, kaka gwangu mekahowiti ndiri! **22** Kumbiti nuvimana handa ata vinu shoseri shagufira kumluwa Mlungu, hakakupi." **23** Yesu kamgambira, "Kaka gwaku hakawuyi mkomu kayi." **24** Marita kamwankula, "Nuvimana handa hawazyuki shipindi sha uzyukisiwu, mulishaka lya kupelera." **25** Yesu kamgambira, "Neni ndo uzyukisiya na ukomu. Yakanjimira nenii ata tembera

hakahowi, hakalikali. **26** Na kila yakalikala na kunjimira, hapeni kahowi. Hashi, gujimira aga?" (aiōn g165) **27** Marita kamwankula, "Yina, Mtua! Neni njimira handa gwenga ndo Kristu, Mwana gwa Mlungu, uliya yakiza pasipanu." **28** Marita pakatakuliti aga, kagenditni na kumshema Mariya mlongu gwakuwi, kamgambira pagweka, "Infunda kapanu na kafira kukuwona." **29** Nayomberi pakapikaniriti aga, kamukamu kagoloka, kamgendera Yesu. **30** Yesu kaweriti kenyiyingiri mushijiji, kumbiti kaweriti palaa palii Marita pakamwankiti. **31** Su, Wayawudi yawaweriti ukaya pamuhera na Mariya pawamnyamaziya muushiwa, pawamwoniti kagoloka na kulawa kunja vumu, wamwiziriti. Wavimaniti kaweriti kankugenda mulipumba kudaya. **32** Mariya pakasokiti pahala palii Yesu pakaweriti na kumwona, kasuntamala, kamgambira, "Mtua, handa gwangaweriti panu, kaka gwangu kangahowiti ndiri!" **33** Yesu pakamwoniti kankulira na Wayawudi walii wawiziti pamuhera nayomberi wankulira vira, kamemiti na maholu na kuhinginika mumoyu. **34** Shakapanu kawakosiya, "Lipumba lya koshi?" Wamgambira, "Mtua, gwizi na gulori." **35** Yesu kalira. **36** Su, Wayawudi watakula, "Mlori ntambu yakamfiriti!" **37** Kumbiti wamonga wawu watakula, "Hashi, ayu yakamtenditit katumuli masu lwiwi uliya, kweza ndiri kumtenda Lazaru nakahowi?" **38** Su, Yesu kahinginika kayi mmoyu, kiziti mlipumba. Lipumba lyei liveriti mpanga na liveriti ludiwirwa kwa libuwi. **39** Yesu kalagaliriti, "Mliwusiyi libuwi ali!" Marita mlongu gwakuwi ayu yakahowiti kamgambira, "Mtua kanja kala kununka, kalikalita mulipumba mashaka msheshi!" **40** Yesu kamgambira, "Hashi, nukugambira ndiri handa pagujimira haguwonu ukwisa wa Mlungu?" **41** Su walivusiyi libuwi lili, Yesu kalola kumpindi, katakula, "Mayagashii Tati toziya gwenga gumpikanira. **42** Nuvimana handa gumpikanira nenii. Kumbiti ntakula aga toziya ya wantu awa wapala panu su wapati kujimira handa gwenga ndo yaguntumiti." **43** Pakamaliriti kutakula aga, kashema kwa liziwi likulu, "Lazaru! Gulawi kunja!" **44** Uliya yakaweriti kahowa kalawiti kunja, aka wamypa sanda mmagulu na mmawoku na sheni shakuwi shigubikirwa. Yesu kawagambira, "Mumyopoli, mkamleki kagendi zyakuwi." **45** Su, Wayawudi wawuwa waweriti wamyangira Mariya pawawoniti Yesu shintu gaa shakatendit, na kujimira. **46** Kumbiti wamonga wawu wagendit kwa Mafalisayu na wawagambira shitwatira ashi shakatendit Yesu. **47** Mafalisayu na watambika wakulu waliwoniti Mwashizungu na watakula, "Tutendi shishi? Muntu ayu kankutenda mauzausa nentu. **48** Patumleka hera wantu woseri hawamjimir, womberi Warumi hawizi kuwalibisiya Numba nkulu ya Mlungu gwestu na isi yetu!" **49** Panu yumu gwawu, yawamchema Kayafa, ndo kiwiti mtambika mkulu wa shinja ashi, kawagambira, "Mwenga muvimana ndiri shintu! **50** Hashi, mwona ndiri handa ndo mbaka kwamwenga muntu yumu kahowi kwa ajili ya wantu, kuliku isi yoseri ipalanganyika?" **51** Yomberi katakula ndiri hangu ntambu yakafiriti mweni, ira kaweriti mtambika mkulu shinja ashi su katungiti handa Yesu hakahowi toziya ya wantu wa Isi ya Shiyawudi, **52** na toziya ndiri gweka yawu hera, kumbiti kapati kuwajega pamuhera munshimba yimu yaipalanganyikit kwa wantu wa Mlungu. **53** Su, kwanjira lishaka ali watuwa wa Shiyawudi watenda mipangu gwa kumlaga Yesu. **54** Su, Yesu hapeni kagendigendi kayi paweru muisi ya Wayawudi, kumbiti

kawukiti panu kagenditi pahala pagwekera na kushiwala, mflushi lwa walushema Efrayimu. Kalikaliti aku pamuhera na wafundwa wakuwi. **55** Shipindi sha msambu sha Wayawudi sha Pasaka shiweriti pakwegera na wantu wawuwa walawa muisi wagenditi Yerusalem su walipungi pa msambu agu. **56** Su, waweriti wankumsakula Yesu. Na womberi pawaliwoniti Mnumba nkulu ya Mlungu, walikosiyana, "Mulihola hashi? Nakaka hakizi ndiri ku msambu agu, awu ndiri?" **57** Watambika wakulu na Mafalisayu walagalira kuwera, handa muntu yoseri pakavimaniti pahala pakaweriti Yesu, kalazimika kutakula su wapati kumbata.

**12** Pamberi pa mashaka sita ga msambu gwa Pasaka, Yesu kafikit Betaniya pakaya pa Lazaru, muntu yakamzyusiyiti kulawa kwawahowiti. **2** Aku wamtuliriti shiboga sha pamihia na Marita kaweriti kamtendera. Lazaru kaweriti yumu gwa walii wawaweriti wankuliya pamuhera na Yesu. **3** Mariya katoliti supa ya uturi yawayishema naridu iherera ya mpiya zivuwa, kamswaga Yesu mumagulu na kugapukuta kwa viri zyakuwi numba yoseri inunkira uturi. **4** Yumu gwa wafundwa wa Yesu, Yuda Isikariyoti yakafiriti kumgalambuka Yesu, katakula, **5** "Uturi awu waweza kuwuza kwa mpiya zya shibena mgongu sha myezi tisa na mpiya azi wawayupi wahushu?" **6** Katakuliti hangu, kwakuwawonera ndiri wahushu lusungu, toziya kaweriti mwivi na yomberi ndo yakoliti muhaku gwa mpiya na kavitoliti vyawatuliti amu. **7** Yesu katakula, "Mumleki mdala ayu! Kavituriti vyoseri vyakaweriti navi kwa lishaka lya kusilwa kwa neni. **8** Wahushu mwanawu mashaka goseri, kumbiti hamuweri ndiri na neni mashaka goseri." **9** Wayawudi wawuwa wapikiniriti handa Yesu Kabetaniya. Su womberi wagenditi aku, wapati kumwona Yesu, kayi wafiriti kumwona Lazaru ulii yakamzyusiyti na Yesu kulawa kwa wahowiti. **10** Watambika wakulu wasakuliti ntambu ya kumlaga Lazaru, **11** toziya Wayawudi wawuwa wawalemiti wayawu na wamjimiria Yesu. **12** Shirawu yakuwi, lipinga likulu lya wantu wiziti kumsambu wapikiniriti Yesu kaweriti mnjira kwiza Yerusalem. **13** Watola maputira ga mitendi, walawa kugenda kumwanka, wabota pawatakula, "Gwenga mlopoziya gwteti! Katekelerwi ayu yakiza multawu lya Mtua. Katekelerwi Mfalumi gwa Israeli." **14** Yesu kakwena mwana punda, kalivaga pampindi pakuwi gambira ntambu yagatakuliti Malembu, **15** "Kotu kutira gwe lushi lwa Sayuni, Mfalumi gwaku kamkwiza, Kalivaga pampindi pa mwana punda." **16** Shipindi ashi wafundwa wakuwi wavimaniti ndiri shitwatira ashi shoseri, kumbiti Yesu pawamkwiswiti kala, womberi wagaholiti Malembu Mananagala gatakuliti kuusu yomberi na wagatenditi aga kwa yomberi. **17** Lipinga lya wantu walii wawaweriti pamuhera nayomberi shipindi pakamshemiti Lazaru kulawa mlipumba, kamzyusiya kulawa kwawahowiti, watakuliti yagalawiriti. **18** Toziya ya aga, lipinga likulu lya wantu awa wamgenderiti Yesu, mana woseri wapikiniriti handa Yesu katenditi liuzaiza ali. **19** Mafalisayu waligambiziyana, "Mwona? Hapeni tuwezi kutenda shoseri! Mlori, wantu wa pasipanu woseri wankumfata." **20** Kuweriti na Wagiriki wamu mu wantu yawaweriti wiza Yerusalem kumkwisa Mlungu mushipindi sha msambu. **21** Womberi wamgenderiti Filipi, yakalawiriti Betisayida mu Galilaya na watakula, "Mtua, tufira kumwona Yesu." **22** Filipu kagenda na kamgambira Andereya na wawili

wagenda na kumgambira Yesu. **23** Yesu kawawankula, Saa isoka kala kwa Mwana gwa Muntu kukwiswa! **24** Nukugambiranu nakaka, mbunji ya nganu isigala mbunji hera payiyalwa ndiri mulitapaka na kuwola. Handa payiwola, su ilera mbeyu zivuwa. **25** Woseri yawafira ukomu wawu hawauhoviyi, yakagahoviya makaliru gakuwi pasipanu, hakagaponiziyi kwa makaliru ga mashaka goseri. (**aiōnios g166**) **26** Yakafira kuntendera ndo mpaka kamfati, pawera nenii na ntumintumi gwangu hakaweri, kayi muntu pakantendera Tati hakampanani ligoya. **27** "Vinu rohu yaneni intama, ntakuli shishi? Ntakuli, 'Tati, gunopoziyi shipindi ashi pashisoka?' Kumbiti ayi ndo toziya ya kwiza. Su shimpiti shipindi ashi sha ntabiku. **28** Tati, Kakwiswi litawu lyakuwi." Panu liziu litakula kulawa kumpindi kwa Mlungu. "Nulikwisa na hanulikwisi kayi." **29** Lipinga lya wantu lyaligolokiti palii lipikaniriti liziu ali na wamu wawu watakuliti, "Ntumintumi gwa kumpindi kankuyowera nayomberi!" **30** Kumbiti Yesu kawagambira, "Liziu ali lirandula ndiri kwajili yaneni, ira kwajili ya mwenga. **31** Vinu ndo shipindi sha pasipanu kutozwa, vinu mtuwa gwa pasipanu hawamwusiyi. **32** Neni panu panyasulwa kumpindi kwa Mlungu hanumkwezeniyi kila muntu." **33** Kakutakula hangu kalanguziya ntambu gaa hakahowi. **34** Lipinga ali limwankula. Twenga watugambira Malagaliru getu handa Kristu hakalikali mashaka goseri. Su, guweza hashi kutakula eti mwana gwa Muntu imbidi kanyasulwi? Mwana gwa Muntu ndo gaa? (**aiōn g165**) **35** Yesu kawagambira, "Gulangala haguweri pakati penu katepu hera. Mgendi toziya mnavu gulangala aju, ntiti hapeni iwapatii, toziya yakagendagenda muntiti kavimana ndiri kwakagenda. **36** Shipindi shamuvera na gulangala aju, mugujimiru, su mpati kuwera wantu wa gulangala." Pakalongiti kala visoweru avi, Yesu kagenditi zakuwi na kulfifa kutali na womberi. **37** Tembera Yesu katenditi mauzaauza goseri aga palongolu pawu, womberi wamjimiria ndiri. **38** Su visoweru vyakatakuliti Isaya mbuyi gwa Mlungu vitimiya. "Mtua, gaa yakajimiriti ujumbi watutakuliti? Na uwezu wa Mtua ulilanguziya kwa gaa?" **39** Na hangu womberi waweza ndiri kujimira, toziya Isaya katakula viraa, **40** "Mlungu kagatula lwi si masu gawu Na kagazezetyi mahala gawu, Wawoni ndiri kwa masu gawu, Wavimani ndiri kwa mahala gawu, Na wanizira ndiri neni, Mlungu katakula, Su mpati kuwaponiziyi." **41** Isaya katakuriti visoweru avi toziya kawoniti ukwisa wa Yesu, pakatakula visoweru vyakuwi. **42** Ata hangu, kuvuwa kwa watuwa wa wakulu wa Shiyawudi wamjimiriti Yesu. Kumbiti toziya ya mafalisayu, wamjimiriti ndiri paweru kwa kutira handa wawatuli gweka mnumba ya Mlungu. **43** Wafiriti kuzyumwa na wantu kuliku kuzyumwa na Mlungu. **44** Shakapanu Yesu katakula kwa liziu likulu, "Muntu yakanjimiria, kanjimiria ndiri neni hera, ira kamjimiria viraa uliya yakantumiti. **45** Yakamona neni kankumwona viraa ulii yakantumiti. **46** Neni na Gulangala, niza pasipanu su woseri wawanjimiria waweri ndiri muntiti. **47** Yakapikanira shisoweru shangu uganu kagakola ndiri, neni hapeni numtozi, hanumtozi ndiri. Niza ndiri kuwatoza wantu wa pasipanu ira kuwalopoziya. **48** Woseri yawanema neni na kuujimira ndiri ujumbi waneni, kwana yumu yakiza kuwatoza. Visoweru vyantakula haviweri vyakuwatoza mulishaka lya kuperela. **49** Ayi ndo nakaka, toziya neni ntakula ndiri kwa uwezu wangu namweni, kumbiti Tati yakantumiti ndomweni

yakantumi ntakuli shishi na nyoweri shishi. **50** Naneni nuvimana weri lilagaliru lyakuwi ijega ukomu wa mashaka goseri. Su, nenii ntakula hera galli Tati yakanagaliriti nugatakuli.” (aiōnios g166)

## **13** Iweriti lishaka lya pamberi pa msambu gwa Pasaka.

Yesu kavimaniti handa saa yakuwi isoka ya kuwuka pasipanu na kugenda kwa Tati. Shipindi shoseri yomberi kawafiriti nentu wantu wa pasipanu yawareriti wakuwi, na kawafiriti mpaka lupeleru! **2** Yesu pamuhera na wantumini wakuwi waweriti walivaga kuliya shiboga sha pamishi. Shetani kingiriti kala mumoyu mwa Yuda, mwana gwa Simoni Isikariyoti, maholu ga kumgalambuka Yesu. **3** Yesu kavimaniti handa Tati kaweriti kamupa makakala, kavimaniti kuwera kalawa kwa Mlungu na kaweriti kankugenda kwa Mlungu. **4** Su, kawukiti tameza, kayikusa nguwu yakuwi, katola shitambala na kulitawa mushyunu mwakuwi. **5** Shakapanu katula mashi mubakuli, kanja kuwagulula magulu wafundwa wakuwi kugapukuta kwa shitambala shilii shakashitawiti mushinu mwakuwi. **6** Pakiziti kwa Simoni Peteru, nayomberi katakula, “Mtuwa, hashi gwenga gwiza kugagulula magulu ganen?” **7** Yesu kamwankula, “Gwenga hapeni gwerewi vinu shantenda ashi, kumbiti hagwelewi shakapanu.” **8** Peteru kamgambira, “Gwenga hapeni gungulului magulu gangu nakamu!” Yesu kamwankula, “Pangulula ndiri magulu gaku, hapeni guveri ntumintumi gwangu kayi.” (aiōn g165) **9** Simoni Peteru kamwankula, “Mtuwa, nagungululi magulu hera! Gugagululi mawoku gangu na mtuvi viraa.” **10** Yesu kamgambira, “Yawakoga kala wawera waherepa na wafiruwa ndiri kunawa ira magulu gawu. Mwenga muherepa, kumbiti mwawoseri ndiri.” **11** Yesu kamumaniti kala ulii yakagenda kumgalambuka, ndo mana kalongiti, “Mwenga muherepa, kumbiti yumu kaherepa ndiri.” **12** Pakamaliriti kuwagulula magulu gawu, kavulumula nguwu yakuwi, na kalivagitii pahala pakubi pakwegera na meza, su yomberi kawakosiya, “Hashi, mwerewa shanuwatenderani mwenga?” **13** “Mwenga munshema mfunda na Mtua, mwenga mtakula weri toziya ndo neni. **14** Paiwera neni Mtua gwenu na mfunda gwenu, nuwanaviya magulu mwenga, mwenga viraa mifiruwa kulinawiviyanu magulu. **15** Nukupanani kala mfanu, su mwenga mtendi viraa ntambu yanuwatenderani. **16** Nuwagambirani nakaka, wantumintumi wakulu ndiri kuliku mtuwa gwawu na ntumintumi hapeni kaweri mkulu kuliku ulii yakantumi. **17** Vinu muumana unakaka awu, hamuweri na sekuseku pangatenda. **18** “Aga gantakula gawawusu ndiri mwenga mawoseri. Neni nuwamana walii yanuwasyaguliti. Kumbiti mpaka gatimi Malembu Mananagala gaweri nakaka ntambu yagalembwa, ‘Muntu yakaliyiti pamuhera naneni shiboga shangu hakang’alambuki’. **19** Neni nuwagambireni vitwatira avi vinu pamberi kulawira. Su pagalawila impati kujimira kuwera ‘Neni ndo Mweni’. **20** Nuwagambireni nakaka, yakamshemera yoseri ulii yanumtumiti, kanshemera neni viraa na yakanshemera neni ndo kamshemera ulii yakantumi.” **21** Yesu pakatakuliti kala aga, kahinginikitii nentu mumoyu, katakula pota kuffifa, “Nakaka nuwagambireni, yumu gwenu hakamgalambuki!” **22** Wafundwa walilola weni, su waweriti wavimana ndiri handa gaa hakamgalambuki. **23** Yumu gwa wafundwa, mweni Yesu ndo yakamfiriti nentu, kaweriti kalivaga pakwegera na Yesu.

**24** Simoni Peteru kamlanguziya kwa mawoku, kamgambira “Gumkosiyi katakula kuusu gaa.” **25** Su ntumintumi ulii kasegelera nentu uwega wa Yesu, kamkosiya, “Mtuwa, ndo gaa?” **26** Yesu kamwankula, “Ulili yanumupa shipandi sha libumunda shantotiti musahani, ndo mweni.” Su, kashitola shipandi sha libumunda, kashitota musahani, kamupa Yuda, mwana gwa Simoni Isikariyoti. **27** Yuda pakayankiti kala shipandi sha libumunda, Shetani kamwingiriti yomberi. Su, Yesu kamgambiriti Yuda, “Gutendi kanongola shilii shagufira kutenda!” **28** Woseri yawalivagitii kuliya shiboga wavimana ndiri kwantambu gaa Yesu katakuriti aga kwa yomberi. **29** Yuda kaweriti mkola mpiya pakati pawu, wavimana kuwera Yesu kamgambiriti hakahemerii vilii vyawafiruwa mumsambu, ama kamgambiriti kakalavyi shoseri kwa wahushu. **30** Su Yuda pakayankiti kala shipandi shilii sha libumunda, palaa paliya kalawa kunja. Na iweriti Pashiru. **31** Yuda pakawukiti kala, Yesu kalonga, “Vinu ukwisa wa Mwana gwa Muntu ugubutulwa, vinu ukwisa wa Mlungu ugubutulwa kupitira yomberi. **32** Handa ukwisa wa Mlungu paugubutulwa kupitira yomberi, su Mlungu hakaolanguzi ukwisa wa Mwana gwa Muntu mngati mwakuwi, kamukamu hakanendi hangu. **33** Wana wangu, nankali na mwenga katepu hera. Hamunsakuli, kumbiti vinu nukugambirani galii ganuwagambiriti kala wakulu wa Wayawudi, ‘Pang’endaku, mwenga hapeni mgendi.’ **34** Vinu nukupanani lilagaliru lya syayi, mulifiri weni. Handa yanukufirani mwenga, viraa vilii mulifiri weni. **35** Handa pamulifira weni, wantu woseri hawavimani kuwera mwenga ndo wafundwa waneni”. **36** Simoni Peteru kamkosiya Yesu, “Mtuwa gwankugenda koshi?” Yesu kamwankula, “Hapeni guwezi kufnata vinu kwang’endaku, kumbiti shakapanu hamunfati.” **37** Peteru kamkosiya, “Mtuwa, kwantambu gaa nsindi kufukufata vinu? Nakali kuhowa kwajili ya gwenga!” **38** Yesu kamwankula, “Hashi, ndo wakala nakaka kuhowa kwajili ya neni? Nukugambira nakaka, pamberi njogolu keniwiki, hagunemi mala tatu kuwera gumana ndiri neni.”

## **14** Yesu kawagambira, “Namuligaziya mumoyu mwenu.

Mumjimiru Mlungu na munjimiru neni viraa. **2** Ukaya mwa Tati gwangu kwana mbakati zivuwa, nuwagambiriti kala na vinu nankugenda kuwanyawirani pahali penu. **3** Na pang’enda na kuwanyawilireni pahala penu, hambuyi na kuwatola, su mwenga hamuweri pamuhera naneni. **4** Muyimana njira ya kugenda aku kwang’enda.” **5** Tomasi kamkosiya, “Mtuwa, tuvima na ndiri kwagugenda, su twankuyimana hashi njira ayi?” **6** Yesu kamwankula, “Neni ndo njira na unakaka na ukomu. Kwahera yakawenza kugenda kwa Tati ira kwa kupitira kwaneni. **7** Kawagambira, vinu mumana neni, mumana na Tati gwangu viraa. Na kwanjira vinu mumana na mumwona kala.” **8** Filipi kamgambira, “Mtuwa, tumlanguzi Tati, natwenga hatwukuti.” **9** Yesu kamwankula, “Filipi, nulikala namwenga kwa shipindi shoseri, nagwenga gumanu ndiri? Yakamoniti kala neni kamwona Tati. Guweza hashi kutakula, Tumlanguzi Tati? **10** Hashi, mjemira ndiri handa neni namngati mwa Tati, nayomberi Tati ka mngati mwaneni? Visoweru nyauwagambirani ntakula ndiri kwa utuwa waneni, Tati yakawera mngati mwaneni kankutenda lihengu lyakuwi. **11** Munjimiru neni pantakula handa neni namngati mwa Tati naTati ka mngati mwaneni.

Handa hangu ndiri, mjimiri toziya ya vintu vyantenda. 12 Nakaka nuwagambirani, yakanjimira neni hakatendi vitwatira vyantenda neni, yina, hakatendi vintu vilkulu nentu, toziya nankugenda kwa Tati. 13 Na shoseri shamuwa mulitawu lyaneni hantendi, su Tati kakwiswi mnnumba ya mwana. 14 Pamunduwa shoseri militawu lyangu, hanuwatendereni. 15 "Pamunfira neni, hamulijimili lilagaliru lyaneni. 16 Naneni hanumuwi Tati nayomberi hakawapanani mtanga yumonga, hakalikali namwenga kwa mashaka goseri. (aiōn g165) 17 Yomberi ndo Rohu yakanguziya unakaka kuus Mlungu. Wantu wa pasipanu waweza ndiri kumuwanka toziya waweza ndiri kumwona wala kummana. Kumbiti mwenga mumana toziya kalikala namwenga na ka mngati mwenu. 18 "Pang'enda hanuwaleki ndiri mwawashiwa, hanizi kayi kwamwenga. 19 Katepu hera wantu wa pasipanu hawamoni kayi ndiri, kumbiti mwenga hamumoni. Toziya nana ukomu, viraa mwenga hamuweri na ukomu. 20 Lishaka lill palisokiti hamuvimanu handa neni na mngati mwa Tati, naneni mngati mwamwenga. 21 "Yakagayanka malagaliru ganeni na kugajimira, ndoweni walii yawanfira neni. Tati gwangu hakawafiri woseri yawanfira neni, naneni vulaa hanuwafiri womberi na hanulilanguziyi kwawomberi." 22 Yuda, Yuda Isikariyoti ndiri, kamgambia, "Mtuwa, hashi iwezekana gwenga kulilanguziya kwtwenga na gulilanguziya ndiri kwa wantu wa pasipanu?" 23 Yesu kamwankula, "Muntu pakanfira neni hakagajimili mafundu gangu na Tati gwangu hakamfiri, neni pamuhera na Tati gwangu hatwizi kulikala nayomberi. 24 Yakanfira ndiri hapeni kagajimili mafundu gangu. Na mafundu gampikaniriti gangu ndiri, galawa kwa Tati yakantumiti. 25 "Nuwagambiriti vitwatira avi pamweriti nakali na mwenga. 26 Kumbiti mtanga, Rohu Mnanagala, ndomweni Tati hakamtumi militawu lyaneni, hakawafundeni kila shintu na kuwakumbusiyani goseri ganuwagambirani. 27 "Nuwalekera ponga, nuwapanani ponga yangu. Nuwapanani ndiri mwenga gambira wantu wa pasipanu ntambu yawatenda. Namuwera na lyoga ama namuhiringinya. 28 Mpikaniriti kala panuwagambia, Nankugenda zyangu, shakapanu hambuyi kayi kwamwenga. Handa munganfiriti, munganemeli toziya nankugenda kwa Tati, yomberi ndo mkulu nentu kuliku neni. 29 Nuwagambirenii aga viru pamberi ganalawira, su pagalawila mpati kujimira. 30 Ntakula ndiri namwenga kayi vitwatira avi vivuwa, mana mtuwa gwa pasipanu kankwiza. Hapeni kawezi shintu kwaneni, 31 kumbiti wantu wa pasi panu mpaka wavimani handa numufira Tati, ndo mana ntenda kila shintu gambira Tati ntambu yakanamuwi. "Mgoloki, tuwuki panu!"

**15** "Neni ndo mzabibu gwa nakaka, Tati gwangu ndo mkulima. 2 Yomberi kawusiyaga kila lutambi lwalulera ndiri mabwajubwaju mnnumba mwangu na kila lutambi lwalulera nulugulula lupati kulera nentu. 3 Mwenga muwera kala muherera toziya ya mafundu ganuwafunditi. 4 Mwikali mngati mwangu, naneni nulikali mngati mwenu. Lutambi hapeni lulieri mabwajubwaju gweka yakuvi, haluleri paluweru mumteria gwa zabibu. Ntambu iraayi hapeni mleri mabwajubwaju mpaka muweri mngati mwangu." 5 "Neni namzyabibu, mwenga ndo mitambi. Woseri yawawera mngati mwangu, naneni mngati mwawu, hawaleli mabwajubwaju gavuwa, pamuhera ndiri naneni

hapeni mtendi shintu shoseri. 6 Muntu yoseri pakalikala ndiri mngati mwangu kaswa kunja gambira lutambi lawalwasa kunja mpaka linyali, mitambi yeni ijijnirwa na kwasirwa pamotu, yeni ndo ilunguziwa. 7 Pamulikala mngati mwaneni na visoweru vyanenii paviwera mngati mwenu, hamluwi shoseri shamfira na hampati. 8 Ukwisa wa Tati gwangu hawuwoneki pamulera mabwajubwaju na kwa njira ayi hamuweri wafundwa waneni. 9 Nukufireni mwenga gambira Tati ntambu yakanfira neni, mulikali muwundama wa neni. 10 Handa pamjimila malagaliru gangu, hamulikali mu muwundama waneni, gambira neni ntambu yanjimiriti malagaliru ga Tati gwangu na nulikali muwufiru wakuwi. 11 "Nukugambirani vitwatira avi su nemeleru yangu iweri mngati mwenu na nemeleru ya mwenga ikamiliki. 12 Lilagaliru lyangu ndo ali, mulifiri weni, ntambu yanuwafira mwenga. 13 Mafiliru makulu nentu kwa muntu kuulanguziya kwa waganja wakuwi ndo kuulaviya ukomu wakuwi kwa womberi. 14 Mwenga ndo waganja waneni handa pamtenda shilii shanuwagaliriti. 15 Mwenga hapeni nuwashemi kayi wamanda, toziya wamanda hapeni wavimani vyawatenda watuwa wawu. Kumbiti nuwashema mwenga waganja, toziya nuwagambiriti vitwatira vyoseri vyanpikaniriti kwa Tati gwangu. 16 Mwenga munsyagula ndiri neni, kumbiti neni ndo yanuwasyaguliti mwenga na kuwatuma mgendi mwakaleri mabwajubwaju nentu, mabwajubwaju yagalikala. Su Tati hakakupanani shoseri shamuwa mu litawu lyangu. 17 Su, lilagaliru lyangu kwa mwenga ndo ali, mulifiri weni kwa weni. 18 "Handa wantu wa pasipanu pawakukalalirani, mligholi kuwera wankalalira neni kwanja pamberi pa kuwakalalira mwenga. 19 Handa memuweriti wamu wa wantu wa pasipanu, wantu wa pasipanu wangawafiriti gambira wantu wawu weni. Kumbiti nuwashemagula mwenga kulawa pasipanu, toziya wantu wa pasipanu wawakalalira mwenga. 20 Muligholi shilii shanuwagambiriti, 'Wamanda hapeni waweri wakulu kuliku watuwa wawu.' Handa wantu pawameriti neni, hawawaberri mwenga viraa, handa wagajimiriti mafundu ganeni, wagajimiriti mafundu genu viraa. 21 Kumbiti womberi hawatendi vyoseri avi kwa mwenga toziya mwenga waneni, kwani wamumana ndiri ulii yakantumiti. 22 Handa nganiziti ndiri na kutakula na womberi wangaweriti ndiri na vidoda, kumbiti vinu hapeni wawesi kutakula wahera vidoda. 23 Yakankalalira neni, kamkalalira Tati gwangu viraa. 24 Handa nangantenda ndiri kwawomberi vitwatira vyenii kwahera muntu yumonga yakavitetidi kala mwangaweriti ndiri na vidoda, kumbiti vinu wawiwoniti vyantendidi wankalalira neni pamuhera na Tati gwangu. 25 Ndo toziya galii gagalembitwi mu Malagaliru gawu ganakaka, 'Wankalalira hera!' 26 "Mtanga yakiza ndo Rohu, hakagubutuli unakaka kuus Mlungu, ndo mweni kiza kulawa kwa Tati. Hanumtumi kwa mwenga kulawa kwa Tati na hakatakuli kuus neni. 27 Mwenga viraa, hamtakuli kuus neni, toziya muweriti pamuhera na neni kwanjira kwanenii."

**16** "Nuwagambiriti aga, su namleka moyu gwenu. 2 Wantu hawawwingi mwenga kulawa Mnumba zya Mlungu zyenu na shipindi hashizi yoseri pakakulageni hakavimani kamtendera Mlungu lihengu. 3 Wantu hawawatenderani vitwatira avi toziya womberi wamumana ndiri Tati ama neni. 4 Kumbiti nukugambirani

aga, su shipindi pashizaku kwa womberi kutenda vitwatira avi, hamuliholi kuwera nuwagambiriti kala. "Nuwagambiriti ndiri vitwatira avi kwanjira kwanja, toziya nweriti pamuhera namwenga. 5 Su vinu nankugenda kwa ulii yakantumiti, kwahera ata yumu gwenu yakankosiya neni pang'endaku. 6 Vinu nuwagambirani vitwatira avi, myoyu yenu ihinginika. 7 Kumbiti, nankuwagambirani nakaka, Iherepa kwa mwenga neni ng'endi zangu, toziya pang'enda ndiri, Mtanga hapeni kizi kwa mwenga. Kumbiti pang'enda zyangu, hanumtumi yomberi kizi kwa mwenga. 8 Nayomberi pakizaku, hakawalunguziyi unakaka wantu wa pasipanu kuwera watenda upyota kuusu vidoda na vintu vyavimfiriya Mlungu na utoza wa Mlungu. 9 Watenditi upyota kuusu vidoda toziya wanjamira ndiri neni, 10 na kuusu vyavimfiriya Mlungu, toziya nankugenda kwa Tati, hapeni mumoni kayi, 11 nawomberi wapayira kuusu kutoza, toziya mkolamlima gwa pasipanu katozwa kala. 12 "Nanaga gavuwa gakuwagambireni, kumbiti vinu hapeni muwezi kugahepelera. 13 Kumbiti pakizaku Rohu ayu, hakagubutuli unakaka kuusu Mlungu, hakawalongoziyi mu unakaka woseri. Hakatakuli ndiri kwa uwezu wakuwi mweni, kumbiti hakatakuli shilii shakapikinira na hakawagambiri vintu vyaviyiza. 14 Yomberi hakanupi neni ukwisa, toziya hakawagambiri shilii shantakula na shilii shanumgambira kawagambiri. 15 Vyoseri vyakawera navi Tati vyaneni, ndo mana nuwagambirani kuwera Rohu Mnanagala hakawapanani vilii vyakapatiti kulawa kwanenii. 16 "Shakali shipindi shididi hapeni mumoni kayi na shipindi shididi shakapanu hamumoni." 17 Wafundwa wakuwi wamu walikosiyana, "Kamaanisha shishi? Katugambira kwa shipindi shididini hapeni tumwonii, kayi shipindi shididini hatumwonii, viraat katakuriti kayi, 'Toziya nankugenda kwa Tati.' 18 Su, waweriti wankulikosiyana, kamaanisha shishi pakatakula, 'Shakali shipindi shididini?' Tuvimana ndiri shakayowera!" 19 Yesu kavimaniti handa wafiriti kumkosiyana, su kawagambira, "Hashi mlisosiyana ntambu yanongiti, 'Shakali shipindi shididini hapeni mumoni kayi na shipindi shididi shakapanu hamumoni?' 20 Nankuwagambirani nakaka, hamulili na kudaya, kumbiti wantu wa pasi panu hawanemeleri, hamuhinginiki, kumbiti kuhinginika kwamwenga hakugalambuki kuwera nemeleru. 21 Shipindi mdala pakalera, kawera na hinginika toziya shipindi sha kuwera mundabiri shankwiza, kumbiti mwana pakiwuka, yomberi kalyaluwa, toziya kawera na nemeleru kwiwuka kwa mwana pasipanu. 22 Mwenga viraat mwanguhinginika vinu vinu, kumbiti hanuwawuyili kayi, mwenga hamuweri na nemeli mumyoyu mwenu na nemeli ayi kwahera muntu yakawenza kuyiwusya kwamwenga." 23 "Lishaka ali lyankwiza, hapeni munuu shoseri. Nukugambirani nakaka, Tati hakawapanani shoseri shamuluwa kuptitira litawu lyaneni. 24 Mpaka vinu munuwiti ndiri shoseri kwa litawu lyangu. Munduwi shoseri, namwenga hampati su nemeli yamwenga ipera." 25 "Nuwagambirani vitwatira avi kwa mafumbu. Kumbiti shipindi hashizi hapeni ntumiya mafumbu kuwagambira, su hantakula pota kufifa kuusu Tati. 26 Lishaka ali palizaku, mwenga hamuluwi kwa litawu lyaneni, 27 toziya Tati mweni kawafira mwenga. Yomberi kawafira mwenga toziya munfira neni na kujimira kuwera niziti kulawa kwa Mlungu. 28 Niziti kulawa kwa Tati na niziti pasipanu, vinu nankuwuka pasipanu, nankugenda kwa Tati." 29 Su,

wafundwa wakuwi wamgambira, "Vinu gwankutakula pota kufifa, gutakula ndiri kwa mafumbu. 30 Vinu tuvimana kuwera gwenga guvimaana kila shintu, gufira ndiri muntu yoseri kakukosiyi. Ayi itutenda tujimiri kuwera gwenga gulawa kwa Mlungu." 31 Yesu kawankula, "Hashi, vinu mijmira?" 32 Shipindi shankwiza, na shapala kala, pawawapalasiya mwoseri mwenga, kila yumu pakawuya ukaya kwakuwi, hamundeki gweka yangu. Kumbiti nagweka yangu ndiri, toziya Tati kapamuhera na neni. 33 Nuwagambiriti aga, su hamuweri na ponga kwa kuwera pamuhera na neni. Wantu wa pasipanu hawawatendi ntabiki. Kumbiti muweri wagangamala! Neni nuwakanga kala wantu wa pasipanu!"

**17** Yesu pakamaliriti kutakula aga, kalola kumpindi, kalonga.

"Tati, shipindi shisok! Gumkwi mwana gwaku su Mwana kapati kukukwisa gwenga. 2 Gumupiti uwezu kwa wantu woseri, su guwayupi ukomu wa mashaka goseri woseri awa wagunupiti. (aiōnios g166) 3 Na ukomu wa mashaka goseri ndo awu, kukumana gwenga yaguwera gweka yaku Mlungu gwa nakaka na kumana Yesu Kristu, yagumtumiti. (aiōnios g166) 4 Neni nuulanguiya ukwisa waku pasipanu, ntenda kala lihengu lyagunupiti ntendi. 5 Tati! Gunkwi pawulongolu paku vinu, ukwisa ulii yatuweriti nauw pamuhera pamberi pa kunyawa pasipanu. 6 "Nukutenda gumanikani kwa wantu walii wagunupiti kulawa pasi panu. Waweriti wantu wakuwi. Na gwenga gunupiti waweri waneni. Womberi washipikanira shisoweru shakuwi, 7 na vinu wavimana handa kila shagunupiti shilawa kwagwenga. 8 Nuwapanani ujumbi ulii wagunupiti na womberi wawuwanka, wavimana nakaka ndawiti kwagwenga na wajimira handa gwenga guntumiti. 9 "Nuwaluwira awa. Nuwaluwira ndiri wantu woseri wa pasipanu kumbiti nuwaluwira wagunupiti, mana ndo waku. 10 Vyoseri vyawera navi ndo vyaku na vyaku ndo vyaneni na ukwisa waneni uwonikana pakati pa wantu wagunupiti. 11 Na vinu niza kwakuwi, namulamu ndiri kayi pasipanu, kumbiti womberi wamulamu pasipanu. Tati Mnanagala! Kwa likakala lya litawu lyaku lyagunupiti, shondi shondi guwatuli weri su waweri yumu gambira twenga ntambu yatuwera yumo. 12 Pamuweriti nawomberi, neni nuwalolera weri kwa likakala lya litawu lyaku lyagunupiti. Neni nuwalolera, kwahera ata yumu gwatu yakagamiriti, kumbiti ulii yumu yakagamiriti, su Malembu Mananagala gapati kutimirika. 13 Na, vinu niza kwagwenga na ntakula vitwatira avi pasipanu, su waweri na nemeleru ikamilika mumyoyu mwawu. 14 Nuwayupiti ujumbi waku na wantu wa pasipanu wawakalalira toziya womberi wa pasipanu ndiri, gembira neni gwa pasipanu ndiri. 15 Nduwa ndiri guwawusiyi pasipanu, kumbiti nduwa guwaloleri na mkondola uliya. 16 Womberi wa pasi panu ndiri, handa viraat ntambu yanwera ndiri gwa pasipanu. 17 Guwapungi waweri wagwenga munakaka, shisoweru shaku ndo shanakaka. 18 Ntakula viraat ntambu yaguntumiti pasipanu, naneni viraat nuwatura womberi pasipanu, 19 na kwajili yawu, namweni neni nulitula kwa gwenga su nawomberi viraat wapungwi muunakaka. 20 "Nuwaluwira awa ndiri hera, kumbiti nuwaluwira viraat woseri yawajimira toziya ya ujumbi awu. 21 Nduwa su woseri waweri yumo. Tati! Nduwa waweri mangati mwa twenga gambira viraat gwenga

ntambu yaguwera mngati mwaneni, naneni mngati mwaku. Nduwa waweri yumu su pasipanu papati kujimira handa gwenga guntumiti. **22** Neni nuwapananu ukwisa ulaa ulyi wagunupiti nenii, su waweri shintu shimu gambira twenga ntambu yatuwera yumu, **23** nenii, namngati mwawu nagwenga mngati mwangu, nduwa wakamiliki na waweri yumu, su wantu wa pasipanu wapati kumana gwenga guntumiti na guwafri womberi ntambu yagunfira nenii. **24** “Tati! Nfira awa wagunupiti waweri pamuhera naneni palaa panu, su wawoni ukwisa waneni wagunupiti, toziya gunfiriti nenii pamberi pa kunyaawa pasipanu. **25** Tati Muheri! Wantu wa pasipanu wakumana ndiri, Kumbiti nenii nukumana. Awa wavimana handa gwenga guntumiti. **26** Nukutenda gumanikani, na haendereyi kutenda hangu, su ufiru yaguwera nauw kwanenii uweri mngati mwawu, naneni hanweri mngati mwawu.”

**18** Yesu pakamaliliti kuluwa, kagenditi kumwambu kulushemba Kedironi, pamuhera na wafundwa wakuwi. Pahala panu paweriti na shiwunga sha mitera, Yesu kingira amu pamuhera na wfundwa wakuwi. **2** Yuda, kamgalambukiti Yesu, pakamaniti pahala panu kwani mala zivuwa Yesu kaliwoniti na wfundwa wakuwi pahala palii. **3** Yuda katoriti shipinga sha wanjagila kulawa kwa watambika wakulu wa Numba ya Mlungu na Mafalisayu, su kiza nauw mushiwinga womberi waweriti na limbamba lya motu na vimagi. **4** Yesu, kavimana goseri gagafira kumpata, kalawira, kawakosiya, “Mwankumsakula gaa?” **5** Nawomberi wankula, “Yesu gwa Nazareti!” Yesu kawagambira, “Neni ndo mweni.” Yuda yakaweriti kamgalambukiti kagoloka pamuhera nawomberi. **6** Yesu pakawagambiriti, “Neni ndo mweni,” Wawuya kumbeli, waguwa pasi. **7** Yesu kawakosiya kayi, “Mwankumsakula gaa?” Wamwankula, “Yesu gwa Nazareti!” **8** Yesu kawagambira, “Nuwagambireni kala nenii ndo mweni. Su, payiweri mwankunsakula nenii, muwaleki awa wagendi zyauw.” **9** Katakula aga su gapati kutimiya galii ganakaka gagatakulitwi, “Walii yagunupiti Tati, numwasa ndiri ata yumu.” **10** Simoni Peteru kaweriti na upanga, su, kuwulaviya kalidumura likutu lya kumiliu lya ntumintumi gwa Mtambika Mkulu. Ntumintumi ayu wamshema Malkusi. **11** Su, Yesu kamgambira Peteru, “Gwuzii upanga waku mumuhaku. Hashi, gulihola handa nandi ndiri shikombi sha ndabiri shakanupiti Tati gwangu?” **12** Shikundi sha wanjagila wa Rumi na Mnijagira mkulu na walolera wa Wayawudi wamkamuliti Yesu, wamtawa, **13** na kumjega kwanja kwa Anasi. Anasi kaweriti mganafu gwa Kayafa ndo mweni kaweriti Mtambika mkulu gwa shinja shilii. **14** Kayafa ayu ndo ulii yakaweriti kawagambiriti Wayawudi, membaka muntu yumu kahowi kwajili ya wantu wawuwa. **15** Simoni Peteru pamuhera na mfundwa gwingi wamfatiti Yesu. Toziya mfundwa yumonga ayu kaweriti kamanikana nentu kwa Mtambika Mkulu, hangu kagenda pamuhera na Yesu pakati pamdamu pa Mtambika Mkulu **16** Peteru pakaweriti kagoloka pamilyangu. Su, mfundwa gwingi yakamanikaniti na Mtambika mkulu kalawiti kunja, katakula na mdala yakaweriti pamilyangu na kumjega Peteru mungati. **17** Mnijagira mhinja ayu gwapamlyangu kamkosiya Peteru, “Hashi nagwenga vira yumu gwa wfundwa wa muntu ayu?” Peteru kamgambira, “Ndala, nenii ndiri!” **18** Wantumintumi na wawanjagila waweriti wakoziya

motu toziya kuweriti na mpepu, waweriti wanguyotera motu. Peteru kaweriti kagoloka pamuhera nawomberi kakwotera motu. **19** Mtambika Mkulu kamkosiya Yesu kusu wafundwa wakuwi na mafundu gakuwi. **20** Yesu kamwankula, “Ntakula na kila muntu mashaka goseri pawonikaniti. Kila mala nfunda munumba za Mlungu na Mnumba nkulu ya Mlungu, pahala pawalyonaga Wayawudi woseri na wala ntakula ndiri shoseri kwa kufifa. **21** Hashi gunkosiya nenii? Guwakosiyi wantu yawampikinira nenii. Womberi wavimana vyanuwagambiriti, wavimana shintu shantakuliti.” **22** Pakamaliliti kutakula aga yumu gwa wanjamigila kamkomiti Yesu likofi pakalonga, “Gumwankula ntambu ayi Mtambika Mkulu?” **23** Yesu kankula, “Handa ntakula weri ndiri, gumugambiri kila muntu ka panu iweriti hashi, kumbiti handa ntakula weri, iwera hashi gunkoma?” **24** Su, Anasi kamjega Yesu kwa Mtambika Mkulu Kayafa pawamtawa. **25** Simoni Peteru kaweriti panu kanguyotera motu. Su, wamkosiya, “Hashi, nagwenga vira yumu gwa wfundwa wakuwi muntu ayu?” Yomberi kaberiti na kutakula, “Neni ndiri”. **26** Yumu gwa wantumintumi wa Mtambika Mkulu, nayomberi kaweriti mlongu gwa ulii yakadumuliti likutu na Peteru katakula nukuwoniti pamuhera na Yesu mushiwinga sha mitera. **27** Peteru kamlema kayi, palaa paliya njogolu kawika. **28** Mandawila putiputi Yesu wamtola kwa Kayafa, wamjega mpaka kwa Liwali, wakulu awa wa Shiyawudi wingira ndiri amu, wafiriti ndiri kuwera wahumba, toziya wafiriti wawezi kuliya shiboga sha Pasaka. **29** Su Pilatu kawagendiriti kulaa kunja, kawakosiya, “Muntu ayu katenda vintu gaa vidoda?” **30** Wamwankuliti, “Handa ayu kangaweriti muntu yamatenda gaherepa twangmjegiti ndiri kwagwenga.” **31** Pilatu kawagambira, “Mumutoli maweni muntu ayu, mumutozi kulawirana na malagaliru genu maweni.” Wayawudi wamwankula, “Twenga twahera uweweza ku kumtoza muntu yoseri kahowi.” **32** Vilawiriti avi su viweri nakaka visoweru vyakatakuliti Yesu kulanguziya kuhowa na ntambu hakahowi. **33** Pilatu kawuya kayi mu liboma na kamshema Yesu, kamkosiya, “Eti, gwenga gwa mfalumi gwa Wayawudi?” **34** Yesu kamwankula, “Hashi, gunkosiya hangu gumweni gwenga ama kwana wamonga wakugambira visoweru yyaneni?” **35** Pilatu kamwankula, “Hashi, gulihola Namyawudi nenii? Wantu waku na watambika wakulu wakujega kwanenii. Gutenda shishi?” **36** Yesu katakula, “Utuwa waneni wa pasipanu ndiri, handa Utuwa waneni megaweri wa pasipanu, wantumintumi wa nenii mewankomi ndiri, naniza kubatwa na Wayawudi, kumbiti Ufalumi wa nenii wa pasipanu ndiri!” **37** Pilatu kamkosiya, “Gwenga gwa mtuwa?” Yesu kankula, “Gwenga gutakula nenii na mtuwa. Neni niyuikitii na kwiza pasipanu kwa shintu shimu, gutakula nakaka. Kwa ntambu ayi niza na unakaka. Kila yakawera na unakaka awu hakampikiniri.” **38** Pilatu kamkosiya, “Unakaka ndo shintu gaa?” Pilatu kawagendiriti kayi Wayawudi kunja na kawagambira, “Neni mona ndiri shidoda shoseri kwakuwi shakumtoza. **39** Kumbiti, kwa mwenga kwana shitiba sha nenii kumvugulira muntu yumu mushibetubetu shipindi sha Pasaka, mifira numulekezyani mfalumi gwa Wayawudi?” **40** Wamwankula pawabota, “Ndala, ayu ndiri, tumfira Baraba!” Baraba yakaweriti mpokaji kwa wantu.

## 19

Su, Pilatu katakurit Yesu wamtoli, wamsyatangi ntomondu. 2 Wan jagira wapota lijenjeri lya misontu na wamtula mumutuwi, wamvarisiya na lihabit iya shifalumi. 3 Wamwizira na kutakula, "Mwika, Mtuwa gwa Wayawudi!" Wamgendera na kumwakula makofi. 4 Pilatu kalawa kayi kunja, kawagambira, "Mlori, numjega kunja kwamwenga, mpati kuvimana handa neni mona ndiri shidoda shoseri kwakuwi." 5 Su, Yesu kalawa kunja pakavala lijenjeri lya misontu na lihabit iya shifalumi. Pilatu kawagambira, "Mlori! Muntu mweni ndo ayu." 6 Watambika Wakulu na wan jagila pawamwoniti wabota, "Gumpingiki! Gumpingiki!" Pilatu kawagambira, "Su mumutoli maweni mkampingiki, toziya neni mona ndiri vidoda vyoseri kwakuwi." 7 Wayawudi wamwankula, "Twenga twanaga malagaliru na kulawirana na malagaliru aga, ndo mpaka kahowi, toziya kalitakuziya mweni ka Mwana gwa Mlungu." 8 Pilatu pakapikaniriti visoweru avi katiriti nentu. 9 Kingira kayi mngati mwa ikulu, kamkosiya Yesu, "Gulawa koshi gwenga?" Kumbiti Yesu kamwankula ndiri shintu. 10 Pilatu kamgambira, "Gutakula ndiri naneni? Guliholi, guvimana ndiri handa nanawu uwezu wa kukuvugulira na uwezu wa kukupingika?" 11 Yesu kamwankula, "Meguweri na uwezu woseri kwa neni hera toziya yakupanani ndo Mlungu. Su muntu yakanjegiti kwa gwenga kana vidoda vikulu nentu." 12 Pilatu pakapikaniriti aga, kaweriti kakusakula ntambu ya kumlekiziya Yesu, kumbiti lipinga lya Wayawudi liwuyiriti kushowangana, "Pagumlekeziya muntu aya, gwenga gwa ganja ndiri gwakuwi Kaisari Mfalumi mkulu wa Warumi, kila muntu yakanlenda kuwera Mfalumi kamlema Kaisari Mfalumi mkulu wa Warumi!" 13 Su, Pilatu pakapikaniriti visoweru avi kamjega Yesu kunja, kalivaga pashiti sha kutoza, pahala wapashema, "Sakafu ya libuwi." Kwa Shiebraniya, "Gabata." 14 Iweriti ipata saa sita paliwala, lishaka lya kutandira Pasaka. Pilatu kawagambira Wayawudi, "Mlori, mfalumi gwenu!" 15 Womberi washowangana, "Gumlagil! Gumlagil! Mulupingikal!" Pilatu kawakosiya, "Hashi, numupingiki mfalumi gwenu?" Watambika wakulu wamwankula, "Twenga twahera Mfalumi ira Kaisari Mfalumi mkulu gwa Warumi!" 16 Su, panu Pilatu kamlekiziya Yesu mumawoku mwawu su wampingiki. Su, wantolu Yesu. 17 Nayomberi kalawa kiwiti kalitolita lapingika lwakuwi kugenda pahala pawashemapanu "Shipalakasa sha Mtuvi." Kwa Shiebraniya Goligota. 18 Wampingika aku na wantu wawili wamonga wawapingika, yamu uwega wakuwi wa kumliwu na mmonga uwega wakuwi wa kumshigi. 19 Pilatu kalembiti malembu kagatula pampindi pa lapingika. Iweriti ilembwa hangu, "Yesu gwa Nazareti, Mfalumi gwa Wayawudi." 20 Wayawudi wavuwa wagasomiti malembu aga, mana pahala panu pawampingikiti Yesu poweriti pakwegera na lushi. Kayi malembu aga gaweriti galembwa kwa Shiebraniya na Shilatinia na Shigiriki. 21 Watambika Wakulu wa Shiyawudi wamgambira Pilatu, "Nagulemba, 'Mfalumi gwa Wayawudi,' Kumbiti gulembi yomberi katakuliti, Neni ndo Mfalumi gwa Wayawudi." 22 Pilatu kankula, "Ganembiti, nembal!" 23 Wan jagira pawamaliriti kumpinjika Yesu, wazitoliti nguwu zakuwi, wagawana vifungu msheshi, shifungu shimu kwa kila mijagira. Watoliti viraa na rihabit iyangui, rihabit ali liveriti rifumwa kwa shipandi shimu hera, pota na mshonu. 24 Wan jagira awa

waligambiziyan, "Hapeni kuyikashula, ira wazigalambuziya simbi ziweri zya gaa?" Shitwatila ashi shitendikiti su gatimiya Malembu Mananagala yagatakula, "Wagawaniti nguwu womberi kwa womberi, Na nguwu zaneni wazigalambuziya simbi." Su, ntambu yawatenditi wan jagila walii. 25 Pakwegera na lapingika lwa Yesu, poweriti wagoloka mawu gwakuwi na mlongu gwa mawu gwakuwi, Mariya Mdala gwa Kileopa na Mariya Magidalena. 26 Yesu pakamwoniti mawu gwakuwi na pakwegera nayomberi kagoloka uliya mfundwa yakamfiriti, kamgambira mawu gwakuwi, "Mawu! Gului, aya ndo mwanagwaku." 27 Shakapanu kamgambira mfundwa ulii, gulori, "Ayu ndomweni mawu gwaku." Na kwanjira shipindi shilii mfundwa aya kamtoliti katami ukaya kwakuwi. 28 Yesu kavimaniti handa goseri gaweriti gatimia na su Malembu Mananagala gapati kutimia, katakula, "Mona kuyumuluwa." 29 Panu poweriti na libakuli limema siki. Su, watota sifongu pakati pa siki ayi, wayitula pampindi pa ufitu wa hisopu warmlandisiya. 30 Yesu pakalanditi siki, katakula "Gapera!" Shakapanu kango'ng'onalia mtuvi gwakuwi, kahowa. 31 Shakapanu Wakulu wa Wayawudi wamkosiya Pilatu wamegi magulu gawu wawapingikiti na kusulusiya nshimba kulawa mlupingika, wakosiyiti hangu toziya iweriti Ijumaa lishaka lya matandiru ga Pasaka na wfiriti ndiri nshimba kusigala mlupingika lishaka lya Kwoyer, paliyanja lishaka lya kwoyer toziya ya lishaka likulu. 32 Su, wan jagila wagenditi, wagamega magulu ga uliya gwa kwanja na uliya gwa pili ndomweni kaweriti kapengikwa pamuhera na Yesu. 33 Kumbiti pawamwiziriti Yesu, wawoniti kuwera kahowiti kala na hangu wammega ndiri magulu. 34 Kumbiti mijagira yumu kamtobuliti Mluwavu kwa mgoha na palaa paliya mwazi na mashi galawa. 35 Nayomberi yakawoniti shitwatira ashi kalaviya visoweru vyakuwi su mwenga mpati kujimira. Na aga yagapitawuliti ndo nakaka, kayi yomberi kavimanita handa kankutakula nakaka. 36 Shitwatila ashi shashitenditi su Malembu Mananagala gatimiya, "Kwahera ata shifupa shakuwi shimu hashimegw." 37 Illembwa kayi Mumalembu Mananagala gatakula, "Hawamloli uliya yawamtobuliti." 38 Pa aya, Yosefu, mwenikaya gwa Arimatayu, kamluwa Pilatu kayitolni nshimba ya Yesu. Yosefu kaweriti mfundwa gwa Yesu, kumbiti kwa kubada, toziya kawatiriti wakulu wa Wayawudi. Su, Pilatu kajimira. Hangu Yosefu kagenditi, kayitola nshimba ya Yesu. 39 Nikodemu yomberi kaweriti kamgendera Yesu pashiru, wagenditi pamuhera na Yosefu kiza pakajega muhanganyiku gwa manimani na ubani wa kilu milongu mitatu. 40 Su, watola nshimba ya Yesu. Waitawa sanda pamuhera na uturi kulinganira na shitiba sha Wayawudi shakusira. 41 Pahala panu pawampingikiti Yesu poweriti na shiwunga na pakati pashiwunga ashi poweriti na lipumba lyampanga lyaliweriti lyasyayi, wamsira ndiri muntu yoseri mnnumba mwakuwi. 42 Toziya ya lihengu lya Wayawudi lya matandiru ga Lishaka lya Kwoyer, toziya lipumba lya mpanga ali liveriti pakwegera, wagatula mauti ga Yesu mlaa.

## 20

Naluwunjuunju jumapili, kuweriti kwangali ntiti, Mariya Magidalena kagenditi kulipumba lya mpanga na kaliwona libuwi lili iwlusiwa pamyang gwa lipumba. 2 Su kagenda mbiru mpaka kwa Simoni Peteru na ulii mfundwa yumonga ndomweni Yesu kamfiriti, kawagambira, "Wamwusiya Mtuwa

Mulipumba lya mpanga na tuvima ndiri pawamtuliti." 3 Peteru na mfundwa yumonga ulii wagenda kulipumba. 4 Woseri wawilli watugiti, Kumbiti mfundwa yumonga ulli katugiti mbiru kuliku Peteru na kalongolera kusoka kulipumba. 5 Pakasunguliliti na kawoniti sanda, kumbiti kingira ndiri mlipumba. 6 Simoni Peteru kamfata na kingira mlipumba, amu kayiwona sanda, 7 na shitambala shawamtawiti Yesu Mutuvi. Shitambala ashi washitula ndiri pamuhera na sanda ayi, kumbiti shiweriti shibiringiziwa na shitulwa pahali pa gweka hera. 8 Mfundwa yumonga yakasokiti kulipumba lya mpanga, kingira viraan mulipumba lya mpanga, kawona na kajimira. 9 Waweriti wankali kugamana Malembu Mananagala yagatakuliti kuwera mpaka kazyuki. 10 Su, wafundwa awa wawuya ukaya. 11 Mariya kaweriti kagoloka kunja ku lipumba lya mpanga, kankulira. Pakiwi kankali kankulira, kang'ong'onariti na kusungulira mulipumba lya mpanga, 12 na kawawona wantumintumi wa kumpindi wawili yawavaliti nguwu neru mbuu, walivagit pali nshimba ya Yesu payiweriti yigonjekwa, yumu kumtuwi na mmonga kumagulu. 13 Wamahoka awa wamkosiya, "Mdala, shagulira shishi?" Yomberi kawagambira, "Wamwusiya Mtuwa gwangu na nukumana ndiri kwawamtuliti!" 14 Pakatakuliti aga, kagalambuka kumbeli, kamwona Yesu kagoloka paliya, kumbiti kammana ndiri kuwera ndo Yesu. 15 Yesu kamkosiya, "Mdala, shagulira shishi?" Gwankumsakula Gani? Mariya, kaliholiti kuwera ayu ndo mlolera shiwunga, kamgambira, "Mtuwa, handa ndo gwenga gumwusiya, gung'ambiri pagumturiti, naneni hang'endi na kumtola." 16 Yesu kamgambira, "Mariya!" Yomberi kagalambuka, kamgambira kwa Shiebraniya, "Raboni" Yani "mfunda." 17 Yesu kamgambira, "Nangunkola, toziya nankali kugenda kumpindi kwa Tati. Kumbiti gugendi kwa walongu wangu guwagambira, Nankugenda kumpindi kwa Tati gwangu na Tati gwenu, Mlungu gwangu na Mlungu gwenu." 18 Mariya Magidalena kagenda na kawagambira weri visoweru vilii wafundwa kuwera kamwona Mtuwa na kuwagambira gawamgambira. 19 Iweriti pamihii pa lishaka lya jumapili. Wafundwa waweriti waliwona pamuhera mnumba na milyangu iweriti itatwa toziya wawatiriti watuwa wa Shiyawudi. Su, Yesu kiza, kagoloka pakati pawu, kawagambira, "Ponga kwamwenga!" 20 Pakamaliriti kutakula aga, kawalanguziwa mawoku gakuwi na lubavi lyakuwi. Su, wafundwa awa wasekelera nentu kumwona Mtuwa. 21 Yesu kawagambira kayi, "Ponga kwamwenga! Handa viraan Tati ntambu yakantumiti nenii, naneni nankuwatuma mwenga." 22 Pakamaliriti kutakula aga, kawatekelera na kuwagambira, "Mumwanki Rohu Mnanagala. 23 Pamuwalegeziya wantu vidoda vyawu, hawalegeziwi, pamuwalegeziya ndiri, hapeni walekiziwi." 24 Tomasi, yumu gwa walii lilongu na wawili yawamshema mawira kaweriti ndiri pamuhera nawomberi shipindi Yesu pakiziti. 25 Su, wafundwa wamonga walii wamgambira yomberi, "Tumwoniti Mtuwa." Tomasi kawagambira, "Pamona ndiri mumawoku mwakuwi shilanguliru zya misumali na kuyingiziya shyala shangu pakati palikovu ali na kuyingiziya liwoku lyangu mluwavu lwakuwi, hapeni njimiru." 26 Pa mashaka manane wafundwa waweriti kayi pamuhera mnumba mulii na Tomasi kaweriti pamuhera nawomberi. Milyangu iweriti itatwa, kumbiti Yesu kiza, kagoloka pakati pawu, pakatakula, "Ponga iweri pamuhera na

mwenga!" 27 Shakapanu kamgambira Tomasi, "Gutuli shyala shaku panu na guloli mawoku gangu, shakapanu gunyoshi liwoku lyaku na gunkoli lubavu lwangu. Guleki kwamini ndiri kwaku, gwenga gwaminii!" 28 Tomasi kamwankula, "Mtuwa gwangu na Mlungu gwangu!" 29 Yesu kamgambira, "Hashi, gujimira toziya gumona? Mbaka woseri yawanjamira pamberi pa kumona neni!" 30 Yesu katenditi pawulongolu pa wafundwa wakuwi malangaliru gamonga mavuwa galembitwi ndiri munkati mushintola ashi. 31 Kumbiti aga wagalembiti su mpati kwamini handa Yesu ndo Kristu, Mwana gwa Mlungu na kwa kumjamira mpati kuwera na ukomu.

**21** Pa aga, Yesu kawalawiriti kayi wafundwa wakuwi kumbwega ku litanda lya Tiberiya. Ilawiriti hangu. 2 Simoni Peteru, Tomasi yawanjamshema wamawira na Nataniyeri mwenikaya gwa kana mu Galilaya wana wawili wa Zebeday na wafundwa wakuwi wamonga wawili, waweriti woseri pamuhera. 3 Simoni Peteru kawagambira wamonga, "Nankugenda kulowa wasomba." Womberi wamgambira, "Hatugendi na gwenga." Su wawuka na wakweniti mtumbwi, kumbiti pashiru poseri wapatiti ndiri shantu. 4 Payanji kushiya, Yesu kagolokiti pampeku pa litanda, kumbiti wafundwa wavimaniti ndiri kuwera yomberi ndo Yesu. 5 Su, Yesu kawakosiya, "Wantemba, mlowa ndiri shantu shoseri?" Womberi wamwankula, "Tupata ndiri shantu." 6 Yesu kawagambira, "Mwasi zinyavu zyenu uwega wa kumliwu mwa mtumbwi, hamlowi wasomba." Su waziyasa zinyavu na waweziti ndiri kuzinika, toziya zinyavu ziweriti na wasomba yawanamemiti nduu. 7 Mfundwa yakafiriti na Yesu kamgambiriti Peteru, "Ayu Mtuwa" Simoni Peteru pakapikaniriti kuwera ayu ndo Mtuwa, kavala weri nguwu yakuwi toziya kaweriti kavala upati, su kingiriti mumashi. 8 Su wafundwa wamonga wiziti kumbwega ku litanda pawawera mumtumbwi, wanikiti zinyavu zyaziweriti zimema wasomba. Waweriti ndiri patali na kuisi, iweriti handa utali wa mita malongu lilongu kulawa kumpeku. 9 Pawasokiti muisi wawoniti motu gwa makala gukoziwa na kuweriti na somba pamuhera na libumunda. 10 Shakapanu Yesu kawagambira, "Mjegi panu wasomba wamu wamuwalowiti." 11 Simoni Peteru kakwena mumtumbwi, kazinika zinyavu zili kuisi zaziweriti zimema wasomba wakulu miya na malongu muhanu na tatu, tembera wasomba waweriti wawuwa zinyavu zidegeka ndiri. 12 Yesu kawagambira womberi, "Mwizi mlii." Kwahera mfundwa ata yumu gwauwakajeriti kumkosiya, "Gwenga gwa gaa?" Toziya womberi wavimaniti kaweriti Mtuwa. 13 Su Yesu kiza, katola libumunda, kawapananit, katenda hera hangu kwa wasomba walii. 14 Ayi iweriti mala ya tatu Yesu pakawalawiriti wafundwa pakazyukiti kala. 15 Pawamaliriti kuliya, Yesu kamkosiiti Simoni Peteru, "Simoni, mwana gwa Yohani! Hashi, gunfira neni kuliku womberi awa?" Peteru kamwankula, "Yina Mtuwa, guvimana kuwera neni nukufira." Yesu kamgambira, "Guloleri wakondolu waneni." 16 Yesu kamkosiya mala ya pilii, "Simoni mwana gwa Yohani! Hashi, gunfira neni?" Peteru kamwankula, "Yina Mtuwa guvimana kuwera nukufira." Yesu kamgambira, "Guloleri wakondolu waneni." 17 Mala ya tatu Yesu kamkosiya Peteru, "Simoni mwana gwa Yohani! Hashi, gunfira?" Palii Peteru kahinginikit toziya kamkosiya mala ya tatu, "Gunfira?" Yomberi

kamwankula, "Mtuwa, gwenga guvimana vyoseri, gwenga guvimana kuwera neni nukufira." Yesu kamgambira, "Guloleri wakondolu wa nenil! **18** Nakaka nukugambira, paguweriti muntemba guweriti gwankali kugenda koseri kwagufira kugenda, kumbiti paguvera mgogolu, hagukolwi liwoku na muntu gwingi pakakujega paala pagufira ndiri kugenda." **19** Kwa kutakula hangu, kulanguziyiti ntambu Peteru pakahowa na kumkwisa Mlungu. Shakapanu Yesu kamgambiriti yomberi, "Gunfati nenil!" **20** Peteru kagalambuka, kamwoniti ntumintumi ulii yakafiritwi na Yesu, kankumfata. Mfundwa ayu ndo mwени ulii shipindi sha kuliya shiboga sha pamihî, kalivagiti pakwegera nentu na Yesu pakamkosiya Yesu, "Mtuwa ndo gaa hakakugalambuki?" **21** Peteru pakamwoniti ayu kamkosiya Yesu, "Mtuwa! Na ayu hashi?" **22** Yesu kamwankula, "Handa panfira kalikali mpaka panizaku, shikuusu shishi gwenga? Gwenga gunfati nenil!" **23** Shisoweru shili shyeniyiti pakati pa walongu kuwera wafundwa ulii hapeni kahowi. Kumbiti Yesu kamgambiriti ndiri kuwera wafundwa ulii hapeni kahowi, ira katakuriti, "Handa panfira kalikali mpaka panizaku shi kuusu shishi gwenga?" **24** Ayu ndo mfundwa ulii yakapitawuliti vitwatira avi na kuvilemba. Natwenga tuvimana kuwera gakatakuliti ndo ganakaka. **25** Kwana vitwatira vyamonga vivuwa vyakatenditi Yesu, handa vyangalembwiti vyoseri, shimu kwa shimonga, meiweri pasipanu kwahera pahala pa kutula vintola vyavilembitwi.

# Matendu

**1** Mlongu Teufili, mushintola sha kwanja nembiti kuusu vitwatira vyoseri Yesu vyakatenditi na kufunda kwanjira kwanja. **2** Mpaka lishaka lili pakanyasuliti kugenda kumpindi kwa Mluntu. Pamberi pa kunyasulwa kugenda kumpindi, kawapananitii malagaliru kuitira Rohu Mnanagala wantumintumi walii yakawasyaguliti. **3** Pakuhowa kwakuwi, yomberi kailanguziyiti mweni kwa womberi na kailanguziya nakaka kuwera mweni ka mkomu. Yomberi kawalawiriti kwa shipindi sha mashaka malongu msheshi na yomberi kayoweriti nauku kuusu Ufalumi wa Mluntu. **4** Shipindi shimu yomberi pakaweriti nauku, kawapananitii lagaliru ali, "Namlawa amu Yerusalemu, su mulheperi lagilu lya Tati, lili iyampikariri neni nonga kuusu visoweru vyakuwi. **5** Toziya Yohani kawabatiziti kwa mashi, kumbiti pa mashaka gavuwa ndiri mwenga hamubatizwi kwa Rohu Mnanagala." **6** Su wantumintumi pawaliwoniti pamuhera na Yesu, womberi wamkosiiti, "Mtuwa, shipindi ashi haguwuziyi ufalumi kwa Israeli?" **7** Yesu kawagambira, "Vyamwenga ndiri kuvimana vipindi ama zitarehi Tati gwangu kavitula muukolamlima wakuwi. **8** Kumbiti hamwanki likakala Rohu Mnanagala pakawayizireni mwenga, na hamuweri wapitatu waneni Muyerusalemu na Muyudeya yoseri na Samariya na ata upeleru wa pasipanu." **9** Pakatakutuli kala aga, pawaveriti wankulola yomberi kanyasuliti kugenda kumpindi kwa Mluntu, liwundu limfifa nawamwona kayi. **10** Pawaveriti wankali wankulola kumpindi yomberi kwakagenditi, palaa paliya wantu wawili yawavaliti nguwu nvufu wagolokiti pakwegela nawomberi, **11** na walonga, "Mwenga wantu wa Galilaya! Iwera hashi mgoloka panu pamlola kumpindi? Yesu ayu, yakanyasuliti kulawa kwa mwenga kugenda kumpindi, hakizi kayi kwa njira iraa ayi ntambu yamumwoniti pakagenda kumpindi kwa Mluntu." **12** Shakapanu wantumintumi wawuyiti Yerusalemu kulawa kulugongu lwa Mizeyituni, kuweriti kilumita yimu kulawa mlushi. **13** Pawsoskiti mlushi, wayingiriti mshumba shawalikaliti, nawomberi waweriti Peteru na Yohani na Yakobu na Andereya na Filipi na Tomasi na Batolumayu na Matayu, Yakobu mwana gwa Alifayu na Simoni Zeloti na Yuda mwana gwa Yakobu. **14** Womberi woseri waliwoniti shipinga pamuhera kumluwa Mluntu, pamuhera na wadala na Mariya mawu gwa Yesu na walongu wakuwi Yesu. **15** Mumashaka galii Peteru kagolokiti pakati pa wantu yawamjimiria Kristu, weni walanga yauw waweriti mijya yimu na malongu mawili, su yomberi kalongiti. **16** "Mwawalongu wangu, Malembu Mananagala gatimiya, geni Rohu Mnanagala katungiti kuitira Dawudi kuusu Yuda yakawalongoziyiti walii yawamkamuliti Yesu. **17** Yuda kaweriti yumu gwa shipinga shetu, toziya mweni kasyaguliti kaweri mtenda lihengu muyetu." **18** Su Yuda kahemeliti lirambu kwa mpiya zili za ukondola zyakazipatiti, pakaweriti kulirambu yomberi kaguwiti na kahowa, kapantika na utumbu wakuwi witika kunja. **19** Kila muntu yakalikaliti Muyerusalemu kapikariri visoweru vya vitwatira avi, na kwa likabira lyauw lirambu ali walishema Akelidama, mana yakuwi "Lirambu lya Mwazi." **20** Peteru kalongiti, "Ilembwa mushintora sha Zaburi, 'Numba yakuwi isigali hera, muntu yoseri nakalikalala amu.' Kayi ilembwa, 'Muntu yumonga katoli

lihengu lyakuwi.' **21** "Su ifiruwa tumsyaguli muntu yumonga pakati pa walii yawaweriti pamuhera na twenga shipindi shoseri mtuwa Yesu pakingiriti na kulawa pakati penu. **22** Kwanjira kwa shipindi sha ubatizu wa Yohani mpaka lishaka lili Yesu pakanyasuliti kulawa kwtwenga kugenda kumpindi. Ifiruwa yumu gwatu kaweri kapitatu gwa kuzyuka kwakuwi pamhera natwenga." **23** Su wakanda matawu ga wantu wawili, Yosefu yawamshema Barisaba vira yomberi kamanikana kwa litawi lya Yustu, na Matiya. **24** Shakapanu wamluwa Mluntu, "Mtuwa, gwenga guyimana myoyu ya wantu woseri. Su gutulanguziyi pakati pa wawili awa ulii yagumsyaguliti, **25** katoli lihengu lya utenderu wa untumintumi wa Yuda yakaulekiti su kagendi pahala pakuti mweni." **26** Shakapanu wagalambuziya simbi na kugalambuziya simbi aku kumtulukiriti Matiya, nayomberi kayongerwa mushipinga sha wantumintumi lilongu na yumu.

**2** Lishaka lya Pentekosti palisokiti, woseri waweriti wajojinikiti pahala pamuhera. **2** Vumu liziwi gambira lyega lipikinika kulawa kuliyeri na limemiziyiti numba yoseri yawalikaliti. **3** Womberi wawoniti vintu gambira mimbamba ya motu yaibagulikiti na kamkangalira kila muntu. **4** Woseri wamemiziyiti Rohu Mnanagala na wanjiti kutakula kwa luga zya makabira gamonga, Rohu ntambu yakawatenditi watakuli. **5** Vinu palii Yerusalemu kuweriti na Wayawudi, wantu yawamgwira Mluntu, wantu yawalawiti kila isi pasi pa mpindi. **6** Womberi pawapikaniriti liziwi ali, lipinga likulu lya wantu liojinikiti pamuhera walikangasha, toziya kila yumu gwatu kawapikaniriti womberi wankutakula kwa luga ya likabila lyakuwi mweni. **7** Womberi wasintuka na kulikangasha pawalikosiya, "Hashi, wantu awa ntambu yawatakulka Wagalilaya ndiri? **8** Iwera hashi, kila yumu gwetu kankuwapikinira pawatakulka kwa luga yakuwi mweni? **9** Wamu wetu ndo Wapariti na Wamediya na Waelami, wamonga walawa Misopotamiya na Yudeya na Kapadokiya na Pontu na Asiya, **10** na Firigiya na Pamfiliya na Misri na kumikowa ya Libya pakwegera na Kuren. Wamonga wahenga kulawa Rumi, **11** Wayawudi na wantu wawagalambukiriti dini ya Shiyawudi na wamonga walawa Kureti na Arabiya. Twawoseri twenga tupikanira pawatakulka kwa luga zya makabila getu twaweni kuusu vitwatira vikulu Mluntu vyakatenditi!" **12** Walikangasha na kuhinginika, wankulikosiyanu weni gweka, "Mana yakuwi shii?" **13** Kumbiti wamonga watenda lidufiya walonga, "Wantu awa walowera ujimbi!" **14** Shakapanu Peteru kagolokiti pamuhera na wantumintumi walii lilongu na yumu, kanja kultbwelera lipinga lili lya wantu, "Walongu Wayawudi na woseri mwenga yamulikala Yerusalemu, mpikaniri weri shili shanonga. **15** Wantu awa walowera ndiri ujimbi ntambu yamulihola, toziya ayi ndo saa tatu hera mandawira! **16** Unakaka ndo awu shitwatira ashi ndo shirii shakatakuliti mbuyi gwa Mluntu Yoweli, **17** 'Hantendi mumashaka ga kuperela, Mluntu kalonga, Hanuwamiminiri wantu woseri Rohu gwantu. Wananguta wenu wapalu na wadala, waubweri ujumbi, Wandemba hawawoni mawonu, Na wazewi wenu hawaloti. **18** Yina, ata wantumintumi wangu, wapalu na wadala, Hanuwamiminiri Rohu gwantu mulishaka, Na womberi hawaubweri ujumbi waneni. **19** Handendi mauzaauza kumpindi kuliyeri, Na lilangaliru pasi panu, Hakuweri na mwazi,

motu na lyosi lizotopa, **20** Mshenji gutulwa nditi, Na lyezi haliweri lisheru handa mwazi, Pamberi pa lishaka likulu na weru wa Mtuwa kwiza. **21** Panu, yoseri yakafira kuluwa kwa litawu lya Mtuwa, hakalopoziwi' **22** "Wana isi wa Israeli, mpikaniri shisoweru ashi! Yesu gwa Nazareti kaweriti muntu na ukulu wakuwi wa Umlungu ulanguziwa kwa mwenga kwa mauzauza, makangashu na langaliru Mlungu lyakatenditi pakati penu kwa njira yakuwi, handa ntambu yamumana. **23** Kugenderana na mpangu gwakuwi mweni Mlungu kaamuwiti kala handa Yesu mewamubati, mwenga mumлага kwa kuwalekera wantu wadoda wampingiki. **24** Kumbiti Mlungu kamzyukisiya kulawa kwawahowiti, kamlopoziya mukutama kwa kuhowa kwa mana iwezekana ndiri nakamu kuhowa kumtatiri **25** Mana Dawudi katakuliti kuus yomberi hangu, Numwoniti Mtuwa kuulongolu kwa neni mashaka goseri, ka pamu na neni uwega wangu wa kumliwu, ata hapeni ndikinyiki. **26** Hangu, moyu gwangu gwasekuseku, kayi ntenditi lusheka lya nemeleru. Nshimba ya neni hayilikali mlitumbiru, **27** Toziya hapeni guyileki rohu yaneni kulirindi lyalihera upeleru, pota kumleka mnanagala gwaku kawoli. (**Hadès g86**) **28** Gunanguziyyi njira za ukomu, kuweri kwakuwi gumemiziya sekuseku! **29** "Mwalongu wangu, nfira kuwagambiran shinagaubaga kuusu vitwatira vyavimpatiti Dawudi, mbuyi gwetu. Yomberi kahowiti, wamsira, kayi lipumba lyakuwi lyapalapanu pa twenga mpaka lelu. **30** Kumbiti yomberi kaweriti mbuyi gwa Mlungu na kavimaniti kuwera Mlungu kamlagiliti kwa shirapu kuwera hakampanani yumu gwa mwiwuku gwakuwi ukolamlima ntambu yakaweriti Dawudi. **31** Dawudi kaviwoniti pamberi vitwatira Mlungu vyakagenda kuvitenda, su yomberi kayoweriti kuusu uzukisiya wa Kristu pakatakuliti, 'Kalekitvi ndiri mulirindi lyalihera upeleru, ama nshimba yakuwi iwoliti ndiri.' (**Hadès g86**) **32** Su, Mlungu kamzyukisiyyi Yesu ayu na twawoseri twenga ndo wakapitawu wa lilawiru ali. **33** Yesu wamnyasuliti kumpindi mpaka uwega wa kumliwu wa Mlungu, yomberi kawanka lagilu lya Rohu Mnanagala kulawa kwa Tati na kashimiminira shilii shamushiwona vinu na kushipikinira. **34** Mana Dawudi mweni, kakwena haa mpaka kumpindi, ila yomberi kalongiti, Mtuwa kamgambiriti Mtuwa gwangu, Gulikali uwega wangu wa kumliwu, **35** Mpaka nuwatendi wankondu waku waweri shiti sha magulu gaku. **36** Wantu woseri wa Israeli wfafiruwa kuvimana kwa nakaka handa Yesu ayu yampingikiti, ndomweni Mlungu kamtenda kuwera muntu na Kristu." **37** Su, wantu pawapikaniriti aga, walunguziwti moyu, wawakosiyiti Peteru na wantumintumi wayaguwi, "Walongu wetu, tutendi shishi?" **38** Peteru kankula, "Mtuba na kila yumu gwenu kabatzivi kwa litawu lya Yesu Kristu su mpatti kuwusiya vidoda vyenu na kwanga kwayidi kwa Rohu Mnanagala. **39** "Toziya lagilu alii ndo kwajili ya mwenga na wana wenu na kwa wantu woseri yawafera kutali, kwa ntambu ya woseri yawalikala patali, na kwa wantu woseri Mtuwa Mlungu gwetu hakawashemi kwakuwi." **40** Kwa shisoweru shingi kayi shitangala, Peteru kasisitiziti na kuwahimiziya wantu pakalonga, "Mlipopoziyi mushiyiwuku ashi shikondola." **41** Wavuwa wavijimiriti visoweru vyakuwi, wabatizwa. Wantu elufu tatu Wongerekiti mushipinga shili lishaka ali. **42** Woseri awa wendereyiti kulifunda kulawa kwa wantumintumi, kulikala pamuhera shilongu, kumega libumunda

na kumluwa Mlungu. **43** Mauzauza na makangashu gavuwa gatendikit kuitira wantumintumi ata kila muntu kawera na lyoga. **44** Woseri yawajimira wendereyiti weri shintu shimu na lunda zazu wagawaniti pamuhera. **45** Waweriti wankuuzu lunda na vintu vyawu shakapanu wagawana mpiya shiyasi ya nfiru ya kila yamu. **46** Wendereyiti kuliwona pamuhera kila lishaka Munumba nkulu ya Mlungu. Kumbiti shipindi sha kumega libumunda, waliwoniti mnumba zyau na waliya pamuhela shiboga ashi kwa sekuseku na moyu guherera. **47** Wamkwisiti Mlungu, wfafiruwa na wantu woseri. Kila lishaka Mtuwa kawayongeleriti walanga ya wantu yawaweriti wankulopoziwi.

**3** Lishaka limu Peteru na Yohani wagenditi Mnumba nkulu ya Mlungu shipindi sha saa tisa paliwala, shipindi sha kusala. **2** Paweriti na Mlyangu guherera, muntu yamu shibyeketu kwanjira kwiwuka. Wantu hawa waweriti wankumpapa muntu ayu kila lishaka kumjega kumlyangu kuluwa mpiya kwa wantu yawingira kunumba nkulu ya Mlungu. **3** Pakawawoniti Peteru na Yohani wankwingira Mnumba nkulu ya Mlungu, shibyeketu ulii kawaluwitu wampanani shintu. **4** Peteru pamuhera na Yohani wamjodolera masu, na Peteru kamgambia, "Gutuloli!" **5** Su kawagalambukira, pakalolelera kupananwa shintu kulawa kwawomberi. **6** Kumbiti Peteru kamgambia, "Nahera mpiya, kumbiti shirii shamweri nashu hanukupanani, kwa litawu lya Yesu Kristu gwa Nazareti nukugambira gugoloki na gugendigendi!" **7** Shakapanu kamkola liwoku lya kumliwu na kamgolosiya. Palaa palii magulu na manung'unu gakuwi gapata likakala. **8** Kakopoka, kagoloka na kwanja kugendagenda. Shakapanu kingira pamuhera nawomberi Mnumba nkulu ya Mlungu, pakagendagenda na kukopokakopoka na pakamkwisa Mllungu. **9** Wantu woseri yawamwoniti kankugendagenda na kumkwisa Mlungu, **10** na pawavimaniyi weri ndo ulii yakaweriti kankuluwaluwa pakwegera na Mlyangu Guherera gulii gwa Numba nkulu ya Mlungu, woseri walikangasha nentu, su waweziti ndiri kuvimana vyavimpatiti. **11** Muntu yakaponiziwti na Peteru na Yohani pamdamu gwa Selemani, Wantu woseri, waweriti wankulikangasha, wanja kumtugira. **12** Shipindi Peteru pakawawoniti wantu awa kawagambira, "Wana lushi lwa Israeli, ntambu gaa mkangashwa na shitwatira ashi? Mbona mwankutujodolera masu gambira kwa likakala lyetu ama unanagala wetu twaweni tumtenda muntu ayu kawezi kugendagenda? **13** Mlungu gwa Aburahamu na Isaka na Yakobu, Mlungu gwa wambuyi wetu kamkwisa ntumintumi gwakuwi Yesu. Kumbiti ndomweni ula ulii yakakamliwi na wakulu na kumleka kuulongolu kwa Pilatu, ata pa Pilatu kuamuwa kumlekeziya. **14** Kaweriti mnanagala na yakamfirizya Mlungu, kumbiti mwenga mulemiti, na mmufira muntu gwingi kayi yakaweriti kalaga kumlekizya. **15** Su, mumlagiti ulii yomberi ndo shanjiru sha ukomu. Kumbiti Mlungu kamzyukisiyyi kulawa kwa wahowiti na twenga ndo wakapitawu wa shitwatira ashi. **16** Litawu lya Yesu na moyu multawu ali ndo vyavimputi likakala muntu ayu yamumwona na kumana. Njimiru kwa Yesu ndo imuponiziyiti nakamu muntu ayu ntambu yamuviwona mwawoseri." **17** "Vinu mwalongu wangu Izraeli, nuvimaanda handa mwenga na wakulu wenu mtenditi aga kwa Yesu toziya ya kuvimanandiri kwenu. **18** Kumbiti avi Mlungu gakatimiziti galaa

gakabweriti makashu kwa njira ya wambuyi woseri, handa iweriti mpaka Kristu gwakuwi katabiki. **19** Su, mleki, mmuwuyiri Mlungu gwenu su yomberi kafuti vidoda vyenu. **20** Mtendaga hangu su Mtuwa kawayupi shipindi sha sekuseku mrohu na kuwajegera ula Kristu yakamsyaguliti yomberi ndo Yesu. **21** Ifiruwa yomberi kasigali aku kumpindi mpaka pashisoka shipindi kulekibishwa vintu vyoseri, handa Mlungu ntambu yakatakuliti kwa njira ya wambuyi wakuwi wanaganala kwanjira makashu. (aiōn g165) **22** Toziya Musa katakuliti, Mtuwa Mlungu gwenu hakawajegerani mbuyi handa nenii kulawa pakati penu maweni. **23** Yoseri ulii hapeni kamupikiniri mbuyi gwa Mlungu ayu hakatulwi kutali na wantu wa Mlungu na kuagamiziwa. **24** Wambuyi woseri wa Mlungu, kwanjira Samwelii na walii wamfatiti, wabweriti visoweru vya vitwatira avi vyeni viweriti vyankutendeka mashaka aga. **25** Malagiru galii Mlungu kagalaviyiti kwa njira ya Wambuyi ndo kwajili ya mwenga, na mtenda pamwera lipatanu Mlungu lyakatenditi na mbuyi gwetu, handa ntambu yakamgambiriti Aburahamu. Kwa njira ya wiwuka waku, wantu woseri wa pasi panu hawatekeleri. **26** Su, Mlungu kamzyukisiti ntumintumi gwakuwi kwa mota yenu kwanja, kamtuma kawajegeri matekeluru kwa kumtenda kila yamu gwenu kalekani nakamu na vidoda vyakuwi."

**4** Peteru na Yohani pawaveriti wankali wankuwabwelera wantu, watambika na wakulu wa walolera wa numba nkulu ya Mlungu pamwera na Masadukayu wiziti. **2** Wakalalit nentu, toziya wantumintumi awa waweriti wankuwabwelera wantu kuwera Yesu kazyukiti, shiwtatira sheni shilanguziya pota kufifa handa wahowiti hawazyuki. **3** Su, wawaturiti mlilikakala na toziya pashiru paweriti pakwegera, wawaturiti mkulolerwa mpaka shirawu yakuwi. **4** Kumbiti wavuwa pakati pa walii yawapikaniriti ujumbi wawu wajimiriti na walanga ya wawajimira iwhera yongerekwa wapalu elufu mhanu. **5** Shirawu yakuwi, watuwa wa Wayawudi, wazewi na wafunda wa malagaliru wajojinika pamwera aku Yerusalem. **6** Waliwoniti pamuhera na Anasi mtambika mkulu, Kayafa na Yohani na Alekizanda na wamonga yawaveriti wa lukolu lwa mtambika mkulu. **7** Pawawagolisiti wantumintumi kuulongolu kwawu, wawakosiyiti, "Mwenga mtenda shiwtatira ashi kwa likakala lyoshi na kwa litawu lya gaa?" **8** Panu, Peteru, pakawera kamemiziwa na Rohu Mnanagala, kawagambira, "Walongoziya na wazewi wa wantu! **9** Handa pamtukosiya lero kuusu shili shiendu shiheri shakatenderiti ulii muntu yakaweriti shibyeketu na ntambu yakaponiziwitwi, **10** Su, mwenga na wantu woseri wa Israeli mfiuruwa kuvimana kuusu muntu ayu kagoloka kulongolu kwamwenga lero, mkomu nakamu, kwa likakala lya litawu lyakuwi Yesu Kristu gwa Nazareti yomberi mwenga mmupingika, kumbiti Mlungu kamzyukisiti kulawa kwa wahowiti. **11** Ayu ndomweni Malembu Mananagala gatakulua, Libuwi lyamuliremiti mwenga wanyawa numba, vinu liwera Libuwi likulu lya liyanjiru **12** Ulopoziya upatikana ndiri kwa muntu gwingi yoseri, toziya khahera litawu limonga pasi pa mpindi, wantu wawapanana ndiri litawu lya muntu gwingi mweni twenga tuweza kulopuziwa na yomberi." **13** Awa wazewi Pashizyungu, waweriti wavimana handa Peteru na Yohani waweriti wantu wahera shisomu pota elimu yoseri, walikangasha ntambu yawatakuliti

kwa ugangamala. Wavimana handa waweriti wapamwera na Yesu. **14** Kumbiti pawamwoniti muntu ulii yawamponiziyiti kagoloka pamwera nawomberi, wawewe ndiri kutakula shintu. **15** Hangu, wawagambiriti walawi kunja kumdamu, na womberi wasigala mnumba pawatakulua kwa kupwepa. **16** Walikosiana, "Tutendi shishi na wantu awa? Kila muntu yakalkala Yerusalem kavimana handa mauzaiza aga gakulikangasha gatendeka, natwenga tuwezandiri kulema shiwtatira ashi. **17** Kumbiti su tupati kubera shiwtatira ashi nashiedereya nentu pakati pa wantu, tuwakalipiri nawayowera na muntu yoseri kwa litawu lya Yesu." **18** Hangu wawashema kayi mngati, wawaberizya nawayowera kayi paweru, na kufunda kwa litawu lya Yesu. **19** Kumbiti Peteru na Yohani wawankula, "Mwamuwi mwenga handa ndo teratera kuulongolu kwa Mlungu kuwajimira mwenga kuliku kuwajimira Mlungu. **20** Toziya tuwezandiri kuleka kutakula kuusii vitwatira vilii vyatuvivoniti na kuvipikinira." **21** Su, awa wazewi wa shyotera motu waberizya kwa kukaripa nentu, shakapanu wawalekeziyiti. Wawewe ndiri kuwapanana azabu toziya wantu woseri waweriti wankumkwisa Mlungu toziya ya shiwtatira ashi. **22** Muntu ayu yawamponiziyiti kaweriti na umli wa vinja nentu ya malongu msheshi **23** Pawawalekeziyiti hera, Peteru na Yohani wawuyiti kwa wayawu, wawagambira galii gawagambiriti na watambika wakulu wa Shikundi sha wantu yawamjimira Yesu na wazewi. **24** Nawomberi pawapikaniriti shisoweru ashi waweriti pamwera mukumuila Mlungu wankutakula, "Mtuwa, gwenga ndo mnyawa gwa mpindi na pasi panu, ibahali na vyoseri vyamlamu! **25** Gwenga gumtenditi ntumintumi gwaku, tati gwetu Dawudi, katakuli kwa likakala lya Rohu Mnanagala, Kwa shishi maisi ganamaya? Iwhera hashi wantu watenda mipangu ya hera? **26** Wafalumi wa pasipanu walituliti kala, na watuwa waliwoniti pamwera, watenda ntambu imonga kwa Mtuwa na watenda ntambu imonga kwa Kristu gwakuwi." **27** "Mana, nakaka, ndo Herodi, Pontiwi Pilatu, wantu wa Israeli na wantu wa maisi pawariwoniti palaa panu mlushi, kumkoma Yesu ntumintumi gwakuwi Mnanagala mweni kamsyaguliti. **28** Waliwoniti su watendi vitwatira vilii vyagufiriti na kupanga kwanjira kwanja kwa uwezu waku na mafiliru gaku **29** Kumbiti vinu, gwee Mtuwa, gulori vitirizivi vyawu. Gutuwezeshi twenga wantumintumi waku kushibwera shisoweru shaku kwa ugangamala. **30** Gunyoshi liwoku lyaku sa guponiziyiti wantu. Gutendi lilangaliru na mauzaiza kwa litawu lya Yesu ntumintumi gwaku Mnanagala." **31** Pawamaliriti kumluwa Mlungu pahala palii pawaliwoniti, nawomberi woseri wamemiziyiti Rohu Mnanagala. Woseri wanja kubwera shisoweru sha Mlungu pota lyoga. Walikaliti gambira mlongu yamu **32** Shipinga shoseri shawamjimiriti Yesu waweriti na moyu gumu na Rohu yimu. Khahera ata yamu yakaweriti na shintu shoseri kashitula shiheri lunda yakuwi mweni, ila wagawaniti vyoseri vyawaweriti navyu. **33** Wantumintumi watakuliti kwa likakala liwuwa kuzyuka kwa Mtuwa Yesu, na yomberi Mlungu kuwapanana teklera zivuwa. **34** Khahera muntu yoseri yakapungukiwitwi shintu, mana waweriti na malambu ama numba waweriti wankuviwuza **35** na kuwapanana ntumintumi mpiya azi, wawayupa kila yamu shiyasi shakafira **36** kuweriti na Mlawi yamu, mwiwuka gwa Kupiru, litawu lyakuwi Yosefu, ulaa wantumintumi wamshemiti

Barinaba mana yakuwi, "Muntu yakapanana moyu". 37 Yomberi viraa kaweriti na lirambu lyakuwi, kawuziti, katola mpiya zili kawapanana wantumintumi.

## 5 Muntu yumu yawamshema Ananiya na mdala gwakuwi

Safira wawuziti lirambu lyawu viravi. 2 Kumbiti, mdala gwakuwi pakawera kavimana, Ananiya kalitulila seemu ya mpiya zyakazipatiti na seemu imonga ilii kawayupiti wantumintumi. 3 Su, Peteru kamkosiyiti, "Ananiya, mbona shetani kingira mmoyu mwaku na kukutenda gumzyangi Rohu Mnanagala kwa kultulira seemu ya mpiya zagupatiti kulawilirana na lilambu lili?" 4 Pamberi pa kuliwuza ligeriti lyaku na pagulivuziti kala, isigala mpiya azi ziweriti zaku guzitumii ntambu yagufira. Toziya gaa, gwamuwi mmoyu mwaku kutenda shiwtatira sha ntambu ayi? Gumzyanga ndiri muntu, Gumzyanga Mlungi!" 5 Ananiya, pakapikaniriti aga kaguwa pasi, kahowa. Wantu woseri wapapikaniriti shisoweru sha lilawiru ali watiriti nentu. 6 Wandemba wasoka, wayigibikira njimba yakuwi, wamlaviya kunja, wamsira. 7 Pa shipindi sha masaa matatu hangu, mdala gwakuwi, pota kuvimana shiwtatira shilawiriti, kingira mnngati amu. 8 Peteru kamgambira, "Gung'ambiri! Hashi, shiyasi ashi sha mpiya ndo shampatiti kwa kuwuza lirambu lili?" Yomberi kankula, "Yina, ndo sheni ashi" 9 Yomberi Peteru kamgambira, "Mbona mtenda mpangu kumjera Rohu gwa Mtuwa? Gupikiniri! Walii wantu wagenditi kumusira mpalu gwaku, vinu wapanu pamlyangu na wankukutola gwenga viraa." 10 Vumu Safila kaguwa kulongolu kwa magulu ga Peteru, kahowa. Wandemba walii pawingiriti, wamwoniti kahowa kala, hangu wamlaviya kunja, wamsira pakwegera na mpalu gwakuwi. 11 Shipinga shoseri sha wantu yawamjimiria Yesu pamuhera na woseri yawapikaniriti shisoweru sha vitwatira avi, watiriti nentu. 12 Wantumintumi watenditi mauzausa na makangashu gavuwa pakati pa wantu. Wawumini waweriti wankuliwona pamwera muukumbi wa Selemani. 13 Muntu yoseri gwingi yakaweriti ndiri muumini kajeriti ndiri kuwera pamhera na womberi. Ata hangu, wantu wamonga yawawera ndiri na njimiru ayi wawazyuma. 14 Walanga ya wantu yawamjimiriti Mtuwa, wapalu na wadala, iyongerekiti. 15 Toziya ayi, wantu waweriti wankujawega walwelii mnjira na kuwagonjeka pampindi pa shitanda na mikeka su Peteru pakapita, tembera shivuni shakuwi shiwashinkuli wamu wawu. 16 Wantu wawuwa wasokiti kulawa mulushi za kumbekumbeku za Yerusalem, wankujawega walwelii wawu na walii yawawera na shamshera wadoda na womberi woseri waponiziwa. 17 Shakapanu mtambika mkulu na wayaguwi yawaweriti pamuhera na shipinga sha Masadukayu, wawera na weya. 18 Su, wawatawa ntumintumi, na kuwajega mnngati mnumba nkulu ya shibetubetu. 19 Kumbiti pashiru ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa kayivuguliti milyangu ya shibetubetu, kawalaviya kunja, kawagambira, 20 "Mgendi mkagoloki Mnumba nkulu ya Mlungu na kuwagambira wantu kila shintu kuusu makaliru aga gasayayi." 21 Wantumintumi wajimiriti, wingira Mnumba nkulu ya Mlungu mandawira putiputi, wanja kufunda. Mtambika mkulu na wayaguwi pawasokiti, washemiti mkutanu gwa shizyungu shikulu, ndo shipinga sha wazewi wa Wayawudi, shakapanu wawatumwa wantu mushibetubetu wawajegi wantumintumi walii. 22 Kumbiti wakulu

awa pawasokiti aku wawawona ndiri mshibetubetu mlii. Hangu wawuyiti, wawagambira mumkutanu, 23 Pawatakula, "Tuwoniti shibetubetu shitawta kila uwega na walolera wankulolera milyangu. Kumbiti patuvuguliti tumwona ndiri muntu yoseri mnngati." 24 Mkulu gwa walolera wa numba nkulu ya Mlungu na watambika wakulu pawapikaniriti shisoweru ashi wawera na lyoga, wavimana ndiri gawawapatiti. 25 Kiza muntu yumu, kawagambira, "wantu walii yamuwatatiriti mshibetubetu, vinu wamunumba nkulu ya Mlungu, wankufunda wantu." 26 Panu mkulu gwa walolera wa numba nkulu ya Mlungu pamwera na wantu wakuwi wagenditi mnumba nkulu ya Mlungu, kawajega. Kumbiti wawakamula ndiri kwa likakala, toziya watiriti handa wantu mewawagumi mabuwi. 27 Su wawajega, wawagolisya kulongolu kushizyungu, Mtambika Mkulu kawagambira, 28 "Tuwaberiti paweru kufunda kwa litawu lya muntu ayu, vinu mweneza mafunda genu poseri Moyerusalem na mupanga kututulira lawama ya kuhowa kwa muntu ayu." 29 Panu Peteru, kiwiti pamwera na walii ntumintumi wamonga, kankula, "Mpaka tumjimiru Mlungu, muntu ndiri. 30 Mlungu gwa mbuyi gwetu kamzyukisiyti Yesu pa mwenga kumlaga kwa kumpingika mlupingika. 31 Ayu ndomweni ulii yakakwisiwi na Mlungu mpaka uwega wakuwi wa mliwu, kawera mlongoziya na Mlopoziya su katendi wantu wa Israeli waleki vidoda, wapati kulekiziba vidoda vyawu. 32 Twenga ndo wakapitaru wa lilawiru ali, yomberi Rohu Mnanagala ndo yomberi Mlungu kawayupa walii wawamjimiru, wankupitulira vira lilawiru ali." 33 Wajumbi woseri wa shizyunga shilii pawapikaniriti aga, waweriti na maya, ata waamuwa kuwalaga. 34 Kumbiti Mfalisayu yumu yawamshema Gamalieli mweni kaweriti mfundu gwa Malagaliru na yakapananitwi ligoya nentu kulongolu kwa wantu woseri, kagolokiti kulongolu kushizyungu kulii, kafiriti ntumintumi walii walaviwi kunja katepu. 35 Shakapanu kawagambira wajumbi walii wa shizyungu, "Walushi iwa Israeli, shondi pamberi pa kutenda ashi shamfiru kuwatenda wantu awa!" 36 Makashu shididini, kulawiriti muntu yumu litawu lyakuwi Teuda, kalitakulira kuwera muntu gwa mana na wantu pakwegera na miya mhanu walijegiti pamhera na yomberi, kumbiti wamlagit, shakapanu wandundami wakuwi woseri wapalanganika na shipinga shakuwi shifuwa. 37 Kayi, shakapanu, shipindi shilii sha kuwalangwa wantu, kalawiriti Yuda gwa Galilaya. Ayu na yomberi kwawakwegiti wantu wamfata, Kumbiti na yomberi wamlagit, na wandundami wakuwi wapalanganikit. 38 Na vinu viraa nenii nuwagambira kotukuwatendera shintu shoseri wantu awa, muwalekiziyi! Toziya, payiwera shitendu ashi shawu shanjishwa na muntu, hashiwuki sheni. 39 Kumbiti handa shanjishwa na Mlungu, hera ndiri handa hapeni muwezi kuwakanga, su hamliwonii mmulema Mlungu." 40 Su wawashema ntumintumi walii, waamuwa wasyatagwi viboku na kuwaberizya nawafunda kayi kwa litawu lya Yesu, shakapanu wawaleka wagendi zawu. 41 Su, ntumintumi walawa kunja kushizyungu pawamema nemeru, toziya wafiruwi kusoniziba kwajili ya litawu lya Yesu. 42 Mnumba nkulu ya Mlungu na ukaya kwa wantu, womberi wendereyiti kila lishaka kufunda na kubwera Shisoweru Shiwigira sha Yesu kuwera ndo Kristu.

**6** Pamberi, walanga ya wafundwa paweriti iyongerekiti, kulawiriti magugumiru pakati pa walongu yawayoweriti Shigiriki na

walii yawayoweriti Shiebraniya. Walii yawayoweriti Shigiriki wagugumiliti handa wakenja wawu waweriti wankuwalyaluwa pakati ubagulira wa mafiru ga kila lishaka. 2 Hangu, wafundwa lilongu na wawili washemiti shipinga shoseri sha wafundwa, walonga, "iherepa ndiri twenga tuleki kushibwera shisoweru sha Mlungu su tugolokeri ubagulira wa nfiru. 3 Hangu, walongu wetu, msyaguli muwamu wenu wantu saba wana zyuma iherepa, wamemitwi na Rohu na wana luhalu, na twenga hatuwapanani lihengu ali. 4 Twenga, kumbiti, hatushuguliki na sala na lihengu lya kubwera shisoweru sha Mlungu." 5 Shitwatira ashi shiherepa kwa shipinga shoseri. Wawasagula stefanu, muntu yakawera na njimiru nkulu na kumema Rohu Mnanagala, Filipi na Prokoru na Nikanori na Timoni na Parimena na Nikolayi muntu gwa Antiokiya yomberi kwanja kaweriti mudini ya Shiyawudi. 6 Wawatula kulongolu kwa ntumintumi, nawomberi wawaluwira na kuwatulira mawoku. 7 Shisoweru sha Mlungu shizidit kweneya na walanga ya wafundwa aku Yerusalemu iyongerekiti nentu, na shipinga shikulu sha watambika wa numba ya Mlungu waiyanka njimiru. 8 Mlungu kamupananiti Stefanu manemu gavuwa, kampanana likakala livuwa ata kawera kankutenda mauzaiza na makangashu pakati pa wantu. 9 Kumbiti wantu tunga walawira su walikakatali na Stefanu. Wantu wamu awa waweriti wa numba ya Mlungu yimu yaishemwa "Numba ya Mlungu ya wantu lekeru." Nawomberi walawira Kurenii na Alekazandiriya, wamonga walawira Kilikiya na Asiya. 10 Kumbiti wasinditi kumkanga toziya ya luhalu Iwakuvi na toziya ya ulii Rohu yakamlongoziyiti shipindi pakatakuliti. 11 Hangu wawahongiti wantu wamu watakuli, "tumpikinira Stefani pakatakula shisoweru sha kumwigira Musa na kumwigira Mlungu." 12 Ntambu ayi, wasonguziyiti wantu, wazewi na wafunda wa malagaliru. Su, wamwizira Stefani, wambata na kumjega kulongolu Kushizyungu shikulu. 13 Wajegiti Pashizyungu wakapitawu wa mpaya weni watakuliti, "Muntu ayu kaleka ndiri kupayigira pahala panu pananagala na malagaliru ga Musa. 14 Toziya tumpikiniriti kala pakatakula eti Yesu ayu gwa Nazareti hakaphalibisi nakamu pahala panu na kuwusilira kutali ntambu zili zyatwangiti kulawa kwa Musa." 15 Woseri yawaweriti mushikawu sha Shizyungu wamloliti dili Stefanu, washiwona sheri shakuvi handa ntumintumi gwa kumpindi.

**7** Su Mtambika Mkulu kamkosya, "Hashi, shitwatira ashi shanakaka?" 2 Yomberi Stefani katakula, "Mwalongu wangu na ashina tati, mpikanireni! Mlungu gwa ukwisa kamlawiriti tati gwetu Aburahamu pakaweriti kulii Misopotamiya pamberi kenigendi kulikala kulii Harani. 3 Mlungu kamgambiriti, 'Guwuki paisi yaku, guwaleki wantu wa lukolu Iwaku, Gugendi paisi hanukulanguzui!' 4 Hangu, Aburahamu kahamiti isi ya Kalidayu, kagenda kulikala Harani. Pakahowiti kala tati gwakuvi, Mlungu kamwusiyiti kayi Halani kiza kulikala paisi ayi yamlikala vinu. 5 Mlungu kamupiti ndiri ata seemu yimu ya isi ayi iweri yakuvi, ata hangu, kamlagiliti kumpanana isi ayi iweri yakuvi na ya walelwu wakuvi, tembera shipindi ashi kaweriti ndiri na mwananguta. 6 Mlungu kamgambiriti hangu, 'Walelwu waku hawajegwi paisi yayikolwa mlima na wantu wamonga, naaku hawatendwi wamanda na kutenderwa vidoda kwa shipindi sha

vinja miya msheshi. 7 Kumbiti nenii hanuwatozi wantu yawagenda kuwatenda kuwera wamanda. Mlungu kalonga, shakapanu hanuwalavyi muisi ayi su wizi kunguwira pahala panu." 8 Shakapanu Mlungu kayitenda jandu iweri langaliru lya lipatanu. Hangu, Aburahamu kamyingiziyiti jandu mwana gwakuvi Isaka lishaka lya nane pakayiwukiti kala. Na Isaka, ntambu irayi, kamyingiziyiti jandu Yakobu. Yomberi Yakobu kawatendiriti walii wambuyi ligumba na wawiri ntambu irayi." 9 Wambuyi walii wamwoniriti weya Yosefu, wamwuza muumanda Misri. Kumbiti Mlungu kaweriti pamwera nayomberi. 10 Kamuwusiya mutabu zakuvi zoseri. Mlungu kampanana ntambu na luhalu kulongolu kwa Farawu, mfalumi gwa Misri, ata Falawu kumtula kaweri mkulu gwa isi ilii na numba ya shifalumi. 11 Shakapanu, kwaniti njala ngulu paisi yoseri ya Misri na Kanaani, isababisha kuperuwa kukulu. Wambuyi wetu wapata ndiri shiboga shoseri 12 Su, Yakobu pakapatiti visoweru handa aku Misri kuweriti na viboga, kawatumiti wana wakuvi, yani wambuyi wetu, wagendi aku Misri mala ya kwanja 13 Pamwanja gwawu gwa pilii, Yosefu kalimaniziyiti kwa walongu wakuvi, na Farawu kaimaniti kaya ya Yosefu. 14 Yosefu katumiti ujumbi kwa tati gwakuvi Yakobu na walongu woseri, wantu sabini na wamuhanu, wayizi Misri. 15 Hangu, Yakobu kagenditi Misri kweni yomberi na wambuyi wetu wamonga wahowiti. 16 Njimba zyauw wazijegiti mpaka Shekemu, yankusirwa palipumba Aburahamu lyakahemiriti kulawa kwa likabira lya Hamoli kwa shiasi tunga sha mpiya. 17 "Shipindi pashitimiyiti Mlungu kalitenda lagilu lyakampananiti Aburahamu, walanga ya wantu kulii Misri iyongerekiti kala na iweriti nkulu nentu. 18 "Upeleru, mfalumi yumu yomberi kammania ndiri Yosefu kanjiti kukolamlima aku Misri. 19 Kawatabisiyiti wantu wetu na kawatenderiti udoda wambuyi wetu pakawalagalira wawayasili kunja wananguta wawu wadidini su wahowi. 20 Musa kayiwukiti shipindi ashi na kaweriti mwana kaherepa nentu. Yomberi kaleriti mukaya ya tati gwakuvi kwa shipindi sha myezi mitatu, 21 na pawamlaviyiti kunja, binti gwa Farawu kamtoliti, kamlera gambira mwana gwakuvi. 22 Musa kafundwa itvitwira yoseri vya luhalu Iwa Wamisri kamanika kwa visoweru na manyawiru. 23 "Pakaweriti na umlii wa vinja malongu msheshi kaamuwiti kugenda kuwawona walongu wakuvi Waisraeli." 24 "Aku kamwoniti yumu gwawu kankumtendera vidoda, kagenda kumlopola na kwa kuwuzilira, kamlaga Mmisri ulii. 25 Kalisheriti handa Waisraeli wayagawi mewavimani handa Mlungu kamtumiti yomberi kuwalopola, kumbiti kavimana ndiri hangu. 26 Shilawu yakuvi, kawoniti Waisraeli wawili wankulikoma, kajeriti kuwakolaniyiya mawoku pakalonga, Mwenga ndo mwawalongu, iweri hashi mwankulitenderana vidoda maweni kwa maweni 27 Ului yakaweriti kankumkoma myaguvi kamkankiti Musa kumpeku kalonga, ndo gaa yakakutuliti gwenga guwei mtuwa na mkolaniyiya mawoku gwetu? 28 Hashi, gufira kunaga handa ntambu yagumlagiti Mmisri ulii lishu? 29 Pa kupikinira aga, Musa katugiti, kagenda kulivaga paisi ya Midyani na aku kapata wana wawili. 30 "Vinja malongu msheshi pavitimiyiti, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtwa kamlawiriti Musa pashitogolu shiweriti shankuyaka motu kushiwala kulii pakwegera na lugongu Sinayi. 31 Musa kalikangasha nentu kuwona shitwatira ashi ata kasegelera pakwera su kasunguliri, kumbiti kapikiniriti liziu lya

Mtuwa, **32** Neni ndo Mlungu gwa mbuyi gwaku, Mlungu gwa Aburahamu, Isaka na Yakobu! Musa kalendemera kwa lyoga na pota kujera kulola nentu. **33** Mtuwa kamgambira, Guyopoli vilwatu vyaku mana panu pagugoloka ndo pahala pananagala. **34** Nugawona madoda gawawatendera wantu wangu kulii Misri. Mpikanira shiwembu shawu, naneni niza kuwalopola. Su vinu, hanukutumi Misri.” **35** “Musa ayu ndo ulii wantu wa Israeli yawamlemiti pawatakuliti, Ndo gaa yakakutuliti gwenga guveri mkolalima na mwamuliru gwetu? Ndomweni yakajegitwi na Mlungu kaweri mkulu na mlopoziya, kwa liwoku lya ulii ntumintumi gwa kumpindi yakamlawiriti mushiputira shashiweriti shankuyaka motu. **36** Ndo yakawalongoziyiti wantu walii walawi Misri kwa kutenda mauzauna na makangashu paisi ya Misri, pabahali ya Shamu na kushiwala kwa katetu ya vinja malongu msheshi. **37** Musa ndo yakawagambiriti wantu wa Israeli, Mlungu hakawasyagulirani mbuyi handa neni kulawa pawalongu wenu mwenga maweni. **38** Ayu ndo ulii yakaweriti mulijojinuru aku kushiwara pamuhera na watati wetu na ntumintumi gwa kumpindi ulii yakatakuliti na yomberi pamuhera na watati wetu mulugongu lwa Sinayi, na yomberi kawankiti visoweru vyaviwera na ukomu su katupanani twenga. **39** Kumbiti yomberi ndo mbuyi gwetu yakalemiti kumpikinira, wamkangiti kumpeku, wana lwamatamatata lwa kuwuya Misri. **40** Wamgambiriti Aruni, gutunyawiri milungu yayitulongoziya munjira, toziya tuvimana ndiri yagampatiti Musa yakanlongoziyiti kulawa Misri! **41** Su shiweriti shipindi womeri wanyawiti shinyagu sha mwana gwa ng’ombi. Womeri washilaviliriti tambiku na waviniti msambu kwa kuvipanana ligoya kwa vilii vyawavinyawiti kwa mawoku gawu. **42** Kumbiti Mlungu kawukiti pakati pawu, kawaleka waviguwiri vintu nya kumpindi kwa Mlungu, ntambu yailembiti mushintola sha wambuyi wa Mlungu, ‘Mwenga wantu wa Israeli! Hashi, neni ndiri yamundaviliriti tambiku na malaviwu kwa shipindi sha vinja malongu msheshi kulii kushiwala? **43** Mwenga mshinyasultti shisasa sha mlungu Moleki, na shinyagu sha ndondu mlungu gwenu Refani. Shinyagu shamshinyawiti ndo shamshiguwiriti. Toziya ayi hanuwajegi lopola kutali kuitipira Babiloni!” **44** Kushiwala kulii wambuyi wetu waweriti na lihemu iii lilipitawuliti kuwera kwa Mlungu. Lyalinyawitwi handa Mlungu ntambu yakamgambiriti Musa kalinyawi, nakala kamili ya shiraan shakalanguziyiti. **45** Shakapanu wambuyi wetu waliyangiti womeri kwa womeri mpaka shipindi sha Yoshuwa, pawainyasultti isi iii kulawa kwa maisi geni Mlungu kagawingiti kuulongolu kwawu. Panu lilikaliti mpaka shipindi sha Dawudi. **46** Dawudi kawupatiti upendelewu kwa Mlungu, kamluwa Mlungu kamlekeziyu si kamnyawiri pahala pa kulikala, ulii yakaweriti Mlungu gwa Yakobu. **47** Kumbiti Selemani ndo yakamnyawiriti numba Mlungu. **48** “Ata hangu, Mlungu mkulu hakatami ndiri munumba zижегитви на мунту, mbuyi ntambu yakatakul, **49** ‘Mtuwa kalonga, kumpindi ndo shibanta shangu sha ufalumi na pasipanu ndo pahala pangu pa kutulira magulu. Mtuwa kalonga, “Hashi mwenga hamunyawili numba ya ntambu gaa?” Ama pahala paneni pakwoyera hapaweri koshi? **50** Hashi, mawoku gangu ndiri yaganyawiti vintu vyoseri avi? **51** Mwenga makaidi wakulu! Myou na makutu genu ndo handa ga wantu wa maisi. Mwenga handa wambuyi wetu. Mashaka goseri

mwankumlema Rohu Mnanagala. **52** Hashi, kwana mbuyi yoseri gwa Mlungu, wambuyi wenu wawatabisiya ndiri? Wawalagit walii yawatungiti kwiza kwakuwi yakamfirizya Mlungu. Na vinu, mwenga mumgalambuka na mumlaga. **53** Mwenga muliyangiti ilagaliru ilii lligetwi kwamwenga na wantumintumi wa kumpindi, kumbiti mnijimira ndiri.” **54** Wazewi walii wa shizyungu pawapikiniriti aga, wakalaliti nentu, wamsagira menu kwa maya. **55** Kumbiti Stefani kaweriti kamemiti na Rohu Mnanagala, kalola kumpindi kwa Mlungu, kawona ukwisa wa Mlungu na Yesu kalivaga uwega wa kumliwu wa Mlungu. **56** Katakula, “Mloleni! Mona kumpindi kuyoposolekwa na Mwana gwa muntu kagoloka uwega wa kumliwu wa Mlungu.” **57** Panu, wantu woseri mushikawu shira sha shizyungu wabotanga umatu na kuziba makutu gawu kwa mawoku gawu. Shakapanu wamkopokela woseri pamwera, **58** wamlaviya kunja kulushi, wamguma mabuwi. Walii wakapitawu wagatula mahabitai gawu pasi pa ulolera wa mntemba yumu litawu lyakuwi Sauli. **59** Wendereyiti kunguma kwa mabuwi Stefanu aku pakawera kankumluwa Mlungu, “Mtuwa Yesu, guwanki rohu yangu!” **60** Kasuntama, kalira kwa liziwu likulu, “Mtuwa, nagushihola shidoda ashi kwawomberi.” Pakatakuliti hangu, kahowa. Sauli nayomberi kashiwoniti shitendu ashi sha kumlaga.

**8** Sauli kashiwoniti shitendu ashi sha kumlaga Stefanu kuwera shiherepa. Lishaka ali shipinga sha wantu yawamjimiria Yesu aku Yerusalemu lyanjiti kutabisiva nakamu. Wantu woseri yawamjimiria Kristu, painera ndiri hera wantumintumi walii, walazimiki kugenda aku na aku na kweneya museemu zya malambu ga Yudeya na Samariya. **2** Wantu watahoziwa wamsiri Stefanu, warmtenderi makiwa makulu. **3** Kumbiti Sauli kashiharabisiya shipinga sha wantu yawamjimiria Yesu. Kingira kila numba na kuwakamula wapalu na wadala na kuwatula mushibetubetu. **4** Walii wapalanganikitii wagenda aku na aku wankulbwelera shisoweru. **5** Filipi kasuluka kingira lushi Iwa Samariya, kawabwelera kuusu Kristu. **6** Na makutanu kwa nfiru yimu wapikinira visoweru vira vyakatakuliti na Filipi pawapikaniriti na kulola mauzauna gakagatenditi. **7** Washamshera wadoda wawalawa wantu wawuwa pawagutanga, wantu wawuwa yawalewelekiti na vibyeketu, woseri waponiziwitwi. **8** Iweri sekuseku ngulu pakati palushi lulii **9** Muntu yumu, litawu lyakuwi Simoni, panu kwanja kaweriti pakanyawa uhawi pakati palushi palii, pakawakangasha wantu wa maisi ga Wasamariya, pakatakula paweri yomberi ndo muntu mkulu. **10** Woseri wampikanira kwanjira mididini ata mkulu, pawatakulua, Muntu ayu ndo likakala lya Mlungu yakashemwa, likakala likulu. **11** Wampikanira toziya kawakangashira kwa uhawi wakuwi kwa shipindi shitali. **12** Kumbiti pawamjimiriti Filipi, pakabwera visoweru viwagira vya ufalumi wa Mlungu, na litawu lyakuwi Yesu Kristu, wabatiziwa, wapalu na wadala. **13** Na yomberi Simoni mveni kajimiriti kubatizwa, walikola na Filipi, kalikangasha pakagawoniti makangashu na mauzauna makulu gagatendikit. **14** Wantumintumi yawaweriti Yerusalemu, pawapikaniriti kuwera Samariya washijimira Shisoweru sha Mlungu, womeri wawatumiti Peteru na Yohani, **15** Womeri pawasokiti, wawaluwira wamwanki Rohu Mnanagala. **16** Kwa

mana badu hakeniwasulukiri ata yumu gwawu, ila wabatiziwa hera kwa litawu lyakuvi Mtuwa Yesu. 17 Watula mawoku gawu panani pawu, nawomberi wamyangwa Rohu Mnanagala 18 Simoni pakawoniti kuwera wantu wankupanana Rohu Mnanagala kwa kutulilwa mawoku ga wantumintumi, yomberi kafiruwiti kuwapanana mpiya pakalonga, 19 Mmpanani neni uwezu awu, su kila muntu yanfira kumtulira mawoku gangu, kawanki Rohu Mnanagala. 20 Kumbiti Peteru kamwankula, gwagamiri kutali na mpiya zyaku toziya gulihola handa guweza kuhemera lifupu lya Mlungu kwa mpiya. 21 Gwahera shifungu wala gwahera seemu pakati pashitwatira ashi, Toziya moyu gwaku guherepa ndiri kulongolu kwa Mlungu. 22 Su, guleki madoda gaku aga, gukamlwi Mtuwa, na yomberi kaweza kukulekeziya maholu gaku aga. 23 Kwa mana nkuwona handa gumema weya nentu na gwa mtatilwa gwa vidoda. 24 Simoni kankula, pakatakula, munduwili mwenga kwa Mtuwa, nashiza kumpata shoseri pakati pa aga gamtakuliti. 25 Peteru na Yohani pawabweriti kala kuusu Mtuwa, wawuya Yerusalem. Wabweriti shisoweru shiwagira pakati pavijji vya Samariya. 26 Ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtuwa katakula na Filipi, kamgambira, Guwuki ugendi ouwega wa kusika ata njira ilii yailawa Yerusalem kugenda Gaza, njira ayi ipita kushiwala. 27 Nayomberi kawuka, kagenda, shipindi shirashi kuweriti na Mwisiopiya yumu, towashi, mweni kaweriti kamumwanja kugenda ukaya. Muntu ayu kaweriti mkolamlima kamanika gwa luhanja Iwa Kandaki, malikiya gwa Esiyopiya. Kaweriti kagenda aku Yerusalem kuguwira na shipindi ashi kaweriti kankuwuya pakawera kakwena mbutuka ya kunika. 28 Pakaweriti kammwanja, kaweriti kankushibetula shintola sha mbuyi gwa Mlungu Isaya. 29 Rohu kamgambira Filipi, Gusegeleri pakwegera na mbutuka ayi, gulikoliri nayi. 30 Su Filipi kagenda mbiru, kampikanira kankubetula mushintora sha Isaya mbuyi gwa Mlungu. Filipi kamkosiyiti, "Hashi, gugamana aga gagubetula?" 31 Yomberi kamwankuliti, "Hanwezi hashi kugamana pota muntu gwa kunktakulira?" Shakapanu yomberi kamluwiti Filipi kakweni na kulivaga pamuhera na yomberi mumbutuka. 32 Na shifungu sha Malembu Mananagala gakaweriti kankugabetula ndo aga, "Kalongolerwa kugenda kwawahanjanga handa kondolu, Na handa vila mwana kondolu kajji paulongolu pakuvi yakamendumula mbapaturi, Ndambu irayi yomberi kagubutula ndiri mlomu gwakuvi. 33 Wamsoniziyiti na kunyima shakafiruwa. Kwahera yakawenza kuyowera kuusu shiyiwuku shakuvi. Kwa mana ukomu wakuvi uwuswa pasipanu." 34 Afisa ulii kamwankula Filipi, katakula, nukuluwa, mbuyi ayu, katakula visoweru avi kwa visoweru vya gaa, ndo visoweru vyakawi mweni ama vya muntu mmonga. 35 Filipi kanjiti kutakula, kanjiti kwa Malembu Mananagala galaa aga, kamgambiriti yomberi Shisoweru Shiwagira sha Yesu. 36 Pawaweriti wankali wakwendereya na mwanja, wasokiti pahala pana mashi, na afisa ulii katakula, "pahala panu pana mashi, kwana shoseri sha kunewelera nambatizwa?" 37 Filipi katakula, Pagujimira kwa moyu gwaku goseri, iwezikana. Kankula, kalonga, njimira handa Yesu Kristu ndo Mwana gwa Mlungu. 38 Kaamuli mbutuka ilii igoloki, wasuluka woseri wawili mmashi, Filipi na towashi ulii, nayomberi kambatiza. 39 Shakapanu, pawakweniti kulawa mmashi, Rohu gwa Mtuwa kamnyasula Filipi, towashi ulii hapani kamwonii kayi,

su kagenditi zakuvi kasekuseku. 40 Kumbiti Filipi kawonika pakati pa Azotu, na pakaweriti pakapita pakabwera shisoweru shiwagira pakati palushi yoseri, ata kingira Kaisarya.

9 Kumbiti Sauli, kazidi kutisha na kulihola kuwashowiziya wafundwa wa Mtuwa, kamgendera Mtambika Mkulu gwa Numba Ngulu ya Mlungu, 2 na mawankulu ga luhamba Iwa kumaniziya kugenda kwa numba ya Mlungu kulii Dameski, su pakawona wantu wa njira ayi, wapalu kwa wadala, kawatawi na kuwajega Yerusalem. 3 Kumbiti pakaweriti mnjira pakwegera kusoka Dameski, vumu gulangala koseri kulawa kulyiera. 4 Kagwa pasi, na kapikanira liziwu lyakumgambira, "Sauli, Sauli! Iwera hashi guntabisiya?" 5 Yomberi Sauli kakosiya, "Ndo gaa gwenga Mtuwa?" Nayomberi kamwankula, "Neni Yesu, mweni gwenga gumbeziyiti," Liziwu llonga. 6 "Kumbiti gugoloki na gugendi gwingiri mlushi na aku hagugambilwi shagufiruwa kutenda." 7 Wantu walii yawaweriti wamwanja pamuhera na Sauli wagolokiti palii, waweriti wahera lya kutakula, wapikiniritilii liziwu kumbiti wamwona ndiri muntu. 8 Sauli kagolokiti, na pakatumuliti masu gakuvi, kumbiti hakeniwoni shintu shoseri, wantu walii wamlongolera kwa kumkola liwoku mpaka lushi Iwa Dameski. 9 Sauli kalivagitii mashaka matatu pota kulola, na shipindi ashi kaliyiti ndiri ama kulanda shoseri. 10 Su, aki Dameski kuweriti na mfundwa yumu yawamshema Ananiya. Mtuwa kamgambira mawonu, "Ananiya!" Yomberi kamwankula, "Na panu, Mtuwa". 11 Mtuwa kamgambira, Gugoloki, gugendi kwana njira yayishemwa longulongu, munumba ya Yuda gumkosiyi muntu kulawa Tarisu yawamshema Sauli, vinu kankuluwa, 12 na mumawonu kawona muntu wamshema Ananiya kingira munumba na kumtulira mawoku su kapati kulola kayi. 13 Ananiya kankula, "Mtuwa, mpikanira shisoweru sha muntu ayu kulawa kwa wantu wawuwa, mpikanira kuuus madoda gakawatendiriti wantu waku aku Yerusalem. 14 Na kiza panu kaweri na utuwa kulawa kwa Watambika Wakulu kuwatula mlikakala woseri yawahisemera litawu lyakuvi." 15 Kumbiti muntu kamgambira Ananiya, "Gugendi hera, toziya numsyagula kaweri shombu shaneni, kalibweri litawu lyangu kwa maisi na wafalumi wawu kwa wantu wa Israeli." 16 "Neni namweni hanumlagiziyi gavuwa kwa ntambu ya litawu lyangu." 17 Su, Ananiya kagenda kingira mnumba. Shakapanu katula mawoku gakuvi pampindi pa Sauli, katakula, "Mlongu Sauli, Mtua Yesu, yakakulawiriti paveriti mnjira kankwiza panu, kanduma neni su gupati kulola kayi na kumemiziwa Rohu Mnanagala." 18 Mala, vintu gambira mabaku gatuluka kulawa mmasu mwa Sauli, na kawenza kulola kayi. Kagolokiti na kubatizwa, 19 na pa kuliya shiboga, likakala lyakuvi limwuyira. Sauli katamiti mashaka madidini pamuhera na wafundwa aki Dameski. 20 Mala kanjiti kubwera pakati pa numba ya Mlungu handa Yesu ndo Mwana gwa Mlungu. 21 Wantu woseri wampikiniritilii walikangasha, watakula, "Hashi, muntu ayu ndo ulauili yakawahoziyiti walii waweriti wankuluwa kwa litawu ali kuli Yerusalem? Kayi kiziti panu kaweriti na nfiru ya kuwatula mlikakala wantu hawa na kuwajega kwa Watambika Wakulu!" 22 Ata vinu Sauli kazidi kupata makakala, na kwa ntambu handa Yesu ndomweni Kristu, Wayawudi wa aki Dameski wapalanganikitii nakamu. 23 Pa

mashaka gavuwa gapititi. Wayawudi wajojinikit na kutenda mpangu gwa kumlaga Sauli. **24** Kumbiti Sauli kapatiti shisoweru sha mpangu hagu. Paliwala na pashiru waloliriti milyangu gwa kwingira mlushi lulii wapati kumlaga. **25** Kumbiti shipindi sha pashiru wafundwa wakuwi wamtoliti, wamsulusiya pasi mnumba kwa lijamanda likulu kwa kuitipira lupenyu lwaluweriti mshibambaza. **26** Sauli pakasokiti Yerusalem kajeriti kuliwunga na walii wafundwa. Kumbiti woseri wamtrititi, waveziti ndiri kujimira handa yomberi kaweriti ntumintumi. **27** Kumbiti Barinaba kiziti kumtola Sauli, kamjega kwa wantumintumi na kawagambira ntambu Sauli pakamwoniti Mtua munjira, na ntambu Mtua pakayoweriti nayomberi. Kawagambiriti viraal ntambu Sauli pakaweriti kankubwera kwa litawu lyo Yesu pota lyoga Dameski kulii. **28** Su, Sauli kalivaga pamuhera na womberi katyangira Yerusalem yoseri kankubwera shisoweru sha Mtua pota lyoga. **29** Vilaa kayowiriti na kukakatala na Wayawudi wawatakula Shigiriki, kumbiti womberi wajeriti kumlaga. **30** Walongu walii pawayambuliti shitwatira ashi, wamtoliti Sauli, wamjega Kaisariya, wamleka kagendi zakuwi Tarisu. **31** Shakapanu shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, shiwerit na ponga poseri Muyudeya na Galilaya na Samariya. Shitulitwi makakala na shyendereiti kulikala mukumuwira Mtua na kupananwa moyu na Rohu Mnanagala, mawalangu ga shipinga ashi shyongerikit. **32** Peteru pakaweriti mwanja kila pahala kasokiti viraal kwa wantu wa Mlungu yawaveriti walivaga Lida. **33** Haku kamwoniti muntu yumu yawamshema Aineya ndomweni kwa shipindi sha vinja vinane kaweriti kagonja mshitanda toziya kaweriti kuleweleka. **34** Peteru kamgambira, Aineya, "Yesu Kristu kakuponiziya, Guyumuki gutandiki shitanda shaku." Su Aineya kayumuka. **35** Wenikaya woseri wa Lida na Sharoni wamwoniti Aineya, na woseri wamwuyira Mtua. **36** Kuweriti na mfundwa yumu mdala, mlushi lwa Yopa, wamshema Tabita kwa Shigiriki ndo Dorikasi mana yakuwi, mbawala. Mdala ayu kaweriti kankutenda viheri na kuwatanga wahushu. **37** Shipindi ashi payiweri handa kalwala, na kuhowa. Wantu wayigulula nshimba yakuwi, wayigonjeka mushumba mgolofa. **38** Yopa patali ndiri na Lida, wafundwa pawapikaniriti handa Peteru kaweriti Lida, watuma wantu wawiri kwakuwi na ujumbi, "Gwizi kwtwenga kanongola." **39** Su, Peteru kagenda pamuhera nawomberi. Pakasokiti kajegitwi mgolofa ilii mushumba. Aku wakenja wawuwa wamtindira Peteru wankulira na kumlanguziya makoti na ngwu ndozyeni Dorikasi kaweriti kankuzinyawa shipindi pakaweriti mkomu. **40** Peteru kawalaviyiti kunja woseri, kasuntama, kamluwa Mlungu. Shakapanu kayigalambukira ira nshimba ya ulii yakahowiti, kalonga, "Tabita, Guyumuki." Nayomberi katumula masu gakuwi, **41** Peteru kamtanga kugoloka, shakapanu kawashema wantu walii wa Mlungu na walii wakenja, kawayupa pakawera mkomu. **42** Shisoweru sha shitwatira ashi shivuwiti kila pahala aku Yopa, na wantu wawuwa wamjimira Mtua. **43** Peteru kalivagit mashaka gamu aku Yopa, katama kwa muntu yumu mynawa gwa lukuli yawamshema Simoni.

**10** Kuweriti na muntu yumu aka Kaisariya wamshema Korineliwu, jemidali gwa shikosi shimu shawashishema, "Shikosi sha Italiya." **2** Kaweriti muntu muheri, yomberi

pamuhera na kaya yakuwi yoseri yawamfatiti Mlungu, kaweriti kankutenda gavuwa kuwatanga wahushu wa Shiyawudi na kaweriti kankumluwa Mlungu nentu. **3** Paueriti saa tisa paliwala, kawoniti nakaka ntumintumi gwa kumpindi gwa Mlungu kingira mngati na kumgambira, "Korineliwu!" **4** "Kamkwenjulira masu lahoka ayu kwa lyoga, kamgambira, Kwana shishi, mtuwa?" Lihoka ayu kamgambira, "Mlungu kaziyanga sala na vijungu vyaku kwa wahushu wala hapeni kaliwaluvi. **5** Vinu guwatumi wantu Yopa wakamshemi muntu yumu wamshema Simoni, kwa litawu lyamonga Peteru. **6** Yomberi muhenga munumba mwa mynawa gwa lukuli wamshema Simoni, yakalikala pakwegera na litanda." **7** Pakatakuliti aga, ntumintumi gwa kumpindi ulii kawuka, Korineliwu kawashemiti wandundami wawili wa numba na yumu gwa wanjaliga wakuwi kaweriti kamguwira Mlungu, **8** kamgambiziya goseri yagalawiriti, na kawatuma Yopa. **9** Shirau yakuwi, wantu watatu pawaweriti wankali mumwanja na pakwegera kwingira Yopa, Peteru kakweneti pampindi pa shitwiku sha numba iweriti saa sita paliwala su kamluwa Mlungu. **10** Kiwiti na njala nentu na kafiriti kuliya shiboga, shiboga pashiweriti shankutandilwa, kalota. **11** Kawoniti mpindi zivungulwa na shintu handa lishuka likulu lisulusiya pasi liweriti likolelwia wega zyakuwi msheshi. **12** Kuweriti na kila ntambu zya vigongolu, njoka na wambongu. **13** Kapikanira liziwi limgambira, "Peteru, gwimuki gulikitali, guliyil!" **14** Kumbiti Peteru kankula, "ndala, Mtua, nenii ndawalira ndiri shoseri shana uhumba na shifa ndiri kuliya" **15** Liziwi lili lipikanika kayi limgambira, "Naguvishema vihumba viboga, Mlungu kavipungu!" **16** Shitwatira ashi shitendikit malu ntatu shakapanu lishuka lili liwiziwa kunani kumpindi. **17** Peteru pakaweriti kankulikangasha kuusu mana ya maonu aga yagaweriti kagawona, wantu walii wawatumitwi na Korineliwu, pawayambuliti kala njira ya kugenda kunumba ya Simoni, wasokiti pamyangu gwa libambaza, **18** Na wakosiya, "handa kwana mhenga amu yawamshema Simoni Peteru." **19** Peteru kaweriti kankali kankulihola kuvinama kuusu maonu, na panu Rohu kamgambira, "kwana wantu wankukusakula" **20** Gusuluki kanongola na pota naguwera na lyoga kugenda pamuhera nawomberi kwa mana ndo neni yanuwatuniti." **21** Su, Peteru kasuluka pasi, kamgambira wantu walii, "Neni ndo yamnsakula. Mwizira shishi?" **22** Womberi wamwankula, "Mnjagira Korineliwu mweni ndo muntu mheri, mguwira Mlungu na kagoheraka pawulongolu pa Wayawudi woseri, katutuma. Kagambirwa na ntumintumi gwa kumpindi mnanagala kakushemera ukaya kwakuwi su kapikaniri shisoweru shaguweri nashu sha kutakula." **23** Peteru kawashemera mnumba, kawapanana pakugonja pashiru palli. Shirau yakuwi, Peteru kanja mwanja pamuhera nawomberi, na wamonga wa walongu wa Yopa aka walikoliti nayomberi. **24** Lishaka lyalifatiti wayingiriti Kaisariya na aka Korineliwu kaweriti kankuwahepera pamuhera na walongu na waganja yakaweriti kawashemera. **25** Peteru pakaweriti kankuyingira, Korineliwu kalawiti kunja kumwanka, kasuntamala makukama pawulongolu pakuwi. **26** Kumbiti Peteru kamgolosiya, kamgabira, "Gugoloki, kwa mana nenii ndo muntu hera." **27** Peteru kingira mnumba, pawaweriti kala wankuyowera na Korineliwu, wantu wawuwa waliwoniti amu. **28** Peteru kamgambira, "Mwenga muvimana handa

Myawudi yoseri kabelwa na malagaliru gakuwi ga dini kuwera pamuhera na wantu wa maisi gamonga. Kumbiti Mlungu kang'ambira hapeni numholeri muntu yoseri kiwa mhumba awu kadoda. **29** Na shipindi pagumtumiti kwa neni, niziti pota kulema, nuwakosiyani, su kwa shishi gumtuma kwa neni." **30** Korineliwu kalonga, "Mashaka matatu gapititi saa gambira ayi, saa tisa paliwala, neni panweriti nankumuwa Mlungu mnumba mwangu. Vumu, muntu yakaweriti kavala nguwu zing'ereng'eta kagolokiti kulongolu kwa neni, **31** Katakula, 'Korineliwu! Mlungu kapikanira kuluwa kwaku na tambuku yaku kwa wahushu. **32** Gumtumi muntu Yopa kakamshemi muntu yawamshema Simoni Peteru, kwa litawu lyamonga Peteru, kawukaya kwa Simoni mnyawa gwa lukuli, yakalikala pakwegera na litanda.' **33** Hangu nukutumiriti ujumbi pota kushelewa, nagwenga gutenda viheri kwiza. Vinu, twenga twapawloulolu pa Mlungu, kupikinira kila shintu Mtuwa kankutugambira." **34** Panu Peteru kanja kutakula, "Vinu nuvimana handa nakaka Mlungu kahera upendelewu. **35** Muntu yoseri yakamgwira Mlungu na kutenda yagamfirizya Mlungu hakaweri gwa Mlungu. **36** Awu ndo ujumbi ulii Mlungu yakawujegiti kwa wantu wa Israeli, pakabwera Shisoweru Shiwigira shashijega ponga kwa njira ya Yesu Kristu, yomberi ndo Mtuwa gwa woseri. **37** Mwenga muvimana shitwatira shashilawiriti muisi yoseri ya Yudeya kwanjira Galilaya pa ubatizu ulii yakawubweriti Yohani. **38** Muvimana Yesu gwa Nazareti na ntambu yakamsyaguliti kwa kumminimira Rohu Mnanagala na likakala. Mlungu kaweriti pamuhera nayomberi, yomberi kagenditi aku na aku pakatenda maheri na kuwaponziya woseri yawaweriti wayingilwa na Mkondola, toziya Mlungu kaweriti na yomberi. **39** "Twenga ndo wapitawu wa vitwatira vyoseri vyakatenditi muisi ya Wayawudi na Moyerusalem. Wamlagiti mlupingika. **40** Kumbiti Mlungu kamzyukisiyiti lishaka lya tatu, kamtenda kawoniki, **41** wamwoniti wantu woseri ndiri, ira kwa walii Mlungu yakawasyaguliti kala waweri makapitawu wakuwi, yanii twenga yatuliyiti na kulanda pamuhera nayomberi pakazyuka kala kulawa kwawahowiti. **42** Katugambiriti tubweri Visoweru viwagira kwa wantu woseri na kuwona handa yomberi ndo yakasyaguritvi na Mlungu kaweri Mtoza gwa yawawera wakomu na wahowiti. **43** Wambuyi woseri wayoweriti kuusu yomberi handa kila muntu yakamjimiria hakamlekiziyi vidoda vyakuvi vyoseri kwa litawu lyakuvi." **44** Shipindi Peteru pakaweriti kangali kankutakula visoweru avi, Rohu Mnanagala kawasulukiriti woseri yawaweriti wankupikanira ujumbi awu. **45** Wayawudi walii yawasokiti pamuhera na Peteru, walikangashiti kuwona Mlungu ntambu yakawamiminiriti shirupa sha Rohu Mnanagala wantu yawaweriti ndiri wayawudi, **46** mana yawapikaniriti pawayowera kwa likabira lihenga na pawamkwisa Mlungu. Peteru kalonga, **47** "Wantu awa wawamyanga Rohu Mnanagala gambira twenga ntambu yatumyangiti. Hashi, kwana yoseri yakawenza kuwalewelera kubatizwa kwa mashii?" **48** Su, kawagambira wabatizwi kwa litawu lya Yesu Kristu. Shakapanu wamluwa likaliki nawomberi kwa mashaka madidini.

**11** Wantumintumi na walongu yawalikaliti Yudeya kului  
wapikiniriti kuvera wantu yawawera ndiri Wayawudi  
viraa washiwankiti shisoweru sha Mlungu. **2** Shipindi Peteru

pakawuyiti Yerusalemu, walii wawayingiriti jandu, walikakatala na yomberi, **3** "Gwenga gugenda kulikala na wantu wangali kwngiziwa jandu na ata guliya pamuhera nawomberi! **4** Panu Peteru kawagambira shinaga ubaga kuusu galii gagatendikit tangu kwanjira." **5** "Lishaka limu nweriti nankuluwa Mlungu mlushi Lwa Yopa, moniti mawonu, moniti shintu gambira lishuka likulu lyankusuluka pasi kulawa kumpindi liweriti likolwa pembi zyakuvi msheshi, litulwa pambwega pangu. **6** Nzunguliriti mngati nweri mona vigongolu wana magulu msheshi, wavigongolu wa mushitogolu, wag'ongolu wawakwawa na wambongu wa kuliyeri. **7** Shakapanu mbikanira liziwi lyangung'ambira, 'Peteru gwimuki, gulagi na guliyi!' **8** Kumbiti neni pandakula, 'ndala, Mtuwa! Mana shoseri shashiweru shihumba ama shidoda asheni yingiri mumlomu mwaneni.' **9** Liziwi lipikanika kayi kulawa kumpindi, 'naguvishema vihumba virtu Mlungu yyakavipungiti.' **10** Shitwatira ashi shitendikit mala ndatu, na upeleru wakuwi viwusiwi kugenda kumpindi. **11** Katepu hera, wantu watatu wawaweriti wawalagalira kwanenii kulawa Kaisariya wayingiriti kunumba kwanweriti nankulikala, wankulikala. **12** Rohu kang'ambiriti ng'endi pamuhera nawomberi pota kutira. Walongu sita awa walikoliti pamuhera naneni, twingira mnumba ya muntu ulii. **13** Yomberi katugambiriti ntambu yakaweriti kamwona ntumintumi gwa kumpindi kagoloka ukaya kwakuwi na kumgambira, 'Gumtumi muntu Yopa kakamshemi muntu yumu yawamshema Simoni Peteru. **14** Yomberi hakakugambiri ujumbi weni haukulopoziyi gwenga na kaya yaku yoseri.' **15** Na pakanyanji kuyowera hera, Rohu Mnanagala kawasulukiriti gambira ntambu yakatusulukiriti twenga palii pakwanjira. **16** Panu nuliholiti visoweru vilii Mtuwa ntambu yakatakuriti, 'Yohani kabatiziti kwa mashii, kumbiti mwenga hamubatizwi kwa Rohu Mnanagala.' **17** Su, handa Mlungu kawapanana viraa wantu wa maisi gamonga shirupa shirashillii shakatupiti twenga patumjimiriti Mtuwa Yesu Kristu, hashi, neni ndo gaa ata panjera kumubera Mlungu!" **18** Pawapikaniriti aga, walekiti likakatala, wamkwisa Mlungu pawalonga, "Mlungu kawapanana wantu yawawera ndiri Wayawudi lupenyi lwa kuleka vidoda wapati ukomu!" **19** Kulawiliranra na ndabiku yairawiliti shipindi Stefanu pawamlagiti, wawumini wapalasiiviti. Wamonga wagenditi mpaka Foiniki, Kupiru na Antiokiya pawabwera ujumbi ulii kwa Wayawudi hera. **20** Kumbiti wamonga wa wantu yawamjimiriti Yesu yawalawiti Kupiru na Kureni, wagenditi Antiokiya pawabubwera ujumbi kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi, pawashibwera Shisoweru Shiwigira kuusu Mtuwa Yesu. **21** Mtuwa kawatangiti na wantu wawuwa wajimiriti na kumgalambukira Mtuwa. **22** Shisoweru sha shitwatira ashi shipikanirika kwa shipinga sha wantu yawamjimiria Yesu aka Yerusalemu. Hangu wamtuma Barinaba kagendi Antiokiya. **23** Pakasokiti aka na kuwona Mlungu ntambu yakawatekeleriti wantu, kanemeleriti na kawahimizya woseri walikali muuwaminika wawu kwa Mtuwa kwa Moyu gwawu goseri. **24** Barinaba kaweriti muntu muheri na kamemiti Rohu Mnanagala na njimiru, likundi likulu lya wantu likwegitwi kwa Mtuwa. **25** Shakapanu, Barinaba kagenditi Tarisu kumsakula Sauli. **26** Pakamwoniti, kamjega Antiokiya. Nawomberi woseri wawili walikala mushipinga sha wantu yawamjimiria Yesu kwa shinja shoseri pawafunda shipinga shikulu sha wantu. Antiokiya

aku, ndo kwa mala ya kwanja, wafundwa washemitwi wantu yawamjimira Kristu. 27 Shipindi shiraa shirii, wambuyi wa Mlungu wiziti Antiokiya kulawa Yerusealem. 28 Yumu gwawu wamshema Agabu kagolokiti, na kwa makakala ga Rohu katungiti handa hakuweri na njala ngulu muisi yoseri. Njala ayi ilawiriti shipindi sha ukola mlima wa Klawudi. 29 Wafundwa walii waamuwiti kila yumu kwa ntambu ya uwezu wakuwi kajegi shoseri su kuwatangitira walongu walii wawareriti wankulikala Yudeya. 30 Watenda hangu, shakapanu, na kuwapanana mpiya wazewi wa Ludewa Iwa Barinaba na Sauli.

**12** Pakwegera shipindi shiraa shili, mfalumi Herodi kanjiti kuwatabisiya wantu wamu yawamjimira Kristu. 2 Kamlagiti kwa upanga Yakobu, mlongu gwakuwi Yohani. 3 Pakawoniti handa shiwei shitendu ashi shiwafriziyiti Wayawudi, kendeleyiti, kamubata Peteru. Ashi shitendikitii shipindi sha msambu gwa libumunda lyangali kutulwa simika. 4 Pamberi pakumkamla, Peteru katatilua mshibetubetu, katulwa pasi pa mlolera gwa vipinga vyamsheshi ya wanjalila wamsheesi wamsheesi. Herodi kafriri kumtula paweru pagupititi msambu gwa Pasaka. 5 Su, Peteru pakaweriti mshibetubetu, kumbiti wantu wa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu waweriti wankumluwira kwa Mlungu. 6 Pashiru pamberi pa lishaka lili iyenii Herodi hakamlaviyi Peteru paweru, Peteru kaweriti kagonja pakati pa wanjalila wawili wawili. Kaweriti kayopwa minyololu miwili, na walolera waweriti wankulolera mlyangu gwa shibetubetu. 7 Vumu, ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtua kagoloka pakwegera nayomberi na uweru ulangala mshumba mshibetubetu. Ntumintumi gwa kumpindi kamshinkula Peteru mluwavu kamyumusya pakatakula, "Guwuki kanongola!" Kamukamu minyololu lili yayitawitwi mmawoku idumuka na ituluka pasi. 8 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi kamgambia, "Gulitawi mshipi gwaku, guvali vilvatu vyaku." Peteru Katenda hangu. Shakapanu Ntumintumi gwa kumpindi ayu kamgambia, "Guvali likoti lyaku, gunfati." 9 Peteru kamfata kunja kumbiti kavimana ndiri handa aga gagatenditwi na ntumintumi gwa kumpindi ayu gaweriti ga nakaka, kalihola kaweriti kankulota mumbota. 10 Wapititi shituwu sha kwanja sha kulolilera na sha pili, shakapanu wasoka kumlyangu gwa kwingilira mlushi. Hangu mlyangu guwavugukira, nawomberi walawa kunja. Waweriti wankugendagenda munjira yimu su ntumintumi gwa kumpindi ulii kamleka Peteru. 11 Panu Peteru ndo kavimaniti yagalawiriti, katakula, "Vinu nuvimanana nakaka handa Mtua kamtuma ntumintumi gwakuwi gwa kumpindi kanopoziyi mumawoku mwa Herodi na kulawa muvitwatira vilii vyoseri Wayawudi watumbiriti galawili." 12 Pakavimaniti hangu kagenditi kanongola mpaka ukaya kwa Mariya mawu gwakuwi Yohani Mariku, Amu wantu wawuwa waweriti wajojinika pawaluwa Mlungu. 13 Peteru kapiga hodii kumlyangu gwa kunja, na ntundami yumu litawu lyakuwi Roda kagenda kumlyangu kwitikira. 14 Mhinja kalimaniti liziwi lya Peteru kanemelera nentu, Mhinja ulii kawuya utuga bila kuvugula Mlyangu na kuwagambia handa Peteru kaweriti kagoloka kunja kumlyangu. 15 Wamgambia mhinja ulii, "Gwana lukwali!" Kumbiti yomberi kakazaniyiti handa iweriti nakaka. Nawomberi wamgambia, "Ayu ndo ntumintumi gwa kumpindi gwakuwi." 16 Shipindi

ashi Peteru kaweriti kendeleyiti kupiga hodii. Upeleru wavugula mlyangu, wamwona, walikangasha. 17 Peteru kawapungira liwoku walikali jiii, na kawagambira Mtua ntambu yakamlaviyi mshibetubetu. Kawagambira walavyi shisoweru sha shitwatira ashi kwa Yakobu na walii walongu wamonga, shakapanu kalawa kagenda pahala pingikayi. 18 Pawushiyiti, lilawiriti lyoga likulu pakati pa wanjalila walii kuusii yagaweriti gamlawiriti Peteru. 19 Herodi kaamuwiti wagutendi msaku kumbiti waweza ndiri kumpata. Hangu kaamuwiti wanjalila walii wawakosiyi, kalagalira wawalagi. Shakapanu kalawa aku Yudeya, kagenda Kaisariya kalikaliti kweni aku. 20 Herodi kakalaziwitwi nentu na wantu wa Tiru na Sidoni. Kumbiti womberi wamjegiriti ujumbi. Nawomberi wafawulu kwanja kumpata Bilastu kaweri uwega wawomberi. Bilastu kaweriti mgolokera mkulu gwa ikulu ya mfalumi. Shakapanu, kamgendera Herodi wamluwa kuweri na ponga, kwa mana isi yauw ilitumbiriti isi ya mfalumi kwa shiboga. 21 Lishaka limu lyalisayagulitwi, Herodi kaweriti kavala nguwu lasimi na kulisaga mushiti sha mfalumi, na kawabweliriti wantu. 22 "Ali ndo liziwi lya Mlungu, lya mutu ndiri." 23 Pala panu ntumintumi gwa kumpindi gwa Mtua kamgusiya Herodi pasi toziya kampanana ndiri Mlungu nzyumi azi. Wamliya wasangu, kahowa. 24 Shisoweru sha Mlungu shizidi kwenye na kukula. 25 Pa Barinaba na Sauli kujimira utenderu wawu, walawiti kayi Yerusealem, wamtola Yohani yawamshema vira Mariku.

**13** Mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Antiokiya kuweriti na wantu wamonga yawaweriti wambuyi wa Mlungu na wafunda, muwamu kaweriti Barinaba, na Simoni yawamshema vira Nigeri, na Lukiu gwa Kurenii, Sauli na Manaeni ndo yomberi kaleriti pamuhera na mfalumi Herodi. 2 Pawaweriti wankutenda ibada yawu kwa Mtua na koya kuliya, Rohu Mnanagala katakula, "Gunzyaguliri Barinaba na Sauli toziya ya lihengu lyanuwashemiriti." 3 Su, pawaluwiti Mlungu kala na koya kuliya, wawatulira mawoku, wawaleka wagendi zazu. 4 Barinaba na Sauli pawatumitwi kala na Rohu Mnanagala, wasulukiti mpaka Seleukiya, na kulawa aku wakweniti mtubwi mpaka shisiwa sha Kupiru. 5 Pawsasokiti Salami wabweriti shisoweru sha Mlungu munumba za Wayawudi za kuluwira Mlungu, kwaniti Yohani Mariku pamuhera na womberi kutanga lihengu. 6 Wagendigenditi kulawa uwega wumu wa shisiwa mpaka Pafu, uwega wa pili, na aku wamwoniti mhawi yumu mbuyi gwa mpayu Myawudi yawamshema Balyiesu ndo kalipayiriti kawera mbuyi gwa Mlungu. 7 Kaweriti ganja gwa mkolamlima gwa shisiwa Serigiu Paulu, ndo yomberi kaweriti muntu mheri nentu. Serigiu Paulu kawashemiti Barinaba na Sauli su kapikaniri shisoweru sha Mlungu. 8 Kumbiti ayu muhawi Elima, handa ntambu yakaweriti kashemwa kwa Shigiriki, kajeriti kuwaberibeziya su kumlewlera mkulu gwa shisiwa nakiza kugalambukira njimiru ya shikristu. 9 Su, Sauli kamanikana kwa litawu Iwa Paulu, pakawera kammema Rohu Mnanagala, kamkwenjilira masu mhawi ayu, 10 Na kalonga, "Gwenga! Gwenga mwana gwa Mkondola! Gwenga gwa mngondu gwa shoseri shili shashimfirizya Mlungu, goya ndiri ata mala yimu kujera kuzipotiziya njira za Mtua zyazinyoshikitii. 11 Vinu, liwoku Iwa Mtua halikukomi, haguweri na lwisi na hapeni guwezi kuwona uweru wa mshenji kwa shipindi." Katepu Elima

masu gakuwi gadunuka kanja kugenda aku na aku pakasakula mutu gwa kumkola liwoku kamlonguziyyi. **12** Mkola mlima ulii pakawoniti yagalawiriti, kajimiriti, kalikangashiti nentu mafundu gakapikiniriti kuusu Mtua. **13** Kulawa Pafu, Paulu na wayaguwi wagenda nyanyi mpaka Periga Mupamfiliya, kumbiti Yohani Mariku kawalekiti, kawuya Yerusalemu. **14** Wanja kulawa Periga wasoka Antiokiya na Pisidiya, na Lishaka lya kwoyerwa wingiriti munumba ya Mlungu, walivaga. **15** Pawsomiti kala mushintola sha malagaliru ga Musa na mmalembu ga wambuyi, wakulu wa numba ya Mlungu wawajegiriti ujumbi awu, Walongu handa, mwanashi shiwtatira sha kuwagambira wantu su waweri na moyu muwagambiri. **16** Su, Paulu kagolokiti, kawapungira liwoku, kanja kulonga, "Wanalushi wa Israeli na Wayawudi ndiri yamwamuguira Mlungu, mpikinilireni! **17** Mlungu gwa wantu wa Israeli kawasyaguliti wambuyi wetu na kuwatenda waweri lushi lukulu pawaveriti wahenga Misri kulii. Mlungu kawalaviyiti aku kwa likakala likulu. **18** Kawahepeleriti kwa shipindi sha vinja malongu msheshi kushiwala. **19** Kagaharibisiyiti maisi saba ga isi ya Kanaani kawayupa wantu wakuvi awa isi iweri yau. **20** Vinja mia msheshi na magumba muhanu gapititi, shakapanu kawapananiti watoza wawalongoziyi mpaka shipindi sha mbuyi gwa Mlungu Samweli. **21** Panu wafiriti waweri na mfalumi na Mlungu kawayupa Sauli, mwananguta gwa Kishi gwa likabila lya Benjamini, kaweriti mfalumi gwatu kwa shipindi sha vinja malongu mhanu. **22** Pawamwusiyiti kala Sauli, Mlungu kumsaguliti Dawudi kaweri Mtua gwawu. Mlungu kalaviyiti shibali shakuvi kwakuvi pakalonga, "Numwoniti Dawudi mwananguta gwa Yesu, mutu gwanumfira neni, mutu mwenti hakatendi goseri galii nganfira kugatenda." **23** Kulawa mushiyiwuku sha mutu ayu, Mlungu kawayegera Waisraeli Mlopoziya mweni ndo Yesu ntambu yakalagiliti. **24** Pamberi pa Yesu kwanja lihengu lyakuvi, Yohani kawabweliriti wantu woseri wa Israeli handa mpaka waleki vidoda na wabatizwi. **25** Yohani pakaweriti kankumalira ujumbi wakuvi kwagambiriti wantu, "Mlihola neni na gaa? Neni ndiri ulii yamumlolera. Mpikiniri! Ayu kamkwiza pa neni na neni nfiruwa ndiri ata kuziyopola ngoyi za vilwatu vyakuvi." **26** "Walongu, mwenga wamwera wananguta wa lukolu lwa Aburahamu, na woseri wawawera Wayawudi ndiri wamwamguwira Mlungu! Ujumbi awu wa ulopoziya ujegwa kwa twenga. **27** Toziya wenikaya wa Yerusalemu na wakulu wawu wammana ndiri weri mlopoziya, wala wavimana ndiri visoweru vya wambuyi wa Mlungu vyawabetula kila lishaka lya kwoyerwa. Ata hangu, wavitetiti visoweru vya wambuyi vitimii kwa kumtoza Yesu kuhowa. **28** Toziya wampatandiri na likosa lifiruwa wamlagi, wamluwiti Pilatu kamtozi wamlagi. **29** Pawatenditi kala goseri gawalembiriti kuusu yomberi, wamsusiyiti kulawa mlupingika, wamtula mlipumba. **30** Kumbiti Mlungu kamzyukisiyiti kulawa kwahowiti. **31** Na kwa mashaka gavuwa kawalawiriti walii wawagenditi pamwera nayomberi kulawa Galilaya mpaka Yerusalemu. Awa ndo walii vinu makapitawu wakuvi kwa wantu wa Izraeli. **32** Na vinu Barinaba na neni twa panu kuwajegera mwenga Visoweru Viwagira. Lagilu la Mlungu kwa wambuyi wa twenga liwera nakaka mushipindi shetu, **33** kashitimiza vinu kwajili yatwenga wazukulu wawu kwa kumzyukisya Yesu kulawa kwahowiti. Handa ntambu

yawalembiti muzaburi ya pilii, 'Gwenga gwa mwana gwangu, Neni lelu nwera tati gwaku.' **34** Na kwa kumzyukisya kulawa kwahowiti, hakenipati kayi kuwuya aku na kuwola, Mlungu katakuliti hangu, 'Hanukutekeleri tekeleru nanagala na yanakaka Yanumwaiditi Dawudi.' **35** Yina, na Muzaburi zimonga kalonga, 'Hapeni numuleki Mnanagala gwaku kawoli.' **36** "Dawudi mwenti katimiziti mafliru ga Mlungu shipindi shakuvi, na shakapanu kahowa na kusilwa pakwegera na wazewi wakuvi, na nshimba yakuvi iwola. **37** Kumbiti ulii ndo Mlungu kamzyukisiyiti kulawa kwahowiti hakenipati kuwola. **38** Su muvimanu walongu wangu, kuwera kupitira Yesu Ujumbi wa kulekiziya vidoda ubweriti kwa mwenga, **39** na kila yamu yakamjimira Yesu wamlekeziya vidoda vyoseri, shiwtatira sheni hapeni shiwezikani kwa njira ya malagaliru ga Musa. **40** Mlolireni su, namwiza kupatwa na galii yagatakuliti na wambuyi, **41** 'Mloreni, mwenga mwanzazarwu, Mlikangashi muhowi! Ndo shintu sheni hapeni mjimiru, Ata handa mutu pakawagambiranu hapeni mjimiru.' **42** Paulu na Barinaba pawaveriti wankulawa mnumba ya Mlungu, wantu walii wawashemiti kayi lishaka lya kwoyerwa lyalifatiti, wayoweri nentu kuusu shiwtatira ashi. **43** Kuliwona aku pakumalilikiti, Wayawudi wawuwa na wantu Wayawudi ndiri waweriti wingira dini ya Shiyawudi wawagendiriti Paulu na Barinaba. Wantumini awa wayoweriti nawa, wawatula moyu wendereyi kulikala walitumbiri manemu ga Mlungu. **44** Lishaka lya kwoyerwa paliweriti pakwegera, kila mutu mulushu lulii kiziti kupikinira shisoweru sha Mtua. **45** Shipindi Wayawudi pawaliwoniti lipinga wantu wamemiti weya, walema shakaweriti katakula Paulu na kumwigilanga. **46** Kumbiti, Paulu na Barinaba wayoweriti kwa ugangamala nentu, watakula, "Iweriti ndo mpaka shisoweru sha Mlungu shiwayiziri mwenga hutu, kumbiti mushirema na kuwona mfiruwa ndiri ukomu wa mashaka goseri, su, tuwalekani na kuwagendera wantu wawawera Wayawudi ndiri. (aiōnios g166) **47** Toziya muntu katulagalira hangu, 'Nukutula gwenga guwera gulangala kwa wantu wawawera Wayawudi ndiri Su guwajegeri wantu ulopoziwu pasipanu paseri.' **48** Wantu yawawera Wayawudi ndiri pawapikaniriti vitwatira avi wanemeleriti, waukwisa ujumbi wa Mtua, na walii yawasyaguliti kupata ukomu wa mashaka goseri, wawera wantu yawanjamjimira Yesu. (aiōnios g166) **49** Shisoweru sha muntu shyeneya pahala poseri mumkowa gulii. **50** Kumbiti Wayawudi wawasongizira wadala wa shiwangu shikulu yawawera Wayawudi ndiri weni waweriti wamguwira Mlungu, na wapalu wamanikana wa lushi alu. Wayanja kuwabeza Paulu na Barinaba, wawawinga kulawa pahala pawu. **51** Su, wafundwa wapunda lidiku liweriti mumagulu gawu kuwera likalipiru, shakapanu wagenda ikoniu. **52** Wafundwa Muantiokiya waweriti wamema nemeleru na rohu munanagala.

**14** Kulii Ikoniu, vitwatira viweriti handa vyaviweriti kulii Antiokiya, Paulu na Barinaba wagenditi munumba ya Mlungu gwa Shiyawudi wayowera kwa ugangamala ata Wayawudi wawuwa na Wagiriki wawera wajimira. **2** Kumbiti Wayawudi wamonga yawalemti kuwera wawumini wasonguziya na kutula weya mmoyu mwa wantu yawawera wayawudi ndiri su wawakomi walongu awa. **3** Paulu na Barinaba wendereyiti kulikala aku kwa shipindi shitali. Wayoweriti kwa ugangamala wa

Mtuwa, na Mtuwa kalanguziya unakaka wa ujumbi yawaulavyiti kwa manemu gakuvi, kwa kuwatenda watendi mauzauza na makangashu. **4** Wantu wa lushi walekanikiti, wamonga wawajimiriti Wayawudi na wamonga waweriti uwega wa wantumintumi. **5** Upeleru, wantu wamu yawawera ndiri Wayawudi, pamwera na wakulu wawu, wajumilirana kuwatendera vidoda ntumintumi awa na kuwagumanga mabuvi. **6** Ntumintumi payawambuliti shiwtatira ashi, watugiriti Listira na Deribi, mlushi lya lukaoniya, na museemu za pakwegera, **7** wawera wankubwera visoweru viwangira aku. **8** Kwaniti muntu yumu aku Listira mweni kaweriti shibyeketu gwa magulu kwanjira kwiwuka, na kaweriti hakenipati kugendagenda. **9** Muntu ayu kaweriti kankumpikinira Paulu pakaweriti kankubwera. Paulu kamloliti dii, na pakawoniti keniti njimiru ya kuweza kuponiziva. **10** Kalonga kwa liziwu likulu, "Gugoloki gugendigendi kwa magulu gaku!" Muntu ulii kagoloka, kanja kukopokakopoka na kugendagenda pahala palii. **11** Lipinga lya wantu pawaononiti shakatendit Paulu, wanjiti kubotanga kwa likabira lya Likaoniya, "Milungu watwizira gambira muntu na watwizira pasi panu!" **12** Barinaba wamupa litawu zewu, na Paulu wamshema Herimesi, toziya yomberi ndo yakaweriti kankuyowera. **13** Na Mtambika gwa numba ya Zewu yaiyiteri kunja kulushi kajega pongu na majenjeri ga mauwa kulongolu kumlyangu mkulu gwa lushi, yomberi pamwera na lipinga lya wantu wafiriti kuwatambikira wantumintumi. **14** Barinaba na Paulu pawapati visoweru avi wapapuliti nguwu zazu na kutugira mulipinga lya wantu pawabota. **15** Walongu, kwa shishi mtenda vitwatira vya ntambu ayi? Twenga vira twa wantu gambira mwenga. Na twa panu kuwabwelera Shisoweru Shiwigira, mpati kuviileka vinyagu avi, mumgalambukiri Mlungi yakawera mkomu Mlungi yakanyawiti kumpindi na pasipanu, Ibahali na vyoseri vyaviweramu. **16** Makashu Mlungi kajimiriti kila Isi itendi ntambuyaifiriti. **17** Kumbiti, Mlungi hakenileki kulisanguziya kwa vitwatira viheri vyakawatendera, kawatowera vula irawa kuliyeria, kawayupa vimeru kwa shipindi shakuvi, kawayupa viboga na kuimemiziya myoyu yahu nemeru. **18** Tembera watakula ntambu ayi lweriti mbaka ndiri kuwalewelera wantu walii kotukuwatambikira. **19** Wayawudi wamu wiziti kulawa Antiokiya na Ikoniu wawajega wantu pamwera nawomberi, wamgumi mabuvi Paulu na kumkwegwa mpaka kunja kulushi walongiti kahowa kala. **20** Kumbiti wafundwa pawajojinikiti na kumzyengeta kayumkiti kawuya mlushi. Shirawu yakuvi yomberi pamuhera na Barinaba wagenditi Deribi. **21** Pa Paulu na Barinaba kubwera visoweru viwigira aku Deribi na kuwapata wafundwa wawuwa, shakapanu wawuyiti Listira mpaka Ikoniu na Antiokiya Mupisidia. **22** Wawayongiliriti likakala wafundwa na kuwapapanana moyu wasigali munjimiru, wawagambira, "Ndo mpaka twawoseri twenga kuitpira mutabu zivuwa su twingiri Muufalumi wa Mlungi, wafunditi." **23** Wawasyaguliti wazewi mukila shipinga sha wantu yawamjimiru Yesu, na kwa kuluwa na kwoya kuliya wawatula pasi pa ulolera wa Mtuwa yawamjimiriti kwa maluwa na kwoya kuliya. **24** Pawapititi kala muisi ya Pisidiya, wasokiti Pamfiliya. **25** Aku wabweriti ujumbi Muperiga. Na shakapanu wagenditi Ataliya, **26** Na kulawa aku wawuyiti salama Antiokiya, kwensi shipindi shipititi waweriti pasi pa ulolera wa manemu ga Mlungi kwa ajili ya lihengu lyeni vinu waweriti

walimalira. **27** Pawsokiti Antiokiya, waliwoniti pamuwera na shipinga sha wantu yawamjimiru Yesu na kuwagambira visoweru vya vitwatira vyoseri Mlunu vyakatendit pamuhera na womberi, na ntambu yakawavuguliriti njira ya njimiru kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri. **28** Walikaliti pamuhera na wafundwa walii kwa shipindi shitali.

**15** Su, wantu wamu wasokiti Antiokiya kulawa Yudeya wanjiti kuwafunda walongu walii pawatakula, "Handa pamwingiziwa ndiri jandu kulawirana na Malagaliru Mlunu gakamupanani Musa, hapeni mlopoziwi." **2** Shiwtatira ashi shijegiti ukakatala mkulu, pa Paulu na Barinaba kilitakuziyana nawomberi, su womberi waamuutii kuwera Paulu na Barinaba pamuhera na walongu wamu mushipinga sha wantu yawamjimiru Yesu aku Antiokiya, wagendi Yerusalemu kuwawona wantumintumi na wazewi kuusu shiwtatira ashi. **3** Shipinga sha wantu yawamjimiru Yesu shilongiti khahere, nawomberi pawaweriti wankupitira Foiniki na Samariya wawagambiriti wantu yawawera Wayawudi ndiri ntambu yawamgalambukiriti Mlunu. Shisoweru ashi shiwharepeziya nentu walongu woseri awa. **4** Pawsokiti Yerusalemu wawankwa na shipinga sha wantu yawamjimiru Yesu pamuhera na wantumintumi na wazewi yawatakuliti kila shintu Mlunu shakatendit pamuhera nawomberi. **5** Kumbiti wajimira wamonga wawaweriti wa shipinga sha mafalisayu wagolokiti, pawatakula, "Ndo mpaka wantu wa maisi gamonga wayigiziwi jandu na kufundwa kugafata malagaliru ga Musa." **6** Su wantumintumi na wazewi waliwoniti pamuhera kushilola weri shiwtatira ashi. **7** Pawalitakuziyiti kwa shipindi shitali, Peteru kagolokiti kalonga, "Mwalongu wangu, mwenga muvimana handa tangu kwanja Mlungi kafiriti kuzyagula neni muwamu mwamwenga nuwabwelera Shisoweru Shiwigira, wantu yawawera ndiri Wayawudi wapati kupikinira na kujimira. **8** Na Mlungi yakavimana moyu gwa wantu, kalanguziya handa kawajimira kwa kuwayupa nawomberi Rohu Mnangala handa yakanuyupiti twenga. **9** Katubaguliti ndiri pakati petu na womberi, kiyapungiti myoyu kwa njimiru. **10** Vinu su, kwa shishi kumjera Mlungi kwa kuwapapiziya wafundwa awa visanka vyeni pota wambuyi wetu, pota twenga tuweza ndiri kilitwika? **11** Ndala! Tujimiriti na tulopoziwitwi kwa njira ya manemu ga Mtuwa Yesu." Twengapa handa womberi. **12** Shikundi shoseri shitamiti jii pawampikinira Barinaba na Paulu wankutakulira mauzauza na makangashu geni Mlungi kagatendit pakati pawu wantu wawawera ndiri Wayawudi. **13** Pawamaliriti kuyowera, Yakobu kanjiti kulonga, "Mwalongu wangu, mumpikaniri! **14** Simoni katakuliriti Mlungi kwanjira kwanja ntambu yakalitenditri na wantu yawawera ndiri Wayawudi, kasyagula wamonga wawu waweri wantu wakuwi. **15** Visoweru vya Wambuyi wa Mlungi vyateratera nakamu handa Malembu Mananagala ntambu yagalonga, **16** Mtuwa katakula, 'Pa aga hambuyi Na kuuwuziya Ufalumi wa Dawudi Hanyawi pahala pakuwi Na kugangamaziya kayi. **17** Na wantu woseri, wantu yawawera ndiri Wayawudi nuwashemiti waweri waneni hawizi kwaneni. **18** Ndo ntambu yakatakula Mtuwa, yakatendit shiwtatira ashi kamanika kwanjira makashu.' (aiōn g165) **19** "Hangu neni amuwa ntambu ayi,

aga nuwalagalirani kotukuyumbisiya wantu wawawera ndiri Wayawudi wawamgalambukira Mlungu. **20** Su tuwajegerani Iuhamba kuwagambira nawaliya viboga vyawayingiziyiti mnumba kwa kutambikira vinyagu nya wamlungu, walituli gweka na uhumba, nawaliya shigongolu yoseri yawammindula sungu, nawalanda mwazi. **21** Malagaliru ga Musa gaweriti gabetulwa shipindi shitali munumba ya Mlungu kila lishaka lya kwoyeru, na visoweru vyakuvi wavibwera mukila lushi.” **22** Shakapanu wantumintumi na Wazewi, pamuhera na shipinga shoseri sha wantu yawamjimira Yesu, waamuwitu kuwasayagula wantu wamu pakati pawu na kuwatuma wagendi Antiokiya pamuhera na Paulu na Barisaba. Wawasyaguliti Yuda yawamshemiti viraa Barinaba na yumonga yakashemiti Sila, wantu wawili yawaweriti walongoziya pakati pa walongu. **23** Wawapananiti Iuhamba alu, “Twenga wantumintumi na wazewi, walongu wenu, twankuwalamsiya mwenga wantu wa maisi gamonga wa aku Antiokiya na Siriya na Kilikiye. **24** Tupikanira kuwera wantu wamonga kulawa aku wawagaziya kwa visoweru vyawu, wayitula myoyu ya mwenga mulyoga. Kumbiti watenda hangu pota ya luusa yoseri kulawa kwtwenga. **25** Hangu, tuamuwa kuliwona pamwera kuwasayagula wantu wamu na kuwatuma kwamwenga pamwera na waganja wetu Barinaba na Paulu, **26** weni wafiriti wagamizi ukomu wawu kwa ntambu ya lihengu lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu. **27** Shakapanu tuwatuma Yuda na Sila kwamwenga, awa hawawagambiranu weni aga gatugalembiti, **28** Rohu munanagala na twenga tujimira kotukuwatwika visanka nentu ya vitwatira avi nya mana. **29** Namilya viboga vyawatambilikiriti shinyagu, namlanda mwazi, namilya vinofu nya shigongolu yawamumindiluti na mlikali weri na uhumba. Muwera mtenda viheri handa pamshapira kutenda vitwatira avi. Mwakashina.” **30** Wajumbi awa wawatumiti wasoka Antiokiya kweni wawashemiti wawumini waliwoni, wawayupa Iuhamba alu. **31** Pasosomiti Luhamba alu, visoweru vyakuvi viwayupiti moyu, wanemeleriti nentu. **32** Yuda na Sila weni nawomberi waweriti wambuyi, wayoweriti na walongu awa kwa shipindi shitali wankuwayupa moyu na kuwagagamaziya. **33** Pawatamitiaku kwa shipindi tunga, walongu wa Antiokiya walonga kwaheri na kuwafilira ponga, shakapanu wawuya kwa wawatumiti walii. Malembu gamu gana shipandi ashi **34** kumbiti Sila kaamuwitu kusigala. **35** Paulu na Barinaba wasigala Antiokiya kwa katepu, pawafunda na kubwera visoweru nya Mtuwa, pamwera na wantu wamonga watangala. **36** Pa mashaka gamu, Paulu kamgambiriti Barinaba, “Tuwui tukawatyangiri walongu walii mukila lushi patubweriti visoweru nya Mtuwa, tukaloli ntambu yawendereyiti.” **37** Barinaba kafiriti wantolli viraa Yohani yawamshema Mariku. **38** Kumbiti Paulu kafiriti ndiri kumtola mariku, mweni pamberi kawalekiti Pamfiliya kulii na kulema kuwera pamwera mulihengu lyawu. **39** Su, kulawira likakatala likulu pakati pawu, na walekana Barinaba kamtola Mariku, wakwena meli kugenda kupiru. **40** Nayomberi Paulu kamsayagula Sila, na pa walongu wa pahala panu kumtula pasi pa ulolera wa maheri ga Mtuwa. **41** Mumwanja agu kapitiriti Siriya na Kilikiye, pakavigangamaziya vipinga nya wantu yawamjimira Kristu,

**16** Paulu kaziti Deribi na Listira, kweni katamiti mfundwa yumu yawamshema Timotewu. Mawu gwakuwi mweni

vira kaweriti ntundami, kaweriti Myawudi, kumbiti tati gwakuwi kaweriti mgiriki. **2** Timotewu kaweriti na nzumi ngulu pakati pa walli walongu wa Listira na Ikoniu. **3** Paulu kafiriti Timotewu kalikoli na yomberi mumwanja, hangu kamyingiziyiti jandu. Katenditi hangu toziya Wayawudi woseri watamiti seemu ayi wavimanit handa tati gwakuwi Timotewu kaweriti Mgiriki. **4** Pawaweriti wankuwuya mlushi zilii wawapananiti wantu malagaliru galii gagalaviyiti na wantumintumi na wazewi kulii Yerusalem, wawagambira wantu wagajimiri. **5** Su shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shiziditi kugangamala munjimiru na shiyongerekuti nentu kila lishaka. **6** Wawuyiriti Seemu za Firigiya na Galatiya toziya Rohu Mnangala kawaluusu ndiri kubwera ujumbi awu kumko gwa Asiya. **7** Pawayiziti mumbaka zya Misiya, wajeriti kwingira kumko Bituniya, kumbiti Rohu gwa Yesu kawaluusu ndiri. **8** Su, wapitiriti Misiya, wagenda longulongu mpaka Trowa. **9** Pashiru panu. Paulu kawoniti maonu geni kamwoniti muntu yumu gwa Makedoniya kagoloka palii na kumluwa, “Guloki, gwizi Makedoniya gwakatutangatiri.” **10** Katepu pa Paulu kuwona maonu aga, tulitanditi kugenda Makedoniya pota kusherewu, tuwera na nakaka handa Mlungu katushemta tuwabwelera shisoweru shiwagira. **11** Kulawa Trowa, twamwanja longulongu mpaka Samotiraki na Shirawu yakuwi tusulusiya nanga Neopoli. **12** Kulawa aku, tugenditi mpaka Filipi, Lushi lya Wilaya ya kwanja ya Makedoniya, na weni viraa ndo Koloni lya Warumi. Tutamiti mulushi ali mashaka gamu. **13** Lishaka lya kwoyera tulawiti kunja ku Lushi, tugenda mmbeku ya lushemba Iweni tulihola kuwera ndo pahala pa kuluwa Mlungu. Tulikaliti, tuyowera na wadala wajojinikit pahala panu. **14** Muwamu wa walii yawatupikiniriti kaweriti mdala yumu mgiwira Mlungu yawamshema Lidiya mwenikaya gwa Tuatira, mweni kaweriti kankuwa za ngulu za shitani za langi ya zambalawu. Mtuwa kavuguliti moyu gwakuwi ata kaviyanga visoweru vilii Paulu vyakaweriti katakula. **15** Shakapanu yomberi pamuhera na wantu wa numba yakuvi wabatizwa. Na yomberi katuluwa pakatakula, “Payiweri njimira nakaka handa numjimiru Mtuwa, mwizi ukaya kwaneni mlikali.” Katuhimiziya tugendi. **16** Lishaka limu, patuweriti twankugunda pahali pa kuluwa Mlungu, mhinja yumu yakaweriti na wamshera wana likakala lwa kutunga kaliwoniti na twenga Mhinja ayu kaweriti kankuwanpanana watuwa wakuvi mpiya zitangala kwa kutunga gwakuwi. **17** Su, muhinga ayu kamwiziriti Paulu na twenga, kabotanga na kutakula, “Wantu awa ndo wantumintumi wa Mlungu Mkulu. Wankuabwelera njira ya ulopoziya.” **18** Kaweri kankutenda hangu kwa mashaka gatangala ata lishaka limu Paulu kakalariti, kamgalambukira na kumgambira shamshera ayu, “Nukugambira kwa litawu lya Yesu Kristu, gumlawi ayu!” Palaa palii shamshera kamlawa. **19** Su watuwa wa muhinga ulii pawawoniti kuwera litumbiru Iwawi lya kupata mpiya lipera, wawakamuliti Paulu na Sila, wawakwega mpaka paweru, kuulongolu kwa wakulu. **20** Wasitaki kwa watoza pawatakula, “wantu awa ndo Wayawudi na watenda fuju mulushi Iweti. **21** Wankufunda shitiha sheni twenga wenikaya wa Rumi tuluusiwa ndiri kushijimira pota kushifuta.” **22** Shipinga sha wantu shingiriti na womberi, shiakomanga. Na watoza walii wawavula nguwa zazu kwa likakala, wahimiziya wasyatangwi viboku. **23** Pakukomwa nentu

watatirwa mnumba, na njagira gwa shibetubetu kahimiziwa kuwatulasi pa ulolera mkulu. **24** Kulawirana na malagaliru aga, mnjagira ayu kawatuliti mushumba kati nakamu sha shibetubetu na kugatawa magulu gawu mushibawu. **25** Pakakwegera na pashiru ligonu Paulu na Sila waweriti wankumuwa Mlungu na kuyimba nyimbu za kumzyuma Mlungu, aku watatirwa wamonga wawera wankupikanira. **26** Vumu, kulawiriti liendemeru likulu lya litapaka libegiziba liyanjiru lya shibetubetu. Su, milyangu yoseri ivuguka na minyololu yayiwatawiti watatirwa awa ilekana. **27** Mlolera gwa shibetubetu pakayumukiti na kuyiwona milyangu ya shibetubetu ivugulwa, kaliholit handa watatirwa woseri waweriti watoloka, na hangu kausomola upanga wakuwi, kafiriti kulisaga. **28** Kumbiti Paulu kashema kwa liziwu likulu, "Kotukulitenda gwamweni toziya twenga twawoseri twa panu." **29** Pakamshemiti kala muntu kajegi limuliki, mnjagira gwa shibetubetu katugiriti mnumba, kalyasa paulongolu pa magulu ga Paulu na Sila agawu kankulendemera kwa lyoga. **30** Shakapanu kawalonguziya kunja, kawakosiya, "Mwatuwa, ndendi shishi mbati kulopoziwa?" **31** Womberi wamwankula, "Gumjimiru Mtua Yesu na gwenga hagulopoziwi pamuhera na kaya yaku yoseri." **32** Su, wamubweleriti shisoweru sha Mtua yomberi pamhera na walongu wakuwi. **33** Mnjagira ulii kawatuliti saa iraa ilii ya pashiru kawagulula vironda vyawu, shakapanu yomberi na walongu wakuwi woseri kawabatiza pala palii. **34** Shakapanu kawatola Paula na Sila ukaya kwakuwi, kawayupa shiboga. Yomberi na walongu wakuwi woseri watenda sherekira toziya vinu waweriti wamjimira Mlungu. **35** Shirau yakuwi mandawira, watoza wawatumiti maafisa wawu pawalonga, "muwavuguliri wantu walii." **36** Mjagira ulii gwa shibetubetu kamupananiti shisoweru Paulu, "Watoza watumiti ujumbi su mvugulili. Vinu muweza kulawa na kugenda zenu kwa ponga." **37** Kumbiti Paulu kamwakuliti. "Eti shishi? Tembera tuweriti ndiri na likosa, watusyatangiti viboku paweru twenga ndo wana lushi wa Rumi. Kayi, watuyingiziyiti mnumba na vinu wafira kutuvugulira kwa bada! Ata padidini! Ndo mpaka weni wayizi panu watuvuguliri." **38** Maafisa awa wawagambiriti visoweru watoza kuusus shiwtatira ashi, naomberi pawapikiriti handa Paulu na Sila waweriti weni kaya wa Rumi, watiriti. **39** Hangu, wagenditi kuwaluwa na pawawalaviti kala mnumba wawaluwiti wawuki mulushi lulii. **40** Paulu na Sila walawiti mushibetubetu, wagenditi ukaya kwa Lidiya. Aku waliwoniti na shipinga sha waumini na pawawagambiriti kala visoweru vya kuwayupa moyu wawuka.

**17** Kwa kuitirira Amfipoli na Apoloniya wagenditi mpaka Tesaloniki kweni kuweriti na numba ya Mlungu ya Wayawudi. **2** Paulu kingiriti nawomberi mnumba ya Mlungu ntambu yaiweriti shitiba shakuwi, kwa mashaka matatu ga kwoyera kalitakuziyana nawomberi kwa Malembu Mananagala. **3** Pakayoweriti na kulisaga handa imubidi Kristu kutabika na kuzyuka kulawa kwawahowiti kawagambira, "Yesu mweni nenii numubwera kwamwenga ndo Kristu." **4** Wamu wawu wajimiliti wayingira na Paulu na Sila. Viravi, walanga ngulu ya Wagiriki wawamguwiriti Mlungu pamwera na wadala wawuwa wa ntambu ya kunani, wayingiriti naomberi. **5** Kumbiti Wayawudi wawona

weya, wawatola wafizuli kusoku, watenda shipinga na kujega fuju kumjini koseri. Wayingira numba ya Yasoni watumbiriti kumpata amu Paulu na Sila su wawajegi paweru. **6** Kumbiti wawapata ndili na hangu wamkwegiti Yasoni pamwera na walongu wamonga mpaka kwa wakulu wa lushi, washowangana, "Wantu awa wawera wankupavuluga pasipanu poseri na vinu wa panu kumjini. **7** Yasoni kawashemera ukaya kwakuwi. Woseri wankutenda shigalambuku sha lagaliru lya Kaisari pawatakula eti, kwana mfalumi yumonga yawamshema Yesu." **8** Kwa visoweru avi wawatuliti lyoga wakulu wa kumjini na shipinga sha wantu. **9** Yawatenda Yasoni na wayaguwi walavyi zamana, shakapanu wawaleka wagendi zazu. **10** Pashiru, walongu walii wawahimiziya Paulu na Sila wagendi Bereya. Katepu hera pawayingiriti aku, wagenditi mnumba ya Mlungu ya Wayawudi. **11** Wantu wa aku waweriti wapikinira nentu kuliku wantu walii wa Tesaloniki. Wauwankiti ujumbi ulii kwa Iwamata lukulu, wawera wankugalolalola Malembu Mananagala kila lishaka, su kulola handa galii gawatakuliti Paulu na Sila gaweriti nakaka. **12** Wawuwa wawu wajimiriti na viraa wadala wa Shigiriki wa ntambu ya kunani na wapalu viraa. **13** Kumbiti, Wayawudi wa Tesaloniki pawavimaniti handa Paulu kaweriti kankubwera shisoweru sha Mlungu aku Bereya, wagenditi aku. Wanja kutenda fuju na kusonguziya shipinga sha wantu. **14** Walongu walii wawapelekiti Paulu kanongola kagendi kumbwani kumbiti Sila na Timotewu wasigaliti Beroya. **15** Walongu walii wawapelekiti Paulu wagenditi pamwera nayomberi mpaka Aseni. Shakapanu, wawuya pamuhera na malagaliru kulawa kwa Paulu handa Sila na Timotewu wamfatii kanongola ntambu yaiwezekana. **16** Paulu pakaweriti kankuwahepa Sila na Timotewu aku Aseni, moyu gwakuwi gukalala nentu pakawoniti ntambu lushi alu paluweriti lumema shinyagu sha wamlungu. **17** Kalitakuziana na Wayawudi na wantu wamonga yawamluwa Mlungu munumba ya Mlungu, na kila lishaka kaweriti na matakuzianu mahali paweru pamwera na woseri walii wawalaariti. **18** Wamonga wawafatiti falisafa ya Epikuru na Staiku walikakatala na yomberi. Wamonga watakuliti, "Kafira kutakula shishi ayu mtuwa visoweru?" Toziya Paulu kaweriti kankubwera kuusu Yesu na kuusu uzyuka, wamonga watakuliti, "Iwonikana handa kankubwera kuusu milungu wa shihenja." **19** Hangu wamtoliti Paulu, wamjegiti Aleopagu, Watakula, "Tufira kuvimana shiwtatira ashi shasyayi shaguweriti gwanguyoweleri. **20** Vintu vimonga tuvipikaniriti kwa makutu getu viwonikana weri vilaja kwatwenga. Tufira kuvimana vitwatira avi nvina mana gaa." **21** Wantu wa Aseni na wenikaya wamonga wa aku waweriti wankutumiya shipindi shawu shosseri kulisagiya na kupikinira visoweru vyasyayi. **22** Su, Paulu kagolokiti kuulongolu kumdamu kwa Aleopagu, katakula, "Wenikaya wa Aseni! Mona kuwera mwenga, kwa vyoseri, ndo wantu wa dini nentu. **23** Mana panweriti nangupitaaku na aku panola vinyagu vyenu vya kuguwira moniti pahala pa kutambikira pamu palembiti! Kwa Mlungu yakamanika ndiri!" Su, ayu yamjimiria pota kuvimana, ndomweni yanumubwera kwamwenga. **24** Mlungu yakanyawiti pasipanu na vyoseri yaviweraamu, ndo Mtua gwa kumpindi na isi, yomberi kalivaga ndiri mnumba nkulu za kuluwa Mlungu yazinyawiti na wantu. **25** Ama katendiriti ndiri kwa mawoku ga wantu kuwera kafira

shoseri, toziya mweni ndo yakawapanana woseri ukomu, yakawatenda wantu wapumuli na kuwapanana kila shintu. **26** Kulawirana na muntu yumu kanyawiti maisi goseri na kugatenda galikali pasipanu poseri. Kaamuiti na kupanga pamberi nakamu ndii na koshi maisi aga megalikaliki. **27** Katenditi hangu, su maisi aga gapati kumfata, na handa vila kwa kupapasiya papaya, gapati kumfikira. Ata hangu kumbiti, Mlungu kapatali ndiri na kila yumu gwenu. **28** Handa yakatakutuli muntu yumu, 'Mngati mwakuwi yomberi twenga tulikala, twankugenda na twankupumula!' Ndo gambira washaili wenu wamonga ntambu yawatakuliti, 'Twenga twawana wakuwi.' **29** Pawera twenga twawana wa Mlungu, tufiruwa ndiri kumuhola Mlungu gambira zahabu ama mpiya ama ata libuwi lyalisongoliti na wantu kwa kutulwa mng'ereng'etu. **30** Mlungu katenda gambira kawona ndiri vipindi vilii wantu pawaweriti wangalimahala. Kumbiti vinu, kahimiziya wantu woseri kila pahali waleki vidoda vyawatenda. **31** Toziya katula lishaka lyeni hakapatozi pasipanu kwa kutenda galii yagafiriziya Mlungu kwajili ya muntu yumu yakamsyaguliti. Mlungu kawalanguziya woseri shitwatira ashi kwa kumzyukisiya muntu ayu kulawa kwawahowiti!" **32** Pawampikiniriti Paulu kankutakula kuusu vitwatira vya kuzyuka kwa wahowiti, wamonga wawu waguwuti kwa kusekelera, kumbiti wamonga walongiti, "Tufira kupikinira kayi kuusu shitwatira ashi" **33** Hangu, Paulu kawalekiti, kalawiti pamdamu. **34** Kumbiti wantu wawuwa ndiri wagenditi pamuhera na yomberi, wawera wajimira. Muwamu mwawu waweriti Dionisiwu gwa Aleopagu na mdala yumu yawamshema Damari na wamonga wawu.

**18** Pa aga, Paulu kawukiti Aseni, kagenda Korintu. **2** Aku Korintu, kamwoniti Myawudi yumu wamshema Akula, muntu gwa Pontu. Akula pamuhera na Mdala gwakuwi yawamshema Prisila, wawuyiti kulawa Italiya mashaka galaa aga toziya Kayisari Klawudi kaweriti kalagaliriti Wayawudi woseri wawuki Rumi. Paulu kagenditi kuwalola, **3** na toziya womeri waweriti wanyawa wa kusona mahema handa yomberi, Paulu katamiti na womeri katenda lihengu. **4** Kila lishaka lyi kwoyeria katenditi magambiziyu mnumba ya Mlungu pakajeriti kukwega Wayawudi na Wagiriki. **5** Pa Sila na Timotewu kusoka kulawa Makedoniya, Paulu kanjiti kutumiya shipindi shakuwi shoseri kwajili ya kubwera, kawalanguziya Wayawudi handa Yesu ndo Kristu. **6** Pawamkomiti Paulu na kwanja kumwigilanga, yomberi kapunda nguwu zakumi kulongoli kwawu pakalonga, "Pamwagamira ulamaweni, neni nahera likosa lyoseri kulawirana na shitwatira ashi. Na kwanjira vinu hanuwagenderi wantu yawawera ndiri Wayawudi." **7** Su, kalawa panu kagenda kutama ukaya kwa muntu yumu mguwira Mlungu yawamshema Titu Yustu, mweni kaya yakuwi iweriti pakwegera na numba ya Mlungu ilii. **8** Krispu, mkulu gwa numba ya Mlungu ilii, kamjimiriti Mtuwa yomberi pamuhera na walongu wakuwi woseri. Wakorintu wawuwa waupikiniriti ujumbi awu, wajimira na kubatiziwa. **9** Lishaka limu pashiru, Mtuwa kamgambiriti Paulu mmaonu, "Nagutira, gwendereyi kubwera pota kuwuya kumbeli, **10** Mana neni napunu pamwera nagwenga. Kwa hera mundu yakajera kukutenda toziya panu palushi pana wantu wavua wauwega waneni." **11** Su, Paulu

katamiti aku pakafunda shisoweru sha Mlungu pakati pawu kwa shipindi sha shinja shimu na nusu. **12** Kumbiti shipindi Galiu pakaweriti mkulu gwa mkowa gwa Akaya, Wayawudi wambatiti Paulu kwa pamwera na kumjega kumahakama. **13** Watakula, "Tumsitaki muntu ayu toziya ya kuwasongizya wantu wamjimiru Mlungu kwa ntambu yawasingana na malagaliru." **14** Pamberi hera Paulu kenyanji kutakula, Galiu kawagambiriti Wayawudi, "Mpikinireni mwenga Wayawudi! Handa nakaka shitwatira ashi meshiwi likosa ama ukondola neni menweri kala kuwapikinira. **15** Kumbiti handa lishawuli lyi ukakatala kuusu visoweru na matawu na malagaliru genu, mwamuwi maweni. Neni nfira ndiri kuwera mtoza gwa vitwatira avi!" **16** Su, kawawinga kulawa kumahakama. **17** Na womberi woseri wambata Sosteni mweni kaweriti mlongoziya gwa numba ya Mlungu, womeri wamkoma palaa palii palongoru pa shizyungu. Kumbiti Galiu kalishera ndiri shitwatira ashi ata padidini. **18** Paulu kendereyiti kulikala aku Korintu kwa mashaka gatangala. Shakapanu kawagambiriti kwhahere, kakwena mtumbwi kagenda Siriya pakawera na Prisila na Akula. Aku Kenkireya, kamogiti viri zakuwi toziya ya kulapa kwakalilipi. **19** Wagenditi Efesu na panu Paulu kawalekiti Prisikila na Akula, pakagenda mnumba ya Mlungu, kankulitakuiyana na Wayawudi. **20** Wamluuti katami nawomberi shipindi shitali nentu, kumbiti kafiriti ndiri. **21** Su pakaweriti kankuwuka, katakuliti, "Mlungu pakafira hanizi kwamwenga kayi." Kawuka Efesu kwa meli. **22** Yomberi pakasokiti mlushi lwa Kaisariya, yomberi kagenditi Yerusalemu kushilamusya shipinga sha wantu yawamjimiru Yesu, shakapanu kagenditi Antiokiya. **23** Katama aku katepu hera, shakapanu kendereyiti na mwanja kwa kuitipira seemu za Firigiya na Galatiya kankuwatula moyu wafundwa woseri. **24** Myawudi yumu yawamshema Apolu, mwiwuka gwa Alekizandiriya, kiziti Efesu. Kaweriti muntu kana luhala lwa kuyowera na yakawera na marifa makulu ga Malembu Mananagala. **25** Kaweriti kafundwa kuusu njira aiyi ya Mtuwa na pakawera motumotu, kabweriti na kufunda kwa unakaka showeru sha Yesu tembera kaweriti kapata ubatizu wa Yohani hera. **26** Prisila na Akula pawampikiniriti kankuyowera kwa ugangamala mnumba ya Mlungu, wamtoliti kwawu wamfunda njira aiyi ya Mlungu kwa unakaka nentu. **27** Apolu pakaamuiti kugenda Akaya, walongu walii wampananiti moyu kwa kuwalembera wafundwa kulii Akaya wamyangi. Pakiziti aku, kaweziti kwa utanga wa manemu ga Mlungu, kuwatangitira nentu walongu walii wawapatiti kuwera wajimira, **28** Toziya kendereyiti kuwakanka Wayawudi paweru pakawalanguziya kwa visoweru vya Malembu Mananagala kuwera Yesu ndo Kristu.

**19** Shipindi Apolu pakaweriti Korintu, Paulu kagenditi mwanja seemu za bala, kaziti Efesu kweni kawoniti wafundwa wamu. **2** Kakosii, "hashi, pampatiti kuwera wajimira myangiti Rohu. Mnanagala?" Nawomberi wamwankula, "Ndala! Hatweni pikanira handa kwana Rohu Mnanagala." **3** Nayomberi katakula, "Vinu mpaititi ubatizu wa ntambu gaa?" Wamwankula, "ubatizu wa Yohani." **4** Nayomberi Paulu katakula, "ubatizu wa Yohani uweriti wa kulanguziya handa wantu waleka vidoda. Yohani kawagambiriti wantu wamjimiru ulii yomberi yakaweriti kakwiza pa yomberi, yaani Yesu." **5** Pa kupikinira aga, wabatiziti kwa

litawu lya Mtua Yesu. 6 Su, Paulu kawatulira mawoku, na Rohu Mnanagala kawasulukira. Wanja kutakula likabila iuhenga na kubwera ujumbi wa Mlungu. 7 Woseri waweriti wantu lilongu na wawili. 8 Kwa shipindi sha myezi mitatu Paulu kaweriti kankugenda munumba za Mlungu, kawera na matakuliranu ga kukwegizya nentu kuusu ulafalumi wa Mlungu. 9 Kumbiti wamonga waweriti wakakatala, walema kujimira, wanja kuyowera vidoda kuusu njira ayi ya Mtua mulijojiniku lya wantu. Panu Paulu kaulekiti uganja nawomberi, kawatola pambwega wafundwa wakuwi walii, kaweriti kankuyowera nawomberi kila lishaka panumba ya masomu ga Tiranu. 10 Kendereyiti kutenda hangu kwa shipindi sha vinja viwili ata wanalushti woseri wa Asiya, Wayawudi na wantu wa maisi gamonga, waweza kupikinira shisoweru sha Mtua. 11 Mlungu katenditl mauzauza ga kulikangasha kwa mawoku ga Paulu. 12 Wantu waweriti wankutola shitambala na ngwu zimonga zya lihengu zyen Paulu kaweriti kankuvala, wazijegiti kwa walwelii, nawomberi waponiziwa malweri gawu na walii waweriti na washamshera wadoda walawa. 13 Wayawudi wamu yawawusya wamshera wadoda. Wagenditi mwanja aku na aku wankujera kulitumiyi litawu lya Mtua Yesu mweni Paulu kankumbwera. 14 Wana saba wa Sikewa na Mtambika Mkulu wa Shiyawudi, woseri watenditi hangu. 15 Kumbiti shamshera kadoda kawankula, "Nummana Yesu, nummana viraa Paulu, kumbiti mwenga mwa gaa?" 16 Shakapanu muntu ulii yakalendemeriti kawakopokera woseri kwa likakala, kawakanka likakala. Na wana awa wa Skewa watuga kulawa mnumba mlili pawawera shivula na kuwera na vironda. 17 Kila muntu Efesu aku, Myawudi na muntu yakawera ndiri Myawudi, kapikaniriti kuusu shitwatira ashi. Woseri waweriti na lyoga, walikwisa litawu lya Mtua Yesu. 18 Wawumini watangala walawiriti wajimira paweru vitwatira avi vyawaweriti watenda. 19 Wamonga waweriti wankutenda vitwatira nya uhawi shipindi shipititi, wajojiniriti vintola vyawu, wavinlunguzyia paulongolu pa woseri. Wakisiyiti galama ya vintola avi, wawona ifikira vipandi nya shuma malongu mhanu elufu. 20 Toziya ayi, shisoweru sha Mtua shendereya kweneya na shiweri na likakala nentu. 21 Pa vitwatira avi, Paulu kaamuiti kugenda Yerusalem kwa kupidila Makedoniya na Akaya katakuliti, "Pa kusoka aku, infiruwa kuiwona Rumi viraa." 22 Avi, kawatumiti wawili wa ntumintumi wakuwi, Timotewu na Erastu walonguleri genda Makedoniya, yomberi kalikaliti kwa katepu aku Asiya. 23 Shipindi ashi ndo paillawiriti ndewu nkulu aku Efesu toziya ya njira ayi ya Mtua. 24 Kuweriti na munyawa shuma yumu wamshema Demetiriu, yomberi kaweriti na lihengu lya kunyawa vinyagu nya numba ya mlungu gwa shidala yawamshema Aritemi. Lihengu ali liwayupiti wanyawa wakuwi mota ngulu. 25 Demetiriu kawajoiniriti pamwera watenda lihengu awa pamwera na wamonga wawaweriti na lihengu handa ali, kawagambira, "Wanalushi, muvimanu handa shipatu shangu shilawirana na biyashala ayi. 26 Vinu, muweza kupikinira na kuliwonera maweni vitwatira avi Paulu kankuvitenda, panu Efesu hera ndiri, ira viraa koseri Muasiya. Yomberi kawashawishi na kuwagalambula wantu wajumiri handa wamilungu walii yawanyawitwi na wantu milungu ndiri ata shididini. 27 Su iwezekana kuwera biyashara yetu iweri na litawu lidoda. Hangu

hera ndiri, kumbiti shitwatira ashi shiweza kuitenda numba ya mlungu Aritemi iweri shintu ndiri sha mana. Shakapanu nzymi zakuwi ayu Asiya na pasipanu poseri ntambu yawamguwira, Hayiperi." 28 Pawapikiniriti aga, waweriti na maya, wayanja kubotanga umatu, "Mkulu ndo Aritemi gwa Efesu!" 29 Kaya yoseri imema fuji. Wawavamiya Gayu na Alisitariku, wenikaya wa Makedoniya, weni waweriti wanamwanja wayaguwi Paulu, watuga nawomberi mpaka kumdamu gwa madingu. 30 Paulu mweni kafiriti kushigendera shipinga sha wantu awa, kumbiti waumini walii wamleweleri. 31 Wakulu wa sirikali wamonga wa aki kumko wa Asiya, wawaweriti maganja wakuwi, wamjegiriti Paulu ujumbi wankumluwa nakalitila muatali kwa kugenda kweni kumdamu gwa madingu. 32 Shipindi shilii, wantu wamu waweriti pawabota hangu na wamonga vilii. Wantu wawuwa wavimanit ndiri iwera ashi wawera aku. 33 Toziya Wayawudi wamtenda Alekizanda kalawiri kulongolu, wamu wa wantu mushipinga shilii walisheriti kuwera ndo mweni. Su, Alekizanda kawapungiriti wantu kwa liwoku pakafira kujitete ya paulongolu pa shipinga sha wantu walii. 34 Kumbiti pawavimanit weri yomberi ndo Myawudi, woseri kwa liziu limu washowangana, "Mkulu ndo Aritemi gwa Efesu!" Wendereya kushowangana showangana hangu kwa shipindi sha masaa mwili. 35 Upeleru kalani gwa lushi kafawuliti kuwanyamaziya, kawagambira, "Wanalushi wa Efesu, kila mutu kavimana handa kaya ayi ya Efesu ndo mlolera gwa numba ya mlungu gwa shidala Aritemi na mlolera gwa shinyagu shilii shashiguwiti kulawa kumpindi. 36 Kwahera yakawenza kulema shitwatira ashi. Hangu su, munyamali, namtenda shoseri pota hepera. 37 Muwashema wantu awa panu tembera wayigilanga ndiri numba ya mlungu ama kumwigilanga mlungu gwetu gwa shidala. 38 Handa, Demetiriu na watenda lihengu wayaguwi wawera na misitaka gawu kuusu wantu awa, pana mahakama na wakulu wa mikoni, waweza kusitakiana aku. 39 Handa pamuwera na visoweru vyamonga, vyavivagaziya, muvijegi pashiyotera motu yapafiruwa. 40 Toziya tuweza kusitakiwa kwa kujega ndewu kulawirana na vituku nya lelu. Ndewu ayi kwahera toziya ya nakaka na metusindi kulaviya toziya za nyanyi za ndewu ayi." 41 Pakatakuliti aga, kakumaliriti kuliwona.

**20** Payiperit ndewu illi Paulu kawashemiti pamwera waumini walii, kawagambira visoweru nya kawayupa moyu. Shakapanu kawagambira khahere, kagenda Makedoniya. 2 Kapitiriti Seemu zya isi zili kankuwayupa wantu moyu kwa visoweru vitangala. Shakapanu kasokiti Akaya. 3 Kweni katamiti kwa myezi mitatu. Pakaweriti kankulitanda kugenda Siriya, kayambuliti handa Wayawudi waweriti wankumtendera mpangu mdoda, hangu kaamuiti kuwuya kwa kupidila Makedoniya 4 Sopata, mwana gwa Piru, kulawa Beroya, wagenditi pamwera nayomberi, viraa Alisitariku na Sekundi kulawa Tesaloniki, Gayu kulawa Deribi, Timotewu, Tukku na Tirofimbu, kulawa mkowa gwa Asiya, na Timotewu. 5 Awa watulonguliti na kutuhepera Trowa kulii. 6 Tukweniti meli kulawa Filipi payipititi sikukuwi ya Mabumunda gankali kulekera simika, na pa mashaka mhanu shakapanu tuliwoniti pamwera Trowa kulii. Aku tulikaliti kwa shipindi sha lijuma limu. 7 Jumamosi pashimii tuliwoniti tumegi libumunda. Toziya Paulu kafiriti kuwuka shirawu yakuwi, kawabweliriti wantu na kwendeleya kuyowera nawomberi mpaka

pashiru pa lagonu. 8 Vikoloboyi vivuwa viweriti viyaka mmapindini mushindambi Mshumba pawaweriti wankuliwona. 9 Mndemba yamu litawu lyakuvi Eutuku kaweriti kalivaga palidilisha shipindi Paulu pakaweriti kankwendereya kubwera, Eutuku kanjiti kusizira shididini shididini mpaka mbota zimpata, kapatuka pasi kulawa mgolofya ya tatu. Wamlopoziya kahowiti kala. 10 Kumbiti Paulu kasulukiti pasi, kasuntamala, kamkisikira na kulonga "Namwina lyoga mana kwana ukomu wankali mngati mwakuvi." 11 Shakapanu kakwena kayi mligolofya, kalimega libumunda, kaliya. Kendeleyiti kubwera kwa shipindi shiwsa mpaka mandawira putiputi, shakapanu kawuka. 12 Wantu walii wamtoliti mndemba ulii ukaya pakiwa mkomu nakamu. Wapata shinyamaliru shikulu. 13 Twenga tukweniti meli tulonguliriti kugenda Asu kweni twangamtoliti Paulu. Katugambiriti tutendi ntambu ayi, mana kafiriti kwiza aku kwa kuitirisa isi iyuma. 14 Shipindi pakatuwoniti Asu kului, tumkweniyya mmeli, tugenda Mitulen. 15 Kulawa aku tugenditi tusoka kiu shirawi yakuvi. Lishaka lya pili, tusulusiyiti nanga Samu na shirawi yakuvi tusokiti Miletu. 16 Paulu kaweriti kafira kwendeleya na mwanja kwa meli pota kuwuyira Efesu su nakakawalira nantu aku Asiya. Kaweriti na kanongola ya kusoka Yerusalem kwa sikukuvi ya Pentekosti handa iwezikana. 17 Kulawa Miletu Paulu katumiti ujumbi Efesu, kwa wazewi wa shipinga sha yawamjimira Yesu waliwoni nayomberi. 18 Pawawuyiti kwakuvi, kawagambiriti, "Muvimana ntambu yandamiti na mwenga pashiru poseri kwanjira mulishaka liliya kwanja pansokiti Asiya. 19 Muvimana ntambu yanumtenderiti Mtua kwa unanaga woseri, kwa masozi na maholu gambatiti kulawirana na mipangu ya ufyangu ya Wayawudi. 20 Muvimana handa hapeni nzindi ata shididini kuwabwelera paweru na mkaya mwamwennga na kuwafundeni shoseri shakuwatangitileni. 21 Nuwaberizya mwawoseri Wayawudi, vira na wantu yawawera ndiri Wayawudi wamgalambukiri Mlungu na kuwera na njimiru mu Mtua gwetu Yesu. 22 Na vinu, mumpikinireni? Neni, payiweru nankumjimira Rohu, nunkugenda Yerusalem pota kuvimana yagafira kumpataku. 23 Shanushimana hera ndo handa Rohu Mnanagala kankunanguziya pakati pa kila lushi handa shifungu na ntabiku ndo vyanguhepera. 24 Kumbiti, nankuukwisa ukomu wangu kuwera shintu nantu kwaneni mladi hera malili untumintumi wangu na lihengi liliyakanupiti Mtua Yesu ntilendi, yani nankuziyi Shisoweru Shiwigira sha manemu ga Mlungu. 25 "Mbita muwamu mweni woseri pabwera ufalumi wa Mlungu. Na vinu, nuvimana kwahera ata yamu gwenu hakamoni kayi. 26 Hangu, lero ayi nankualanguziya nakamu handa payilawira kahowa yamu gwenu, neni nahera lawama yoseri. 27 Toziya hapeni nzindi ata padidini kuwabwelerani nfiru yoseri ya Mlungu. 28 Mulikali weri maweni, mshiloleri shipinga shili sheni Rohu Mnanagala kawatula mwenga muweri walelwawakuvi. Mushiloli shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, Mlungu yakashihereriti kwa mwazi gwa mwana gwakuvi. 29 Nuvimana handa pambuka kala neni wamaminyi wakalipa hawawingilirani, na hapeni waweri na lusungu kwa shipinga ashi. 30 Ata kulawa muwamu mweni hawalawili wantu weni hantakuli vitwatira nya kupyota su kuwahowizya wantu na kuwatenda wawafati wosheri hera. 31 Hangu muweri masu pamliholi handa kwa shipindi sha vinja vitatu, pashiru na

paliwala ndoka ndiri kumubera kila yamu gwenu kwa masozi. 32 "Vinu nankuwatula mumawoku ga Mlungu, kwa shisoweru sha manemu gakuvi, ndosheni shiweza kuwanyawa mwenga na kuwapanana uhala pamuhera nawomberi woseri yawapungitwi. 33 Neni nfirandiri ata mala yimu shuma, wala zaabu, wala nguwa za muntu yoseri. 34 Muvimana maweni handa ntenda lihengi kwa mawoku gangu namweni su mbati shakuwatanga na sha namweni. 35 Namweri nankuwayupani mashaka goseri mfanu handa kwa kutenda lihengu shiasi ashi tufiruwa kuwatanga walii wahera likakala patulihola visoweru nya Mtua Yesu mweni, 'Mbaka nantu kulavia kuliku kuyanga.'" 36 Pa katakuliti kala aga, Paulu kasuntamaliti pamuhera nawomberi woseri, kamluwa Mlungu. 37 Woseri waweriti wankulira, na kumgambira Paulu kwahere kwa kumkisikira na kumunonera. 38 Shawaweriti na maholu nashu nantu shiweriti showeru shakashitakuliti handa hapeni wamoni kayi. Su, wampeleka mpaka kumeli.

**21** Patumaliliti kumgambira kwaheri, tukweniti meli tugenda mpaka kosi. Shirawi yakuvi tusokiti Rodi, na kulawa aku tugenditi patara. 2 Aku, tuwoniti meli yaiweriti yankugenda Foiniki, hangu tukweniti, tugenda mwanja. 3 Patusokiti kala pahala peni tuweziti kuwona kupiru, tupitiriti uwega wakuvi wa kushana tugenda Siriya. Tupumiliriti mulushi lwa Tiru peni meli illi iweriti wankusulusiya visanka vyakuvi. 4 Tuwoniti waumini wamu aku, na tulivaga pamwera nawomberi kwa lijuma limu. Kwa likakala lya Rohu, wamgambira Paulu kotukugenda Yerusalem. 5 Kumbiti shipindi shetu pashiperiti tuwukuti woseri pamuhera na wadala na wana wawu watupelekiti mpaka kunja ya lushi. Patusokiti kumbwani, twawoseri tusundamaliti na tumluwa Mlungu. 6 Shakapanu patulongiti kwaheri, twenga tukwena meli, nawomberi wawuya ukaya kwawu. 7 Twenga twendereyiti na mwanja gwetu kulawa Tiru tusoka Tolemaisi kweni tuwalamsiya wawumini, tulikaliti nawomberi lishaka limu. 8 Shirawi yakuvi tuwukuti na tusoka Kaisariya. Aku tulikaliti ukaya kwa Mwinjilisti Filipi yomberi kaweriti yamu gwa walii saba wawasyaguliti kutanga Yerusalem kului. 9 Kaweriti na wahinga wamsheshi weni waweriti na shipaji sha kutakulira ujumbi wa Mlungu. 10 Pawalikaliti aku mashaka ng'o, mbuyi yamu wamshema Agabu kiziti kulawa Yudeya. 11 Katuyiziriti, katola Mkanda gwa Paulu, kalitawa mumawoku na mumagulu Kalonga, "Rohu Mnanagala katakula hangu, 'Wayawudi Yerusalem wamtawi ntambu ayi muntu kana mkanda agu na wantu wa maisi wamkamli.'" 12 Patupikiniriti aga, twenga na wantu wamonga walii wawaweriti panu tumluwiti Paulu kotukugenda Yerusalem. 13 Kumbiti Paulu kankuliti, "Mfira kutenda shishi? Mfira kugumega moyu gwangu kwa masozi? Neni nwera kala hera ndiri kutatilwa mnumba kulii Yerusalem, ila ata kuhowa kwajili ya Mtua Yesu." 14 Patusinditi kumuzyangazyanga tunyamala, tulonga hera, "Shakafira Mtua shitedeki!" 15 Pawatamiti palii kwa katepu, tuyopiti visanka yetu, twendereyiti na mwanja kugenda Yerusalem. 16 Wamu wa wafundwa walii wa Kaisariya wagenditi pamuhera natwenga, watujega ukaya kwa Mnasoni yomberi tuweriti twankugenda kulikala nayomberi kwa katepu. Mnasoni kaweriti mwenikaya gwa kupiru na kaweriti muwumini gwa mashaka gavuwa. 17 Patuyingiriti Yerusalem, walongu wawumini watuyangiti weri nantu. 18 Shirawi yakuvi

Paulu kagenditi pamwera natwenga kumlamusiya Yakobu, na wazewi na shipinga sha wantu wawajimira Yesu Kristu waweriti viraa. 19 Pawamlamsiyti kala, Paulu kawayupiti shisoweru kamili kuusu goseri Mlungu gakaweriti kagatenda pakati pa wantu wa maisi kwa njira ya lihengu lyakuwi. 20 Papapikinirita aga, wamkwisa Mlungu. Shakapanu kamgambira Paulu, "Mlongu, guweza kuwona handa kwana Wayawudi maelufu weni vinu wawera wajimira na woseri awa wagatenda weri malagaliru. 21 Wapata visoweru vyakuwi handa guweriti gwanguwfunda Wayawudi yawalikala muwamu mwa wantu wa maisi gamonga nawagashera ndiri malagaliru ga Musa, kotukuwayigizya jandu wananguta wawu na kotukuzifata mila za Wayawudi. 22 Nakaka wapapikinira handa kasoka kala panu. Tutendi hashi, shakapanu? 23 Su, gutendi handa ntambu yatukugambiziyyi. Twa panu wantu msheshi weni watula nazili. 24 Gwingiri pamuhera na womberi, gulipungi pamuhera na womberi na gulipi na shyasi shashiwisika kwa womberi shakapanu wamogi viri zazu. Su kila muntu hakavimani kuwera visoweru vyoseri vilii vyawagambiriti kuusu gwenga vyahera mana, kumbiti gwenga gumweni gwendereya weri na kugajimira malagaliru ga Musa. 25 Kuusu wantu walii wa maisi gamonga wantu yawamjimira Yesu, tuwajegera kala luhamba twankuwagambira vitwatira vyatuamuwiti, waleki kuliya shoseri shawatambikiriti kwa milungu, nawalanda mwazi ama nawaliya vinofu nya shigongolu yawaminduwitwi na waleki uhumba." 26 Su lishaka lyalifatiti Paulu kawatoliti wantu walii na kalipunga pamuhera nawu. Shakapanu kingira Mnumba nkulu ya Mlungu, pakabwera visoweru vya upeleru wa mashaka ga kulipunga na tambiku meitendwi kwa kila muntu. 27 Shipindi mashaka saba aga pagiziti kupera, Wayawudi waweriti walawa pamkoja gwa Asiya wamwoniti Paulu Mnumba nkulu ya kumluwa Mlungu. Su, wasonguziya maya mushipinga shoseri sha wantu, wamkamula Paulu. 28 "Wanaisi wa Israeli, wabotanga Mtutangi! Ayu ndomweni ulii muntu yakawafunditi wantu kila pahala shiwtatira shawashilema wantu wa Israeli, yagalema Malagaliru ga Musa na pahala panu pananagala. Ata vinu kawayingiziya wantu wa maisi gamonga Mnumba nkulu ya Mlungu na kapatula uhumba pahala panu pananagala." 29 Toziya ya kutakula hangu ndo kuwera waweriti wamwona Tirofimu, mwenikaya gwa Efesu, kaweriti pamuhera na Paulu mlushi, womberi walisherit kuwera Paulu kaweriti kamwingiziya Mnumba nkulu ya Mlungu. 30 Lushi loseri Iwingira ndewu, wantu wizakulwa wega zoseri, wamlavyiiti Paulu kunja Kunumba nkulu ya Mlungu, na palaa panu milyangu itatwa ya Numba nkulu ya Mlungu. 31 Waweriti kala kumlagi kumbiti visoweru vimwizira mkulu gwa wanjagila wa shiroma kuwera Yerusalem yoseri iweriti imema ndewu. 32 Kamu kamu mkulu gwa njagira kawatola wanjagila na mkulu gwa wanjagila, kashigendera shipinga sha wantu. Nawomberi pawamwoniti mkulu gwa njagira na wanjagila, waleka kumkoma Paulu. 33 Mkulu gwa jeshi kamgenderiti Paulu, kambata na kuamuwa wamtawi minyololo mushimba. Shakapanu kawakositi, "Ndo muntu gaa ayu, na katenda shishi?" 34 Wamonga mshipinga sha wantu shili waweriti wankubwera shintu ashi na wamonga shintu shili. Toziya ya ndewu ayi. Mkulu gwa wanjagila kapofola kulimana shawuli kamili. Hangu, kaamuwiti wantu wakuwi wamjegi Paulu kuliboma. 35 Paulu pakasokiti

palukweneru, wanjagila wampapiti toziya ya ndewu ya wantu.

36 Toziya wantu mushipinga shikulu wamfatiti pawabotanga, "gumlagiri patali!" 37 Pawaweriti wankumwingiziya muboma, Paulu kamluwiti mkulu gwa wajengeni kalonga, "Weza kutakula shintu?" Mkulu gwa njagira ulii kamwankula, "Hashi, gushimana shigiriki?" 38 "Kwani gwenga ndo ulii Mmisri ulii mashana hera kayanjishiti ungondu na kawalonguziya majahili elufu msheshi mpaka kushiwala?" 39 Paulu kankula, "Neni ndo Myawudi, mwiwuka gwa Tarisu pa Kilikiye, neni ndo mwiwuka gwa lushi lwalumanikana. Shondi nukuluwa, gunkezyi ntakuli na wantu." 40 Mkulu ulii gwa wanjagila kamjimira. Hangu Paulu kagolokiti panani pa lukweneru, kawapungira mawoku wantu walii, na pawalikaliti jiii, kanja kuyowera nawomberi kwa Shiebraniya.

22 "Mwawalongu wangu na ashina tati, mpikinira vinu panalitakulura paulongolu penu!" 2 Pawapikiniriti pakayowera nawomberi kwa Shiebraniya wongera kutama jii kuliku shipindi shipititi na Paweru kendereya kulonga. 3 "Neni ndo Myawudi, mwiwuka gwa Tarisu Mukilikiye. Kumbiti neleriti palaa panu palushi lya Yerusalem pasi ya ukufunzi Gamalieli. Mfunditwi kufata kwa ugangamala malagaliru ga wazewi wetu. Nuliravyiiti kwa moyu goseri kwa Mlungu kuwera mwenga ntambu ya muwera leru. 4 Nuwatesii ata kuwalaga wantu walii wawafatiti njira ayi. Nuwakamlii wapalu kwa wadala na kuwatatira mshibetubetu. 5 Mtambika Mkulu na shipinga shoseri sha wazewi waweza kushilanguziya shiwtatira ashi. Kulawa kwawu mwankiti luhamba yawalementi walongu walii Wayawudi yawaweriti aku Dameski. Ng'enditi Dameski su nuwakamuli wantu awa na kuwajega watatirwa mpaka Yerusalem su wapananwi azabu. 6 "Su, panweriti mnjira pakwegera kuyingira Dameski, ipata saa sita paliwala, uweru ukulu ulawa kumpindi ulawira vumu uwalira wega zoseri. 7 Panu nguwiti pasi, mbikanira liziwu ling'ambira, 'Sauli, Sauli! Kwa shishi gundesa?' 8 Neni ngositi, 'Gani gwenga, Mtuwa?' Nayomberi kang'ambira. 'Neni na Yesu gwa Nazareti ndo yomberi yagunteza.' 9 Wayangu walii wawoniti uweru ulii kumbiti wapapikinira ndiri liziwu lya ulii yakayoweriti naneni. 10 Ngositi, 'Ndendi shishi Mtuwa?' Na Mtuwa kanangula, 'Gugoloki, gugendi Dameski na aku hawakugambiri vyoseri vyenyi Mlungu wakupangira kutenda.' 11 Kulawirana na uweru ukalipa mwezandiri kuwona na hangu iwabidi wayangu walii kunongoziya kwa kung'ola liwoku mpaka nsoka Dameski 12 "Aku kuweriti na muntu yamu yawamshema Ananiya, muntu mguwira Mlungu, mweni kujimira malagaliru getu na yawamupanana ligoya nentu kulongolu kwa Wayawudi yawaweriti walikala Dameski. 13 Yomberi kiziti kunola, kagoloka pakwegera naneni, kalonga, 'Mlongu Sauli! Guwon'i kayi.' Palaa palii kawona kayi, numulola. 14 Shakapanu Ananiya Kalonga, 'Mlungu gwa wambuyi wetu kakusyagula gwenga gupati kuvimana mafiliru gakuwi na kumlola ntumintumi gwakuwi muheri na kumpikinira mweni pakayowera. 15 Kwa mana hauweri upitawu kwa wantu woseri pawawagambira galii gwagagawoniti na kugapikanira. 16 Vinu su, ga shishi kushelewa nentu? Gugoloki, gubatizwi na kuwusilirua vidota vyakuwa kula wa litawu lyakuwi.' 17 "Su, muiyiti Yerusalem na panweriti nankumuwa Mlungu munumba nkulu moniti mawonu. 18 Numwoniti Mtuwa pakang'ambira, 'Guwuki Yerusalem

kanongola kwa mana wantu wa panu hapeni wawujimiri upitawu waku kuusu nenii.' **19** 'Mtuwa' nenii numwankula, 'wavimana pota kufita handa nenii ndo ulii yakaweriti kankupitapita munumba za Mlungu na kuwabata na kuwakoma walii yawaveriti wankujimira. **20** Na handa shipindi pitawu gwaku Stefanu pawamlagiti, namwenii nenii nweriti palii panjimilianiti na shiwtatira ashii na kugalolera makoti ga walii yawaveriti wankumlaga.' **21** Mtua kanga'ambira, 'Gugendi, nukutumi patali kwa isi za Wayawudi ndiri.'" **22** Mpaka panu, wantu walii waweriti wankumpikinira, kumbiti pandakuliti visoweru avi, wayanjiti kutakula kwa liziwu likulu, "Guwusiyi Pasi panu muntu gwa ntambu ayi kataki ndiri kulikala." **23** Wandereiti kubwerabwera aku na wankutikinyia makoti gawu na kusulusiya lidiku kumpindi. **24** Mkulu gwa majangira kawagambiriti wantu wakuwi wamjegi Paulu mnunba ya liboma, kawagambira wawasyatangi mboku su wapati kuvimana shanzu sha Wayawudi kumtendera umatu. **25** Kumbiti pawaveriti wankumtawa su wasyatangwi mboku, Paulu kamkosiyiti mkulu gwa majagira yumu yakagolokiti panu, "Hashi, ndo yapafiruwa kwamwenga kumsyatanga mboku mwanalushi gwa Rumi pambeli hakenitozi?" **26** Mkulu gwa njagira ulii pakapikaniriti aga, kamyupiti shisoweru mkulu gwa njagira kalonga, "Gufira gutendi shishi? Muntu ayu ndo mwanalushi gwa Rumi!" **27** Mkulu gwa njagira kamgendiriti Paulu kamgambira, "Gung'ambiri, hashi gwenga ndo mwanalushi gwa Rumi?" Paulu kamwankula "nyina," **28** Mkulu gwa njagira kalonga, "Naneni nwera mwanalushi gwa Rumi kwa kulinira shiyasi shikulu." Paulu kalonga, "Kumbiti nenii na mwanalushi gwa Rumi kwa kwiwuka." **29** Wantu walii weni waweriti kala kumlolera Paulu wawukiti saa iraa ilii. Ata mkulu gwa njagira ulii katiriti pakavimaniti handa Paulu ndo mwanalushi gwa Rumi na handa kaweriti kamtawalira kala minyololu. **30** Shirawu yakuwi, mkulu gwa njagira kafiriti kuvimana masitaka geni Wayawudi waweriti wamsitaki Paulu. Hangu, kamyopoliti Paulu minyololu, kaamuwa watambika wakulu, na shizyungu shoseri waliwoni. Shakapanu kamjegiti Paulu, kamgolosiya paulongolu pa shizyungu.

**23** Paulu kawalola ndii wanashizyungu walii, shakapanu kanja kutakula, "Mwalongu wangu, mpaka lero nweriti nankulikala na nfiru iherepa paulongolu pa Mlungu." **2** Panu Mtambika Mkulu Ananiya kawahimiziyia walii yawaveriti wagoloka pakwegera na Paulu wamwakuli mumlomu. **3** Su, Paulu kamgambira, "Mlungu mwensi hakakuwakuli mbalawandi gwenga handa shibambahila shawapakaziit shokaa! Guwera hashi, kulikala panu su guntozi shikamagaliru naaku gumweni gwenga gugamega malagaliru kwa kuhimiziyia wang'omi!" **4** Wantu wawaveriti wagoloka palii wamgambira Paulu, "Gumwigira mtambika mkulu gwa numba ya Mlungu!" **5** Paulu kankula, "Walonga wangu, nuvimana ndiri handa yomberi ndo Mtambika Mkulu. Mana Malembu mananagala galonga, 'Nagumtakulira vidoda mkolamlima gwa wantu waku.'" **6** Shipindi ashi Paulu kalimaniti kala handa seemu yimu ya wanashizyungu walii iweriti ndo Masadukayu na yimonga Mafalisayu. Su, katakula kwa liziwu likulu paulongolu pa shizyungu, "Walonga wangu, neni ndo Mafalisayu, mwana gwa Mafarisayu. Neni wanjega kushizyungu toziya nulitumbira handa wahowiti hawazyuki." **7** Pakatakuliti kala aga, ndewu

ikalipa ilawiriti pakati pa Mafalisayu na Masadukayu na shipinga shipalanganika. **8** Shanziru sheni Shiweriti ashi, Masadukayu wakolera handa wahowiti wazyuki ndiri, kwahera wantumintumi wa kumpindi, na rohu zyenii kwahera. Kumbiti Mafalisayu wajimira goseri aga matatu. **9** Umatu uyongerekiti na wamonga wa wafunda wa Malagaliru ga shipinga sha Mafalisayu wagolokiti na kulavia malalamiku gawu kwa likakala, "Hatweniwoni shoseri shilii shikondola pakati pa muntu ayu, pamonga iwera handa rohu ama ntumintumi gwa kumpindi kuyowera na yomberi." **10** Ndewu iweriti nkulu ata mkulu gwa wanjagila katira handa Paulu mewampapulangi vipandivipandi. Hangu, kawahimiziyi wanjagila wakuwi kwingira pakati paa shipinga shilii, wamlaviyti Paulu na kumwuziya mngati mliboma. **11** Pashiru pafatiti, Mtua kagolokiti pakwegera na Paulu, kamgambira, "Guliyupi moyu! Gumbitawulira panu Yerusalem, hagutendi ntambu irayi ayi mlushi lwa Rumi." **12** Pawushii, Wayawudi watenditi waliwoni kwa bada. Waliyupa shiapu, "Hapeni tuliyi wala kulanda mpaka patuweri kala tumlagi Paulu." **13** Wantu nentu ya malongu msheshi ndo yamatenditi mpangu gwa kutenda hangu. **14** Su wagenditi kwa Mtambika Mkulu na wazewi, walonga, "Twenga tulilapira handa hapeni tuliyi shoseri kwa milomu yetu mpaka patumlaga Paulu. **15** Vinu su, mwenga pamwera na shizyungu guwatumi wajumbi kwa mkulu gwa majengeni su wamjegi Paulu kwamwenga pamlipayira handa mfira kuwayupa shisoweru shiherepa nentu kuusu yomberi. Tuweriti ndiri kala kumlaga ata pamberi pa kusoka panu." **16** Kumbiti mwana gwa mlongu gwakuwi Paulu kapikiniriti kuusu mpangu agu, hangu kagenda mngati mwa boma kamgambira Paulu kuusu mpangu agu. **17** Panu Paulu kamshema yumu gwa wanjagila, kamgambira, "Gumtolu mndemba ayu kwa mkulu gwa wanjagila, kwana shintu sha kukugambira." **18** Mnijagira kamtolta mndemba ayu, kumlonguziya mpaka kwa mkulu gwa wanjagila, kalonga, "Mtatalwa ulii Paulu kanshema kanduwa numjegi mntemba ayu kwaku toziya kana shiwtatira sha kukugambira." **19** Mkulu gwa wanjagila kamkoliti liwoku mndemba ayu kamjega pahala pagweka, kamkosiyi, "Gwana shishi sha kung'ambira?" **20** Yemberi kalonga, "Wayawudi waligambiranu wakulawi numjegi Paulu Pashizyungu wankulipayira handa shizyungu shifira kupata visoweru avi kamili nentu kuusu yomberi. **21** Kumbiti gwenga nagujimira, toziya wantu wawuwa nentu ya malongu msheshi walitanda kala kumkamula, walitatira weni mushirapu kuwera hapeni walii ama kulanda mpaka wamlagi huti Paulu. Vinu wakala pawahepera lagilu lyaku" **22** Mkulu gwa wanjagila kalonga, gugendi zaku kotukumgambira muntu yoseri handa gunjegera visoweru avi. **23** Su, mkulu gwa jeshi kawashemiti wanjagila wawili kawagambira, "Muwatandi kala wanjagila miya mbili, wakwena falasi malongu saba na wanjagila miya mbili yawawera na migoha, wagendi Kaisariya, muweri kala kuwuka pamberi pa saa tatu pashiru. **24** Mtandi falasi wamu kwajili ya Paulu, wamjegiti Salama kwa Felisi, mkulu gwa mkowa." **25** Shakapanu mkulu ayu gwa shenta kalembiti hangu luhamba, **26** "Neni Klawudi Lusiya nunkukulembera gwenga mtua Felisi, mkulu gwa mkowa. Nukulamsiya!" **27** 'Wayawudi wamkamuliti muntu ayu na sambira wamlagi mewang'ambiriti ndiri handa yomberi ndo mwanalushi gwa Rumi na hangu ng'enda pamuhera

na wanjagila numlopoziya. 28 Numjegiti panlogolu pa shizyungu shawu shikulu nfira kuvimana shanziru sha masitaka gawu. 29 Nyambuliti handa masitaka geni gahusu lukakatala lwa seemu zimu zya malagaliru gawu na hangu monandiri handa katenda shoseri shifiruwa wamlagi ama wamtatiri mshibetubetu. 30 Pawang'ambiriti handa Wayawudi waweriti watenda mpangu gwa kumfaga, amuwiti kumjega kwaku, nuwagambira wasitaki wakuwi wajegi mashitaka gawu kulongolu kwaku." 31 Su, wanjagila awa wamtoliti Paulu handa ntambu yawawalagaliriti, wamjega pashiru palii mpaka Antipatiri. 32 Shirawu yakuwi wanjagila wa magulu wawuyiti kuliboma, wawaleka wanjagila walii wawakwena falasi wandereyiti na mwanya pamwera na Paulu. 33 Pawsokiti Kaisariya wamupiti mkulu gwa mkowa su luhamba na kumtula Paulu pasi pa ukolamlima wakuwi. 34 Felisi pakabetuliti luhamba alu kawakosiiti Paulu kalawa kumko gaa. Pawamgambiriti handa kaweriti kalawa kumko gwa Kiliikiya. 35 Kalonga, "hampikiniri lisitaka lyaku pawsoka kala wasitaki waku." Shakapanu kaamuwa Paulu wamloleri pamdamu gwa Herodi.

**24** Pa mashaka mhanu, mtambika mkulu gwa numba ya Mlungu Ananiya kingiriti Kaisariya pamwera na wazewi wamu na wakili yumu gwa malagaliru yawamshema Teritulu. Wamgendiriti mkulu wa mkowa ulii wamgambira mashitaka gawu kuusu Paulu. 2 Paulu wamshemiti, na Teritulu kamlavilira mashitaka hangu, "Mtuwa Felisi, ulonguziya waku uherepa ujega ponga nkulu na kwa ulolera waku vitwatira vivuwa vitulwa weri toziya ya isi yetu. 3 Shipindi shoseri na pahala poseri, kwa ntambu zoseri, mtuwa Felisi, tuyvanya vitwatira vyoseri avi kwa mayagashii gavuwa. 4 Kumbiti, bila kuhowiziya shipindi shaku nentu, tukuluwa kwa viheri vyaku, guyipkiniri isi yetu. 5 Tuyambula handa muntu ayu ndo mbaya nentu. Yomberi katenda ndewu pakati pa Wayawudi kila pahala pasi panu na viraa ndo mlongoziya gwa shama shillii sha Wanazareti. 6 Kayi kajeriti kuyihalibisya numba nkulu ya kumluwira Mlungu, natwenga tumkamiliti. Tufiriti kumtoza kugenderana na malagaliru getu twaweni. 7 Kumbiti Lusiya, mkulu gwa majengeni, kingiriti pakati, kamtoliti kwa likakala kulawa mmawoku getu. 8 Handa pagumgambira msitaki gwakuwi kiza kulongolu kwaku, Handa pagumkosiya gumweni guweza kuvimana vitwatira vyoseri avi vyatumositikit kwa vyen." 9 Na Wayawudi wajimiria shisoweru sha masitaka aga pawatakulka handa goseri aga gaweriti nakaka. 10 Su, mkulu gwa mkowa kamlekiziti Paulu katakul. Nayomberi Paulu kalonga, "Nemelera kujiteteya paulongolu paku panuvimana handa guwera mtoza gwa maisi aga kwa vinja vivuwa. 11 Guweza kuijakishiya handa nentu ndiri ya mashaka ligumba na mawili hera gapita kwanjira pang'enditi kuguwira Yerusalem. 12 Wayawudi wamona ndiri panalitakuziyana na muntu yoseri wamona ndiri panuwasongiziya wantu mnumba nkulu ya Mlungu, pota munumba zya Milungu yawi. Pota pahala pingi kayi poseri mlushi alu. 13 Pota waweza ndili kulanguziya mashitaka wagalaviyiti kuusu neni. 14 Shanjimira paulongolu paku ndo hashi. Neni numjimira Mlungu gwa wazewi wetu pandama kugenderana na njira illi yeni womberi wayishema shama sha ufyangu. Njimira vitwatira vyoseri vyawalembiti

muvintola nya malagaliru ga Musa na muvintola nya wambuyi. 15 Neni nulitumbira Mlungu, na womberi walitumbira ula vira, handa wantu yawamfirizya Mlungu na wantu yawamfirizya ndiri Mlungu, hawazyuki. 16 Hangu hangangamali mashaka goseri kuwera na nfiru heri paulongolu pa Mlungu na palongolu pa wantu. 17 "Pantamiti kutali kwa vinja vyamaha, mbuyiti Yerusalem su kuwajegera wantu wa lushi lwangu utanga na kulaviya tambiku. 18 Shipindi neni paveriti nankutenda aga su womberi wamoniti neni Mnumba nkulu ya Mlungu, nweriti ntenditi kala vitwatira nya kulpunga. Panweriti ndiri na lipinga lya wantu ama ndewu yoseri. 19 Kumbiti kuweriti na Wayawudi wamonga kulawa kumko gwa Asiya, hawa watakiwa kuwera panu paulongolu pakuwi na kulavia masitaka gawu handa wana shoseri sha kunsitakira. 20 Ama, gwaleki awa wawawera panu watakulikosa lyawaliwoniti kwaneni shipindi pang'olukiti paulongolu pashizyungu shawu shikulu, 21 payiweri hera visoweru avi vyantakuliti pang'olukiti paulongulu pawu, 'Mlungu kantozi ulaleru toziya ya kukolera handa wahowiti hawazyukisiwi.'" 22 Panu, Felisi, yomberi mweni kaweriti kayimana njira ayi weri, kahayilishiti kesi ayi. Kawagambira, "Navinu hantozi kesi ayi shipindi Lusiya, mkulu gwa wanjagila, pakiza panu." 23 Shakapanu kamwimizya mkulu gwa wanjagila kamtuli Paulu mshibetubetu, kumbiti kaweri na ulekizivu shiyasi na waganja wakuwi kotukuwabera pawamupanana shakafira. 24 Pa mashaka madidini, Felisi kiziti pamwera na mdala gwakuwi Drusila yomberi kiweriti Myawudi. Kaamuiti Paulu wamjegi, kampikanira pakayowera kuusu kumjimira Yesu Kristu. 25 Kumbiti shipindi Paulu pakanjiti kuyowera kuusu shashimfirizya Mlungu, kuusu kulikolamlima na kuusu lishaka ya kutoza lyalyiyiza. Felisi katiriti na kulonga, "Vini guweza kugenda, hanukushemi kayi pampata lupenyu." 26 Shipindi shirashi kaweriti kankulitumba handa Paulu kangamupiti shuma. Toziya ayi kamshemiti Paulu mala kwa mala na kuyowera nayu. 27 Pa vinja miwili avi, Porikiu Festu katoliti lupenyu lwa Felisi, kaweri mkulu gwa mkowa. Toziya kafiriti kujilegeleri kwa Wayawudi, Felisi kamlekiti Paulu mshibetubetu.

**25** Pa mashaka matatu kwingira kumko, Festu kalawiti kaisariya kagenda Yerusalem. 2 Watambika wakulu pamwera na walongoziya wa Shiyawudi wampiti shisoweru kuusu mashitaka gakaweriti naga Paulu. Wamluwti Festu. 3 Kawatenderi shitwatira shiheri kwa kumjega Paulu Yerusalem. Waweriti watenda mpangu wamlagi pakawera mnjira. 4 Kumbiti Festu kankula "Paulu hakasigali mshibetubetu kului Kaisariya na neni hang'endi aku ulavinu. 5 Muwaleki walongu wenu wagendi haku pamwera naneni wagalavii mashitaka gawu kuusu yomberi handa katenda shoseri shidoda." 6 Festu katamiti nawu kwa shipindi sha mashaka msheshi ama ligumba, shakapanu kawuya Kaisariya. Shirawu yakuwi kalikala pa kutozera, kaamuwa Paulu wamjegi pashizyungu. 7 Shipindi Paulu pakiziti, Wayawudi waweriti walawa Yerusalem wamzyengikiti wanjiti kulaviya masitaka gavuwa geni waweziti ndiri kugalanguziya. 8 Kwa kujiteteya, Paulu katakuliti, "Neni ndenda ndiri likosa lyoseri kuusu Malagaliru ga Wayawudi, pota kuusu numba nkulu ya kumluwa Mlungu, pota kumhusu Kaisari." 9 Festu

kafiriti kulijegelera kwa Wayawudi na hangu kamkosiya Paulu, "Hashi, gufira ng'endi Yerusalemu na aku wakakutozi kulongolu kwaneni kuusu masitaka aga?" 10 Paulu kankula, "Nankugoloka palongolu pa shizyungu sha Kaisari, na palaa panu ndo nfiruwa kutozwa. Handa ntambu yaguvimana mweni, nuwatendera ndiri Wayawudi vidoda vyoseri. 11 Su, payiwera nenii wera na likosa lyanfiruwa azabu ya kuhowa, nduwa ndiri mundekiziyyi azabu ayi. Kumbiti handa kwahera unakaka pakati pamasitaka gawalaviyiti wantu awa, kwahera yakaweza kuntula nenii kwa womberi. Ng'enda kulongolu kwa Kaisari!" 12 Su, pa Festu kuyowera na washawuli wakuwi, kamgambira Paulu, "Gufira kugenda kwa Kaisari, su, gugendi kwa Kaisari." 13 Pamberi pa mashaka gavuwa ndiri, Mtuwa Agiripa na Beriniki wasokiti Kaisariya su kulaviya ligoya lyawu kwa Festu. 14 Waweriti aku mashaka ng'o, Festu kamgambira mfalumi masitaka ga Paulu, "Kwana muntu yumu panu mweni Felisi kamtatiriti. 15 Pangenditi Yerusalemu watambika wakulu wa numba ya Mlungu na wazewi wa Shiyawudi wamsitakiti na kunduwa numtozi. 16 Kumbiti nenii ntakuliti handa shitiba shetu ndiri Warumi kumlaviya muntu kaazibivi pamberi pa msitakiwa hakeniliwoni na wasitaka wakuwi shinaga ubaga na kumupa lupenu lwa kujiteteya kuusu masitaka aga. 17 Su, pawasokiti panu, ngawalira ndiri, su tuliwoniti pashizyungu shirawu yakuwi, himiziya muntu ayu wamjegi. 18 Wasitaki wakuwi wagolokiti kumbiti walaviya ndiri masitaka madoda handa ntambu yanweriti nankulolera. 19 Ira hera nweriti na likakatala nentu pamwera nayomberi kuusii dini yawu na kuusii muntu yumu yawamshema Yesu yomberi kahowiti, kumbiti Paulu kankukololera handa kamkomu. 20 Neni maniti ndiri shakutenda kuusu shauli ali. Su, numkosiyiti Paulu handa kafira ng'endi kushizyungu Yerusalemu kului kwaajili ya masitaka aga. 21 Kumbiti Paulu kendereyiti kulongolu, kaluwa walekiziyyi mshibetubetu mpaka uwamuzi wa shitwatira ashi utendwi na Kaisari hangu amuwiti katami mshibetubetu mpaka paweza kumjega kwa Kaisari." 22 Su, Agiripa kamgambira Festu, "Nfira kumpikinira muntu ayu neni namweni, "Hagumpikiniri shirawu." Festu kamgambira. 23 Hangu, shirawu yakuwi, Agiripa na Beriniki wiziti kwa nemeleru pakati pamdamu gwa kuliwona waweriti walikola na wakulu wa wanjigila na walongoziya wa lushi. Festu kaamuwiti Paulu wamjegi mnumba. 24 Festu kalongiti, "Mfalumi Agiripa na woseri wawaweriti panu pamwera na twenga! Panu paulongolu penu kwana muntu yomberi shipinga shoseri sha Wayawudi panu na Yerusalemu kului wanalamikitti pawatenda umatu handa kafiruwa kayi ndiri kuwera ukomu. 25 Kumbiti nenii mona handa kaweriti katenda ndiri shoseri shidoda ata kafiruwa wamupi azabu ya kumлага. Kumbiti Paulu mweni kendeleyiti kulongolu kwa Kaisari, amuwiti wamjegi. 26 Kwa uwega waneni nahera visoweri kamilii vyenii weza kumlembera Kaisari kuusu yomberi. Ina mana numjega panu palongolu penu na palongolu paku mfalumi Agiripa, su pawamshunguziti kala, nwezi kuwera na shakulemba. 27 Kwa mana iwezekana ndiri kumjega mtatilwa pota kukanda likosa shinaga ubaga."

**26** Su, Agiripa kamgambira Paulu, "Guluusiwa kujiteteya." Panu Paulu kanyoshiti liwoku lyakuwi kujiteteya hangu. 2 Mtuwa Agiripa, nuliwona nana bahati lelu kujiteteya panlongulu

paku kuusu mashitaka goseri aga geni Wayawudi waweriti watakula kuusu neni. 3 Asa toziya gumweni gwenga ndo mwana malifa gwa ntambu za Wayawudi na migogolu yawu, nukuluwa su gumpikiniri kwa uhepelera. 4 "Wayawudi wavimana shisoweru sha makaliru gangu kwanjira uwananguta, mtambu yandamiti kwanjira kwanja pakati pa isi yangu aku Yerusalemu. 5 Wavimana kwa shipindi shitali, na waweweza kupitawulira, handa pawafira, handa kwanjira mwanzu ndamiti handa yumu gwa shipinga shana siyasa ikalipa nentu mudini yetu, yani shipinga sha Mafalisay. 6 Na vinu na panu ntozwi toziya nulitumbira kwayidi kului kweni Mlungu kawalagiliti wambuyi wetu. 7 Lagilu ali ndo liraa liliy lyalitumbirwa na makabila lilongu na mibili lya maisi getu, wankumtendera Mlungu kwa nakaka paliwala na pashiru. Mtuwa mfalumi, Wayawudi wankunzitaki toziya ya litumbiru ali! 8 Kwa shishi mwenga mwona tabu nentu kujimiru handa Mlungu kawazyukisiyaga yawahowiti? 9 Nakaka nenii namweni njimiru handa ndo lihengu lyangu kutenda vitwatira vivuwa kulirema litawu lya Yesu gwa Nazareti. 10 Shitwatira ashi ndo shantenditi aku Yerusalemu. Nenii namweni mpatiti uwezu kulawa kwa Watambika wakulu, mpatiti kuwatula mushibetubetu wavua wa wantu wa Mlungu. Nawomberi pawatozitwi kuwahowiziya, ngalambuziit simbi za kujimiru. 11 Ntambu yimonga nenii ng'enditi munumba za Mlungu panagalira womberi wazibibi, naneni panjera kwa makakala wayigilangi njimiru yawu. Maya gangu gaweriti makulu nentu kwawomberi ata ng'enditi kuwatabisisya mlushi za patali. 12 "Kwa nfiru iraa ayi, ng'enditi Dameski shipindi shimu, nenii nweriti na utuwa na malagiliru kulawa kwa Watambika Wakulu. 13 Mheshimiwa, shipindi panweriti mnjira, saa sita paliwala, moniti uweru mkulu kului wa mshenji pawuyaka kulawa kumpindi, uzyengeta neni na walii waweriti wanamwanja wayangu. 14 Twawoseri twenga tuguwuti pasi, naneni mpikanira liziwu ling'ambira kwa Shiebraniya, 'Sauli, Sauli! Kwa shishi gundenda? Gultitenda hera handa ng'ombi yakaguma liteki fimbu ya mtuwa gwakuwi." 15 Neni nkosiyiti, "Gwee gwa gaa Mtuwa?" Mtuwa kankula, "Neni ndo Yesu mwenti gwenga gwaguntabisya. 16 Gwimuki vinu, gugoloki. Nukulawira su nukutuli nakamu guveri ntumintumi gwangu. Guwalanguziyi wantu wamonga vitwatira vyaguvivoniti lelu na vilii vyenii vyankali hanukulanguziyi. 17 Hanukulopoziyi na wantu wa Israeli na wantu wa Israeli na wantu wa maisi gamonga geni neni nukulagiliri kwawomberi. 18 Hagugatumulizi masu gawu na kuwatenda womberi walawi muluwindu na kwingira muwulangala, walawi mumakakala ga Shetani na wamgalambukiri Mlungu su wapati ulekiziwi wa vidoda vyawatenditi na wapati uhala pakati pawu kwa walii yawapungiti kwa njimiru yaiwera kwaneni." 19 "Hangu, Mtuwa Agiripa weza ndiri kuwera mkaidi kwa mawonu aga ga kumpindi. 20 Ila nyanjiti kubwera kwanja kwa wantu wa Dameski, shakapanu kwa walii wa Yerusalemu na isi yoseri ya Yudeya, na viraa kwa wantu wa maisi gamonga. Nuwahimiziyiti wamgalambukiri Mlungu na kulangalira kwa vitendu handa waleka vidoda vyawu vyawatenditi. 21 Toziya ayi, Wayawudi wankamuliti paweriti Mnumba nkulu ya Mlungu, wajeriti kunaga. 22 Kumbiti Mlungu kandangiti, na avi mpaka mashaka ga lelu ngoloka ugangamala panavia lulangaliru kwa woseri, wakulu na wadidini. Gatakula ndo galii geni wambuyi na Musa watakuliti

hagalawiri. 23 Yani kafiruwa Kristu katabiki na kaweri gwa kwanja kuzyuka kulawa kwa wahowiti, su wabweri handa uweru wa ulopoziya uwlangalira vinu wantu woseri, Wayawudi na viraa wantu wawawera ndiri wayawudi." 24 Paulu pakayiziti panu mukujitetea kwakuwi, Festu katakuliti kwa liziwi likulu, "Paulu! Gwana lukwali! Kubetula kwaku kuvuwa kukujegera lukwali!" 25 Kumbiti Paulu katakula, "Nahera lukwali mtuwa Festu. Shantakula ndo nakaka hera. 26 Gwenga Mfalumi guvimana vitwatira avi, hangu weza kuyowera pota lyoga palongolu paku. Nahera shashatika handa malawiru aga gamanika kwakuwi toziya shitwatira ashi shitendeka ndiri kwakulififa. 27 Mfalumi Agiripa, hashi, gwana njimiru na wambuyi? Nuvimana handa gujimira." 28 Agiripa kamwankula Paulu, "Mushipindi shididini hera, hashi gulihola haguntendi nweri Mkristu?" 29 Paulu kamwankula, "Nankumuwa Mlungu handa, kwa katepu ama shipindi shitali, gwenga ndiri hera ila woseri yawampikinira lero wapati kuwera ntambu yanwera neni, kumbiti pota minyololu ayi." 30 Panu Mfalumi Agiripa, mkulu wa mkowa, Beriniki na woseri walii wawaweriti pamwera nawomberi, wagolokiti. 31 Pawawukiti kala, waligambiziyanu, "Muntu ayu katenda ndiri shoseri shashifiruwa azabu ya kumlaga ama kutatiruwa." 32 Yomberi Agiripa kamgambira Festu, "muntu ayu kawenza kuyopolwa handa mekaweriti ndiri kakata lufaa kwa Kaisari."

**27** Pawaamuwiti kala twendereyiti na mwanja mpaka Italiya, wamtuliti Paulu pamwera na watatiru wanonga pasi pa ulolera wa Yiliu yakaweriti mkulu gwa mashonta pakati shipinga yawashishema "shipinga sha Augustu." 2 Tukweniti meli ya Adiramitu iweriti yangugenda na kuitirira bandali zimu za mkowa gwa Asiya, tuyanja mwanja. Alisitariku, mwenikaya gwa Makedoniya kulawa Tesaloniki, kaweriti pamwera natwenga. 3 Shirau yakuwi tusulusiyi nanga pakati pa bandali ya sidoni. Yiliu kamtendiriti Paulu viheri kwa kumluusu kawawoni waganja wakuwi na kumpanana nfiru zyakuwi. 4 Kulawa aku twendereyiti na mwanja, kumbiti kuweriti na lihega liveriti lyankuvuma kwa kanongola nentu kutuyizira kwa ulongolu, ttipilitili uwega wa shisiwa sha kupiru kweni lihega liveriti livuwa ndiri. 5 Shakapanu tulokiti bahali ya kilikiya na Pamfiliya, tusulusiiti nanga Mura, lushi lya Lukiya. 6 Panu afisa ulii kawoniti meli yimu ya Alekizandiriya yaiweriti yankugenda Italiya, na hangu katukweniziya twingira mgati mwakuki. 7 Tugenditi mpolimpoli kwa mashaka gavuwa na kwa ntabiku tusokiti pakwegera na Kenidu. Toziya lihega liveriti lyankali lyankutukoma, ttipitira uwega wa kushana kushisiwa sha Kireti, kugenda Salumoni. 8 Tupititi pambeku yakuwi mpolimpoli kwa ntabika tuyingiriti pahali pawapaschema "Bandali nyanyi," pakwegera na lushi lwa Laseya. 9 Shipindi shiuwa shipititi, na hata mashaka ga kulikala pota kuliya gaweriti gaperiti kala. Vinu iweriti atali nentu kugenda na meli. Su, Paulu kawayupiti moyu, 10 "Watuwa, nulihola handa mwanja aju haguweri gwa ntabiku na kwa asala ivuwa kwa memiziwu ya meli hera, ila viraa kwa makaliru getu." 11 Kumbiti afisa ulii kakwegiti nentu na maholu ga nahoza na ga mweni kana meli kuliku galii gagatakuliti Paulu. 12 Toziya bandali aji iweriti ndiri pahala paherera pa kulivaga shipindi sha mbepu, wawuwa wafiriti kwendeleya na mwanja, payiwezekana

mpaka Foiniki. Foiniki ndo bandali ya Kireti yaigenda kushana na kwaguzyeta mshenji na kusika na kwaguzyeta mshenji, na aku mewawezi kulivaga shipindi sha mbepu. 13 Su, lihega lyanyanyi lya kusi lyanjiti kuvuma, nawomberi washeriti wapata lengu lyawu. Hangu wawusija nanga, wendesha meli pakwegera nentu na mpeku ya Kireti. 14 Kumbiti katepu hera, lihega likalipa lishemwa "Lihega lya kusika" liyanja kuvuma kulawa kushisiwa. 15 Lihega liikomiti meli illi, na toziya tusinditi kulidiwira, tuyileka ijegwijegwi na lihega ali. 16 Litanda limu lyalishemwa Kauda litupingira shididini kwa liyega illi, na patupititi kusika mwakuki tufauliti, iweriti kwa tabu, kusalimisha mtumbwi gwa meli. 17 Wanamashi walii wagunikitu mtumbwi mgati, shakapanu wayizyengetiziya meli ngoyi na kuitawa kwa likakala. Watiriti kuwera mewawezi kugomuluwa pambeku pa Siriti. Hangu wasulusiyi matanga na kuyileka meli ijegwijegwi na lihega. 18 Lipuga lyendereyiti kuvuma na shirau yakuwi wayanja kuyasa kunja shehena ya meli. 19 Lishaka lya tatu, wayanja viraa kuyasa mmashi vintu nya meli kwa mawoku gawu weni. 20 Kwa shipindi sha mashaka gatangala tuweza ndiri kuwona mshenji ama ntondi, lipuga lyendereyiti kuvuma nentu, ata litumbiru lyoseri lya kuponeka litupera. 21 Pa kulivaga shipindi shitali pota kuliya shiboga, Paulu kagolokiti pakati pawu, katakula, "Waheshimiwa, meyiweriti mbaka handa mungampikiniriti na kuleka mwanja kulawa Kireti handa mngatenditi hangu metushapili tabu aji na asala zoseri aji. 22 Kumbiti vinu nankuwaluweni muweri na moyu, kwahera hata yumu gwenu mekahowiziyi ukomu wakuwi, meli hera ndo haiyagamil. 23 Toziya lishu ntumintumi gwa kumpindi gwa ulii Mlungu mweni neni ndo gwakuki na yomberi neni numgwira kandawiliti, 24 kang'ambira, 'Paulu, kotukutira! Mpaka hagugoloki pawulongolu pa Kaisari, na Mlungu, kwa lusungu lyakuwi kakutangi kwa kuwalopozia woseri wawagenda mwanja na gwenga.' 25 Hangu, wahishimiwa, mulipanani moyu! Toziya numjimiru Mlungu kuweri hayiweri teratera ntambu yawang'ambiriti. 26 Kumbiti ndo mpaka hatuyaswi kumpeku kushisiwa tunga." 27 Pashiru pa lishaka lya lilongu na mshesi tuweriti twankukwegwa aka na aka mubahali ya Adria. Pakwegera na pashiru nentu, washima mitumbwi waliholiti kuwera wapakwegera na isi iyuma. 28 Hangu wasakuliti utali wa bahari kwa kusulusiya lugoyi Iwawatawiti shintu shitopa, wapata utali wa mita malongu mshesi. Shakapanu wapima kayi wapata mita malongu matatu. 29 Toziya ya kutila kugomuluwa mumatalawu, wasulusiyi nanga mshesi kumpeli kumeli, walua kushii kanongola. 30 Wanamashi wafiriti kushapira, na wasulusiyi kala mtumbwi mmashi, walipayira handa wagenda kusulusiya nanga uwega wa kulongolu kwa meli. 31 Kumbiti Paulu kamgambiriti mkulu gwa jeshi ulii na wanjigila wakuwi, "Handa wanamashi awa hapeni wasigali mgati mwa mtumbwi, hapeni mlopoziwi." 32 Panu wanjigila walii wazidumuliti ngoyi zyaziweriti zikolera mtumbwi, waguleka gutolwi na mashi. 33 Pakwegera na mandawira, Paulu kawahimiziyi woseri walii shiboga "Kwa mashaka lilongu na mshesi vinu muwera mumashashatiku na pota kuliya, hamweni lli shintu shoseri. 34 Su, nuwaluwa mlili shiboga toziya mshifira su muwezi kwendeleya kulikala. Toziya ata viri yimu mumituvi yenu hapeni yagamiri" 35 Pakatakulita kala hangu, Paulu katoliti libumunda, kalonga

maya ga shi Mlungu pamberi pa woseri, kaumega, kanja kuliya. **36** Panu woseri wapata moyu, na womberi vila waliya shiboga. **37** Woseri waweriti wantu mia mbili na malongu saba na sita mumeli. **38** Pa kila yumu kuliya shiboga sha kwikuta, wapunguliti kutopa kwa meli kwa kuyasa viboga mubahari. **39** Pawushiit, wanamashi wavezandiri kuyimana isi ilii. Ira wawoniti guba yimu yana mpeku, Waamuwa kusulusiya nanga aku handa payiwezikana. **40** Hangu wazidumuliti nanga na kuzileka mubahari, na shipindi shiraa ashi waziyopola ngoyi zaziweriti ziguyopa msukanu, shakapanu wagolosiya tanga yimu palongolu kukola lihega, wagenditi kumpeku. **41** Kumbiti wasokiti pahali pena mikondu miwili ya bahari iliwona, na meli igomuluwa. Seemu ya palongolu iweriti imiruwa mumhangha pota kutikinyika. Seemu ya kumbeli ya meli iyanjiti kumegeka vipandi vipandi kwa makomangga ga likakala lya makupala. **42** Wanagira wafiriti kuwalaga watatirwa woseri kwa kutira handa wankusuga mpaka kumbeku na kutoloka. **43** Kumbiti toziya afisa jeshi ulii kafiriti kumlopoziya Paulu, kawaberiti nawatenda hangu. Kaamuliti walii yawamana kusuga wakopoki kulawa mumeli na kusuga mpaka kumpeku. **44** Na wamonga wayizi pawalikolilera mumbawu ama muvipandi nya meli vyavimegikiti. Ndo twenga ntambu yatusokiti nyanyi kumpeku.

**28** Patusokiti kala nyanyi muisi iyuma, tuvimaniti kuwera shisiwa shilii shishemiti Malita. **2** Wenikaya wa palii watutendiriti gaherepa nentu. Vula iweriti yankwanja kutowa na kuweriti na mbepu, su wakoziyiti motu na watushemeriti woseri twenga. **3** Paulu kasoliti shisanka shididini sha mbawu na pakashituliti mumotu, toziya ya livuki lya motu, njoka yakawera na usungu kalawiti mushisanka shilii na kumnyengelera muliwoku lyakuwi. **4** Wenikaya wa palii pawamuwoniti njoka ulii kalnyengelera muliwoku lya Paulu, su waligambiziyanu, "Muntu ayu kalagaga tembera kalopoziwa kulawa mubahari, kuhowa hapeni kumleki kalikalii!" **5** Kumbiti Paulu kampuntiriti njoka ulii mumotu na mweni katenduwitwi ndiri ata padidini. **6** Wantu waweriti wankulolera mekatutumuki ama mekaguwi na kuhowa. Kumbiti pakwoyera kwa shipindi shitangala na kwona kwahera shoseri shashimlawiriti, womberi wagalamburiti maholu gawu na kwanja kulonga kuwera yomberi ndo mlungu. **7** Pakwegera na pahala palii paweriti na malambu ga mkulu gwa shisiwa shilii yakashemiti Publiu. Yomberi katuwankiti na kututendera kwa moyu guhereda kwa shipindi sha mashaka matatu. **8** Tati gwakuwi Publiu kagonjiti mushitanda, yomberi kaweriti kapyupa na kupweka mwazi. Paulu kingiriti mnumba su kamwonni na pakaluwa Mlungu, katula mawoku pamlweli na kumponizya. **9** Kulawirana na shitwatira ashi, wantu woseri yawaalikaliti mushisiwa shilii, walii yawaweriti walwelii su wiziti na waponiziwitwi. **10** Womberi watupananiti ligoya nentu, na twenga patuweriti kala mumwanja kuptiranu mubahari, womberi watuliti mumtumbwi vintu vivuwa vyatuvifiriti. **11** Pa miyezi mitatu twanjiti mwanja kayi kwa meli yaigolokiti pashisiwa shilii toziya ya shipindi sha mpeku. Meli ayi iweriti ya Alekizandiriya iweriti na alama ya milungu mawira yawashemwa Kasita na Polukisi. **12** Patusokiti mlushi lwa Sirakusi, tulikaliti aka kwa mashaka matatu. **13** Kulawa kulii tugenditi pampeku pa bahari na tusokiti

mlushi lwa Regiu. Lishaka lyalifatiti lyega lyalihera makakala lyanjiti kuvuma kulawa kusika, na kwa mwanja gwa mashaka mawili tusokiti mlushi lwa Potioli. **14** Aku tuwawoniti walongu yawatushemiriti tulikali pamuhera nawomberi kwa lijuwa limu. Su twendereyiti na mwanja mpaka tusokiti Rumi. **15** Walongu wa aku Rumi pawapatiti visoweru vyetu, womberi wiziti kulisoku lya Apiu na pahala papashemwa "mikahawa mitatu" kutwanka. Paulu pakawawoniti, yomberi kalongiti mayagashii Mlungu, su shitwatira ashi shmidtenditi kaweriti na moyu. **16** Patusokiti Rumi, Paulu wamlekeziyiti kulikala gweka yakuwi pakawera na mnjagira yumu gwa kumlolera. **17** Pa mashaka matatu, Paulu kawashemiti pamuhera wakulu wa Shiyawudi. Pawajojinikiti kala, yomberi kawagambiriti, "Walongu wangu, tembera neni nuwatenda ndiri shitwatira shoseri wantu wetu ama vitiba nya watati wetu kumbiti nkamulitiwku Yerusalem na kutulwa mumawoku mwa Warumi. **18** Pawankosiyiti kala na kuwona nahera shidoda shoseri, womberi wafiriti kulekeziya. **19** Kumbiti Wayawudi wamonga walemiti shitwatira ashi, neni nazimika kukata lufaa kwa Kaisari tembera neni nweriti ndiri na shoseri sha kuwasitaki wantu wa lushi lwangu. **20** Toziya ayi nduwa kuliwona na kuyowera na mwenga, mana ndawalirwa minyololu ayi toziya ya litumbiru lili lya Israeli." **21** Womberi warmwankula, "Twenga tuwanka ndiri luhamba lwoseri kulawa Yudeya kuusu gwenga, ama kwahera mlongu yoseri yakiziti panu na kulaviya shisoweru ama kutakula shoseri shidoda kuusu gwenga. **22** Kumbiti metufiri kupikinira kulawa kwaku shilii shaguhola toziya tuvima kuwera kila pahala wantu wankutakulira madoda kuusu womberi." **23** Su pawapangiti lishaka lya kuliwona na womberi, wantu wawuwa wiziti kwanjira mandawira mpaka pamhi Paulu kawagambiriti vitwatira vivuwa na kulaviya ukapitawu kuusu Ufalumi wa Mlungu. Yomberi kajeriti kuwatenda wajimiru shisoweru kuusu Yesu kulawa Mumalagaliru ga Musa na malembu ga wambuyi wa Mlungu. **24** Wamonga wawu wajimiriti shisoweru shakuwi kumbiti wamonga wajimiru ndiri. **25** Su womberi wajimirirana ndiri, na pawayanjiitu kuwuka, Paulu katakuliti shitwatira shimu, "Rohu Mnangala katakuliti nakaka na watati wenu palii kupitira Isaya mbuyi gwa Mlungu, **26** Pakalongiti, 'Gugendi kwa wantu awa na gukawagambiri, kupikinira hampikiniri, kumbiti hapeni mwerewi, kulola hamloli, kumbiti hapeni mwoni. **27** Toziya myoyu ya wantu awa iwera ikamala, na makutu gawu gadiwa womberi wawona ndiri. Pamonga womberi mewaloli kwa masu gawu na mewapikaniri kwa makutu gawu, mewavimani kwa myoyu yauwua na mewang'alambukiri, na neni meniwaponiziyi.'" **28** "Su neni nfira mwenga muvimani kuwera ulopoziya wa Mlungu ujegwa kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi na womberi hawapikiniri!" **29** Na yomberi pakatakuliti kala visoweru avi, Wayawudi wawuka pawawera na visoweru mumyoyu mwawu. **30** Kwa shipindi sha vinja viwili vyoseri Paulu kalikaliti kulaa pakaya pakapangiti mwensi, kaweriti kankuwashemera woseri yawasokiti kumulamsiya. **31** Kwa ugangamala na pota na lyoga yomberi kaweriti kankuwubwera Ufalumi wa Mlungu na kufunda kuusu Mtuwa Yesu Kristu.

# Warumi

**1** Neni Paulu mmanda gwa Kristu Yesu, Mluntu kansyaguliti nen iweri ntumintumi na yakanshemiti mbweri Shisoweru shakuwi Shiwigira. **2** Shisoweru Shiwigira ashi ndo shilii Mluntu shakawalagiliti kala wantu wakuwi kupitira wambuyi wakuwi Mumalembu Mananagal. **3** Shisoweru Shiwigira ashi shimuyowelerwa Mwana gwakuwi, Mtua ghetu Yesu Kristu, munshimba kayiwukuti muwukowu wa Dawudi. **4** Kumbiti Rohu Mnanagala kamlanguziyi Yesu Kristu Mtua ghetu kawonikaniti kuwera Mwana gwa Mluntu kana makakala pakamzyukisiyi. **5** Kupitira mweni, Mluntu kamupananiti nen manemu ga kuwera ntumintumi gwa Kristu, su nuwalongoziyi wantu wa isi zoseri wajimili kulawirana na njimiru. **6** Na mwenga viraayamuwera Rumi, mwenga Mluntu yakawashemiti muweri wantu wakuwi Yesu Kristu. **7** Su nuwalembilera mwawoseri mwenga yamulikala Rumi, ndoweni Mluntu yakawafira na yakawashemiti muweri wantu wakuwi. Manemu na ponga ga Tati ghetu Mluntu na Mtua ghetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga. **8** Pamberi pa goseri, nen nonga mayagashii kwa Mluntu gwangu kupitira Yesu Kristu kwa mwawoseri mwenga, toziya wantu wa pasipanu poseri wapikinira kuusu njimiru yenu. **9** Mluntu yanumtendera kwa moyu gwangu gheseri kwa kushibwera Shisoweru Shiwigira sha Mwana gwakuwi, ndo mkapitawu gwangu kwa shilii shantakula kuwera sha nakaka. Mluntu kavimana kuwera nuwahola mwenga. **10** mashaka goseri nsali. Numuluwa Mluntu pakafira mweni kampanani lupenyi lwa kuwayangira mwenga vinu. **11** Toziya nfira nentu kuwawona su mpati kuwapapanana mafupu yagalawa kwa Rohu Mnanagala, gagatenda muweri mgangamala. **12** Shantakula ndo ashi, yanamana kuwera twoseri hatutangani, njimiru yenu hayinkamaziyi nen na njimiru yaneni hayiwakamaziyi mwenga. **13** Waganja wangu, nfira muvimani kuwera mala zivuwa nfiriti kuwayangirani mwenga, kumbiti kuweriti na shintu shashineweleriti kutenda hangu. Nfira mpati mota nkulu nen iweri pakati pa mwenga ntambu yampatiti pakati pa wantu wamonga yawawera Wayawudi ndiri. **14** Nana uwanda wa kutenda kwa wantu woseri yawawera Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi, viraay kwa wantu yawawera na luhala pamuhera na wantu yawahera luhala. **15** Toziya ayi, nfira nentu kubwera Shisoweru Shiwigira kwa mwenga viraay yamulikala Rumi. **16** Mona ndiri soni kubwera Shisoweru Shiwigira, toziya geni ndo makakala ga Mluntu kuwalopoziya wantu woseri yawawera na njimiru, kwanja Wayawudi shakapanu viraay kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri. **17** Toziya Shisoweru Shiwigira shimplanguziya Mluntu ntambu yakawajimira wantu waweri waheri kulongolu kwakuwi. Shitwatira ashi shitendeka kwa njimiru kwanjira lishaka lya kwanja mpaka upeleru. Ntambu Malembu Mananagal galembitiwi, "Muntu yakamfirizya Mluntu, hakalikali kwa njimiru." **18** Maya ga Mluntu gagubutulwa kulawa kumpindi kuusu vidoda na ukondola wa wantu ndoweni kwa njira zyau zidoda zilema unakaka naumanikana. **19** Mluntu hakawakomangi womberi, toziya goseri yagawenza kumanikana kwa Mluntu gapaweru, Mluntu mweni kagatenda gaweri paweru kwa womberi.

**20** Kwanjira Mluntu pakawumbiti pasipanu, zyumi zyakuwi na uwezu wakuwi wa mashaka goseri na umlungu wakuwi, tembera viwoneka ndiri kwa masu, womberi wavimaniti vintu vyakavinyawiti Mluntu. Su wantu hapeni waweri na shipayiru. (adios g126) **21** Womberi wammana Mluntu, kumbiti wampananiti ndiri ligoya lyalifiruwa ama kulonga mayagashii, kumbiti maholu gawu gawera gapotoka na mahala gawu gamema luwindu. **22** Womberi walonga wawera na luhala kumbiti ndo wazyigiziyi. **23** Wagalambuiziyyi ukwisa wa Mluntu yakalikala mashaka goseri na womberi wafatiti ukwisa wa vinyagu vyavinyawa mfanu gwa muntu yakahowa ama wampongu ama wankanyama ama vigongolu yavikwakwawa. **24** Su Mluntu kawaleka womberi watendi vitwatira vidoda nya lumata lya myoyu yawu na kulitenderana vitwatira nya soni munshimba zywu. **25** Womberi wawugalambula unakaka kuusu Mluntu kwa upayira, su waviguwira na kuvitendera vilii Mluntu vyakavivumbiti pa mweni yakaumba, ndomweni kafriruwa kukwiswa mashaka goseri! Yina haa. (aiōn g165) **26** Toziya womberi watenda hangu, Mluntu kawaleka watendi vitwatira nya soni. Ata wadala waleka kuliwona na wapalu na waligonjeka weni kwa weni. **27** Ntambu iraayi na wapalu, waleka kuliwona na wadala, waligonjeka weni kwa weni na walitenderana vitwatira nya soni, su malawiranu gakuwi walijegera weni azabu yayilawirana kwa vitendu vyawu vidoda vyawavitenda. **28** Toziya wantu awa mumaholu gawu walemiti kummana Mluntu, Mluntu kawaleka mumaholu gawu gapotoka, watenda galii ndogeni gafriruwa ndiri kutendwa. **29** Wamema ntambu zyoseri zya udoda na zuluma na Iwaliya na ufisadi na weya na ulagaji na ndewu na upayira na nfiru idoda. Womberi wasengenya **30** na kulitakulirana udoda weni kwa weni, womberi ndo wantu yawaikalaziya Mluntu na womberi ndo wafizuli na yawawera na shibuli na kuliona na kutenda madoda na yawajimira ndiri walera wawu. **31** Womberi wahera nfiru, watenda ndiri vilii vyawalagiliti na wahera uheri ama lusungu kwa wamonga. **32** Wavimana kuwera Malagaliru ga Mluntu galonga kuwera wantu yawaikalaza ntambu ayi, wafiruwa kuhowa. Hera ndiri kwa womberi kwendeleya kutenda vitwatira avi, kumbiti wajimilirana na wamonga yawatenda vitwatira avi.

**2** Ganja gwangu, hashi gwenga gwankuwatoza wamonga? Gwenga nakamu hapeni gujiteteyi, ata handa gwenga gwagaa, toziya paguwatoza wamonga, shakapanu gwenga gutenda vitwatira viraay vilii vyawatenda womberi, su gulitoza gumweni. **3** Tuvimana kuwera utoza wa Mluntu kwa wantu yawatenda vitwatira gambira avi, ndo ugoloka panakaka. **3** Kumbiti gwenga ganja gwangu yaguwatoza wantu yawatenda vitwatira gambira yaguvitenda gwenga, hashi, gwenga gulihola kuwera hapeni gupati utoza wa Mluntu? **4** Ama guzarawu lusungu lwakuwi lukulu, ustaimilivu wakuwi na uhepera wakuwi? Nakaka guvimana kuwera Mluntu ndo muheri, toziya yomberi kankujera kuklongoziya guleki vidoda vyagutenda. **5** Kumbiti gwenga gwana ukamala na ukayidi wa moyu, su gwankulinyawira azabu gumweni kwa lishaka lili lya maya ga Mluntu na utoza wa uheri wakuwi haugubutulwi. **6** Lishaka ali Mluntu hakamlipi kila muntu kugenderana na matendu gakuwi. **7** Wantu walli yawatenda gaherepa na kusakula ukwisa na ligoya lya Mluntu na kotu kuhowa, Mluntu hakawapananani ukomu

wa mashaka goseri. (aiōnios q166) 8 Kumbiti wantu wamonga yawawera wabinafsī, yawalema vitwatira viheri na kutenda vitwatira vidoda, Mlungu hakawamiminiri maya gakuwi. 9 Hakuweri na ntabika pamuhera na utama kwa wantu woseri yawatenda vidoda. Haviwapati Wayawudi hutu na shakapanu kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi viraa. 10 Kumbiti Mlungu hakawapanani ukwisa na ligoya na ponga kwa wantu woseri yawatenda maheri, kwa Wayawudi kwanja na viraa kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi. 11 Toziya Mlungu hakamtozi kila muntu teratera pota na kubagula. 12 Wantu yawawera Wayawudi ndiri, walii yawahera Malagaliru ga Musa, womberi watenda vidoda na hawagamilu pota na Lilagaliru. Wayawudi wawera na Lilagaliru, womberi watenda vidoda, su hawatozwi kwa Lilagaliru. 13 Toziya ndiri yawapikanira Malagaliru kuwera ndo wamfirizya Mlungu, kumbiti woseri yawagajimira Malagaliru ndo wamfirizya Mlungu. 14 Wantu yawawera Wayawudi ndiri wahera Malagaliru ga Musa, kumbiti womberi pawatenda vilii vyavilagaliwa Mumalagaliru ga Musa, su womberi wawera malagaliru gawu weni, ata womberi pawahera Malagaliru ga Musa. 15 Mgenderanu gwawu gulanguziya kuwera Malagaliru galembwa mumyoyu mwawu. Myoyu yawu viraa ilanguziya kuwera shitwatila ashi ndo shanakaka, toziya maholu gawu mala zivuwa gawatoza na mala zimonga gawalolera. 16 Su kulawirana na Shisoweru Shiwigira shanushibwera, ndo ntambu hayiweri mulishaka Mlungu pakatoza vitwatira vya ubada vya wantu kupidira Yesu Kristu. 17 Ntambu gaa kuusu gwenga? Gumweni gulishema Myawudi, gulitumbira Lilagaliru lya Musa na gulitumbira kuwera gwa Mlungu, 18 gushimana shakafira Mlungu gutendi na gulifunditi Mulilagaliru kusyagula shitwatira shiheri. 19 Gwenga gwana unakaka kuwera gwa mlonguziya gwa Iwisi na guwera ulangala kwa wantu woseri yawawera muluwindu, 20 guwera mfunda gwa wazyigizygí na yawahera mahala. Gwana unakaka kuwera Mulilagaliru lya Musa gwana mfanu gwa mahala gakamilika. 21 Su gwenga guwfunda wamonga, iware hashi gulifunda ndiri gumweni? Guwabwelera wamonga nawiwa, kumbiti gumweni gwiwa. 22 Gulonga, "Namtenda uhumba," kumbiti gumweni gwankutenda uhumba. Guvikalalira vinyagu, kumbiti gwenga gulitulira ulunda kwa kwiwa mnumba zya vinyagu. 23 Gwenga gulitumbira gwana Lilagaliru lya Mlungu, kumbiti gumzarawu Mlungu kwa kugalema Malagaliru gakuwi. 24 Malembu Mananagala galembwa, "Toziya ya mwenga Wayawudi, wantu yawawera Wayawudi ndiri waligilanga litawi lya Mlungu." 25 Handa pamulijimila Lilagaliru lya Musa, kwingiziwa jandu kwamwenga hakuweri na mana, kumbiti pamjimila ndiri Lilagaliru lya Musa mbaka memleki kwingira jandu. 26 Handa muntu yakawera ndiri Myawudi, ndomweni kashemitwi kayingiziwitwi ndiri jandu, pakalijimira lyalifiruwa Mulilagaliru lya Musa, Mlungu hakamuholi kuwera kayingiziwa jandu. 27 Wantu yawawera Wayawudi ndiri, hawkutozi gwenga Myawudi toziya gulilema Lilagaliru lya Musa, ata paguvera na malembu ga Lilagaliru lya Musa na gwingiziwa jandu, kumbiti womberi walijimira Lilagaliru lya Musa, ata pawawayingiziwitwi ndiri jandu. 28 Huti ndiri kila muntu yakawoneka kwa masu kuwera Muyawudi ndo Muyawudi gwanakaka, ama muntu hapeni kaweri Muyawudi gwanakaka toziya kingiziwa jandu. 29 Myawudi gwanakaka

ndo ulii yakaweriti Myawudi mgati, ndomweni yakayingiziwa jandu mumoyu na ali ndo lihengu lya Rohu gwa Mlungu, ndo shitwatila ndiri sha malembu ga Lilagaliru. Muntu gwa ntambu ayi kapananitwi uzymi, kulawa ndiri kwa wantu kumbiti kulawa kwa Mlungu.

**3** Su Myawudi kana shishi shongeleka kuliku wamonga? Ama kwingira jandu kwana mota gaa? 2 Yina, kwana mota zivuwa! Mlungu kawapananit huti Wayawudi ujumbi wakuwi. 3 Kumbiti hashiweri ashi handa wamu wawu waweriti ndiri wajimirika, hashi, shitwatira ashi hashiwusiyi ujimirika wa Mlungu? 4 Ndala! Mlungu hakasigali gwa nakaka mashaka goseri, tembera wantu woseri wawera wapaya. Malembu Mananagala galembwa, "Kila paguyowera, visoweru vyaku vyavimfirizya Mlungu, hagukanki masitaka gaku mushizyungu." 5 Kumbiti payiweru vidoda vyetu vilanguziya kuwera Mlungu kankutenda kwa uheri, su hatulungi kuwera Mlungu kapata ndiri uheri pakatwazibu? Neni nankutakula shimuntu. 6 Ndala! Meyiweri hangu, hashi Mlungu mekawezi kutoza pasipanu? 7 Pamonga hagulungi, payiweru nenī namwaminika ndiri, wankumlanguziya Mlungu kuwera mwaminika nentu na kumpanaganu ukwisa, su mentakiwitī ndiri kutozwa kuwera gambira muntu yakana vidoda! 8 Sawa na kulonga, "Tutendi vidoda su tupati viheri!" Wantu wamonga watuhigilanga kwa kutupayira handa tufunda ntambu ayi. Womberi hawatozwi ntambu yawafriruwa. 9 "Hashi, tulongi kuwera Wayawudi ndo waheri kuliku wantu yawawera ndiri Wayawudi?" Ndala! Nanguziya kala kuwera Wayawudi pamuhera na wantu yawawera ndiri Wayawudi, woseri walongoziwa na vidoda." 10 Ntambu Malembu Mananagala galembwa, "Kwahera ata muntu yumu yakawera muheri kulongolu kwa Mlungu, 11 Kwahera muntu yakavimana ama ndomweni yakamsakula Mlungu. 12 Woseri wapotoka, woseri wakosa, kwahera yakatenda viheri, kwahera ata muntu yumu. 13 Makulamiru gawu gawera gambira lipumba lyalupalahera, milimi yawu yimema upayira, na mumilomu mwawu mlawa visoweru vyavilifana gambira usungu wa njoka. 14 Visoweru vyawu vimema virapu vikalipa. 15 Magulu gawu gakanongola kulaga, 16 Poseri pawagenda, womberi waleka ntabika na uharibisiya. 17 Womberi wayimana ndiri njira ya ponga, 18 Wamtira ndiri Mlungu." 19 Vinu tuvimana kuwera kila shintu Mulilagaliru lya Musa, shiawusu wantu woseri yawawera pasi pa Lilagaliru lya Musa, su kuwanyamaziya wantu woseri na kutenda pasipanu poseri paweri pa utoza wa Mlungu. 20 Toziya kwahera muntu yoseri yakajimiru kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu kwa kutenda shashilagaliwa Mumalagaliru ga Musa. Lihengu lya Lilagaliru lya Musa ndo kutulanguziya hera twenga handa twana vidoda. 21 Kumbiti vinu, Mlungu yakatutenda twenga tuweri waheri kulongolu kwakuwi kupidira njimiru yawu kwa Yesu Kristu. Mlungu katendaga hangu kwa woseri yawamjimira Kristu, toziya kwahera ubagula woseri. 23 Wantu woseri watenda vidoda na wapatati na ukwisa wa Mlungu. 24 Kumbiti kwa lifupu lya manemu ga Mlungu, wantu woseri wamfirizya Mlungu kwa njira ya Yesu Kristu yakawakombola. 25 Mlungu kamlavyiti Yesu, su

kwa mwazi gwakuwi kaweri njira ya kuwalekizya wantu vidoda vyawu kwa njimiru yazu kwakuwi. Mlungu katenditi hangu su kapati kulanguziya kuwera mweni ndo muheri. Pamakashu Mlungu kaweriti muhepelera pota na kulishera vidoda nya wantu. **26** Kwa njira ayi Mlungu kalanguziya kuwera mweni ndo muheri vinu na kamtenda muntu yoseri yakamjimiru Yesu, kaweri muheri kulongolu kwakuwi. **27** Hashi, tuweza kulitumbira kwantambu gaa? Ndala! Hashi, tulitumbira shishi? Hashi, tuweza kulitumbira mahengu getu? Ndala! Twenga tulopoziva kwa njimiru. **28** Toziya Mlungu kamtenda muntu kuwera muheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru. Mlungu kawatenditidiri hangu toziya wankutenda shilii shashilagairwa Mumalagaliru. **29** Hashi, Mlungu ndo Mlungu gwa Wayawudi hera, ama viraagwa wantu yawawera ndiri Wayawudi? Yina, Mlungu ndo gwa wantu yawawera ndiri Wayawudi viraag. **30** Mlungu ndo yumu na yomberi hakawatendi Wayawudi kuwera waheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru yazu na hakawatendi wantu yawawera ndiri Wayawudi kuwera waheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru yazu viraag. **31** Hashi, twankuitendera njimiru kugaleka Malagaliru? Ndala, kumbiti twankugajimira malagaliru gaweri na makakala nentu.

**4** Su twenga tutakuli hashi kuusu Aburahamu mbuiy gwetu? **2** Handa Aburahamu katenditi kamfiriziyi Mlungu kulawirana na vitwatira vyakatenditi, su yomberi kana shintu sha kulitumbira, kumbiti kulongolu ndiri kwa Mlungu. **3** Toziya Mumalembu Mananagala galembwa, “Aburahamu kamjimiriti Mlungu, Mlungu kumtenda muheri kulongolu kwakuwi toziya ya njimiru yakuwi.” **4** Muntu yakatenda lihengu wamupa shibenamgongu, shibenamgongu shakuwi lifupu ndiri, kumbiti ndo shintu shakafiruwa kupananwa. **5** Wantu woseri yawaletumbira munjimiru, walitumbira ndiri matendu, kumbiti wamjimiru Mlungu yakawalekizya vidoda, su Mlungu kawona njimiru ya wantu awa na kuwatenda waweri waheri kulongolu kwakuwi. **6** Na Dawudi katakuliti hangu kuusu nemeleru ya muntu ulii, Mlungu kamtenda kuwera muheri kulongolu kwakuwi pota kugashera matendu gakuwi. **7** “Mbaka walii yawalegiziwitvi vidoda vyawu, walii vidoda vyawu viwusiliru! **8** Mbaka muntu ulii, Mtuwa hapeni kawalangi vidoda vyakuwi.” **9** Hashi, matekelero gakalongiti Dawudi kuusu wantu yawayingiziwitvi jandu hera? Ndala! Shitwatira ashi shiwawusu viraag wantu woseri yawayingiziwitvi ndiri jandu. Kwatwenga tusomiti mumalembu Mananagala, “Aburahamu kamjimiriti Mlungu na toziya ya njimiru yakuwi, Mlungu kamtenda kaweri muheri kulongolu kwakuwi.” **10** Hashi, Aburahamu kamjimiriti pamberi pa kwingiziwa jandu, ama pakingiziwitvi kala jandu? Yomberi kamjimiriti pamberi pa kwingiziwa jandu. **11** Aburahamu kingiziti jandu shakapanu, na kwingiziwa jandu aku kuweriti lilangaliru lya kulanguziya Mlungu kamtenditi kuwera muheri kulongolu kwakuwi toziya ya njimiru yakuwi yakaweriti nayu pamberi pa kwingiziwa jandu. Su Aburahamu kawera tati gwa shirohu kwa wantu woseri yawamjimiru Mlungu na yawatenditi na Mlungu kuwera waheri kulongolu kwakuwi ata weni pawayingiziwitvi ndiri jandu. **12** Vilaa yomberi ndo tati gwa wantu woseri yawayingiziwitvi jandu, ndoweni walii yawayingiziwitvi ndiri jandu hera, kumbiti walii yawafata njimiru illi yakaweriti nayu tati gwetu gwa shirohu Aburahamu pamberi

pa kwingiziwa jandu. **13** Mlungu pakamlagiliti Aburahamu na shileri shakuwi kuwera pasipanu meiweri pawu, su mweni katenditi, toziya ndiri ya Aburahamu kujimiru Lilagaliru kumbiti toziya yomberi kajimiriti na katenditi na Mlungu kuwera muheri kulongolu kwakuwi kwa njimiru. **14** Handa shilii shakalagiliti Mlungu shiweri sha wantu walii yawajimira Lilagaliru, su njimiru hapeni iweri shintu na kwakalagiliti Mlungu hakuweri kwahera mana. **15** Malagaliru gajega maya ga Mlungu, kumbiti handa kwahera malagaliru, hapeni kuweri na vidoda. **16** Su lagilu lilawirana na njimiru, viraag lilawirana na manemu ga Mlungu kwa mbereka zyoseri zya Aburahamu, kwa wantu ndiri walii yawajimira lilagaliru kumbiti viraag kwa wantu walii yawajimira ntambu pakatenditi Aburahamu, toziya Aburahamu ndo tati gwa twoseri twenga. **17** Malembu Mananagala ntambu yagalonga, “Nukutenda guweri tati gwa isi zivuwa.” Yomberi ndo tati gwetu kulongolu kwa Mlungu, ndomweni Aburahamu yakamjimiru Mlungu yakawapananiti ukomu walii yawahowiti na amuli zyakuwi muvitwatira vyaviweriti ndiri, su viwera. **18** Aburahamu kajimiriti na kulitumbira, ata pakuweriti kwahera toziya ya kulitumbira, su kawera “Tati gwa isi zivuwa,” ntambu Malembu Mananagala galembwa, “Mbereka yaku hayiweri shivuwa gambira ntondu.” **19** Yomberi kaweriti mgogolu gwa umuli gwa vinja miya hangu, kumbiti njimiru yakuwi izotopa ndiri, tembera kavimanu kuwera hapeni kapati mwana, viraag vilii mdala gwakuwi Sara kaweriti mpendi. **20** Aburahamu kalekiti ndiri kujimiru lagilu ya Mlungu, njimiru yakuwi imemiti makakala na kamupananiti ukwisa Mlungu. **21** Kavimanitu nakaka kuwera Mlungu kawenza kutenda shilii shakalagiliti. **22** Ndo mana Aburahamu, kupitira njimiru, “katenditi na Mlungu kuwera muheri kulongolu kwakuwi.” **23** Payitakulwa, “Yomberi katenditi kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu.” Itakulwa ndiri kwa gweka yakuwi. **24** Womberi watulembiliriti na twenga viraag yatutenditi kuwera waheri, tumjimiru Mlungu yakamzyukusiyiti Mtuwa gwetu Yesu. **25** Toziya ya vidoda vyatwenga, kalaviriyiti kahowi na kazyukisiyiti, su katutendi tuweri waheri kulongolu kwa Mlungu.

**5** Su vinu tutendwa kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu kupitira njimiru, su twanayi ponga pamuhera na Mlungu kupitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu. **2** Yomberi katujega twenga kupitira njimiru muntambu ayi ya manemu ga Mlungu, ndo twenga vinu tulikala. Su twenga tunemelera litumbiru lyatutenda pamuhera ukwisa wa Mlungu. **3** Viraag twenga tunemelera ntabika zya twenga, toziya twenga tuvimana kuwera ntabika ijega uhepelera, **4** na uhepelera ijega unakaka kwa Mlungu na unakaka ijega litumbiru. **5** Litumbiru ali liweza ndiri kutuzyanga, toziya Mlungu katupananiti kala mafliliru gakuwi mumyoyu mwa twenga kwa njira ya Rohu Mnanagala, ndo yakawera lifupu lya Mlungu kwa twenga. **6** Patuweriti twahera muntu gwakututanga kulawa muvidoda, shipindi shilii Kristu kahowiti kwa wantu yawatenditi vidoda. **7** Shitwatira shikamala kwa muntu yoseri kuhowa kwa muntu muheri. Pamonga muntu keenza kuhowa kwa muntu kaherepa. **8** Kumbiti Mlungu katulanguziya twenga ntambu yakatufira nentu, toziya shipindi patuweriti twankali twana vidoda, Kristu kahowiti kwajili ya

twenga! 9 Kwa mwazi gwakuwi twenga watutenda tumfiriziyi Mluntu, ganakaka nentu kuwera hakatulopoziyi twenga kuitira yomberi kulawa mumaya ga Mluntu! 10 Patuweriti wangondwa Mluntu, kumbiti yomberi katukolaniziya mawoku kuitira kuhowa kwa Mwana gwakuwi. Vinu tukolaniziwa mawoku na Mluntu, ganakaka nentu kuwera hatulopoziwi kuitira makaliru ga Kristu! 11 Kumbiti aga ndiri hera, twenga tunemelera toziya ya shili shakatendit Mluntu kuitira Mtua gwetu Yesu Kristu, ndomweni vinu katukolaniziya mawoku na Mluntu. 12 Vidoda viziti pasipanu kuitira muntu yumu Adamu na vidoda vyakuwi vitendit wantu wahowi. Malawiranu gakuwi, kuhowa kueneyiti kwa wantu woseri toziya woseri watendit vidoda. 13 Kuweriti na vidoda pasipanu pamberi pa Malagaliru kuwera, kumbiti vidoda vitulitwi ndiri mumaholu pota malagaliru. 14 Kumbiti kwanjira shipindi sha Adamu mpaka shipindi sha Musa, kuhowa kuwakolitlima wantu woseri yawalikala, ata kwa wantu woseri yawatendit ndiri vidoda gambira vili vyakatendit Adamu pakalemite kujimilira malagaliru ga Mluntu. Adamu kaweriti lilangaliru lya Kristu yakiziti pamberi. 15 Kumbiti awa wawili walifana ndiri, toziya lifupu lya Mluntu lilifana ndiri na vidoda nya Adamu. Shitwatira ashi sha nakaka kuwera wantu wawuwa wahowiti toziya ya vidoda nya muntu yumu. Kumbiti manemu ga Mluntu ndo makulu nentu, su lifupu lyakuwi liwera kwa wantu wawuwa kuitira manemu ga muntu yumu, Yesu Kristu. 16 Lifupu lya Mluntu liwera ndiri teratera na vidoda nya muntu yumu Adamu. Pa likosa lya muntu yumu Adamu, Mluntu katoziti, kumbiti pa makosa ga wantu wawuwa, Mluntu kawalekiziyiti. 17 Ndo nakaka kwa vidoda nya muntu yumu, kuhowa kwanjiti kukolamlima toziya ya muntu yumu. Kumbiti shakashitendit muntu yumu Yesu Kristu ndo malawiranu gakuwi makulu nentu. Woseri wankiti manemu na lifupu ali lya kutendwa kuwera waheri kulongolu kwa Mluntu, hawakolitlima muwukomu kwa njira ya muntu ayu yumu, Yesu Kristu. 18 Su likosa lya muntu yumu ntambu lyalijegiti kutoza kwa wantu woseri. Ntambu iraayi shitendu shimu shashimfirizya Mluntu shiawenda wantu woseri wamjimiria na Mluntu na kupananwa ukomu wa mashaka goseri. 19 Handa kwa kujimira ndiri kwa muntu yumu, wantu woseri watenditwi kuwera na vidoda na ntambu iraayi kujimira kwa muntu yumu hakuwatendi wantu wawuwa wajimirwi waweri waheri kulongolu kwa Mluntu. 20 Malagaliru galawiriti na gatendit kwongerekwa vidoda, kumbiti vidoda pavyongerikiti, manemu ga Mluntu gwongerekwi nentu. 21 Handa vidoda ntambu yavikolitlima mukuhowa, vira manemu ga Mluntu gakolamlima muuheri kulongolu kwa Mluntu na gutulongoziya twenga muwukomu wa mashaka goseri kwa njira ya Mtua gwetu Yesu Kristu. (aiōnios g166)

6 Su hatutakuli shishi? Hashi twenderey kulikala muvidoda, su manemu ga Mluntu gongerekwi? 2 Ndala! Twenga tulikala gweka na vidoda, su hatwenderey hashi kulikala kayi muvidoda? 3 Nakaka muvimana kuwera twenga patubatizitwi tuwera pamuhera na Kristu Yesu, watubatizit na tuwera pamuhera na mukuhowa kwakuwi. 4 Su, patubatizitwi mumashi iweriti handa tusiwa pamuhera na Yesu, su Kristu ntambu yakazyukiti kwa makakala ga ukwisa wa Tati, kayi twenga

tuwezi kulikala makaliru gasyayi. 5 Toziya handa twenga tuwera pamuhera nayomberi mukuhowa, vira vili twenga hatuweri yumu pamuhera na yomberi mukuzyukisiya. 6 Twenga tuvima kuwera makaliru getu ga makashu gapinjikitwi pamuhera na Kristu palupinjika Iwakuwi, su makakala ga vidoda gaagamiziwi, natuwera kayi wamanda wa vidoda. 7 Shipindi wantu tuhowitzi pamuhera na Kristu, tulekiziwa kulawa mumakakala ga vidoda. 8 Kwanjira patuhowitzi pamuhera na Kristu, twenga tujimiria kuwera hatulikali kayi pamuhera na yomberi. 9 Twenga tuvima handa Kristu kazyukisiwitwi kala na hapeni kahowi kayi. Kuhowa hapeni kumkoli kayi. 10 Su toziya kahowiti, vidoda vyahera makakala kwa yomberi, na vinu kalikala makaliru gakuwi mukulikolerana pamuhera na Mluntu. 11 Ntambu iraa ilii mwenga muliholi maweni kuwera mwagweka na vidoda, kumbiti mulikala mukulikolerana pamuhera na Mluntu kuitira Yesu Kristu. 12 Vidoda naviwalonguziya kayi nshimba zyenu zyaziwola na mwenga kulijimira lumamatama Iwakuwi. 13 Namlaviya ata pahala pamu pa nshimba zyenu ziweri shintu sha kutendera madoda na vidoda, kumbiti mulilavyi maweni kwa Mluntu gambira wantu woseri yawazukusiwitwi na mulavyi umuntu wenu kwa Mluntu kwa kutenda matendu gagamfirizya Mluntu. 14 Vidoda hapeni vikulongoziyi, toziya mwapasi ndiri pa malagaliru, kumbiti mwapasi pa manemu ga Mluntu. 15 Su tutakuli shishi? Hashi, tutendi vidoda toziya twapasi ndiri pa Malagaliru, kumbiti twapasi pa manemu ga Mluntu? Ndala! 16 Nakaka muvimana kuwera mwenga mwagambira wamanda. Handa mwenga pamujimira vidoda, malawiranu gakuwi hagaweri kuhowa. Handa pamujimira Mluntu, malawiranu gakuwi ndo kuwera na matendu gagamfirizya Mluntu. 17 Kumbiti gulungi mayagashii Mluntu! Tembera muweriti wamanda wa vidoda pamakashu, mjimiriti kwa moyu gwoseri gwa nakaka galii mumafundu gamupatiti. 18 Mwenga mlekeziwa kulawa muvidoda na muwera wamanda wa kutenda vyavimfirizya Mluntu. 19 Neni ntendera visoweru nya mashaka goseri toziya ya goyigoyi ya mwenga. Mushipindi shimu mwenga mulilavyi maweni kuwera wamanda wa vidoda na kuwera wadoda kwa ukondola. Ntambu iraayi mwenga vinu kulinaviya maweni kutendera gambira wamanda kwa uheri kuwalonguziya mwenga muwanagala. 20 Pamuweriti wamanda wa vidoda, muweriti kutali na kutenda uheri. 21 Hashi, mpatiti mota gaa mashaka galii kulawirana na vitwatira ndovyenii vinu vyamuviwonera soni? Malawiranu ga vitwatira vyoseri ndo kuhowa! 22 Kumbiti vinu mwenga milopoziwa kala kulawa muvidoda na kuwera wamanda wa Mluntu. Mota yamuweria nayu vinu ndo unanagala na malawiranu gakuwi ndo ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 23 Toziya shibenamgongu sha vidoda ndo kuhowa, kumbiti lifupu lya Mluntu ndo ukomu gwa mashaka goseri kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu Mtua gwetu. (aiōnios g166)

7 Waganja wangu, hamuviman shili shaniza kutakula, toziya mwawoseri hamuviman kuusu malagaliru. Malagaliru gamkolamlima muntu shipindi pakawera mkomu. 2 Mfanu, mdala yakayugitwi katatirwa na malagaliru shipindi shoseri mpalu gwakuwi pakawera mkomu, kumbiti yomberi pakahowa, shakapanu mdala ulii kalekeziwa kulawa mumalagaliru ga

kuyugwa. 3 Su mdala ayu pakalikala na mpalu yumonga shipindi mpalu gwakuwi kankali mkomu, mdala ayu hawamshemi mundiyandiya. Kumbiti handa mpalu gwakuwi pakahowa, mdala ayu hapeni katatilwi mulilagalliru lya ndowa. Nayomberi pakayugwa na mpalu gwingi hapeni kashemwi mundiyandiya. 4 Ntambu iraa ayi mwenga waganja wangu, mwenga viraai muwera kutali na malagaliru kuitipira nshimba ya Kristu. Vinu muwera wakuwi, yomberi ndo yawamzyukisityi su tupati kumtendera lihengu Mlungu. 5 Toziya patuweriti tulikala kulawirana na lumamatama lya nshimba hera, lumamatama lwa vidoda pazinikwa na malagaliru, zitenditi lihengu munshimba zyedu, na woseri twenga tusokiti muupeleru wa kuhowa. 6 Kumbiti vinu tuwera ulekeru kulawa mushibetubetu sha malagaliru, toziya tuhowa kwa shiwtatira shilii shashitutenditi twenga wamanda. Twenga twankumtendera ndiri munjira ya makashu yayilembwa mumalagaliru, kumbiti munjira yasyayi ya Rohu. 7 Hashi, su tutakuli handa malagaliru ndo vidoda? Ndala! Kumbiti ndo Malagaliru gantenditi neni kuvimana vidoda vyaviwera. Kumbiti pota Lilagaliru kulonga hangu, "Naguwera na lumamatama muvintu vyaviwera ndiri vyaku," neni menuvimani ndiri. 8 Kumbiti vidoda vipatiti lupenyu lwa lagiru kusongoziya kila ntambu ya matamata zidoda mngati mwaneni. Pota malagaliru, vidoda shintu ndiri. 9 Shipindi shimu neni weriti nuvimanu ndiri malagaliru na neni weriti mkomu. Su nuvimanu lilagaliru na ntenditi vidoda na neni weriti howa. 10 Lilagaliru ali liveriti na nfiru ya kujega ukomu, kumbiti kwa neni lijega kuhowa. 11 Toziya vidoda vitoliti lupenyu lyaluweriti mumalagaliru na vinzyangiti na kunaga. 12 Su Lagiru lyeni ndo linanagala na malagaliru geni ndo mananagala, maheri na gaherepa. 13 Hashi, shintu shiherepa shinjegera kuhowa? Ndala! Vidoda ndo vinjegera kuhowa kwa kutendera shintu shiherepa. Su kuitipira malagaliru vidoda vilanguziwa kuwera vidoda nentu. 14 Tuvimana kuwera Malagaliru ndo ga shirohu, kumbiti neni gwa pasipanu. Neni wamuza kuwera mmenda gwa vidoda. 15 Nuvimana ndiri shantenda, toziya ntenda ndiri shilii shanfira kutenda, kumbiti ntenda shilii shankalalira. 16 Su payiwera ntenda shilii shanfira ndiri kutenda, ayi ilanguziya kuwera njimira Lilagaliru ndo liherepa. 17 Su, neni ndiri yantenda shintu ashii, kumbiti vidoda vilii vyavilikala mngati mwaneni. 18 Nuvimana kwahera shiherepa shoseri mngati mwaneni, ayi ndo toziya ya umuntu waneni. Tembera nfira kutenda shiwtatira shiheri, weza ndiri kushitenda. 19 Weza ndiri kutenda shiwtatira shiherepa shanfira kutenda, pa pakuwi nankutenda vitwatira vidoda vyanfira ndiri kutenda. 20 Su handa nankutenda shilii shanema kutenda, ayi ilanguziya kuwera naneni ndiri yantenda aga, kumbiti ndo vidoda vyaneni vyavilikala mngati mwaneni. 21 Su, nyambula kuwera shintu shitenda lihengu mngati mwaneni. Panfriti kutenda shiheri shilii, nuliwona nankunsysagula shiwtatira shidoda. 22 Mngati mumoyu mwaneni naganemelera malagaliru ga Mlungu. 23 Kumbiti mona shintu shimonga shitenda lihengu mngati mwaneni, shintu shilisingana na ntambu yanfira. Ayi intenda neni weri mmenda gwa malagaliru ga vidoda vyavitenda lihengu munshimba mwaneni. 24 Mhushu neni! Hashi, gaa hakanopoziyi kulawa mushimba ya vidoda avi vyavijega kuhalibisiwa? 25 Mayagashii Mlungu yakatenda goseri aga kuitipira Mtua gwtetu Yesu Kristu!

Hangu su, ndo ntambu ya neni namweni, Kwa mahala gangu nugatendera Malagaliru ga Mlungu, kumbiti kwa nshimba yaneni nankugatendera malagaliru ga vidoda.

**8** Vinu kwahera utoza kwa wantu yawalikala kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. 2 Toziya malagaliru ga Rohu yagajega ukomu kwa kulikolerana pamuhera na Yesu Kristu ganekeziya kulawa mumalagaliru ga vidoda yagajega kuhowa. 3 Mlungu kashitenda shiwtatira ashi, malagaliru geni gaweza ndiri kutenda toziya uzotopa wa muntu. Mlungu kamtumiti Mwana gwakuwi pakawera na nshimba teratera na nshimba zyedu twenga yatuwera na vidoda kuvitoza vidoda. 4 Mlungu katenditi hangu su mafliru ga gaherepa ga Malagaliru yagatendaga kwa ukamilika mngati mwa twenga yatulikala ntambu yakafira Rohu na tulema mafliru ga nshimba. 5 Wantu walii yawalikala kugenderana ntambu yazifira nshimba, walongoziwa na mahala ga nshimba zyau. Kumbiti walii yawalikala kugenderana ntambu yakafira Rohu, walongoziwa na Rohu ntambu yakafira. 6 Kulonguziwa na nshimba kujega kuhowa, kumbiti kulonguziwa na Rohu kujega ukomu na ponga. 7 Su wantu yawalongoziwa na mafliru ga nshimba ndo wankondu wa Mlungu, womberi hapeni wagajimiri Malagaliru ga Mlungu, nakaka hapeni wawezu kugajimira. 8 Wantu walii yawajimira mafliru ga nshimba hapeni wamfiriziyi Mlungu. 9 Kumbiti mwenga mulikala ndiri kugenderana na mafliru ga nshimba, ira mulikala kugenderana na mafliru ga Rohu, payiwera Rohu gwa Mlungu kalikala mngati mwenu. Yoseri yakawera ndiri na Rohu gwa Kristu, yomberi ndo gwa Kristu ndiri. 10 Kumbiti handa Kristu kamungati mwenu, Rohu ndo makaliru kwa mwenga toziya mtendwa waheri kulongolu kwa Mlungu, kumbiti nshimba zyamwenga pazigenda kuhowa toziya ya vidoda. 11 Payiwera Rohu gwa Mlungu yakamzyukisityi Yesu kalikala mngati mwenu, su ayu yakamzyukisityi Kristu Yesu hakazipanani ukomu nshimba zyenu yazifira kuhowa, hakatendi hangu kuitipira Rohu yakalikala mngati mwenu. 12 Su waganja wangu twana uwanda, kumbiti wa kulikala ndiri kugenderana na mafliru ga nshimba. 13 Toziya handa pamulikala kugenderana na mafliru ga nshimba, nakaka mgenda kuhowa, kumbiti handa kuitipira Rohu mwankugalaga matendu genu gadoda, nakaka hamlikali. 14 Woseri yawalongoziwa na Rohu gwa Mlungu ndo wana wa Mlungu. 15 Kwa Rohu yakawapananu Mlungu kawatenda ndiri mwenga wamanda na kuwatenda muweri na lyoga, kumbiti Rohu kawatenda mwenga muweri wana wa Mlungu na kwa makakala ga Rohu, twenga tumshema Mlungu, "Tati! Tati gwangu!" 16 Rohu gwa Mlungu mweni kankulaviya ukapitawu na rohu zya twenga kuwera twenga ndo wana wa Mlungu. 17 Toziya twenga twawana wa Mlungu, hatuwanki tekeleru zoseri Mlungu zyakawatuliriti wantu wakuwi na hatuwanki pamuhera na Kristu villi Mlungu vyakamtuliriti. Handa patuweri pamuhera na Kristu muntabika yakuwi, hatuwanki pamuhera nayomberi viraa muukwisa wakuwi. 18 Mona kuwera ntabika zya shipindi sha vinu hapeni gawezi kulifana na ukwisa ulii waugenda kugubutulwa kwa twenga. 19 Vyoseri vyaviumbitwi vyankuhepera kwa lumamatama kwa Mlungu kuwagubutulira wana wakuwi. 20 Su, viumbitwi kwa jimirirwa, muntambu ya

kuligangamaziya ndiri. Ayi ndo ntambu ndiri ya mafiliru ga viumbitwi, kumbiti toziya ya mafiliru ga Mlungu. Pamuhera na hangu kwana matumbiru 21 kuwera vyaviumbitwi avi viraan na vyeni havilopoziwi kulawa muwumanda wa kuhalabisiya na haviwi pamuhera muukwisa wa ulekeru wa wana wa Mlungu. 22 Toziya tuvrimana kuwera mpaka vinu, viumbi vyoseri vyankulira kwa kutama gambira utama wa mdala wa kulera. 23 Viumbi avi vyga gweka yawu ndiri, viraan virii twenga yatuwera Rohu, Rohu ndo yakawera lifupu lya kwanja lya Mlungu, twenga viraan tuwera na utama mngati mwetu, patuhepera tutendwi wana wa Mlungu na nshimba zya twenga zilekeziwi. 24 Kwa matumbiru aga twenga tulopoziwitwi. Kumbiti litumbiru lyahera mana payiwera twankushiwona shilii shatushitumbira. Hashi, gaa kankushitumbira shilii shakashiwona kala? 25 Handa patushitumbira shilii hatwenishiwoni, su twankushihispera kwa hepelera. 26 Ntambu iraa ayi Rohu kiza kututanga uzotopa yatuwera nawu. Twenga tuvrimana ndiri vyavifiruwa kumluwa Mlungu, kumbiti Rohu mweni kankutuluwira kwa Mlungu kwa visoweru hapeni guvitakuli. 27 Na Mlungu yakawona mpaka mngati mwa mumyoyu ya twenga, kavimana maholu ga Rohu ayu, toziya Rohu ayu kankuwaluwira wantu wa Mlungu kugenderana na mafiliru ga Mlungu. 28 Tuvrimana kuwera muvitwatira vyoseri, Mlungu kankutenda viherepa kwa walii yawamfira mweni, walii yakawashemiti kulawirana na mpangu gwakuwi. 29 Woseri walii yawamanitwi kala na Mlungu viraan wasyagulitwi kala su wapati kulfana na Mwana gwakuwi, su Mwana gwakuwi kaweri kifungua mimba pakati pa waumini wawuwa. 30 Su walii yawasyagulitwi kala na Mlungu, viraan Mlungu ndo yakawashemiti. Walii yakawashemiti ndo walii katenditi kumfirizya Mlungu. Walii yakawatendi kumfirizya Mlungu, viraan kawapananiti ukwisa wakuwi. 31 Kulawirana na aga, twenga tutakuli hashi? Hashi, payiwera Mlungu kauwega wa twenga, gaa yakawenza kuwera mngondou gwa twenga? Kwahera ata yumu! 32 Mlungu kamwonera ndiri lusungu ata Mwana gwakuwi gwa gweka, kumbiti kamlavyiti tambiku kwa twenga woseri! Yomberi katupananiti Mwana gwakuwi. Hashi, Mlungu na Mwana gwakuwi watushera ndiri twenga pamuhera na vitwatira vyoseri yawayatupananiti? 33 Hashi, gaa hakawatozi wantu yawasyagulitwi na Mlungu? Ndala! Mlungu mweni ndo yakawawusilira ukondola! 34 Hashi, gaa hakawatozi mwenga? Ndala! Kristu Yesu ndo yakahowiti, kayi kazyukiti na kankulivaga uwega wa kumliwu wa Mlungu. Mweni kankutuluwira! 35 Hashi, gaa yakawenza kutulekanizya mumafiliru ga Kristu? Hashi, tabu ama uhushu ama ntabiku ama njala, ama kuwera shivula ama hatali ama kuhowa? 36 Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, "Toziya ya gwenga, twenga twamuhatari ya kuhowa vipindi vyoseri, Tutenderwa gambira wakondolu yawagenda kulikitulwa." 37 Kumbiti muvitwatira avi vyoseri, tupata ukanga mkulu kuitipira Yesu yakatufiriti twenga! 38 Toziya nuvrimana nakaka kwahera shintu shashiweza kutulekanizya na mafiliru gakuwi ama kuhowa, ama ukomu ama wantumintumi wa kumpindi, ama washamshera ama yagalawira vinu, ama yagalawira kulongolu ama makakala, 39 ama kumpindi, ama kumambi. Kwahera shiumbi shoseri shashiweza kutulekanizya na mafiliru ga Mlungu mu Mtuwa gwetu Yesu Kristu.

**9** Neni ntakula nakaka hera, nenii wera gwa Kristu na hapeni nzyangi. Mahala ganeni galongoziwa na Rohu Mnanagala, viraan gawera ukapitawu kuwera nakaka nenii nzyanga ndiri 2 pantakula kuwera nana maholu makulu na utama nentu mumoyu mwanenii 3 kwa wantu wa isi yanenii! Handa meyiwi kwa mota yawu, mensyaguli kuwera mupangira ya Mlungu na kulekana na Kristu. 4 Womberi ndo wantu wa Israeli, yomberi kawatenditi womberi waweri wana wakuwi na kawagubutuliti ukwisa wakuwi na katenditi lipatanu lyakuwi na womberi na kuwapanani Lilagiru lya Musa, womberi wamguwiri nakaka na wawankiti lagilu lya Mlungu. 5 Womberi wawera washiyiwuku kulawa kwa wazewi yawamanikana na Kristu munshimba yakuwi kalawa muukowu wawu. Ukwisa uweri kwa Mlungu yakakolamlima muvyoseri mashaka goseri! Yina haa (aiōn g165) 6 Neni ntakula ndiri kuwera Mlungu kawenza ndiri kutenda ntambu yakalonga, toziya hapeni tulungi kuwera wantu woseri wa Israeli ndo wantu wa Mlungu, 7 ama walerwa woseri wa Aburahamu ndo wana wa Mlungu. Mlungu kamgambiriti Aburahamu, "Kupitira Isaka haguweri na shiyiwuku shanukulagiliti." 8 Kwa njira yamonga kulonga, wana woseri ndiri yawamshemiti Aburahamu "Tati" waweriti wana wa Mlungu, kumbiti wana wa lagilu hera ndo washemiti wana wa Aburahamu. 9 Toziya lagilu yeni ndo ayi, "Mushinjia shashiza Sara hakapati mwana." 10 Na aga goseri ndiri, Rebeka kaweriti na wana wawili wa tati yumu, mbuyi gwetu Isaka. 11 Katakuliti aga pamberi kwiwuka kwa womberi, womberi pamberi hawenitendi shoseri shiherepa ama shidoda, su usyagula wa Mlungu uwusu ushema wakuwi na kwahera shoseri shawatenditi womberi. 12 Kumbiti usyagula wa mwana yumu kuweriti malawiranu kamili ga mpangu gwa Mlungu mweni, Mlungu kamgambiriti mdala ulii, "Mkulu hakamtenderi mpusu." 13 Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, "Neni numufira Yakobu, kumbiti numkalalira Esawu." 14 Hashi, tutakuli shishi? Hashi, Mlungu kankubagula? Ndala! 15 Yomberi kamgambiriti Musa, "Hanumwoneri lusungu muntu yoseri yanfira kumwonera lusungu, hanumfiri muntu yoseri yanumfira." 16 Galitumbira ndiri ntambu yatufira twenga ama kutenda, kumbiti su goseri galitumbira lusungu lya Mlungu. 17 Malembu Mananagala galonga hangu kwa Farawu mfalumi gwa Misri, "Nukutenda gwenga guweri mfalumi su kukutumiya gwenga kulanguziya makakala gangu na kutenda litawu lyangu limanikani pasipanu poseri." 18 Mlungu kamwonera lusungu muntu yoseri yakafira na pakafira kamtenda muntu yoseri kuwera mkayidi. 19 Kumbiti yumu gwenu hakankosiya nenii, Hashi, vitwatira paviwera hangu, Mlungu kawenza hashi kumlawumu muntu? Hashi, gaa yakawenza kugadiwira mafiliru ga Mlungu? 20 Hashi, ganja gwangu, gwenga gwa gaa gumkosiya Mlungu? Hashi, shiwigwa shiweza kumkosiya mnyawa gwakuwi, "Iwera hashi gunyawa ntambu ayi?" 21 Mnyawa shiwigwa kawenza kugutendera ukaka ntambu yakafira mweni na kuvinyawa viwiga viwili kwa ukaka ulaa ulii, shimu kwa matenderu ga ligoya na shimonga kwa matenderu ga ntambu irahayi. 22 Hangu ndo ntambu yayiwera nakaka kwa Mlungu. Yomberi kafiriti kulanguziya maya gakuwi na kutenda makakala gakuwi gamanikani. Kumbiti yomberi ndo muhepelera kwa walii yawaweriti lengu lya azabu yakuwi, walii yawaferiutwi kuharabisawa. 23 Yomberi kafiriti kugubutula

ulunda wa ukwisa wakuwi, yakatumiminiriti twenga yatuweriti lengu lyu lusungu lwakuwi, twenga walii yaktutandiriti kala kuwanka ukwisa wakuwi. **24** Twenga twawantu yawahemitiwi, twenga tulawa ndiri pakati pa Wayawudi kumbiti vira a kulawa pakati pa wantu yawawera Wayawudi ndiri. **25** Hangu ndo ntambu yakalonga mushindora sha Hoseya, "Wantu yawawera ndiri waneni Hanuwashemi 'Wantu waneni.' Isi yanuyifiriti ndiri Hanuyishemi 'Mfira gwangu.' **26** Pali pawagambiriti, 'Mwenga mwa wantu waneni ndiri,' womberi hawashemwi wana wa Mlungu yakalikala." **27** Isaya mbuyi gwa Mlungu kankubota kuusu Israeli, "Ata handa wantu wa Israeli wawera wawuwa gambira muhanga gwa kumpwani, wawuwa ndiri ndo hawalopoziwi. **28** Mtuwa hakatendi kanongola kutoza kwakuwi kamiliika pasipanu poseri." **29** Ndo gambira pakatakuliti Isaya pamberi, "Handa Mtuwa yakawera na uwezu metulekiriti twenga shiyiwuku wamu, metwizi kuwera gambira lushi Iwa Sodoma, metuweri gambira lushi Iwa Gomora." **30** Su twenga tutakula kuwera wantu yawawera wayawudi ndiri, yawaletenda ndiri weni kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu kuititira ugangamala wawu weni, womberi wawera waheri kulongolu kwa Mlungu kuititira njimiru, **31** kumbiti Wayawudi, yawsakula malagaliru ga kuwatenda waweri waheri kulongolu kwa Mlungu, wapata ndiri. **32** Kwa shishi? Toziya walitumbira matendu gawu pa kutumbira njimiru. Su womberi walikwaliti panani pa "libuwi lyu kulkikwala." **33** Ntambu Malembu Mnanagala galonga, "Guloli, hantuli aku Sayuni libuwi lyu kuwatenda wantu walikwali, Litalawu haliwatendi wantu waguu. Kumbiti muntu yoseri yakamjimira yomberi hapeni kasoniziwi."

**10** Waganja wangu, lumamatata Iwa moyu gwangu gwoseri kuwera wenikaya wayangu Waisraeli walopoziwi! Su nuwaluwira kwa Mlungu. **2** Neni weza kulanguziya nakaka kuwera womberi wanagu moyu gwa kumsakula Mlungu, kumbiti moyu agu guweriti ndiri mumahala ganakaka. **3** Womberi wavimana ndiri Mlungu ntambu yakawatendera wantu waweri waheri kulongolu kwakuwi na wajeriti kultendera njira yawu weni na wajimira ndiri njira ya Mlungu ya kuwatenda waweri waheri kulongolu kwakuwi. **4** Kwa kwiza kwakuwi Kristu, malagaliru gakamiliika, su woseri yawajimira watendwi waheri kulongolu kwa Mlungu. **5** Musa kalembiti hangu kuusu muntu kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu kwa kugajimira malagaliru, "Muntu yoseri yatarenda vyavilagairwa Mumalagaliru hakalikali kwa njira ayi." **6** Kumbiti Malembu Mnanagala ntambu yagalonga kuusu kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu kuititira njimiru, "Nagulikosiya gumweni mumoyu mwaku gumweni, hashi, gaa hakakweni kumpindi kwa Mlungu kumjega pasi Kristu kutulopoziya?" **7** Ama nagukosiya, "Hashi, gaa hakasuluki mpaka kumambi kumjega Kristu kulawa kwa wahowiti katulopoziyi?" (*Abyssos* g12) **8** Malembu Mnanagala galonga hangu, "Ujumbi wa Mlungu gwa pakwegera na gwenga, gwa mumlomu mwaku na mumoyu mwaku" Su awu ndo ujumbi wa njimiru watuubwera. **9** Handa pagutakula kwa mlomu gwaku kuwera Yesu ndo Mtuwa na kujimira kuwera Mlungu kamzyukisiyiti, gagulopoziwi. **10** Muntu pakajimira kwa moyu katendwa muheri kulongolu kwa Mlungu na kwa kutakula kwa mlomu kuwera Yesu ndo Mtuwa, womberi hakalopoziwi. **11** Malembu Mnanagala galonga, "Kila

muntu yakamjimira hapeni kapati soni." **12** Shitwatira ashi shiawusu wantu woseri, toziya kwahera ntambu yingi pakati pa Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi, toziya Mlungu ndo ulaa ulii Mtuwa gwa wantu woseri na mlunda nentu kwa woseri yawamliwu. **13** Malembu Mananagala ntambu galonga, "Kila muntu yakamliwu Mtuwa kamtangi, hakalopozivi." **14** Hashi, womberi hawamliwu ntambu gaa yomberi yawamjimira ndiri? Womberi hawamjimiru ntambu gaa handa hawenipikiniri ujumbi wakuwi? Womberi hawapikiniri ntambu gaa ujumbi wakuwi handa kwahera muntu yakabwelera? **15** Hashi, wantu hawabweri hashi handa pawatangwa ndiri kugenda? Malembu Mananagala ntambu galonga, "Ndo shitwatira shiherepa nentu kwiza kwa walii yawashibwera Shisoweru shiwigira!" **16** Kumbiti woseri washijimira ndiri Shisoweru Shiwigira. Isaya mbuyi gwa Mlungu katakuliti, "Mtuwa, hashi, gaa yakajimira ujumbi watwenga?" **17** Su njimiru ilawirana na kuwupikanira ujumbi na ujumbi awu ulawirana na Shisoweru Shiwigira kuusu Kristu. **18** Kumbiti nkosiya, "Hashi, nakaka kuwera womberi wapikiniriti ujumbi?" Yina wawupikaniriti. Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, "Liziu lyawu lyeneya pasipanu poseri, visoweru vyawu visoka mpaka upeleru wa pasipanu." **19** Kayi nkosiya, "Hashi, iwezekana handa wantu wa Israeli wavimani ndiri?" Mlungu katakuliti kuititira Musa, "Hanuwatendi muwawoneri weya kwa woseri yawahera isi, Hanuwatendi mwenga wantu waneni mkalari kuititira isi ya wantu wazyigizyigi." **20** Na Mlungu katakuliti kuititira Isaya mbuyi gwakuwi pota na lyoga, "Walii yawansakuliti ndiri, wampata nenii. Nullangulira namweni kwa walii yawansakuliti ndiri." **21** Kumbiti kuusu Israeli yomberi kalonga, "Paluwala poseri nuwanyosheriti mawoku gangu kuwashemera wantu yawawera wagondu na walii yawawera msindu."

**11** Su nkosiya, hashi, Mlungu kawalema wantu wakuwi? Ndala! Namweni nenii Namvisraeli, mwiwuka gwa Aburahamu, yandawa muwukowu wa Benjamin. **2** Mlungu kawalemiti ndiri wantu wakuwi, yakawasyaguliti kwanjira kwanja. Muvimana Mumalembu Mananagala ntambu galonga Eliya pakamlalamikiyiti Mlungu kuusu Israeli. **3** "Mtuwa, womberi wawalaga wambuyi waku na kubomolanga shitalawanda shaku sha kutambikira, neni gweka yangu hera nsigala na womberi wankunsakula kundaga." **4** Hashi, Mlungu kamwankuliti shishi? Yomberi kawankuliti, "Nulitulira namweni wantu elufu saba hawenimsuntamalira mlungu Baali." **5** Ndo ntambu yayiwera shipindi ashi vinu, kwana wantu wawuwa yagasigaliti, Mlungu kawasyaguliti toziya ya manemu gakuwi. **6** Usyagula wakuwi ulawirana na manemu gakuwi, kumbiti matendu gawu ndiri. Handa usyagula wa Mlungu menulitumbiri matendu ga wantu, manemu gakuwi megaweri manemu ndiri. **7** Hashi vinu? Wantu wa Israeli wapattiti ndiri shili shashiweriti wankushisakula, kumbiti woseri yawasyaguliti washipatiti. Myoyu ya wamonga iweriti ikamala. **8** Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, "Mlungu kayitenda myoyu yawu kuwera ikamala, Mpaka leroi womberi masu gawu gaweza ndiri kuwona na makutu gawu gaweza ndiri kupikinira." **9** Na Dawudi katakuliti, "Misambu yawu ziweri vyambiru vyu kuwagomiziya, waguuvi na womberi watozwi!" **10**

Masu gawu gaweri na luwindu, hapeni wawezi kuwona, na migongu yawu imindiki kwa kutabika mashaka goseri!" 11 Su nkosiya, hashi, Wayawudi walikwala mpaka wagamira nakamu? Ndala! Kulawirana na likosa lyawu, ulopoziya uwawizira wantu yawawera Wayawudi ndiri, kuwatenda Wayawudi wawawoneri weya womberi. 12 Vidoda nya Wayawudi vitenda matekeleru gavuwa pasipanu na uhushu wa shirohu kwawu ujega matekeleru gavuwa kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri. Shakapanu ukamilika wa Wayawudi haujegi matekeleru gavuwa nentu. 13 Su vinu nankutakula kwa mwenga wantu yawawera ndiri Wayawudi. Shipindi shoseri neni wera ntumintumi kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi, nulitumbira lihengu lyaneni, 14 mpati kuwatenda wanalusshi wayagu wawawoneri weya na mpati kuwalopozia wamu wawu. 15 Womberi pawamlemiti Mlungu, wantu woseri wamonga yawaweriti wangondu wa Mlungu, womberi waweriti waganja wakuwi. Hashi, hayiweri ntambu hashi shipindi womberi pawajimilwa? Su wantu yawahowiti hawazyuki! 16 Handa shipandi sha kwanja sha libumunda shatumpanganiti Mlungu, shakapanu libumunda lyoseri liwera lya Mlungu. Handa mishigira ya mtera payiweri miherepa, mitambi yakuwi iweri miherepa viraa. 17 Mitambi yamu ya mizeiyituni mushivunga idumulitwi, lutambi lwa mizeiyituni lya kuntundu liyalitwi pahala pawaliwusiyiti lutambi. Mwenga wantu yawawera ndiri wayawudi mulifana na lutambi lwa mizeiyituni lya kuntundu na vinu mtenda pamuhera mumakaliru gagangamala ga shirohu ga Wayawudi. 18 Su namuwazarawu walii yawadumulitwi gambira mitambi. Hashi, gwenga guveri na mtiti? Gwenga gwa lutambi, gitanga ndiri mishigira, kumbiti mishigira ikutanga gwenga. 19 Kumbiti hagutakuli, "Yina, kumbiti mitambi idumulwa kuusu neni kutenderwa shumbakati." 20 Ndo nakaka. Womberi wadumulitwi toziya wajimiriti ndiri, shipindi pagusigara pahala palii toziya gwenga gujimiru. Naguvera mtiti, kumbiti gumtili Mlungu. 21 Payiweri Mlungu kawonera ndiri lusungu Wayawudi weni ndo gambira ntambi zya kwanjira, hashi gulihola hakakwoneri lusungu gwenga? 22 Guliholi, su Mlungu ntambu yakawera muheri na mkalipa, yomberi kakalipa kwa walii yawaguwiti na muheri kwa gwenga payiweri pagwendereya mumuheli yakuwi. Handa pagwendereya ndiri, viraa gwenga hagudumulwi. 23 Na wayawudi ntambu iraayi, pawaleka ukondola wawu wa moyu, hawayoshikeri kayi, toziya Mlungu kana uwezu wa kuwayoshikera kayi. 24 Mwenga wantu yamuvera Wayawudi ndiri, mulifana gambira lutambi lwa mizeiyituni ntundi lyalidumulitwi, kumbiti myoshikeri mumizyeyituni mushivunga, pahala peni ndo paasili penu ndiri. Wayawudi kwa ntambu ndo gambira mizeiyituni ya shiwunga, hashiweri shiwtatira laisi nentu kwawu, Mlungu kuwayoshikera kayi mumterea gwawu. 25 Waganja wangu, nfira muvimanu unakaka yawulififiti namwiza kuliwona muwera na mahala nentu. Umsindu wa Wayawudi uweriti wa katepu hera, mpaka wantu wa Isi zimonga pawafira kuwera wamwizira Mlungu. 26 Na hangu ndo ntambu Israeli hayilopozivi. Ntambu Malembu Mananagalagaalembwa, Mlopoziya hakizi kulawa Sayuni na hakauwusiyi ukondola wa shiyiwuku sha Yakobu. 27 Hantendi lipatanu lyaneni na womberi panuwivusiya vidoda vyawu. 28 Toziya washilema Shisoweru Shiwigira, Wayawudi wawera

wangondu wa mwenga wantu yamuvera Wayawudi ndiri. Toziya ya usyagula wa Mlungu, womberi ndo waganja wakuwi toziya ya wambuyi wawu. 29 Mlungu kagalambula ndiri maholu gakuwi kwa walii yawasyagulitwi na kutekelerwa. 30 Pamakashu mwenga mumlemiti Mlungu, kumbiti vinu muwanka lusungu lya Mlungu, toziya Wayawudi walemiti kumjimiria Mlungu. 31 Ntambu iraa ayi kulawirana na lusungu lwampatiti mwenga, Wayawudi vinu wamlema Mlungu, su womberi viraa wawanki lusungu lya Mlungu. 32 Mlungu kawatatira wantu woseri muukondora wawu su kapati kuwawonera lusungu wantu woseri. (eleesé g165) 33 Ulunda na luhala na mahala ga Mlungu ndo makulu nentu! Hashi, gaa yakawenza kugatakulira matakulika gakuwi? Hashi, gaa yakawenza kuyimana njira yakuwi? 34 Malembu Mananagalaga ntambu galembwa, "Hashi, gaa yakagamana maholu ga Mtua? Hashi, gaa yakawenza kuwera mshauli gwakuwi? 35 Hashi, gaa yakamupananiti Mlungu shintu shoseri, su kamlipi kayi shintu ashi?" 36 Toziya vintu vyoseri viumbitwi na mweni, vintu vyoseri viwera kupitira mweni na viwera kwa mweni. Ukwisa guveri kwakuwi mashaka goseri! Yina haa. (aiōn g165)

**12** Su, waganja wangu toziya lusungu likulu lya Mlungu kwa twenga, muzilaviyi nshimba zya mwenga kuwera tambiku nkolu, yaiwera nanagala na yayimfirizya Mlungu. Ayi ndo njira nakaka ya mwenga ya kumguwira. 2 Namulikala makaliru ga pasipanu, kumbiti mulikali makaliru gakafira Mlungu. Mlungu katendi magalambula ga myoyu yamwenga kwa kugagalambula maholu ga mwenga. Shakapanu hamuwezi kugamana gakafira Mlungu na kushimana shiwtatira shiheri shashimuherepeziya yomberi na shashikamilika. (aiōn g165) 3 Toziya ya manemu ga lifupu lya Mlungu kwa neni, nankumgambira kila muntu pakati penu, nagulihola nentu gumweni kuliku ntambu yagufiruwa kuwera. Kumbiti maholu genu gaweri na shyasi na guliholi gumweni kulawirana na njimiru illi Mlungu yakupananiti. 4 Twana viwungiru viwua munshimba yimu na kila shiwungiru shana lihengu lyakuwi. 5 Ntambu iraa ayi tembera twenga tuvuwa, twenga twa nshimba yimu kwa kukolerana na Kristu na kila yumo kawera shiwungiru sha muyagawi. 6 Su twenga tugatenderi mafupu getu ga ntambu yingiyigingi kulawirana na manemu ga Mlungu gakatupananiti. Handa lifupu lya twenga ndo kubwera ujumbi wa Mlungu, tufiruwa tutendi kulawirana na njimiru yatuwera nayu. 7 Handa twana lifupu lya kutendera, su tutendi. Handa twana lifupu lya kufunda, su tufundi. 8 Handa twana lifupu lya kuwatenda wamonga waweri na moyu, su tufiruwa tutendi. Handa twana lifupu lya kulaviya, su tufiruwa kulaviya kwa moyu guherepa. Handa twana lifupu lya kugolokera lihengu, su tufiruwa tugolokera kwa kugangamala. Handa twana lifupu lwa kuwonera lusungu, su tufiruwa kutenda hangu kwa nemeleru. 9 Mafiliru genu gafiruwa gakamiliki. Mshikalaliri shiwtatira shoseri shikondola, mtendi galii gaherepa. 10 Mulifiri maweni na kila yumo kamuholi kwanja muyagawi kwa ligoya. 11 Muweri wagangamala mulihengu, namuwera goyigoyi. Mumtenderi Mtua kwa moyu gwagunemelera. 12 Litumbiru lyenu liwatendi mwenga munemeleri, muweri wahepelera muntabika zyaku na msali mashaka goseri. 13 Muwapanani wantu wa Mlungu mvintu vyawafira na muwashemerri wahenga ukaya kwenu. 14

Mumluwi Mluntu kawatekeleri woseri yawawabisiya, mumluwi yomberi kawatekeleri na namuwapangira. **15** Munemeleri pamuhera na yawawera na nemeleru, mili pamuhera na woseri yawalira. **16** Mulikali kwa ponga pakati penu. Namuwera na msindu kumbiti mwenga mnanagali. Namulihola maweni kuwera mwawaherepa kuliku wantu wamonga. **17** Handa muntu yoseri pakakutendera vidoda, gwenga nagumtendera vidoda vira a yomberi. Gwenga gutendi gaherepa kulongolu kwa woseri. **18** Gutendi shoseri shashiwezekana kuwera na ponga na kila muntu. **19** Waganja wangu namuwuzilira shisasi, kumbiti mumlekeli Mluntu shitwatira ashi. Mtua kalonga Mumalembu Mananagala, "Hambuziliri shisasi, handipi." **20** Nentu ga aga, Malembu Mananagala galembwa, "Handa mngondu gwaku pakawera na njala, gumpanani shiboga, pakawera na kwimuluwa, gumpanani mashi kalandi. Kwa kutenda hangu hagumtendi kapati soni nentu gambira makala ga motu pa mtuwi gwakuwi." **21** Naguleka vidoda vikusindi, kumbiti guwusindi ukondola kwa uheri.

**13** Kila muntu kafrirwa kuwajimira wakolamlima wa silikari, toziya silikari yoseri ilawiti kwa Mluntu na ukolamlima utulwa na Mluntu. **2** Yoseri yakalema ukolamlima wa isi, kalema lilagaliru lyakalagaliru Mluntu na muntu yoseri yakatenda hangu hakalijegeri mweni utoza. **3** Wakolamlima wa isi watilwa ndiri na wantu walii yawatenda gaherepa, kumbiti watilwa na wantu woseri yawatenda ukondola. Hashi, gufira guweri ndiri na lyoga kulongolu kwa wakolamlima? Su gwenga gutendi gaherepa na womeri hawakuzyumi, **4** toziya womeri wawera wantumintumi wa Mluntu yawatenda lihengu kwa mota ya mwenga. Kumbiti pagutenda ukondola, su gufirira kuwatira toziya womeri wawera na makakala ga kukutoza. Womeri ndo wantumintumi wa Mluntu, womeri yawawera na azabu ya Mluntu kwa woseri yawatenda ukondola. **5** Toziya ayi mwenga mfiruwa kuwajimira wakolamlima, hera ndiri kwa kutila azabu ya Mluntu, kumbiti vira a toziya muvimana mumyoyu yamwenga ndo iherepa. **6** Ntambu iraa ayi mwenga mlipaga kodi, toziya wakolamlima wankumtendera Mluntu pawatimiza mahengu gawu. **7** Mumpanani kila muntu shakafiruwa kupata, wantu yawatola kodi, muwalipi kodi na yawatola ushuru muwalipi ushuru, wantu woseri yawaferiuwa ligoya, wapananwi ligoya. **8** Namuwera na uwanda kwa muntu yoseri, kumbiti uwanda wa kulifira maweni. Muntu yoseri yakatenda hangu kalijimira Lilagaliru. **9** Malagaliru ndo aga, "Nagutenda uhumba, nagulaga, nagwiwa, naguwera na lumamatama kwa shintu sha muntu gwangi." Goseri aga na gamonga gawera mulilagaliru limu, "Gumfiri muyagu ntambu yagulifira gumweni." **10** Handa paguwaferiuwa wamonga, gwenga hapeni guwatenderi ukondola, su mafliru ndo ukamilika wa Lilagaliru lyoseri. **11** Mfiruwa mtendi aga, toziya muvimana kuwera shipindi shiza sha gwenga kwimuka mumpota. Ulopoziya wa twenga wapakwegera vinu kuliku patwanjiti kujimira. **12** Pashiru papakwegera kupera na paliwala wapakwegera. Su twenga tuleki kutenda vitwatira vyaviwera nya luwindu na tutoli silaha za ulangala. **13** Twenga tufiruwa tulikali ntambu yayifiruwa na unakaka mu kila shintu shutatenda. Namuwera na Iwaliya ama ulowera ama undiyandiya ama ndewu ama weya. **14** Kumbiti Mtua Yesu

Kristu hakawalongoziyi mwenga, na namulihola kuusu njira za kutenda lumamatama lwa vidoda.

**14** Muwashemeru wantu walii yawawera na njimiru ndidini, kumbiti namakakatalu nawomberi kuusu maholu gawu weni. **2** Njimiru ya wantu wamu iwalekiziya womberi shintu shoseri, kumbiti muntu yakawera na njimiru ndidini kaliyaga likolu hera. **3** Muntu yakaliya shintu shoseri nakamtoza muntu yakaliya ndiri kila shintu na ulii yakaliya likolu hera nakamtoza muntu yakaliya kila shintu, toziya Mluntu kamshemera muntu ayu. **4** Hashi, gwenga gwa gaa yagumtoza ntumintumi gwa muntu yumonga? Ali ndo lishawuli lya Mtua kuwera womeri wapati ama wapati ndiri. Womeri hawapati, toziya Mtua kaweza kuwatenda womeri wapati. **5** Wantu wamu wahola kuwera lishaka tunga lyana ligoya nentu kuliku mashaka gamonga na wamonga walihola kuwera goseri gawera teratera. Kila muntu kaweri na msimamu gwa mahala gakuwi. **6** Wantu woseri yawalihola nentu kuusus lishaka tunga, watenda hangu kwa kumpanana ligoya Mtua. Womeri yawaliya kila shintu, watenda kwa kumpanana ligoya Mtua, toziya womeri walonga mayagashii Mluntu kwa shiboga. Na woseri yawaliya ndiri kila shintu, wankutenda hangu kwa kumpanana ligoya Mtua na walonga mayagashii Mluntu. **7** Twenga tulikala ndiri toziya ya twaweni twenga hera na twenga tuhowa ndiri toziya ya twaweni twenga hera. **8** Handa patulikala tulikala toziya ya Mtua na handa patuhowa tuhowa toziya ya Mtua. Su patuhowa ama patulikala, twenga twawantu wa Mtua. **9** Toziya Kristu kahowiti na kazyukiti su kapati kuwera Mtua gwa wakomu na yawahowiti. **10** Iwera hashi gwenga gwankuwatoza wamonga yawaliya likolu hera? Iwera hashi gwenga gwankuwabeza walongu wamonga yawaliya kila shintu? Twenga twoseri hatugoloki kutozwa kulongolu kwa Mluntu. **11** Ntambu Malembu Mananagala galembwa, "Mtua kalonga, nakaka neni Mluntu mkomu, Kila muntu hakansuntamalili neni na kila muntu hakankwisi neni ndo Mluntu." **12** Shakapanu kila muntu pakati pa twenga, hakalaviyi mawalanga kulongolu kwa Mluntu. **13** Su, tuleki kulitozana twaweni, kumbiti tuleki kutenda shoseri shashiwatenda wamonga watendi vidoda. **14** Kulikolerana kwangu pamuhera na Mtua Yesu, kuntenda neni moni kwafera shiboga shashiweria shihumba, kumbiti handa gujmira kuwera shiboga shamu shiweria shihumba, shakapanu shiweria shihumba kwa gwenga. **15** Handa paguwatenduwa wamonga toziya ya shintu shoseri shaguliya, matendu gaku gahera mafliru. Naguleka shiboga shaguliya shiwagamiziya muntu ndomweni Kristu kahowiti toziya yamweni. **16** Su namujimira shintu shamushiwona kuwera shiheri washibeza. **17** Toziya Ufalumi wa Mluntu ndo ndiri kuliya na kulanda, kumbiti kumfirizya Mluntu na kuwera na ponga na kuwera na nemeleru yayijegwa na Rohu Mnanagala. **18** Na pagumtendera Kristu ntambu ayi, gwenga gumuherepeziya Mluntu na kujimirwa na wantu. **19** Su twenga tufiruwa mashaka goseri tuitendi vitwatira vyavijega ponga na galii yagatutenda tulitangani twaweni. **20** Su nagulyagamiziya lihengu lyakatenditi Mluntu toziya ya viboga. Viboga vyoseri guweza kuliya, kumbiti iherepa ndiri kuliya viboga vyavimtenda muntu yoseri katendi vidoda. **21** Mbaka

kuleka kuliya litota na kulanda togwa, ama kutenda shoseri shili shashiwatenda walongu watendi vidoda. 22 Su gukoleri shagujimira kuusu shiwtatira ashi, shakapanu pakati pa gwenga na Mlungu. Mbaka kwa wantu walii yawajimira ndiri kutenda vidoda, pawajimira kutenda shintu shoseri womberi wavimana kuwera goseri gaherepa 23 kumbiti muntu yakahera unakaka kuusus shiboga shawaliya, Mlungu hakamtozi pawaliya, toziya matendu gawu gawera munjimiru. Na shoseri shashiwera ndiri munjimiru ndo vidoda.

**15** Twenga yatuwera wagangamala munjimiru tufiruwa kuwatanga walii yawahera likakala kuzitola shida zyau. Natulifirizya twaweni hera. 2 Kila yumu gwetu kafiruwa kumfirizya gwapakwegera gwakuwi kwa maheri su ayu kapati kulinyawa munjimiru. 3 Toziya Kristu kalipendeleya ndiri mwensi, kumbiti kaweriti handa ntambu yagatakuliti Malembu, "Nyengu zyoseri zawakulaviliriti gwenga zimpata nen." 4 Goseri yagalembitwi galembwa kutufunda twenga su kuwalirana na hepera na manemu gatupananwa na Malembu Mananagala aga tupati kuwera na matumbiru. 5 Mlungu yakawera shanjiru sha hepera na manemu goseri, kawapanani mwenga kuwera na mkoleranu gumu kwa kugenderana na mfanu gwakuwi Yesu Kristu. 6 Su mawoseri mwenga na kwa liziwi limu, mumkwisi Mlungu, Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu. 7 Su, mulishemerani toziya ya ukwisa wa Mlungu, Kristu ntambu yakawashemeliriti. 8 Toziya nuwagambirani kuwera Kristu kiziti kuwera ntumintumi gwa Wayawudi kapati kulanguziya uwaminika wa Mlungu na malagilu ga Mlungu gakawapananit wambuyi wetu gapati kutimiya, 9 su nawomberi wantu yawawera Wayawudi ndiri, wapati kumkwisa Mlungu toziya ya lusungu lwakuwi. Ntambu yagalonga Malembu Mnanagala, "Hangu hanukukwisi gwenga muwamu mwa wantu yawawera Wayawudi ndiri, Hanuziyimbizyuma za litawu lyaku." 10 Kayi Malembu galonga, "Mnemeleri, mwenga wantu yawawera Wayawudi ndiri, mnemeri pamuhera na wantu wa Mlungu!" 11 Kayi, "Mumzyumi Mtuwa, wantu woseri yamuwera Wayawudi ndiri, mwawoseri mwenga, mumzyumi!" 12 Kayi Isaya kalonga, "Hakalawili muntu mushiyiwuku sha Yesu, yomberi hakakolimlima wantu yawawera Wayawudi ndiri, na womberi hawamtumbiri." 13 Mlungu yakawera shyanjiru sha litumbiru, kawamemiziyi nemeleru yoseri na ponga kuwalirana na njimiru yenu, litumbiru lyenu lipati kongerekwa likakala lya Rohu Mnanagala. 14 Waganja wangu, namweni neni nuvimanu nakaka kuwera mwenga viraa mmema lusungu na mahala goseri na muweza kulitakuliranu maweni kwa maweni. 15 Kumbiti nuwalembirani muluhamba alu pota lyoga, mpati kuwahluziya kuusu shiwtatira ashi. Ntenda hangu toziya ya Maheri gakanupiti Mlungu 16 ga kuwera ntumintumi gwa Yesu Kristu kwa wantu yawawera Wayawudi ndiri. Lihengu lyangu ali lya shitambika kubwera Shisoweru Shiwigira sha Mlungu su wantu yawawera ndiri Wayawudi wapati kuwera tambiku yayijimiru na Mlungu, tambiku yayipungitwi na Rohu Mnanagala. 17 Hangu, pamuhera na Kristu Yesu, neni weza kulitumbira lihengu lyangu kwajili ya Mlungu. 18 Njera ndiri kutakula shintu shimonga shoseri kumbiti shili hera ndosheni Kristu Yesu kashitenda kwa kundendera neni su wantu yawawera Wayawudi ndiri wapati kujimira.

Katenda hangu kwa visoweru na vitendu, 19 kwa likakala lya mauauza na makangashu na kwa likakala lya Rohu gwa Mlungu. Su, kwa mwanja gwa kila pahala, kwanjira Yerusalem kului mpaka Yeriku, nushibwera weri Shisoweru Shiwigira Sha Kristu. 20 Nfira kubwera visoweru viwagira mashaka goseri poseri litawu lya Kristu halenipikiniriki, naniza kunyawa shanjiru kwa muntu gwingi. 21 Ntambu yagatakula Malembu Mananagala, wantu woseri hawenibweleri visoweru vyakuwi hawavivoni, na wantu hawenipikiniriki hawavimani. 22 Toziya ayi waneweleriti mala zivuwa kwiza kwa mwenga. 23 Kumbiti tembera vinu malira lihengu lyangu wega azi na kwa vinja vivuwa neni wera na mafiliru makulu ga kwiza kwa mwenga kuwalola. 24 Nulitumbira kutenda hangu vinu, nfiriti kuwalolani neni panwera mumwanja gwa kugenda Hisipaniya na muntangi kwa mwanja agu pakunemelera kala kuwera kwa shipindi panwera na mwenga. 25 Kumbiti, kwa vinu nunkugenda kuwatendera wantu wa Mlungu wa kului Yerusalem. 26 Toziya Shikundi sha wantu shawamjimiru Yesu aka Makedoniya na Akaya wafira kutenda mshangu yawu kuwatanga wantu wa Mlungu yawawera wahushu wa aka Yerusalem. 27 Weni wafira kutenda hangu, kumbiti nakaka, ali lihengu lyawu kwa womberi. Toziya payiwera wantu yawawera Wayawudi ndiri washiliki teklera za shirohu za Wayawudi, wafiruwa na womberi viraa wawatenderi Wayawudi munfira zyau za pasipanu. 28 Pantenda kala lihengu ali na kuwapanana mshangu agu gwagujojiniriti kwajili ya womberi, hanuwatyangiri mwenga neni panwera mumwanja kugenda Hisipaniya. 29 Nuvimana kuwera paniza kwamwenga hanuwajegegeri teklera zivuwa za Kristu. 30 Su, waganja wangu nuwaluwani kwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu na kwa ufiri wawujegwa na Rohu, munjimiru kwa kunduwira kwa Mlungu. 31 Mluwi mpati kulopoziwa muwamu mwa walii yawajimira ndiri yawawera Yudeya na utenderi waneni Yerusalem upati kujimiru na wantu wa Mlungu yawawera aka. 32 Hangu, Mlungu pakafira, neni hanwezi kwiza kwa mwenga kwa nemelera, hanoyeri pamuhera na mwenga. 33 Mlungu yakawera shanjiru sha ponga, kaweri na mawoseri mwenga. Yina haa.

**16** Nfira kuwagambira viherepa kuusu muhasha gwetu Feiba ndomweni ntumintumi mushipinga sha wantu shawamjimiru Yesu aka Kenkireya. 2 Mumwanki kwajili ya Mtuwa ntambu yawafiruwa kutenda kwa wantu wa Mlungu. Mtangi ntambu yoseri yakafira kulawa kwa mwenga. Toziya yomberi kawera muheri nentu kwa wantu wawuwa ata kwa neni. 3 Malamusiu ganeni gawafikiri Prisila na Akula, watenda lihengu pamuhera na wayangu kwa Kristu Yesu. 4 Womberi walitilitu muhatari mumakaliru gawu kwajili ya neni, wafiruwa kuwagambira mayagashii, kulawa kwa neni hera ndiri viraa avi kulawa kwa vipinga vyoseri vya wantu yawamjimiru Yesu, wantu wa maisi gamonga. 5 Nuwalamsiyan viraa Shipinga sha wantu yawamjimiru Yesu, shili shawaliwona ukaya kwawu. Nuwalamsiyan waganja wangu Epainetu yakawera gwa kwanja mumkowa gwa Asiya kumjimiru Kristu. 6 Mumlamsiyan Mariya yomberi katenda lihengu kwa kugangamala kwajili ya mwenga. 7 Nuwalamsiyan Andreniku na Yunia wantu wa lushi wayangu yawatatiriti mushibetubetu pamuhera na neni. Womberi

wamanikana nentu wamu mwa wantumintumi, kayi waweriti Wakristu pamberi paneni. **8** Nukulamsiya Apliatu ganja gwangu mukuwera pamuhera na Mtuwa. **9** Numulamsiya Aribanu, mtenda lihengu pamuhera na nenii mu Kristu, numulamsiya viraanii ganja gwangu Staku. **10** Mumlamsiyi Apelisi yakamfiriziyi Kristu. Nuwalamsiya wa kaya ya Aristabulu. **11** Nuwalamsiya yawaalikala mnumba ya Herodiana, muntu muyangu gwa lushi na kwa waganja wa Narikisi yawawera wa Mtuwa. **12** Muwalamsiyi Trifena na Trufosa yawatenda lihengu muuntumintumi mwa Mtuwa na ganja gwangu Perisi yakatenda gavuwa kwanjili ya Mtuwa. **13** Mumlamsiyi Rufu yakasyagulitvi na Mlungu, muntu kagangamala nentu mulihengu lya Mtuwa na mawu gwakuwi ndo mawu gwangu viraanii, **14** Muwalamsiyi Asunkritu na fleguni na Herimesi na Patroba na Herimi na walongu woseri yawawera pamuwera nawomberi. **15** Muwalamsiyi Filologu na Yulia na Neria na mlongu gwakuwi na Olimpasi pamuhera na wantu woseri wa Mlungu yawawera pamuhera nawomberi. **16** Mulilamsiyi maweni kwa maweni kwa liranguliru lya ufuru. Shipinga shoseri sha wantu yawamjimira Kristu, shiwalamsiyani. **17** Waganja wangu nuwaluwani muwalavyi woseri yawajega malekaniru kwa wayawu na kuwatenda wantu wamonga waguuvi, ntambu imonga na mafunda gawafunda. Mulishapiri na wantu awa. **18** Toziya wantu wa ntambu ayi wamtendera ndiri Kristu Mtuwa gwetu, kumbiti wavitendera vitwatira vyawu weni, kwa visoweru vyawu vinoga na kubwera kwawu kwa kuzyangazyanga kugalambula myoyu ya wantu waheri. **19** Kala muntu kapikanira kuusii kujimira kwa mwenga na hangu muwera toziya ya seklera yaneni, nuafilirani muweri na luhalu muvitwatira viheri, pota likosa kuusii shitwatira shidoda. **20** Na Mlungu shanjiru sha ponga hakakawi ndiri kumbogoyola Shetani pasi pa magulu genu. Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri na mwenga. **21** Timotewu mtenda lihengu myangu kawalamisyani. Viraanii avi na Lukiu na Yasoni na Sosipita, mwana lushi moyangu. Kawalamisyani. **22** Na nenii Teritiwu numulembeleri luhamba alu, nuwalamsiya kwa litawu lya Mtuwa. **23** Gayu mwenikaya gwangu, pamuhera na shipinga shoseri sha wantu yawamjimira Yesu, shilii shawaliwona ukaya kwawu, yomberi kawalamusiya, Erastu mtula mpiaa gwa lushi alu, pamuhera na Kwaritu, wawalamisyi. **24** Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga. **25** Su, vinu na tumkwisi Mlungu yakaweza kuwakamaziya mu Shisoweru Shiwigira shanushibweriti kuusii ujumbi wa Yesu Kristu na mukubada kulii kwa kulanguziyyi na kwenii kuweriti kufifika kwa vinja vivuva vyavipititi. (aiōnios g166) **26** Kumbiti vinu nakaka ayi wairanguziya kwa njira ya Malembu ga wambuyi wa Mlungu na kwa amuli ya Mlungu gwa mashaka goseri, su maisi goseri galii gapati kumjimira na kumtii. (aiōnios g166) **27** Mlungu yakawera gweka yakuwi, yakawera na luhalu, ndomweni kwa njira ya Yesu Kristu, ukwisa uwera kwa mweni mashaka goseri. Yina haa.

(aiōn g165)

# 1 Wakorintu

**1** Neni Paulu yawanshemiti kuwera ntumintumi gwa Yesu Kristu kwa mafliru ga Mlungu na mlongu muyetu Sosteni. **2** Twankuwalambelerani mwenga yamuweera shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku lushi lwa Korintu. Mwenga mtendwa wanaganala toziya mulikolerana pamuhera na Yesu Kristu, mshemiti muweri wantu wa Mlungu, pamuhera na wantu woseri kila pahala pawamguwira Mtuwa gwetu Yesu Kristu, yakawera Mtuwa gwatu na gwetu vira. **3** Manemu na ponga ya Mlungu Tati gwetu na ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu, gaweri pamuhera na mwenga. **4** Mashaka goseri numgambira Mlungu mayagashii kwajili ya mwenga, toziya ya manemu gakawapananiti mwenga kuitira Yesu Kristu. **5** Toziya kwa kulikolerana pamuhera na Kristu muwera walunda mukila shintu. Mpananwa kutakula na kumana. **6** Ujumbi kuusu Kristu wanakaka mngati mwenu. **7** Hangu mpungukitwi ndiri lifupu lyoseri lyamanpaniti na Rohu Mnanagala, pamuvera mwankuhepera kugubutulwa kwakuwi Mtuwa gwetu Yesu Kristu. **8** Nayomberi hakawagangamaziyi mwenga mpaka upeleru, mpati kuwoneka pota na ukondola mulishaka liliil iya Mtuwa gwetu Yesu Kristu. **9** Mlungu yakawera mwaminika, kawashemiti mwenga muweri pamuhera na Mwana gwakuwi Yesu Kristu, Mtuwa gwetu. **10** Wantu yawamjimira Yesu wayangu, nuwaluweni kwa litawu lya Mtuwa gwetu Yesu Kristu, mulijimirani mukila shintu shamtakula, su nakuwera malekaniru pakati pa mwenga. Mulikolerani nakamu pamuvera na liholu limu na nfiru yimu. **11** Wantu yawamjimira Yesu wayangu, wantu wamonga kulawa kwa kaya ya Kloyi, wang'ambira kuwera mwenga mwankulirewa. **12** Neni nfira kutakula shampikiniriti kulawa pakati pa mwenga, yumu kalonga, "Neni gwa Paulu", Yumonga kalonga "Neni gwa Apolu", Na yumonga kalonga, "Neni gwa Peteru." Kwa litawu lya Shigiriki wamsheema Kefa, na yumonga kalonga, "Neni gwa Kristu." **13** Hashi, Kristu kabagulika? Hashi, Paulu ndo yawampingikiti kwajili ya Mwenga? Ama hashi, mbatizitwi gambira ntumintumi gwa Paulu? **14** Mayagashii Mlungu toziya numubatiziti ndiri muntu yoseri pakati penu, kumbiti hera Krispu na Gayu. **15** Su kwahera muntu yakawenza kutakula kuwera mwenga wakubatizeni kwa litawu lyaneni. **16** Nulihola, vilaa numubatiziti Stefana na kaya yakuwi, kumbiti mani panumbatiziti muntu gwgingi. **17** Kristu kantumiti ndiri kubatiza, kumbiti nuwabweleri wantu Shisoweru Shiwigira, kayi nushibweri pota na kutendera luhala lwa mbweru za wantu, su makakala ga kuhowa kwa Kristu palupingika nagawoneki kuweri shintu ndiri. **18** Toziya ujumbi wa kuhowa kwa Kristu palupingika kuwera uzigizi kwa wantu yawagamira, kumbiti kwa twenga yatulopoziwa, ujumbi awu ndo makakala ga Mlungu. **19** Malembu Mananagala galonga, "Aharibisiyi luhala lwa yawawera na luhala, Na mahala ga wantu hanyasili kutali." **20** Su kakoshi yakawera na luhala? Hashi, kakoshi mfunda gwa malagaliru? Hashi, kakoshi shikambaku gwa kutakuziyana gwa pasipanu? Mlungu kulanguziyiti kuwera luhala lwa pasipanu lyahera mahala. (aiōn g165) **21** Toziya kwa luhala lwa Mlungu, wantu hapeni wammani Mlungu kwa njira ya luhala Iwawu weni. Mlungu kafiriziwi kuwalopoziya wantu yawajimira kuitira

shizyigizigi shatuwabwerera. **22** Wayawudi wafira lilangaliru handa shillangaliru, Wagiriki wankusakula luhala. **23** Kumbiti twenga twankumbwera Kristu yawampingikiti. Kwa Wayawudi shitwatira ashi shiwera shileweleru na kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi shiwera shizyigizigi, **24** kumbiti kwa walii yawashemiti na Mlungu, Wayawudi pamuhera na wantu yawawera ndiri Wayawudi, Kristu ndo likakala lya Mlungu na luhala lwa Mlungu. **25** Toziya shashiwoneka kuwera uzigizi wa Mlungu, shiwera na luhala kuliku luhala lwa muntu, na shilii shashiwoneka shahera makakala ga Mlungu, shiwera na likakala kuliku likakala lya muntu. **26** Wantu yawamjimira Yesu wayangu, vinu muliholi Mlungu pakawashema, wawuwa wenu waweriti ndiri na luhala lwa munshimba na wantu wawuwa ndiri yawawera na makakala na wantu wawua ndiri yawawera na ukulu. **27** Kumbiti Mlungu kavisyaguliti vitwatira vyavivoneka pasipanu kuwera vizigizi, su kawasoniziyi wantu yawawera na luhala na Mlungu kavisyaguliti vitwatira vilii pasipanu viwoneka legilegi, su kawasoniziyi wantu yayawera na makakala. **28** Mlungu kavisyagula vitwatira vilii pasipanu viwoneka vyavifaa ndiri na vyawavizarawu, su kavihalabisiyi vilii vyavivoneka na wantu kuwera shintu shikulu. **29** Su kwahera muntu yoseri yakawenza kulitumbira shoseri kulongolu kwa Mlungu. **30** Kumbiti Mlungu ndo yakawakolelerani pamuhera na Yesu Kristu. Mlungu kamtenditi Kristu kaweri luhala Iwetu, kwa njira yakuwi twenga tutendwa waheri kulongolu kwa Mlungu, tuwera wantu wanaganala wa Mlungu na kulopoziva. **31** Su Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Yakafira kulitumbira, kalitumbiri Mtuwa ntambu yakatenda."

**2** Walongu wayangu, nenii paniziti kwa mwenga nuwabweliriti ndiri bada nakaka ya ujumbi wa Mlungu kwa visoweru viherepa, ama kwa luhala lwa muntu. **2** Toziya panilikaliti na mwenga amuwiti kulyaluwa goseri, ira kummana Yesu Kristu, ulii yawampingikiti. **3** Paniziti kwa mwenga nweriti legilegi, nendemera kwa lyoga nentu. **4** Mafundishu ganeni na mabweru ganeni, gawera ndiri kwa visoweru viherepa na ga luhala lya kuwakwegera wantu, kumbiti gaweriti na makakala ga Rohu gwa Mlungu. **5** Ntenditi hangu, su njimiru ya mwenga nayilitumbira luhala lwa muntu, kumbiti ilikali mumakakala ga Mlungu. **6** Pamuhera na hangu, tubwera ujumbi wa luhala kwa walii yawakula murohu. Kumbiti luhala alu lwa pasipanu ndiri ama lwa wakolamlima ndiri wa pasipanu, yawagenda kwagamira. (aiōn g165) **7** Luhala Iwanuwabwelera ndo luhala lwa bada ya Mlungu, luhala Iwaluffifikiti, yomberi Iwakalusyaguliti kala kwanjira makashu kwajili ya ukwisa wa twenga, pamberi pa kuwumbwa pasipanu. (aiōn g165) **8** Kwahera ata mkolamlima yoseri gwa pasipanu yakulumaniti luhala alu. Handa mewalumaniti, womberi mewampingiki ndiri Mtuwa gwa ukwisa. (aiōn g165) **9** Kumbiti ntambu yagatakula Malembu Mananagala, "Vitwatira vyeni lisu lipatiti ndiri kuwona, ama likutu kupikinira, Vitwatira vyeni muntu kapatiti ndiri kuvihola mumoyu, Aga ndo Mlungu gakawatandiriti walii yawamfira." **10** Avi ndo vitwatira Mlungu vyakatugubutuluriti kwa njira ya Rohu gwakui. Toziya Rohu kalola lola kila shintu ata vitwatira vyavivera mngati mwa Mlungu. **11** Hashi, gaa yakawenza kugamana galii gagawera mngati mwa muntu handa

ndiri rohu gwakuwi yakawera mngati mwakuwi mweni? Su ntambu iraayi, kwhera yakavimana vitwatira nya Mlungu, kumbiti Rohu gwa Mlungu. **12** Twenga twankiti ndiri rohu gwa pasipanu, kumbiti twankiti Rohu yakalawiti kwa Mlungu su tuweza kuivimana vyoseri Mlungu vyakatupananiti. **13** Su twenga twankutakula ndiri kwa visoweru vyawatufunditi kwa luhala lwa muntu, kumbiti twankutakula kwa visoweru vyatufunditi na Rohu, patuvitakulira vitwatira nya shirohu kwa wantu yawawera na Rohu. **14** Muntu yahahera Rohu hapeni kawanki vitwatira nya Rohu gwa Mlungu, vitwatira avi viwoneka nya uzigizigi hera kwakuwi na hapeni kavimani, toziya gamanikana hera kwa utanga wa Rohu. **15** Muntu yoseri yakawera na Rohu gwa Mlungu ayu kaweza kuyambula uherepa wa kila shintu, kumbiti kwahera muntu yakawea kumtoza. **16** Malembu Mananagala galonga, "Gani yakawea kugamana mahala ga Mtuwa? Gani yakawea kumfunda Mtuwa?" Kumbiti twenga twana mahala ga Kristu.

**3** Walongu wayangu, neni mweziti ndiri kutakula na mwenga gambira wana wina na Rohu gwa Mlungu, ntakula na mwenga gambira wantu wa pasipanu, gambira wanou mumakaliru ga Shikristu. **2** Nuwalandiziya mwenga maweri, pota na kuwapanani shiboga shikamala, toziya mwenga maweni shirii. Ata vinu mwakala ndiri kushiliya. **3** Toziya mwenga mwankulikala gambira wantu wa pasipanu ntambu yawalikala. Hashi, yanakaka ndiri kuwera kwana weya na kulilewana pakati penu? Goseri aga gawalanguziyani mwenga mwankulikala wantu wa pasipanu na mwankulikala gambira pasipanu ntambu yapafira. **4** Yumu gwenu pakatakula, "Neni nufata Paulu," Na yumonga kalonga, "Neni numufata Apolu." Hashi, mtenda ndiri gambira wantu wa pasipanu ntambu yawatenda? **5** Hashi, Apolu ndo gaa? Hashi, Paulu ndo gaa? Twenga twa wantumintumi hera wa Mlungu, yatuwajegerani mwenga njimiru. Kila yumu gwetu katenda lihengu lyakapananitwi na Mtuwa. **6** Neni nyaliti mbeyu na Apolu katiriti mashi, kumbiti Mlungu ndo yakayimeriziyi mbeyu ayi. **7** Ulili yakayaliti na ulili yaktitili mashi shintu ndiri, kumbiti Mlungu gweka yakuwi ndo yakavitenditi vyoseri avi vikuli. **8** Muntu yakayaliti na muntu yaktitili mashi, woseri watenda lihengu lyakulinganira, Mlungu hakamfupi kila muntu kulawirana na lihengu lyakatenditi. **9** Toziya twenga twawalongu, tutenda lihengu pamuhera na Mlungu na mwenga mwalirambu lya Mlungu na mwenga mwanumba ya Mlungu. **10** Kwa utanga wa mafupu gampananitwi na Mlungu, ntenditi lihengu gambira mnyawa numba na ntuliti lyanjiru, muntu gwingi kankunyawa palyanjiru ali. Kumbiti kila muntu kaliloli weri ntambu yakanyawa. **11** Kwahera muntu gwingi yakawea kutula lyanjiru lyamonga pa ulili yakalitiliti kala, lyanjiru ali ndo Yesu Kristu. **12** Pa lyanjiru ali, wantu wamonga hawanyawi kwa zahabu ama madini gawagashema mpiya ama kwa mabuwi ga mpiya ziuwu, ama mitera ama miteti ama lyasi. **13** Na uherepa wa lihengu lya kila muntu haliwoneki mulishaka lya Kristu pakashigubutula. Toziya mulishaka ali motu hagugubutuli lihengu lya kila muntu na motu hagupimi na kulanguziya uherepa wakuwi. **14** Payiwera shakanyawiti muntu palyanjiru ali pashilungula ndiri mumotu agu, su mnyawa numba hakawanki lifupu. **15** Kumbiti lihengu lya

muntu yoseri palilungulira, kumbiti yakanyawiti hakaagamiziyi lifupu lyakuwi, kumbiti mweni hakalopoziwi gambira kusolopoka kulawa mumotu. **16** Hashi, mwenga muvivima ndiri kuwera mwenga Mwanumba nkulu ya Mlungu na Rohu gwa Mlungu kalikala mngati mwemwenga? **17** Su muntu pakaialabisya Numba nkulu ya Mlungu, Mlungu hakamuhalabisya yomberi. Toziya Numba nkulu ya Mlungu ndo inanagala na maweni mwenga ndo handa numba ya Mlungu. **18** Namulipayira! Muntu yoseri pakati pa mwenga pakalihola kana luhala lwa ntambu ya pasipanu, mbaka kaweri mzyigizigi su kapati kuwera na luhala lwa nakaka. (aiōn g165) **19** Toziya luhala lwa wantu wa pasipanu luwera luzyigizigi kulongolu kwa Mlungu. Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Mlungu kankuwagomizya yawawera na luhala muwujanja wawu." **20** Na Malembu Mananagala gamonga kayi, "Mtuwa kavimana kuwera maholu ga yawawera na luhala gafaa ndiri." **21** Su muntu nakalitumbira kila shintu shawatenda wantu, toziya kila shintu sha mwenga. **22** Kaweri Paulu ama Apolu ama Kefa ama pasipanu ama makaliru ama kuhowa, ama vitwatira nya vinu na nya shakapanu, vyoseri nya mwenga. **23** Na mwenga mwawantu wa Kristu na Kristu gwa Mlungu.

**4** Muntu katuwoni twenga twantumintumi wa Kristu yatupananitwi uwezu wa Mlungu. **2** Vinu shashifiruwa kwa yoseri yakapananitwi lihengu kaweri mwaminika. **3** Kwa neni shintu ndiri pantozwa na mwenga, ama pantozwa na wantu na hapeni nulitozni namweni. **4** Toziya nuvivima ndiri kultoza namweni, kumbiti shintu ashi shilanguziya ndiri kuwera neni nana likosa. Mtuwa ndo yankatoza neni. **5** Su, namtoza shitwatila shoseri pamberi pa shipindi shakuwi kusoka, mleki mpaka Mtua pakiza. Yomberi hakavilaviyi vitwatira vyavilififiti muluwindu na kulanguziya nfiru ya mmoyu ya wantu. Panu kila muntu hakapati uzyumi wakuwi kulawa kwa Mlungu. **6** Wantu yawamjimiria Yesu wayangu, numtumiti Apolu na neni namweni su kuitiria kwa twenga mulifundi mfanu agu, "Mgaloli weri gagalembitwi." Nakawera muntu yoseri yakalitumbira muntu yumu na kumzalawu yumonga. **7** Gani kakutenda guweri mkulu kuliku yumonga? Hashi, Mlungu kakupananitwi ndiri kila shintu shaguwera nashu? Na payiwera gupananwa, iwna hashi gulitumbira kuwera gupananwa ndiri? **8** Muwera kala na kila shintu shamfira! Muwera kala mwawalunda! Muwera mwawafalumi pota ya twenga! Yina, menfiru nakaka muweri wafalumi, su natwenga vilaa tuweri wafalumi pamuhera na mwenga. **9** Nulihola Mlungu katutenda twenga wantumintumi tuweri wantu wa upeleru nakamu, gambira wantu yawatoziti kuhowa, toziya tuwera msambu gwa pasipanu poseri na kulongolu kwa wantumintumi wa kumpindi na kulongolu kwa wantu. **10** Twenga twawazigizigi toziya ya kumtendera Kristu, kumbiti mwenga muwera na mahala kwa kulikolerana pamuhera na Kristu! Twenga twalegilegi, mwenga mwawavikambaku. Mwenga mbezikira ndiri, kumbiti twenga twankubezika. **11** Mpaka vinu, twenga twana njala, kuyumuluwa, twahera nguwu, wankutukomanga nentu na twahera pakugonja. **12** Su twankutabika kutenda lihengu likamala kwa mawoku getu twaweni. Patupangilwa, twenga twankuwatekelera, pawatutabisya, twenga tuhepelera, **13** pawatwigiranga, twenga twankula kwa ligoya. Mpaka vinu

watutendera gambira udoda wa pasipanu na kila muntu katuwona twenga twauhakata. 14 Nembiti ndiri vitwatira avi kuwasonizya mwenga, kumbiti kuwafunda gambira wana wangu yanuwafira 15 Toziya ata pamuwera na walera wawuwa mumakaliru genu ga Shikristu, tati gwenu ndo yumu hera. Mukulikolerana na Kristu Yesu neni wera tati gwenu kwa kuwabwelerani Shisoweru Shiwigira. 16 Su nuwaluwani mwenga mfati mfanu gwangu. 17 Toziya ayi neni numtuma Timotewu kwa mwenga. Yomberi ndo yakawera gambira mwana gwangu mngati mwa Kristu yanumfira na mwaminika mukulikolerana na Mtua. Yomberi hakawaholizi njira yanuyigendera mukulikolelerana pamuhera na Kristu, njira yanuyifunda pahala poseri pa shipinga shoseri sha wantu shawamjira Yesu. 18 Wamu wenu wanja kulitumba pawalihola kuwera hapeni nizi kayi kwa mwenga. 19 Kumbiti Mtua pakafira, hanizi kwa mwenga kanongola, panu hanulioneli namweni, galii ndiri gawagatakula gweka yakuwi kumbiti makakala gawawera naga. 20 Toziya Ufalumi wa Mlungu uwera ndiri visoweru nya mlonu, kumbiti wa makakala. 21 Hashi, mwenga mfira shishi? Hashi, nizi kwa mwenga na ntomondu, ama nizi na moyu gwa mafliru na unanagalaga?

**5** Vinu kwana visoweru vyavipikanika kuwera kwana uhumba pakati pa mwenga, uhumba hawenilawiri ata kwa wantu yawammana ndiri Mlungu. Ng'ambirwa kuwera yumu gwenu kagonjaga na mdala gwa tati gwakuwi! 2 Hashi, mwenga muweza kulitumba? Meyiweri mbaka kwa mwenga moyu guwatami na muntu ayu yamatendit shiwtatila ashi kawingwi pakati pamwenga. 3 Tembera munshimba neni wera patali na mwenga, kumbiti mumaholu napamuhera na mwenga. Su neni numtoza kala muntu ayu yamatendit shiwtatila ashi sha soni, handa napanu pakati pa mwenga. 4 Pamjojonika pamuhera kwa litawu lya Mtua Yesu, neni pamu na mwenga mumaholu na makakala ga Mtua gwetu Yesu gapanu, 5 mumpanani Shetani muntu ayu, su nshimba yakuwi iyaribisi na rohu yakuwi iweza kulopoziwa mulishaka lili Mtua pakawatoza wantu. 6 Iherepa ndiri kwa mwenga kulitumba! Hashi, mwenga muvimana ndiri kuwera simika ndidini hera isheshemizya ubumu woseri? 7 Muwusiyi isimika ngona ya vidoda su hamuweri wasyayi. Shakapanu hamulifani gambira ubumu wasyayi ntambu yamuwera. Toziya Kristu mwana gwa kondolu gwa Pasaka gwetu wamlaviya kuwera tambiku. 8 Su tunemeleli Pasaka yatwenga, kwa simika ndiri ngona, simika ya vidoda na ukondola, kumbiti kwa libumunda lyalilekerwa ndiri simika, libumunda lya utakasiwu na nakaka. 9 Nuwalembiriti muluhamba lumonga, namulihanganika na wahumba. 10 Ntakula ndiri namulihanganika na wantu woseri yawammana ndiri Mlungu, walii yawawera wahumba ama yawawera na lwalija ama wivi ama yawaviguwira vinyagu. Su kuwachapira womberi memfiruwi kuwuka pasipanu nakamu! 11 Shantakula ndo ashi, namtenda pamuhera na ulii yakalishema mweni mwamini kumbiti kawera muhumba, ama mlwaliya ama yakaviguwira vinyagu ama msongiziya ama mlowera ama mwivi. Muntu gwa ntambu ayi, ata kuliya namuliya nayomberi. 12 Hashi, shiwtatira sha neni kuwatoza wantu yawawera kunja mwa shipinga sha wantu wa Mlungu? Mlungu hakawatozi womberi. Kumbiti mwenga mfiruwa kuwatoza

wantu yawawera pakati pa mwenga maweni. 13 Mumalembu Mananagala ntambu galembwa, "Mumuwingi muntu yakatenda vidoda pakati pa shipinga shenu."

**6** Handa muntu pakalirewa na muyaguwi, iwera hashi kagendi kumsitaki palongolu pashizyungu sha wantu yawamfiriziya ndiri Mlungu pakumsitaki palongolu pa wantu wa Mlungu? 2 Hashi, muvimana ndiri kuwera wantu wa Mlungu hawapatozi pasipanu? Handa mwenga hamuatozi wantu wa pasipanu, iwera hashi muweza ndiri kutoza ata vitwatira vididini? 3 Hashi, mwenga muvimana ndiri kuwera twenga hatuwozo wantumintumi wa kumpindi? Su, hayiweri ntambu gaa kwa vitwatira nya kila lishaka? 4 Malekaniru pagalawira pakati pa mwenga, iwera hashi mwankuwashema wantu yawashishera ndiri shipinga sha wantu shawamjimiru Yesu wawatozi? 5 Ntakula aga kuwasonizya mwenga! Hashi, kwahera muntu pakati penu yakawera na luhalo mekawezi kuwatoza wantu yawamjimiru Yesu wayaguwi? 6 Kumbiti, mlongu yumu kankumjega mlongu muyaguwi kushizyungu na kawaleka wantu yawamumana ndiri Mlungu wamtozi. 7 Nakaka kustakiana aku maweni kwa maweni, kulanguziya kuwera msinda nakamu kulikala gambira Wakristu! Hashi, meyiweri ndiri shiwtatira shiherepa nentu mwenga mpokwi ulunda wamwenga? 8 Kumbiti maweni mwenga muwatendera ukondola na kuwapoka, kayi mwankuwatendera aga walongu wamwenga! 9 Hashi, muvimana ndiri kuwera wantu wadoda hapeni wauhali Ufalumi wa Mlungu? Namulipayira! Wantu yawawera wahumba hapeni wauhali Ufalumi wa Mlungu, ama yawaviguwira vinyagu ama yawatenda undiyandiya ama mpalu yakagonja na mpalu muyaguwi, 10 ama wavimbegu ama walwaliya ama walowera ama wapwepere, ama yawapoka ama yawigilanga, woseri awa hapeni wingiri Muufalumi wa Mlungu. 11 Wamu wenu waweriti gambira wantu awa. Kumbiti vinu vidoda vyamwenga viwusiwa na muwera wa Mlungu na mtenda mmufirizi Mlungu kwa litawu lya Mtua gwetu Yesu Kristu na kwa Rohu gwa Mlungu gwetu. 12 Muntu hakawesi kulonga, "Vintu vyoseri viherepa kwa neni." Yina, kumbiti vyoseri ndiri viherepa kwa gwenga. Njimira kuwera ntenda kila shintu, kumbiti hapeni njimili shintu shoseri shintendi hwieri mmenda. 13 Muntu gwingi hakawesi kulonga, "Shiboga kwajili ya mtima na mtima kwajili ya shiboga." Yina, kumbiti Mlungu hakavyagamiziyi vyoseri viwili. Nshimba ya muntu kwajili ndiri ya uhumba, kumbiti kwajili ya kumtendera Mtua na Mtua ndo yakayiolera weri nshimba. 14 Kwa makakala gakuwi, Mlungu kamzyukisiyiti Mtua na vilaa vilii hakatuzyukisiyi na twenga. 15 Hashi, muvimana ndiri kuwera nshimba yamwenga iwera viwungiru nya nshimba ya Kristu? Hashi, neni nuluhola weza kutola viwungiru nya nshimba ya Kristu na kuvikolerana na viwungiru nya nshimba ya mndiyandiya? Ndala! 16 Toziya ntambu yamuvimana, yakalikolerana na muntu mndiyandiya su kawera nshimba yimu nayomberi, Malembu Mananagala galembwa, "Womberi wawili hawaweri nshimba yimu." 17 Kumbiti yakalikolerana mweni pamuhera na Mtua kawera yumu nayomberi murohu. 18 Mulituli gweka na uhumba. Vidoda vimonga vyoseri vyavitendwa viitendwa ndiri nshimba, kumbiti muhumba kavitendera vidoda nshimba yakuwi mweni. 19 Hashi,

muvinama ndiri kuwera nshimba zyenu ziwera Numba ya Rohu Mnanagala yakawera mngati mwenu, ulii yamumwankiti kulawa kwa Mlungu? Hangu mwenga mwawalunda ndiri yenu maweni, kumbiti wa Mlungu. **20** Kawahemeriti mwenga kwa beyi nkulu. Su mumkwisi Mlungu kwa nshimba zyenu.

**7** Su, kwa vitwatira vilii vyamunembiriti kuwera, iherepa kwa wantu pawayuga ndiri. **2** Toziya ya uhumba nentu, su kila mpalu kaweri na mdala gwakuwi mweni na kila mdala kaweri na mpalu gwakuwi mweni. **3** Mpalu katendi galii gagafiruwa na mdala gwakuwi na mdala katendi galii gagafiruwa na mpalu gwakuwi. **4** Nshimba ya mdala, yakuwi mweni ndiri, kumbiti ya mpalu gwakuwi. Ntambu iraayi nshimba ya mpalu, yakuwi mweni ndiri, kumbiti ya mdala gwakuwi. **5** Namuliyimana maweni, kumbiti mpatani kutenda hangu kwa shipindi shididini hera, su muwezi kulikala kwa kumluwa Mlungu, shakapanu muliwayiri kayi, su Shetani nakiza kuwajera toziya muweza ndiri kulilewelera. **6** Aga ganuwagambiranu neni na gamalagaliru ndiri. **7** Neni menfiru wantu woseri waweri gambira neni ntambu yanwera, kumbiti kila yumu kawera na lifupu kulawa kwa Mlungu, yumu kana lifupu ali na yumonga kana lifupu lili. **8** Vinu wantu walii yawayuga ndiri na walii yawawera wakenja nuwagambira hangu iherepa walikali gambira neni ntambu yanwera. **9** Kumbiti muntu pakasinda kulilewelera, su kayugi mdala, mana membaka nentu kuyuga kuliku kuwera na lumamatata. **10** Kwa wantu yawayugiti na yawayugiti nankuwapanani malagaliru, ganeni ndiri kumbiti ga Mtuwa, mdala nakalekana na mpalu gwakuwi, **11** Kumbiti pakalekana nayomberi, kalikali pota na kuyugwa ama kakolanizi mawoku na mpalu gwakuwi na mpalu nakamleka mdala gwakuwi. **12** Kwa wamonga neni nonga, gweka yangu hera na kumbiti Mtuwa ndiri, Payiwera mpalu yakawera na mdala yakamwamini ndiri Yesu na mdala ayu kajimira kulikala na yomberi, nakamleka mdala ayu. **13** Na handa mdala kana mpalu yakamwamini ndiri Yesu na mpalu ayu kajimira kulikala na yomberi, su mdala ayu nakamlema mpalu gwakuwi. **14** Toziya mpalu ayu yakamjimira ndiri Yesu hakapungwi na Mlungu kwa kulikolerana na mdala gwakuwi na mdala ayu yakamwamini ndiri Yesu hakajimiru na Mlungu kwa kulikolerana na mpalu gwakuwi. Pamonga wana wawu mewaweri ndiri wa Mlungu, kumbiti vinu wajimirwa kuwera wana wa Mlungu. **15** Kumbiti payiwera ulii yakamjimira ndiri Kristu pakafira kumleka tuyagawi yakawera Mkristu, su kamleki. Su mpalu ama mdala hakaweri mlekeru. Mlungu kawashemiti mwenga mulikali kwa ponga. **16** Gwenga mdala, guvimana hashi kuwera gwana unakaka kuwera haguwezi kumlopoziya mpalu gwaku? Ama gwenga mpalu, guvimana hashi kuwera gwana unakaka kuwera haguwezi kumlopoziya mdala gwaku? **17** Kila muntu kalikali kugenderana na mapufu gakapananitwi na Mtuwa na ntambu yakashemiti na Mlungu. Ali ndo lilagaliru lyaneni muvipinga vyoseri vya wantu vyawamwamini Yesu. **18** Hashi, kwana muntu yoseri yakayingiziwitwi kala jandu pakashemiti na Mlungu? Nakalipayira kuwera kayingiziwitwi ndiri jandu na handa pakashemiti kuwera kayingiziwitwi ndiri jandu, su nakayingiziwa jandu. **19** Toziya kwingiziwa jandu ama kwingiziwa ndiri jandu shintu ndiri, shintu shikulu ndo kugajimira Malagaliru ga Mlungu. **20** Su kila yumu kasigali ntambu pakashemiti na

Mlungu. **21** Hashi, gwenga guweriti mmanda pagushemiti na Mlungu? Nagulisheru, kumbiti paguwera mlekeru, gutendi hangu. **22** Toziya yomberi yakashemiti na Mtuwa pakawera mmanda, muntu ayu hakaweri mlekeru gwa Mtuwa. Ntambu iraayi ulii muntu mlekeru yakashemiti na Kristu, kawera mmanda gwa Kristu. **23** Mlungu kawahemeriti mwenga kwa beyi nkulu, su namuwera kayi wamanda wa wantu. **24** Walongu wayangu, kila yumu gwenu kasigali mukulikolerana pamuhera na Mlungu ntambu yakaweriti pakashemiti. **25** Vinu kwa visoweru vya wadala yawawera wali, nahera lilagaliru lya Mtuwa, kumbiti ntakula ntambu yamona neni, kwa Iusungu lwa Mtuwa, nstaili kwaminika. **26** Su, kulawirana na ntibika yaiwera vinu, neni nulihola kuwera iherepa nentu muntu kasigali ntambu yakawera. **27** Hashi, gwenga guyuga? Su nagulekana na mdala gwaku. Hashi, gwenga guyuga ndiri? Su nagufira kuyuga. **28** Kumbiti paguyuga gutenda ndiri vidoda na handa mwali pakayugwa katenda ndiri vidoda. Womberi pawayugana hawapati ntibika mumakaliru aga, kumbiti neni menfiru ndiri gawapati aga. **29** Walongu waneni, nfira kutakula hangu, shipindi shashisigala shididini hera na kwanjira vinu walii yawayuga walikali gambira waliyuga ndiri, **30** na walii yawalila waweri gambira walira ndiri na walii yawanemelera waweri gambira wanemelera ndiri na walii yawahemera waweri gambira wahera shintu shawahemeliti, **31** na walii yawawera na lihengu lya pasipanu, waweri gambira wahera lihengu la pasipanu. Toziya pasipanu ntambu yatupamana, pankupita. **32** Neni menfiriti mwenga namlisheru. Muntu yakahera mdala kankuliholera lihengu lya Mtuwa, toziya yomberi kankujera kumfirizya Mtuwa. **33** Kumbiti mpalu yakayugiti kankuliholera lihengu lya pasipanu, su kamfiriziyi mdala gwakuwi, **34** na yomberi maholu gakuwi galibagula. Mdala yakayugwa ndiri ama yakawera mwali katenda lihengu lya Mtuwa, kapati kuwera mananagala gwa nshimba na rohu. Kumbiti mdala yakayugiti katendaga lihengu lya pasipanu, su kamfiriziyi mdala gwakuwi. **35** Nuwagambiranu aga toziya nfira kuwatanga mwenga. Neni nfira ndiri kuwapoka ulekelu wenu, kumbiti nfira mwenga mtendi Maheru na mulilaviyi maweni kumtendera lihengu lya Mtuwa pota na kukwegwa na vintu vyamonga. **36** Handa muntu kawona kamtendera weri ndiri mwali yakamfindika pakamuyuga ndiri na handa hapeni kawezi kulikala pota na kuyuga, su katendi ntambu yakafira, yomberi kayugi na hapeni katendi vidoda. **37** Kumbiti mpalu ayu pakaamuwa mumoyi mwakuwi pota na kuyuga na handa kaweza kuzikolamlima matamata zyakuwi na kwamuwa ntambu ya kutenda, su katenda weri nentu pakamuyuga ndiri mwali ayu. **38** Su mpalu yakayuga katenda hweri, kumbiti ulii yakayugiti ndiri katenda hweri nentu. **39** Mdala yakayugiti kakolerana pamuhera na mpalu gwakuwi mushipindi shoseri pamberi pa kuhowa. Kumbiti mpalu gwakuwi pakahowa, mdala ayu kuwera mlekeru, na pakafira mweni kaweza kuyugwa na muntu yoseri, kumbiti mpalu ayu kaweri Mkristu. **40** Kumbiti yamona neni, kwa mdala ayu mbaka pakalikala ntambu yakawera. Aga ndo ntambu yanulihola na neni nulihola kuwera nana Rohu gwa Mlungu.

**8** Vinu kwa visoweru vya viboga vyavitambikilitwi vinyagu. Tuvimana kuwera twawoseri twenga twana malifa, kumbiti

malifa aga gawatenda wantu walitumbiri, kumbiti mafiliru ganyawa. 2 Walii yawalihola kuwera wamana kila shintu, nakaka wavimana ndiri shintu shoseri ntambu yashifiruwa kuvimana. 3 Kumbiti muntu yakamfira Mlungu, yomberi kamanikana na Mlungu. 4 Su visoweru nya kuliya viboga vyavatambikilitwi vinyagu, tuvimana kuwera vinyagu shintu ndiri pasipanu, twenga tuvimana kuwera Mlungu kayumu hera. 5 Ata paviwera vintu vyavishemwa milungu pasipanu ama kumpindi kwa Mlungu, ata pawawera "milungu" Wavuwa na "watuwa" Wavuwa, 6 kumbiti twenga twana Mlungu yamu hera, Tati yakaumbiti vyoseri na kupidila mweni twenga tulikal. Vilaa kwana Mtua yamu hera, Yesu Kristu na kupidila mweni vintu vyoseri viumbwa na kupidira mweni twenga tulikal. 7 Kumbiti kila muntu ndiri kagamana goseri aga, kwana wantu wamu wawera na vitiba nya kutambikira vinyagu, wantu weni mpaka vinu pawaliya viboga avi walihola kuwera vitambikira vinyagu. Toziya mmoyu yamu iwera legilegi, su walihola weni kuwera watenda vidoda kwa kuliya viboga avi. 8 Shiboga hapeni shiwezi kutujega tuweri pakwegera na Mlungu, patuleka kuliya hapeni tupungukiwi na shintu shoseri na patulya hapeni twongerek na shintu shoseri. 9 Kumbiti muliloli weri, ulekeziya wenu naguwatenda walii yawawera na moyu legilegi watendi vidoda. 10 Handa muntu yakawera na moyu legilegi, pakakuwona gwenga yaguvimana gwankuliya viboga avi mnumba mwa vinyagu, hashi, hapeni kaweri na moyu gwa kuliya viboga vyavatambikilitwi vinyagu? 11 Kwa njira ayi, muyenu ayu kana moyu legilegi, ndomweni Kristu kahowiti kwajili yakuwi, shirii gwenga shagushishema gushiman. 12 Handa pamuwatendera vidoda walongu wamwenga ntambu ayi na kuyitenduwa moyu yamu legilegi, su mwenga mwankumtendera vidoda Kristu. 13 Hangu, handa shiboga shitenda kuguwa kwa mlongu gwangu katendi vidoda, hapeni ndiyi shinofu kayi, naniza kumtenda mlongu gwaneni katendi vidoda. (aiōn g165)

**9** Hashi, neni namuntu ndiri mlekeru? Hashi, neni nantumintumi ndiri? Hashi, neni numwona ndiri Mtua gwetu Yesu? Hashi, mwenga mwamalawiranu ga lihengu lyaneni Mumtuwa? 2 Ata wamonga pawalema kunjimira kuwera neni nantumintumi, kumbiti mwawamakapitawu waneni kuwera neni nantumintumi. Toziya ya makaliru genu ga kulikolerana pamuhera na Mtua su galanguziya kuwera neni nantumintumi. 3 Mawankula ganeni ndo aga kwa wantu walii yawankosiya. 4 Hashi twahera uwezu wa kuliya na kulanda, kulawirana na lihengu lyangu lyantenda? 5 Hashi, twahera uwezu kumtola mdala yakamwamini Kristu mumwanja mwatwenga, ntambu yawatenditi wantumintumi wamonga na walongu wa Mtua na vilaa Kefa? 6 Ama, twaweni gweka neni na Barinaba yatufiruwa kutenda lihengu su tupati mafiliru getu? 7 Hashi, mshonta gaa yakalipira ushonta wakuwi? Hashi, yakalima gaa yakaliya ndiri mabwajubwaju ga mtera gwakuwi? Hashi, mlolera wa wakondolu gaa yakalandu ndiri maweri ga wakondolu wakuwi mweni? 8 Hashi, ntakula vitwatira avi umuntu hera? Hashi, Lilagaliru lyeni lya Musa litakula ndiri hangu? 9 Illebitwi Mumalagaliru ga Musa, "Nagumtawa mlomu gwa ng'ombi pakakomanga usa." Hashi, Mlungu kankuvitakulira visoweru nya ng'ombi? 10 Hashi, kaweriti ndiri kakutuholera twenga pakatakuliti hangu? Yina, aga galebitwi kwa toziya ya twenga, ulii yakalima na ulii yakabenanga,

woseri walitumbira kupata mabenu. 11 Payiwera twenga tuyala mbeyu ya shirohu pakati penu, hashi shitwatira shikulu patwapa vintu nya mafiliru getu? 12 Payiwera wamonga wafiruwa kulolera aga kulawa kwa mwenga? Hashi, twenga tufiruwa ndiri kuliku womberi? Kumbiti twenga tutivitendera ndiri virii vyavimfirizya Mlungu avi. Pa pakuwu tustahili kila shintu su nashitulila shileweleru shintu shoseri Shisoweru Shiwigira sha Kristu. 13 Hashi, muvimana ndiri kuwera yawatenda lihengu Mnumba nkulu ya Mlungu wapataga shiboga shawu mlaa na yawalaviya tambiku pashtitalawanda sha kutambikira wapataga vintu nya tambiku ayi? 14 Ntambu iraayi, Mtua kawalagaliritu yawawabwelera wantu Shisoweru Shiwigira wapati yyawafira Mushisoweru Shiwigira. 15 Kumbiti neni ntumiyiti ndiri goseri aga ama nankulemba ndiri su mwenga muntenderi neni ntambu ayi. Mbaka neni nwowi kuliku kumtenda muntu yoseri kawoni kuwera neni nankulitumbira hera. 16 Payiwera nankushibwera Shisoweru Shiwigira, shitwatira ashi shiweru ndiri sha kulitumba, ali ndo lihengu lyampananitwi nulitendi. Shodi neni handa pambwera ndiri Shisoweru Shiwigira! 17 Mensyaguli lihengu ali kwa neni namweni, mendoleri lifupu, kumbiti pantenda lihengu ali pota na kufira namweni Mlungu kanamini kwa lihengu ali. 18 Vinu lifupu lyangu ndo shintu gaa? Lifupu lyangu ndo ali, panuwabwelera wantu Shisoweru Shiwigira nfira ndiri kupananwa shintu ama nduwa ndiri shibenamgongu sha lihengu lya kushibwera Shisoweru Shiwigira. 19 Tembera neni nammanda ndiri gwa muntu yoseri, kumbiti nulitendi namweni kuwera mmunda gwa kila muntu su numjegeri Kristu wantu wawuwa ngoo. 20 Pantenditi lihengu na Wayawudi, nulikali gambira Namyawudi su nuwapati Wayawudi, tembera namweni neni nonguziwa ndiri na Malagaliru ga Musa, ntenditi lihengu pamuhera na walii yawalongoziwa na Malagaliru ga Musa, su nuwapati womberi. 21 Ntambu iraa ayi, neni pantenditi lihengu pamuhera na wantu yawawera ndiri wayawudi, nulikali gambira wantu yawawera ndiri Wayawudi, yawawera kunja Mumalagaliru ga Musa, su nuwapati womberi. Ayi ilanguziya ndiri kuwera njimira ndiri Malagaliru ga Mlungu, nakaka neni nonguziwa na Malagaliru ga Kristu. 22 Kwa yawawera na moyu legilegi, nulikali gambira womberi ntambu yawalikalititi su nuwapati yawawera na moyu legilegi. Ntenditi kila shintu kwa wantu woseri su kwa njira yoseri illi wapati kulopoziwa. 23 Nugatenda goseri aga toziya ya Shisoweru Shiwigira, su mpati kuwanka matekeleru gakuwi. 24 Hashi, muvimana ndiri kuwera wantu pawatuga, woseri wankutuga, kumbiti ulii yakawalongolera wayaguwi ndo yakawanka lifupu? Mtugi hangu su mfupwi. 25 Muntu yoseri yakafira kuwakanga wayaguwi kwa kutuga, kwanja kagalekaga goseri, katendaga hangu su kapati lijeneri lyalihalibika! Kumbiti twenga tutenda hangu tupati lijeneri lyalihalibika ndiri. 26 Su ntuga gambira muntu yakafira kukanga, nkoma ndiri gambira muntu yakakoma lipuga. 27 Kumbiti nuyigangamiziya nshimba yaneni su nuyikolimlima, ntira kuwera neni namweni naniza kulemwa kuwanka lifupu panuwabwera kala wamonga Shisoweru Shiwigira.

**10** Walongu wayangu nfira muvimani shili shashiwalawiriti wambuyi wa twenga yawamfatiti Musa. Woseri waweriti

pasi pa ulolera wa liwundi lilii na woseri walokiti mubahali njeri ilii. 2 Woseri wabatizitwi waweri wantumini wa Musa muliwundi lilii na mubahali njeri ilii. 3 Woseri wallyiti shiboga shiraa shilii sha shirohu. 4 Vilaa vilii walanditi shakulanda shiraa shilii sha shirohu. Womberi walanditi kulawa mulitalawu lulii ya shirohu lwaluwaftati, litalawu ali ndo Kristu mweni. 5 Pamuhera na hangu, wavua wawu wamfiriziyiti ndiri Mlungu na mauti gawu gapalasiyiti kushiwala. 6 Vinu, goseri aga galawira kutuberiziya twenga, su natuwera wantu wakufira vidoda gambira womberi ntambu yawatenditi. 7 Namuwira vinyagu gambira wamu wawu ntambu yawatenda. Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Wantu walivagit i kuliya na kulanda na wagoloka na wavina vidoda." 8 Namuhumba gambira wamu wawu ntambu yawahumbiti, wahowiti wantu elufu malongu mawili na miya tatu kwa lishaka limu. 9 Natumjera Mtuwa Kristu gambira wamu wawu tambu yawamjeriti, woseri wahowiti kwa kulumwa na wanjoka. 10 Namuhinginika gambira wamu wawu ntambu yawatenda, su walagitwi na lihoka iya kulaga lyakatumiti na Mlungu. 11 Su shiwaitila ashi shiwapattiti shiweri mfanu kwa wamonga na galembitwi su kutuberiziya twenga, yatulikala mumashaka gapakwegera kupelara. (aiōn g165) 12 Ulili yakalihola kuwera kagangamala, kaloli hweri nakaguwa. 13 Majeru gampatiti mahenga ndiri kwa wantu. Mlungu kaaminika, yomberi hapeni kawaleki mjeri kupita makakala genu. Kumbiti pamjerwa hakawapanani makakala ga kuhepelera na njira ya kulawira amu. 14 Su, waganya wangu mtiri kuviguwira vinyagu. 15 Nankutakula na mwenga, wantu yawawera na luhala, muliholi maweni aga gantakula. 16 Patulutekeru lutekeru Iwa Mtua, hashi, tulikolerana ndiri pamuhera na mwazi gwa Kristu? Hashi, patumega libumunda tulikolerana pamuhera ndiri na nshimba ya Kristu? 17 Toziya kwana libumunda limu hera, tembera twenga yatuwera tuvuwa, tuwera nshimba yimu, toziya twawoseri tubagulana pamuhera mulibumunda liraa ali. 18 Mwawaloli wantu wa Israeli, walii yawaliya shilii shashilaviyiti tambiku su walikolerana pamuhera na Mlungu kuitiria tambiku zyawamlivilira. 19 Vinu, ntakuli shishi? Shiboga shawashitambikiriti shinyingo shintu shikulu kuliku shiboga? Na vinyagu avi, virtu vikulu? 20 Ndala! Shantakula nenii ndo ashi. Tambiku zyawazilaviya wantu yawammana ndiri Mlungu wamlivilira ndiri Mlungu, walivilira washamshera. Na nenii nfira ndiri nakamu mwenga mulikolerani pamuhera na washamshera. 21 Mwenga hapeni mlandiri lutekeru Iwa Mtua, uganu mwankulandira lutekeru Iwa washamshera, hapeni muwezi kuliya shiboga pameza pa Mtua na pameza pa washamshera. 22 Hashi, tufira kumtenda Mtua kaweri na weya? Hashi, twana makakala ng'anji kuliku yomberi? 23 Su wantu wamu pakati pernu walonga, "Vintu vyoseri vilewelerwa ndiri, kumbiti nonga vyoseri ndiri viherepa. Vintu vyoseri vyavilelelewiti, kumbiti nonga vyoseri ndiri vinyawa." 24 Muntu yoseri pakati pernu nakasakula mota yakuwi mwensi, kumbiti kasakuli mota ya myaguwi. 25 Mliyi shoseri shilii shawauza kusoku pota na kulokosiya kosiya toziya ya nfiru zyenu ziweri na unakaka, 26 toziya Malembu Mananagala galonga, "Pasipanu na vyoseri vyaviweramu viwera vya Mtua." 27 Handa muntu yakawamini ndiri Kristu pakawashemera kuliya shiboga na

mwamuwa kugenda, mliyi vyoseri vyakawatandireni pota ya kukosiya kosiya toziya ya nfiru zyenu. 28 Kumbiti muntu pakawagambiren, "Shiboga ashi washitambikilira vinyagu," Su toziya ya ulii yakawagambiren na toziya ya nfiru zyenu, namliya. 29 Ntakula, toziya ya nfiru, nfiru ya yenu ndiri kumbiti nfiru yakuwi ayu yakawagambiren. Hamunkosiyi, iwera hashi ulekeziwu wa nenii utozwi na nfiru ya muntu gwingi? 30 Payiwera nenii nonga mayagashii Mlungu toziya ya shiboga shaneni, iwera hashi muntu gwingi kanongi kwa shiboga shanongiti mayagashii Mlungu? 31 Su shoseri shamtenda, kuliya ama kulanda, mtendi goseri kwa ukwisa wa Mlungu. 32 Namuwera shileweleru kwa Wayawudi ama kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi ama kwa Shipinga sha wantu shawamjimiria Mlungu. 33 Mulikali gambira nenii, nfira kuwaherepeziya wantu woseri kwa vyoseri vyantenda, toziya nsakula ndiri mota yangu namweni, kumbiti mota ya woseri wapati kulopoziwa.

**11** Munfati nenii ntambu yanumfata Kristu. 2 Nuwayzumani mwenga toziya mashaka goseri muhola nenii na kugafata mafundu ganuwafundani. 3 Kumbiti nenii nfira muvimanu kuwera Kristu ndo mtuwi gwa mpalu na kila mpalu ndo mtuwi gwa mdala gwakuwi na Mlungu ndo mtuwi gwa Kristu. 4 Su kila mpalu yakamluwa Mlungu ama yakabwera ujumbi wa Mlungu uganu pakagubika mtuwi gwakuwi kwa nguwi, yomberi su kankumsonizya Kristu. 5 Na mdala yoseri pakamluwa Mlungu ama pakabwera ujumbi wa Mlungu pota na kugubikira nguwi mtuwi gwakuwi, ayu kankumsonizya mpalu gwakuwi, yakatenda hangu, kalifana na mdala yakamogiti viri zyakuwi. 6 Handa mdala yakagubikira ndiri nguwi mtuwi gwakuwi, mbaka kamogi viri zyakuwi. Kumbiti iwera soni kwa mdala kupunguza viri zyakuwi ama kumoga, su mbaka kagubiki mtuwi gwakuwi. 7 Mpalu kafiruwa ndiri kugubikira nguwi mtuwi gwakuwi, toziya yomberi kalifana na Mlungu na kawera ukwisa wa Mlungu, kumbiti mdala ayu kawera ukwisa wa mpalu. 8 Toziya mpalu kalawa ndiri kwa mdala, kumbiti mdala kalawiti kwa mpalu. 9 Mpalu wamuwumbiti ndiri kwajili ya mdala, kumbiti mdala wamuwumbiti kwajili ya mpalu. 10 Vilaa toziya ya wantumintumi wa kumpindi, su mdala kagubiki nguwi mtuwi gwakuwi, iweri lilangaliru iya uwezu yauwera kumpindi kwakuwi. 11 Mumakaliru getu kwa kulikolerana pamuhera na Mtua, mdala kashintu ndiri pota ya mpalu na mpalu kashintu ndiri pota ya mdala. 12 Gambira mdala ntambu yakalawirana na mpalu, ntambu iraayi mpalu kayiwuka kwa mdala, kumbiti kila shintu shilawa kwa Mlungu. 13 Mwamuwi maweni, hashi iherepa kwa mdala kumluwa Mlungu pota ya kuvala shintu mumtuwi mwakuwi? 14 Ata ntambu yatuwumbiti kulanguziwa kuwera mpalu pakawera na viri ntali iwera soni kwakuwi mweni, 15 kumbiti kwa mdala pakawera na viri ntali iwera ligoya kwakuwi mweni, toziya wampanana viri ntali su zimgubiki. 16 Handa muntu kafira kujega likakatala kwa shiwaitila ashi, su na kavimani kuwera twenga twahera shitiba shamonga, ama shipinga sha wantu shawamjimiria Yesu shahera shitiba shimonga. 17 Pawera nankali nankuwalagalira malagaliru aga, hapeni nuwayzumi mwenga, toziya mumukutanu ya mwenga ya kumguwira Mlungu ijega matatizu nentu kuliku vitwatira viherepa. 18 Pamberi pa goseri, mpikanira kuwera pamuliwona pamuhera mushipinga sha wantu yawamjimiria Yesu, galawiraga

malekaniru pakati panu na neni njimira padidini, **19** toziya mabagula ga ntambu yingi yingi mpaka gaweri pakati penu, su walii yawajimila na Mlungu wapati kumanikana. **20** Mwenga pamulivona pamuhera, mulihola kuwera mwankuliya shiboga sha kumuholia Mtua, kumbiti mliya ndiri! **21** Toziya pamliya kila yamu kankuliya shiboga shakuwi mweni pota na kumuhepera muyaguwi, ata ulawira kwa wamu wenu wawera na njala, na mpaka wamonga walowera. **22** Hashi, mweza ndiri kuliya na kulanda ukaya kwenu? Ama mwankushibeziya shipinga sha wantu shawamjimira Yesu na kuwasoniziba walii yawahera na shintu? Su vinu nuwagambiri shishi? Ndala! Hapeni nuwazyumi kwa shitwatila ashi. **23** Toziya neni nugapati aga kulawa kwa Mtua, malagaliru galii ganuwapananiti kuwera pashiru palii Mtua Yesu pawamgalambukiti, yomberi katoliti libumunda, **24** kamgambia Mlungu mayagashii, kalimega libumunda, kalonga, "Ayi ndo nshimba yangu yampananiti mwenga, mtendi hangu kwa kuhola neni." **25** Viraa avi, pakaliiti kala katola lutekeru, kalonga, "Ali ndo lutekeru lya lipatanu lya syayi lyalilanguziwa mumwazi gwangu. Mtendi hangu kila pamlanda, kwa kuhola neni." **26** Toziya kila pamliya libumunda ali na kululandira lutekeru ali, mwankubwera kuhowa kwa Mtua, mpaka pakiza kayi. **27** Su kila yakaliya libumunda ali ama kulandira lutekeru lwa Mtua kwa njira yayifiruwa ndiri, ayu hakaweri na ukondola kwa kuvitendera vidoda nshimba na mwazi gwa Mtua. **28** Kwanja kila muntu kailoleri weri mweni hutu, shakapanu kalyi libumunda ali na kulandira lutekeru ali, **29** toziya yakaliya na kulanda pota kuvimana nshimba ya Mtua ndo shishi, kaliya na kulanda utoza wakuwi mweni, **30** toziya ayi wawuwa pakati penu wawera legilegi na walwelii na wamu wawu wahowa kala. **31** Handa metulitozi hweri twaweni, metutozwi ndiri na Mlungu. **32** Kumbiti patutozwa na Mtua kuwera twana vidoda, twankufundwa tuweri na ligoya, su natutozwa kuwera na vidoda pamuhera na wantu wa pasipanu. **33** Su, walongu wayangu, pamulivona kuliya shiboga sha Mtua, kila muntu kamuhepi myaguwi. **34** Handa kwana yoseri yakawera na njala, kalyi ukaya kwakuwi, su kuliwona kwa mwenga nakutenda utoza wa Mlungu. Kumbiti vitwatira vilii vyamonga, hanuwagambiri paniza.

**12** Vinu walongu wayangu, nfira muvimani visoweru nya mafupu ga Rohu Mnanagala, neni nfira mwenga muvimani unakaka kuusu vitwatira avi. **2** Muvimana kuwera, pamberi pa mwenga kuwera wantu yawammana Mlungu, mlongoziwitwi munjira zya kuviguwira vinyagu. **3** Su muvimani kuwera kawhera muntu yoseri yakalongoziwa na Rohu gwa Mlungu kaweza kutakula, "Yesu kapangiriti!" Ntambu iraayi muntu yoseri hapeni kawezi kutakula, "Yesu ndo Mtua," Pakalongoziwa ndiri na Rohu Mnanagala. **4** Kwana ntambu yingi yingi ya mafupu ga shirohu, kumbiti Rohu yamu hera yakalaviya mafupu aga. **5** Kwana ntambu yingi yingi zya kutendera, kumbiti Mtua yakanterendera ndo yamu hera. **6** Kwana ntambu yingi yingi ya kutenda lihengu, kumbiti Mlungu yamu hera yakanterada mahengu goseri kwa wantu woseri, wapananwa makakala ga kutenda lihengu lyoseri kwa woseri. **7** Roho Mnanagala kalilanguziya kwa njira zya ntambu yingi yingi kwa kila muntu

kwa mota ya woseri. **8** Rohu kampanana muntu yamu ujumbi wa luhalu na muntu yumonga ujumbi wa malifa ga kuvimana vitwatira, ntambu yakafira Rohu ulaa ayu. **9** Rohu ulaa ayu kampanana muntu yamu njimiru na muntu yumonga kapananwa lifupu lya kuponiziya wantu. **10** Rohu Mnanagala kampanana yamu lifupu lya kutenda mauzauza, yumonga kapananwa lifupu lya kuwubwera ujumbi wa Mlungu, yumonga kapananwa lifupu lya uwezu wa kutakula mafupu ga ntambu yingiyangi yagalawiti kwa Rohu na vyavilawiti ndiri kwa Rohu. Kampanana yumonga lifupu lya kutakula kwa luga zyazimanika ndiri na muntu gwingi kapananwa uwezu wa kutakulira shilii shashitakuliti. **11** Kumbiti goseri aga ndo mahengu ga Rohu ulaa ulii yamu hera, yakambagulira kila muntu lifupu lya ntambu yingi yingi, ntambu yakafira mweni. **12** Handa shimba yimu ntambu yaiwera na viwungiru vivuwa, tembera yana viwungiru vivuwa, vitenda nshimba yimu, ndo ntambu yaiwera vilaa kwa Kristu. **13** Toziya twenga, patuwera Twawayawudi ama wantu yawawera ndiri Wayawudi, wamanda ama wantu walekiziwa, twawoseri tubatizwa kwa Rohu yamu mushimba yimu ayi, na twawoseri tupananwa Rohu yamu ayu. **14** Vilaa nshimba yahera shiwungiru shimu hera, kumbiti iweru na viwungiru vivuwa. **15** Handa ligulu melitakuliti, "Toziya neni naliwoku ndiri, su neni gwa nshimba ndiri," Hashi, ligulu meliweri lya nshimba ndiri? Ndala! **16** Handa nshimba yoseri meiweri lisu, hashi, muntu mekapikaniri ntambu gaa? Handa nshimba yoseri meiweri likutu, muntu mekawesi hashi kunusya? **18** Kumbiti ntambu yayiwera, Mlungu kavituliti hweri viwungiru vyoseri avi ntambu yingi yingi munshimba, ntambu yakafiriti. **19** Handa viwungiru vyoseri meviweri shiwungiru shimu, nshimba meiweri koshi? **20** Nakala kuwera, kwana viwungiru vivuwa, kumbiti nshimba yimu hera. **21** Su lisu hapeni liwezi kuligambia liwoku, "Neni nukufira ndiri." Ama mtuwi hapeni guwezi kugagambira magulu, "Nuwafira ndiri mwenga." **22** Kumbiti pamuhera na hangu, ilanguziya kuwera viwungiru vilii nya nshimba viwoneka legilegi kumbiti vyana mana nentu. **23** Na viwungiru vilii vyatulihola kuwera vifiruwa ndiri ligoya likulu, ndo yatuviola nentu hweri, viwungiru nya nshimba vyavivoneka ndiri kuwera viherepa nentu, vilolerwa hweri. **24** Kumbiti viwungiru vimonga vifira ndiri kulembeziwa. Mlungu mweni kayitula nshimba mumpangu, su kavipanana ligoya ng'anji viwungiru vilii vyavipungukiwitwi ligoya. **25** Su nakuwera ubagula munshimba, kumbiti viwungiru vyoseri nya ntambu yingi yingi vililolieri vyeni kwa vyeni. **26** Handa shiwungiru shimu pashitendua, su viwungiru vyoseri vyankulitendua pamuhera nashu na shiwungiru shimu pashikwiswa, viwungiru vimonga vyoseri vinemelera pamuhera nashu. **27** Su mwawoseri mwenga mwanshimba ya Kristu, kila yamu gwenu kashiwungiru sha nshimba ayi. **28** Mlungu katula mushipinga sha wantu vyawamjimira Yesu, kwanja wantumintumi, pili wambuyi wakuwi, ntatu wafunda, shakapanu kawatalu walii yawawera na lifupu lya kutenda mauzauza, wamonga lifupu lya kuponiziya na kuwatanga wamonga, ama kuwalonguziya womberi na wamonga lifupu lya kutakula luga zyazimanika ndiri. **29** Woseri wawera ndiri wantumintumi ama wambuyi wa Mlungu ama wafunda.

Na kila muntu ndiri kana makakala ga kutenda mauzaiza, 30 ama woseri ndiri yawaweza kuponizya ama kutakula kwa luga zyazimanika ndiri ama kutakulira shilii shashitakulu. 31 Su mfiri mafupu makulu nentu. Naneni hanuwalanguziyi njira iherepa nentu kuliku zyoseri azi.

**13** Ata nenii paweza kutakula luga zya wantu na zya wantumintumi wa kumpindi, kumbiti pawera nahera mafiliru, neni wera gambira lidebi lyahera shintu ama kengeli. 2 Weza kayi kuwera na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu, panuvimana bada zyoseri na kumana kila shintu, weza kuwera na njimiru ya kuyihamiziya migongu, kumbiti pawera nahera mafiliru neni nashintu ndiri. 3 Pandaviya ulunda waneni woseri na kuwapapanana wahushu, kayi pandaviya nshimba yaneni ilunguziwi motu, handa pawera nahera mafiliru neni hapeni mpati shintu. 4 Yakawera na mafiliru kahepeleri na utanga na yakawera na mafiliru kahera weya, hapeni kaweri na malingisi ama kaitumba. 5 Yakawera na mafiliru hapeni kakosi ligoya, hapeni kasakuli mota yakuwi mwensi na hapeni kaweri na maya kanongola longola na hapeni katuli mumoyi vintu vidoda vyawamtendiriti. 6 Mafiliru hapeni gasekelera ukondola, kumbiti gasekelera unakaka. 7 Muntu yakawera na mafiliru kahepeleri goseri na kajimilira goseri na kakanka goseri. 8 Mafiliru gahera upeleru. Handa kwana mafupu ga kutunga ujumbi wa Mlungu, aga hagawuki lishaka limu, mafupu ga kutakula luga zyazimanika ndiri hagawuki, handa kwana kuvimana hakupiti. 9 Toziya mafupu ga kuvimana vyoseri gamaliliika ndiri na lifupu lyatwenga lya kutunga ujumbi wa Mlungu likamilika ndiri. 10 Mlungu hakavikamilishi vyoseri, shilii shashikamilika ndiri, hashiwuki. 11 Paweriti namwana ntakuliti shivana, nuvimaniti shivana, nuliholiti shivana. Kumbiti vinu neni namuntu mkulu, vitwatira vya shivana nuvileka. 12 Shatuwona vinu shiwoneka gambira sheni shashiwoneka ndiri weri mushilloleru, kumbiti shakapanu hatuwoni sheni kwa sheni. Vinu nuvimanita katepu hera, kumbiti shakapanu hanuvimani hweri goseri, gambira Mlungu ntambu yakamana neni. 13 Vinu gankulikala matatu aga, njimiru na litumbiru na mafiliru, kumbiti lyaliwera likulu mugoseri ndo mafiliru.

**14** Mgangamali kuwera na mafiliru. Ntambu iraayi mgangamali kupata mafupu gamonga ga shirohu, kuita vyoseri mpati mafupu ga kutunga ujumbi wa Mlungu. 2 Yakatakula luga zyazimanika ndiri, katakula ndiri na wantu kumbiti kankutakula na Mlungu, toziya kwahera muntu yakamwerewa yomberi. Yomberi kankutakula vitwatira vyavilifiti kwa makakala ga Rohu. 3 Kumbiti yakawera na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu, katakulaga na wantu kwajili ya kuwatanga na kunemeriziwa na kuwapapanana moyu. 4 Yakatakula luga zyazimanika ndiri kalinyawa mwensi. Kumbiti yakawera na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu, kankushitanga shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. 5 Su nfira mwawoseri mwenga mtakuli kwa luga zyazimanika ndiri kumbiti menfir muweri na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu. Toziya muntu yakatunga ujumbi wa Mlungu, ndo mkulu nentu kuliku ulii yakawera na lifupu lya kutakula luga zyazimanika ndiri, payiweri ndiri hera handa kwana muntu yakagatakulira galii gagatakuliti, su shipinga sha wantu woseri

yawajimira Yesu wapati kutangwa. 6 Su walongu wayangu, handa panizaku kwa mwenga na kutakula na mwenga kwa luga zyazimanika ndiri hampati mota gaa? Hapeni mpati mota woseri, kumbiti hampati mota panuwagambira magubutulwa ga Mlungu ama kwa kuvimana ama ujumbi wa Mlungu ama mafundu gamu. 7 Ndo ntambu yayiwera kwa vyombu vyahera ukomu vyavilaviya lizigu gambira firimbi ama malimba. Muntu kweza hashi kulumana lwimbu lyaguvinwa handa vyombu avi vilaviya ndiri lizigu weri pavigombwa? 8 Ngoma ya ngondou payigombwa pota na kuwera na ntambu yakuwi, hashi gaa hakalituli kala kwa ngondou? 9 Ntambu iraayi na mwenga, handa shamta kula shimanikana ndiri, hashi, gaa hakawesi kuvimana vyamtakula? Su mwenga mulifana gambira wantu yawatakula na lyega. 10 Kwana luga za ntambu yingi yingi pasipanu na kwahera ata yimu yayimanika ndiri. 11 Kumbiti panuvimana ndiri luga yakatakula muntu, walii yawatakula luga ayi hawaweri wahenga kwa neni na neni hanweri muhenga kwamwenga. 12 Ntambu iraa ayi na mwenga mfira kupata mafupu ga Rohu, su mtendi ntambu yamuweza kuwera na mafupu ga kushitanga Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. 13 Su yakatakula kwa luga zyazimanika ndiri, kamluwi Mlungu kwezi kuwagubutulira wantu shilii shashitakuliti. 14 Toziya panumluwa Mlungu kwa luga zyazimanika ndiri, rohu yangu ndo yayimluwa Mlungu, kumbiti mahala gangu gapunu ndiri. 15 Su ntendi hashi? Hanumluwi Mlungu kwa rohu yangu, hanumluwi Mlungu kwa mahala gangu viraa na hanimbi kwa rohu yangu, hanimbi kwa mahala gangu viraa. 16 Pagumjuma Mlungu kwa rohu yaku hera, hakawesi hashi muntu gwa ntambu iraayi kulonga, "Yina hangu", Mukulonga mayagashii Mlungu handa pakavimana ndiri shagutakula? 17 Guweza kulonga hweri mayagashii Mlungu, kumbiti kwa wantu wamonga hapeni iwatangi. 18 Nonga mayagashii Mlungu kuwera neni ntakula kwa luga zyazimanika ndiri nentu kuliku mwawoseri mwenga. 19 Kumbiti mushipinga sha wantu yawamjimira Yesu nfira nentu kutakula visoweru vyamuhuru vyavimanikana su nuwafundi wamonga, kuliku kutakula visoweru vivuwa vya luga zyazimanika ndiri. 20 Walongu wangu, namulihola gambira wana murrahola ganeri. Mwenga muweri gambira wanou muvidoda, kumbiti pamulihola muweri gambira wantu yawakula. 21 Mumalembu Mananagala galembwa, "Mtuwa kalonga, 'Kwa njira ya wantu walii yawatakula kwa luga zyazimanika ndiri, Na kwa milomu ya wahenga, Hantakuli na wantu awa, Pamuhera na hangu hapeni wampikaniri.'" 22 Su mafupu ga kutakula luga zyazimanika ndiri gawera lilangaliru kwa wantu walii yawajimira ndiri na kumbiti ndiri kwa walii yawajimira. Kumbiti kutakula ujumbi yakapananiti na Mlungu na kwa walii ndiri yawajimira, kumbiti kwa wantu yawajimira. 23 Su wantu woseri wa Mlungu pawaliwona pamuhera na woseri pawanja kutakula kwa luga zyazimanika ndiri na wantu walii yawamana ndiri ama wantu walii yawajimira ndiri pawiza kulikolerana na mwenga, hashi womeri hapeni watakuli kuwera mwenga muwera na lukwali? 24 Kumbiti kila muntu pakatakula ujumbi yakapananiti na Mlungu na muntu yakamana ndiri ama muntu yakajimira ndiri pakingira, goseri gagagapikanira hagamlanguziyi udoda wakuwi mwensi na hakatozwi na galii gagagapikanira. 25 Bada

za moyu gwakuwi hazigubutulvi na yomberi hakasuntami makukama na kumguwira Mlungu pakatakula, "Nakaka Mlungu kapamuhera na mwenga!" **26** Walongu wayangu, vinu tutakuli hashi? Pamuliwona pamuhera kumguwira Mlungu, muntu yumu kayimbi lwimbu na yumonga kafunda na muntu gwingi kaweri na ugubutula kalawa kwa Mlungu na yumonga katenderi lifupu lyakuwi lya kutakula kwa luga zyazimanika ndiri na yumonga kagatakuliru galii gagatakulitwi. Goseri aga gatendeki kwa kushitanga Shikundi sha wantu yawamjimiru Yesu. **27** Handa pakawera muntu kana lifupu lya kutakula kwa luga zyazimanika ndiri, su wafiruwa kutakula wantu wawili ama watatu, yumu pa yumonga, uganu poweri na muntu gwingi kagatakuliru galii gagatakulitwi. **28** Handa khahera muntu yakaweza kugatakulira galii gagatakulitwi mushipinga sha wantu yawamjimiru yesu, su ulii yakatakula kwa luga zyazimanika ndiri kanyamali na kalitakuliru mweni na Mlungu. **29** Wantu wawili ama watatu yawapananiti ujumbi wa Mlungu wautakuli na wamonga wagalolilloi weri galii gagatakulitwi na womberi. **30** Kumbiti muntu yumu pakatakula na muntu gwingi kapata ugubutula kulawa kwa Mlungu, su ulii yakatakula kanyamali. **31** Mwawoseri mwenga muweza kupananwa ujumbi wa Mlungu muutakuli, yumu pa yumonga, su kila muntu hakalfundi na kupananwa moyu. **32** Lifupu lya kuwubwera ujumbi wa Mlungu lifiriziba likolwimlima na ayu yakawera na lifupu ali, **33** toziya Mlungu ndo Mlungu ndiri gwa ndewu, kumbiti kawera Mlungu gwa makolaniziwi na ponga. Ntambu yayiwera mushipinga shoseri sha wantu yawamjimiru Yesu, **34** wadala wanyamallu mushipinga sha wantu yawamjimiru Yesu. Womberi wafiruwa ndiri kutakula ama kulonguziya handa Malagaliru ga Wayawudi ntambu yagalonga. **35** Handa womberi pawafira kuvimana visoweru vilii, wawakosiyi wapalu wawu ukaya. Toziya hayiweri soni kwa mdala kutakula mumkutanu wa mushipinga sha wantu yawamjimiru Yesu. **36** Hashi, mwankulihola shisoweru sha Mlungu shilawa kwa mwenga ama shiwayizira mwenga gweka yenu hera? **37** Handa muntu yoseri kalihola kuwera yomberi kawera na lifupu lya kuwutakula ujumbi wa Mlungu ama kawera na lifupu lya Rohu, su kavimani kuwera aga ganuwalembelerwa mwenga ndo Lilagaliru lya Mtwa. **38** Kumbiti muntu yakagapikanira ndiri aga, su nakasherwa muntu ayu. **39** Su hangu walongu wayangu, mfiruwa kuwera na lifupu lya kutunga ujumbi wa Mlungu, kumbiti namuwalewelera wantu kutakula kwa luga zyazimanika ndiri. **40** Kumbiti goseri gatendeki kwa ligoya na kwa ntambu iherepa.

**15** Walongu wangu, vinu nfira nuwaholiziyi mwenga Shisoweru Shiwigara shanuwabweririti, sheni ndo shyanjiru sha moyu gwenu na mwenga mushiwankiti na mushisoweru ashi mwenga mgangamala. **2** Ujumbi yanuwabwelerani ndo Shisoweru Shiwigira. Mwenga hamlopoziwi pamushijimila na handa pamjimiru ndiri kujimira kwa mwenga hakuweri hera. **3** Neni nuwapananiti mwenga vyayiwera na mana nentu, vitwatira vyanankiti neni namweni, kuwera Kristu kahowiti toziya ya vidoda vya twenga, handa Malembu Mananagala ntambu yagalonga, **4** kuwera yomberi kasilitwi na kazyukiti lishaka lya tatu kwanjira pakahowiti, Malembu Mananagala ntambu yagalembiti, **5** kwanja kamlawiriti Kefa, shakapanu kawalawiriti wantumintumi woseri lilongu na wawili. **6** Shakapanu kawalawiriti walongu

wavuwa nentu ya miya muhanu kwa mala yimu, wavuwa wawu wankali wankulikalwa mpaka vinu, kumbiti wamu wawu wahowiti kala. **7** Shakapanu kamlawiriti Yakobu na shakapanu kawalawira wantumintumi woseri. **8** Upeleru wa goseri kandawiliti neni viraa, neni yanweriti gambira muntu yakiwukiti mushipindi shakuwi ndiri. **9** Toziya neni nantumintumi mdidini nentu pakati pa wantumintumi woseri, ata neni nahera uzyumwi wa kushemwa ntumintumi, toziya nuwatabisiyi vipinga vya wantu vyawamjimiru Mlungu. **10** Kumbiti kwa manemu ga Mlungu neni nwera ntambu yanwera na manemu gakanupiti, kamupananiti ndiri hera. Neni ntenda lihengu likamala kuliku wantumintumi woseri, naneni mweni ndiri yantenditi, kumbiti manemu ga Mlungu gatenditi lihengu pamuhera na neni. **11** Su pamuhera na hangu, iweri neni ama womberi yawabwera Shisoweru Shiwigira, shintu ndiri, ashi ndo mwenga shamjimiru. **12** Handa ntambu yatubweriti kuwera Kristu kazyukisiyti, wamu wenu waweza hashi kutakula kuwera yawahowiti hapeni wazyuki? **13** Handa nakaka khahera kuzyukisiwi kwa yawahowiti, su Kristu kazyukiti ndiri, **14** handa Kristu kazyukiti ndiri, su mabweru gatwenga shintu ndiri na mwenga mwahera njimiru ya kulitumbira. **15** Vilaa vilii, twenga tuwoneka wakapitawu yawapayira kuus Mlungu, toziya tutakuliti kuwera Mlungu kamzyukisiyti Kristu, kumbiti kamzyukisiyti ndiri payiweru nakaka yawahowiti hapeni wazyukisiwi. **16** Handa yawahowiti hapeni wazyukisiwi, su Kristu kazyukiti ndiri. **17** Handa Kristu kazyukisiyti ndiri, su njimiru yenu yahera mana na mwankali muvidoda vyenu. **18** Vilaa vilii yawahowiti pawalikolerana pamuhera na Kristu wagamira nakamu. **19** Handa matumbiru getu Mukristu ndo gaherepa kwa makaliru aga hera, twenga twawantu wa kuwonera lusungu kuliku wantu woseri. **20** Kumbiti unakaka ndo kuwera Kristu kazyukisiyti, kuwera wa kwanja na lilangaliru lya nakaka kuwera walii yawagonjiti mukuhowa hawazyukisiwi. **21** Toziya handa kuhowa kujegiti kwa muntu yumu, ntambu iraayi kuzyuka kwa wantu kwiza kwa muntu yumu. **22** Handa vilii wantu woseri yawahowiti toziya ya kulikolerana pamuhera na Adamu, ntambu iraayi woseri hawazyukisiwi toziya ya kulikolerana pamuhera na Kristu. **23** Kumbiti kila muntu hakazyuki kwa ntambu yakuwi, kwanja kristu na shakapanu kwa walii yawawera wantu wa Kristu, pakiza. **24** Pa aga, upereru hausoki, pakampanana ufalumi Tati Mlungu, pa kuhalibisiya makakala goseri ga ukondola. **25** Kristu kafiruwa kakolimlima hutu mpaka Mlungu pakawakanka wangondu woseri na kuwatula pasi pa magulu gakuwi. **26** Mngondu gwa upeleru yakahalibisiya hakaweri kuhowa. **27** Toziya Malembu Mananagala galonga, "Mlungu katula vintu vyoseri pasi pa magulu gakuwi." Kumbiti Malembu Mananagala pagalonga, "Vintu vyoseri" Vitulwa pasi pakuwi, vyanakaka kuwera Mlungu kingira ndiri muvintu avi, toziya mweni ndo yakavitula vintu avi pasi pa Kristu. **28** Kumbiti vintu vyoseri pavitulwa pasi pa ukolamlima wa Kristu na Mwana ayu hakalituli mweni pasi pa Mlungu, su Mlungu kavikolimlima vintu vyoseri kila pahala. **29** Handa vinu khahera uzyukisiya, hashi wantu walii yawabatiziti kwajili ya wahowiti wankulitumbira kupata shishi? Handa yawahowiti wazyukisiyti ndiri, iweri hashi wankubatizwa kwajili yamwenga? **30** Na twenga, iweri hashi twenga tuliyigizya muhatari kila shipindi? **31** Nulirapa walongu

wangu, neni mona howa kila lishaka! Litumbiru neni iyawera kwa mwenga mukulikolerana pamuhera na Yesu Kristu Mtuwa gwatwenga. 32 Handa nfiru ya neni hayiweri ya umuntu hera, kulii kulikomanga kwaneni na wavigongolu wakalipa Mufesu, hashi, neni mpatiti mota gaa? Handa payiwera yawahowiti hapeni wazyukisiwi, su "Mtuleki twenga tuliyi na kulanda, toziya shilawu hatuhowi." 33 Namulipayira, "Waganja wadoda wahalabisiya tabiya iherepa." 34 Mwimuki mumaholu! Muweri na luhalu na mulikali makaliru gaherepa na mleki kutenda vidoda. Toziya wantu wamonga wammana ndiri Mlungu nakamu. Ayi ndo soni nentu, neni kuwagambira aga. 35 Muntu hakakosiyi, "Hashi, wantu yawahowiti hawazyukisiwi ntambu gaa? Hashi, womberi hawaweri na nshimba ya ntambu gaa?" 36 Likosiu liyigizygil Paguyala mbeyu, payifuwa hutu ndiri hapeni yimeri. 37 Paguyala mbeyu, guyala ndiri shimeru kumbiti mbeyu hera, pamonga yiweru mbeyu ya usaka ama mbeyu yimonga. 38 Mlungu kayipanana mbeyu ayi nshimba ntambu yakafira mweni na kila mbeyu yiweru na nshimba lyakuvi lya gweka. 39 Nshimba zya viumbi zilifana ndiri, kumbiti nshimba zya wantu zya ntambu yimu na nshimba zya wavigongolu zya ntambu yimonga na nshimba zya wampongu zyantambu yingi na nshimba zya wasomba zya ntambu yingi. 40 Kwana nshimba zya kumpindi kwa Mlungu na nshimba zya pasipanu, uherera wa nshimba zya kumpindi kwa Mlungu wantambu yingi na uherera wa nshimba zya pasipanu. 41 Mshenji gwana ukwisa wakuwi mweni na lyezi lyana ukwisa wakuwi na ntodonu ziweru na ukwisa ntambu yingi yingi, viraai vilii ata ntodonu zilifana ndiri kwa ukwisa. 42 Ntambu ayi hayiweri kwa wantu yawahowiti pawazyukisiwa. Gambira yayiweru mbeyu, nshimba yayisilwa ndo ilii yayiwola, nshimba yayizukisiwa ndo ilii yayiwola ndiri. 43 Wayisira mukudoda na legilegi, hayizukisiwi payiwera iherepa mumakakala. 44 Payisirwa iwera nshimba ya untu, payizukisiwa iwera nshimba ya shirohu. Kwana nshimba ya untu na hakuweri na nshimba ya shirohu. 45 Toziya Malembu Mananagala galonga, "Muntu gwa kwanja, Adamu kawumbitwi kaweri na ukomu," Kumbiti Adamu gwa upeleru ndo Rohu yakawapanana wantu ukomu. 46 Su yayilongolera ndo nshimba ndiri ya shirohu, kumbiti nshimba ya untu na shakapanu nshimba ya shirohu. 47 Adamu gwa kwanja kawumbitwi kwa litapaka lya pasipanu na Adamu gwa pili kalawiti kumpindi kwa Mlungu. 48 Woseri yawawera wa pasipanu, walifana na muntu yakaumbitwi kwa litapaka, walii yawawera wa kumpindi kwa Mlungu walifana na muntu ulii yakalawiti kumpindi kwa Mlungu. 49 Ntambu yatulifanit na muntu ulii yakaumbitwi kwa litapaka, viraai vilii hatulifani na muntu ayu yakalawiti kumpindi kwa Mlungu. 50 Su walongu wangu, ntakula hangu, nshimba ya muntu hapeni uhali Ufalumi wa Mlungu, na shillii shashiwola hapeni shihali shillii shashiwola ndiri. 51 Mpikaniri, nankuwagambirani bada ya kulikangasha Mlungu yakanugubutulira twenga. Twawoseri twenga hapeni tuhowi kayi, kumbiti twawoseri hatugalambuziwi. 52 Kanongola ntambu ya kufumbula kwa lisu, mbalapi lwa upeleru palugombwa, yawahowiti hawazyukisiwi na nshimba zyau paziwola ndiri na twenga hatugalambuziwi. 53 Toziya shillii shashiwola shifiruwa kugalambuka na kuwera shashiwola ndiri na nshimba yakuhowa igalambulwi nayihowa. 54 Su nshimba ayi yayiwola payiwera na

ntambu ya kuwola ndiri na shillii shashihowa pasigalambulwa kuhowa ndiri, su Lilembu Linanagala lyalilembitwi halikamiliki, "Kuhowa kuhalibisiwa, na ukanga ukamillika!" 55 "Gwee kuhowa, kukanga kwaku kwakoshi? Gwee kuhowa makakala gaku ga kutenduwa gakoshi?" (Hadēs g86) 56 Makakala ga kuhowa ga kutenduwa galawa muvidoda na makakala ga vidoda galawa Mumalagaliru ga Musa. 57 Kumbiti tulongi mayagashii Mlungu, yakatupanana ukanga kuitiria Mtuwa gwetu Yesu Kristu. 58 Walongu wayangu, mgoloki hweri na mgangamali, nambegizika. Mashaka goseri mtendi lhengu lya Mtuwa, pamuvimana kuwera lhengu lyamtenda muuntumintumi wa Mtuwa hapeni lyagamili hera.

**16** Vinu ntakuli visoweru nya kuwashangira wantu wa Mlungu Muyudeya. Mwenga mtendi ntambu yanuwagambiriti Shikundi sha wantu shawamjimiria Yesu aku Galatiya. 2 Kila jumapili, kila yumu gwenu pakati penu katuli mpiya zyakapatiti na kazituli gweka, su shipindi paniza nakuwera na nfiru ya kujojinika mshangu. 3 Paniza kwa mwenga, hanuwatumi walii yamfira kuwasyagula pakati penu, wajegi luhamba na mafupu Kuyerusalem. 4 Handa payiherepa naneni ng'endii aku, su hawagendi pamuhera na neni. 5 Pampita kugenda Makedoniya, kwanja hanizi kulikala na mwenga, toziya nfiru kugenda Makedoniya. 6 Pamonga hanulikali kwa mwenga shipindi hera ama kulikala na mwenga myezi yoseri ya mpepu, su muntangi nendereyi na mwanja gwangu, koseri kwanfira kugenda. 7 Nfiru ndiri kupita kwa mwenga kanongola na kwendeleya na mwanja, ntumbira kulikala kwa mwenga katepu hera Mtuwa pakafira. 8 Kumbiti hanulikali Efesu panu mpaka lishaka lya Pentekosti. 9 Mlyangu gwalupalahera nakamu kwa lhengu lyangu likulu panu, tembera yawanema ndo wawuwa. 10 Timotewu pakiza munjira ya mwenga, namumtenda kaweri na lyoga lyoseri pakawera na mwenga, toziya kankutenda lhengu lya Mtuwa gambira neni ntambu yantenda. 11 Su muntu yoseri nakamzalawu, kumbiti mumtangi kendereyi na mwanja gwakuwi kwa ponga, su kawezi kuwuya kwa neni, toziya neni nankumuhepera kawuyi pamuhera na walongu wayangu. 12 Vinu ntakuli visoweru nya mlongu gwetu Apolu, numuluwiti kizi kwa mwenga pamuhera na walongu wamonga, kumbiti kafira ndiri kwiza vinu, kumbiti hakizi pakapata lupenyu. 13 Mkali masu, mgangamali munjimiru, muweri wavikambaku na muweri wagangamala. 14 Kila shamftenda mushitendi kwa mafiliru. 15 Wantu yamumjimiria Kristu mummanea Stefana na wantu wa kaya yakuwi, womberi wawera wantu wa kwanja kumjimiria Kristu mulushi lwa Akaya na walilaviyiti weni kuwatendera wantu wa Mlungu. Su nuwaluwani walongu wayangu, 16 mjimili ulonguziwa wa wantu gambira awa na kila muntu yakanugubutulira lihengu pamuhera na womberi. 17 Nemelera nentu pakiziti Stefana na Fotunatu na Akaiku, toziya walaviyiti kila shintu shashipunguwiti kwa mwenga. 18 Wagunemiziya moyu gwangu ntambu yamnemeliziwa mwenga viraai. Wantu gambira awa wafiruwa waholwi. 19 Wantu wa shipinga shoseri sha yamumjimiria Yesu sha Asiya shawalamsiyani. Akula na Prisila na wantu woseri yawaliwona mukaya kwawu, wawalamsiyani kwa litawu lya Mtuwa. 20 Walongu woseri yawawera panu

wawalamsiyani mwenga. Mwenga mulilamsiyani kwa ufiru wa Shikristu. **21** Neni Paulu nuwalamsiyani, panemba kwa liwoku lyaneni namweni. **22** Muntu yoseri yakamfira ndiri Mtuwa, su kapangilwi. Mtuwa gwetu, gwizi! **23** Manemu ga Mtuwa Yesu gaweri pamuhera na mwenga. **24** Mafilaru gangu gaweri pamuhera na mwenga mwawoseri kwa kulikolerana pamuhera na Yesu kristu.

# 2 Wakorintu

**1** Neni Paulu, ntumintumi gwa Yesu Kristu kwa mafiliru ga Mlungu pamuhera na mlongu gwetu Timotewu twankuwalamisiyani. Tuwalembelerani mwenga shipinga sha wantu yawamijimira Yesu aku Korintu, na kwa wantu woseri wa Mlungu kila pahala Muakaya. **2** Manemu na ponga zazilawa kwa Mlungu Tati gwetu na Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga. **3** Kakwiswi Mlungu Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu, Tati yakawera na lusungu na Mlungu yakawakola mawoku muvitwatira vyoseri. **4** Yomberi katukola mawoku muntabika zoseri, su tupati kuwatanga wamonga mukila ntabika, gambira Mlungu ntambu yatukukola mawoku twenga. **5** Yina, ntambu ya ntabika ya Kristu yayiyongereka mnigati mwetu na twenga viraa vilii twongereka kukolwa mawoku na Kristu. **6** Handa patutabika, twankutabika su mwenga mutangwi na kulopoziwa. Patukolwa mawoku, viraa vilii na mwenga mkolwa mawoku na kuwapanana makakala ga kuhepelera ntabika zilaa azi zyatuhapelera. **7** Su matumbiru gatuwera naga kwa mwenga ndo makulu nentu, toziya tuvimana kuwera nakaka pamtabika pamuhera natwenga, viraa vilii mwankukolwa mawoku gambira twenga ntambu yatukolwa mawoku. **8** Walongu, tufira tuwaholuziyani ntabika zyazitupatiti Asiya kului. Ntabika azi ziweriti nkulu kulikulu makakala ga twenga, ata tuweriti ndiri na litumbiru lyoseri iya kulikala. **9** Kumbiti mumioyu ya twenga iweriti handa tutoziviti kulagwa, su tufundwi kuwera natultumbira twaweni, kumbiti tumtumbiri Mlungu yakawazyukisya yawahowiti. **10** Yomberi katulopoziyiti mukuhowa gambira atali, nayomberi hakatulopoziyi, na twenga tumtumbira yomberi kuwera hakatulopoziyi kayi. **11** Mwenga mwankututanga kwa kutuluwira kwa Mlungu. Su kuluwa kwa mwenga kwa Mlungu, hakujimilwi, na Mlungu hakatutekeleri na wantu wawuwa hawalongi mayagashii Mlungu toziya ya twenga. **12** Twenga tulitumbira shintu shimu hera, nfiri yatwenga itulanguziya nakaka kuwera kulikala kwa twenga pasipanu na nentu kulikolerana pamuhera na mwenga, tulikaliti kwa unanagala na uhorepa wa moyu gwakatupananiti Mlungu, tulonguziwi ndiri na luhalu lwa wantu, kumbiti manemu ga Mlungu. **13** Twankualembele mwenga vitwatira vyamuviweza kuvibetula na kuvimana. Nakulitumbira kuwera hamgamani hweri, **14** toziya mpaka vinu mmana katepu hera. Tuvimana kuwera shakapanu hamuvimani na hamututumbiri twenga gambira twenga ntambu yatulitumbira mulishaka iya Mtuwa gwetu Yesu. **15** Neni pawera na matumbiru aga, nfiriti kuwatyangira mwenga kwanja su mwenga hamtekeleri mala mbili. **16** Nfiriti kuwatyangira mwenga pampiti kugenda Makedoniya na pambuya kwa mwenga kulawa mumkowa gwa Makedoniya, su muntangi mumwanja gwangu gwa kugenda Yudeya. **17** Hashi, mulihola pampangiti hangu nenii nwera gambira muntu yakahera na ugorokera? Hashi, mulihola kuwera nenii amuwa kwa maholu ga untu na kuwera ntakula "Yina, yina" Na "Ndala, ndala" Palaa panu? **18** Mlungu ndo mwaminika, su shilii shatuwagambiriti mwenga, shitwatira ndiri sha "Yina" Na "Ndala" Palaa panu. **19** Toziya Yesu Kristu, Mwana gwa Mlungu, ndomweni nenii na Silwanu na Timotewu tumubweriti kwa

mwenga, kaweriti ndiri muntu gwa "Yina" Na "Ndala," Kumbiti yomberi kwakuwi kwana "Yina" Ya Mlungu mashaka goseri. **20** Toziya malagilu goseri ga Mlungu gawera "Yina" Mukristu. Su kuitiria mweni "Yina ha" yankulonga kwtwenga kwa ukwisa wa Mlungu. **21** Mlungu mweni yakatenda twenga pamuhera na mwenga mumakaliru getu tukolerani pamuhera na Kristu, Mlungu mweni yakatusyaguliti, **22** yomberi yakatumatikitiki shilangaziwu kulanguziya kuwera twenga twawantu wakuwi na kutupanana twenga Rohu Mnanganala mumioyu ya twenga kaweri lilangaliru lyalitilitwi kwajili ya twenga. **23** Mlungu ndo kapitawu gwangu, yomberi kagumana moyu gwa nenii. Neni niziti ndiri kayi Korintu kuwatenda muweri na utama. **24** Tufira ndiri kuwalonguziya kwa makakala munjimiru yenu, mwenga mgangamala munjimiru yenu. Twenga tutenda lihengu pamuhera kwa nemeleru ya mwenga.

**2** Su nfiriti kuwera hapeni nuwatyangili kayi kuwatenda muhinginiki. **2** Handa panuwahinginiziya mwenga, gaa hakanemeziyi? Ndo wala walii yanuwahinginiziyi! **3** Toziya nuwalembiriti luhamba alu su paniza nfira ndiri kuhinginiziwa na walii yawafire kunemelera. Nakaka nuvimana nenii panemelera, viraa vilii na mwenga hammemeleri. **4** Nuwalembiriti mwenga kwa ufiru mkulu uganu pantutuwala nentu na masozi ganawa, nfiriti ndiri kuwahinginiziya mwenga, kumbiti kwa kuwalanguziyan kuwera nuwafira nentu mwenga mwawoseri. **5** Vinu, handa muntu yoseri pakamwinginiziyi yumonga, kahinginiziya ndiri nenii gweka yangu, kumbiti kawahinginiziya mwawoseri mwenga na nfira ndiri nenii hweri mkalipa nentu. **6** Azabu yakapatiti kala kulawa kwa wawuwa wenu imtosha. **7** Vinu, mwenga mfiruwa kulekiziya muntu ayu vidoda vyakatenda na kumpanana moyu, su nakahinginika nentu. **8** Su nuwaluwani mwenga, mumlanguziyo yomberi kayi kuwera mwenga mmufira nakamu. **9** Nembiti luhamba lulii toziya nfiriti kuvimana kuwera mwakala kujimila kila shitatilita. **10** Pamumlekizya muntu vidoda vyakuwi, naneni viraa numulekiziya muntu vidoda vyakuwi. Toziya pahwera na shintu sha kulekiziya muntu vidoda vyakuwi, numulekiziya kulongolu kwa Kristu toziya ya mwenga. **11** su Shetani nakatuzyanga. Toziya tuyimana mipangu yakuwi. **12** Su vinu pansokiti lushi Iwa Trowa kushibwera Shisoweru Shiwigira sha Kristu, moniti Mtuwa kavuguliti mlyangu gwa kutenda lihengu lyakuwi. **13** Kumbiti moyu guntamiti nentu, toziya numwona ndiri mlongu muyetu Titu. Su nuwagambira woseri palli nenii mbuka na ng'enditi Makedoniya. **14** Kumbiti, mayagashii kwa Mlungu, kwa yakatulongoziyia mashaka goseri mumwanja gwa ukanga wa Kristu. Yomberi katutenda twenezi unakaka wa Kristu, gambira ununkira uhorepa kila pahala. **15** Toziya twenga tulifana na ununkira uhorepa wa Kristu yakamlivilira Mlungu, ununkira uhorepa yauwafirkira wantu woseri yawalopoziwitu na wantu woseri yawagamira. **16** Kwa wantu walii yawagamira, twenga twaununkira waujega kuhowa, kumbiti kwa walii yawalopoziva, twenga twaununkira waujega ukomu. Hashi, gaa yakaweza kutenda lihengu iya ntambu ayi? **17** Twenga tulifana ndiri gambira wantu walii yawawuza ujumbi wa Mlungu kwa mota yauw, kumbiti twenga twankubwera kwa uhorepa wa moyu

kulongolu kwa Mluntu, gambira wantu yawatumitwi na Mluntu, patulikolerana pamuhera na Kristu.

**3** Hashi, twanji kayi kulitumbira twaweni twenga? Ama hashi, twankufira luhamba iwa kulanguziya ukapitawu kwa wayetu? Ama hashi tulembelwi luhamba Iwanakaka kwa mwenga ama kulawa kwa mwenga ntambu yawatenda wamonga? 2 Mwenga mwaweni muwera luhamba iwa twenga, luhamba lwalulembiti mumyoyu mwa twenga, imanikana na ibetulwa na kila muntu. 3 Ndo nakaka kuwera mwenga ndo luhamba iwa Kristu lwalujejiti kwa mawoku getu. Luhamba lweni lulembiti ndiri kwa winu, kumbiti lulembwa kwa Rohu gwa Mluntu yakawara mkomu, lulembiti ndiri pashipandi sha libuwi, kumbiti lulembwa mumyoyu ya wantu. 4 Tulonga hangtu toziya ya litumbiru lwatwenga lyatwera nalu kulongolu kwa Mluntu kuitipira Kristu. 5 Tuweza ndiri kutenda shoseri kwa makakala getu weni, kumbiti uwezu wa twenga woseri ulawa kwa Mluntu. 6 Toziya Mluntu ndo yakatutenditi twenga tuweri na uwezu wa kuwera wantumintumi wa lipatanu lya syayi, lipatanu lya Malagaliru ndiri gagalembiti, kumbiti lipatanu lya Rohu. Malagaliru gagalembiti gajega kuhowa, kumbiti Rohu kajega ukomu. 7 Vinu handa Liragaliru lyalijegiti kuhowa, lilembiti pamabuwi, liza na ukwisa, mpaka Waisraeli waweziti ndiri kujodulera masu sheni sha Musa toziya ya ng'ereng'eta yakuwi. Ng'ereng'eta ayi iweriti ukwisa wa katetu hera, 8 su utendera wa Rohu hauweri na ukwisa mkulu nentu kupita ng'ereng'eta ili. 9 Su payiweru, kuweriti na ukwisa muutendera ulii waujegiti utoza, hashi, utendera yawumfiriziya Mluntu, mkulu ndiri kupita awu? 10 Vinu ukwisa mkulu nentu uwugubika ukwisa ulii yaupititi kwanja, ndogweni ulangala wakuwi uwuka kala. 11 Toziya payiweru shilii shashiweriti sha shipindi shididika hera shiweriti na ukwisa wakuwi, kupita aga shilii shashili kala mashaka goseri hashiweri na ukwisa mkulu nentu. 12 Toziya twana litumbiru ali, tutakula pota na lyoga. 13 Twenga tutenda ndiri gambira Musa yakagubikit sheni shakuwi kwa shitambala, su wantu wa Israeli nawawona kuperela kwa ung'ereng'eta wakuwi. 14 Kumbiti mahala gawu gapungwa. Toziya mpaka lero palibetulwa lipatanu ligona, shigubiku ashi shankali. Shigubiku ashi hashiwuswi hera, muntu pakalikolerana pamuhera na Kristu. 15 Yina, mpaka lero palibetulwa Malagaliru ga musa, shigubikiru shigubika mahala gawu. 16 Kumbiti, shipindi muntu pakamuuyira Mtua, shigubikiru ashi shiwuswi. 17 Vinu "Mtua" Ndo Rohu na palii pakawera Rohu gwa Mtua, pawera ulekeru. 18 Kumbiti twawoseri twenga, tuwera na sheni zyazigubikiru ndiri, tulilora gambira mushiloleru, ukwisa wa Mtua na twenga tutendwa tulifani na yomberi kwa kwongereka muukwisa yawulawa kwa Mtua, ayu ndo Rohu.

**4** Su, kwa lusungu lyakuwi Mluntu, katupanana lihengu ali tulitendi, na hapeni tuwuyi kumbeli. 2 Tuvileka nakamu vitwatira vyoseri nya soni na nya bada. Tulikala kayi ndiri muupayira, ama kwa kushipotoziya Shisoweru sha Mluntu, kumbiti twankufunda unakaka pota na kuffia kuwalangawaziya wantu ntambu yatuwera. Shakapanu womberi hawavimani mumyoyu mwawu kuwera twenga tutakula nakaka. 3 Handa Shisoweru Shiwagira shatushibwera shilififa, su shilififa hera kwa

walii wawagamira. 4 Womberi wamini ndiri toziya Shetani mlungu gwa pasipanu, katula luwindu mumahala gawu nuwawona lupalahera ulangala wa Shisoweru Shiwagira sha ukwisa wa Kristu, yakalifanit nakamu na Mluntu kwa ntambu zyoseri. (aiōn g165) 5 Toziya tulibwera ndiri twaweni, kumbiti tumubwera Yesu Kristu yakawera Mtua na twenga tuwera wantumintumi wenu toziya ya Yesu. 6 Mluntu ulaa ayu yakalongiti, "Ulangala na ulangaliri kulawa muluwindu," Ndo yakalangalira myoyu ya twenga na kutupanana ulangala wa kuvimana ukwisa wa Mluntu musheni sha Yesu Kristu. 7 Kumbiti twenga yatuwera na luhanja alu, tuwera gambira vyombu nya utapaka, su iwoneki pota na kuffia kuwera likakala ali likulu lilawa ndiri kwa twenga, kumbiti lilawa kwa Mluntu. 8 Wega zyoseri tufintirwa, kumbiti tuyonerwa ndiri, tuwera na lyoga, kumbiti tuwuya ndiri kumbeli, 9 twana wangondu wawuwa, kumbiti Mluntu katuleka ndiri pota na utanga, tembera tugusiwa pasi, kumbiti tutenduwa ndiri. 10 Mashaka goseri tutola howa ya Yesu munshimba mwetu, su ukomu wakuwi Yesu vira ulanguziwi munshimba zyetu. 11 Shipindi shatulikala, mashaka goseri tulavilwa kuhowa kwajili ya Yesu, su ukomu wakuwi Yesu ulanguziwi munshimba zyatu zyazihowa. 12 Su kuhowa kutenda lihengu mngati mwa twenga, kumbiti ukomu utenda lihengu mngati mwa mwenga. 13 Malembu Mananagala galonga, "Njimiriti, su ntakuliti." Na twenga vira, patuwera na rohu iraa ayi ya njimiru, twenga vira tutakula toziya tujimira. 14 Nakaka tuvima kuwera Mluntu, ndo yakamzusiyiti Mtua Yesu, vira vilii hakatuzukisiyi twenga pamuhera na Yesu na kututula pamuhera na mwenga kulongolu kwakuwa. 15 Goseri aga ndo kwa mota ya mwenga, ata manemu ga Mluntu pagawafikira wantu nentu na nentu, mayagashii kwa Mluntu gongerek nentu, wantu wampanan ukwisa Mluntu. 16 Toziya ayi hapeni tuwuyi kumbeli, ata handa nshimba zyetu zihowa, kumbiti rohu zya twenga zitendwa zyasyayi kila lishaka. 17 Ntabika zyatutabika ndidini hera na zya katetu hera, kumbiti hayitupanani ukwisa wa mashaka goseri yauwongereka nentu. (aiōnios g166) 18 Su natuvilola vilii vyaviwoneka, kumbiti tuviloli hweri vintu vyaviwoneka ndiri. Toziya vyaviwoneka vilikala katetu hera, kumbiti vilii vyaviwoneka ndiri vyankulikala mashaka goseri. (aiōnios g166)

**5** Mana twenga tuvima kuwera shisasa ashi shatulikala pasipanu, ndo nshimba zyetu, pazitupulwa, Mluntu hakatupanani numba ya mashaka goseri kumpindi, numba ya mashaka goseri yayinyawilwa ndiri kwa mawoku ga wantu. (aiōnios g166) 2 Na vinu, twankulolera kwa mata nentu kupanawa nshimba ya kumpindi kwa Mluntu. 3 Toziya patupanawa nshimba zya kumpindi kwa Mluntu, hapeni tuwoneki twahera nshimba. 4 Twenga patuwera twankali twankulikala mushisasa ashi sha pasipanu, twankusapira na kufintirwa, tufira ndiri kuyivula nshimba ayi ya kuhowa, kumbiti tufira kualisiwa nshimba ili yayihowa ndiri, su shilii shashihowa shigalambulwi na shilii shana ukomu. 5 Mluntu mweni katutandiriti shitwatira ashi, nayomberi katupanana Rohu gwakuwi kaweri ulanguziwi kwa goseri gakatutuliriti. 6 Su, mashaka goseri tugangamala. Tuvima handa kulikala munshimba ayi, twakutali mnumba yatwenga na Mtua. 7 Toziya tulikala ndiri kwa kuwona,

kumbiti tulikala kwa njimiru. 8 Twenga tugangamala na metufiri tulikali kutali na nshimba azi na tulikali pamuhera na Mtuwa. 9 Kumbiti shiwtatila shikulu nentu, tufira kumfiriziyi Mtuwa patulikala mnumba ya pasipanu ama mnumba ya kumpindi kwa Mlungu. 10 Toziya twenga twoseri hatugoloki kulongolu kwa Kristu na yomberi hakatutozi. Kila muntu hakanki shilii shakafiriziwitwi kwanka kwa galii gakatendit pasipanu, gaweri gaherepa ama madoda. 11 Toziya tuvimanana nentu ntambu ya kumtira Mtuwa, su tujera kuwanika wantu wamonga. Mlungu katumana hweri na naneni nulitumbira mwenga mmana hweri myoyu yatwenga. 12 Tufira ndiri kayi kulijuma twaweni kulongolu kwa mwenga. Kumbiti tuwapanana toziya ziherepa zyetu zya kulitumbira, su mwezi kawawankula walii yawalitumbira wantu yawawoneka kuliku ntambu yawawera mumoyu mwawu. 13 Payiwera tuwoneka kuwera twanalukwali, twanalukwali kwajili ya Mlungu na mahala getu gaherepa, ayi ndo kwa mota yamwenga. 14 Twenga tulonguziwa na ufiru wa Kristu, vinu tuwera tuvimanana handa muntu yumu hera kahowiti kwajili ya wantu woseri, su twawoseri tuhowa pamuhera na yomberi. 15 Kahowiti kwajili ya woseri, su yawalikala walikali ndiri kwa toziya yamu weni, kumbiti kwajili yakuwi yomberi yakahowiti na kazyukisiyiti kwajili yamu. 16 Su, kwanjira vinu, twenga tumwalanga ndiri muntu yoseri shiuntu, ata handa tumwalangiti Kristu shiuntu, kumbiti vinu hapeni tutenda hangu kayi. 17 Muntu yoseri pakalikolerana pamuhera na Kristu, muntu ayu kawera shiumbi sha syayi, ga makashu gapita, gawera ga syayi. 18 Goseri aga galawa kwa Mlungu, yaktugalambula twenga kulawa muungondu na kututenda tuweri waganja wakuwi kuitira Kristu na katupananiti lihengu kukolaniziyi mawoku. 19 Mlungu kaweriti mngati mwa Kristu, kawatenda wantu waweri waganja wakuwi kuitira Kristu. Yomberi kawawalangiriti ndiri vidoda vyawu na yomberi katupananiti ujumbi wa kukolaniziyi mawoku. 20 Su twenga tutakula ntambu yakatakula Kristu yatutakula nayomberi Mlungu katutumiya twenga kuwaluwani. Tuwaluwani mwenga kwa ajili ya Kristu, mkolanizivi mawoku na Mlungu. 21 Kristu kaweriti ndiri na vidoda, kumbiti Mlungu kamtenda kapapi vidoda vyetu, su kwa kulikolerana pamuhera nayomberi, twenga tuweri wantu waheri wa Mlungu.

**6** Su patuwera watenda lihengu pamuhera na Mlungu, tuwaluwani mwanki manemu ga Mlungu namleka gagamiri hera. 2 Mlungu kalonga hangu, "Mushipindi sha manemu gangu nuwapikaniriti Mulishaka lya ulopoziya nuwatangiti." Nuwagambireni, vinu ndo shipindi sha upendelewu wa Mlungu, vinu ndo lishaka lya kulopoziwa! 3 Tufira ndiri kuwera shileweleru kwa muntu yoseri mushiwtatira shoseri, su tutenda hangu toziya lihengu lyetu naliwoneka shintu ndiri kwa wantu. 4 Kumbiti mukila shintu shatutenda ilanguziya twenga ndo wantumintumi wa Mlungu kwa kuhepelera, kutabika na ntabika zyoseri. 5 Tukomitwi, watutuliti mshibetubetu, tuboleritwi paweru na vipinga, tutenda lihengu likamala na tukala masu na tulyia ndiri shiboga. 6 Twenga tulilanguziya kuwera wantumintumi wa Mlungu kwa uhorepa wa moyu na umaniziyi, kwa uehepelera na kwa maheri na Rohu Mnanagala na kwa mafiliru yagahera uyangu. 7 Kwa ujumbi wa nakaka na kwa makakala ga Mlungu.

Kutendwa waheri kulongolu kwa Mlungu ndo silaha yatwenga muwega wa kumliwu na kumshigi. 8 Twakala kupata ligoya na kubeziwa, kulongwa na kuzyumwa. Wankutuwona gambira yawapaya, kumbiti twankulonga nakaka, 9 Handa yawamanikana ndiri, kumbiti tumanikana na woseri, gambira yawahowiti, kumbiti handa ntambu yamtuwona twenga wakomu nentu. Tukomitwi kumbiti tulagwa ndiri. 10 Tuwoneka twana utama, kumbiti twankunemelera mashaka goseri, tuwonikana handa wahushu, patuwapanana wantu wamonga ulunda, tuwoneka twana shintu ndiri kumbiti twana vintu vyoseri. 11 Mwenga walongu wayetu Wakorintu! Tuwagambiriti goseri pota kufifa na myoyu yatwenga ivuguka kwamwenga. 12 Twenga ndiri yatutatiti myoyu yetu kwa mwenga, kumbiti mwenga ndo yamatutatiti myoyu yenu kватwenga. 13 Vinu hankulonga na mwenga gambira wana waneni, mtuli myoyu yamwenga lupalahera gambira twenga ntambu yatutendit. 14 Namtenda pamuhera na wantu yawamjimiru ndiri Mlungu, hashi, maheri na madoda galikala pamuhera? Ulangala na nditi viweza hashi kulikala pamuhera? 15 Hangu Kristu kaweza hashi kulikala pamuhera na Shetani? Hashi, muntu yakamwamini Mlungu na yakamwamini ndiri Mlungu wawera na uganja gaa? 16 Hashi, numba ya Mlungu iwnera na uganja gaa na shinyagu shashiguyirwa na wantu? Toziya twenga twa numba ya Mlungu yakawera mkomu. Handa Mlungu mweni ntambu yakalongiti, "Hanulikali nawomberi na kutyanga mngati mwawu na kulikala pakati pawu, Name ni hanweri Mlungu gwawu, Nawomberi hawaweri wantu waneni." 17 Hangu Mtuwa kalonga, "Muwuki pakati pawu, Mulibaguli nawomberi. Namshinkula shintu shihumba, Na nenii hanuwajimili." 18 Mtuwa yakawera na likakala kalonga, "Neni hanweri Tati gwenu, Na mwenga hamuweri wana waneni, wapalu na wadala."

**7** Waganja wangu, kwanjira patuwera na malagilu aga, su tulipungi kulawa mushoseri shashidodiziya nshimba na rohu zyetu na tulitendi tuweri wanagala kwa kumtira Mlungu. 2 Mtupanani lupenyu mumoyu mwenu. Tumkosera ndiri muntu yoseri, tumtendera ndiri vidoda muntu yoseri ama kumpayira muntu yoseri. 3 Nonga ndiri aga kwa kuwatoza mwenga, toziya ntambu yanongoleriti kulonga, mwenga mwa mngati mwa myoyu yatwenga, tulikali pamuhera ama tuhowi pamuhera na mwenga. 4 Nana unakaka na mwenga kuwera mgangamala! Nulitumba toziya ya mwenga muntabika yetu yoseri nduwa moyu na nemelera nentu. 5 Ata patusokiti Makedoniya twoyeriti ndiri, ttipatiti ntabika kila uwega, kunja kweniti ndewu, mngati myoyu kuwera na lyoga. 6 Kumbiti Mlungu yakawakola mawoku yawawuyiti kumbeli, katukoliti mawoku pakiziti Titu. 7 Kwakwiza kwakuwi Titu na mwenga ntambu yamumkoliti mawoku yomberi. Kang'ambiriti ntambu yamfira kumona neni, ntambu yamuweru na hinginika kwa vilii vyavilawiliti na ntambu yamfira kunteteya, su nankunemelera nentu. 8 Ata handa nuwahinginiziti kwa luhamba lulii, neni njuta ndiri. Ata handa menjuti mona luhamba alu luwahinginiziya kwa shipindi shididini. 9 Kumbiti vinu nankunemelera, toziya ndiri muhinginikiti, kumbiti hinginika yamwenga iwatenda mgalambuki na kuleka vidoda. Toziya ayi mwenga mwoniti hinginika ntambu yakafira Mlungu, su twenga

tuwatenda ndiri mwenga muhinginiki. 10 Hinginiku yayijegitwi na Mlungu igalambuziya moyu na kujega ulopoziya wahera majutu. Kumbiti hinginiku ya pasipamu imjega muntu mukuhowa. 11 Vinu mloli malawiru ga hinginiku ntambu yakafiriti Mlungu, mwenga mpata vinu kuwera wantu yawawera na gangamalu na ntambu yamuwera na matakuliranu na mlirimuka na kutira, muwera na gangamalu na mwakala kwona uheri yauwuera kulongolu kwa Mlungu wankutendwa. Mwenga mwananakaka kwa kila njira kuwera mwahera shidoda kuusu shitwatali ashi. 12 Hangu, tembera nembiti luhamba, luweraga ndiri kwa ajili ya ulii yakakositi, ama kwa ajili ya ulii yakakosiyitwi. Nembiti hangu su mpata kuwonikana paweru palongolu pa Mlungu su mwoni ntambu yantaviya kwajili ya twenga. 13 Hangu tutulwa moyu. Tutulwa moyu hera ndiri, su Titu katunemereziyi kwa nemeleru ngulu, kwa nemeleru yakaweriti nayu ntambu yammudendiru kakalamuki. 14 Neni nulitumbira mwenga palongolu pakuwi, mwenga muntenda ndiri neni hweri na soni. Tuwagambiru unakaka mashaka goseri na kwa kuwajuma mwenga kulongolu kwa Titu, shiweriti shitwatira shanakaka hera. 15 Nfiru yakuwi kwa mwenga nkulu nentu, pakalihola ntambu yamumjimiriti na ntambu yamumshemiriti kwa ligoya likulu na kutetema. 16 Nankunemela nentu toziya neni weza kuwatumbira nakamu.

**8** Walongu wayetu, twenga tufira mwenga muvimani manemu ga Mlungu gakavipananiti vipinga nya wantu yawamjimira Yesu vyawiwera Makedoniya. 2 Walongu walii wajeriti nentu kwa ntabika, kumbiti nemelera yawu iweriti nkulu, tembera waweriti wahushu nentu na nemelera yawu iwatenditi waweri wa kulaviya nentu kwa mawoku mawili. 3 Neni weza kuwagambira mwenga kuwera womberi walaviyiti uwedu wawu nentu ntambu yawaweza kuliku vili vyawawera navi. Kwa mafiliru gawu weni, 4 watuluwitu nentu tutendi lihengu pamuhera na womberi kuwatanga wantu wa Mlungu Muyudeya. 5 Ashi shiweriti shitwatira shatushiloleriti ndiri! Kwanja walilaviya weni kulongolu kwa Mtua, shakapanu womberi walilaviyiti weni kwa twenga kwa mafiliru ga Mlungu. 6 Toziya ayi Su tumluwitu Titu, yakaliyanji lihengu ali kawatangi viraa mulitendi lihengu ali lya ufuru muwamu mwenu. 7 Mwenga muwera na kila shintu kwa uvuwa, njimiru na uwedu wa kutakula na kwendeleya kutenda viheri na mafiliru genu kwa twenga. Su twenga tuwaluwani mwenga muweri na mafiliru nentu mulihengu ali lya kulaviya kwa mawoku mawili. 8 Nuwalagalira ndiri, kumbiti nfira kujera mafiliru genu handa ganakaka na galifana na mafiliru ga wantu wamonga. 9 Toziya mwenga muvimana manemu ga Mtua gwetu Yesu Kristu, tembera mweni kawerita kalunda, kalitenditi mweni kuwera muhushu kwajili ya mwenga, su kulawirana na uhushu wakuwi kawatendi mwenga muweri walunda. 10 Shanfira kuwagambira ndo ashi, iherepa kwa mwenga kumalira vinu shillii shamwanjiti mvinja gwagupititi. Mwenga muweriti wa kwanja, kwa kulaviya ndiri, kumbiti viraa vili muweriti na moyu gwa kutenda hangu. 11 Su vinu mmalili lihengu lya kulaviya! Muweri na moyu gwa kumalira ntambu yamfiriti na mlavyi kulawirana na vili vyamuwera navi. 12 Handa payiwera muntu kana moyu gwa kulaviya, Mlungu hakajimili lifupu lyaku lyaguweza kulaviya na hapeni kafiri shillii shamuwera nashu ndiri. 13 Mwenga

mfiruwa ndiri mpanani nenii su wamonga wapati mota, kumbiti tufiruwa woseri tulinganiri. 14 Kila shamuwera nashu vinu, shillii shashiwongereka shiwatangi wamonga yawahera, su pawawera na shashiwongerekiti, wawatangi mwenga mumafiliru genu. Su hakuweri na malinganiru. 15 Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Ulii yakajojinira vivuwa kaweriti ndiri na vyaviwongerekiti, na ulii yakajojinira vivuwa ndiri kapungukiwitwi ndiri." 16 Nonga mayagashii Mlungu yaktuliti mngati mwa moyu gwa Titu lumata alu Iwanweriti nalu neni lwa kuwatanga. 17 Kajimiliti ndiri hera kuluwa kwa twenga, kumbiti viraal vilii mwensi kafiriti nentu kuwatanga, mpaka mwensi kaamuwiti kwiza kwa mwenga. 18 Twankumtuma mlongu yumu kallonguzi na yomberi, ayu kazyumitwi na shipinga shoseri sha wantu shawamjimira Yesu kwa lihengu lya kubwelera wantu Shisoweru Shiwigira. 19 Nentu ya aga, yomberi kasyagulitwi na vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu kagendi mwanja pamuhera na twenga patulijega lihengu lyetu ali kwa ufuru, tendera yatuyitenda kwajili ya ukwisa wa Mtua na ulanguziwa na nfiru yetu heri. 20 Kwa kugenda mwanja pamuhera, hatuchapiri mahinginiku yagaweza kulawira mulihengu lya twenga lya kujojinika tambiku azi zya mpiya. 21 Nfiru ya twenga ndo kutenda hweri, kulongolu kwa Mtua hera ndiri, kumbiti kulongolu kwa wantu viraal. 22 Su twenga tumtuma mlongu mutetu pamuhera na womberi, yatumjeriti na kumjimira, yomberi kafiriti nentu kutanga, mpaka vinu kana moyu nentu toziya kawajimira mwenga. 23 Titu ndo muyangu na tutenda lihengu pamuhera kuwatanga mwenga. Walongu wayetu wamonga yawiza pamuhera na yomberi, wawera wajumbi wa vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu na ligoya kwa Kristu. 24 Su muwalanguzi mafiliru genu, su Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu wavimani kuwera tutakula nakaka tuwatumbira mwenga.

**9** Toziya neni nahera shakuwalembelerani mwenga kuusu mafupu genu ga mpiya kwa wantu wa Mlungu Muyudeya. 2 Nuvimana ntambu yamuwera na moyu gwa kutanga na neni nulitumbiru mwenga kwa shitwatira ashi kulongolu kwa wantu wa Makedoniya. Nuwagambiru, "Shipinga sha wantu shawamjimira Kristu wa aku Akaya walikala kala kwanjira shinja shipititi." Su kulilaviya kwa mwenga kuwatenda wantu wawu walilaviyi. 3 Nuwatuma walongu wayetu, su kulitumbira kwa twenga kuusu mwenga kwa visoweru hera ndiri, kumbiti ntakula, mwenga hamuweri kala kwa kutanga kwenu. 4 Nayilawira kuwera wantu wa Makedoniya pawiza pamuhera na neni na kuwona muwera kala ndiri, su twenga hatuwoni soni na mwenga vilaa vili hamuwoni soni, toziya hatuwori tuwatumbiriti ng'anji mwenga. 5 Su, mona iherepa kuwaluwa walongu awa wanongoleri kwiza kwa neni, wapati kutula kala mafupu ga mwenga makulu gamtakuliti. Na geni aga hagalanguzi kuwera ndo mafupu gammaliviti kwa makakala, kumbiti gagalaviyitwi toziya mfira. 6 Muviholi visoweru avi, muntu ulii yakakweti mbeyu zitangala ndiri hakabenangi padidini na ulii yakakweta mbeyu zivuwa hakabenangi mabenu gavuwa. 7 Kila muntu kalaviyi shillii shakafira mumoyu mwakuwi kulaviya, pota na kulazimishwa ama kwa kuhinginika, toziya Mlungu kamfira ulii yakalaviya kwa nemeleru. 8 Mlungu kawenza kuwapapani

mwenga mafiliru nentu ya galii gamfira, mashaka goseri mpati kuwera na kila shintu shamfira na hamuweri nentu kwa kila lihengu liheri lyamtenda. **9** Malembu Mananagala ntambu yagalembwa, "Yomberi kalaviyaga kwa manemu, Kawapanana wahushu, Uheri wakuwi wankulikala mashaka goseri." (**aīōn g165**) **10** Na Mlungu yakamupanana mkulima mbeyu na shiboga kuliya, viraalii hakawapanani mwenga mbeyu zamfira na hakazitendi zimeri na zikuli na kuwapanani mabena gavuwa kulawirana na kulaviya kwa uheri wenu. **11** Mweni hakawalundiziyyi mwenga mashaka goseri kwa kila shintu, su wantu walongi mayagashii Mlungu kwa uheri wenu gawapatiti kupitira twenga. **12** Toziya lihengu ali linanagala lyamtenda, hapeni liwatangi hera wantu wa Mlungu, kumbiti viraalii haliwatendi wantu wawuwa walongi nentu mayagashii Mlungu. **13** Na kulawirana na ulanguziwi wawulanguziya lihengu lyenu ali, wantu hawamkwisi Mlungu kwa kushijimira na kujimira Shisoweru Shiwigira sha Kristu, viraalii kwa uheri gamuatendera womberi na wantu woseri. **14** Su hawawaluwili mwenga kwa Mlungu toziya ya uheri wa moyu gwenu gwa gweka gampananitwi na Mlungu. **15** Tulonga mayagashii Mlungu toziya ya mafupu gakuwi gatuweza ndiri kugatakukira.

**10** Neni Paulu nuwabeliziyani mwenga kupitira unanagala na upoli wakuwi Kristu, wantu wamonga walonga neni pawera na mwenga nwera mnanagala kumbiti nkakipa pawera patali na mwenga. **2** Nuwaluwani mwenga namuntenda hweri mkalipa panizaku, toziya nakaka neni weza kukalipa kwa wantu walii yawatuhola twenga tulikala handa wantu wa pasipanu. **3** Tulikoma ndiri handa wantu wa pasipanu ntambu yawaikoma. **4** Toziya silaa zyatuzitendera mungondou mwetu ndo silaa zya pasipanu ndiri, kumbiti silaa zyatuzitendera ndo silaa zya likakala lya Mlungu, zyatuzitendera kuhalibisiya boma zyoseri. Twankuharabisya visoweru vyoseri vya kupaya, **5** na tubomolanga kila shileweleru sha kulitumbira shashitulwa kulema kuvimana kwa Mlungu. Tutola kila liholu lyoseri na kulitenda limjimili Kristu. **6** Twenga hatuweri kala kwazibu kila ntambu ya kujimira ndiri, mwenga pamuweru kala mukujimira. **7** Mwenga mlola shiwtatira kwa kunja hera. Hashi, kwana muntu yoseri yakalihola kuwera yomberi ndo gwa Kristu? Yina! Yomberi su katuholi viraaw twenga twawantu wa Kristu ntambu yakawera mweni. **8** Ata neni panulitumbira uwezu wakatupananiti Mtua, uwezu wa kuwanyawa pota na kuwabomolanga, hapeni moni soni kwa shiwtatira ashi. **9** Neni nfira ndiri monikanu nuwatenda mwenga mtili kwa hamba zyangu. **10** Toziya muntu hakalongi, "Hamba zya Paulu zikalipa na ziwera na ujumbi utopera, kumbiti mweni pakawera na twenga, kawoneka kalegilegi na visoweru vyakuwi shintu ndiri." **11** Su muntu kavimani, kwahera ntambu yingi mushilii shatulemba muhamba zyetu patuweru patali na shilii shatutenda patuweru panu pamuhera na mwenga. **12** Twenga metujeri ndiri kulitula twaweni ama kulifana na walii yawaikwisa weni. Wantu yawaletenda kuwera shipimu sha kulipimira weni na pawalifananiya weni kwa weni, womberi su wawera wazyigizyigi. **13** Kumbiti twenga hapeni tulitumbi nentu, kulitumba aki hakusigali mushipimu sha lihengu lyakatupananiti Mlungu, lihengu lyatulitenda kwa mwenga. **14** Twenga tulokiti ndiri mumipaka yawatutuliriti patwiziti kwa mwenga, twenga ndo

twatulongeleri kuwajegera Shisoweru Shiwigira sha Kristu. **15** Su twenga hapeni tulitumbiri lihengu lyawatenditi wamonga, kuita mumipaka yaktutuliriti Mlungu. Kumbiti tulitumbira kuwera njimiru yenu payongereka, lihengu lya twenga kwa mwenga halwongeleki nentu. **16** Shakapanu hatuwezi kubwera Shisoweru Shiwigira musi zimonga kutali na mwenga na hapeni tulitumbiri lihengu lyalitenditi kala na wantu wamonga pahala pingi. **17** Kumbiti Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Muntu yakalitumba, kalitumbiri lihengu lyakatenditi Mtua." **18** Muntu yakajimilwa ndo ulii ndiri yakalizuma mweni, kumbiti ulii yakazyuma na Mtua.

**11** Nuvimana memuhepeleri neni katepu hera, ata neni pawoneka mzyigizyigi, mwenga munhepeleri. **2** Nankuwawonera weya, kumbiti ndo weya wa Mlungu, toziya mwenga mulifana na mwali kaherepa yanumuhetiti kwa mpaluu ymu hera, ndo Kristu mweni. **3** Kumbiti ntira, gambira njoka ulii yakampayiriti Eva, maholu ga mwenga gaweza kuptuziwa, hamuwuleki uwaminika wenu wa nakaka kwa Kristu. **4** Toziya muntu yoseri yakiza na kumbwera Yesu wantambu yingi na ulii yatumubweriti twenga, mwenga muwanka kwa mawoku mawili ama mumjimira Rohu Mnaganala na Shisoweru Shiwigira shamwankiti kulawa kwtwenga. **5** Nulihola ndiri kuwera neni namwana kuliku yawalishema weni "Wantumintumi wakulu." **6** Pamonga nahera mantambalira ga kutakula, kumbiti mahala nanaga, shiwtatira ashi tushilanguziya pota na kuffifa, kila pahala na kila shipindi. **7** Hashi, neni ntenditi vidoda pananagalti namweni su mwenga mpatwi kukwiswa kwa kuwabwelera Shisoweru Shiwigira sha Mlungu pota na kuluwa shintu? **8** Pantenditi lihengu pakati pa mwenga, mafiliru gangu mpananitwi kulawa kwa vipinga vimonga vya wantu yawamjimira Yesu. Ntenditi hangu gambira nuwapoka ulunda wawu mpati kuwatendera mwenga. **9** Neni paweri na mwenga, numgaziya ndiri muntu yoseri panfiriti mpiya, walongu yawaalawiti Makedoniya wanjegeriti kila shintu shanfrirti. Su nulilola mweni kuwera nanawagaziya mwenga kwantambu yoseri illi na hanendereyi kutenda hangu. **10** Kwa unakaka ulii wa Kristu yawuweriti mngati mwaneni, kwahera muntu yakaweka kundewelera kulitumbira shiwtatira ashi Muakaya mwoseri. **11** Hashi, ntakula hangu toziya nuwfira ndiri mwenga? Mlungu kavimana kuwera nuwfira! **12** Hanendereyi kutenda ntambu yantenda vinu, su nanuwananana lupenju lwa kulitumbira na kulonga womberi watenda lihengu ntambu yatutenda twenga. **13** Toziya wantu awa wawera wantumintumi wapayira, watenda lihengu lya kupayira na walipayira kuwera weni ndo wantumintumi wa Kristu. **14** Namulikangasha, toziya ata Shetani mweni kalipayira kawoneki kuwera ntumintumi gwa kumpindi gwa ulangala. **15** Su ashi ndo shiwtatira sha kulikangasha ndiri payiwera na wantumintumi wa Shetani walipayira weni wawoneki kuwera womberi ndo yawamfirizya Mlungu. Na lupeleru womberi hawawanki kwa galii gawagatenditi. **16** Ntakula kayi, muntu nakaholera kuwera neni namzyigizyigi. Kumbiti handa pamuhola ntambu ayi, munjimili gambira mzyigizyigi, su nulitumbiri padidini hera. **17** Shantakula vinu ndo shilii ndiri shakanagaliritu Mtua, mushitwatira ashi

sha kulitumbira, neni ntakula hera gambira muntu mzyigizyigi. **18** Tembera wawuwa walitumbira gambira wantu wa pasipanu, naneni viraah hanulitumbi. **19** Maweni mwenga muvera na luhala, ndo toziya mwankuwahepelera wazyigizyigi kwa kunemelera! **20** Mwankumhepelera muntu yoseri yakawatendani mwenga wamanda, ama muntu yakanola vintu vya mwenga, ama muntu yakalikwisa na kuwakoma kusheni. **21** Ntakula kwa soni kuwera twenga tuweriti legilegi kutenda vitwatira vilii. Kumbiti handa kwana muntu yoseri yakajera kulitumbira shintu, ntakula gambira mzyigizyigi, viraah naneni ntira ndiri kulitumbira. **22** Hashi, womberi ndo Waebulanaya? Su neni vilaa Namuebriya. Hashi, womberi ndo Waisraeli? Su neni vilaa Namwisraeli. Hashi, womberi ndo washiyiwuku sha Aburahamu? Su neni vilaa wa shiyiwuku sha Aburahamu. **23** Hashi womberi ndo wantumintumi wa Kristu? Ntakula aga gambira nana likwali, kumbiti neni nantumintumi gwa Kristu nentu kuliku womberi. Neni ntenda lihengu likamala nentu kuliku womberi, nkala kushibetubetu mala zivuwa nentu kuliku womberi, nsyatagwa ntomondu mala zivuwa nentu kuliku womberi na nweriti pakwegera na kuhowa mala zivuwa kuliku womberi. **24** Mala mhanu nsyatangiti na Wayawudi, ntomondu malongu matatu na tisa. **25** Ngomangiti na shindonga mala ntatu, wangumiti mabuwi mala yimu, mala ntantu mtumbwi gupantikitiki mubahali na neni pawera mlaa na nyerukiti mmashi amu pashiru poseri na paliwala poseri. **26** Mumwanja zyangu zivuwa neni nweriti muhatali kukusiwa mumashi, muhatali kukomwa na wapoka, muhatali kukomwa na wenikaya wayangu na muhatali kukomwa na wantu yawawera ndiri Wayawudi, ntabitikitiki mlushi na ntabitikitiki mushiwa na ntabitikitiki muntundu na mubahali na ntabisiyiti na waganja yawapayira. **27** Ntenda lihengu na kutabika, nkala masu pota na kugonja mala zivuwa, nweriti na njala na kuyumuwa, mala zivuwa noyiti kuliya shiboga na kulikala mumpepu shivila. **28** Pamuhera na gamonga gavuwa, kila lishaka neni wera na mahengu gavuwa muvipinga vyoseri vya wantu yawamjimira Yesu. **29** Handa kwana muntu mlegilegi, neni nwera mlegilegi vilaa. Muntu yoseri pakatendwa katendi vidoda, neni vilaa moyu guntama. **30** Handa panulitumba, su hanulitumbira shiwtatila shashilanguziya ntambu yanwera legilegi. **31** Mlungu, Tati gwa Mtuwa Yesu, litawu lyakuwi likwiswi mashaka goseri, yomberi kavimana kuwera neni mpaya ndiri. (aiōn g165) **32** Paweriti Dameski, mkolamlima yakaweriti pasi pa mfalumi Areta, kaweriti pakalulolera lushi lwa Dameski, su kankamuli. **33** Kumbiti nsulusiwti mulijamanda, kupitira mulupenu lwa shibambaza, nulipotiti kulawa mmawoku gakuwi.

**12** Hanulitumbiri, tembera hapeni mpati shintu, kumbiti vinu hantakuli galii gamoniti na galii gagak'ubutuliti Mtuwa. **2** Nummania muntu yumu yakamwaminiti Kristu, ndomweni vinja lilongu na msheshi vyavipititi kanyasuliti kugenda mpindi ya ntatu. Wayawudi waaminiti kuweri na mpindi ntatu ya ntatu Paradisu. Nuvimana ndiri handa kaweriti aku kwa nshimba ama kwa rohu, Mlungu gweka kavimana. **3** Na nuvimana kuwera muntu ayu kanyasuliti kugenda Paradisu, handa kaweriti aku kwa nshimba ama kwa rohu, neni nuvimana ndiri kumbiti Mlungu kavimana. **4** Aku kapikinira vitwatira vyavitakuliti ndiri,

vitwatira avi vibelwa muntu kavitakuli. **5** Su, hanulitumbiri muntu gwa ntambu ayi, kumbiti hapeni nulitumbiri namweni, tembera hanulitumbiri kwajili ya legilegi yaneni. **6** Handa menfiri kulitumba menweri ndiri Mzigizigi, toziya mentakuli unakaka hera. Kumbiti hapeni nulitumbi, toziya nfira ndiri muntu kamoni neni namkulku kuliku galii gakagawona na kupikinira kulawa kwaneni. **7** Kumbiti, nfiru vitwatira avi vikulu vyang'ubutuliliti navindenda namwera nanamtiti, mpananitwi utama mnshimba handa lusomi, mjumbi gwa Shetani yakangoma, nanalitumba ng'anji. **8** Numuluwiti Mtuwa mala ntatu, shiwtatira ashi su shindawi. **9** Kumbiti kang'ambiriti, "Manemu gangu gakutosha, toziya makakala gangu ndo makulu nentu shipindi gwenga gwa legilegi." Nana nemeru nentu kulitumbira legilegi ya neni, su ulolerwa makakala ga Kristu gaweri paneni. **10** Su toziya ya Kristu, nemelera pahwera legilegi, na paniglangwa na pantabika na kuwera na tabu. Toziya pahwera legilegi, ndo pahwera na likakala. **11** Nwera gambira mzigizigi, kumbiti mwenga mundazimisha hweri hangu. Mwenga ndo memfiruvi kunzuma neni. Tembera neni nashintu ndiri kwantambu yoseri, neni namdidiki ndiri kuliku awa "wantumintumi wakulu." **12** Mauzaiza na makangashu galanguziya kuwera neni nantumintumi, gagatendikitiki pakati pa mwenga kwa uhepelera woseri. **13** Hashi, mpungikiti shishi nentu kuliku vipinga vyamonga vya wantu yawamjimira Yesu, ira neni nuwagaziyanu ndiri kupata utanga wenu? Shondi shondi nyagu mundekiziyi kwa shanuwakoselerani! **14** Mloli, vinu ayi ndo mala ya ntatu nakala kwiza kwa mwenga kuwayangira, na hapeni nuwagaziyi. Toziya shansakula lunda zyenu ndiri, kumbiti maweni mwenga. Ntambu iraayi, wana wawatulira ndiri walelwawa uhara, kumbiti walelwawa ndo yawawatulira wananguta wawu. **15** Neni nemera nentu kutumiya kila shintu shanweriti nashu, na ata kulilaviya namweni kwa kuwatanga mwenga. Hashi, hamunfiri katepu toziya neni nuwfira ng'anji mwenga? **16** Su, hamjimili kuwera neni nweriti ndiri shisanka kwa mwenga. Kumbiti muntu gwingi hakalongi kuwera neni nkalamuka, na nuwagomiziyi kwa upayira! **17** Hashi, neni nuwapokani mwenga kuptitira mjumbi yoseri yanumtumiti kwa mwenga? **18** Neni numuluwiti Titu, numtumiti kizi kwa mwenga pamuhera na mlongu myetu yumonga. Hashi, Titu kawapokiti mwenga vintu vyenu? Hashi, muvimana ndiri kuwera twenga tulonguziwa na nfiru iraa ilii, na mgenderanu gwtew ndo gumi? **19** Pamonga mulihola kuwera shipindi shoseri twankujiteteya twaweni kulongolu kwa mwenga. Ndala! Tutakula vitwatira avi kulongolu kwa Mlungu patulikolerana na Kristu. Waganja wangu, vitwatira vyatutenda, vitendeka kuwatanga mwenga muweri wagangamala. **20** Nankutira, pamonga paniza kwa mwenga hanuwawoni muntambu yanfira ndiri, na mwenga hamumoni neni muntambu yingi yamfira mwenga. Ntira pamonga neni hamoni ndewu na weya, mapweperanu na upayira na malingu, na maya na malekaniru na fuju pakati penu. **21** Neni ntira pamonga paniza kayi Mlungu gwangu hakantendi hweri mnanagalaga kulongolu kwa mwenga, na neni handayi toziya ya wantu wawuwa yawatenditii vidoda kumbiti waleka ndiri udoda yawautenditii, matamata zyau zidoda na uhumba yawautenditii.

**13** Ayi ndo mala yangu ya tatu kuwayangira mwenga, ntambu yagalonga Malembu Mananagalaga, "Kila lisitaka halimalilwi

kwa upitawu wa wantu wawili ama watatu." **2** Nuwabelizya kala paveriti mumwanja gwangu gwa pili, vinu ntakula kayi pahwera kutali, shipindi shamonga paniza hapeni hweri na lusungu kwa wantu woseri yawalongoleriti kutenda vidoda na wamonga woseri. **3** Hamliwoneri maweni kuwera Kristu kankutakula kuitira nenii. Yomberi kalegilegi ndiri pakatenda lihengu pakati penu, kumbiti makakala gakuwi gatenda lihengu pakati penu. **4** Ata handa kapingikitiwi palupingika pakawera legilegi, kumbiti vinu kankulikala kwa makakala ga Mlungu. Twenga viraavilii twalegilegi kwa kulikolerana pamuhera na yomberi, kumbiti hatulikali na yomberi kwa makakala ga Mlungu toziya ya mwenga. **5** Mliloliloli maweni mpati kuvimana handa nakaka mwankulikala munjimiru. Hashi, muvimana kuwera Yesu Kristu kamngati mwenu? Handa ndala, su mwenga msinda nakamu. **6** Kumbiti namini handa mwenga muvimana kuwera twenga tusinda ndiri. **7** Vinu twankumluwa Mlungu namtenda ukondola woseri ulii, kumbiti nfiru ndiri tuwonikani handa wantu yawafawuliti kala, ira mpati kutenda Maher, ata handa twenga tuwoneka kuwera tusinda. **8** Toziya tuweza ndiri kutenda shiwtatila shakuwulema unakaka, kumbiti kwendeleziya unakaka. **9** Tunemelera kuwera twenga twalegilegi, kumbiti mwenga muwera na likakala, su twankumluwa Mlungu mpati kuwera wantu yawafaa kwantambu yoseri. **10** Su, nemba luhamba alu pawera kutali, su pansoka kwa mwenga nandazimika kuwera mkalipa kwa mwenga kwa uwezu ulii wakanupiti Mtuwa, uwezu wa kuwapotuziya ndiri kumbiti uwezu wa kuwagangamaziya. **11** Upeleru, walongu wayangu, nankugenda! Mjeri kuwera wakamilika, mkoli mafundu ga nenii, muweri na nfiru yimu, mulikali kwa ponga. Na Mlungu gwa mafiliru na ponga hakaweri pamuhera na mwenga. **12** Mulilamsiyani kwa kulanguziya mafiliru ga Kristu. **13** Wantu woseri wa Mlungu wa aku wawalamsiyani. **14** Manemu ga Mtuwa Yesu Kristu na mafiliru ga Mlungu na uwumu wa Rohu Mnanagala, viweri na mawoseri mwenga.

# Wagalatiya

**1** Neni Paulu ntumintumi, nenii wera ndiri ntumintumi kwa kusyagulwa na wantu ama kutumwa na wantu kumbiti nsyaguliti na Yesu Kristu na Mlungu yakawera Tati ulaa yakamzyukisiyti Yesu. **2** Neni na walongu woseri yawawera pamuhera naneni, tuwalembera mwenga shipinga sha wantu yawamjimira Yesu yawawera aku Galatiya. **3** Manemu na ponga gaweri pamuhera na mwenga kulawa kwa Mlungu Tati gwetu na kwa Mtuwa Yesu Kristu, **4** yakalilaviyiti ulamweni toziya ya vidoda nya twenga su kapati kutukolopola mupasipanu padoda, teratera na mafiliru gakuwi mweni yawawera Mlungu na Tati gwetu. (aiōn g165) **5** Kwakuwi Mlungu kuweri na ukwisa mashaka goseri! Yina haa. (aiōn g165) **6** Nankulikangasha nentu kuwera katepu hera mwenga mumleka ulii yakawashemiti kuitirira manemu ga Kristu na vinu mfata ujumbi wa ntambu yingi yawushemwa Shisoweru Shiwigira, **7** kumbiti nakaka kwana Shisoweru Shiwigira shimu hera sha nakaka. Ntakula ntambu ayi toziya kwana wantu wankuwavuluvusiya na yawafira kushipotuziya Shisoweru Shiwigira sha Kristu. **8** Mlungu kampangili muntu yoseri yakawubwera ujumbi wa ntambu yingi na Shisoweru Shiwigira shatuwabwereriti, ata handa muntu ayu kawera yumu gwetu ama kawera ntumintumi kulawa kumpindi. **9** Ntambu yatulongiti pamberi na vinu nankulonga kayi muntu yoseri pakawabwerera ujumbi umonga yawaushema Shisoweru Shiwigira ntambu yingi na shilii Shisoweru shiwagira shatuwabwereriti, muntu ayu kapangilwi na Mlungu. **10** Hashi, ntakula aga kwa kufira shibali sha wantu? Ndala! Neni nfira shibali sha Mlungu. Ama nankufira kuwafiriziyi wantu? Ndala! Menfiri kuwafiriziyi wantu, nenii menweri ndiri nakamu ntumintumi gwa Kristu. **11** Walongu wangu, nfira muvimani kuwera Shisoweru Shiwigira shanuwabwereriti shilawiti ndiri kwa wantu. **12** Neni nuwuwanka ndiri ujumbi awu kulawa kwa muntu yoseri ama kufundwa na muntu, kumbiti Yesu Kristu mweni ndo yakang'ubutuliriti. **13** Mwenga mpiakaniriti kala kuusu makaliru gangu ga makashu panweriti munjira ya Shiyawudi ya kumfata Mlungu na ntambu yanuwatabisiyiti nentu shipinga sha wantu yawamjimira Yesu na kujera kuwahoziya nakamu. **14** Naneni nendereyiti nentu mudini ya Shiyawudi kuliku Wayawudi wawuwa wa vinja vyangu, toziya nenii nweriti na bidii nkulu ya kuvikola vitiba nya wambuyi wangu. **15** Kumbiti payimfiriziyti Mlungu yakansyaguriti kwanjira mumtimia mwa mawu gwangu na kunshema kwa manemu gakuwi, **16** su kang'ubutuliriti Mwana gwakuwi, mpati kumbwera pakati pa wantu yawawera ndiri Wayawudi. Ntugira ndiri kukosiya kosiya kwa muntu yoseri, **17** ama ng'enditi ndiri Yerusalemu kuwalola walii yawaweriti wantumintumi pamberi paneni, kumbiti ng'enditi kwanja kumkowa gwa Arabia na shakapanu mbuyiti lushi lwa Dameski. **18** Shakapanu pa vinja mitatu, ng'enditi ku Yerusalemu kuliwona na Kefa na nulikaliti pamuhera nayomberi kwa mashaka lilongu na muhanu. **19** Kumbiti nuwawoniti ndiri wantumintumi wamonga ira Yakobu mpusu gwa Mtuwa Yesu. **20** Mlungu kapitawu gwangu kuwera aga ganuwalembera mpayira ndiri. **21** Shakapanu ng'enditi mumikowa ya Siriya na Kilikiye. **22** Mushipindi ashi nenii namweni manikana ndiri kwa

shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shawawera aku Yudeya. **23** Shawashimaniti ndo shirii shawashipikaniriti hera kuwera, "Muntu ulii yakatutabisiyti mashaka gagapitti, vinu kankuyibwera njimiru iraa ilii kwa shipindi shimu kajeriti kuiyiharabisya." **24** Na womeri wamkwisiti Mlungu toziya ya nenii.

**2** Payipiti mivinja lilongu na msheshi, ng'enditi kayi Yerusalemu pamuhera na Barinaba na numtoliti Titu. **2** Ng'enditi aku toziya Mlungu kang'ubutuliriti kuwera ng'endi, nukawagambiri gweka yawu walii yawaweriti walongoziya, ujumbi wa Shisoweru Shiwigira shanushibweriti kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi. Ntenditi hangu su lihengu lyanenii lyantenditi na lili liyantenda vinu, naliwira lyahera mota. **3** Kumbiti ata myangu Titu, yomberi kaweriti Mgiriki, kafiriti ndiri kwingiziwa jandu handa lilangaliru kuwera mweni kapakati pa wantu wa Mlungu, **4** shiwtatira ashi shilawira toziya wantu yawalitenditi gambira walongu yawamjimira Kristu, yawaliyingiziyti kwa bada pakati pa twenga nolanola ulekeziwu watuwera nauu mukulikolerana pamuhera na Kristu Yesu, su wapatii kututenda tulikali makaliru ga umanda. **5** Twenga nakamu tujimilirana ndiri nawomberi, su unakaka wa Shisoweru Shiwigira wendereyi kusigala kwa mwenga. **6** Wantu walii yawapananitwi ligoya kuwera walongoziya, wanongoleriti ndiri shintu sha syayi muwujumbi waneni. Na payiweri womeri waweriti walongoziya ama ndala, kwaneni shintu ndiri toziya Mlungu kahera upendelewu. **7** Badala yakuwi, womeri wavimaniti kuwera Mlungu kanagaliriti kushibwera Shisoweru Shiwigira kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi gambira Peteru ntambu yakalagaliriti kushibwera Shisoweru Shiwigira kwa Wayawudi. **8** Toziya ulii yakamtenditi Peteru kuwera ntumintumi kwa Wayawudi ndo ulaa yakantenditi nenii kuwera ntumintumi kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi. **9** Su Yakobu na Kefa na Yohani yawawonikaniti kuwera mpanda, wavimaniti kuwera Mlungu kamupananiti manemu aga, su womeri watenditi malinganiru na twenga kwa kutukola mawoku nenii pamuhera na Barinaba. Twenga tujimilirana kuwera twakatendi lihengu pakati pa wantu yawawera ndiri Wayawudi na womeri watendti lihengu pakati pa Wayawudi. **10** Womeri waturuutiti shintu shimu hera kuwera twendereyi kuwatanga wahushu, shiwtatira shilaa shili moyu gwangu gufira kushitenda. **11** Kumbiti Kefa pakasokiti Antiokiya, numgambiriti pota kufifa kulongolu kwa wantu toziya yomberi paweru katendti likosa. **12** Pamberi pa wantu waruu yawalawiti kwa Yakobu hawenisoki palii, Kefa kaweriti kankuliya pamuhera na wantu yawawera ndiri Wayawudi. Kumbiti pawasokiti wantu walii, Kefa kalekiti nakamu kuliya pamuhera na wantu yawawera ndiri Wayawudi kwa kuwatira wantu walii yawasisitzia kwingiziwa jandu. **13** Viraa walongu wamonga Wayawudi walikoleriti pamuhera na Kefa kwa ufyangu wakuwi, ata Barinaba kapotuziwi muufyangu wawu. **14** Neni pamoniti kuwera matendu gawu galunganira ndiri na unakaka wa Shisoweru Shiwigira, numgambiriti Kefa kulongolu kwa wantu woseri, "Tembera gwenga ndo Myawudi, gulikala ndiri gambira Wayawudi kumbiti gulikala gambira wantu yawawera ndiri Wayawudi! Gwenga guweza hashi kuwatenda wantu yawawera ndiri Wayawudi wajimiru kulkala gambira Wayawudi?" **15** Twenga twa Wayawudi kwa kwiwuka, twenga twawantu ndiri yawawera ndiri Wayawudi, wantu yawashemwa wawera na vidoda. **16**

Kumbiti tuvimana kuwera muntu hapani kawalangwi kuwera kahera hatiya kwa kugajimira Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, kumbiti kwa kumjimiru Yesu Kristu hera. Twenga viraatumjimiru Kristu Yesu su tupati kuwalangwa twahera hatiya kuitipira njimiru yetu kwa Kristu, toziya ndiri kwa matendu ga Malagaliru aga. Toziya kwahera muntu yoseri yakawalangwa kahera hatiya kwa Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa. 17 Kumbiti handa twankusakula kuwalangwa tumfiriziyi Mlungu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu na twenga tuwoneka twankali twana vidoda, hashi, shiwtatira ashi shiweru na mana kuwera Kristu kawera ntumintumi gwa vidoda? Ndala nakamu! 18 Payiwera neni nankunyawa kayi shilaa shili shambomuliti, su nulilanguziya kuwera neni ndo yankosa. 19 Kuusu Lilagaliru Mlungu lyakamupananiti Musa, neni howiti, Lilagaliru lyeni linagiti, su nulikali toziya ya Mlungu. Neni wera handa mpingikiti pamuhera na Kristu. 20 Vinu nankulikala, kumbiti neni ndiri kayi yanulikala, Kristu kalikalaka mngati mwa neni. Makaliru aga ganulikala vinu munshimba, nulikala kwa njimiru, njimiru mu Mwana gwa Mlungu yakanfiriti na kawulavyiti ukomu wakuwi toziya ya neni. 21 Nfira ndiri kugalema manemu ga Mlungu. Kumbiti handa muntu kawalangwa kawera muheri kulongolu kwa Mlungu kwa njira ya Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, su kuhowa kwa Kristu kwahera shintu.

**3** Mwenga Wagalatiya wazyigizyigi! Gani yakawahawiti? Kwa masu genu maweni mulanguzitwi paweru kwa visoweru kuhowa kwa Yesu Kristu palupingika. 2 Nfira mung'ambiri shintu shimu. Hashi, mumwankiti Rohu gwa Mlungu toziya ya kutenda shirii shashifiruwa Mumalagaliru Mlungu gakamupananiti Musa ama toziya ya kujimiru ujumbi wamupikaniriti? 3 Iwera hashi mwenga muwera wazyigizyigi ntambu ayi? Mwenga mwanjiti kwa utanga wa Rohu gwa Mlungu, vinu mfira kumalira kwa makakala genu maweni? 4 Hashi itabiku yoseri ili yampatiti iweriti yahera shintu? Nakaka iweriti ndiri yahera shintu. 5 Mlungu kankuwananana Rohu gwakuwi na kutenda mauauza pakati pa mwenga toziya mugatenditii Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa ama toziya muwujimira ujumbi ulii wamupikaniriti? 6 Muloli gagatenditii kwa Aburahamu, "Yomeri kamjimiriti Mlungu na Mlungu kamuwalangiti kuwera muheri kulongolu kwakuwi." 7 Su muvimanu kuwera wantu yawamjimiru Mlungu, womberi ndo wawiwuka wa nakaka wa Aburahamu. 8 Malembu Mananagala galanguziyiti pamberi kuwera Mlungu hakawatendi wantu yawawera ndiri Wayawudi wawalangwi waheri kulongolu kwakuwi kwa njira ya njimiru. Su Aburahamu kagambiriti Shisoweru Shiwagira kuwera, "Kupitira gwenga, wantu wa makabila goseri hawatekelerwi." 9 Su wantu woseri yawawera na njimiru wankutekelerwa pamuhera na Aburahamu, muntu gwa njimiru. 10 Kwa wantu woseri yawalitumbira matendu ga Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, womberi wawera mumpangilu, toziya ilembwa kuwera, "Kapangilwa muntu yoseri yakakola ndiri na kutenda vitwatira vyoseri vyavilembitwi mushintora sha Malagaliru." 11 Su vinu iwoneka nakaka kuwera Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa hapeni gamtendi muntu kawalangwi kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu, toziya Malembu Mananagala galonga, "Muntu

yakamfirizya Mlungu hakalikali kwa njimiru." 12 Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa galitumbira ndiri njimiru, kumbiti Malembu Mananagala galonga, "Muntu yoseri yakagatenda matendu gagafiruwa na Malagaliru, yomberi hakalikali kwa matendu aga." 13 Kristu katukomboriti kulawa mumpangilu ya Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa kwa kipingikwa palupingika kwajili yetu gambira muntu yakapangilwa na Mlungu, toziya ilembwa Mumalembu Mnanagala, "Kapangilwa muntu yoseri yakapingikiti mulupanda." 14 Shiwtatira ashi shitendikitii hangu su kuitipira Yesu Kristu, matekeluru gakapananiti Aburahamu gawayiziri na wantu yawawera ndiri Wayawudi kuitipira njimiru tupati kumuwanka Rohu yatalagiliti na Mlungu. 15 Walongu wayangu, hanuwanpanani mfanu kulawa mumakaliru getu ga kila lishaka. Muliholi kuusu mapatanu gawalijimilirana wantu. Lipatanu palijimirika kala, kwahera muntu yakaweza kuwusiya ama kwongera shoseri. 16 Su Aburahamu wampananiti lagilu, mweni pamuhera na muuyiwuku gwakuwi. Malembu Mananagala galonga ndiri "wayuwuku wakuwi," kulanguziya wantu wawuwa, kumbiti galonga "na muuyiwuku gwaku," kulanguziya muntu yumu, mweni ndo Kristu. 17 Shanfira kutakula ndo ashi, Mlungu katenditii lipatanu lyakuvi na kalilanguziyiti nakaka, Malagaliru gagalawiriti vinja miya msheshi na malongu matatu shakapanu, hapani gawezi kuliwusya lipatanu ama kulileka lagilu ali. 18 Toziya handa uhala upatikana kwa malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, ulawirana ndiri na lagilu, kumbiti Mlungu kamupananiti Aburahamu uhala toziya kalagaliti hangu. 19 Malagaliru gawera na lihengu gaa? Gatuliti su kuwalanguziya wantu nakaka ukondola wa matendu gawu mpaka pakiza muuyiwuku gulii gwa Aburahamu yakakantiti mulagilu lili. Gajegiti na wantumintumi wa kumpindi kwa liwoku lya Musa yakaweriti mkolanizya. 20 Shiwtatira shashiweru sha muntu yumu hera, mkolanizya kafriruwa ndiri, kumbiti Mlungu ndo yumu hera. 21 Hashi, Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa gasingana na lagilu lya Mlungu? Ndala nakamu! Toziya Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa gagalaviyiti megawapanan wantu ukomu, su twenga metuwezi kumfirizya Mlungu kwa njira ya Malagaliru aga. 22 Kumbiti Malembu Mananagala gatenda virtu vyoseri vitawiliwi pasi pa makakala ga vidoda, su galii gagalagiliti kupananwa kwa njira ya kumjimiru Yesu Kristu, gapati kupananwa kwa walii yawayimira. 23 Pamberi njimiru hayeniyizi, twenga tuweriti tutatilwa gambira watatiwa pasi pa Malagaliru Mlungu kakamupananiti Musa, tutatiliti mushibetubetu mpaka njimiru igubutulvi. 24 Su Malagaliru gatuloleriti mpaka Kristu pakiziti, su tupati kuwalangwa kuwera waheri kulongolu kwa Mlungu kwa njimiru. 25 Toziya njimiru isoka kala, twenga tulonguziwa kayi ndiri na Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa. 26 Kupitira njimiru, woseri mwenga muwera wana wa Mlungu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. 27 Mwawoseri mwenga yambatizwiti kwa kulikolerana pamuhera na Kristu su muwera gambira Kristu mweni. 28 Su vinu woseri tuwera teratera pakati pa Wayawudi na wantu yawawera ndiri wayawudi, pakati pa mumanda ama muntu mlekeziwa, pakati pa muntu mpalu ama mdala, mwawoseri mwenga muwera shintu shimu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. 29 Payiwera mwenga ndo wantu wa Kristu, su

mwawashiyiwuku sha Aburahamu na hamuwanki galii gakalagiliti Mlungu.

**4** Su ntakula vinu, muhala pakawera kankali mwana mdidini hapeni kaweri ntambu yingi na mumanda tembera ulunda woseri uwera wakuwi. **2** Mweni kawera pasi pa walera wakuwi na yawalolera ulunda wakuwi mpaka shipindi sha kuhalu shashitulitwi na tati gwakuwi. **3** Ntambu iraa ayi twenga patuweriti handa twinkali wana wadidini tuweriti wamanda wa vintu vyaviwera na uwezu vyavikolamlima pasipanu. **4** Kumbiti shipindi shillii shashitulitwi pashisokiti, Mlungu kamtumiti mwana gwakuwi yakayiwukiti kwa mdala, yomberi kiwukiti pasi pa Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, **5** kapati kuwalopoziya wantu woseri yawawera pasi pa Malagaliru, su tupati kutendwa wana wa Mlungu. **6** Toziya vinu mwenga mwawana wakuwi, Mlungu kamtumiti Rohu gwa Mwana gwakuwi mumyoyu mwenu, Rohu yakashema "Aba" mana yakuwi "Tati." **7** Su gwenga gwa mumanda ndiri kayi, kumbiti gwamwana na gwenga paguvera mwana, su haguwanki goseri Mlungu gakawatuliriti wana wakuwi. **8** Makashu pamumumaniti ndiri Mlungu, muweriti wamanda wa vilii vyaviwera ndiri milungu nakaka. **9** Kumbiti vinu mumumana Mlungu ama nongi mumanikana na Mlungu, iware hashi mwankuvuyiira vintu legilegi na vyavihera shintu, vintu vilii vyavikolamlima pasipanu, kwa vintu avi mfira kuvera wamanda kayi? **10** Mwenga mwankali mwankugakola nentu mashaka na myezi na vipindi nya vinja na vinja! **11** Neni ntira kuusu mwenga, pamonga lihengu lyantenditi kwa mwenga lyagamira hera. **12** Walongu wangu, nuwahiga muveri gambira nenii, toziya neni wera gambira mwenga. Muntendera ndiri shidoda shoseri. **13** Mwenga muvimana kuvera toziya ya ulwelii wangu, neni mpattit lupenu lwa kuvera na mwenga na kuwabwelera Shisoweru Shiwigira kwa mala ya kwanja. **14** Tembera ulwelii wangu uwatuliti mumajeru, mwenga mumbeziyiti ndiri ama kumonera shinyakali. Kumbiti mwenga munankiti gambira neni ndo ntumintumi gwa kumpindi gwa Mlungu, gambira neni ndo Kristu Yesu mweni. **15** Ntambu ya nemeleru yamuweriti nayu igenda koshi? Neni weza kuitawulira, shipindi shillii memuwezi kugakolopola masu genu na kumpanani neni. **16** Hashi, neni nwera mgondou gwenu kwa kuwagambira unakaka? **17** Wantu walii yawagolokera kuvera mfati Malagaliru, walanguziya handa wankuwashera mwenga, kumbiti nfiru zyau ziherepa ndiri. Shintu shawafira ndo kuwalekenaziya mwenga na twenga su mpatti kuvera kwa womberi. **18** Iherepa kuvera na bidii ya kutenda vitwatira viherepa kila shipindi. Neni pawera na mwenga, na shipindi shillii neni pawera ndiri pamuhera na mwenga. **19** Wana wangu! Gambira utama wa kwiwura mwana, neni mpata kayi utama toziya ya mwenga mpaka pamuvera na ntambu ya Kristu mngati mwenu. **20** Neni menfiri kuvera na mwenga shipindi shillaa ashi, pamonga meng'alambuli liziu lyangu. Neni nkolwa na lyoga kuusii mwenga! **21** Mung'ambiri, mwenga yamufira kukolwamlima na Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, hashi mwenga muvimana ndiri yagatakula Malagaliru? **22** Toziya ilembwa Mumalembu Mananagala kuvera Aburahamu kaweriti na wana wawili, mwana yumu kiwukiti kwa mawu mmanda na yumonga kiwukiti kwa mawu mlekeziwa. **23** Kumbiti

mwana yakayiwukiti kwa mawu mmanda, kiwukiti kwa ntambu ya mafiliru ga mutu, kumbiti mwana ulii yakayiwukiti kwa mawu mlekeziwa, kiwukiti kulawirana na lagilu ya Mlungu. **24** Vitwatira avi viweriti mfanu wa ujumbi tunga. Toziya wamawu wawili awa wawera ndo mfanu gwa malinganiru mawili. Hajiri, wana wakuwi wayiwukiti muntambu ya umanda. Agu ndo mfanu wa lipatanu lyalitendikitii kulugongu Iwa Sinayi. **25** Vinu Hajiri kankulinganiziwa na lugongu Iwa Sinayi Iwaluwera Arabiya na luwera mfanu gwa lushi Iwa vinu Iwa Yerusalem yaiywera vinu muumanda pamuhera na wana wakuwi. **26** Kumbiti Yerusalem yaiywera kumpindi yagambira mdala mlekeziwa na yomberi ndo mawu gwetu. **27** Toziya Malembu Mananagala galembwa, "Gunemeleri gwenga yaguvera mpPENDI, gwenga yagwiwura ndiri! Gubotangi na gutagi lusheka gwenga yagumana ndiri utama wa kwiwura mwana. Toziya wana wa ulii yakalekiti ndo wawuwa kuliku wana wa ulii yakaweriti na mpalu." **28** Vinu mwenga walongu wangu muwera wana wa lagilu gambira Isaka. **29** Kumbiti handa yaiyweteri mashaka galii ulii yakayiwukiti kwa mafiliru ga mutu kamtabisiyti ulii yakayiwukiti kwa mafiliru ga Rohu wa Mlungu, ndo ntambu yaiywera ata vinu. **30** Kumbiti Malembu Mananagala galonga hashi? Galonga, "Gumuwingu mawu mmanda pamuhera na mwana gwakuwi, toziya mwana gwa mmanda hapeni kahali pamuhera na mwana gwa mawu mlekeziwa." **31** Su walongu wangu, twenga twawana ndiri wa mawu mmanda kumbiti twawana wa mawu mlekeziwa.

**5** Kristu katupananiti ulekeziwu wa kuvera walekiziwa. Su mgangamali namujimira kayi kuvera muminyoloru ya umanda. **2** Mtuli mumahala! Neni Paulu nankuwagambira kuvera handa pamujimira kwingsiziwa jandu handa lilangaliru kuvera mwenga mwapakati pa wantu wa Mlungu, su Kristu hapeni kaweri na mota yoseri kwa mwenga. **3** Neni ntakula kayi paweru, kila mutu yakajimira kwingsiziwa jandu su kagajimiri Malagaliru goseri Mlungu gakamupananiti Musa. **4** Mwenga pamujera kutendwa wahera kulongolu kwa Mlungu kwa njira ya kugajimira Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, muwuka kwa Kristu, mwapakwegera ndiri na manemu ga Mlungu. **5** Kwa twenga twanalii litumbiru lya kutendwa waheri kulongolu kwa Mlungu. Twankushihewera nentu shitwatira ashi kwa uwezu wa Rohu gwa Mlungu na kwa njimiru. **6** Toziya kwa walii yawalikolerana pamuhera na Kristu Yesu, kwingsiziwa jandu ama kwingsiziwa ndiri jandu shintu ndiri. Shintu shashiweria na mana ndo njimiru yayitenda lihengu kuitipira maifiru. **7** Mwenga muweriti mwakwendereya weri, gaa yakawapingira kujimira unakaka? **8** Upingira wa ntambu ayi ulawiti ndiri kwa Mlungu mweni yakawashema mwenga kuvera wantu wakuwi. **9** Muwumana utakula awu "Simika ndidiki isheshemiziya ubumu woseri." **10** Neni wera na unakaka kuusu mwenga mukulikolerana pamuhera na Mtwa kuvera hapeni muveri wantambu yingi na neni. Kumbiti ulii yakawavurusiyani, ata pakawera gaa, yomberi hakatozwi na Mlungu. **11** Vinu walongu wangu, handa neni nankali nankubwera kwingsiziwa jandu handa lilangaliru kuvera mwenga mwapakati pa wantu wa Mlungu, iware hashi nankali nankutabisiwa? Handa ayi meyiweri nakaka, kubwera kwaneni kwa lupingika Iwa Kristu meyijecti ndiri shikalaliru

shoseri. **12** Kwa walii yawawajegera ndewu pakati penu, menfiri walawi mushipinga shenu kwa kulisawula weni. **13** Walongu wangu, mwenga mshemiti na Mlungu su muweri wantu walekiziwa. Su namuwutendera ulekeziwu awu kuwera ulekeziya wa kuzitenda lumamatama zya vidoda vyaviwera mngati mwenu, kumbiti multideri kwa mafiru maweni kwa maweni. **14** Toziya Malagaliru goseri gatawalirwa mulilagairu limu, "Gumfiri tuyagu ntambu yagulifira gumweni." **15** Kumbiti handa pamulumana na kutenduwana gambira wankanyama wa kuntundu, muliloleri namwiza kuliyagamizya maweni kwa maweni. **16** Su nonga hangu, mleki Rohu Mnanagala kagalongoziyi makaliru genu na mwenga hapeni mtimizi lumamatama zya vidoda vyaviwera mngati mwenu. **17** Toziya lumamatama zya vidoda vyaviwera mngati mwenu zisingana na nfiru za Rohu Mnanagala, na nfiru zya Rohu Mnanagala zisingana na lumamatama lwa vidoda vyaviwera mngati mwenu. Avi visingana su namtenda vintu vyamfira kuvitenda. **18** Kumbiti pamulongoziwa na Rohu Mnanagala, mwenga hapeni muweri pasi pa Malagaliru. **19** Matendu yagalawirana na matamata zya vidoda vyaziwera mngati mwenu gamanikana paweru, matendu geni ndo uhumba na matendu madoda na undiyandiya, **20** na kuviguwira vinyagu na uhawi na ungondu na mashowanganu na weya na maya na ubinaksi na malekaniru na vipinga nya masinganu **21** na husuda na ukologeru na misambu ya ukologeru nkataliru na vitwatira vyamonga vyavilifana na avi. Nankuwabereziya mwenga ntambu yanuwabereziyiti pamberi, woseri yawatenda vitwatira gambira avi hapeni wawuhali Ufalumi wa Mlungu. **22** Kumbiti vitwatira vyavijegwa na Rohu Mnanagala ndo ufiru na nemeru na ponga nauhepera na uheri na lusungu na ujimirika, **23** upoli na kulikolamlima. Muvitwatira gambira avi kwhahera malagaliru. **24** Woseri walii yawawera wa Kristu Yesu, wayipinjika ntambu yawu ya shipasipanu pamwera na maholu gakuwi madoda na matamata zyakuwi. **25** Payiwera Rohu Mnanagala katupanana ukomu, su tulonguziwa na Rohu ayu. **26** Su natulitumba hera, natulisoziya ama kuliwonera weya twenga kwa twenga.

**6** Walongu wangu, handa pamumwona muntu yoseri kagomiziwa na shidoda shoseri, su mwenga yamuwera wa shirohu mumwuziyi muntu ayu kwa rohu ya upoli pamulilola weri maweni su namujerwa vira. **2** Mulitangi mwenga kwa mwenga mushida zyenu, kwa njira ayi hamulitimizi lagaliru lya Kristu. **3** Muntu pakalihola mweni kuwera shintu, kumbiti kashintu ndiri, ayu kalizyanga mweni. **4** Kumbiti kila muntu kaguloli weri mgenderanu gwakuwi mweni, su kawezi kulizyuma mweni pota na kulifaniya na muntu yumonga. **5** Toziya kila muntu hakapapi shisanka shakuwi mweni. **6** Ulili yakafundwa mushisoweru sha Mlungu, su kamubaguliri mfunda gwakuwi muviherepa vyoseri. **7** Namulizyanga maweni, Mlungu hapeni katenderwi lidufiya. Toziya shilii shakaya muntu ndo hakashibenangi. **8** Yoseri yakayala kwa mafliru ga vidoda vyaviwera mngati mwakuwi, kwa mafliru aga hakabenangi uharibisiya, kumbiti ulii yakayala kwa kumfirizya Rohu Mnanagala, mu Rohu ayu hakabenangi ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) **9** Su natutoka kutenda Maher, toziya hatubenangi kwa shipindi shashifaa patuwuya ndiri kumbeli. **10** Su patuwera na lupenu,

tuwatenderi Maher wantu woseri, asa walii yawawera pamuhera na twenga mukumjimira Kristu. **11** Muloli ntambu yanemba kwa lilembu lkulu, kwa liwoku lyangam namweni! **12** Woseri yawafira kuwoneka waherepa kwa vitwatira nya nshimba, walii yawafira wawalazimishani mwenga kwingsiziwa jandu handa lilangaliru kuwera mwenga mwapakati pa wantu wa Mlungu, wankutenda hangu su washapiri kutabiswa toziya ya kubwera lupingika lwa Kristu Mlopoziya. **13** Ata walii yawayingiziwa jandu, wagajimira ndiri Malagaliru Mlungu gakamupananit Musa, kumbiti wankufira mwenga mwingsiziwa jandu su wapati kilitumbira toziya ya nshimba zyenu. **14** Kumbiti nenihapen nulitumbi nakamu shoseri kumbiti hera lupingika lwa Mtua gwetu Yesu Kristu, toziya kwa njira ya lupingika alu, vitwatira nya pasipanu vihowa kwaneni, naneni nhowa kwa vitwatira nya pasipanu. **15** Kwingsiziwa jandu ama kwingsiziwa ndiri jandu shintu ndiri, shintu shashifaa ndo kuwera shiwbumi sha syayi. **16** Na woseri yawafata mafundu aga mumakaliru gawu, ponga na lusungu viweri kwa womberi na viweri kwa Israeli, wantu wa Mlungu. **17** Su vinu, muntu yoseri nakangaziya kayi toziya nana makovu munshimba yangu yanugapatiti toziya ya Yesu. **18** Walongu wangu, manemu ga Mtua gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na rohu zyenu. Yina haa.

# Waefesu

**1** Neni Paulu, kwa mafiliru ga Mlungu, wera ntumintumi gwa Yesu Kristu. Nuwalembiriti mwenga wantu wa Mlungu yamulikala Efesu yamuwera waminika kwa kulikolerana pamuhera na Yesu Kristu. **2** Manemu na ponga ga Tati gwetu Mlungu na Mtua gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga. **3** Kakwiswi Mlungu Tati gwa Mtua gwetu Yesu Kristu! Toziya mukulikolerana pamuhera na Kristu yomberi katutekeleriti twenga kwa kutupanana matekeleru goseri ga shirohu ga kumpindi kwa Mlungu. **4** Su pamberi pa kuumbwa pasipanu, Mlungu katusyaguliti kala twenga tuweri wakuwi kwa kulikolerana pamuhera na Kristu, su tuweri wanaganala pota na kuwera shidoda kulongolu kwakuwi. Toziya ya mafiliru gakuwi, **5** Mlungu kalongiti kala kuwera kuitipira Yesu Kristu katutenditi twenga tuweri wana wakuwi, hangu ndo ntambu yakafiriti na shashimuherepeziyiti. **6** Su twenga tumuzyumi Mlungu manemu gakuwi gana ukwisa, toziya yakatupanana hera. Mwana gwakuwi yakamfira nentu! **7** Kwa mwazi gwakuwi Kristu, twenga twinkulopoziva na kulekiziwa vidoda vyatutenda. Ndo ntambu yauwera ukulu wa manemu ga Mlungu **8** gakatupanani twenga kuvuwa! Muluhala lwaikuvi na malifa gakuwi goseri **9** Mlungu katenditi shilii shakapangiti kutenda na katutenditi tugamani galii gagalififi, gakafiriti kugatenda kuitipira Kristu. **10** Aga hagatendekei mumashaka galii gakatalitu Mlungu pagasoka, guweriti gwakujojinira viwumbi vyoseri pamuhera, kila shintu kumpindi kwa Mlungu na pasipanu vilongoziwa na Kristu. **11** Vintu vyoseri vitendeka ntambu yakafiriti Mlungu, yomberi katusyagula twenga tuweri wantu wakuwi kwa kulikolerana pamuhera na Kristu ntambu yakafiriti, kaamuwiti hangu kwanjira lupaga. **12** Su twenga yatulongoleriti kumtumbira Kristu, tufiruwa tuwuzyumi ukwisa wa Mlungu! **13** Na mwenga vira a muwera wantu wa Mlungu, pampikaniriti unakaka wa ujumbi wa Shisoweru Shiwigira shashijegiti ulopoziya. Mwenga mumjimiriti Kristu na Mlungu kawatuliti shilangaliru kuwera wantu wakuwi kwa kuwapanana Rohu Mnanagala yakamlagiliti. **14** Rohu Mnanagala ndo yakatunda tuweri na unakaka kuwanka goseri Mlungu gakawalagiliti wantu wakuwi na shiwtatira ashi shitulanguziya nakaka kuwera Mlungu hakawalekiziyi woseri yawawera wakuwi. Tuuzyumi ukwisa wakuwi! **15** Toziya ayi kwanjira pampikaniriti njimiru yenu kwa Mtua Yesu na mafiliru genu kwa wantu wa Mlungu, **16** ndekiti ndiri kumgambira Mlungu mayagashii toziya ya mwenga. Panumuwa Mlungu nuwalyaluwa ndiri, **17** su numuluwa Tati yakawera na ukwisa, Mlungu gwa Mtua gwetu Yesu Kristu, kawapanani Rohu gwakuwi yakawatenda mwenga muweri na luhalu na kuwagubutulireni Mlungu, su mwenga hamummani nentu. **18** Numuluwa Mlungu kawatangi mwenga mpatti kulimana litumbiru lili lyakawashemeran na ukwisa mkulu wa lifupu lya uhala lyakawatuliliti wantu wakuwi, **19** mpatti kuumana uwezu wakuwi ntambu yawuwera mkulu nentu toziya ya twenga yatujimira. Uwezu awu wawutenda lihengi mngati mwa twenga, ulifana na makakala galii makulu nentu **20** gakamzyukisiyiti Kristu na kamkalasiya pahala na ukolamlima kumpindi. **21** Aku Kristu kawera mkulu gwa wakulu,

kankukolamlima mukila kolamlima na wanauwezu na makakala na watuwa, kankukolamlima kila rohu yayitumbirwa mupasipanu na pasipanu payiza. (aiōn g165) **22** Mlungu kamupananiti Yesu uwedu wa vintu vyoseri na kumtula kuwera mtwi gwa vintu vyoseri mushipinga sha wantu yawamjimiru Yesu. **23** Shipinga sha wantu shawamjimiru Mlungu ndo nshimba ya Kristu. Shipinga sha wantu shawamjimiru Mlungu shimeemiziwa na Kristu na Kristu kamemiziya kila shintu pahala poseri.

**2** Pamakashu mwenga muweriti gambira muhowa toziya ya vidoda vyamtenditi. **2** Mushipindi shilii mwenga mulikaliti kugendera njira zya vidoda nya wantu wa pasipanu ntambu yaviwera, mwenga mijimiliti ukolamlima wa washamshera yawawera na makakala wa kulyera. Washamshera yawawatenda vinu wantu waleki kumjimiru Mlungu. (aiōn g165) **3** Ntambu yatuwera, twoseri twenga tuweriti gambira wombieri na tulikaliti kulawirana na lumamatama lwtwenga lya pasipanu na kutenda hera vitwatira vyaviherepeziyiti nshimba na mahala getu. Twenga tulifaniti na wombieri, su tufiriwiti tutabisivi na maya ga Mlungu. **4** Kumbiti Mlungu ndo kana lusungu nentu. Katufiriti kwa mafiliru gakuwi makulu kwa twenga. **5** ata patuweriti tuhowa toziya ya vidoda, yomberi katutenditi tuweri wakomu pamuhera na Kristu. Kwa manemu ga Mlungu, mwenga mlopoziwitwi. **6** Kwa kulikolerana pamuhera na Yesu Kristu, Mlungu katuzukusiyiti pamuhera na yomberi, su twakalikali pamuhera na Yesu kumpindi kwa Mlungu. **7** Ndo ntambu yakafiriti kulanguziya kwa shipindi shashiza, ukulu wa manemu gakuwi kwa mafiliru gakatulanguziyiti twenga kuitipira Yesu Kristu. (aiōn g165) **8** Toziya kwa manemu ga Mlungu, mwenga mlopoziwa kuitipira njimiru. Shitwatira ashi shilawa ndiri kwa maweni mwenga, kumbiti shilawa kwa Mlungu. **9** Su muntu yoseri nakalitumbira toziya kagutenderiti ndiri lihengu. **10** Twenga twa viwumbi nya Mlungu na kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu, yomberi kawumbiti toziya kulikala makaliru ga matendu Maheri gakatutandiriti kala tugatendi. **11** Muholi ntambu yamuweriti pamakashu, mwenga kwa kwiwuka muwera wantu yawawera ndiri Wayawudi, mwenga yamshewma "Wantu yawayingiziwitwi ndiri jandu" na Wayawudi walishema weni. "Wantu yawayingiziwa jandu," Toziya ya shilii shashitenda munshimba zyawu kwa mawoku ga wantu kulanguziya weni ndo wantu wa Mlungu. **12** Muholi vilaa shipindi shilii mwenga muweriti mulikolerana ndiri pamuhera na Kristu, mwenga mubagulitwi na wantu wa Israeli na muweriti wahenga kwa mapatanu yagaweriti na lagilu ya Mlungu. Mulikaliti pasipanu, uganu muweriti gambira wantu yawahera litumbiru, walii yawammana ndiri Mlungu. **13** Pamakashu mwenga muweriti kutali na Mlungu, kumbiti vinu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu, mwenga mjegitwi pakwegera kuitipira mwazi gwa Kristu. **14** Toziya Kristu mweni katujegeriti ponga kwa kuwatenda Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi kuwera wantu wamu. Kwa kuyilaviya nshimba yakuwi mweni kuwera tambiku kabomoliti ungondu wawu yauweriti gambira shibambaza shashiwalekaniziyiti. **15** Kagaharabisiyiti nakamu Malagaliru ga Wayawudi pamuhera na lagiru lyakuwi na genderanu yakuwi, su kulawira vipinga viwili, yomberi katenda shipinga shimu sha wantu wasayi mukulikolerana pamuhera na mweni, kwa njira ayi katenditi ponga. **16** Kuitipira kuyilaviya nshimba yakuwi

palupingika kuwera tambiku, Kristu kawuhalabisiyiti ungondu wawu na katenditi vipinga viwili viwieri gambira nshimba yimu na kuwakolaniziya pamuhera na Mlungu. **17** Su Kristu kiziti kushibwera Shisoweru Shiwigira sha ponga kwa wantu woseri, mwenga wantu yamuwera ndiri Wayawudi, yamuweriti kutali na Mlungu na kwa Wayawudi yawawera pakwegera na Mlungu. **18** Su kipitira Kristu, twawoseri twenga Wayawudi na wantu yawawera ndiri Wayawudi tupata lupenyu kumgendera Tati kwa Rohu yumu. **19** Su mwenga mwawahenga ndiri kayi, ama wantu wa kunja ndiri, mwenga vinu muwera wenikaya pamuhera na wantu wa Mlungu, muwera wantu wa kaya ya Mlungu. **20** Mwenga viraa mnyawa mulyanjiru lyalitulitwi na wantumintumi pamuhera na wambuyi wa Mlungu na Kristu Yesu mweni ndo litalawu likulu lyaliwera na mana nentu. **21** Yomberi ndo mweni yakayikolera numba yoseri na kuyikuliziya iweri Numba nkulu nanagala ya Mlungu toziya ya Mtua. **22** Kwa kulikolerana pamuhera na Kristu, mwenga viraa mnyawa pamuhera na wamonga woseri, muwera pahala Mlungu kalikala kipitira Rohu gwakuwi.

**3** Su neni Paulu, nwera mushibetubetu toziya numtendera Yesu Kristu kwajili ya mwenga wantu yamuwera ndiri Wayawudi, numuluwa Mlungu. **2** Nakaka mwenga mupikanira kuwera Mlungu kwa manemu gakuwi, kampananiti nenii lihengu ali nulitendi kwa mbotu ya mwenga. **3** Mlungu kangubutuliti nuyimani bada ayi. Nongiti kwa ufupi hera muluhamba alu kuusu shiwtatil ashi, **4** mwenga pamvibetula visoweru yyaneni hamuwezi kuvimana ntambu yanuvimana bada ayi ya Kristu. **5** Makashu wantu Wagambilitwi ndiri bada ayi, kumbiti vinu Mlungu kawagubutuliti kipitira Rohu gwakuwi kwa wantumintumi wanaganala wakuwi na wambuyi wakuwi. **6** Bada yeni ndo ayi, kwa njira ya Shisoweru Shiwigira wantu yawawera ndiri Wayawudi wawanka matekeleru ga Mlungu pamuhera na Wayawudi, woseri awa wawera wantu wa nshimba yimu na kwa pamuhera woseri wankuwanka lagilu yakayitakuliti Mlungu kipitira Kristu Yesu. **7** Neni wantenda kuwera ntumintumi gwa Shisoweru Shiwigira kwa manemu ga gweka gakanupiti Mlungu, kwa uwezu wakuwi mkulu. **8** Neni namdidika kuliku wantu woseri wa Mlungu, kumbiti kanupiti manemu gakuwi su nuwbeweleri wantu yawawera ndiri Wayawudi, Shisoweru Shiwigira sha ulunda wakuwi Kristu, yawupimika ndiri, **9** na kutenda wantu wavimani mpangu wa bada ya Mlungu yayififiki ntambu yayitenda lihengu. Mlungu yakaumbiti vintu vyoseri, kayififiti bada yakuwi kwanjira lupaga lwa pasipanu. (**aiōn g165**) **10** Su vinu kwa njira ya shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, wakulu na yawawera na makakala kumpindi kwa Mlungu wapati kulumana luhalu ntambu Mlungu yakana luhalu muvitwatira vyoseri. **11** Mlungu kashitenditi shiwtatil ashi kugenderana na mafiliru gakuwi ga mashaka goseri, aga kagatenditi kipitira Yesu Kristu Mtua gwetu. (**aiōn g165**) **12** Su mukulikolera pamuhera na Kristu na kwa kumjimira Yomberi, twenga tupata lupenyu patuweria na unakaka tumgendera Mlungu kwa matumbiru. **13** Su nankuwaluweni namuwuya kumbeli toziya ya ntabika yampata toziya ya mwenga, ntenda hangu toziya ya ukwisa wa mwenga. **14** Toziya ayi numsumtamalira Tati kumluwa, **15**

yakawera shanjiro sha kaya zyoseri pasipanu na kumpindi. **16** Numuluwa Mlungu kulawirana na ukwisa wakuwi mkulu, kawapanani mwenga makakala kipitira Rohu gwakuwi muwera wagangamala mngati mwa mwenga, **17** su nankuluwa kuwera Kristu kalikali mumyoyu ya mwenga kipitira njimiru. Numuluwa Mlungu mpati kuwera na mishigira na lyanjiru lya mafiliru, **18** su muwezi kuvimana pamuhera na wantu woseri wa Mlungu ntambu mafiliru ga Kristu gaeneya kwa utali na upana kwa kimu na kina. **19** Yina, mpati kumana mafiliru ga Kristu gagapita mahala goseri, mmemizivi nakamu visoweru vyakuwi vyoseri nya Mlungu. **20** Mlungu kaweza kutenda vitwatira vikulu nentu kuliku vilii vyatuweza kuviluwa ama kuvihola, kwa makakala gakuwi gagatenda lihengu mngati mwa twenga, **21** Mlungu kakwiswi kipitira Shipinga sha wantu woseri yawamjimira Yesu na kipitira Kristu Yesu mweni, kakwiswi, viywuku vyoseri na mashaka goseri! Yina haa. (**aiōn g165**)

**4** Su, nenii yanwera mtatilwa toziya numtendera Mtua, nuwaluwa mulikali makaliru yagafiruwa shemwa yamshemeriti. **2** Mashaka goseri muwera wanaganala, wapolii na wantu wa kuhepera, mliheperani mwenga kwa mwenga kwa mafiliru. **3** Mgangamali kutula weri wumu wawujegewa na Rohu kwa kutenda ponga yayiwera pakati peru. **4** Kwana nshimba yimu ya Kristu na Rohu yumu ntambu litumbiru lyamshemeliti na Mlungu ndo limu. **5** Kwana Mtua yumu na njimiru yimu na ubatizu wumu, **6** kwana Mlungu yumu ndo Tati gwa woseri, ndomweni Mtua gwa woseri yakatenda lihengu muvyoseri na kamuwoseri. **7** Na kila yumu gwetu kawankiti manemu ga lifupu ntambu ya shipimu shakapatiti kwa Kristu. **8** Malembu ntambu yagalonga, "Pakanyasukiti kugenda kumpindi nentu Kawalonguziyiti walopolwa, Vilaa kawapananiti wantu mafupu." **9** Vinu patulonga, "Kanyasukiti kugenda kumpindi" Kwana mana gaa? Mana yakuwi hangu, kasulukiti mpaka pasi nakamu pasipanu. **10** Su ulii yakasulukiti pasipanu ndo ayu yakanyasukiti kugenda kumpindi kwa mpindi zyoseri su kavikamilishi vintu vyoseri. **11** Ndo mweni kawatenda wantu wamonga waweri wantumintumi na wamonga waweri wambuyi wa Mlungu na wamonga waweri wantu wa kushibwera Shisoweru Shiwigira na wamonga waweri walolera pamuhera na wafunda. **12** Katenditi hangu kapati kuwatandira wantu woseri wa Mlungu toziya ya lihengu lya utendera Washikritu su kuyinyawa nshimba ya Kristu, **13** na hangu twoseri tuwufikiri uwumu munjimiru na kummana Mwana gwa Mlungu, pamuhera tuweri yawakula, kufikira ukamilika wakuwi Kristu mweni. **14** Su hapeni tuweri kayi gambira wana, patwaswa na kugulusiwa aku na aku kwa kila liyega lya mafundu ga kuwapayira wantu, su wawahowiziyi wamonga. **15** Handa patuyowera unakaka kwa moyu gwa mafiliru, twenga hatukuli mukila shiwtatira kulinganira na Kristu ndo mtuwi gwa wantu yawamjimira. **16** Pasi pa ulongoziwu wakuwi, viwungiru vyoseri nya nshimba vilikolerana pamuhera na nshimba yoseri ilitumbira kwa viwungiru vyakuwi. Su kila shiwingiru pashitenda lihengu lyakuwi ntambu yayifiruwa, nshimba yoseri ikula na kulinjawa mumafiliru. **17** Su kwa litawi lya Mtua, nankuabereziya, namulikala kayi gambira wantu yawammana ndiri Mlungu, ndoweni maholu gawu gahera mahala, **18** na mahala gawu gawera muluwindu.

Wakutali na ukomu yawulawa kwa Mluntu toziya ya uzigizigi yauwera mngati mwawu na ukalipa wawu. **19** Wapotoka na wahera soni, waliyngiziya muwupayira, womberi watenda kwa lopulopo kila ntambu ya vitwatira vya soni. **20** Kumbiti mwenga mlifunda hangu ndiri kuusu Kristu. **21** Hashi, mwenga mupikanira ndiri kuusu Yesu? Nakaka mwenga mfunditwi kuusu yomberi kuwera unakaka wamungati mwakuwi. **22** Su, mleki mwenendu gwenu gwa kwanja ntambu muntu yakavula nguwu yakuwi, yani umuntu wenu mgona wawuweriti wankuharibisiwa kwa matamata zyakuwi mpayikiru. **23** Mnyawi syayi ya murohu na mmaholu genu. **24** Mvali ntambu ya syayi ya umuntu gambira muntu yakavala nguwu ndoyeni yiumbwa kwa mfantu gwa Mluntu na ndoyeni illanguziya mumakaliru ga nakaka ga kumfirizya Mluntu na unanagala. **25** Hangu, mleki mpayu, kila yumu kafiruwa kumgambira mlongu myaguwi unakaka toziya kila yumu gwetu kashiwungiru sha nshimba ya Kristu. **26** Handa pamkalala, namjumira maya genu gawatendi mtendi vidoda na namlikalala na maya mpaka paguzyeta mshenji. **27** Namumpa Shetani lupenyu, **28** Yakaweriti kankwiwa, nakiwa kayi, kumbiti kanji kutenda lihengu liheri kwa mawoku gakuwi kapati kuwera na shintu sha kulitanga mweni na kumtanga muntu muhushu. **29** Visoweru vidoda navipikinika nakamu pakati penu, kila mala visoweru vyenu viherepa na vyeniyawa na kuwatanga wamonga, su viwanemeziyi wantu wenu yawapikinira. **30** Namumuhinginiziya Rohu Mnanagala gwa Mluntu toziya Rohu ayu ndo shilanguiru sha Mluntu kwa mwenga kuwera mwenga mwawantu wakuwi na shilanguziwi kuwera lishaka liza ndopeni Mluntu hakawalekiziyi. **31** Su, mlekanii kulikalalirana shuki na mleki maya na mleki umatu na mleki kwigilanga na mleki kila ukondola! **32** Muweri na moyu muheri kwa kila yumu gwenu na muweri na lusungu na kila yumu kamlekiziyi myaguwi handa Mluntu ntambu yakawalekiziyi mwenga kwa njira ya Kristu.

**5** Su mtendi gambira Mluntu mukila shintu shamtenda, toziya mwenga mwawana wakuwi wamfiruwa. **2** Nfira ilonguziyi makaliru genu handa Kristu ntambu yakatufira na kwajili ya twenga kalilaviya mweni handa tambiku ya utili ununkira na shijungu shashimfirizya Mluntu. **3** Toziya mwenga mwawantu wa Mluntu, uhumba na uhakata woseri ama shapa navikandwa nakamu kwamwenga. **4** Kayi visoweru vya soni na visoweru vya upuwazi ama lidufiya na vyoseri avi viherepa ndiri kwa mwenga, ama visoweru vya kulonga mayagashii Mluntu ndo viherepa. **5** Muvimani pota na kuffifa handa muhumba yoseri ama mdoda ama mpyotera na upyotera ndo sawa na kuguwira shinyagu, ama muntu yoseri kantambu ayi hapeni kapati shoseri Muufalumi wa Kristu na Mluntu. **6** Namumujimira muntu yoseri kawapayilli kwa visoweru hera, toziya ya vitwatira gambira avi, maya ga Mluntu gawizira woseri yawamjimira ndiri, **7** Su, namtenda pamuhera na womberi. **8** Makashu mwenga muweriti mluwindu na vinu muwera muwulangala kwa kulikolerana pamuhera na Mtua. Mulikali gambira wana wa ulangala. **9** Mana malawiru ga ulangala ndo uherepa yawukamilika na uheri na unakaka. **10** Mjeri kuvimana galii yagamfirizya Mtua. **11** Namtenda vitendu vyaviherepa ndiri vya luwindu, kumbiti muvilayi paweru. **12** Vitwatira vyavitendwa kwa bada, soni ata kuvikanda. **13** Kumbiti vitwatira vilii vyavitendwa muwulangala, unakaka wakuwi ulanguziwa, **14**

na kila shashilanguziwa shiweera ulangala. Ndo mana Malembu Mananagala galonga, "Gwimuki gwenga gwagugonja, Guyuki kulawa kwa yawahowiti Na Kristu hakakulangalir." **15** Su muliloli hweri ntambu yamulikala. Namulikala gambira wantu yawahera mahala, kumbiti mulikali gambira wantu yawawera na luhalu. **16** Mulutenderi hweri lupenyu Iwamuhera nalu toziya mashaka aga gadoda. **17** Su namuhera wazigizigi, kumbiti mjeri kuvimana galii gakafira Mtua. **18** Mleki kulowera toziya hakawatendi msindi kulilewelera kutenda vitwatira pota na kuholera malawiru gakuwi, kumbiti mwenga mmemiziwi Rohu Mnanagala. **19** Muyoweri kwa visoweru vya zaburi na nyimbu na tenzi za shirohu, mmumwimbiri Mtua nyimbu na zaburi kwa mayagashii mumyoyu mwa mwenga. **20** Mumgambiri mayagashii Mluntu Tati kuitira Mtua gwetu Yesu Kristu kwa kila lishaka na kila shintu. **21** Kila yumu kammani myaguwi toziya ya kumguwira Kristu. **22** Wadala wawamani wapalu wawu handa kummana Mtua. **23** Toziya mpalu kanawu ukolamlima kwa mdala gwakuwi gambira Kristu ntambu yakawera na ukolamlima kwa shipinga wantu woseri yawamjimira Yesu na Kristu mweni kawaponizya wantu yawamjimira, womberi ndo nshimba yakuwi. **24** Handa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, ntambu yawammana Kristu ntambu iraa ayi wadala wawamani wapalu wawu muvitwatira vyoseri. **25** Na mwenga wapalu, muwafiri wadala wenu handa Kristu ntambu yakashifiriti shipinga shakuwi, kaliraviya mweni kwajili yawu. **26** Kawatenditii waweri wanaganala kwa kuwagulula kwa mashi na shisoweru. **27** Su katenditii hangu kuwajojinira wantu woseri yawamjimira mweni, yawawera wanaganala na wahera ukondola gambira mdala gwa ndowa pakajegwa kwa mpalu gwa ndowa, kawera kahereda nentu na kahera lidowa ama shidoda shoseri. **28** Wapalu wafiruwa kuwafira wadala wawu handa nshimba zyau weni. Yomberi yakamfira mdala gwakuwi, kalifira mweni. **29** Kwahera muntu yoseri yakayilema nshimba yakuwi mweni, kumbiti kakulyiiziya na kuyivalasiya gambira Kristu ntambu yakashilolera shipinga sha wantu yawamjimira. **30** Toziya twenga twa viwungiru vya nshimba yakuwi. **31** Ntambu Malembu Mananagala ntambu yagalonga, "Toziya ayi, mpalu hakamleki tati na mawu gwakuwi, hakaweri pamuhera na mdala gwakuwi na womberi wawili hawaweri shintu shimu." **32** Kwana unakaka yawuffikitii muvisoweru avi, naneni mona handa vimuwusu Kristu na shipinga shakuwi **33** Kumbiti gawawusu mwenga vira, kila mpalu mpaka kamfiri mdala handa ntambu yakalifira mweni na mdala kafiruwa kamsherii mpalu gwakuwi.

**6** Mwawana mwenga, muwamani walera wenu toziya mwenga mulikolerana pamuhera na Mtua, ashi shitwatira shiherepa kushitenda. **2** Malembu Mananagala galonga, "Muwagohiliri tati gwaku na mawu gwaku." Ali ndo lagaliru lya kwanja lyaliwera na lagilu. **3** Lagilu ayi ndo kuwera hagupati mapatiru na kulikala vinja vivuwa pasipanu. **4** Na watati mwenga, namwasoziya wana wenu kumbiti muwaleri munjira ya Mtua kwa kuwalanguziwa mwenendu guhereda na kuwafunda. **5** Mwawamanda mwenga, muwamani watuwa wenu pasipanu kwa lyoga na kulendemera, mtendi avi kwa moyu guhereda handa mwankumtendera Kristu, **6** Mtendi hangu hera ndiri pawawalola su mulifiliziyi kwa womberi,

ila mtenderi kwa moyu ntambu yakafira Mlungu toziya mwenga  
ndo wantumintumi wa Kristu. 7 Handa pamtenda lihengu, mtendi  
lihengu lyenu kwa kunemelera handa kwa mumtendera ndiri  
muntu kumbiti mumtendera Mtuwa. 8 Muliholi kuwera kila muntu  
yakatenda gahelepa kaweri mmanda ama muntu mlekeziwa,  
hakawanki lifupu lyakuwi kulawa kwa Mtuwa. 9 Na mwenga  
yamtenderwa, muwatenderi ntambu iraayi wamanda wenu na  
mleki kutenda vitiriziwi. Mliholi handa mwenga viraai handa  
womberi viraai mwanayu Mtuwa ulaulii kumpindi na yomberi  
katenda kwa kubagula. 10 Upeleru wakuwi, nuwafilirani muweri  
wagangamala mukulikolerana pamuhera na Mtuwa na kwa  
makakala gakuwi makulu. 11 Mtoli ndiwiru zyoseri zya ngondou  
zyakawapananiti Mlungu mpati kuzilema ngolukeru zidoda zya  
Shetani. 12 Ngondou zyetu, ndo ngondou ndiri pakati petu na  
wantu, kumbiti ngondou zyatulikoma, tulikoma na washamshera  
yawakolamlima mupasipanu pa shirohu na muluwindu lwa  
vidoda pasipanu. (aiōn g165) 13 Toziya ayi, mtoli ndiwiru zya  
Mlungu su lishaka lili palisoka mwezi kugalema makomangu ga  
wankondu na pamulikomanga kala mpaka upeleru, hamuweri  
mwankali wagangamala. 14 Su muweri kala, unakaka uweri  
gambira mkanda mushunu mwenu, kumfirizya Mlungu kuweri  
gambira nguwi ya shuma ya kudiwa mushifuwa. 15 Na hamu  
ya kushibwera Shisoweru Shiwigira sha ponga shiweri gambira  
vilwatu mumagulu mwenu. 16 Nentu ga goseri aga njimiru  
iweri gambira mbingiru mumawoktu mwenu mashaka goseri,  
muwezeshi kuyidiwira misali ya motu ya mu Shetani. 17  
Muwanki ulopoziwu gambira kofiya yamwenga ya shuma na  
shisoweru shakatakultu Mlungu gambira upanga wampananitwi  
na Rohu Mnanagala. 18 Mluwi majuwa goseri, pamluwa Mlungu  
kawatangi, mluwi kila shipindu kwa ikakala lya Rohu. Mukali masu  
pota na kutoka pamluwa kwajili ya wantu woseri wa Mlungu. 19  
Munduwiri na neni viraai su pantakula, Mlungu kawezeshi neni  
kutakula pota na kufifa kuwagambira wantu lifumbu lya shisoweru  
shiwagira kwa ukamilifu. 20 Neni namijumbi gwa shisoweru  
shiwagira ashi tembera vinu namushibetubetu, mluwi Mlungu,  
su nwezi kuwera mgangamala mukubwera ntambu yayifiruwa.  
21 Tukiku, mlongu gwetu yatumfira na ntumintumi yakaaminika  
mukulikolerana pamuhera na Mtuwa, hakawapanani visoweru  
vyangu vyoseri mpati kuvimana shantenda. 22 Numtumiti kwa  
mwenga kuwagambiranu visoweru vyetu mpati kuwera na Moyu.  
23 Mlungu Tati na Mtuwa Yesu Kristu kawapanani Wakristu  
woseri ponga na mafiliru na njimiru. 24 Manemu ga Mlungu  
gaweri kwa woseri yawamfira Mtuwa gwetu Yesu Kristu kwa  
mafilaru yagahera lupeleru.

# Wafilipi

**1** Neni Paulu pamuhera na Timotewu wantumintumi wa Kristu Yesu, Twankuwalembera mwenga wanaganala yamulikolerana pamuhera na Kristu Yesu yamuwera Filipi, pamuhera na wakulu na watanga wa shipinga sha wantu yawamijima Yesu **2** Manemu na ponga ga Mlungu Tati gwetu na ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga. **3** Nonga mayagashii kwa Mlungu gwangu kila panuwaloha mwenga, **4** na kila panuwaluwira woseri mwenga kwa Mlungu, nankuwaluwira kwa kunemelera, **5** toziya ntambu yamuntangiti mulihengu lya Shisoweru Shiwigira kwanjira pampikaniriti mpaka lero. **6** Su nwera na unakaka kuwera yomberi yakalyanji lihengu ali liherepa mngati mwenu, hakendereyi nalu mpaka limaliriki mulishaka lillii lya Kristu Yesu. **7** Su hangu ndo ntambu yanfiruwa kuwahola toziya nuwahlani mashaka goseri mumoyu mwangu. Toziya mwawoseri mwenga mtenditi pamuhera mumanemu gampananitwi na Mlungu, vinu neni pawera mushibetubetu ama paweriti mlekeziwu kwanja kushilolera hweri na kushilanguziya Shisoweru Shiwigira. **8** Mlungu ndo mkipitawu gwangu kuwera nfira kuwawona mwenga kwa mafiliru galaa galii ga Kristu Yesu. **9** Neni numuluwa Mlungu kuwera mafiliru genu kwongereki nentu pamuhera na umana wa unakaka na luhala lwa kila ntambu, **10** su mweza kusyagula shiwtatira shashiherepa na hamuweri waherepa pota na kuwera na shitakulirwa shoseri shilii mulishaka lillii lya Kristu. **11** Makaliru genu hagamemiziwi vitwatira vyoseri nya nakaka vyavimfirizya Mlungu, Yesu Kristu mweni kaweza kuwapanana, kwa ukwisa na uzyumi wa Mlungu. **12** Walongu wayetu, nfira muvimanu kuwera vitwatira vyoseri vyampatiti neni vintanga nentu kushiyenizya Shisoweru Shiwigira. **13** Su walolera woseri wa numba ya mafalumi pamuhera na wamonga woseri panu wavimana kuwera nwera mushibetubetu toziya neni nankumtendera Kristu. **14** Na kwaneni kuwera mushibetubetu, walongu wayetu mngati mwa Kristu wawuwa wawera wagangamala mukubwera shisoweru sha Mlungu pota na lyoga. **15** Yanakaka kuwera wamu wawu wamubwera Kristu toziya wawera na weya na wawera wantu wa ndewu, kumbiti wamonga wankumubwera Kristu toziya wafira kuwatanga wantu. **16** Womberi wankutenda hangu kwa mafiliru gaherepa toziya wankuvimana kuwera Mlungu kanupiti lihengu ali lya kushitakulira Shisoweru Shiwigira. **17** Kumbiti wamonga walii yawambwera Kristu kwa moyu yagunanagala ndiri, kumbiti kwa weya pawalihola kuwera hawanongeleri neni ntabika pawera mushibetubetu. **18** Hashi, nongi shishi? Neni nankunemelera payiwera wantu wankumubwera Kristu kwa kila njira, iweri kwa nfiru iherepa ama nfiru idoda, kayi hanendereyi kunemelera **19** toziya nuvimana kuwera kuitira kumluwa Mlungu kwa mwenga na kwa utanga wa Rohu gwa Yesu Kristu, hanvugulirwi. **20** Mata yaneni nkulu na litumbiru lyangu, ndo kuwera hapeni nsindi mulihengu lyangu, kumbiti vipindi vyoseri asa mushipindi ashi, hanumkwisi Kristu mumakaliru gangu, panulikala ama pahowa. **21** Nulikala kwa kumtendera Kristu na kuhowa kwaneni mota. **22** Handa panendereya kulikala neni hanwezi kutenda lihengu lyaliwera

na mota nentu. Hashi, neni nsyaguli shishi? Neni nuvimana ndiri. **23** Neni nkwegwa wega mbili. Neni nfira nentu kulawa munshimba ayi na nulikoleri pamuhera na Kristu, shiwtatira ashi shiweza kuwera shiherepa nentu, **24** kumbiti iherepa nentu kwamwenga neni panendereya kulikala. **25** Neni nwera na unakaka na shiwtatira ashi, nuvimana kuwera neni hansigali na hanendereyi kulikala pamuhera na maweni mwenga woseri, su mpatti kwongera munjimiru yenu pamuhera na nemeleru, **26** su neni pawera na mwenga kayi, mwenga hamuweri na toziya ya kumtumbira Kristu Yesu kwa ntambu yakantendiriti. **27** Su shiwtatira shiherepa ndo shihera mgenderanu gwenu gulikolerani pamuhera na Shisoweru Shiwigira sha Kristu ntambu yayifiruwa, su handa paweza kwiza kwa mwenga kuwawona ama pampikanira mwenga, neni hanuvimani kuwera mwenga mgangamala pamuhera na nfiru yimu na viraa muvikomi ngondou kwa pamuhera na muwera na nfiru yimu toziya ya njimiru ya Shisoweru Shiwigira. **28** Namuwatira kwa ntambu yoseri illi wantu yawaalema, ayi hayiweri lilangaliru kwawu kuwera hawagamili, kumbiti mwenga hamlopoziwi na Mlungu. **29** Toziya mwenga mpananwa upendelewu wa kumtendera Kristu, kumjimiru ndiri hera kumbiti kutabiswa toziya ya yomberi. **30** Vinu muweza kutenda pamuhera naneni kuzikoma ngondou. Ngondou azi ndo zilii zyamuziwoniti panuzikomiti pa lupaga na nankali nankuzikoma mpaka vinu ntambu yampikanira.

**2** Makaliru genu kwa kulikolerana pamuhera na Kristu gawatenda mgangamali na mafiliru gakuwi gawatula moyu. Mwenga muwera na umu kwa kuwera pamuhera na Rohu Mnanagala na muweri na lusungu na mulikiziyani maweni. **2** Su nuwaluwani mwenga kuwera mmaliliru nemeleru ya neni kwa kuwera na liholu limu na kwa kuwera na ufiru umu na moyu gumu na nfiru yimu. **3** Namtenda shoseri kwa moyu gwa ufyangu ama kwa kultumba hera, kumbiti muweri na unanagala maweni kwa maweni na kila yumu kamloli tuyaguwi kaherepa kuliku mweni. **4** Kila yumu gwenu nakasakula mota yakuwi mweni hera kumbiti kasakuli mota ya tuyaguwi. **5** Muweri na liholu ali ntambu yakawera nalu Kristu Yesu **6** mweni kwa ntambu yakuwi kaweriti Mlungu, kumbiti kaliholiti ndiri kuwera sawa na Mlungu ndo shintu sha kulemetera kwa makakala. **7** Su kwa kufira mweni kalitenditi kuwera shintu ndiri, kawera ntambu ya mmandi, kiwukiti muntu na kawoneka kwa ntambu ya wantu. **8** Yomberi kananagaliti mweni na kajimiriti mpaka kuhowa, kuhowa kweni kahowiti palupingika. **9** Toziya ayi, Mlungu kamkwisiti pahala pampindi nentu na kamupananitilawu lyaliwera pambindi pa matawu goseri, **10** su kwa ligoya lya litawu lya Yesu kila linung'unu halisuntami na vintu vyoseri nya kumpindi kwa Mlungu na pasipanu pa pasipanu, **11** na kila lulimi halilongi kuwera Yesu Kristu ndo Mtuwa, kwa ukwisa wa Mlungu yakawera Tati gwetu. **12** Walongu wang, ntambu yamunjimiriti shipindi shoseri neni paweriti na mwenga, ata vinu pawera patali na mwenga mwendereyi kunjimiru. Kwa kutila na kulendemera mlanguziyi kwa vitendu, toziya ya ulopoziya wenu, **13** toziya Mlungu ndo yakatenda lihengu mngati mwenu shipindi shoseri na kuwapanana uwezu wa kufira na kuvitenda vitwatira vyavigenderana na mpangu gwakuwi mweni. **14** Mtendi kila shintu pota na kuhinginika ama likakatala, **15**

su muwezi kuwera waherepa na yawahera lawama, wana wa Mlungu yawahera vidoda mupasipanu. Hamlangali pakati pawu gambira ntodonu pazilangala kulyera, **16** pamushikola hweri shisoweru sha ukomu. Handa pamtenda hangu, neni hanweri na toziya ya kultumbira mulishaka Kristu pakawuya, tembera halilanguziyi kuwera kalikamaziya na lihengu lyangu lyagamiliti ndiri hera. **17** Ata neni pandaviwa gambira shijungu sha kulanda mutambiku na utendera wa njimiru yenu, neni nsekeleri nentu na nemelera pamuhera na mwawoseri mwenga. **18** Kwa ntambu iraayi, mwenga vilaa mfiruwa kunemelera pamuhera naneni. **19** Kwa litawu lya Mtua Yesu ntumbira handa numtuma Timotewu kwa mwenga ulaa vinu, su nwezi kuwera na moyu pampikanira visoweru vya mwenga. **20** Nahera muntu gwingi gambira yomberi yakawatendera mwenga kwa moyu. **21** Wamonga woseri wankuvitenda ndiri vitwatira vya Yesu Kristu, kumbiti wankuvitenda vitwatira vyawu weni. **22** Maweni mwenga muvimana ntambu Timotewu kawera na unakaka, neni na yomberi gambira mwana na tati gwakuwi, tutenda pamuhera lihengu lya Shisoweru Shiwigira. **23** Su ntumbira hanumtumi kwa mwenga mala panuvimana ntambu vitwatira paving'endera. **24** Na nankumbumbira Mtua handa neni vilaa hanizi ulaa vinu. **25** Mwona numtumi kwa mwenga mlongu gwetu Epafiraditu, ayu mtenda lihengu tuyangu na mungondu viraa ndo mjumbi gwenu yakantangiti mumafiliru gangu. **26** Kanayu nfiru ngulu ya kuwalolani mwenga mwoseri na kahinginika nentu, mwenga mpata visoweru hangu kaweriti mlweri. **27** Yina, kaweriti mlweri pakwegera na kuhowa. Kumbiti, Mlungu kamwoneriti lusungu na gweka yakuwi ndiri, ira na neni vilaa su mbananwi ndiri utama nentu. **28** Su nfira nentu kumtuma kwa mwenga, su pamwona mpati kumemelera kayi na hinginika yangu iwuki. **29** Mumuwanki, su kwa nemeru yoseri gambira mlongu Mumtuwa. Mfiruwa kuwalanguziya wantu wawera gambira mweni. **30** Toziya yomberi kaweriti pakwegera na kuhowa toziya ya lihengu lya Kristu na kaponeka mmakaliru gakuwi su kawezi kunupa neni utanga ulii mwenga muweza ndiri kuujega maweni mwenga.

**3** Kwa kongelera, walongu wayangu, mnemeleri kwa kulikolerana pamuhera na Mtua. Hapeni ntoki kuwuyira galii ganembiti kala palupaga palii, toziya hagawawongeleri ulolera. **2** Mulisheli na wantu yawatenda ukondola, awa wawera gambira wang'ang'a, yawaalazimisha wantu wingizizi jandu. **3** Wantu yawayingiziwa jandu nakaka ndo weni ndiri, kumbiti ndo twenga yatumguwira Mlungu kuitpira Rohu gwakuwi, na kunemelera kwa kulikolerana pamuhera na Yesu Kristu. Vitwatira vya kunja hapeni tuvisherri. **4** Neni vilaa menwezi kultumbira vitwatira avi vya nshimba, handa kwana muntu kaweza kuvitumbira vitwatira avi vya nshimba, neni nana toziya nkulu munshimba kugahola aga, **5** neni wanyingiziya jandu lishaka lya nane pa kuyiwuka kwangu, neni muntu gwa isi ya Israeli na likabila lya Benjamini na Mwebiani nakaka. Kugatenda malagaliru, neni nweriti Mfalisayu, **6** na neni nweriti na gangamalu nentu ata nushipunjiti shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. Kuusu uheri yauwoneka kwa kugajimira malagaliru, neni nweriti ndiri na shiddoda shoseri shili. **7** Kumbiti goseri aga geni menwezi

kugahola kuwera ndo mota, nugawona kuwera ndo shintu ndiri kwajili ya Kristu. **8** Yina aga ndiri, ira mona kila shintu shiweru shintu ndiri toziya ya shiwtatila shiherepa nentu, yaani kummana Kristu Yesu Mtua gwangu. Toziya yakuwi njimiru kwasira kutali kila shintu, nugawona goseri aga ndo shinyankali su numupati Kristu **9** na kulikolela nayu nakamu. Neni nema kayi unakaka ulawira na kulijimira lilagaliru. Vinu nanawu uheri ulii yauwoneka mukumjimira Kristu, uheri yawulawa kwa Mlungu na yauwlitumbira njimiru. **10** Shanfira ndo kummana Kristu na kwona makakala ga uzyuka wakuwi, kuyitenda ndabiku yakuwi na kulifana nayu mukuhowa kwakuwi, **11** ndo shintu sha matumbiru handa neni vilaa hanzukisiwi. **12** Hapeni nulitumbi handa mpata kala ama nweriti nahera vidoda. Nankwendereya kushashatika kupata lifupu lyen Kristu Yesu kanupiti kala neni. **13** Nakaka walongu wangu hola ndiri kuwera mpattiti kala lifupu ali. Kumbiti shiwtatila shimu nankutenda, nankugawaluwa galii gapittiti kala na kutenda gangamalu kugalola nweri galii ga kulongolu. **14** Su nankutugira mpaka upeleru wa mashindanu, su mpatti lifupu ali lyen ndo ukomu wa mashaka goseri awu ndo ushemri wa Mlungu kwa njira ya Kristu Yesu. **15** Twenga twawoseri tukamaliti mumakaliru ga Kristu tufiruwa kuwera na ugolokeru ulaa awu. Kumbiti handa wamu wenu walihola ntambu yimonga, su Mlungu hakakulanguziyi shiwtatila ashi. **16** Kwa vyoseri tusegeleri kulongolu munjira iraa ilii tuyufiyata mpaka vinu. **17** Walongu wangu, mwendereyi kufata mfanu gwangu. Tuwapanani mfanu muheri na hangu muwapikaniri waliy yawafata mfanu gwetu. **18** Nuwagambireni kala shiwtatila ashi mala ziuwu na vinu mbuya kayi kwa masozi, wantu wawuwa walikala gambira wadoda kwa kuhowa kwa Yesu Kristu mlupingika. **19** Upeleru wawu ndo kuharabiswa, mata zyawu zya nshimba ndo Mlungu gwawu, wankuwona ukwisa muvitwatira vyawu vya soni, waliholera hera vitwatira vya muisi. **20** Kumbiti twenga twa wantu wa kumpindi kwa Mlungu na twankulolera kwa mata nkulu, mponiziyi kizi kulawa kumpindi, Mtua Yesu Kristu. **21** Yomberi hakazigalambuzi nshimba zyetu ziyyonda na kutenda zilifani na nshimba yakuwi nanagala, kwa makakala galii geni nakaka kaweza kuvitula vintu vyoseri pasi pa ukolamlima wakuwi.

**4** Su walongu wayetu, yanuwafira nentu na kufira kuwawona, mwenga nemeleri yaneni na lijenjeri lya ukanga waneni, mwenga waganja wangu hangu ndo ntambu yamfiruwa kugangamala mukulikolerana pamuhera na Mtua. **2** Nankuwaluwa awa wantu wawili Eudiyi na Sintiki, mijmilirani Mumtuwa. **3** Na vilaa nukugambira gwenga mtenda lihengu tuyangu, guwatangi wadala awa, tembera watenda lihengu pamuhera na neni kushyenezeya Shisoweru Shiwigira, pamuhera na Kilementi na watenda lihengu wayangu wamonga woseri, walii matawu gawu galembwa mushindola sha ukomu. **4** Su mnemeleri shipindi shoseri mukulikolerana pamuhera na Mtua nankulonga kayi, mnemeleri. **5** Unanaga wenu umaniki kwa wantu woseri. Mtua kapakwegera. **6** Namuwera na lyoga na shintu shoseri, kumbiti kwa kila shintu kwa kumluwa Mlungu na kukosiya pamuhera na kulonga mayagashii, mumgambiri Mlungu mafliru genu. **7** Na ponga ya Mlungu

yayipitai luhalu lyoseri lya wantu, haliloleri myoyu na maholu genu mukulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. **8** Upeleru, walongu wayangu, miuvilori hweri vitwatira viheri, shashijimirwa na Mlungu shifiruwa kukwiswa, viherera, vitwatira vyavikamilika kulongolu kwa Mlungu, vya viherepa na vya kuherepeziya na ligoya. **9** Mgatendi galii gamlfunditi na kuwanka kulawa kwa nenii, vitwatira vya mpikaniriti ntakula na kuwona gantenda. Na Mlungu yakawapanana wantu ponga hakaweri pamuhera na mwenga. **10** Mukulikolerana pamuhera na Mtuwa mpata nemeleru ngulu kuwera upeleru mwenga mpatiti kayi lupenyu lya kulanguziya kuwera mwankuhola. **11** Ntakula ndiri vinu toziya nfira shintu, toziya nulifunda kujimilira na vintu vyawera navi. **12** Nuvimana ntambu ya kuwera na vintu vivuwa na nuvimana ntambu yakuwera pota na vintu. Nulifunda bada ayi, su kwa ntambu yoseri na shipindi shoseri, nenii paweri na viboga ama pawera na njala, ama pawera na vyavasigaliti ama vivuwa ndiri. **13** Neni weza kutenda kila shintu kujitira Kristu yakamupanana makakala. **14** Kumbiti mwenga mtenditi viherepa kwa kuntanga nenii muntabika zyangu. **15** Mwenga Wafilipi muvrimana maweni kuwera palupaga pa kushibwera Shisoweru Shiwigira, paweriti nankuwuka Makedoniya, mwenga shipinga sha wantu ywamjimira Yesu yamuntangiti, gweka yenu ndo yamumtenditi pamuhera na nenii na kuwapanana wamonga mafliru. **16** Ata nenii paweriti aku Tesaloniki muntangiti mala zivuwa. **17** Nfira ndiri kufira mafupu kulawa kwa mwenga, kumbiti nfira mota yongereki muluhanja lwenu. **18** Su wanka kala vintu vyoseri vyamnupiti, kayi na nentu kuliku vyanfiriti. Nana kila shintu kwa vinu Epafiraditu kanjegera kala lifupu lyenu. Lifupu ali ndo gambira shijungu shana utuli uherera, shijungu shijimilika na tambiku yayimuherelera Mlungu. **19** Su Mlungu gwangu kwa ulunda wakuwi mkulu na muwukwisa wakuwi kujitira Kristu Yesu, hakawapanani mafliru genu. **20** Ukwisa uweri kwa Mlungu gwetu yakawera Tati gwetu, mashaka goseri. Yina hangu. (*aiōn g165*) **21** Nankuwalamsiya wantu woseri wa Mlungu yawawera wakuwi Kristu Yesu. Walongu yawawera panu pamuhera naneni wawalamsiya. **22** Wantu woseri wa Mlungu panu, na nentu walii yawawera mnumba ya Kaisari, wawalamsiyani. **23** Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na rohu zyenu.

# Wakolosayi

**1** Neni Paulu, ntumintumi gwa Kristu Yesu kwa mafiliru ga Mlungu, pamuhera na muumini muyetu Timotewu. **2** Twankualembera mwenga wantu wa Mlungu waminika yamuwera Kolosayi, walongu wetu waminika mukuwera pamuhera na Kristu. Mlungu Tati gwetu kawapanani manemu gakuwi na ponga. **3** Mashaka goseri tulonga mayagashii Mlungu Tati gwa Mtuwa gwetu Yesu Kristu, uganu patuwaluwirani. **4** Tupikaniria ntambu ya njimiru yenu kwa Kristu Yesu na ntambu yamuwafira wantu woseri wa Mlungu. **5** Moyu gwenu na mafiliru genu gana lyanjiru, litumbiri lyawawatulirani kumpindi kwa Mlungu. Shillii shampikiniriti makashu kwa kubwelerwa Shisoweru Shiwigira sha nakaka. **6** Shashiwafikiriti mwenga. Pasi panu poseri Shisoweru Shiwigira shiyendereya kujega teklera na kweneya ntambu yashitendikitu muwamu mwenu kulawa lishaka lili pampikaniriti na kuvimana manemu ga Mlungu ntambu yagawera. **7** Mfunditwi manemu ga Mlungu kulawa kwa Epaftura, ntumintumi muyetu mfiruwa, viraa mtenda lihengi mwaminika gwa Kristu toziya ya mwenga. **8** Yomberi katugambiriti mafiliru gampananitwi na Rohu gwa Mlungu. **9** Toziya ayi kwanjira lishaka patupikaniriti visoweru vyenntuleka ndiri kuwaluwira kwa Mlungu. Twankumuwa Mlungu kawatendi muvimanji galii gakafira, pamuhera na luhalo loseri na mahala gampananitwi na Rohu Mnanagal. **10** Tuluwa hangu su muwezi kulikala ntambu yakafiriti Mtuwa na kutenda mashaka goseri yagamfirizya. Hamuweri hamtendi Maherimmakaliru genu na mkuli mukummana Mlungu. **11** Mlungu kawapanani makakala kwa uwezu wakuwi muukwisa wakuwi, su muwezi kugangamala mukila shintu kwa uehepelera. **12** Na kwa nemeleri mumgambiri mayagashii Mlungu Tati, yakawatenditi mwenga wantu wakuwi kuwanka uhala wa muufalumi wa gulangala. **13** Yomberi katulopoziyiti kulawa mumakakala ga luwindu, katujega muufalumi wa Mwana gwakuwi yakamfira. **14** Kwakuwi mweni twenga twankulopoziva, tulekiziwa vidoda vyetu. **15** Kristu yakawoneka ndo sawa nentu na Mlungu yakawoneka ndiri. Kaveriti pamberi pa viumbi vyoseri. **16** Kwa njira yakuwi Mlungu kawumbiti vintu vyoseri, vyaviweri pasipanu na vyaviweri kumpindi, vintu vyavivoneka na vyavivoneka ndiri. Handa paiwera vibanta nya shifalumi ama uwezu ama kolamlima ama wakulu na yawawera na makakala. Vyoseri viumbitwi kuitira yomberi na toziya yakuwi. **17** Kristu kaveriti pamberi pa vintu vyoseri kuwumbwa, na kwakuwi yomberi vintu vyoseri nya pahala pakuwi. **18** Yomberi ndo mtiwi gwa nshimbi yakuwi, shipinga sha wantu yawamjimiria Yesu, mweni ndo shanjiru sha ukomu. Yomberi gwa kwanja kuzyuka kulawa kwa yawahowiti su kaweri gwa kwanja muvintu vyoseri. **19** Toziya Mlungu kafiriti kuwera ulumngu wakuwi woseri uweri mngati mwa Mwana gwakuwi. **20** Na kuitira yomberi Mlungu kakolaniziyiti vintu vyoseri kwakuwi, na kuitira mwazi gwa Mwana gwakuwi yakahowiti mlupingika yomberi katenda ponga na vintu vyoseri vyaviwera pasipanu na vyaviwera kumpindi. **21** Makashu mwenga viraa muweriti kutali na Mlungu na muweriti wankondu wakuwi toziya ya maholu genu na matendu genu

madoda. **22** Kumbiti vinu Mlungu kawakolanizya kuitira kuhowa kwa mwananguta gwakuwi su kawajegani mwenga kulongolu kwakuwi aku pamwera wanagala, waherepa na pota na vidoda. **23** Mfiruwa, kwendeleya na shanjiru shigangamala sha njimiru, tembera namjimiria kubeginiwa kulawa mulitumbiru lili lyamlipatiti palii pampikaniriti Shisoweru Shiwigira. Neni Paulu ndendwa ntumintumi gwa Shisoweru Shiwigira shirii shashibweritwi kwa wantu woseri mupasipanu poseri. **24** Na vinu nankunemelera ntabika yaneni toziya ya mwenga, mana kwa ntabika yaneni pasipanu, ntanga kumalalira shirii shashipunguwi shangali muntabika ya Kristu toziya ya nshimbi yakuwi, yani shipinga shakuwi. **25** Na Neni ntendwa na Mlungu kuwera ntumintumi gwa wantu wa Mlungu. Mlungu kanupiti lihengi ali kwa mboto yenu maliriti kuwabwelera mwenga shisoweru sha Mlungu. **26** Ujumbi awu ndo bada ilii yaiffifikiti kwa viyiwuku na viyiwuku kwanjira makashu, kumbiti vinu igubutulwa kwa wanagala wakuwi. (aiōn g165) **27** Mlungu kafira kuwalanguziya wantu wakuwi, maisi gamonga yagawera ndiri Wayawudi ukulu wa bida yeni ntambu yaiwera, Kristu kamngati mwenu, ayi meyiweri mtendi ukwisa wa Mlungu. **28** Toziya ayi twankumbwera Kristu kwa wantu woseri kwa luhalo lyoseri tumubelizya na kumfunda muntu yoseri su tuwezi kumjega kila muntu kulongolu kwa Mlungu pakawera kakamala mukulikolerana pamuhera na Kristu. **29** Su ntendi hangu neni nankutabikira aka pantendera makakala makulu ga Kristu yagatenda lihengi mngati mwangu.

**2** Nfira muvimanji ntambu yantenda lihengi kwa ugangamala toziya ya mwenga, na kwa toziya ya wantu wa Laudikiya na kwa toziya ya woseri haweniliwoni naneni. **2** Ntenda hangu su watulwi moyu na waweri umu mumafiliru, su wamemiziwi kuvimana unakaka, wapati kuvimana bida ya Mlungu, bida ayi ndo Kristu mweni. **3** Mngati mwa Kristu zilififa hanja zoseri zya luhalo na mahala. **4** Nuwagambirani hangu su namjimiria kupayirwa na muntu yoseri kwa visoweru nya mpayu handa viwoneka nya kukwegizya nentu. **5** Tembera neni nakutali na mwenga, kumbiti moyu gwangu gwa pamuhera na mwenga na nankunemelera kuwawona mwenga yamugangamala munjimiru yenu mu Kristu. **6** Vinu handa ntambu yamumjimiria Kristu Yesu yakawera Mtuwa, mwendereyi kulikala kwa kulikolerana pamuhera nayomberi. **7** Muweri na mishigira mngati mwa Kristu, na mulinyawi pampindi pakuwi na kuwera wagangamala munjimiru ntambu yamfunditwi. Namwenga mlongi mayagashii. **8** Mloli muntu nakawatenda wamanda na mafundu gakuwi hera ga upyota, wagatumbira mayangiru gakuwi ga vitiba nya wantu, ga Kristu ndiri kumbiti ga washamshera wakolamlima, kuliku galawa kwa Kristu. **9** Toziya mngati mwakuwi Kristu, muuntu wakuwi, ulumngu woseri ulikala kwa kukamilika, **10** mwenga wawapanana ukomu woseri mukulikolerana pamuhera nayomberi. Yomberi kakumpindi kwa washamshera woseri yawakolamlima na wakulu woseri. **11** Mukulikolerana pamuhera na Kristu mwenga mwingiziwitwi jandu, kwa kuivila nshimbi ya vidoda. Mtendit hangu kwa jandu ndiri yaitendwa na wantu, kumbiti yaitendwa na Kristu mweni kulawa muuntu wa vidoda. **12** Toziya pambatizwiti, msilitwi pamuhera na Kristu, na muubatizwi mwenga viraa mzyukusiwitwi pamuhera nayomberi kuitira

njimiru mumakakala ga Mlungu, kamzyusiyiti Kristu kulawa kwa yawahowiti. **13** Namwenga mhowiti kwa ajili ya vidoda vyenu, toziya mweriti mmumana ndiri Mlungu. Kumbiti vinu Mlungu kawapanana mwenga ukomu pamuhera na Kristu. Mlungu katulekiziyi vidoda vyetu vyoseri, **14** pakamaliriti kuwusiya vilii nya kutulunda twenga na malagaliru ga kututatira, kaviwusiya nakamu kwa kuvikong'ondelera palupingika. **15** Mulipingika alu Kristu kawapokiti makakala gawu washamshera walii wakolamlima na wakulu, kawasoniziyi palongolu pa wantu kuwakwega gambira walopolwa mumwanja gwa ukanga wakuwi. **16** Vinu namumleka muntu yoseri kawataliri malagaliru toziya viboga ama vyakulanda ama mashaka ga msambu ama msambu gwa mwezi gwa syayi ama lishaka hya Kwoyeria. **17** Vitwatila avi ndo shiviyiru hera sha galii gagiza, unakaka weni ndo Kristu. **18** Namjimila kulundwa na muntu yoseri yakalitenda kuwera gwa mana toziya ya maonu ga gweka na yakahimiziya unanagala wa mpayu na kuwaguwira kwa wantumintumi wa kumpindi, Muntu handa ayu kalitumba hera kwa mahala gakuwi ga nshimba. **19** Kaleka kuwera pamuhera na Kristu, yakawera mtuwi gwa nshimba ayi. Kwa ulongoziya wa Kristu, nshimba yoseri ilikola na kuwera pamuhera na viungiru na mishipa yakuwi, naikula ntambu yakafiriti Mlungu. **20** Mwenga muhowa pamuhera na Kristu na kulopuziwa kulawa mumakakala mwa washamshera wakolamlima wa pasipanu. Vinu kwa shishi mulikala gambira wantu wa pasipanu? Kwa shishi mkola malagaliru gambira aga? **21** "Namkola ashi," "Namlawalira shili," "Namshinkula shili!" **22** Vitwatila avi vyoseri vibogoyoka palii pavitumika, aga malagaliru na mafundi ga wantu hera. **23** Nakaka malagaliru aga gawonekana ga luhalu mukuguwira kwawalitendiriti weni na muunangala na kuyitendera nshimba kwa kukalipa, kumbiti gahera makakala ga kulewelera lumata lwa nshimba.

**3** Vinu handa mzyuka pamuhera na Kristu, muliholi ga kumpindi, kului Kristu kwakawera, aku kankulivaga pahala pa wega wa uwezu wa Mlungu. **2** Muliholeli vitwatira nya kumpindi, na vitwatira ndiri vyaviwiperi panu pasipanu. **3** Toziya mwenga muhowa na ukomu wenu uffifa pamuhera na Kristu mngati mwa Mlungu. **4** Ukomu wenu ndo Kristu, na pakalawira, na mwenga viraahamlawili pamuhera nayomberi muukwisa wakuwi. **5** Hangu mshilagi kila shintu shikondola shashiwera mngati mwenu, uhumba na uhakata na lumamatama ludoda na shamata na maholu madoda aga galifana na kuguwira shinyagu. **6** Toziya ya vitwatira avi maya ga Mlungu gawizira woseri yawamjimira ndiri. **7** Makashu maweni mwenga mlilikali hangu, patukolitwi mlima na yomberi. **8** Kumbiti vinu mgaleki goseri aga, maya na shamata, na ukondola, kuhigilanga, na visoweru vidoda navilawa mumilomu mwenu. **9** Namlipayira, toziya mwenga mvula kala uwuntu ugona, pamuhera na makondola gakuwi goseri, **10** mvala uwuntu wa syayi. Uwuntu awu wendereya kutendwa hweri na Mlungu, yakauwumbiti su tulifani nayomberi. **11** Muntambu ayi, kwahera ntambu ya gweka kwa Mgiriki na Muyawudi, yakingiziwitwi jandu na yakingiziwitwi ndiri jandu, muhenga na mweni kaya, mmandu na muntu mlekeru. Kumbiti Kristu ndo kila shintu, na kamuvyoseri. **12** Mwenga mwawantu wakuwi Mlungu, yomberi kawafiriti na

kawasyagula, vinu muweri na moyu gwa lusungu na uheri na unanaga, na upoli na uepelera. **13** Mhepelera na kulekiziyana vidoda, handa muntu kana toziya ya kumlawumu myaguwi. Mlekiziyani vidoda handa Mtuwa ntambu yakawalekiziyani mwenga. **14** Kwa goseri aga ganongoleriti kulonga, muwongeri mafiliru, toziya mafiliru ganamataziya vintu vyoseri muwumu wawuvera mkamilika. **15** Na ponga ya Kristu iyengira mumioyu mwenu, toziya ya aga mwenga mshemiti munshimba yimu ayi. Kayi mlongi mayagashii! **16** Ujumbi wa Kristu ulikali mngati mwenu. Pamuhera na ulunda wakuwi woseri. Mulifundi na kalitakuziana kwa luhalu loseri, mwimbi zaburi, na nyimbu za shirohu, mumwimbili Mlungu mumioyu kwa kulonga mayagashii. **17** Na shoseri shamtenda ama shamtaakula, mshitendi kwa litawu lya Mtuwa Yesu na kulonga mayagashii Mlungu Tati kuitipira yomberi. **18** Mwenga wadala, muwapikaniri wapalu wenu, ntambu yaimuherepeziya Mtuwa. **19** Namwenga wapalu muwafiri wadala wenu, namuvera wakalipa kwa womberi. **20** Namwenga mwananguta, muwapikaniri walera wenu mugoseri, toziya shitwatira ashi shimpfirizia Mtuwa. **21** Namwenga ashina tati namwasoziya wananguta wenu, nawiza kuwuya kumbeli. **22** Namwenga wamanda muwapikaniri muvyoseri walii watuwa wa pasipanu pawawaloreni ndiri gweka yakuwi toziya mfira kuwoneka waherepa, kumbiti mtendi hangu kwa moyu guherepa, toziya ya kumguwira Mtuwa. **23** Shoseri shamtenda, mtendi kwa moyu goseri, toziya mumtendera Mtuwa, mumtendera ndiri muntu. **24** Muliholi Mtuwa hakawapanani lifupu lwa uhala lyakawatuliliti wantu wakuwi. Mumtenderi Kristu Mtuwa! **25** Toziya kila muntu yakatenda vidoda hakanki shibena mgongu sha ukondola wakuwi wala kwahera kubagula.

**4** Na mwenga wakulu, muwatenderi wamanda wenu kwa uherera na kulinganira Mlungu ntambu yakafira, pamuvimana kuwera mwenga viraahamlawili pamuhera nayomberi muukwisa wakuwi. **2** Mwendereyi kumluwa Mlungu, na pamumuwa Mlungu muliloleri hweri, pamlonga mayagashii Mlungu. **3** Mtuluwili twenga viraahamlawili, su Mlungu katuvuguliri mlyangu toziya ya ujumbi wakuwi su tuwezi kubwera bada ya Kristu. Toziya ya bada ayi, vinu nenii namushibetubetu. **4** Vinu mumluwi Mlungu, su nenii mwezi kulonga ntambu yanfiruwa, na bada ntambu paiwera lupalahera. **5** Muwera na luhalu pamulikala na wantu yawammana ndiri Mlungu, mtumiyi hweri lupenyi lwamuvera nalu. **6** Visoweru nya mwenga vitakiwa viwihi mashaka goseri na vyakufilizya, na mtakiwa kuvimana ntambu ya kumwankula hweri kila muntu. **7** Numjega Tukiku kwa mwenga mlongu gwetu mfiruwa, mtenda lihengi mwaminika na ntumintumi muyetu mulihengu lya Mtuwa, hakawagambiri visoweru vyangu vyoseri. **8** Numtuma kwa mwenga su kawatali moyu kwa kuwagambiran visoweru vyetu. **9** Kankwiza pamuhera na Onesimu, mlongu gwetu yatumfira na mwaminika, yomberi ayu ndo mwenikaya muyenu. Hawawagambiri visoweru nya vitwatira vyoseri vyaviteneka panu. **10** Alisitariku, yakawera mushibetubetu pamuhera na nenii, kankuwalamsiyani, viraahamlawili Mariku, mwipa gwakuwi Barinaba kankuwalamsiyani. Mpata kala malagaliru ga visoweru vyakuwi, pakasoka kwa mwenga mumshemeri. **11** Yoshiwa yawamshema Yustu, kankuwalamsiyani. Pakati pa Wayawudi wawankiti kala njimiru, awa hera gweka yauw ndo yawatenda

lihengu pamuwera na nenii kwa jili ya ufalumi wa Mlungu, womberi wantula moyu nentu. **12** Epa fura, yakawera mwenikaya muyenu na ntumintumi gwa Yesu Kristu, kankuwalamsiyani. Mashaka goseri kankuwaluwirani mwenga kwa Mlungu su mpati kugoloka na mkamali na mgangamala muvitwatira vyoseri vyavimfiriziya Mlungu. **13** Neni mweza kutakula ukapitawu kuwera kankutenda lihengu nentu kwa mwenga na kwa wantu wa Laudikiya na walii yawawera Hierapoli. **14** Luka, mganga gwetu yatumfira, na Dema wawalam siyani. **15** Muwalamsiyi walongu wetu wa Laudikiya. Mmulamsiyi dada Nimfa pamuhera na shipinga sha wantu yawamjimira Yesu yashiwera munumba yaku. **16** Pamsoma kala luhamba alu, muwapanani wayenu wa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Laudikiya wabetula, na luhamba lyanuwalembeleriti wantu wa Mlungu wa Ladiokya wawapanani mwenga, na mwenga mulubetuli. **17** Mumgambiri Arikipu katendi hweri lihengu lili lyakapanitwi na Mtuwa. **18** Neni Paulu nemba aga kwa liwoku lyangu mweni, nuwalamsiyani. Mliholi kuwera nakushibetubetu. Manemu ga Mlungu gaweri pamuhera na mwenga.

# 1 Watesaloniki

**1** Neni paulu na Silwanu na Timotewu kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu wa Tesaloniki, ndo wantu wakuwi Tati Mlunu, na gwa Mtua Yesu Kristu. Manemu na ponga gaweri pamuhera na mwenga. **2** Mashaka goseri nonga maya gashii Mlunu kwajili ya mwenga, na kuhola mashaka goseri mkuluwa kwetu. **3** Kulongolu kwa Mlunu Tati gwetu tuwahola ntambu yamlanguziya njimiru yenu kwa matendu, ufiru wenu ntambu yauweza kutenda lihengu kwa kugangamala, na ntambu litumbiri lyenu mumtuwa gwetu Yesu Kristu. **4** Walongu wayetu tuvimana handa Mlunu kawafira na handa kawasyagula muweri wantu wakuwi. **5** Toziya shipindi patuwabwelireni Shisoweru Shiwigira shili shiweriti ndiri shisoweru hera, kwa likakala lya Rohu Mnanagala patuwera na unakaka handa ujumbi awu uweriti wanakaka. Muvimana ntambu yatulikaliti pamuhera na mwenga, tulikala kwa mota ya mwenga. **6** Mwenga mfatiti mfanu gwetu, mumjera Mtua. Tembera mbeziwitwi nentu, muuyangiti ujumbi awu kwa nemeleru kulawa kwa Rohu Mnanagala. **7** Hangu mwenga mwa mfanu guherera kwa shipinga sha wajimira woseri wa Makedoniya na Akaya. **8** Toziya kuwalirana na gangamalu ya mwenga ujumbi wa Mtua upikinirika aku ndiri Makedoniya na Akaya hera, kumbiti njimiru yenu kwa Mlunu yenea poseri. Kayi tufira ndiri tutakula nentu. **9** Wantu awa wankuyowera kutyangira kwetu kwiza kwa mwenga, ntambu yamvilekiti kuvigwira vinyagu, wamtenderi Mlunu yakawera mkomu na gwa nakaka. **10** Na vinu wangumhepera Mwana gwakuwi kasuluki kulawa kumpindi kwa Mlunu, Mwana ayu ndo Yesu, mweni Mlunu kamzyukisiti kulawa kwa wahowiti na mweni kankutulopozia mumaya ga Mlunu yagayiza.

**2** Walongu maweni mwenga muvimana handa kutyangira kwetu kwa mwenga kuweriti kwa hera ndiri. **2** Muvimana ntambu yawatuzurumi na kutwigiranga Filipi pamberi pa kwiza kwa mwenga Tesaloniki, tembera kuweriti na usinganu uvuwa Mlunu gwetu katuyupiti ugangamala wa kuwabwelerani Shisoweru shakuwi Shiwigira. **3** Shitwatira sha kuhimiziya kwa mwenga, shitwatira shangali kilitumbira mbayu ama nfiru idoda, wala tufirandiri kumpayira muntu yoseri. **4** Twenga tutakula mashaka goseri handa ntambu yakafira Mlunu toziya yomberi katuwona waheri kupananwa lihengu lya kushibwera Shisoweru ashi Shiwigira, nfiru ya twenga kuwafirizya wantu ata shididini ira tufira kumfirizya Mlunu kavimana moyu ya twenga mpaka mngati. **5** Mana handa ntambu yamvimana, twenga tutenderiti ndiri visoweru vya kuzyangazyanga na kufifa uweni wumwawu. Mlunu ndo kapitawu. **6** Tusakula ndiri kuzyumwa kulawa kwa wantu, pota kulawa kwa mwenga, pota kulawa kwa muntu yoseri. **7** Tembera twenga patuwera wantumintumi wa Kristu, metuwezi kuluwa shintu kwa mwenga. Kumbiti twenga tuweriti wanunu pakati penu gambira mawu ntambu yakalera mwana gwakuwi. **8** Tuwafiriti mwenga nentu ata tuwera kala kuwagambira Shisoweru Shiwigira hera sha Mlunu, kumbiti viraa na makaliru getu. Ntambu yamwera wantu mtufira! **9** Waumini wayetu, nakaka mulihola ntambu yatutenditili hengu na kugazika, tutenditili lihengu paliwala na pashiru su natwiza

kuwera shisanka kwa mwenga patuwabweleriti Shisoweru Shiwigira sha Mlunu. **10** Mwenga mwawakipitawu na Mlunu vira kapitawu, mgenderanu gwetu ntambu yaguwera pakati pa mwenga yamjimira guweriti mnanagalna na mkamilika kulongolu kwa Mlunu na pota kuwera na vidoda. **11** Mwenga muvimana, twenga tumtenditili kila yumu gwenu gambira tati ntambu yakawera na wananguta wakuwi. **12** Tuwatenditili muweri na moyu na kuwahimiziyia su mpati kulikala makaliru ga kumfirizya Mlunu yakawashemani mngati mwa Ufalumi na ukwisa wakuwi mweni. **13** Na kwa toziya ayi, twenga twendereya kulonga mayagashii Mlunu kuwera mwenga pamwankiti shisoweru sha Mlunu shamshipikinira kulawa kwa twenga, mushijimiriti ndiri gambira shisoweru sha muntu kumbiti ntambu yaiwera, shisoweru sha Mlunu shashitenda lihengu mngati mwa mwenga yamjimira. **14** Mwenga walongu wayetu, mwenga muweriti mfanu gwa vipinga nya wantu vyavimjimira Mlunu yawawera Muyudeya, mu Kristu Yesu, toziya mgaziwitwi na wenikaya wayenu maweni gambira weni ntambu yawagaziwitwi na Wayawudi wayawu. **15** Ndoweni yawamlagit Mtuwa Yesu pamuhera na wambuyi wa Mlunu, na watutabisiyti na wankumkalaziya Mlunu na wawalema wantu. **16** Watujeriti kutuleweleriti twenga kuwabweleri wantu yawawera ndiri Wayawudi su nawalopoziwi. Mashaka goseri wawamemiziyia shipimu sha vidoda vyawu. Upeleru wawu maya ga Mlunu gawatulukira. **17** Kumbiti waumini wayetu, kulekana kwa twenga na mwenga kuweriti kwa katepu hera, kayi kulekana aka kuweriti ndiri kwa rohu kumbiti kwa nshimbira hera. Shakapanu kwa shipindi shitangala ndiri, tuweriti na matamata nkulu ya kufira kuwawona kayi masu kwa masu. **18** Toziya tutifiri kwiza kwa mwenga. Nameni Paulu ntenditili kayi na kayi, kumbiti Shetani katupingiriti. **19** Hashi, patugoloka kulongolu kwa Mtua Yesu shipindi pashisoka, litumbiru lya twenga ama nemeleru ama toziya ya lifupu lya kulanguziya ukanga wa twenga haliweri shishi? **20** Yina, mwenga ndo mwaikwisa na nemeleru ya twenga.

**3** Upeleru wakuwi tusinditi kuhepelera nentu, su tuamuutwi kusigala Aseni kulii gweka yetu, **2** na kumtuma kwa twenga mlongu gwetu Timotewu, mweni ndo mtenda lihengu muyetu kwajili ya Mlunu mukubwera Shisoweru Shiwigira sha Kristu tumlagaliriti kawagangamaziya na kuwatula moyu na kumamaziya njimiru yenu. **3** Su kwahera muntu yoseri yakawuya kumbeli toziya ya magaziwu aga. Maweni mwenga hamvimani kuwera tufiruwa kupata ntabika. **4** Toziya patuweriti pamuhera na mwenga, tuwagambiriti kuwera hatutabiswi si ilawiriti ntambu ira ayi, ntambu yamvimana. **5** Toziya ayi, nsinditi kuhepelera ng'anji su numjegiti Timotewu kwa mwenga su mpati visoweru vya njimiru yenu. Ntira kuwera kwa ntambu yingi mkondola kawajeriti na lihengu lyoseri lyatutenditili pakati pa mwenga lyagamili hera. **6** Kumbiti vinu Timotewu kawuyiti kala, yomberi katugambiriti visoweru viherera kuusu njimiru yenu na mafiliru genu. Yomberi katugambiriti kuwera mutuhola mashaka goseri, na mpira katuwona gambira twenga ntambu yatufira kuwawona mwenga. **7** Su waumini wayetu, mumagaziwu na ntabika zyetu zoseri, twenga tuwera na moyu toziya ya mwenga kuitiria njimiru yenu, **8** toziya vinu nakaka twankulikala payiwera mwenga mgangamala mukulikolerana pamuhera na Mtua. **9**

Kwa ntambu gaa tuweza kulonga mayagashii Mlungu toziya ya mwenga, kwa nemeleru yoseri yatuwera nayu kulongolu kwa Mlungu toziya ya mwenga? 10 Pashiru na paliwala twenga tumluwa Mlungu kwa njimiru yetu yoseri tuwawoni kayi mwenga su tuwezi kushinyawa shilii shashipungukiti mumoyu mwa mwenga. 11 Twankumluwa Mlungu yakawera Tati gwetu mweni ndo Mtuwa gwetu Yesu, katutandiri njira ya kwiza kwa mwenga. 12 Mtuwa pamuhera na mwenga hamuwezi kutenda kwongereka na kugangamala mumafiliru kwa muntu na tuyaguwi na kwa wantu woseri ntambu yatutendit kwa mwenga. 13 Kwa njira ayi yomberi hakayigamaziyi myoyu ya mwenga, na mwenga hamuweri pota na vidoda wanana gala kulongolu kwa Mlungu yakawera Tati, Mtuwa gwetu Yesu pakizaku pamuhera na wanana gala wakuwi woseri.

**4** Vinu, waumini wayetu, mulifundi kulawa kwa twenga ntambu yamfiruwa kulikala su mmufiriziyi Mlungu, nakaka muwera mwankulikala ntambu ayi, vinu twankuwagambira kuitira mulitawu lya Mtuwa Yesu mwendereyi kutenda hangu nentu na nentu. 2 Mwenga mugamana malagaliru gatuwapananiti mwenga kwa uwezu wa Mtuwa Yesu. 3 Mlungu kafira mwenga muweri wanana gala na mulituli gweka na makaliru ga uhumba. 4 Kila mpalu katosheki na mdala gwakuwi kwa unanagala na ligoya, 5 na namulikala kwa matamata gadoda gambira wantu yawammana ndiri Mlungu. 6 Su muntu yoseri nakamtendera vidoda ama kumpunja myaguwi mushitwatira ash, ntambu yatuwagambiriti na kuwaberiziyi, Mtuwa hakawazibu woseri yawatenda vitwatira avi. 7 Mlungu katushema ndiri tulikali makaliru ga uhumba, kumbiti tulikali muunanagala. 8 Su muntu yoseri yakagalema mafundu aga kamlema ndiri muntu kumbiti kamlema Mlungu yakawapanana Rohu gwakuwi Mnanagala. 9 Vinu kwa visoweru vya kuwafira waumini wayenu, twenga tufira ndiri kuwalembera mwenga, maweni mwenga mfunditwi na Mlungu ntambu yamfiruwa kulifira. 10 Nakaka mwenga muweriti mwankuwatendera hangu waumini wayenu kila pahala Mumakedoniya. Tuwaluwani waumini wayetu su mtendi nentu na nentu. 11 Muweri na nfiru ya kulikala makaliru gakutenda ndiri umatu, kila yumu katendi shitwatira shakuwi mweni na katendi lihengu kwa mawoku gakuwi mweni ntambu yawatuwalagaliritu pamberi. 12 Kwa ntambu ayi, hamiliyipi zyumi iyerepa kulawa kwa walii yawawera ndiri Wakristu, hamuweri ndiri na toziya kuwatumbira wamonga kwa mafiliru genu. 13 Walongu wayetu, twenga tufira muvimanu unakaka kuusu walii yawahowitu, su namuhinginika mumoyu gambira wantu yawahera litumbiru. 14 Twenga tujimira kuwera Yesu kahowiti na kazyukiti, su tujimira kuwera Mlungu hakawawuziyi pamuhera na Yesu, woseri walii yawahowiti pawamjimira yomberi. 15 Shilii shatuwafundani ndo lifundu lya Mtuwa kuwera twenga yatulikala, patusigala mpaka kwiza kayi kwa Mtuwa, nakaka hapeni tuwalongoleri walii yawahowiti. 16 Toziya Mtuwa mweni hakizi kulawa kumpindi kwa Mlungu pamuhera na amuli na liziu lya ntumintumi gwa kumpindi mkulu gwa Mlungu na mliwu gwa mbalapi lya Mlungu. Su walii yawahowiti pawamwamini Kristu hawazyukisiwi hutu. 17 Shakapanu twenga yatulikala, mushipindi ash, hatujojiniru pamuhera na womberi mumawundi kuliwona na Mtuwa kulyera,

su hatuweri mashaka goseri pamuhera na Mtuwa. 18 Su multangi kuwera na moyu maweni mwenga kuitira visoweru avi.

**5** Walongu wayetu, kwahera toziya ya kuwalembelera mashaka na shipindi shakulawira shitwatira ashi. 2 Toziya maweni mwenga muvimana weri kuwera lishaka lya Mtuwa halizi gambira shimpemu ntambu yakiza pashiru. 3 Wantu pawalonga, Kwana ponga na ulolera, uharibisiya haurawili vumu, gambira uvumu wa utama wa mdala yakawera na yinda yakawera kala kulera mwana, su wantu hapeni wayitiri. 4 Kumbiti mwenga walongu mwamuluwindu ndiri, na lishaka ali lifiruwa ndiri kuwayizirani vumu gambira shimpemu ntambu yakiza. 5 Mwawoseri mwenga mwawananguta wa gulangala na wananguta wa paliwala, twenga twawantu ndiri wa pashiru ama wa luwindu. 6 Su natugonja mpota gambira wamonga ntambu yawatenda, kumbiti hatafiriwi tulikali masu na kulelewela. 7 Yawagonja mpota, wagonja pashiru na yawalowera, walowera pashiru. 8 Kumbiti twenga twawantu wa paliwala na tufiruwa kulikolamila, tufiruwa kuvala njimiru na mafiliru gambira nguwi ya chuma ya kushinga pashifuwa, na litumbiru lyetu lya ulopoziwu gambira kofiya ya shuma ya kushinga mtiwi. 9 Toziya Mlungu katusyaguliti ndiri twenga twagamiziwi na maya gakuwi, kumbiti kuwanka ulopoziya kuitira Mtuwa gwetu Yesu Kristu, 10 yakahowiti toziya ya twenga, ata patuwera wakomu ama tuhowa su twenga hatulikali pamuhera na yomberi pakizi kayi. 11 Su mulitendi kuwera na moyu na multangi maweni ntambu yamatenda vinu. 12 Walongu wayetu, tuwaluwani muwayupi ligoya walii yawatenda lihengu pakati penu, walii yawawalongoziya mwenga Mumtuwa na kuwafundiza mwenga, 13 muwapanani ligoya likulu na kuwafira toziya ya lihengu lyawu. Muweri na ponga pakati penu. 14 Walongu wayetu, tuwagambiranu muwaberiziyi wantu yawawera wapweri, muwatendi waweri na moyu wantu yawawera wagoyigoyi, na muwatangi wantu yawawera legilegi, muweri wantu wa kuhepelera. 15 Mloli muntu yoseri nakamwuzilira tuyaguwi vidoda kwa vidoda, kumbiti mashaka goseri muliholi kuwatendera gaherepa wantu woseri. 16 Nmemeleri shipindi shoseri. 17 Mumluwi Mlungu pota kutoka, 18 na mlongi mayagashii Mlungu muntambu zoseri, aga ndo mafiliru ga Mlungu kwa mwenga kulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. 19 Namumlema Rohu Mnanagala, 20 namuuzarawu ujumbi kulawa kwa Mlungu 21 kumbiti mpimi kila shintu, namleka shashiweriti shiheri, 22 na mulikali patali na kila ntambu zya ukondola. 23 Mlungu mweni gwa ponga, kawapunga nakamu mwenga muntambu zoseri na kaziloleri hweri rohu zyenu na myoyu na nshimba zyenu kutali na likosa lyoseri pakizaku kayi Mtuwa gwetu Yesu Kristu. 24 Yomberi yakawashema mwenga ndo mwaminika, hakanendi hangu. 25 Walongu wayetu, twenga viraa mtuluwili kwa Mlungu. 26 Muwalamsiyi walongu woseri kwa lilanguliru lya mafiliru. 27 Nuwalagalira mwenga kwa litawu lya Mtuwa muwasomeri luhamba alu walongu woseri. 28 Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga.

## 2 Watesaloniki

**1** Neni Paulu na Silwanu na Timotewu twankuwalementela shipinga sha wantu yawamjimira Yesu aku Tesaloniki, wantu yawawera wa Mlungu yakawera Tati gwetu na Mtua gwetu Yesu Kristu. **2** Manemu na ponga ya Mlungu Tati gwetu na ga Mtua Yesu Kristu, gaweri pamuhera na mwenga. **3** Walongu wayetu, tufiruwa kulonga mayagashii Mlungu mashaka goseri toziya ya mwenga, toziya njimiru yenu yongereka nentu na kulifira maweni kwankwongereka. **4** Ndo mana twenga tulitumbira mwenga muvipinga vya wantu wa Mlungu yawamjimira Kristu, ntambu yamwendereya kujimira muntabika zyenu zoseri na mumagaziwu gampata. **5** Goseri aga gankulanguzi utoza yaukamilika wa Mlungu, su mwenga hamuweri na unakaka Muufalumi wa Mlungu, ndoweni kwa toziya yakuvi mwankutabika. **6** Mlungu hakatendi shiwtatira shiheri kulongolu kwakuvi, hakawawuziliri ntabika walii yawawatabisiya mwenga. **7** Na hakatupanani kwoyerwa twenga pamuhera na mwenga wantu yatugazika, shipindi Mtua Yesu pakaliwonisya kumpindi kwa Mlungu pamuhera na wantumintumi wa kumpindi yawawera na makakala, **8** hakawatozi kwa kuwayasa mumbamba zya motu wantu woseri walii yawamlemiti Mlungu na walii yakashijimira ndiri Shisoweru Shiwigira sha Mtua Yesu. **9** Womberi hawatabiki muntabika ya mashaka goseri na kutulwa gweka kutali na ukwisa wakuwi mkulu, (*aiōnios g166*) **10** yomberi pakiza mulishaka liliu kwanka ukwisa kwa wantu wakuwi wanana galala na ligoya kulawa kwa woseri yawajimira. Mwenga viraa hamuweri wamwawu, toziya njimiru ujumbi ulii yatuwajegiriti. **11** Su twenga tuwaluwirani kwa Mlungu mashaka goseri, tumluwa Mlungu gwetu kawatendi makaliru gakawatenditi mlilikali. Na kawamemiziyi makakala gakuvi gatendi nfiru ya mwenga ya kutenda Maheru na kumalira lihengu lyenu lya njimiru. **12** Twankuluwa hangu su litawu lya Mtua gwetu Yesu Kristu halikwiswi mngati mwenu, na mwenga mupati ukwisa kwa kuwera pamuhera nayomberi kulawirana na manemu ga Mlungu na Mtua gwetu Yesu Kristu.

**2** Walongu, vinu nuwawankula mwenga, kwiza kwakuvi Mtua gwetu Yesu Kristu na kujojinrwa kwa twenga pamuhera, tulikali nayomberi. Tuwaluwani nentu, **2** namuhinginika kanongola mumoyi mwenu, ama namtendwa muweri na lyoga toziya itakulwa kuwera lishaka lya Mtua liza kala. Pamonga shiwtatira ashi shilawirana na patutungiti, ama patubweriti ama luhamba lyalilongana kuwera lilawa kwaitwenga. **3** Namjimira kupayirwa na muntu yoseri kwa ntambu yoseri ilii. Toziya lishaka ali hapeni lizi kwanja ulii Ungondou mkulu ulawiri na ulii mwanalagiru yakalanguziyiti, mweni upeleru wakuvi ndo kuharabisiwa nakamu. **4** Yomberi kalikuliziya mweni kuusu kila shintu shawashiwona wantu kuwera ndo mlungu, ama shawashiguwira, su hakingiri na kulivaga mngati mwa numba nkulu ya Mlungu, pakafira mweni kuwera ndo Mlungu. **5** Hashi mulihola ndiri kuwera nuwagambiriti aga goseri shipindi panweriti pamuhera na mwenga? **6** Na mwenga mushimana shintu ashi shashimlewelera vinu, su ayu Mdoda shipindi shakuwi shashifaa. **7** Pamuhera na hangu, Mdoda ayu yakaffikitit katenda lihengu vinu, kumbiti hakawoneki mpaka ulii yakamlewelera

pakawusiwia. **8** Shakapanu Mdoda ulii pakalawira, kumbiti Mtua Yesu pakiza hakamlagi kwa pumula ya mlomu gwakuwi na hakamwagamiziyi kwa ng'ereng'eta ya kwiza kwakuvi. **9** Ayu Mdoda hakizi na makakala ga Shetani na kutenda kila ntambu ya mauauza na makangashu ga kupayira, **10** na kutenda upayira wa kila ntambu kwa walii yawaweri muukumbu gwa kwagamira. Awa hawagamili toziya womberi wauwanka ndiri na kuufira unakaka ulii su walopoziwi. **11** Su Mlungu kawatula pasi pa makakala ga kwagamira, wajimira upayira. **12** Su woseri yawajimira ndiri unakaka kumbiti wasekelera vidoda, hawatozwi. **13** Tufiruwa kumgambira mayagashii Mlungu mashaka goseri toziya ya mwenga walongu, mwenga yamfirwa na Mtua, toziya Mlungu kawasyagula kwanjira kwanja mpati kulopoziwa kwa makakala ga Rohu, mtendwi wantu wakuvi wanana galala kwa moyu gwenu muunakaka. **14** Mlungu kawashemiti mwenga kuitipira Shisoweru Shiwigira shatuwabweliriti, kawashemiti mupati kuwanka seemu yenu muukwisa wa Mtua gwetu Yesu Kristu. **15** Su walongu wayetu, mgangamali na kugalola weri mafundizu galii gatuwafunditi kwa mabweru getu na luhamba lwetu. **16** Tumluwa Mtua gwetu Yesu Kristu mweni na Mlungu Tati gwetu, yakinutifiti na kwa manemu gakuvi katupanana tuweri na nemiziu ya mashaka goseri na litumbiru liherepa, (*aiōnios g166*) **17** kunemiziwa myoyu ya mwenga na kuwagangamaziya su muwezi mashaka goseri kutenda na kutakula vyaviherepa.

**3** Shakapanu, walongu wayetu mtuluwiri kwa Mlungu kuwera ujumbi wa Mtua wendereya kanongola kweneya na guwankwi kwa ligoya ntambu yauwera pakati pa mwenga. **2** Mluwi viraa su Mlungu katulopoziyi kulawa kwa wantu legilegi na wakondola, toziya woseri ndiri yawawera na moyu kumjimira Mtua. **3** Kumbiti Mtua kaaminika, yomberi hakawagangamaziya na kuwalolera kwa Mkondola ulii. **4** Na twenga twana litumbiru Mutuwa kuwera mwenga mtenda na hamwendereyi kutenda vitwatira vyatuwalagalira. **5** Mtua kailonguziya myoyu ya mwenga mumafiliru ga Mlungu na mukuhopelela yatupanana na Kristu. **6** Walongu wayetu, twenga twankuwalagalira mulitawu lya Mtua gwetu Yesu Kristu, mulikali gweka na waamini woseri yawawera waleri na yawa fata ndiri malagaliru gatuwapananit. **7** Maweni mwenga muvimanana kuwera mfiruwa kutenda ntambu yatutenditi twenga. Toziya twenga tuweriti ndiri wapweri patuweriti na mwenga, **8** tuliyiti ndiri shiboga kwa muntu yoseri pota ya kumpanana mpiya, kumbiti tutenditi lihengu kwa ukamala na ntabika paliwala na pashiru, su natuweru shisanka kwa muntu yoseri ulii pakati penu. **9** Tutenditi hangu, toziya ndiri tuwera uwezu wa kufira utanga wenu, kumbiti tufira kuwapanana shiranguziru hera su mtendi ntambu yatutenda. **10** Patuweriti pamuhera na mwenga tuwapananit lilagaliru ali, "Muntu yoseri yakafira ndiri kutenda lihengu, nakaliya shiboga." **11** Twenga tupikanira kuwera wamu wenu wawera waleri, watenda ndiri shoseri pakati pa mwenga na kwana wantu waleri, na watenda ndiri shoseri, kumbiti waliingiziyi muvitwatira vya wantu wamonga. **12** Kwa litawu lya Mtua gwetu Yesu Kristu twankuwalagalira na kuwaberiziyi, walkali watendi lihengu lyawu su walii shiboga shashilawirana na lihengu lyawu. **13** Kumbiti mwenga mwawalongu, namtoka kutenda gaherepa. **14** Handa muntu yoseri yakajimira ndiri

shilii shatushilonga muluhamba alu, su mumtuli paweru muntu ayu, namtenda pamuhera na muntu ayu, su yomberi hakawoni soni. **15** Namumlola yomberi gambira mngondu, kumbiti mmuberiziyi yomberi gambira mlongu. **16** Mtuwa yakajega ponga kawapanani ponga mashaka goseri kwa kila ntambu. Mtuwa kaweri pamuhera na mwenga woseri. **17** Neni Paulu kwa liwoku lyangu namweni nemba malamsiwu aga, hangu ndo ntambu yandekera shilanguziwi mumahamba gangu goseri, ndo ntambu yanemba. **18** Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera na mwenga woseri.

# 1 Timotewu

**1** Neni Paulu ntumintumi gwa Kristu Yesu kwa lilagaliru lya Mlungu Mlopoziya gwetu na Kristu Yesu litumburiyetu. **2** Nukulembera Timotewu yaguwera gambira mwana gwangu gwa nakaka munjimiru. Mlungu Tati gwetu na Mtuwa gwetu Kristu Yesu kakupanani gwenga manemu ga Mlungu na lusungu na ponga. **3** Gulikali aku Efesu, handa ntambu yanukuluwiti nentu panweriti nankugenda Makedoniya. Naaku guwaleweleri wantu walii yawafunda mafundu ga mpayu. **4** Guwagambiri nawakolerana na tambu hera za kupaya pamuhera na kuvimana matawu ga wambuyi yagahera upeleru. Na kugamana matawu gavuwa ga wambuyi, geni gajega likakatala hera, pota kuwanyawa wantu mulihengu lya Mlungu lyalimanika kwa njimiru. **5** Nfiru ya amuli ayi ndo mafiliru yagalawa munjimiru iherepa na kufira kusyagula gaherepa na moyu gwa gwehera vidoda. **6** Wantu wamu waleka njira kwa kugaleka aga na kuvigendera vitwatira vyavifaa ndiri. **7** Womberi wafira waweri wafunda wa Malagaliru ga Musa, kumbiti wavimana ndiri shawatakula ama galii gawagolokera. **8** Tuvimana handa Malagaliru ga Musa gaherepa, handa pakagatendera ntambu yaifiruwa. **9** Ntambu iraayi gufiruwa kulihola handa Malagaliru ga Musa gatulwa ndiri toziya ya wantu waheri, kumbiti gatulwa toziya ya wantu yawamega malagaliru ga Musa na wantu yawayimira ndiri na wantu yawamitira ndiri Mlungu na wana vidoda na wantu wananagala ndiri na yawamana ndiri njira ya Mlungu na wantu yawawalaga wamawu na watati wawu ama walaga woseri walii. **10** Malagaliru ga Musa gatulwa toziya ya wahumba na wapalu yawaligonja weni kwa weni na yawashwuza wantu na yawapaya na yawallapira kwa upaya ama yawatenda shoseri sha kugenderana ndiri na mafundu ga nakaka. **11** Mafundu aga gapatikana Mushisoweru Shiwigira sha ukwisa wa Mlungu yakawera na matekeleru, ndogeni gampananitwi neni mpati kushibwera. **12** Mayagashii Mtuwa gwetu Kristu Yesu yakampananiti makakala, toziya ya lihengu lyangu. Nongamayagashi kwa kumona neni ndo mwaminika, kansyaguliti numtenderi. **13** Makashu neni nweriti mwigiranga na mtabisiya na ndenditi ndewu, kumbiti Mlungu kamonera lusungu toziya nweriti ndiri na moyu, hantu nuvimanitri ndiri shanweriti nankutenda. **14** Na Mtuwa gwetu kamupananitri manemu gakuwi gavuwa, kamupananitri njimiru na mafiliru gatuwera naga kwa mukuwera pamuhera na Kristu Yesu. **15** Utakula awu wanakaka nentu na ufaa kujimilwa, Kristu Yesu kiziti pasipanu kuwalopozia wantu yawatenda vidoda. Naneni nanavidoda nentu ya woseri, **16** Kumbiti Mlungu kamoniriti lusungu neni nweriti nana vidoda nentu ya woseri su Kristu Yesu kalanguziyi uehepera wakuwi woseri kwa neni, handa shilanguziwa kwa walii woseri hawamjimiru shapakanu na kwanka ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) **17** Vinu kwa Mfalumi gwa mashaka goseri, yakaweza ndiri kuhowa na yakawoneka ndiri, Mlungu gwa gweka, su na iweri ligoya na ukwisa mashaka goseri! Yina haa. (aiōn g165) **18** Mwanagwangu Timotewu, nukupanana lilagaliru ali toziya ya visoweru vya umbuyi wa Mlungu vyavikutakulira gwenga pamakashu. Gvitendi visoweru

avi su guwezi kulikomanga ngondu iyerepa ya kulikomanga na ukondola, **19** Na gukamuli weri njimiru yaku na kuwera muntu wa kusyagula na kutenda yagawera gaherepa. Wantu wamonga waleka kutenda aga ata waguhalibiziya moyu gwawu. **20** Pakati pawu Himenayu na Alekizanda, ndoweni nuwapanani kwa Shetani, su wavimani nawamwigilangga Mlungu kayi.

**2** Pamberi pa goseri, mmugambiri Mlungu gamfira. Mumluwi Mlungu na muwaluwini wantu wamonga na mlongi mayagashii Mlungu toziya ya wantu woseri. **2** Muwaluwireni wafalumi kwa Mlungu, su tulikali makaliru gajji na ga ponga pamuhera na kumguwira Mlungu na mgenderanu mheri. **3** Kuluwa kwa Mlungu ashi ndo shitwatira shiherepa na shashimfirizya Mlungu mlopoziya gwetu, **4** ndo yakafira wantu woseri walopozi na waeze kuumana unakaka. **5** Toziya kwana Mlungu yumu hera, na kwana yumu hera yakawakolanizya wantu na Mlungu, ndo ulii muntu Kristu Yesu, **6** yakalilaviyiti mwensi su kawakomboli wantu woseri. Awu uweriti ndo ulanguziwa wasokiti kwa shipindi pashisoka, handa Mlungu kafira kuwalopozia wantu woseri. **7** Toziya ntumitwi neni nweri ntumintumi na mfundu gwa wantu yawawera ndiri Wayawudi su nuwubweri ujumbi wa njimiru na unakaka. Neni mpaya ndiri kumbiti ntakula nakaka. **8** Su poseri pamuliwona mumluwi Mlungu, nfira wapalu yawatenda yagamfirizya Mlungu wanyasuri mawoku gawu pawaluwa pota maya ama likakatala. **9** Viraa virii nuwafira wadala muweri na mahala mvali nguwi zyazijimilika palongolu pa wantu kwa kulelemba ndiri kwa ulembu wa malingisi ga kupota viri pota kwa vintu vya zahabu na lulu ama nguwi zya beyi nkulu. **10** Kumbiti kwa matendu gaherepa ntambu yaifiruwa kwa wadala yawalonga wankumtira Mlungu. **11** Wadala wafiruwa kulikala jii na kutenda ligoya shipindi sha pawalfunda shisoweru sha Mlungu. **12** Kumbiti neni numulekiziya ndiri mdala kuwera na uwezu kufunda ama kumkolamlima mpalu, kafiruwa kalikalikiji. **13** Toziya Adamu wamuwumbiti kwanja, na shakapanu Eva. **14** Na Adamu ndiri yakazyangitwi, kumbiti mdala ndo yakazyangitwi na kawera na vidoda. **15** Hata hantu, mdala hakalopolwi kuptitira kulera wana handa pakasigala munjimiru na mafiliru na unanagala na kulikala weri na wantu.

**3** Utakula awu wanakaka, muntu pakafira lihengu lya kugolokera shipinga sha wajimira wa Kristu yakalolera vitwatira vya wantu, muntu ayu kafira lihengu liherepa. **2** Su muntu yakafira kulonguziya shipinga sha wajimira wa Kristu yakalolera vitwatira vya wantu, kaweri muntu yakahera shidoda shoseri na kafiruwa kaweri mpalu yakawera na mdala yumu hera, yakalilewelera na yakagoheleka, kaweri muntu yakashemera wahenga na yakaweza kufunda. **3** Nakawera mlowera ama muntu gwa ng'ondu, kumbiti kaweri mnanagala na muntu yakafira ponga, nakawera muntu gwa kafira mpiya nentu. **4** Kafiruwa kaweri muntu yakaweza kulonguziya weri kaya yakuwi na kuwatenda wananguta wakuwi waweri na ujimira na ligoya lyoseri. **5** Su muntu yakaweza ndiri kuilonguziya kaya yakuwi, hakawesi hashi kushilonguziya shipinga sha wantu yawamjimiru Yesu? **6** Muntu yakaaminiti pakwegera nakatenda kaweri mlongoziya mushipinga sha wantu yawamjimiru kristu, nakiza kumema malingisi na kutozwa gambira vyawamtoziti Mkondola. **7**

Kafiruwa nentu kaweri muntu yakapitawulirwa viherepa na wantu wawawera kunja ya shipinga sha wantu yawamjimiru Kristu, su nakiza kubезиwa na kuguwira mumgomuziуu gwa Mkondola. **8** Watanga mushipinga sha wantu yawamjimiru Yesu, wafiruwa waweri wantu yawawera na ligoya nawawera wafyangu nawawera walowera nawawera na lumamatata ludoda lwa mpiya, **9** womberi wafiruwa kulola weri unakaka wa njimiru munfiru iherepa. **10** Pamberi pa kusyagulwa kuwera watanga, womberi wafiruwa kujerwa hutu na pawawoneka wahera likosa, su watendwi kuwera wantumini. **11** Viraa vilii wadala wawu wafiruwa waweri na ntambu iherepa, nawawatakulira wayawu vidoda, yawalilewelera na yawawera waaminika muvitwatira vyoseri. **12** Mtanga mushipinga sha yawamjimiru Yesu, yomberi kafiruwa kaweri muntu yakawera na mdala yumu hera na yakaweza kuwalonguziya weri wananguta wakuwi na kaya yakuwi. **13** Toziya watanga walii yamatenda lihengu lyawu liherepa na waweza kuwatenda wantu wamonga wawapikiniri, waweza kutakula pota lyoga munjimiru yawu Mukristu Yesu. **14** Nukulembera luhamba alu pamwera na matumbiru ga kwiza kwaku shipindi shashivuwa ndiri. **15** Kumbiti handa pankawa, su luhamba alu lukugambiri mgenderanu watufiruwa kuwera nawomberi munumba ya Mlungu, sheni ndo shipinga sha wantu yawamjimiru Yesu yakawera mkomu, sheni ndo mpanda na shanjiru sha nakaka. **16** Kwahera mshashatiku goseri kuusu ukwisa wawugubutuliti, ya njira yatwenga ya kumguwira Mlungu Kalawiriti gambira mfanu gwa muntu, Kalanguiyitwi na Rohu Mnanagala kuwera mijimirkira kulongolu kwa Mlungu. Yomberi kawonekiti na wantumintumi wa kumpindi Na kabweriti pakati pa makabira goseri, Na kajimiritwi poseri pasipanu Na katolitwi muukulu kugenda kumpindi kwa Mlungu.

**4** Rohu Mnanagala katakula pota kufifa handa mumashaka ga upeleru wantu wamonga hawayileki ntumbiru, na wazijimiru rohu zya upaya na kufata mafundu ga washamshera. **2** Mafundizu ga ntambu ayi gaenezwa na wantu wampayu na wafyangu weni awa uwezu wawu wa kusyagula gaherepa ama gadoda uhallbisiwa gambira shintu shashilunguliti mumotu. **3** Wantu awa wankufunda kuwera vidoda kuliyyuga, na wankuawelewela wantu kuliya viboga tunga. Kumbiti Mlungu kawumbiti viboga avi, su walii waweri wawamtumbira Mlungu na kuumana unakaka, waviliyi na kulonga mayagashii. **4** Toziya kila shintu shashiwumbiti Mlungu ndo shiherepa, na kwahera shakulemwa handa pashwankwa kwa mayagashii, **5** toziya shisoweru sha Mlungu na kuluwa vipunga shintu ashi shijimiliki kwa Mlungu. **6** Handa paguwagambira wajimira wa Kristu malagaliru aga, haguweri ntumintumi muheri gwa Kristu Yesu, pagwendereya kukula shirohu kwa visoweru nya moyu na mafundu ga unakaka gagugafata. **7** Kumbiti gulekani na tambu zya upayira zyazitungiti gulifundi kulikala makaliru ga kumtira Mlungu. **8** Mazoezi ga nshimba gawera na mana yakuwi, kumbiti kulikala kwa kumfiriziyu Mlungu kufaa nentu, toziya gatupanana lagilu lya makaliru ga vinu na galii gagiza. **9** Utakula awu wanakaka nentu na ufaa kujimirwa. **10** Twenga twankulitabisya na kugangamala, toziya tumtumbira Mlungu yakawera mkomu, na yakawera Mlopoziyi gwa wantu woseri na walii yawamjimiru. **11** Guwalagaliri na kuwafundiza

vitwatira avi. **12** Nagujimira muntu yoseri kakubeziyu toziya gwenga gwa mntemba, kumbiti gugangamali guweri mfanu kwa wantu wawajimiru, mukutakula kwaku na mumakaliru gaku na mumafiliru gaku na munjimiru na mumakaliru gaherepa. **13** Mashaka goseri gwendereyi kuwabetulira wantu paweru Malembu Mananagala na kuwaberiziya na kuwafunda mpaka paniza. **14** Naguleka kutendera lifupu lya Kristu mngrati mwaku, lyaguwankiti kwa umbuyi wa Mlungu na kwa kutulilwa mawoku na wazewi wa shipinga sha wantu yawamjimiru Yesu **15** Guliholi weri toziya vitwatira avi na lihengu lyaku ntambu lyaliyongerekwa su kila muntu kawoni gagugatenda. **16** Guliloli weri gumweni pamuhera na mafundu gaku. Gwendereyi kugatenda aga toziya pagutenda hangu, hagulilopoziyi gumweni na walii yawakupakinira.

**5** Nagumkalipira muntu mzewi, kumbiti kumgambiri mpolimpoli gambira Tati gwaku. Muwatenderi wantemba gambira walongu waku, **2** wadala wazewi guwagambira handa mawu gwaku, na wahinga gambira muhasha gwaku, mumakaliru gaherepa. **3** Guwapanani ligoya wakenja yawehera ntangiru yoseri. **4** Kumbiti mkenya yakaweriti na wana ama wazukulu, womberi wafiruwa kwanja kulifunda kutenda shawafiruwa yawamjimiru Mlungu kwa kaya zyau weni na hangu wawatenderi maheri walera wawu na wambuyi wawu gambira galii gawawatendiriti womberi kwanja, toziya shitwatira ashi shiherepa palongolu pa Mlungu. **5** Mdala mkenya yakahera muntu gwa kumtanga nakaka, kamkulira Mlungu litumbiru lyakuwi kusali na kumluwa Mlungu kumtanga pashiru na paliwala. **6** Kumbiti mkenya yakasinda kulilewelera muvitwatira nya kulinemeziya nentu ayu gambira kahowa, tembera kangali mkomu. **7** Guwapanani viraa Malagaliru aga, su wantu wamonga nawawawona watenda gaherepa ndiri. **8** Kumbiti handa muntu kawalolera ndiri walongu wakuwi, ndo walii wa ukaya kwakuwi, su muntu ayu kayilema njimiru, na kadoda nentu kuliku muntu yakajimiru ndiri. **9** Nagumwongelera mkenya yoseri yakenifikasi vinja malongu sita nawamwingiziya muwalangwa ya wakenja. Kayi kiweriti kayugwa mala yimu hera, **10** na kaweri na zyuma zihereda mumakaliru, yakawaleriti wana wakuwi weri, yakawashemiriti wahenga ukaya kwakuwi, kawanaviyiti magulu wantu wa Mlungu na kawatangiti wantu wana ntabiku na yakalilaviti kutenda vitwatira vihereda vivuwa. **11** Kumbiti naguwalembisyia wakenja wahinga toziya handa lumamatata lwawu lwa nshimba paluvera livuwa na makakala kuliku kulilaviya kwawu kwa Kristu, hawafiri wawayugi kayi, **12** na hawawoneki wanakosa kwa kuleka lipatanu lyawu lya kwanja. **13** Wakenja gambira awa wanja kuwera waleri pawayerayera numba na numba, shashidoda nentu ndo shawanja kuwatakula wantu makondola, na kuliyingiziya muvitwatira nya wantu wamonga, agawu pawalonga vitwatira vyangali kufiriziwa kulonga. **14** Sunfira wakenja wahinga wayugwi, wiwili wana na kulolera weri numba zyau su wankondu wetu nawapata lupenya nya kulonga vitwatira vikondola kwa twenga. **15** Toziya wakenja wamonga waleka njira ya Mlungu na kumgendera Shetani. **16** Kumbiti handa mawu yoseri Mkristu kana walongu weni ndo wakenja yawehera utanga nakaka, yomberi kafiruwa kuwatangira toziya

nakashilekera shipinga sha wantu yawamjimira Yesu lihengu ali lya kuwatanga, su shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shiwaloleri walli yawafera wakenja wahera utanga nakaka. 17 Wazewi wawalongoziya wantu uweri wafiruwa wanki shibena mgongu nentu, ndo kwa walii yawatenda lihengu kwa gangamala mukubwera na kufunda. 18 Toziya Malembu Mananagala ngalonga. "Nagumtawa ng'ombi mlomu pakafikisiya mbunjii," Na kayi "Mtenda lihengu kafiruwa kwanka shibena mgongu shakuwi." 19 Nagujimira kwanka mayangiru ga wazewi wawalongoziya mshipinga sha wantu yawamjimira Yesu pawahera wakapitawu wawili ama watatu. 20 Walii yawatenda vidoda guwabeliziyi paweru, su wamonga wapati kutira. 21 Nukulagalira palongolu pa Mlungu na pa Kristu Yesu na palongolu pa wantumintumi wa kumpindi wasyagulwa, gugakoli malagaliru aga pota kubagula. 22 Nagutenda kanongola kumtulira muntu mawoku toziya ya lihengu lya kumtendera Mtua. Pagutenda hangu haguweri pamuhera na vidoda vyakuvi. Gulituli muuherepa. 23 Nagulanda mashi hera, kumbiti gulandi divayi ndidini, toziya ya mtima gwaku, toziya gulwala mala kwa mala. 24 Vidoda vya wantu wamonga viwoneka pota kufifa, pamberi pawajawega kuutoza, kumbiti vidoda vya wamonga vimanika pawsoka mkutoza. 25 Ntambu iraa hayi, mafiliru gaherepa gawoneka paweru, na ata galii yagawoneka ndiri paweru gaweza ndiri kwendeleya kuffifwa.

**6** Wamanda woseri wafiruwa kuwagoya watuwa wawu, sunakuwera na toziya ya wantu kulihiigilanga litawu lya Mlungu na kubeziya mafunda getu. 2 Wamanda weni watuwa wawu ndo wantu yawamjimira Yesu nawawabeziya toziya wawaholera womberi ndo walongu wayawu. Pambeli pakuwi, wafiruwa kuwatendera viherepa nentu, Kumbiti wafiruwa kuwatendera weri nentu, toziya awa wawapata ulunda kulinginirana na lihengu lyawu ndo wajimira weni wawafira. Gufiruwa kufunda na kubwera vitwatira avi. 3 Handa muntu yoseri yakafunda mafundu gamonga, nayomberi kajimira ndiri visoweru vya nakaka vya Mtua gwesti Yesu Kristu na mafundu mumakaliru ga kumfirizya Mlungu, 4 yomberi kamema malingisi na wala kashimana ndiri shintu. Yomberi ndo yakafira likakatala na ndewu kwa visoweru vyahera na haga gajega weya na ndewu na umatu na mayigilangu na kupayirana, 5 na likakatala lyangali kuwera na uperera wa wantu weni mahala gawu gaperiti, weni wahera kayi unakaka. Ndo walii yawafuliha handa kutenda lihengu lya Mlungu ndo njira ya kulisipira ulunda. 6 Kutenda ntambu yakafira Mlungu pamuhera na kutosheka kwana mota nkulu. 7 Toziya tujega ndiri shintu mupasipanu wala tuweza ndiri kuwuya na shintu. 8 Kumbiti handa patuwera nashi shiboga na ngwu, tutiruwa tutosheki navi. 9 Kumbiti walii yawafuliha kuwera walunda waguwira mumajera na mgomiziwu, na mumamatama ya uzigizigi yaujega kutenduwa guwakwega mukuguwa na uharabisya. 10 Toziya kufira mpiya nentu ndo shanziru sha ukondola woseri. Wantu wamonga wafirite nentu kupata mpiya ata wayerayera kutali na njimiru, na wayitenduziya myoyu yawu kwa hinginika nkulu. 11 Kumbiti gwenga muntu gwa Mlungu, gulikali kutali na vitwatira avi vya ukondola. Gutendi galii yagakutenda gujimiriki kwa Mlungu na gakumfirizya Mlungu na ujimiru na ufiru na uehepelera na unanaga. 12 Gutendi ngangamalu kugakanka

majeru muujimira gwakalipananiri lifupu lya ukomu wa mashaka goseri lyagushemilitwi shipindi pagujimiriti njimiru yaku palongolu pa wakapitawu wawuwa. (aiōnios g166) 13 Nukulagalira kulongolu kwa Mlungu yakavipananiti ukomu vintu vyoseri, na kulongolu kwa Kristu Yesu yakalaviyi ukapitawu wa unakaka kulongolu kwa Pontiu Pilatu, 14 nukulagalira gugakoli malagaliru aga pota likosa na kugajimira kwa kwaminika mpaka lishaka Mtua gwetu Yesu Kristu pakalawira. 15 Kulawira kwakuwi hakutendeki shipindi shashifaa shitilitwi na Mlungu mpetelwa na yakawera mkolamlima gwa gweka, Mfalumi gwa wafalumi na Mtua gwa watuwa. 16 Yomberi gweka yakuvi kalikala mashaka goseri muulangala gweni kwahera muntu yakawenza kuguseglera. Kwahera muntu yakamwoniti ama kwahera muntu yakaweziti kumwona. Kwa yomberi liweri ligoya na makakala gamashaka goseri! Yina haa. (aiōnios g166) 17 Guwalagaliru wantu yawawera walunda muvitwatira vya makaliru ga vinu, nawalibinda ntumbiru lyawu muulunda ya vintu vyakulitumbira ndiri. Kumbiti wamtumbiliri Mlungu yakatupanana vintu vyoseri kwa uvuwa toziya tunemeleri navi. (aiōn g165) 18 Guwalagaliru watendi Maher, waweri watenda mafiliru gaherepa gavuwa, naweri wakalamuka na waweri kala kukolerana na wamonga ulunda wawu. 19 Kwa kutenda hangu hakuwatangi kupata ukomu wa mashaka goseri handa vilii muntu hakalijojiniliri vintu vivuwa havimtangi shipindi shashisoka. (aiōnios g166) 20 Timotewu, gushikoleri weri shirii shagupananitwi. Gulishapiri matakuziyani ga madoda na ukakatala wa shizygizigi wa shirii shawashema wantu wamonga "Umana," Kumbiti umana ndiri. 21 Toziya wamonga wajimira wawera na umana wa mpayu, kulawirana kwakuwi wahagamiziya njimiru. Nuwafilireni mwawoseri Maher ga Mlungu. Maher ga Mlungu gaweri pamuhera na mwenga.

## 2 Timotewu

**1** Neni Paulu, Mlungu kafiriti kuntenda ntumintumi gwa Kristu Yesu su nuwubweri ukomu wa mashaka goseri watulagiliriti mukulikolerana pamuhera na Kristu Yesu. **2** Nukulembera gwenga Timotewu yaguwera gambira mwana gwangu yanukufira, nukulifira manemu na lusungu na ponga kulawa kwa Mlungu Tati na Mtuwa gwetu Kristu Yesu. **3** Mayagashii Mlungu mweni yanumtendera kwa nfiru iherepa ntambu yawatenditi wazewi wangu, nonga mayagashii kila panukuhola mukuluwa kwangu pashiru na paliwala. **4** Nugahola masozi gaku na nfira nentu kukulola, nweri na nemeleri nentu. **5** Nuyihola njimiru yaku ya nakaka, njimiru yayiweriti mubibi gwaku Loisi na mumawu gwaku Euniki. Nana unakaka handa gwenga gwanayi vulaa. **6** Ndo nukuholizya gulitendi lifupu lyagupananitwi na Mlungu liweri na makakala nentu lifupu ali lyagwankiti shipindi panukutuliriti mawoku. **7** Toziya Rohu yatupananitwi na Mlungu yomberi katutenda ndiri tuweri na lyoga, yakatutenda tuweri na makakala na mafiliru na kulelewela. **8** Su naguwona soni kuwagambira wamonga visoweru nya Mtuwa gwetu, kayi naguwona soni toziya ya nenii yanwera mushibetubetu toziya ya Mtuwa gwetu Kristu Yesu. Kumbiti gutendi pamuhera na neni muntabika toziya ya Shisoweru Shiwigira, kwa makakala gagupananitwi na Mlungu. **9** Yomberi katulopoziyti na kutushema tuweri wantu wakuwi mweni, toziya ndiri ya matendo na mafiliru getu gaherera, kumbiti toziya ya nfiru yakuwi mweni na manemu gakuwi. Katupananiti manemu aga kwa njira ya Kristu Yesu pamberi pa kunyawa pasipanu. (aiōnios g166) **10** Kumbiti igubutulwa kwaitwenga vinu kwa kwiza kwakuwi Mlopoziya gwetu Kristu Yesu. Yomberi kaagamaziya makakala ga kuhowa na kwa njira ya Shisoweru Shiwigira na kuwulaviya ukomu wawehera na kufuwa. **11** Nsyagulitwi nenii nweri ntumintumi na mfunda na kuwabwelera wantu Shisoweru Shiwigira, **12** na neni ntabika toziya ya avi. Kumbiti nankali nahera soni nentu toziya nummana ulii yanujimiriti, kayi nana nakaka handa yomberi hakashiloleri shirii shakanupiti, mpaka lishaka lya upereru. **13** Gugakoleri weri mafundu galii ga nakaka ganukfunditi na gusigali munjimiru ayi na aga ndo mafiliru getu mukuwera pamuhera na Kristu Yesu. **14** Shitwatira shirii shiherepa shagupananitwi gushikoleri kwa makakala ga Rohu Mnanagala yakalikala mgati mwetu. **15** Ntambu yaguwimanu, wantu woseri wa lushi lwa Asiya wandeka, pakati pawu kwana Figelu na Herimugen. **16** Mtuwa kawawoneri lusungu kaya ya Onesifori, toziya mala zivuwa kanemeleyiyyi mmoyu, kayi kawona ndiri soni toziya nweriti mshibetubetu, **17** kumbiti shakapanu pakasokiti Rumi, kanjiti kunsakula kwa kugangamala mpaka kamona. **18** Mtuwa kamwoneri lusungu mulishaka lya upereru! Na gwenga guvimanu weri gavuwa gagantendiriti kului Efesu.

**2** Su gwenga mwana gwangu gugangamali muuheri wa Mlungu watupanananwa kwa njira ya kuwera pamuhera na Kristu Yesu. **2** Gutoli mafundu galii gagupikaniriti panugabwera kulongolu kwa wakapitawu wawuwa, guwapanani wantu wawajimirika, walii yawavimanu ntambu ya kuwafunda wamonga. **3** Gugangamali muntabiku gambira shonta mjimirika gwa

Kristu Yesu. **4** Shonta pakawera mung'ondu kalyingiziyyi ndiri muvitwatira nya mashaka goseri, katendi vitwatira nya ng'ondu su kamfiriziyi mkulu gwa mashonta. **5** Viraa villi muntu yoseri yakatuga mbiru kaweza ndiri kukanka na kupananwa lifupu lya kukanka handa pakajimira ndiri malagaliru ga madingu. **6** Yakalima mweni katenditi lhengu likamala kafiruwa kaweri gwa kwanja kwanka mabenu. **7** Guliholi aga gantakula, toziya Mtuwa hakakupanani makakala gakuvimanu kila shintu. **8** Gumholi Yesu Kristu yakazyukusiyiti, yakaweriti gwa lukolu lwa Dawudi, ntambu yashilonga Shisoweru Shiwigira yanushibwera, **9** hangu ntabika na ntawallilwa minyololu gambira mtenda makondola. Kumbiti Shisoweru sha Mlungu shitawika ndiri minyololu. **10** Hangu nankuhelpelela muvitwatira vyoseri toziya ya wantu wawasagulitwi na Mlungu, su womberi viraa wanki ulopoziya wawupananwa kwa njira Kristu Yesu weni kajega ukwisa wa mashaka goseri. (aiōnios g166) **11** Utakula awu wanakaka, "Handa tuhowitzi pamuhera na yomberi, Hatulikali viraa pamuhera nayomberi. **12** Patwendeleya kuhepelera, Hatukolimlima pamuhera na yomberi viraa. Handa patumlema yomberi, Na yomberi hakatulemi twenga. **13** Handa patusinda kuwera wajimirika, Yomberi hakasigali mjimirika mashaka goseri, Toziya yomberi hapeni kagalambuli galii gagalonga." **14** Su guwalohiziyi wantu waku vitwatira avi na kuwaberiziya kulongolu kwa Mlungu waleki ndewu ya visoweru. Ukakatala awu utanga ndiri, su ujega uhalibisiya mkulu kwa walii yawapikanira. **15** Gugangamali kulisanguziya kuwera mjimirika palongolu pa Mlungu gambira mtenda lhengu mweni yakawona ndiri soni toziya ya lhengu lyakuwi mweni yakafunda weri shisoweru sha nakaka. **16** Gulikali kutali na visoweru vyavimfriziyi ndiri Mlungu na nya shizygizigi, toziya geni gongera kuwatenda wantu waweri kutali na Mlungu. **17** Mafundu ga ntambu ayi ndo handa lilonda lyalikula kanongola na kulyia nshimba. Pakati pawu yawafunditi aga ndo Himenayu na Filetu. **18** Womberi wapotoka nentu na unakaka, wayhalibisiya njimiru ya wantu wamonga mushashatiku pawalonga handa uzyukisiya watuhelpelela utendeka kala. **19** Kumbiti unakaka wa Mlungu uweriti ungagamala gambira libuwi lya lyanjiru, visoweru avi vilembwa panani pakuwi. "Mtuwa kawamana walii yawaweriti wakuwi," Na "Kila muntu yakalishema handa yomberi ndo gwa Mtuwa na kaleki ukondola." **20** Mngati munumba nkulu, mwana mabakuli na vyombu nya kila ntambu, vyamonga nya vinyawitw kwa mabuhi ga mpiya na zaabu nya kutendera mahengu ga gweka, vyamonga vyombu nya mitera na vyombu nya ukaka vyakutendera mahengu ga mashaka goseri. **21** Su handa muntu pakalipunga kwa kulitula kutali na vitwatira nya ukondola woseri, hakaweri handa shitenderu sha kutendera lhengu lya gweka toziya kusyagulwa na kamfirizya Mtuwa gwakuwi na kawera kala kwa kila lhengu iherera. **22** Gukali kutali na lumamatata lya untemba, gufati yagamfriziyi Mlungu na njimiru na mafiliru na ponga pamuhera na wantu woseri yawamluwa Mtuwa kwa moyu gwaguherera. **23** Gulikali kutali na makakatala ga uzigizigi na ungali mahala, guvimanu handa aga gajega ndewu. **24** Su ntumintumi gwa Mtuwa nakalirewa. Kafiruwa kaweri mnanaga kwa wantu woseri, na Mfunda kaherepa na mhepelera. **25** Mweni ndo mnanaga pakawaberiziya wasingani wakuwi, toziya

Mlungu mekawapanani lopenyu lya kuleka vidoda vyawu, na kuumana unakaka, **26** kwa njira ayi kaweza kuvimana kulipota mumgomuziwi gwa mkondola gwakawagomuziyyi na kutenda wagajimiri mafiliru gakuwi.

**3** Guliholi handa, mumashaka ga upereru, hakuweri shipindi sha kutabika. **2** Wantu hawaweri wankulifira weni na wana lumamatama lwa mpiya na weni kulizyuma na weni malingisi na yawahigiranga, yawaajimira ndiri walera wawu na vira virii wantu wakondola. **3** Hawalawili wantu yawahera nfirmumuyu mwawu na yawahera lusungu na wasonguziya na yawalilewelera na yawakalipa na yawaifira ndiri Maher, **4** hawaweri wagalambuka na yawalishera ndiri na wanamtit na yawaifira kulifiriziya weni kuliku kumfira Mluntu. **5** Palongolu pa wantu hawawoneki handa wantu yawamtira Mluntu, kumbiti wagalema makakala gakuwi. Gulikali kutali na wantu awa. **6** Wantu wamonga muwalii hawingiri numba zya wantu nakuwazyanga wadala su wawapikinri woseri. Wadala awa ndo walli wazyligizyigi yawamemiti vidoda na kulonguziwa na limatata lya kila ntambu. **7** Wadala awa weni wajera nentu kulifunda kumbiti kwa ntambu yawafera wawezi ndiri kugafikira malifa ga nakaka. **8** Wantu awa walema unakaka gambira Yane na Yambire ntambu yawasinganiti na Musa wantu awa mahala gawu gahalibisiwa na walemta toziya njimira yawu ya mpayu. **9** Kumbiti hapeni wadahi kwendeleya nentu toziya ungalimahala wawu hauwoneki kwa woseri. Gambira ntambu yaiweriti kwa ashina Yane na Yambure. **10** Kumbiti gwenga gugamana mafundu gangu na magenderanu gangu na mafiliru gangu mumakaliru na ujimira waneni na uepelera waneni ufira waneni na ugangamala waneni, **11** ntabika na tabu yaneni. Guvima vitwatira vyoseri vyavilawiliti kului Antiokiya na Ikoniu na Listira. Ntabiku ayi yahepereleri nentu na Mtua kanopoziyiti mugoseri. **12** Na muntu yoseri yakafira kulkalika makaliru ga kumtira Mluntu, mukuwera pamuhera na Kristu Yesu, hawamtabisyi. **13** Kumbiti wantu wakondola na wadeta hawongeleki muukondola nentu, pawawazyanga wamonga na kuzyangwa na wamonga. **14** Kumbiti gwenga gulikolerani muunakaka wa vitwatira virii vyagufunditi na kuvijimira nakamu. Guvamana walii wawaweriti wafunda waku, **15** na guliholi handa kwanjira uwana waku gugamana Malembu Mananagala, geni gaweza kukupanana luhalalwalujega ulopoziya kwa njira ya njimiru Mukristu Yesu. **16** Malembu Mananagala goseri galembwa kwa ulongoziya wa Mluntu na gaherepa mukufundira unakaka, kuberiziya na kuwaberia kutenda vikondola na kuwalonguziya wantu walkali makaliru yagamfiriziya Mluntu. **17** Su, muntu yakamtendera Mluntu kaweri na kila shintu shashifiruwa mukutenda lihengu lya Mluntu kaweri kala nakamu kwa kutenda kila lihengu lheri.

**4** Nukulagalira kulongolu kwa Mluntu na kulongolu kwa Kristu Yesu yakawatoza wakomu na yawahowa na hakizi kuwera mkukola mlima pakawera Mfalumi, **2** gwendereyi kushibwera Shisoweru sha Mluntu, guweri kala mushipindi shiherepa ama mushipindi shiherepa ndiri. Gukalipiri na guberiziyi na kuwatula moyu wantu paguwafunda kwa uepelera woseri. **3** Hashizi shipindi wantu hawalemi kugapikanira mafundu ga nakaka, kumbiti hawafati lumamatama lyawu weni pawalijojinira

wafunda wawuwa kwa kuwagambira vitwatira vilii hera vyeni makutu gawu gawawa kufira kupikinira. **4** Hawalemi kuupikanira unakaka, hawagalambukili tambu za upayira. **5** Kumbiti gwenga guliloleri weri muvitwatira vyoseri, guhepeleci muntabika na gutendi lihengu lyaku lya kushibwera Shisoweru Shiwigira na gumaliliru untumini waku. **6** Toziya shipindi sha nenii sha kuhowa shapakwegera na mwazi gwangu hagwitiki gambira watambika wa Mluntu ntambu yawitilira shijungu sha divayi kulongolu kwa Mluntu. **7** Nuyitula weri njimiru, gambira muntu yakatenda weri mumbiru nuzimalira mbiru zoseri. **8** Na vinu isigala hera kumpananwa lifupu lya makaliru ga kumfiriziya Mluntu, lyeni ndo lifupu Mtua, Mtoza gwa kumfiriziya Mluntu, hakampanani neni lishaka lili na neni hera ndiri, su na walli woseri wawahepelera kwa hamu kulawa kwakuwi. **9** Gutendi kanongola kwiza kwaneni pakwegera, **10** Dema kavifira vitwatira nya pasipanu, kandeka na kagenda Tesaloniki. Kiresika kagenda Galatiya na Titu kagenda Dalimiati. (aiōn g165) **11** Luka gweka yakuwi ndo yakawera panu pamuhera na neni. Gumtoli Mariku gwizi nayu, toziya hakawezu kuntanga mulihengu lyangu. **12** Numtuma Tukiku kulii Efesu. **13** Shipindi pagwiza gunjegeri likoti lyangu lanulirekiti kwa Karipu kulii Trowa, vulaa gunjegeri nentu vintola virii vyawanyawiti kwa Lukuli. **14** Mhaku ulii yawamshema Alekizanda kantendera makondola gavuwa, Mtua hakampanani kulawirana na galii gakantendiriti. **15** Muliloleli weri na yomberi, toziya kasinga kwa makakala visoweru nya twenga. **16** Shipindi sha kwanja pandaviyiti ukapitawu wangu, kwahera muntu yakagolokiti kuntanga, woseri wandekiti. Numuluwa Mluntu nakawawalangira madoda kwa shitwatira ashi. **17** Kumbiti Mtua kantangiti, kamupananiti makakala ga kushibwera Shisoweru Shiwigira shoseri, su wantu yawafera ndiri Wayawudi wapati kupikinira. Naneni nopoziwitwi mukuhowa gambira kula wa mumlomu mwa simba. **18** Mtua hakandopoziyi kulawa muvitwatira vyoseri vikondola, na kuntula weri mpaka muufalumi wakuwi wa kumpindi. Kwa yomberi uweri ukwisa mashaka goseri. Yina haa. (aiōn g165) **19** Gumlamusiyi Prisila na Akula, pamuhera na kaya ya Onesifori. **20** Erastu kasigaliti Korintu na numulekiti Tirofimu kului Miletu toziya kaweriti mlweri. **21** Gutendi kanongola kwiza pamberi pa shipindi sha mpepu. Ebulu na Pudi na Linu na Klaudiya pamuhera na woseri wajimira wa Kristu wankulamsiya. **22** Mtua kaweri pamuhera na gwenga. Maheri ga Mluntu gaweri pamuhera na mwenga.

# **Titu**

**1** Neni Paulu, ntumintumi gwa Mlungu na ntumintumi gwa Yesu Kristu. Neni nsyagulwa kuinyawa njimiru ya wasyagulwu wa Mlungu na kuwalonguziya waumani unakaka wa makaliru ga kumfiziyia Mlungu, **2** Iweni liyanjiru lwakuwi ndo litumbiru lya kupata ukomu wa mashaka goseri. Mlungu yakalonga ndiri mpayu, katugambiriti kala ukomu awu pamberi pakwanjira kila shintu, (*aiōnios g166*) **3** na shipindi shashifiriziwitwi pashisokiti kaulanguziya mushisoweru shakuwi. Neni wanuputi shisoweru ashi nushibweri kulawirana na Lilagaliru lya Mlungu, Mlopoziya gwetu. **4** Nukulembera gwenga Titu, yaguwera gambira mwana gwangu gwa nakaka munjimiru gwatutendaga pamuhera. Nukufilira uheri wa Mlungu na ponga kwa Mlungu Tati, na Kristu Yesu Mlopoziya gwetu. **5** Nukulekiti mushisiwa sha Kireti gutendi weri vitwatira nya mafundu yagasigaliti, na kuwasyagula wazewi walongoziya mushipinga sha yawamjimira Kristu mukila lushi. Guliholi ganakulagalirit, **6** mzewi mlongoziya gwa shipinga sha wajimira wa Kristu kafilewa kuwera muntu yakatakulwa madoda ndiri, yakawera na mdala yamu hera, na wananguta wakuwi wafiruwa kuwera wajimira wa Kristu nawawera njuguluru na yawapikana ndiri. **7** Toziya mzewi mlongoziya gwa shipinga sha wajimira wa Yesu yakalolera vitwatira nya wantu ndo mgolokera gwa lihengu lya Mlungu, kafilewa kuwera muntu yakatakulwa madoda ndiri na wamonga. Yakahera shikwimba na maya gapakwegera na mlowera na mndewu ama muntu yakalipanana ulunda kwa njira ya soni. **8** Kafilewa kaweri muntu yakawashemera wantu na yakafira Maheri na yakatenda yagamfiriziya Mlungu na katendi vitwatira ntambu yaifiruwa na kaweri mnanagala na yakalllewlera. **9** Kafilewa kakoli uweri shisoweru shirii sha ujimirika gambira ntambu yagufunda. Su kawezi kuwapanana moyu wamonga kwa mafundu ga nakaka. Na kugalaviya paweru madoda ga walii yawasinga mafundu aga. **10** Toziya, kwana wantu wawuwa, hasa walii wawalawiti kulawa munjira ya Shiyawudi ya kumfata Mlungu na yawatakula visoweru nya vyahera mana na wawalema walongoziya wawu na wawazyanga wamonga kwa uzigizigi wawu. **11** Kwa ntambu yoseri illi mpaka kuvinyamaziya visoweru vyawu, toziya wavuluvutira kaya yoseri kwa kufunda vitwatira vyawafiruwa ndiri kufunda, watenda hangu kwa nfiru idoda ya kulipanana ulunda wa mpiya. **12** Ata yamu gwa wambuyi wawu, nayomberi viraawndo Mkreti, kalongiti, "Wakureti watakulaga upayira mashaka goseri, ndo gambira wang'ongolu wadoda, walwaliya na waleri!" **13** Na yomberi kapitawuliti nakaka. Su kwa hangu gufilizwa guwakalipili nentu, su waweri na njimiru ya nakaka. **14** Nawaendereya kuzikolera ntambu hera zya Shiyawudi na malagaliru ga wantu yagalawira kwa wantu yawaulemiti unakaka. **15** Kila shintu ndo shinanaga kwa wantu wananaga, kumbiti kwahera shoseri shashiweru unanaga kwa walii yawadodoziyitwi na yawajimira ndiri, toziya mahala gawu na uwezu wawu wa kusyagula Maheri ama madoda gahalibisiwa. **16** Wantu gambira awa walitumba handa wamumana Mlungu, kumbiti kwa matendu gawu wamlema. Ndo wantu wa ngalaliru

nentu na wantu wawapikanila ndiri, wafaa ndiri kutenda shitwatira shoseri shiherepa.

**2** Kumbiti gwenga gufiruwa kubwera vitwatira nya vilinganira na mafundu ga nakaka. **2** Guwagambiri wazewi wapalu waweri na ulewelera, waweri na luhalu na wagoya, yawagolokiti munjimiru yawu, muufiru na uhepelera. **3** Vilaa vilii guwagambiri wadala wazewi watendi vitwatira nya vimfiriziya Mlungu. Wafiruwa ndiri kuwera wasonguziya, nawawera walowera, kumbiti wafiruwa wafundi vitwatira viheri. **4** Kwa njira ayi hawawezi kuwafunda washina mawu wahinga kuwafira wapalu wawu na wananguta wawu, **5** waweriti na ulewelera na makaliru mananagala, yawalolera weri vitwatira nya numba zyau, na yawawapikanira wapalu wawu, su shisoweru sha Mlungu nawashigilanga. **6** Vilaa vilii, guwagambiri wantemba wafiruwa walileweleri. **7** Na gwenga gufiruwa kuwera mfanu gwa matendu Maheri, kayi gugakoleri na gugajimili galii gagufunda. **8** Visoweru vyaku viheri nya nakaka naviwera na vidoda vyoseri, su wangondu waku waweri na soni pawapata ndiri shoseri shidoda sha kutakula kwa twenga. **9** Guwagambiri wamanda wafiruwa kuwapikinira watusu wawu na kuwaherepeziya muvitwatira vyoseri. Nawawalikakatala nau, **10** ama kwiwa vintu vyawu. Kumbiti wafiruwa kulangaziya handa womberi ndo waheri na waminika mashaka goseri, kwa mafliru gawu goseri, su wagapatiyi zyumi iherepa mafundu ga Mlungu Mlopoziya gwetu. **11** Toziya Maheri ga Mlungu gagubutulwa su gajegi ulopozia kwa wantu woseri. **12** Maheri ga Mlungu gatufunda kuleka ukondola woseri na matamata zya pasipanu, tuweri na kulisewlera, tulikali makaliru yagafiruwa na kutenda galii yagamfiriziya Mlungu pasipanu vinu, (*aiōn g165*) **13** patuweri twankuhepera lishaka liliya tekeleri lya litumbiru, shipindi pashilawira ukwisa wa Mlungu Mkulu na Mlopoziya gwetu Yesu Kristu. **14** Yomberi kallilaviya mweni kwajili ya twenga su katukomboli kulawa muudoda woseri na kutendu tuweri wantu waherepa yawawera wakuwi mweni, wantu yawawera na lumata lwa kutenda Maheri. **15** Su, gufundu wantu vitwatira avi na guutenderi uwezu waku woseri paguwatula moyu na kuwaberizya wantu waku yawakupikanira. Muntu yoseri nakakubeziya.

**3** Kuwahluziya wantu walinanagaziyi palongolu pa wakolamlima na wakulu, wafiriziya kuwajimira na kuwera kala kwa kutenda kila shitwatira shiherepa. **2** Guwagambiri nawamwigilanga muntu yoseri, kumbiti walikali kwa ponga na mapikaniranu, mashaka goseri waweri wananaga kwa kila muntu. **3** Toziya shipindi shimu, twenga tuweriti wazyigiziyigi, na wawapikinira ndiri na watupotoziyitwi. Tuweriti wamanda wa lumamata na kufira viherera nya kila ntambu. Tulikali makaliru ga ukondola na weya, wantu watukalaliriti na twenga tulikalalirana twaweni gweka. **4** Kumbiti shipindi Maheri na ufiru wa Mlungu, Mlopoziya gwetu pavigubutuliti, **5** katulopoziyiti twenga, toziya ndiri ya vitwatira vyetu viheri vyatutendit, kumbiti toziya ya lusungu lwakuwi, kwa njira ya Rohu Mnangala kutendu twiwiki mala ya pili na kutupanana ukomu wa syayi kwa kutugulula kwa mashi. **6** Mlungu kutupanana Rohu Mnangala kwa uvuwa kwa njira ya Yesu Kristu, Mlopoziya gwetu, **7** su kwa Maheri gakuwi tupati kujimirwa kuwera waheri

palongolu Mlungu na kuuwanka ukomu wa mashaka goseri yatuutumbira. (aiōnios g166) **8** Shisoweru ashi sha nakaka. Nfira gwenga guvihimiziyi vitwatira avi, su walii yawamjimira Mlungu waweri na lumata lwa kutenda viheri, su vitwatira viherepa na nya kuwatanga wantu. **9** Kumbiti gulikali kutali na ukakatala wa shizygigizi, na ndewu na malongeranu kuusu malagaliru ga Musa na kuvimana matawu ga wambuyi. Vitwatila avi vyahera mota yoseri na ndo nya hera. **10** Gulikali patali na muntu yakajega malekaniru gumpanani likalapiru lya kwanja na ya pili, shakapanu gumleki. **11** Guvimana handa muntu gambira ayu kaileka njira ya unakaka, na vidoda vyakuwi vimlanguziya kuwera kakosa. **12** Shipindi panumtuma Alitema ama Tukiku kwa gwenga, gutendi ntambu yaguweza kwiza kundola kuisi ya Nikopoli, toziya nfira kulikala kulii shipindi sha mpepu. **13** Gukamali kumtanga muntu gwa malagaliru Zeno na Apolu su wawezi kwanja miyanja yawu, na guloli handa wana kila shintu shawafira. **14** Wantu wetu wfafiruwa walifundi kulilaviya weni mukutenda vitwatira viherepa, su wawezi kupata mafiliru gawu ga mashaka goseri na walikali makaliru gagehera utanga. **15** Wantu woseri yawawera pamuhera na neni wakulamsiya. Guwalamsiyi wajimira wayetu yawatufira mukujimira. Maheri ga Mlungu gaweri pamuhera na mwenga.

# Filimoni

**1** Neni Paulu, mtatilwa toziya ya Kristu Yesu, nwera pamuhera na Timotewu mlongu muyetu. Tukulembera gwenga Filimoni mtenda lihengu myetu yatukufira, **2** na dada Afifa na Arikipu shonta myetu na Shipinga sha wantu yawamjimira Yesu shawaliwona ukaya kwaku. **3** Tuwafilireni manemu na ponga ya Mlungu Tati gwetu, na kwa Mtuwa Yesu Kristu. **4** Nonga mayagashii Mlungu shipindi shoseri panukuluwira Filimoni, **5** toziya mpikanira ntambu yagumjimira Mtuwa Yesu na ntambu yaguwafira wantu woseri wa Mlungu. **6** Numuluwa Mlungu kakupanani likakala kuwagambira wantu wamonga njimiru yaku su guvimani goseri maheri gatuwera naga kwa kulikolerana pamuhera na Kristu. **7** Ufiri wakuunjegera nemeleru nkulu na kuntula moyu toziya gwenga guyinemeziya myoyu ya wantu wa Mlungu. **8** Su, neni mlongu gwaku kwa kulikolerana pamuhera na Kristu, handa hangu weza kuwera na ugangamala kukugambira ntambu yagufirwa kutenda, **9** kumbiti toziya ya mafiliru, nukuluwa hera. Neni Paulu nwera mzewi vinu na mtatirwa toziya ya kumtendera Yesu Kristu, **10** nukuluwa kwajili ya Onesimu, yakawera gambira mwana gwangu yakamjimira Kristu, nweriti tati gwakuwi gwa shirohu neni panweriti kushibetubetu. **11** Makashu Onesmu kaweriti shintu ndiri, Kumbiti vinu kawera muntu gwa utanga kwa neni na gwenga vulaa. **12** Vinu numtuma kwagwenga, yomberi ndo moyu gwangu. **13** Menfiriti kalikali na neni su kantangi lihengu panu kwajili ya mwenga shipindi ashi neni shawera mushibetubetu toziya ya Shisoweru Shiwagira. **14** Nfira ndiri kutenda shoseri pota na gwenga kujimira, su utanga woseri yamgenda kumpanana yomberi, uweri wa kufira maweni. **15** Pamonga Onesmu kawukiti kwa gwenga kwa katepu hera, su kawuyi kayi kwagwenga mashaka goseri. (*aiōnios g166*) **16** Na vinu yomberi mmanda ndiri kayi, kumbiti kawera kuliku mmanda, yomberi ndo mlongu gwetu. Yatumfira. Kaweri muntu gwa utanga kwaneni na hakaweri muntu gwa utanga nentu kwagwenga, pakawonikana handa ndo muntu muyetu na mlongu Mumtuwa. **17** Handa yaguwona neni kuwera mlongu gwaku su gumwanki Onesmu ntambu yagunangiti neni. **18** Handa kakukosera shintu, ama kawera na uwanda kwa gwenga, su neni hanumlipiri. **19** Neni Paulu nemba namweni kwa liwoku lyangu, hanukulipi. Handa hangu gwenga paguwera na uwanda wa ukomu waku kwaneni. **20** Mlongu gwangu gutendi hangu kwa kuntanga neni toziya ya litawu lya Mtuwa, handa mlongu gwangu kwa kuwera pamuhera na Kristu, gugufiliziyi moyu gwangu. **21** Neni nwera na unakaka kuwera nembiti aga, hagutendi nentu ya ganukugambira. **22** Pamuhera na aga, muntandiri shumba sha kugonja toziya Mlungu pakankula ganduwa na neni hanuwayyangiri. **23** Epafura, mtatirwa muyangu toziya ya kumtendera Kristu Yesu, kankukulamsiya. **24** Na ashina Mariku na Alisitariku na Dema na Luka na awa watenda lihengu wayangu, viraavillii wankukulamusiya. **25** Manemu ga Mtuwa gwetu Yesu Kristu gaweri pamuhera namwenga.

# Waebulaniya

**1** Makashu Mluntu katakuliti na wambuyi wetu mala zivuwa kwa ntambu zivuwa kwa njira ya wambuyi wakuwi, 2 kumbiti mashaka aga ga upeleru, kankutakula na twenga kwa njira ya Mwana gwakuwi ndomweni yakamusyagula kaweri mhala gwa vintu vyoseri, na kwa njira yakuwi Mluntu kanyawiti pasipanu. (aiōn g165) 3 Yomberi ndo mng'ereng'eta gwa ukwisa wa Mluntu, na kalifana nakamu ntambu ya Mluntu mweni, yakavitanga vintu vyoseri kwa shisoweru shakuwi shana makakala. Pakawapunga kala wantu vidoda vyawu, kalikala kumpindi uwega wa kumliwu wa Mluntu mkulu. 4 Mwana katenditwi mkulu kuliku wantumintumi wa kumpindi, kapananitwi litawu likulu nentu kuliku womberi. 5 Mana Mluntu kamgambiriti ndiri nakamu ata yumu gwa ntumintumi gwa kumpindi, "Gwenga gwa Mwana gwangu, neni lero nwera Tati gwaku." Hakeni takuli visoweru avi kwa ntumintumi gwa kumpindi yoseri "Neni hanweri Tati gwakuvi, Na yomberi hakaweri Mwana gwangu." 6 Kumbiti pakamujega pasipanu Mwana gwakuvi, mwiwuku gwa kwanja, Mluntu kalonga, "Wantumintumi wa kumpindi woseri wa Mluntu wamguwiri." 7 Kumbiti kwa wantumintumi wa kumpindi, kalonga, "Mluntu kawatenda wantumintumi wa kumpindi waweri gambira liyega, Na wantumintumi wakuvi kawatenda kuwera gambira mpamba zya motu." 8 Kumbiti kuusu Mwana, Mluntu kalongiti, "Ufalumi waku gwee Mluntu, ulikali mashaka goseri! Na luhonga lwa ukolamlima lwalumfirizya Mluntu haluweri luhonga lwa Ufalumi waku." (aiōn g165) 9 "Gwenga gufira kumfirizya Mluntu na gulema makondola. Ndo toziya Mluntu, Mluntu gwaku, kakusyagula gwenga, Na kukuswaga lipaki, lipaki lya nemeru nkulu kuliku wayagu." 10 Kayi, "Mtuwa gwenga, gutuliti liyanjiru lya pasipanu pakwanja, Mpindi vulaa ndo lihengu lya mawoku gaku. 11 Azi haziperi kumbiti gwenga hagusigali mashaka goseri, Zoseri hazisakali gambira nguwu. 12 Haguzipindipindi gambira likoti, Na zenyi hazisakali gambira nguwu ntambu yatziskala, Kumbiti gwenga ndo ulaa uliya mashaka goseri, Na mininja yaku yahera upeleru." 13 Mluntu kamgambiriti ndiri nakamu ata yumu gwa ntumintumi gwakuvi gwa kumpindi, "Gulikali uwega wangu wa kumliwu Mpaka nuwatuli wang'ondu waku pasi pamagulu gaku." 14 Wantumintumi wa kumpindi ndo washina gaa? Ndo rohu yazimtendera Mluntu na yazilagaliritwi kuwatanga walii hawanki ulopoziya.

**2** Hangu tuvikoleri weri nentu visoweru vyoseri vyatupikiniriti, natwiza kukosa gatupikiniriti. 2 Ujumbi Mluntu yakaaulaviyiti kutipira wantumintumi wa kumpindi ulanguziwiwu kuwera nakaka, na muntu yoseri ulii yakaugendera ndiri ama yakuujimiriti ndiri, katozwiti ntambu yayifiruwa. 3 Su twenga hatuponi hashi handa tuwushera ndiri ulopoziya mkulu wantambu ayi? Pakwanja mweni Mtua kawubweriti ulopoziya awu na walii yawampikaniriti watugambiriti handa ndo wa nakaka. 4 Mluntu viraa kongeriti ukapitawu wakuvi kwa kutenda kila ntambu ya mauzausa na makangashu, na kwa kuwapanana wantu mafupu ga Rohu Mnanagala ntambu yakafiriti mwensi. 5 Mluntu kawatalutili ndiri wantumintumi wa kumpindi kupakolamlima pasipanu papiza, pasipanu patuyowlera visoweru vyakuvi. 6 Kayi itakulwa pahala

tunga Mumalembu Mananagala, "Muntu ndo gaa, ata gumholi, mwana gwa muntu ndo gaa ata gumsheri?" 7 "Gumsulusiyiti kwa katepu kaweri mdidini kuliku wantumintumi wa kumpindi, gumvalasiya lijenjeri lya ukwisa na ligoya. 8 Gutula kila shintu pasi pamagulu gakuvi." Kwa kuvitula vintu vyoseri pasi pa ukolamlima wa muntu, Mluntu kalekiti ndiri ata shintu shimu. Kumbiti vinu hatweniviwonu vintu vyoseri kuwera pasi pakuwi. 9 Kumbiti tumuwona Yesu ulii yakatenditwi kwa katepu hera kaweri pasi kuliku wantumintumi wa kumpindi, su kwa maheri ga Mluntu kahowi kwajili ya woseri. Toziya ya ntabiku yakuvi na kuhowa kwakuvi, vinu tumuwona kavalisiwa lijenjeri ya ukwisa na ligoya. 10 Iweriti iherera nentu, Mluntu ndomweni vintu vyoseri vinyawitwi toziya yakuvi na kuitipira yomberi, kamtenditwi Yesu kaweri mkamilika nakamu kwa njira ya kutabika, su kawajegi wana wawuwa wawutendi pamuhera nayomberi ukwisa wakuvi, toziya Yesu ndo yakawalongoziya muulopoziya. 11 Toziya ulii yakapunga na walii yawapungwa, woseri wa tati yumu. Su Yesu kawona ndiri soni kuwashema walongu wakuvi. 12 Ntambu yakatakula, "Gwee Mluntu, hanuwagambiri walongu wangu gagutendit, Hanukwimbiri nyimbu zya zyumi mulijojiniru lyawu." 13 Katakula kayi, "Hanumtuliri Mluntu litumbiru lyangu." Na kayi, "Neni napanu pamuhera na wana Mluntu kampananit." 14 Su toziya wana walii wananshimba na mwazi, Yesu viraakaweriti kana nshimba na mwazi gambira womberi. Kaweriti hangu, su kwa njira ya kuhowa kwakuvi, kamkanki Shetani yakana makakala ga kuhowa, 15 na hangu kawalekiziyi walii yawaweriti wamanda mumakaliru gawu goseri, toziya ya lyoga lyawu lya kuhowa. 16 Toziya tuvimanha handa yomberi kiziti ndiri kuwatanga wantumintumi wa kumpindi kumbiti kiziti kuwatanga mwiwuku gwa Aburahamu. 17 Hangu kafiruwiwu kaweri gambira walongu wakuvi mukila ntambu, su kaweri Mtambika Mkulu gwawu yakana lusungu na mijimilika mukumtendera lihengu Mluntu, su kalavyi litambiku lya kuwusiya vidoda nya wantu. 18 Toziya mweni kajeritwi kwa ntabiku yakapatiti su kadaha kuwatanga walii yawajerwa.

**3** Su walongu wangu, wantu wa Mluntu yamushemiti na Mluntu, mumuholi Yesu yakatunmiti na Mluntu kuwera Ntumintumi na Mtambika Mkulu gwa njimiru yenti yatutakula. 2 Yomberi kaweriti mijimirika kwa Mluntu yakamsyaguliti kutenda lihengu lyakuvi gambira Musa ntambu yakaweriti mijimirika kuwatendera wantu woseri wa Israeli, yawsahemiti numba ya Mluntu. 3 Kumbiti Yesu kafiruwa kupananwa ukulu nentu kuliku Musa mana mnyawa numba wampanana ligoya nentu kuliku numba yenti. 4 Kila numba wayinyawa na muntu tunga, kumbiti Mluntu ndo mnyawa gwa vintu vyoseri. 5 Musa kaweriti mijimirika mnnumba yoseri ya Mluntu handa ntumintumi, na kalavyiti ukapitawu wa vitwatira Mluntu hakavitakuli shakapanu. 6 Kumbiti Kristu ndo mijimirika gambira mwana munumba ya Mluntu, twaweni twenga ndo numba yakuvi, handa patulikolerana na uganganala na kulitumbira vitwatira vyatulitumbira. 7 Su ntambu Rohu Mnanagala yakalongiti Mumalembu, "Lero handa pampikanira liziwu lya Mluntu, 8 namtenda myoyu yenu kuwera ikamala mumsindu ntambu yaiwera mushipindi sha majeru kushiwala, 9 Aku wazewi

wenu wanjeriti, tembera wagawoniti matendu gangu 10 kwa vinja milongu msheshi. Su nushikalaliriti shiyiwuku shawu, na nongiti, kila shipindi maholu gawu gagalambuka, ‘Na wazimaniti ndiri njira zyangu.’ 11 Su nkataliti, nulirapiti, ‘Hapeni wingiri nakamu pahala paneni pa kwoyeria.’ 12 Su walongu mulikali weri nakiza yoseri pakati penu yakawera na moyu gudoda na yakajimira ndiri ata kulisega na Mlungu yakawera mkomu. 13 Kumbiti pamwendereya kushipikinira shisoweru “Leru” pashisomwa Mumalembu Mananagala, mulipanani moyu kila lishaka. Su nakawera yumu gwenu yamatendwa moyu gwakuwi kuwera gukamala kwa kupayirwa na vidoda. 14 Mana twenga twankulikolerana pamuhera mngati mwa Kristu payiweria twankutenda kwa nakaka mpaka upeleru kwa litumbiru lyatuweriti nalu pakwanja. 15 Malembu galonga hangu, “Leru handa pamupikanira liziwi lya Mlungu, namuweera wakakatala gambira, shipindi shilii sha msindu.” 16 Ashina gaa yawapikaniriti liziwi lya Mlungu kumbiti pamuhera na hangu waweriti na msindu? Ndo woseri walii yawalongoziwitwi na Musa kulawa Misri. 17 Mlungu kawakalaliriti ashina gaa kwa vinja milongu msheshi? Kawakalaliriti walii yawatenditi vidoda, mawuti gawu ganangika kulii kushiwala. 18 Mlungu pakalirapiti kuwera hapeni wingiri pahala pangu pa kwoyeria, kaweriti kankuwatakulira ashina gaa? Kaweriti kankuwatakulira walii yawamtendiriti msindu. 19 Su tuwona handa wingira ndiri aku toziya walemiti kujimira.

**4** Su lagilu lili lwa kwingira pahala pakui pa kwoyeria lyankali, tulikali weri nakawera muntu yoseri yakasinda kwingira mukwoyera aku. 2 Toziya Shisoweru Shiwigira shibwerwa kwa twenga ntambu yashibweritwi kwa wantu walii wagonia, kumbiti ujumbi yawawupikaniriti uwapananiti ndiri mota yoseri toziya woseri yawawupikaniriti, wauwuwanki ndiri kwa njimiru. 3 Twenga yatujimira kwingira kwoyeria aku kwakalagiliti Mlungu. Ntambu yakalagiliti Mlungu, “Nkalariti nulirapa, ‘Hapeni wingiri pahala paneni pakwoyera.’” Mlungu katakuliti aga ata handa lihengu lyakuwi lya kunyawa pasipanu lipeliti. 4 Toziya pahala tunga, Malembu Mananagala gatakulila lishaka lya saba handa, “Mlungu kalekiti mahengu gakuwi goseri, kwoyeriti mulishaka lya saba.” 5 Na panu shitwatira ashi shitakulwa kayi, “Hapeni wingiri pahala pangu pa kwoyeria.” 6 Ayi ilanguziya kuwera lagila lya kwingira mukwoyera lyankali, toziya walii yawashipikaniriti Shisoweru Shiwigira pakwanja wajimiriti ndiri na wasinditi kwingira. 7 Mlungu katuliti lishaka limonga kayi, lyalishemwa “Leru,” Kalonga shakapanu kwa njira ya Dawudi, visoweru vyawalembiti kala, “Leru handa pampikanira liziwi lya Mlungu, namuweera wakakatala.” 8 Handa Yoshua mekawapanani wantu awa mwoyeru, su Mlungumekatakuliri ndiri lishaka limonga. 9 Su hangu kwankali kwoyeria kwa wantu wa Mlungu gambira Mlungu ntambu yakwoyeriti lishaka lya saba. 10 Toziya ulii yakingira pahala pa kwoyeria pa Mlungu hakaleki lihengu lyakuwi gambira Mlungu viraa ntambu yakalekiti mulihengu lyakuwi na kwoyeriti lishaka lya saba. 11 Su tukamali kwingira mukwoyera amu, su nakawera muntu yoseri pakati petu yakaguwa kwa kulema kumpikinira Mlungu ntambu yawatenditi womberi. 12 Shisoweru sha Mlungu shiweru na ukomu shiweru na likakala,

shana ukola gambira upanga yawukola uwega zoseri mbili. Shipena mpaka mngati mumoyu na rohu, gambira upanga yawukola yauwuanja nakamu mpaka mngati mwa viungiru na ufomboru. Visoweru avi vigubutula nfiru na maholu ga rohu zya wantu. 13 Kwahera shiwumbi shoseri shashififiki kulongolu kwa Mlungu, vyoseri vitulwa paweru kulongolu kwa masu gakuwi, kwakuwi hatutakuli visoweru vyetu vyoseri. 14 Su tuwera na Mtambika Mkulu yakingiriti mpaka kumpindi kwa Mlungu, ndo Yesu Mwana gwa Mlungu, tugakoli nentu gatulonga. 15 Mtambika Mkulu gwetu ayu katuwonera lusungu kwa legulegu yatwenga, toziya yomberi kajeriti ntambu yatuweria kumbiti katenditi ndiri vidoda. 16 Su tuwera pakwegera pa shibanta sha ufalumi sha Maheri ga Mlungu pota lyoga, twanki lusungu na manemu ga kututanga shipindi sha mafiliru.

**5** Kila mtambika mkulu kasyagulitwi pakati pa wantu, katulwa kugolokera lihengu lya kutendera vitwatira nya Mlungu toziya ya wantu, kulaviya mafupu na tambiku toziya ya vidoda. 2 Toziya mweni kawera legulegu muvitwatira, kaweza kuwatendera kwa lusungu walii yawamana ndiri shintu na yawatenda vidoda. 3 Toziya mweni kaweriti legulegu kalaviya tambiku kwa ajili ya vidoda vyakuwi ntambu yakalaviya tambiku kwa ajili ya wantu wamonga. 4 Kwahera muntu yakawenza kipalanana ligoya kaweri mtambika mkulu, kila mtambika mkulu kasyagulwa na Mlungu ntambu yakaweriti Aruni. 5 Ntambu iraa ayi na Kristu Mlopoziya kalitolera mweni ndiri ligoya lya kuwera Mtambika Mkulu, kumbiti Mlungu kamsyagula na kumgambira. “Gwenga gwa Mwana gwangu, neni lero nwera Tati gwaku.” 6 Katakuliti viraa pahala pamonga, “Gwenga gwa mtambika gwa mashaka goseri, handa utambika wa Melikizedeki.” (aiōnios g165) 7 Yesu pakaweriti kankulikala pasipanu, kwa kulila kukulu na masozi, kaluwiti na kulonga shondi kwa Mlungu kaweriti na uwezu wa kumlopoziya mukuhowa na yomberi kamupikiniriti toziya kaweriti kankumpikinira. 8 Tembera kaweriti Mwana gwa Mlungu, kalifunditi kujimira kwa njira yakutabika. 9 Na pakasokiti muupeleru wa galii yakalagaliriti, kawera shanjiru sha ulopozia wa mashaka goseri kwa woseri yawamjimira. (aiōnios g166) 10 Na Mlungu kalonga handa, “Gwenga ndo mtambika mkulu gambira utambika wa Melikizedeki.” 11 Twana gavuwa ga kutakula ga vitwatira avi, kumbiti vikamala kuwalongolera, toziya mwenga muwera waleri kuvimana. 12 Kwa shipindi ashi mwenga mfiruwa kuwera kala wafunda, kumbiti mwankufiruwa muwera na muntu gwa kuwafunda kayi mafundu ga kwanja ga visoweru nya Mlungu, mgalambuka kayi kuwera wantu wa kukonkaziwa maweri pa shiboga shikamala. 13 Kila yakafiruwa kulanda maweri ndo kankali mwananguta, kavimana ndiri mafundu gagamfirizya Mlungu ndo shishi. 14 Kumbiti shiboga shikamala ndo sha wantu wakulu, yawafuliditi kwa vitendu kuvimana madoda na Maheri.

**6** Su natulikala mumafundu galii ga kwanja ga ujumbi wa Kristu. Tugendi kulongolu kwa galii gagakamala, na tuleki kwendeleya kuwafunda hera kwa shishi mfiruwa kuleka vidoda na kuwera na njimiru kwa Mlungu, 2 na kwendeleya mumafundu ga ubatizu na ga kutulirwa mawoku na ga uzyukisiwu wa yawahowiti na ga utoza wa mashaka goseri. (aiōnios g166) 3

Hatugendi kulongolu kwa galii yagakamala, Mlungu pakafira. 4 Toziya ikamala nentu kuwawuziya wantu yawamgalambukiti Mlungu waleki vidoda vyawatenditi, wantu weni kwanja unanaka wa Mlungu ugubutulitwi kwawomberi, na wawankiti lifupu lya kumpindi, na wawanka Rohu Mnaganaga, 5 na kupananwa uherepa wa Shisoweru sha Mlungu na likakala lya shipindi shashiza, (aiōn g165) 6 na shakapanu wantu awa pawasindu, vikamala toziya womberi handa wankumpingika kayi Yesu kwa kutenduwa kwawu weni na kumwigilanga paweru. 7 Lirambu litekelerwa na Mlungu, lyalitowelwa vula kayi na kayi na kumerizya vimeru vyoseri nya kujeja mota kwa yakalima. 8 Kumbiti lirambu palimera mitera ya misontu na migugu, lyahera lihengu toziya liwera pakwegera kupangirwa na Mlungu, upeleru wakuwi halilunguziyi motu. 9 Walongu wetu tutakula ntambu ayi, kumbiti tuwera na unakaka wa kulonga mtenda weri, vitwatira vilii viheri nentu vyavitendwa na wantu yawa Lopezi. 10 Mlungu kana unakaka, mweni hapeni kalyaluwi lihengu lyamtenditi ama ufiru yamulanguziyi toziya yakuwi muutenderu yamuwapananiti na yamuwapanana vinu wantu wakuwi. 11 Shatufira twenga ndo ashi kila yumu gwenu kalanguziyi gangamala iraa ayi, vitwatira vilii vyamulitumbira mpaka upeleru. 12 Su namuwera wapweri, kumbiti mtendi gambira womberi walii kuitira njimiru na kuhepelera kwa njira ayi wanka galii Mlungu gakalagiliti kuwapanana. 13 Mlungu pakamulagila shakafira kumutendera Aburahamu, kalirapiti kwa litawu lyakuwi mweni toziya kwahera mkulu kuliku Mlungu, mweni ayu mekawezi kulirapa. 14 Mlungu katakuliti, "Nakaka hanukupeteri na nakaka hanukupanani gwenga viyiwuku vivuwa." 15 Su Aburahamu kaheperiti kwa uhepera na hangu kanka shili shakalagiliti Mlungu kuwera hakampanani. 16 Wantu pawalirapa, walirapa kwa yakawera mkulu kuliku weni, na kulirapira kulanguziya unakaka kumalira usunganu woseri. 17 Vulaa vilii Mlungu pakafira kuwalanguziya wahala wakuwi hapeni kagalambuli lagila lyakuwi, kankulanguziya ali kwa lirapu. 18 Kwana vintu viwili hapeni vigalambuki, muavi Mlungu hapeni kalongi mpayu, twenga yatumtugira tuweza kuwera na moyu na kulikolera litumburu lyaliwera palongolu kwa twenga. 19 Twanalitumbiru ali gambia nanga ya makaliru getu, litumbiru ali ligangamala na hapeni libegiziwi, na lipena kuptita kumbeli pa lipaziya mpaka pahala pananagala. 20 Kweni aku Yesu mweni kalongolera kwingira amu toziya ya twenga na kawera Mtambika Mkulu mashaka goseri, kwa ntambu ya utambika wa Melikizedeki. (aiōn g165)

7 Melikizedeki ayu kaveriti mfalumi gwa Salemu, na mtambika gwa Mlungu Mkulu. Aburahamu pakaweriti kankuwuya kulawa mn'ondu kuwalaga wafalumi, Melikizedeki kaliwoniti na yomberi na kamtekelerwa. 2 Na Aburahamu kampanana shintu sha lilongu lya vintu vyoseri vyakaweriti navi palii. Mana ya litawu lya Melikizedeki ndo Mfalumi yakanenda maheri na toziya yomberi kaveriti Mfalumi gwa Salemu, litawu lyakuwi viraaya lyana mana ya Mfalumi gwa ponga. 3 Kahera Tati na kahera mawu na kahera lukolu, kahera lyanjiru ama upeleru wa ukomu wakuwi. Kalifana na Mwana gwa Mlungu na kendereya kuwera mtambika mashaka goseri. 4 Su mmuwona muntu ayu ntambu yakaweriti

mkulu, mbuyi gwetu Aburahamu kamupananiti shintu sha lilongu lya vintu vyoseri vyakalopoli munkondu. 5 Shiyiwuku sha Lawi yawawera watambika, walekiziva Mumalagaliru Mlungu gakamupananiti Musa kutola shintu sha lilongu lya vintu vyoseri kulawa kwa walongu wawu Israeli, ata handa na womberi wawera washiyiwuku sha Aburahamu. 6 Kumbiti Melikizedeki kaveriti ndiri gwa lukolu Iwa Lawi, ata hangu kankiti shintu sha lilongu lya vintu vyoseri kulawa kwa Aburahamu na kamtekeleri yomberi yakaweriti kapananwa malagilu ga Mlungu. 7 Kwahera shashatika ata shididini handa yakamtekelerwa ndo mkulu kuliku ulii yakatekelerwa. 8 Kwa ntambu yimu shintu sha lilongu lya vintu vyoseri vyankwa na wantu yawa Lopezi ndiri mashaka goseri na kwa ntambu yamonga shintu sha lilongu lya vintu vyoseri vyankwa na muntu yatuwera na ukapitawu handa kana ukomu. 9 Su tudaha kutakula hangu, handa Aburahamu pakalavyiti shintu sha lilongu, Lawi mwensi na shiyiwuku shakuwi shanka pahala pa lilongu, kalavyiti shintu sha lilongu kuitira Aburahamu. 10 Toziya Lawi kaveriti mushunu sha mbuyi gwakuwi Aburahamu, shipindi Melikizedeki pakaliwoniti na Aburahamu. 11 Kulawirana na utambika wa Walawi, wantu wa Israeli wapananitwi Malagaliru. Vinu handa utambika wa Walawi meuweri ndiri na likosa, meuweri ndiri kayi mafiliru ga kulawira utambika umonga wa ntambu yingi, uwera ndiri gambira utambika wa Aruni kumbiti uwera gambira utambika wa Melikizedeki. 12 Toziya shiyiwuku sha utambika pashigalambuka, malagaliru nageni gagalambuki viraa. 13 Toziya yomberi yakatakuliritti muaga kaveriti mtenda pamuhera na likabira lyamonga, ndolyeni kwahera ata yumu gwa likabilu ali yakapatiti kumatendera pashtitalawanda sha kutambikira. 14 Imanikana kuwera Mtwa gwetu kiwukiti mulikabilu lya Yuda Iweni Musa kalikanta ndiri pakaweriti kankutakulira watambika. 15 Na vinu shapaweru nentu toziya mtambika gwa ntambu yimonga ulii yakalifana na Melikizedeki kalawiriti. 16 Yomberi katenditi ndiri mtambika kwa kwiwuwa kwa nshimba, kumbiti kiwukiti kuitira likakala lya ukomu wahera upeleru. 17 Toziya ukapitawu wa yomberi ulanguziya kuwera, "Gwenga gwa mtambika gwa mashaka goseri, handa utambika wa Melikizedeki." (aiōn g165) 18 Su kwa ntambu yimu lilagaliru ligona lili liwusiwa toziya liweriti lyahera makakala na liwatanga ndiri wantu. 19 Toziya Lilagaliru Mlungu lyakampananiti Musa, liweza ndiri kumalalira shintu shoseri, su kwa ntambu yimonga litumbiru lihereda nentu, kuitira litumbiru ali tuweza kuwera pakwegera na Mlungu. 20 Litumbiru ali lilanguziitwi ndo lyanakaka kwa lirapu, wamonga walii pawatenditi watambika, watenditi ndiri kwa lirapu. 21 Kumbiti Yesu katenditi mtambika kwa lirapu toziya ya galii Mlungu gakamgambiru "Mtwa kalirapa, hapeni kagalambuli nfiru yakuwi, 'Gwenga gwa mtambika gwa mashaka goseri.'" (aiōn g165) 22 Toziya ya aga, Yesu kawera mzamana gwa lipatanu lyaliwera lihereda nentu. 23 Kayi watambika awa waweriti wawuwa na toziya waweriti wantu yawahowa, waweziti ndiri kwendeleya na lihengu lyawu. 24 Kumbiti Yesu kahanda womberi ndiri, yomberi kalikalashaka goseri, Utambika wakuwi uwuka ndiri kwakuwi. (aiōn g165) 25 Hangu yomberi kadaha mashaka goseri kuwalopoziya nakamu woseri yawamgendersa Mlungu kwa njira yakuwi, toziya yomberi

kalikala shipindi shoseri pakawaluwira kwa Mlungu. **26** Su shiweriti shitwatira sha mana nentu kwa twenga kuwera na Mtambika mkulu gambira ayu na Mnanagala na kahera likosa, kawera mnanaga, kasegwa na yawawera na vidoda na kawera kumpindi ya pampindi. **27** Kawera ndiri gambira watambika wakulu wamonga, yomberi kafiruwa ndiri kulaviya litambiku kila lishaka, kwanja toziya ya vidoda vyakuwi mweni gambira womberi, shakapanu toziya ya vidoda vya wantu, yomberi katenda hangu kwa mala yimu hera, kwajili ya wantu woseri, kalilavyiti mweni kwa mala yimu hera kwa shipindi shoseri. **28** Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa, gawasyagula wantu yawawera legulegu kuwera watambika wakulu, kumbiti shilii shakatakuliti Mlungu kwa lirapu, shashisokiti kala pa Malagaliru ga Musa, gamsyagula Mwana yakanenditwi kuwera pota likosa mashaka goseri. (aiōn g165)

**8** Su shitwatira sha mana ndo ashi shatulonga, twenga twanayu mtambika mkulu gwa ntambu ayi, mweni kalikali uwega wa kumliwu mwa shibanta sha Utuwa sha Ukulu kumpindi. **2** Yomberi kankutenda lihengu lya Mtambika Mkulu pahala pananagala nentu, yani mngati mwa lipamanda lili lya nakaka lyalinyawiti na Mtuwa, kumbiti na muntu ndiri. **3** Kila Mtambika Mkulu kasyagulwa kumlavilira Mlungu malaviwu na tambiku, na hangu mtambika mkulu ayu mpaka nayomberi kaweri na shintu cha kulaviya. **4** Handa yomberi mekaweri gwa pasipanu mekaweri ndiri nakamu mtambika, tembera kwana watambika wamonga yawalaviya tambiku kulawirana na Malagaliru Mlungu gakamupananiti Musa. **5** Weni utambika wawu uweriti mfanu na shivuni sha galii yagawera kumpindi. Toziya Musa pakaweriti sambira kulinjawa lipamanda lili, Mlungu kamgambiriti, "Gunnyawi kila shintu ntambu yanukulanguziyiti shipindi paguweriti kulugongu kulii." **6** Kumbiti vinu Yesu wampanana lihengu lya utambika yauwadera uhorepa kuliku wa womberi, su kawera mkolanizija wa lipatanu lihorepa lyakalyanjiti kwa malagilu gaherepa. **7** Toziya handa lipatanu lili lya kwanja meliweri lyahera likosa, meliweri ndiri na nfiru ya lipatanu lya pili. **8** Kumbiti Mlungu kawawona na makosa pakalongiti, "Mtuwa kalonga, mashaka gankwiza, Peni hantendi lipatanu lya syayi na wantu wa Israeli na wantu wa Yuda. **9** Lipatanu ali haliweri ndiri gambira lili lyalitenditwi na wambuyi wawu lishaka panuwakoliti liwoku lyawu, nuwalonguziyiti kulawa Misri. Waweriti ndiri wajimirika mulipatanu lyangu, na hangu nenii nuwashera ndiri. **10** Na ali ndo lipatanu hanulitendi na wantu wa Israeli, mashaka gankwiza, hantuli malagaliru gangu mumahala mwawu, na kulilemba mumyoyu mwawu, na nenii haweri Mlungu gwawu, na womberi hawaweri wantu waneni. **11** Kwahera muntu yakamfunda muyaguwi, ama hakamgambiri muyaguwi, 'Gummani Mtuwa.' Toziya woseri hawamanii neni, wantu yawamanika na wantu yawamanika ndiri. **12** Hanuwalekiziyi matendu gawu gadoda, na hapeni nuiholi kayi vidoda vyawu." **13** Pakalongiti kwa lipatanu lya syayi, Mlungu kalisakaziya lili lya kwanja, na shoseri shashisakaziya na kuwera shigona sambira hashiwuki.

**9** Su lipatanu lya kwanja liweriti na ntambu zyakuwi zya kuguwira na pahala pananagala pa pasipanu. **2** Lipamanda

linyawitwi vyumba viwili, mshumba sha kwanja paveriti na shombu sha kutulira vikoloboyi na paveriti shintambi na mabumunda yagatuliti palongolu pa Mlungu, pahala palii pashemiti Pahala Pananagala Nentu. **3** Pamberi pa lipaziya lya pili, paveriti na lipamanda lyalishemiti Pananagala Nentu. **4** Amu muweriti na shitalawanda sha zahabu pakutumiziya ubani. Muweriti na lisanduku lya lipatanu, lyeni liweriti walityeremeka zahabu wega zoseri na mngati mwakuwi mweriti na shiwigia sha zahabu shashiweriti na shiboga shashisemiti mana na luhonga lwa Aruni. Luhonga ali luweriti lutomola mahamba na muweriti na mabuwi ga lipatanu. **5** Panani pa ali lisanduku paveriti na vinyagu vya viumbi viwili vyaviwera na mpapatiru zyaziwera na ukwisa wa Mlungu, na mpapatiru zyau zigubikiriti pahala palii wantu pawalaviyiti tambiku zya kuwusiya vidoda. Hapeni tuwezi kuvitakulira vitwatira avi vyoseri ntambu yaviwera. **6** Vitwatira avi vitendikiti, shakapanu iwna shitiba kwa watambika kwngira kila mala pashumba sha kwanja mulipamanda kutenda lihengu lyawu lya utambika. **7** Kumbiti Mtambika Mkulu gweka yakuwi ndo yakingira mulipamanda lya pili na yomberi katenda hangu mala yimu kwa shinja na katola mwazi kamlavilira Mlungu kwajili yakuwi mweni na kwajili ya vidoda vya wantu, yawavitenditwi pota kuvimana. **8** Kulawirana na manyawiru aga Rohu Mnanagala kankufunda pota kufifa handa njira ya kwngira pahala pananagala nentu pa kumpindi hapeni kuvugulwi shipindi shoseri pahala pa lipamanda lya kwanja lyankali lyankugoloka. **9** Shitwatira ashi ndo mfanu gwa shipindi shashiweri vinu, shilanguziya kuwera matambiku na malaviwu vilawiwa, kumbiti ziweza ndiri kuzitenda nfiru zya yawaguwira kuwera pota na likosa, **10** vitwatira avi vyankvitakulira viboga na vyakulanda na ntambu zivuwa za kupunga, goseri aga ndo malagaliru ga umuntu hera, na likakala lyakuwi lyoya shipindi Mlungu pakatula weri vintu vyoseri musyayi. **11** Kumbiti Kristu kawera Mtambika Mkulu gwa vitwatira vyaviwera viheri, vinu visoka kala. Yomberi kingiriti mulipamanda lyalivera lihorepa nentu na liwera nakaka, lyalinyawa ndiri kwa mawoku ga wantu, su liwera ndiri lya pasipanu papanyawitwi. **12** Yomberi kingiriti Pahala Pananagala nentu kwa mala yimu, kingiriti ndiri na mwazi gwa mbuzi na ng'ombi kumbiti kingiriti na mwazi gwakuwi mweni, su katupanani ukombola wa mashaka goseri. (aiōnios g166) **13** Gambira mwazi gwa mbuzi na gwa ng'ombi na livu lya mwana gwa ng'ombi vyavimyatiriti kwa yawaweriti wahumba na viwapunga womberi na kuzitenda nshimba zyau ziherepi, **14** su mwazi gwa Kristu hagutendi vitwatira vikulu nentu! Kristu Mlopoziya kuitiria likakala lya Rohu Mnanagala gwa mashaka goseri, kalilavyiti mweni kaweri litambiku lya nakaka kwa Mlungu, su katupungi nfiru kulawa mumatendu yagafuwa, su tupati kumtendera Mlungu yakawera mkomu. (aiōnios g166) **15** Toziya ayl Kristu ndo mkolanizija gwa lipatanu lya syayi. Su walii yawashemiti na Mlungu wawanki uhala wa mashaka goseri waulgilifti na Mlungu. Toziya kuhowa kwakwakombola wantu kulawa mumakosa gawatenditwi mulipatanu lyakwanja. (aiōnios g166) **16** Wosiya umanika hera handa kuhowa kwa ulii mweni yakaulembiti kumanika. **17** Wosiya wanja kutenda lihengu pakahowa kala ulii yakawulembiti, toziya uweza ndiri kuwera na makakala shipindi shilii sha ulii yakawulembiti

pakawera kankali mkomu. 18 Ndo toziya ata lili lipatanu lya kwanja litilitwi ndiri pota mwazi. 19 Musa pakawabweleriti wantu woseri malagaliru goseri ntambu yagaweriti Mumalagaliru Mluntu gakamupananiti, katola mwazi gwa mwana gwa ng'ombi pamuhera na mashi, na kwa kutumiya mihibamba ya miputira yawaishema husopu na pamba njeri, kashimiyatira shintola shilii sha lilagaliru na wantu woseri. 20 Musa kalongiti, "Agu ndo mwazi gwa lipatanu, Iyenii Mluntu kawalagiliru mulijimiri." 21 Viraa virii Musa kamyatira mwazi lipamanda na vyombu vyakutendera mukumgwira Mluntu. 22 Yina, kulawirana na lilagaliru vintu vyoseri wavipunga kwa mwazi, na pota kwitika kwa mwazi khahera kulekeziwa vidoda. 23 Vintu avi yaviwera mfanu hera kwa vintu vya kumpindi, vifiriziwitwi kupungwa kwa ntambu ayi, kumbiti vintu vya kumpindi yenyi vifiriziwitwi tambiku yaiherepa nentu kuliku ya aga. 24 Toziya Kristu kingira ndiri pahala pananagala papanyawitwi kwa mawoku ga wantu, mfanu hera gwa shilii yashiwera shanakaka. Yomberi kingira kumpindi kweni, vinu kagoloka kulongolu kwa Mluntu kwajili ya twenga. 25 Kingiriti ndiri kulilaviya mala kwa mala handa Mtambika mkulu ntambu yakingiriti Pahala Pananagala Nentu kila shinja na mwazi yaguweriti ndiri gwakuwi. 26 Handa meiweri hangu, Kristu mekafiruwi kutabiswa mala zivuwa kwanjira kwanja kwa pasipanu. Kumbiti vinu, mashaka aga gapakwegera upeleru, yomberi kalawira kwa mala yimu hera, kuwusuya wantu vidoda kwa kulilaviya mweni tambiku. (aīōn g165) 27 Muntu yoseri hakahowi mala yimu hera, shakapanu hakatozwi. 28 Ntambu iraa ayi Kristu kalilaviyiti tambiku mala yimu hera kwajili ya kuwusuya vidoda vya wavuwa. Pakalawira kayi mala ya pili, hakizi ndiri kayi kutenda lihengu lya kuwusuya vidoda kumbiti hakizi kuwalopoziya wali yawamuhepelera.

**10** Toziya Malagaliru Mluntu gakamupananiti Musa gaweriti shivuni hera sha galii gaherepa gagiza, na gawera mfanu hera gwa vitwatira vya nakaka, su gaweza ndiri kuwatenda walii yawaguwira waweri wakamiliika kwa tambiku ziraa zilii zyazilaviyiti shinja kwa shinja. 2 Handa wantu yawamgwira Mluntu mewapungwi nakaka vidoda vyawu, mewaliwoni ndiri kayi kuwera na vidoda, na tambiku azi zoseri meziperi. 3 Kumbiti tambiku azi zitendeka kuwahluziya wantu vidoda vyawu kila shinja, 4 toziya mwazi gwa ng'ombi na mbuzi guweza ndiri nakamu kuwusuya vidoda. 5 Su Kristu pakaweriti kankwiza pasipanu kalongiti, "Gufira ndiri tambiku ama malaviwu, kumbiti guntandira nshimba. 6 Malaviwu ga kulunguziya torosu, ama malaviwu ga kuwusuya vidoda, vikuvifiriziya ndiri. 7 Shakapanu nongiti, 'Guloli, ntambu yanembiriti mushintola, neni niza kutenda mafliru gaku, gwee Mluntu.'" 8 Pakalongiti, "Gufira ndiri ama gufirizwa ndiri na tambiku na malaviwu ama malaviwu ga wankanyama ga kulunguziya torosu ama malaviwu ga kuwusuya vidoda." Malaviwu goseri aga galaviyiti kulawirana na Malagaliru Mluntu gakamupananiti Musa. 9 Shakapanu kalongiti, "Neni niza kutenda mafliru gaku, gwee Mluntu." Kaliwusuya lipatanu lyakwanja, su katuli lipatanu lya pili. 10 Toziya Yesu Kristu katenditi mafliru ga Mluntu, twenga tupungwa nakamu vidoda kuitira malaviwu ga nshimba yakuwi yakayilaviyiti kwa mala yimu kwa woseri. 11 Kwa ntambu yimu, mtambika katenditi

lihengu lyakuwi lya utendera kila lishaka na kulaviya matambiku galaa galii mala zivuwa, kumbiti matambiku geni hapeni gawesi kuwusuya vidoda. 12 Kwa ntambu yimonga, Kristu kwa shipindi shoseri kalaviyiti litambiku limu toziya ya kulekiziya vidoda, shakapanu kalikala uwega wa kumliwu wa Mluntu. 13 Kwanjira shipindi shilii kankuhepera mpaka wang'ondu wakuwi waweri pakutimbira magulu gakuwi. 14 Su kwa lilaviyu lyakuwi limu kawatenda wakamiliika kwa shipindi shoseri walii yawapungitwi. 15 Na Rohu Mnanagala katupanana ukapitawu. Kalongiti hangu, 16 "Ali ndo lipatanu hanulitendi na womberi, pa shipindi shilii, kalonga Mtua, hantuli malagaliru gangu mumyoyu mwawu, na hanugalembi mumahala mwawu." 17 Kayi kalongiti, "Hanuliholi ndiri kayi vidoda vyawu, ama vitendu vyawu vya uhalibisiya." 18 Su vidoda paviwusiwa kala, khahera toziya ya kulaviya malaviwu ga kuwusuya vidoda. 19 Su walongu waneni, kwa mwazi gwa Yesu tapananwa moyu yagutira ndiri kwingira Pahala Pananagala Nentu. 20 Yomberi katuvugulira njira ya syayi, njira yailonguziya muukomu kuitira lipaziya lili. Katenditi hangu kwa kuilaviya nshimba yakuwi. 21 Toziya twanayu Mtambika Mkulu yakagolokera munumba ya Mluntu. 22 Su tumusegeleri Mluntu kwa moyu muheri na kujimira kwa nakaka na kwa myoyu yayingitungitwi nakamu kulawirana na nfiru idoda, tumusegeleri na nshimba zyazigululitwi kwa mashi gananaga. 23 Tukoleri nakamu litumbiru yetu lyatulilavilira ukapitawu, toziya Mluntu yakamlagiliti ndo mjmimirika. 24 Tuliholi ntambu ya kulipanani moyu toziya ya kwongelerana ufru na matendu gaherepa. 25 Natuleka kujojinka pamuhera ntambu yawayera shitiba sha wamonga. Kumbiti tufiriziwa kulipanana moyu, na tutendi aga nentu patuwona lishaka lya kuwuya kwa Mtua lyapakwegera kusoka. 26 Toziya patwendereya kutenda vidoda kwa kufira twaweni patumana kala unakaka, khahera tambiku yayiweza kulaviwa kayi toziya ya kuwusuya vidoda. 27 Kumbiti shilii shashisigala ndo kuhepelera hera utoza wa Mluntu na motu gukalipa kuwanalira woseri yawamlema. 28 Muntu yoseri yakagalema Malagaliru Mluntu gakamupananiti Musa, na kwa ukapitawu wa wantu wawili ama watatu, kalagwa pota na lusungu. 29 Vinu hayiweri hashi kwa muntu ulii yakambeza Mwana gwa Mluntu na kuguwona mwazi gwa lipatanu yagumpungiti kuwera shintu ndiri, muntu yakamwigira Rohu Mnanagala gwa manemu? Kafiriziwa kupata utoza ukalipa wa ntambu gaa? 30 Toziya tumumana ulii yakalongiti, "Shisasi sha neni, neni hambuziliri," nayomberi viraa kalongiti, "Mtua hakawatozi wantu wakuwi." 31 Ndo shiwtatira sha kutirizya nentu muntu kubatwa na Mluntu yakawera mkomu! 32 Muliholi yagalawiriti mashaka galii ga kwanja pamgubutulitwi kuumana unakaka wa Mluntu. Tembera mashaka galii mpatitwi na ntabika ivuwa, mwenga mhhepeleriti. 33 Ntambu zimonga mwigirangitwi na kutabiswa paweru, na ntambu yimonga mulikolerana pamuhera na walii yawatabisityi. 34 Toziya muwawoniriti lusungu walii yawaweriti mushibetubetu na pampokitwi lunda zyenu muhepeleriti kwa nemeru, toziya muvimanit handa muwera na vintu viherepa nentu na vya mashaka goseri. 35 Su namleka ulii ugangamala wenu, toziya uwera na lifupu likulu. 36 Mfiruwa kuhepera su pamtenda mafliru ga Mluntu, hamuwanki shirii shakalagiliti Mluntu. 37 Ntambu yagalonga Malembu Mananagala, "Shisigala

shipindi shididini hera, na ulii yakiza, hakizi, na hapeni kakawi.” 38 “Kumbiti muntu gwangu yakamfirizya Mlungu, hakajimili na kulkalkala, na kumbiti pakaleka kujimirira, neni hapeni nfiriziwi na yomberi.” 39 Twenga twamlamu ndiri mwa walii yawaleka njimiru na kwagamira, kumbiti twenga twapamuhera na walii yawa jimirira na kulopoziwa.

**11** Vinu njimiru ndo kuwera na unakaka kwa vitwatira vyatulitumbira, kuvimana kwa unakaka vitwatira vyatuviwona ndiri. 2 Kwa njimiru, wazewi wa makashu wajimiriti na Mlungu. 3 Kwa njimiru, twenga tuvimana handa pasipanu panyawitwi kwa shisoweru sha Mlungu, su vintu vyavivoneka vilawiti muvintu vyavivoneka ndiri. (aiōn g165) 4 Kwa njimiru Abeli kamlaviliriti Mlungu tambiku ya ihererepa kuliki ilii ya Kaini. Kwa njimiru yakuwi, kajimiriti na kuwera yakamfirizya Mlungu toziya Mlungu mweni kazijimiriti tambiku zakuwi. Kwa njimiru yakuwi tembera kahowiti, matendu gakuwi gankali gawera na mafundu kwa twenga. 5 Kwa njimiru, Henoki kanyasuliti na Mlungu, nakahowa. Kawonekaniti ndiri kayi toziya Mlungu kamnyasuliti. Pamberi pa kunesulwa kwakuwi, Malembu Mananagala galonga kuwera yomberi kamfiliziyti Mlungu. 6 Pota njimiru hapeni iwezekani kumfirizya Mlungu. Toziya kila muntu yakamgendera Mlungu, mpaka kajimiriti kuwera Mlungu kapalaa na kuwera kawapanana lifupu walii yawamsakula nentu. 7 Kwa njimiru Nuhu kaberiziwitwi na Mlungu toziya ya vitwatira vya kulongolu vyavivonekiti ndiri. Kamjimiriti Mlungu, kanyawa safina, mlaamu kalopoziyitwi yomberi pamuhera na kaya yakuwi. Kulawiranana na aga, kwa njimiru yakuwi wantu wa pasipanu watozitwi kuwera na vidoda na Nuhu kamfiriziyti Mlungu kwa njira ya njimiru. 8 Kwa njimiru Aburahamu kamupikaniriti Mlungu pakashemiti kagendi muisi Mlungu mekampanani iweri yakuwi. Tembera kavimana ndiri pakaweriti kankugenda, Aburahamu kawukiti. 9 Kwa njimiru kalikaliti gambira muhenga muisi Mlungu yakamlagiliti kumpanana. Kalikaliti aku mumapamanda, Isaka na Yakobu wankiti vintu viraa vilii Mlungu vyakamlagiliti Aburahamu, walikaliti mumapamanda vulaa gambira yomberi. 10 Toziya Aburahamu kaweriti kankuhapelera lushi lwaluera na lyanjiru ligangamala, lushi lweni Mlungu mweni ndo yakanuholiriti na kulinyawa. 11 Kwa njimiru Aburahamu kankiti makakala ga kulera tembera kaweriti mzewi na Sara mdala gwakuwi kaweriti impendi. Toziya Aburahamu kajimiriti kuwera Mlungu yakamlagiliti kaweriti mjimirika. 12 Su kulawa kwa muntu yumu ayu mweni yakapititi kala umuli wa kulera, kulawiriti wantu wawuwa gambira ntondu zya kumpindi na gambira mhanga gwa pambeku pa bahali. 13 Wantu woseri awa wahowiti pawawera na njimiru. Wahowiti pamberi pa kwanka vitwatira Mlungu vyakavilagiliti, kumbiti kwa kutali wawiwoniti na wanemeleriti na kulonga kuwera womberi waweriti wahenga na watugira pasipanu. 14 Wantu yawatakulka vitwatira handa avi, walanguziya paweru kuwera wankuyisakula isi yauw weni. 15 Handa mewayiholeri isi yawalawiti makashu, mewapati lupenyu lya kuwuya aku. 16 Kumbiti vinu wafira isi yiawera ihererepa nentu, isi ya kumpindi. Su Mlungu kawona ndiri soni kushemwa Mlungu gwawu, toziya yomberi kawatandiriti kala lushi. 17 Kwa njimiru Aburahamu kamlaviliziyti mwana gwakuwi Isaka kaweri

tambiku shipindi Mlungu pakamjeriti. Aburahamu mweni ndo yakaweriti kanka shirii shakalagiliti Mlungu, kumbiti pamuhera na hangu, kajimiriti kumlaviya mwana gwakuwi gwa gweka gwa lagilu, 18 ndomweni yakagambiriti na Mlungu kuitiria Isaka hagupati wiwuka wawuwa. 19 Aburahamu kavimaniti handa Mlungu kawenza kuzyukisia yawahowiti na kwa ntambu yimonga nakaka Aburahamu kampatiti kayi mwana gwakuwi kulawa kwa yawahowiti. 20 Kwa njimiru Isaka kawatekeleriti Yakobu na Esawu matekeleri gagiza shakapanu. 21 Kwa njimiru Yakobu pakaweriti sambira kahowa, kawapetera mashi kila yamu gwa wana wa Yosefu, na kamguwiriti Mlungu pakalugolokelera luhonga lyakuwi. 22 Kwa njimiru Yosefu pakaweriti pakwegera kuhowa, katakuliti kulawa kwa Waisraeli muisi ya Misri, na vira kawalekera malagaliru ntambu ya kugatenda mafupa gakuwi. 23 Kwa njimiru Musa kafifiti na walera wakuwi kwa shipindi sha myezi mitatu pakayiwukiti. Toziya wamwoniti kuwera mwana kaherepa, womberi waviririti ndiri visoweru vya mfalumi. 24 Kwa njimiru Musa pakakuliti, kalemiti kushemwa mwana gwa binti gwa Farawu. 25 Kawoniti mbaka kutabika pamuhera na wantu wa Mlungu kuliku kunemelera woya ya vidoda kwa katepu hera. 26 Kavimaniti kuwera kutabika toziya ya Kristu Mlopoziya kwana mota nkulu kuliku ulunda woseri wa isi ya Misri toziya kaweriti kankulolera lifupu lya shakapanu. 27 Kwa njimiru Musa kalawiti isi ya Misri pota na kutira maya ga mfalumi, na kawuyiti ndiri kumbeli, toziya kendereyi kumlolerela Mlungu ulii yakawoneka ndiri. 28 Kwa njimiru kaiyitenditi Pasaka, kalagaliriti mwazi gumyatiwi pampindi pa milyangu, su ntumintumi gwa kumpindi gwa kulaga nakawalaga wiwuka wa kwanja wa Israeli. 29 Kwa njimiru wantu wa Israeli walokiti bahali nsherit handa iweriti isi iyuma, kumbiti Wamisri pawajeriti kutenda hangu wahowiti kwa kumiruwa mumashi. 30 Kwa njimiru liboma lwa lushi lwa Yeriko viguwiti wantu wa Israeli pawavizyengikiti kala kwa mashaka saba. 31 Kwa njimiru Rahabu yakereriti mndiyandiya kahowiti ndiri pamuhera na walii yawamjimiriti ndiri Mlungu, toziya kawashemeriti kwa ponga walolalola wa bada. 32 Sunakuli shishi kay? Nahera shipindi kwaneni kuwatakulira ashina Gidioni na Baraki na Samsoni na Yefta na Dawudi na Samwelii na wambui wa Mlungu. 33 Kwa njimiru woseri awa wazikankiti falumi. Watenditi vitwatira vyavimfiriziyti Mlungu, wanka galii gakalagiliti Mlungu. Wadiwa milomu ya simba, 34 wadoziya makakala ga myotu, washapiriti kulagua kwa upanga, waweriti legulegu kumbiti wapatiti makakala. Waweriti wagangamala mungondu, wakankiti mashonta ga shihenga. 35 Wadala wamu wawauziliriti walongu wawu yawahowiti pawawera wakomu. Wamu wawu walema kuvugulirwa, watabisiyiti mpaka wahowa su wapati kuzyukisia na kwingira mumakaliru gaherepa nentu. 36 Wamonga watenderiti lidufiya na kusyatangwa ntomondu, na wamonga watawitwi minyololu na kutatilwa mushibetubetu. 37 Wagumitwi mabuwi, wapiligitwi kwa misumenu vipandi viwili. Wagendigenditi kwa kuzyengeta pawawala mikuli ya wakondolu na mikuli ya wambuzi, waweriti wantu wahushu yawatabisiziyti na kuzulumiwa. 38 Wantu wa pasipanu wafiririti ndiri kuwera na wantu awa. Wayeriyeriti kushiwala na mumigongu, walikaliti mumpanga naumarindi. 39 Woseri awa wawonekaniti kuwera wankaka toziya ya njimiru yauw. Pamuhera na hangu wankiti

ndiri galii Mluntu gakalagiliti, **40** toziya Mluntu kaweriti na mpangu yaguherera nentu toziya ya twenga, su womberi mewausegeleri ukamlikila pawawera na twenga.

**12** Su toziya twenga tuyengetwa na shipinga shikulu sha wakapitawu. Su tuwusiyi kila shipingiru shashitungira, na vidoda virii vyavitulemetera na tutugi mbiru kwa uhepelera mukutuga kwakutulityi kulongolu kватwenga. **2** Tumlolii Yesu mweni ndo yakanjishiti njimiru ya twenga na mweni hakaitendi teratera. Toziya ya nemeru yayiweriti yankumuhepera, yomberi kahepeleriti kuhowa palupingika, pota kulisheka kusoniziwa kwakuwi, na vinu kankulikala uwega wa kumliwu wa shibanta sha ukulu sha Mluntu. **3** Mumuholi Yesu ntambu yakahepeleriti pakakalaziyiti na yawatenda vidoda. Su namfuwa moyu ama namtoka. **4** Mukukanka vidoda, mwenga msoka ndiri kwita mwazi gwenu. **5** Mwenga mulyaluwiti visoweru vilii vyaviwapanana moyu, Mluntu kankuwagambira mwenga handa wana wakuwi? "Mwana gwangu, nagubeza azabu ya Mtua, ama naguwuya kumbeli pakakukalipira. **6** Toziya Mtua kamfunda kila yakamfira, kamwazibu kila yakamjimira kuwera mwana gwakuwi." **7** Muhepeleri pamwazibiwa handa mafundu toziya Mluntu kawatendera mwenga handa wana wakuwi. Hashi, kwana mwana yakafundwa ndiri na tati gwakuwi? **8** Handa pamwazibiwa ndiri gambira wana wamonga, su mwenga mwawana wa wakuwi ndiri wanakaka. **9** Kayi, twenga tuwapanana ligoya watati wetu wa pasipanu yawatuleriti na yawatwazibu. Su tufiruwa kumjimiria nentu Tati gwetu gwa kumpindi su tupati kulikala. **10** Watati wa twenga pasipanu watufunda kwa shipindi shiidini, handa womberi weni ntambu yawawoniti kuwera iherepa, kumbiti Mluntu kankutuazibu kwajili ya mota yetu twaweni, su tuweri wanaganala gambira mweni. **11** Vinu kwazibiwa shiwtatira ndiri sha kunemizya kumbiti su sha kwinginziya. Kumbiti walii yawafunditi kuwera na ligoya upeleru hawabenangi lifupu ya ponga kulawa mumakaliru yagamfirizya Mluntu. **12** Su mugapanani makakala mawoku genu yagawera legulegu na kugangamaziya manung'unu genu yagawera legulegu. **13** Mwendereyi kugendagenda munjira yainyoshikiti, su shirii shashilewerekiti nashitilinduka, kumbiti shiponiziwi. **14** Msakuli nentu kuwera na ponga na wantu woseri na mulikali makaliru ga unanagala, toziya pota unanagala kwahera muntu yakawenza kumwona Mtua. **15** Mulikali weri muntu yoseri nakahowizya manemu ga Mluntu. Muliloleri weri su lushigira lwalutomora shing'ong'u nalulawira pakati pa mwenga na kuwadodisya wavuwa. **16** Mulikali weri muwamu mwenu napawera na muntu muhumbua ama muntu yakamgwira ndiri Mluntu gambira Esawu, yakawuziti wiwuka wakuwi wa kwanja kwa shiboga sha mala yimu. **17** Mwenga muvimana handa pakafiriti kupata kayi teklera ili yayiweriti yakuwi, kabeliritti toziya kapatiti kayi ndiri lupenyu lwa kugalambizya shilii shakatenditi, ata pakakisakuliti kwa masozi. **18** Mwenga msokiti ndiri kulgongu lwanuweza kulukola na lwalwakuti motu ama papawera na luwindu dunu na lipuga, **19** na liziu lya mbalapi na liziu lya visoweru. Walii yawapakiniriti liziu ali waluwiti nawapikanira kayi shisoweru shimonga. **20** Toziya wadahiti ndiri kuhepelera ilagaliru lyaliliviyitwi, "Ata handa nkanyama pakashinkula

lugongu alu, hakagumi mabuwi mpaka kafuwi." **21** Goseri aga gawonekaniti gakutiliziya nentu, Musa kalongiti, "Nankutira na kubegema." **22** Kumbiti mwenga msoka mulugongu lwa Sayuni, lushi lwa Mluntu yakawera na ukomu, Yerusalem lwa kumpindi, kwakuweriti wantumintumi wa kumpindi yawaalangikika ndiri, munemeleri. **23** Msoka mulijojinuru likulu lya wantu wa Mluntu ywashemwa wiwuka wa kwanja, weni matawu gawu galembwa kumpindi. Mgoloka kulongolu kwa Mluntu yakawera mtoza gwa woseri, na kulongolu kwa rohu zya wantu waheri kulongolu kwa Mluntu ywatenditi teratera. **24** Msoka kwa Yesu, yomberi ndo mkolanizya mulipatanu lya syayi, na kwa mwazi gwakuwi gwagumyatiriti kuwera gutakula vitwatira viheri kuliku mwazi gwa Abeli. **25** Su mulikali weri namwiza kulema kumpikinira ayu yakatakula na mwenga. Gambira walii yawalemiti kumpikinira ulii yakawaberiziyiti pasipanu walopoziwitwi ndiri, twenga hatudahi hashi kushapira handa patulema kumpikinira ulii yakatuberizya kulawa kumpindi! **26** Mushipindi shilii liziu libegiziyiti isi, kumbiti vinu kalagila, "Hanupabegiziyi pasipanu kayi kwa mala yimonga, pasipanu hera ndiri kumbiti na kumpindi viraa." **27** Visoweru avi "kayi kwa mala yimonga" vyankutulanguziya kuwera vintu vyoseri vyavinyawitvi havibegeziwi na kuwuka su visigali vilii vyavibegiziwi ndiri. **28** Twenga, tulungi mayagashii, toziya twankuwanka ufalumi yawubegiziwi ndiri. Tuweri na mayagashii na kumgwira Mluntu kwa ntambu yayimfirizya, na kwa kuguwira na lyoga, **29** toziya Mluntu gwetu nakaka ndo motu gwaguhalibisiya.

**13** Mwendeleyi kulifilira shirongu. **2** Namulyaluwa kuwashemera wahenga, toziya kwa kutenda hangu wantu wamonga wapatiit kuwashemera wantumintumi wa kumpindi pota kuvimana. **3** Muwaholi walii yawatataliti gambira mtatirwa pamuhera na womberi. Muwaholi walii yawatabika gambira mwenga mtabika pamuhera na womberi. **4** Ndowa ifiruwa kupananwa ligoya na wantu woseri, mpalu pamuhera na mdala wafiruwa kuwera waminika. Mluntu hakawatozi wandiyandiya na wahumba. **5** Namuwera wantu wa kufira mpiya, mtosheki kuwera na vintu vyamuweru navi. Mluntu mweni kalonga, "Hapeni nukuleki nakamu, ama hapeni nukwasi." **6** Toziya ayi tuweza kulonga kwa uganganala, "Mtua ndo mtanga gwangu, hapeni ntiri. Muntu hakantendi shishi?" **7** Muwaholi walongoziya wenu, yawaawbwelerani Shisoweru sha Mluntu. Muliholi ntambu yawakaliti na kuhowa, mjeri njimiru yazu. **8** Yesu Kristu ndo ulaa ulii lishi, lerus na mashaka goseri. (aiōn g165) **9** Namdankwa aku na aku na mafunda gamonga ga shihenga. Iherepa kwa rohu zyatu kwanka ngangamalu kwa manemu, na kwa kujimira ndiri malagaliru ga shiboga, muntu yoseri yakagafatiti malagaliru aga gamtanga ndiri. **10** Twenga twana shitalawanda sha kutambikira sheni watambika wa lipamanda lya Wayawudi lya kuguwira wahera nzyumi zya kuliya vintu vyakuwi. **11** Mtambika mkulu gwa Shiyawudi kajegaga mwazi gwa wankanyama Pahala Pananagala Nentu na kugulaviya tambiku ya kuwusiya vidoda, kumbiti vinofu nya wankanyama awa wавilunguziya kunja kukambi. **12** Yesu vulaa katabikiti na kuhowa kunja kwa lushi, su kawapungi kwa mwazi gwakuwi mweni wantu yawatenditi vidoda. **13** Su tumgenderi kunja kukambi na twakatabisisi ntambu yakatabisisiwyi yomberi. **14**

Mana pasipanu twahera lushi lwa mashaka goseri, kumbiti twankulusakula lulii lwalwiza. **15** Su kwa njira ya Yesu, tumlavilili Mlungu tambiku zya zyuma mashaka goseri. Visoweru avi vya uzyumi ndo malaviwu getu palii patulonga kuwera yomberi ndo Mtuwa. **16** Namulyaluwa kutenda maheri na kilitanga, toziya azi ndo tambiku zyazimfirizya Mlungu. **17** Mnami na kuwapikinira walongoziya wenu na kukola malagaliru gawu, womberi wankuzilolera rohu zya mwenga pota kutoka na hawalavyi walanga ya utenderu wawu kulongolu kwa Mlungu. Handa pamuwapikanira hawatendi lihengu lyawu kwa nemeleru, handa ndala, hawawutendi kwa kwinginika, hangu hapeni iwatangi mwenga. **18** Mtuluwili, twana unakaka handa twanayu nfiru iherepa toziya tufira kulikala makaliru gaherepa muvitwatira vyoseri. **19** Na neni nuwaluwa nentu munduwili su mbuyi kwa mwenga kanongola. **20** Su Mlungu gwa ponga yakamzyukisiyiti Mtuwa gwetu Yesu, Mlolera Mkulu gwa wakondolu toziya ya kwita mwazi gwakuwi gwa lipatanu lya mashaka goseri, (aiōnios g166) **21** kawatendi m kamali mukila shiheri su mtendi ma filiru gakuwi na katutendi twenga ntambu yayimfirizya mweni kwa njira ya Yesu Kristu, ukwisa uweri kwa yomberi mashaka goseri! Yina haa. (aiōn g165) **22** Walongu, nuvaluwa vinu mwanki kwa uhepelera shisoweru ashi sha kuwapanana moyu na alu ndo luhamba lufupi hera lyanuwalemberani. **23** Nfira muvimanu handa mlongu gwetu Timotewu wamvugulira kala. Handa pakasoka kanongola, hanizi pamuhera nayomberi kuwalola. **24** Muwalamsiyi walongoziya wenu woseri pamuhera na wantu woseri wa Mlungu! Walongu wa isi ya Italia wawalamsiya. **25** Manemu ga Mlungu gaweri pamuhera na woseri mwenga.

# Yakobu

**1** Neni Yakobu, ntumintumi gwa Mlungu na gwa Mtua Yesu Kristu, nuwalembera mwenga makabila lilongu na mawili ga Israeli yagaweriti kila pahala pasipanu! Nuwalamsiya. **2** Walongu wangu, muliholi kuwera na nemeleru nakamu pampatwa na majeru ga ntambu yingiyangi, **3** muvimana handa kujerwa kwa njimiru yenu hayiwapanani uhepelera. **4** Muweri na anakaka kuwera uhepelera wenu hawumalili lihengu mgati mwenu, mpati kuwera teratera na wagangamala pota kupungukwa shoseri. **5** Kumbiti handa yumu gwenu kahera luhala, su kafiruwa kumluwa Mlungu, nayomberi hakamupanani, toziya Mlungu kawapananani woseri kwa uvuwa na kwa mawoku mawili. **6** Kumbiti kafliuwa kuluwa kwa njimiru pota na shashatika. Muntu yakawera na shashatika ndo kawera gambira makupala ga mubahali, geni gasukumwa na kwaswakwaswa na lipuga. **7** Su muntu yakawera na maholu gingi, nakalihola kuwera kapata shoseri shilii kulawa kwa Mtua. **8** Toziya muntu yakawera na maholu gingi, kagalambuka galambuka munjira zyakuwi. **9** Mlongu yakawera muhushu, kafruwa kunemelera kwa kukweniziwa kwakuwi, **10** nayomberi mlunda kafruwa kunemelera kwa kusulusiwa kwakuwi, toziya mlunda hakawuki gambira uluwa wa kuntundi. **11** Mshenji gulawira na kwa livuki lyakuwi likalipa liyumiya vimeru, na uluwa wakuwi utuluka na uherepa wakuwi woseri upera. Ntambu iraa ayi mlunda nayomberi akagamiziwi mumahengu gakuwi. **12** Mbaka muntu yakasigala mwaminika mumajeru, toziya pakahepelera, hakanki lijenjeri lyakuwi, ukomu ulii Mlungu wakawalagiliti walii yawamfira. **13** Handa muntu pakajerwa nakalonga, "Njerwa na Mlungu!" Toziya Mlungu hapeni kajerwi na ukondola, ama hapeni kamujeri muntu yoseri. **14** Kumbiti muntu kazyangalirwa pakanikwa na kugomuziwa na matamata zyakuwi zidoda. **15** Shakapanu matamata payiwula ilera vidoda, na vidoda pavikamala vilera kuhowa. **16** Walongu wangu yanuwafira, muntu nakawapayira! **17** Kila lifupu liherera na lyalikamilika lilawa kumpindi kwa Mlungu Tati, yakanyawiti miweru yoseri yaiwera kulyera. Mlungu hapeni kagalambuki ama kuwera na ntambu ya kugalambuka. **18** Kwa kufira kwakuwi mweni katupananiti ukomu kwa shisoweru shakuwi shanakaka, su tuweri gambira mabenu ga kwanja pakati pa viwumbi vyakuwi. **19** Walongu wangu yanuwafira, mushiholi shisoweru ashi, kila muntu kapikaniri kamkamu, kumbiti nakalopokera kulonga ama kukalala. **20** Muntu yakawera na maya kaweza ndiri kutenda galii yagamfiriziya. Mlungu yagawera ga nakaka. **21** Hangu, muleki kutili vitwatira vyoseri vidoda na matendu madoda gavuwa gageneya, mumjimiru Mlungu na kwanka shisoweru shashiyalitwi mumyoyu mwenu, na shiweza kuwalopoziya. **22** Namulipayira mwaweni kwa kupikinira hera shisoweru sha Mlungu, su mtendi ntambu yashilonga. **23** Toziya muntu yakapikanira hera shisoweru pota kutenda ntambu yashilonga, kalifana na muntu yakalilola sheni shakuwi mweni mushiloleru. **24** Kalilologa, shakapanu kagenda zyakuwi, na katepu kalyaluwa ntambu yakawera. **25** Kumbiti muntu yakalilola weri lilagaliru teratera lyaliwapanana wantu ulekeru, na yakendereya kulikolera, na kulpikanira ndiri hera

na shakapanu kulyaluwa, kumbiti kalitenda nakamu, muntu ayu hakatekelerwi mukila shintu shakatenda. **26** Handa muntu pakalishera kuwera yomberi ndo muntu gwa njira ya kumfata Mlungu, kumbiti kaweza ndiri kululewelera lulimi Iwakuwi, su kalipayira mweni, na njira yakuwi ya kumfata Mlungu yahera mota. **27** Njira yaiherera ya kumfata Mlungu na yahera likosa kulongolu kwa Mlungu Tati ndo ayi. Kuwatanga washiwa na wakenja mutabu zyawu, na kulilolera weri weni nawudodisiwa pasipanu.

**2** Walongu wangu yamumjimira Muwa gwetu Yesu Kristu yakawera na ukwisa, namulanguziya ubagula kwa wantu. **2** Tulongi muntu yumu mweni kavala peti zya zahabu na ngwu ziherera kingira mukuliwona kwenu, na palaa palli kingira muntu muhushu yakavaliti ngwu zidoda, **3** payiwera hammupanani ligoya nentu ulii yakavaliti ngwu zya kuherera na kumgambira, "Gulivagi panu pahala paherera," na kumgambira muhushu ulii, "Gwenga, gugoloki kulii, ama gulivagi pasi." **4** Hashi, awu uwera ndiri ubagula pakati penu? Hashi, na utoza wenu hawulawirani ndiri mumaholu madoda? **5** Walongu wangu yanuwafira, mupikanir! Mlungu kawasyagula wantu wahushu pasipanu su wapati kuwera walunda munjimiru na kwanka ufalumi Mlungu yakawalagiriti walii yawamfira. **6** Kumbiti mwenga mwankuwabeza wantu wahushu! Hashi, walunda ndo walii ndiri yawawayonera na kuwajega kushyotera motu? **7** Awa ndo walaa walii yawalihigilanga litawu lili liherera nentu lya Mtua ulii mwenga ndo wantu wakuwi. **8** Handa pamulitenda weri lilagaliru lili lya shifalumi ntambu yailembiti Mumalembu Mananagala, "Gumfiri muyagu ntambu yagulifira gumweni," mwankutenda weri. **9** Kumbiti pamuhabagula wantu, su mwankutenda vidoda, na lilagaliru lya Mlungu liwatoza kuwera mwenga mkosa. **10** Muntu yakalilema lagaliru limu Mumalagaliru ga Mlungu, hakaweri na likosa lya kugalema Malagaliru goseri. **11** Toziya ulii yakalongiti "Naguhumba," kalongiti vulua "Nagulaga." Su ata paguhumba ndiri kumbiti gulaga, gwenga gugalema Malagaliru goseri ga Mlungu. **12** Su mulongi na kutenda gambira wantu hawatozwi kwa malagaliru ga Mlungu yagajega ulekeru. **13** Toziya Mlungu hapeni kaweri na lusungu pakamtoza muntu yakawera ndiri na lusungu. Kumbiti lusungu lwa Mlungu lukangi utoza. **14** Walongu wangu, kwana mota gaa handa muntu pakalonga kawera na njimiru kumbiti kalanguziya ndiri kwa matendu? Kujimira aku kuweza hashi kumlopoziya? **15** Payiwera mlongu tunga mpalu ama mdala kahera ngwu ama shiboga, **16** hayiwatangi shishi kuwagambira awa, "Mgendi kwa ponga mukayoteri motu na kwikuta," pota kuwapanana nfiru zyawu zya makaliru? **17** Ntambu iraa hayi, njimiru gweka yakuwi pota vitendu ifuwa. **18** Kumbiti muntu kaweza kulonga, "Muntu yumu kawera na njimiru na muntu gwingi kawera na matendu" Hanankuli, "Gunanguzi vilii muntu ntambu yakawera kuwera na njimiru pota na matendu. Neni hanukulanguzi njimiru yangu kwa matendu." **19** Hashi, gwenga gujimiria kuwera kwana Mlungu yumu? Teratera! Kumbiti ata washamshera wajimiria ali, na kulendemera kwa lyoga. **20** Mzigizigi gwenga! Hashi, gifura kulanguziya kuwera njimiru pota matendu ihowa? **21** Hashi, Aburahamu mbuyi gwetu kapata hashi kujimirwa kuwera

mkamilika kulongolu kwa Mlungu? Kwa matendu gakuwi, shipindi pakamlaviyiti tambiku Isaka mwana gwakuwi pashitalawanda sha kutambikira. 22 Guwona kuwera njimiru yakuwi matendu gakuwi gatendikit pamuhera, na njimiru yakuwi iweriti teratera kwa shili shakatendit. 23 Na Malembu Mananagala gatimiya ntambu yagalonga, "Aburahamu kamjimiriti Mlungu, su kwa njimiru yakuwi yomberi kajimiriti kuwera muheri kulongolu kwa Mlungu," na Aburahamu kashemiti ganja gwa Mlungu. 24 Su mwona kuwera muntu kajimirwa ndiri kuwera mkamilika kulongolu kwa Mlungu kwa njimiru yakuwi hera kumbiti kwa matendu gakuwi. 25 Ntambu iraa ilii, kwa ulii mndiyandiya Rahabu, yomberi kajimiriti na Mlungu kuwera mkamilika toziya yomberi kawashemiriti walolalola na kuwatanga wagendi zywau kwa kupitira njira imonga. 26 Su, handa vilii nshimba pota rohu ihowa, ntambu iraa ilii njimiru pota matendu ifuwa.

**3** Walongu wangu, pakati pernu namuwera wafunda wawuwa, toziya muvimana kuwera twenga wafunda hatupati utoza mkulu nentu kuliku wantu wamonga. 2 Twenga twawoseri tulikwala muvitwatira vivuwa. Handa muntu yoseri kakosa ndiri nakamu muvisoweru vyakalonga, yomberi ndo muntu mkamilika na kaweza kuyilongoziya nshimba yakuwi yoseri. 3 Twenga tumultura falasi mumlolomu mwakuwi ngoyi zya kumlonguziya su katujimiru, na kwa njira ayi tuweza kumlonguziya kwoseri kwatufira. 4 Mtumbwi mkulu nentu yagushemwa meli, tembera ndo mkulu nentu, guweza kugalambuziwa kwa nkafi ndidini, na igenda kwoseri mlongoziya kwakafira. 5 Ntambu iraa ayi, lulimi tembera luwera shiwungiru shididini sha nshimba, lulitumbira makulu nentu. Motu midini guweza kulunguziya lidowi likulu. 6 Na lulimi lulifana na motu. Lulimi luwera shipandi shimu sha makondola ga ntambu yoseri pakati pa viwungiru vya nshimba. Iumemizya nshimba yoseri na luyaka motu yagulawa mumotu gwa Jehanamu. (**Geenna g1067**) 7 Muntu kaweza kufuga na kafuga kala viwumbi vya ntambu zoseri, wankanyama wa lidowi na wampongu na wanjoka na viwumbi vya kubahali. 8 Kumbiti kwahera muntu yakaweza kulukolamlima lulimi lyalulifana na nkanyama. Lulimi luwera shintu shidoda, hapeni gulukolimlima na lumema usungu wawulaga. 9 Kwa lulimi twenga tulonga mayagashii kwa Mtua na Tati gwtetu. Kwa lulimi lulaa alu twwapangira wantu, wantu yawaumbwa kwa ntambu ya Mlungu. 10 Visoweru vya kupetera mashi na vya kulapira vilawa mumlolomu gumu. Walongu wangu vitwatira avi vifiruwa ndiri kuwera hangu. 11 Hashi, mbwiru yimu iweza kulaviya mashi ganoga na mashi ga munu pamuhera? 12 Walongu wangu, mtera gwa mkuyu guweza kulera embi? Ama, mwembi guweza kulera kuyu? Ndala, mbwiru ya mashi ga munu gaweza ndiri kulaviya mashi ganoga. 13 Hashi, ndo gaa yakawera na luhalala na mahala pakati pamwenga? Su kalanguziyi shitwatira ashi kwa mgenderanu gwakuwi guherepa na kwa matendu gakuwi Maheri yagatendeka kwa unanaga na luhalala. 14 Kumbiti payiwera myoyu yenu imema weya wawuhanganyika na utama na shuki na kulifira mweni, su namulizuma na kugalambula unakaka kuwera upayira. 15 Mahala ga tambu ayi galawa ndiri kumpindi, mahala aga ndo ga pasipanu, na ga shinshimba, kayi ndo ga shishetani. 16 Toziya poseri papawera na weya

na kulifira mweni, panu pawera na ndewu na kila ntambu zya ukondola. 17 Kumbiti luhalala lwalulawa kumpindi kwa Mlungu, kwanja ndo luherepa na lufira ponga na unanaga na upikirina na lumema lusungu na lulera mabwajubwaju ga matendu gaherepa na lwahera ubagula ama ufyangu. 18 Vitwatira vyavimfiriziya Mlungu vilawirana na mbeyu zyaziyalitwi muponga, zyaziyalitwi na wantu yawajega ponga.

#### **4** Ngondou na makomangu pakati pa mwenga vilawa koshi?

Vilawa mumamatama zyenu zidoda zyazilikomanga kila mala munshimba mwenu. 2 Mfira vintu kumbiti muvipata ndiri, su mwa kala kulaga, mfira nentu kupata vintu kumbiti muvipata ndiri. Su mwankulitenderana ngondou na kulikomanga. Mpata ndiri shillii shamfira toziya mushiluwa ndiri kwa Mlungu. 3 Na pamluwa mpata ndiri toziya mluwa kwa nfru idoda, mluwa su mpati kufiriziya matamata zyenu. 4 Mwenga wantu yamuwera ndiri waminika, hashi, muvimana ndiri kuwera ganja gwa pasipanu ndo kuwera mngondou gwa Mlungu? Yoseri yakafira kuwera ganja gwa vitwatira vya pasipanu kalitenda kuwera mngondou gwa Mlungu. 5 Ama namulihola kuwera Malembu Mananagala gahera unakaka pagalonga, "Rohu ulii Mlungu yakamtula mngati mwetu kawera na weya ng'anji." 6 Kumbiti manemu gatupananwa na Mlungu gawera na makakala nentu, ntambu yagalonga Malembu Mananagala, "Mlungu kawasinga wantu yawawera na malingisi kumbiti kawalanguziya manemu wantu yawawera wananaga." 7 Su mumjimiru Mlungu, mumsingi Shetani, nayomberi hakawatiri. 8 Mumsegeleri Mlungu, nayomberi hakawasegeleri mwenga. Mguluri mawoku genu mwenga yamutenda vidoda! Muyipungi myoyu yenu mwenga wafyangu! 9 Muweri na hinginiku, mlii na kudaya. Kuseka kwa mwenga kuweri kulila, na nemeleru ya mwenga iweri hinginiku. 10 Mulinanagaziyi kulongolu kwa Mtua, nayomberi hakawanyasuli. 11 Walongu, namulitakulirana madoda maweni kwa mwenga. Yakamtakulira madoda mlongu gwakuwi ama kumtoza, muntu ayu kalitakulira madoda na kilitoza Lilagaliru iya Mlungu. Pagulitoza Lilagaliru iya Mlungu, su gwenga gulijimira ndiri Lilagaliru iya Mlungu kumbiti gulitoza. 12 Mlungu gweka yakuwi ndo yaktatula Lilagaliru na kutoza. Ndo gweka yakuwi hera yakaweza kulopoziya na kwagamiziya. Su gwenga gwa gaa ata gumtozi tuyagu? 13 Su vinu mpikaniri mwenga yamlonga, "Leru ama shirawu hatugendi mulushi tunga na kulikala aka kwa shipindi sha shinjia shoseri, hatuwazi vintu na kupata mota." 14 Mwenga muvimana ndiri ata makaliru genu ntambu hagaweri shirawu! Mwenga mulifana na lifukufuka lyalilawira kwa shipindi shididini hera na kuwuka kayi. 15 Ira memfiriziwi kulonga, "Mtua pakafira hatulikali na kutenda ashi ama shili." 16 Kumbiti vinu mwankulidumba na kultumba, matumbiru ga ntambu yoseri ayi ndo madoda. 17 Su muntu yakamana kutenda Maheri na pakaleka kutenda, kankutenda vidoda.

**5** Su vinu mpikaniri mwenga walunda! Mulili na kudaya toziya ya ntabiku yayifira kuwapata. 2 Lunda zyenu ziwola, na nguwu zya zyenu waziliya wameyi. 3 Zahabu zyenu na mpiya ziwera kutu, na kutu ayi hayiwapitaluiru, na yeni hayillii nshimba zyenu gambira motu. Mwenga mlimatira lunda mumashaka aga ga upeleru! 4 Msinda kuwalipa shibena mgongu yawatenda

mahengu mumalambu genu. Mpikaniri malalamiku gawu! Kulila kwa awa yawabena malambu kusoka mumakutu ga Mtuwa yakawera na uwezu. 5 Mullikala pasipanu mumakaliru ga kulinemeliziya na ga anasa. Mulinenepeziya kala maweni kwa lishaka lya kulikitulwa. 6 Muwatoziti wantu yawamfiriziya Mlungu na kuwalaga, womberi wawabeleriti ndiri mwenga! 7 Su walongu wangu, muhepeleri mpaka Mtuwa pakiza. Muloli yakalima ntambu yakahepelera kwa kuhepera vimeru vyakuwi vilaviyi mabenu gagafiruwa nentu. Yomberi kahepelera kwa kuhepera kwanjira vula zya kuyalira mpaka vula zya upeleru. 8 Namwenga vulaa mfiruwa kuhepelera, mgoloki veri munjimiru yenu toziya lishaka lya kusoka kwakuwi Mtuwa lyapakwegera. 9 Walongu wangu, namuhinginika maweni gweka namwiza kutozwa na Mlungu. Yomberi ndo mtoza yakapakwegera, kapamlayangu. 10 Walongu wangu, pamufira kuwona uhepelera ntambu yauwuera muntabika, muliholi wambuyi wa Mlungu, watakulit kwa uwezu wa Mtuwa. 11 Tuwashema womberi mbaka toziya wahepeliteri. Mpikaniriti visoweru nya uhepelera wa Ayubu, na muvimana ntambu Mtuwa yakamtenderiti muupeleru. Toziya Mtuwa kamema lusungu na manemu. 12 Walongu wangu, pa goseri aga namulirapa kumpindi ama kwa pasipanu ama kwa shintu shimonga shoseri. Mlongi "Yina" pamfira kulonga yina na "Ndala" pamfira kulonga ndala, su hapeni mtozwi na Mlungu. 13 Hashi, kwana muntu yoseri pakati penu yakawera na ntabiku? Kafiruwa kamluwi Mlungu. Ama kwana muntu yakawera na nemeleru? Kimbi Iwimbu lwa uzyumi. 14 Hashi, kwana mlweri pakati pamwenga? Kafiruwa kawashemi wazewi wa shipinga sha wantu yawamjimiru Yesu, nawomberi hawamluwiri kwa Mlungu na kumswaga lipaki kwa litawu lya Mtuwa. 15 Nawomberi pawaluwa kwa njimiru, mlweri ulii hakaponi, toziya Mtuwa hakamuuziliri ukomu wakuwi. Na handa kaweriti katenditi vidoda vyoseri vilii, hakalekiziwi. 16 Su muligambiri kuleka vidoda vyamtenditi maweni gweka na muliluwili kwa Mlungu maweni gweka su mpatti kuponiziwa. Maluwa ga muntu muheri, gawera na makakala ga kutenda mavuwa. 17 Eliya kaweriti muntu gambira twenga. Yomberi kaluwiti kwa kugangamala vula nayitowa, na vula itowiti ndiri paisi kwa shipindi sha vinja vitatu na nusu. 18 Shakapanu kaluwiti kayi na mpindi itowiti vula na isi imeriziya viboga vyakuwi. 19 Walongu wangu, muntu yumu penu pakagamira kutali na unakaka, na muntu gwingi pakamwuziya, 20 muvimani kuwera ulii yakamwuziya muntu yakawera na vidoda kulawa munjira ya upotuziya, hakailopoziyi rohu ya muntu ulii kulawa mukuhowa na vidoda vivuwa havilekiziwi na Mungu.

# 1 Peteru

**1** Neni Peteru, ntumintumi gwa Yesu Kristu, nankuwalembera mwenga wantu yawasyagulitwi na Mlungu Tati, wantu yampalanganyikiti na kulikala gambira watugira isiaku Pontu na Galatiya na Kapadokiya na Asiya na Bituniya. **2** Mlungu Tati kawasyagulitwi mwenga kulawirana na ntambu yakafira mweni, na mpungwa kwa Rohu, mpati kumjimiru Yesu Kristu na kumishirwa kwa mwazi gwakuwi. Manemu na ponga gavuwa gaweri pamuhera na mwenga. **3** Tumkwisi Mlungu na Tati gwa Mtua gwetu Yesu Kristu! Kwa lusungu lwakuwi likulu katupanana twenga ukomu wa syayi kwa kumzukisiya Yesu Kristu. Katupanana litumbiru lyankaka, **4** su twankulolera uhala wa matekeleru ga Mlungu, matekeleru yagawola ndiri na yagahera uhakata na galii yaganya ndiri. Mlungu kawatulira kumpindi matekeleru aga. **5** Na mwenga mlolerwa weri na makakala ga Mlungu kwa njira ya njimiru toziya ya ulopoziya yauwera kala kugubutulwa mumashaka ga upeleru. **6** Munemeleri mushitwatira ashi, pawiwa vinu kwa shipindi shididini hamfiruwi kuhinginiki toziya ya majeru ga ntambu yingiyangi yamtabika. **7** Majeru aga lengu lyakuwi ndo kulguziya nakaka njimiru yenu, yaiwera na mana nentu kuliku zahabu yeni tembera ata payiwora ijerisawa kwa motu. Toziya ayi mwenga hampati uzymi na ligoya na ukwisa, lishaka lili Yesu Kristu pakagubutulwa. **8** Mwenga mwankumfira yomberi tembera mumwoniti ndiri, na mumjimiru tembera mumwona ndiri vinu. Su munemeleri kwa ukwisa yawatukulika ndiri, **9** toziya mwankuwanka ulopoziya wa rohu zyenu, wawuwera lengu lya njimiru yenu. **10** Wambuyi wa Mlungu yawatungiti kuusu manemu geni hagaweri ga nakaka kwa mwenga, wasakuliti na kukosiya kosiya kuusu ulopoziya awu, **11** womberi wafiriti kushimana shipindi na ntambu yashiwera, shipindi pakatakuliti Rohu gwa Kristu yakaweriti mngati mwawu, pakatunga kuusu ntabika hayimpati Kristu na ukwisa yauwiza. **12** Mlungu kawagubuturiti wambuyi wakuwi kuwera ujumbi ulii yawaubweriti, walibweleriti ndiri weni kumbiti wawabweleriti mwenga Shisoweru Shiwigira kwa makakala ga Rohu Mnaganala yakatumitwi kulawa kumpindi kwa Mlungu, lihengu ali liwera ndiri na mota yauw weni kumbiti kwajili ya mwenga. Ata wantumintumi wa kumpindi mewafiri kuvimana vitwatira avi. **13** Su muweri kala nakamu na kulikala masu. Mlitili litumbiru lyenu lyoseri mumanemu galii hampananwi shipindi Yesu Kristu pakagubutulwa. **14** Gambira wana wa Mlungu yawajimira, namujimiru nakamu kufata kayi matamata zidoda zyamuweriti nazu pamuwumaniti ndiri unakaka wa Mlungu. **15** Kumbiti yomberi yakawashemiti ndo mnaganala, su mwenga muweri wanaganala muvyoseri vyamutenda. **16** Toziya Malembu Managanala galembwa, "Muweri wanaganala toziya neni ndo mnaganala." **17** Pamumkanda Mlungu, mwenga mumshema Tati. Su muvimani kuwera yomberi kamtoza kila yumu kulawirana na matendu gakuwi pota kubagula, mwendereyi kumjimiru Mlungu pamulikala gambira wahenga pasipanu. **18** Toziya muvimana kuwera mwenga mlopoziwitwi mugenderanu gwenu yagufaa ndiri yagumuwankiti kulawa kwa wazewi wenu. Kumbiti mlopoziwitwi ndiri kwa vintu vyaviharabika, kwa mpiya

ama zahabu, **19** kumbiti kwa mwazi gwa mana nentu gwa Kristu, yakaweriti gambira mwana kondolu yakahera shilema ama lidowa. **20** Yomberi kasyagulitwi na Mlungu pamberi pa kunyawa pasipanu, kumbiti kagubutulitwi mumashaka aga ga upeleri toziya ya mwenga. **21** Kwa njira yakuwi mwenga mwankumjimiru Mlungu yakamzyukisiti na kumpanana ukwisa, su njimiru yenu na litumbiru lyenu viwera kwa Mlungu. **22** Vinu mwenga mulipunga maweni kwa kuujimiru unakaka, su mwenga muwfira nakaka wayenu pota na ufyangu, su mulifiri nakamu kwa moyu gwozeri. **23** Toziya mpananitwi ukomu wa syayi, ulii yawulawiti ndiri mumbeyu yayiharabika, kumbiti kulawa mumbeyu yayiharabika ndiri kwa njira ya ujumbi wa Mlungu yauwera ukomu na wa mashaka goseri. (aiōn g165) **24** Malembu Managanala ntambu yagalonga, "Kila muntu kalifana na mahamba, na ukwisa wakuwi woseri ulifana na uluwa wa mahamba. Mahamba ganyala, na uluwa utuluka. **25** Kumbiti ujumbi wa Mtua ulikala mashaka goseri." Ujumbi awu ndo Shisoweru Shiwigira shamubweleriti. (aiōn g165)

**2** Su muleki ukondola woseri na upayira na ufyangu na weya na kila ntambu zya kutakulirana madoda. **2** Gambira wana wanonu ntambu yawaufira maweri, mfiruwa kuwera na mata ga maweri geni ga shirohu, su kwa aga mpati kukula muulopoziya wenu. **3** Vinu mwenga muvimana kuwera Mtua ndo muheri. **4** Su mumgenderi Mtua, libuwi lya ukomu lyalilemiti na wantu, kumbiti kulongolu kwa Mlungu ndo libuwi lyalisagulitwi na lya mana nentu. **5** Na mwenga vulaa, gambira mabuwi yagawera makomu, munyawawa muweri numba ya shirohu kweni aku hamtenderi ntambu mtambika gwa shirohu pakalaviya tambiku zya shirohu zyazijimiru na Mlungu kuitipira Yesu Kristu. **6** Toziya Mumalembu Managanala galembitwi, "Guloli, nankutula libuwi aku Sayuni, libuwi lya lyanjiru lya mupembi lyalisagulitwi na lya mana nentu, na muntu yoseri yakamjimiru yomberi hapeni kasoniziwi." **7** Kwa mwenga yamujimiru, libuwi ali lyana mana nentu. Kumbiti kwa walii yawajimira ndiri, Malembu Managanala ntambu yagalonga, "Libuwi lyawalilemiti wanyawa numba, liwera libuwi lyaliwera na mana kuliku goseri," **8** kayi galonga, "Libuwi ali ndo wantu hawalikwali, litalawu haliwatendi womberi waguwu." Womberi walikwala toziya wajimira ndiri ujumbi wa Mlungu, na hangu ndo ntambu yawapangiwitwi kwanjira kwanja. **9** Kumbiti mwenga ndo lukolu lwalusyagulwa na utambika wa shifalumi na shipinga sha wantu wanaganala na wantu wakuwi Mlungu, yamushemitwi kubwera matendu makulu gaklikangasha ga Mlungu, yakawashemiti kulawa muluwindu na kuwayingiziyia muulangala wakuwi wa kulikangasha. **10** Shipindi shimu, mwenga muwera ndiri wantu wa Mlungu, kumbiti vinu mwenga muwera wantu wakuwi, shipindi shimu muwoneriti ndiri lusungu na Mlungu, kumbiti vinu muwonerwa lusungu. **11** Waganja wangu, nuwahiga nentu mwenga gambira wahenga na yawapita pasipanu! Muleki matamata zidoda zyazisingana na rohu zyenu. **12** Mfiruwa kuwera na mgenderanu guherepa nentu pakati pa wantu yawamumana ndiri Mlungu su ata pawawatakulira mtenda madoda wawezi kugamana matendu genu maheri, su wamkwisi Mlungu lishaka lya kwiza kuwatoza wantu. **13** Su muwajimiru walongoziya woseri wa wantu toziya ya Mtua, ujimiru kwa mfalumi yakaweriti mkolamlima

mkulu, 14 ama ujimira kwa walongoziya wa mikowa, weni yawasyagulitwi nayomberi kuwatoza yamatenda madoda na kuwazyma yamatenda gaherepa. 15 Toziya Mlungu kankufira mwenga kwa matendu genu maheri gamtenda, muwanyamaliziyi wantu wazigizigi yawahera mahala. 16 Mulikali gambira wantu walekeru, kumbiti namuwutendera ulekeru wenu kuwufifa ukondola, kumbiti mulikali gambira wantumintumi wa Mlungu. 17 Muwapanani ligoya wantu woseri. Muwafiri walongu wenu waumini na mmupanani ligoya Mlungu. Mmupanani ligoya mfalumi. 18 Mwenga wantumintumi wa ukaya, muwajimiri watuwa wenu kwa ligoya lyoseri, yawahera waheri na yawahera wapoli, muwajimiri ata walii yawakalaziya. 19 Toziya handa muhepelera kutama kwa ntabiku yamfiruwa ndiri toziya muvimana handa Mlungu kafira hangu, su Mlungu hakawatuli weri. 20 Hamupati shishi pamuhepelera makomangu gamfiruwa toziya ya vidoda vyamtenda? Kumbiti handa pamuhepelera ntabiku ata paikeri mtenda maheri, Mlungu hakafirizi na mwenga. 21 Aga ndo gamshemiriti, Kristu mweni katabikitii toziya ya mwenga, na kawalekerani mfanu, su mtendi ntambu yakatenditi mweni. 22 Yomberi katenditi ndiri vidoda, ama katakuliti ndiri upayira woseri. 23 Pawamwigiliti yomberi kawankula ndiri kwa kwigila, pakapatiti ntabiku yomberi kalaviyiti ndiri vitiriziwu, su kagatuliti matumbiru gakuwi kwa Mlungu, mtoza gwa teratera. 24 Yomberi mweni kavipapiti vidoda vyetu munshimba mwakuwi pakapingikiti palupingika, su tuleki kutenda vidoda na kulikala makaliru gagamfiriziya Mlungu, na kwa vironda vyakuwi mwenga mponiziwitwi. 25 Mwenga muweriti gambira wakondolu yawaferiti wagamira, kumbiti vinu mumuwuyira Mlolera na yakawulolera ukomu wenu.

**3** Namwenga wadala, mlituli pasi pa uwezu wa wapalu wenu, su handa kwana wapalu woseri yawaferiti ndiri shisoweru sha Mlungu, wapati kujimira kwa kuguwona mgenderanu gwenu. Hayiweri ndiri kwa mwenga mpaka kutakula shisoweru, 2 toziya hawawoni ntambu mgenderanu gwenu yaguwera guhereda na gwa ligoya. 3 Kulihiperipiya kwa mwenga namtumbira vitwatira vya kunja, gambira ntambu zya kudukusa viri zya maringisu nentu na kuvala vintu vya zahabu na nguwu zya beyi nkulu. 4 Su uhadera wenu ufiruwa kulawirana na ntambu ya mngrati mwa untu wa nakaka, uhadera yawunyala ndiri wa uheri na unyamaliru wa rohu, weni ndo wa mana nentu palongolu pa Mlungu. 5 Hangu ndo ntambu yawaferiti pamakashu wadala wanagala yawamguwiriti na kumtumbira Mlungu kwa kulinila pasi pa wapalu wawu, 6 gambira Sara ntambu yakalituliti pasi pa Aburahamu na kumshema yomberi mtuwa gwakuwi. Mwenga muwera vinu wahinga wakuwi handa pamutenda gaherepa pota kutilizwa shintu shosera. 7 Ntambu iraa ayi mwenga wapalu, mulikali na wadala wenu kwa mahala, muwapanani ligoya pamuvimana kuwera womberi wawera legilegi na ntambu yawahera wahala pamuhera na mwenga manemu ga ukomu, mtendi hangu su khahera shintu hashileweleri maluwa genu kwa Mlungu. 8 Upeleru, mwenga mwawoseri mfiruwa kuwera na moyu gumu na pamulionera lusungu mawenii mwenga na muwera wapoli na wanana. 9 Namuwawuzilira wantu vidoda kwa vidoda, ama mayigilangu kwa mayigilangu kumbiti muwatekeleri, toziya mwenga mshemitwi na Mlungu mpati

kugahala matekeleri. 10 Malembu Mananagala galonga, "Muntu yakafiriti kuganemelera makaliru, na kugawona mashaka gaherepa, kalileweleri nakatakula makondola na kushapira kulonga upayira. 11 Kaleki kutenda ukondola na katendi gaherepa, kayisakuli ponga na kuyikolera weri. 12 Toziya masu ga Mtua gawalola walii yawahera waheri na kugapikanira maluwa gawu, Kumbiti kawatulira shisogu wantu yamatenda makondola." 13 Ndo gaa hakawatenduwi mwenga handa pamuweera wagangamala mukutenda gaherepa? 14 Kumbiti ata pamfiruwa kupata ntabiku toziya ya kutenda yagamfiriziya Mlungu, su mtekelerwa! Namtira shilii shawatira womberi, namutulwa mukushashatika. 15 Kumbiti mumkwisi Kristu kuwera Mtua mumoyou mwenu. Muwera kala kumwankula muntu yoseri yakawakosiya litumbiru lyamuwera nali. 16 Su mtendi hangu kwa lyoga na ligoya, kumbiti muwera ni firu zyazitulanguziya mwahera likosa, su woseri pawawahigilanga kulawirana na mgenderanu guhereda yamuwera nagu mu Kristu, womberi hawasoniziwi kwa shilii shawawayowelera. 17 Toziya iherepa kutabika kwa kutenda maheri, Mlungu pakafira, kuliku kutabika kwa kutenda makondola. 18 Su Kristu viraa katabisitiyi na kuhowa kwa mala yimu hera toziya ya vidoda, yomberi yakaweriti muheri katabisitiyi na kuhowa toziya ya wantu wakondola, su kawalanguziya mwenga njira ya kumgendera Mlungu. Yomberi kalagitwi shinshimba kumbiti katenditi mkomu murohu, 19 na kwa rohu vulaa yomberi kagenditi kuzibwelera rohu zili zyaziweriti mushibetubetu 20 yawalemiti kujimila pamakashu Mlungu pakawahepelerti mumashaka ga Nuhu shipindi Safina payiweriti yankunyawiwa. Musafina amu, wantu watangala ndiri, wantu wanani hera pa wantu woseri ndo walopoziwitwi pamashi, 21 na mashi geni gaweriti mfanu gwa ubatizu yauwalopoziyti mwenga vinu vulaa. Ubatizu ndo shisoweru ndiri shakuwusia udoda munshimba kumbiti ndo lagilu lya nfiru iherepa kwa Mlungu. Liwalopoziyi mwenga kwa uzukusiuwa ya Yesu Kristu, 22 yomberi yakagenditi kumpindi na vinu kalikala uwega wa kumliwu wa Mlungu, kankuwakolamlima wantumintumi wa kumpindi wa Mlungu woseri na ukulu na yawahera na makakala.

**4** Toziya Kristu katabisitiyi munshimba yakuwi, na mwenga vulaa mfiruwa kuligangamaziya kwa nfiru gambira yakuwi mana muntu yakatabisitiyi kala munshimba su kaleka kutenda vidoda. 2 Kwanjira vinu, makaliru yagasigaliti kulikala pasipanu gafiruwa ndiri kulonguziwa na matamata zya umuntu kumbiti gafiruwa kulonguziwa na mafliru ga Mlungu. 3 Pamakashu mwenga muweriti na shipindi shivuwa sha kutenda vitwatira vyavitendwa na wantu yawamumana ndiri Mlungu. Mulikaliti makaliru ga umwenti na matamata na ndewu na kulowera nentu na kuguwira vinyagu. 4 Vinu wantu yawamumana ndiri Mlungu wankulikangasha pawawona kuwera hamuweri ndiri pamuhera nawomberi kayi kulikala muvidoda, su wankuwahigilanga. 5 Kumbiti womberi hawafiruwi kutakula vitwatira yoseri vya makaliru gawu kulongolu kwa Mlungu yakawera kala kuwatoza yawahera wakomu na wahowiti. 6 Ndo mana Shisoweru Shiagira shibweriti ata kwa walii vinu wahowiti, su womberi watozwi mumakaliru gawu ga mnshimba gambira wamonga, kumbiti walikali murohu ntambu Mlungu yakalikala. 7 Upeleru

wa vintu vyoseri wapakwegera. Su mfiruwa muweri na maholu gaherepa na kulikolamlima maweni na kulikala masu muwezi kumluwa Mlungu. **8** Pa goseri aga, mulifiri kwa moyu gwoseri maweni mwenga, toziya mafiliru gagubika vidoda vivuwa. **9** Mulishemeru maweni gweka munumba zyenu pota kuhinginika. **10** Kila yumu kafiruwa kilitendera lifupu lyakapananitwi na Mlungu kuwatendera wamonga, gambira ntumintumi muheri gwa mafupu ga ntambu yingiyiingi ga Mlungu. **11** Yakalonga shintu, visoweru vyakuwi viweri gambira visoweru nya Mlungu, na kila yakawatanga wantu katendi hangu kwa likakala lyakapananitwi na Mlungu, su muvitwatira vyoseri Mlungu kakwiswi kuitipira Yesu Kristu. Kwakuwi kuweri ukwisa na likakala mashaka goseri. Yina haa. (**aiōn g165**) **12** Waganja wangu, namulikangasha kwa majeru makulu gampata, handa mpatwa na vitwatira vihenga. **13** Su munemeleri toziya mtabika handa Kristu ntambu yakatabikitu, su muwezi kuwera na nemeleru ivuwa shipindi ukwisa wakuwi paugubutulwa. **14** Mpeterwa mwenga payiwera mwankuyigirangwa toziya ya kumfata Kristu, shiwtatira ashi shimanizira handa Rohu gwa ukwisa, mana yakuwi Rohu gwa Mlungu, kalikala pamuhera namwenga. **15** Nakawera muntu yoseri mngati mwenu, handa pakatabika, toziya ndo mlagu na mwivi na yacatenda makondola. **16** Kumbiti handa muntu pakatabika toziya ndo kamjimira Yesu, kafiruwa nakawona soni, su kamkwisi Mlungu, toziya muntu ayu kashemwa kwa litawu lya Kristu. **17** Shipindi sha kutoza shisoka, na kutoza aku kwankwanja na wantu wakuwi Mlungu mweni. Payiwera kutoza aku kuyanjira kwtwenga, su upeleru wakuwi hauweri wa ntambu gaa kwa walii yawalema kushijimira Shisoweru Shiwigira sha Mlungu? **18** Malembu Mananagala galonga, "Payiwera vikamala kwa wantu yawamfirizya Mlungu kulopoziva, su hayiweri hashi kwa wantu yawamguwira ndiri Mlungu na yawatenda vidoda?" **19** Su walii yawatabika kulawirana na mafiliru ga Mlungu, mwendereyi kutenda yagaherepa na walituli pasi pa Muwumba gwatu yakawera mwaminika.

**5** Kwa wazewi yawawera yawalongoziya pakati peru, nenii nuwahiga panwera mzewi tuyenu, mkipatiku gwa ntabika ya Kristu na ntenditu pamuhera muukwisa haugubutulwi pamberi, **2** mushiloleri weri shipinga shampananitwi na Mlungu, mushiloleri weri, kwa kulazimisha ndiri kumbiti kwa moyu muheri ntambu yakafira Mlungu. Mtendi lihengu ali kwa kufira ndiri mpiya, kumbiti kwa moyu gwenu gwoseri. **3** Namuwakolamlima kwa makakala walii yawatulitwi pasi pa ugolokera wenu, kumbiti muweri mfanu kwa shipinga ashi. **4** Na Mlolera Mkulu pakalawira, mwenga hamuwanki lijenjeri lya ukwisa yawuffifiya ndiri. **5** Ntambu iraa ayi mwenga wantemba mufiruwa kuwajimira wazewi yawalongoziya. Mwawoseri mwenga mfiruwa kuwera wanana su mpati kilitenderana maweni toziya Malembu Mananagala galonga, "Mlungu kawasinga wantu yawawera na malingsi kumbiti kawalanguziya manemu wantu yawawera wanana." **6** Su mnangaji pasi pa liwoku lya Mlungu lyaliwera na makakala, su kawanyasuli kwa shipindi shakuwi. **7** Mumtulili magaziwu genu goseri, toziya yomberi kankuwalolera weri. **8** Mulikolimlima na mulikali masu! Toziya mngondu gwenu, Mkondola, kankuzyengetazyengeta gambira simba yakaguguma pakasakula muntu gwa kumliya nakamu. **9** Mgangamali

munjimiru na mumlemi Shetani, pamuvimana kuwera walongu wenu yawajimira Kristu poseri pasipanu wankupananwa na ntabiku iraa ayi. **10** Kumbiti pamtabika kala kwa shipindi shididini, Mlungu yakawera gwa manemu goseri yakawashemiti kwngira muukwisa wakuwi wa mashaka goseri muklikolerana pamuhera na Kristu, yomberi mwensi hakawatendi waweri wakomu kayi na kuwatula makakala na kuwagamaziya na kuwapanana lyanjiru ligangamala. (**aiōnios g166**) **11** Kwakuwi Mlungu kuweri uwezu mashaka goseri! Yina haa. (**aiōn g165**) **12** Nuwalembiriti luhamba alu ludidini kwa utanga wa Silwanu, mlongu yanummana na kumjimira. Nfira kuwapanana moyu na kutakula kuwera shiwtatira ashi ndo manemu ga nakaka ga Mlungu. Mgangamali mumanemu aga. **13** Shipinga sha wantu yawamjimira Kristu wayenu yawasyagulitwi na Mlungu panu Babiloni, wankuwalamsiya. Vulaa vilii Mariku yakawera gambira mwana gwangu, kankuwalamsiya. **14** Mulilamsiyi kwa lirangaliru lya mafiliru ga wantu yawalikolerana pamuhera na Kristu. Ponga iweri kwa mwenga mwawoseri yamulikolerana pamuhera na Kristu. Yina haa.

# 2 Peteru

**1** Neni Simoni Peteru, mtenda lihengu na ntumintumi gwa Yesu Kristu, nankuwalembera mwenga kwa uheri wa Yesu Kristu yakawera Mlungu gwestu na Mlopoziya gwestu, mpananwa njimiru teratera na yatwenga. **2** Manemu na ponga gongerekira kwa mwenga mukummanira Mlungu na Yesu Mtua gwestu. **3** Kwa makakala gakuwi ga shimplungu, Mlungu katupanana vitwatira vyoseri vyatuvifira mumakaliru ga kumguwira kwa cummanira mweni yakatushemiti tutendi pamuhera muukulu na kwa uheri wa ukwisa wakuwi na uhorepa wakuwi. **4** Kupitira avi yomberi katupanana twenga mafupu makulu na ga mana nentu, su kwa mafupu aga impati kuzishapira upotuziya wa matamata zidoda zyaziwera pasipanu na kutenda pamuhera muntambu yakuwi ya shimplungu. **5** Toziya ayi, mgangamali kwongera njimiru yenu kwa uheri na kwa uheri wenu kwongera kuvimana, **6** na kwa kuvimana kwenu mwongeri kulikolamlima na kwa kulikolamlima kwenu mwongeri uhepelera na kwa uhepelera wenu mwongeri kumguwira Mlungu. **7** Kwa kumguwira Mlungu mwongeri uganja wa shirongu na kwa uganja wa shirongu mwongeri mafiliru. **8** Pamuhera na goseri aga kwa uvuwa, haziwatendi muweri watenda lihengu yawafaa na kuwera na mota mukummanira Mtua gwestu Yesu Kristu. **9** Kumbiti muntu yakahera aga kawera Iwisi na kaweza ndiri kuwona na kalyaluwa kuwera kapungitwi kala vidoda vyakuwi nya makashu. **10** Su walongu wangu, mgangamali nentu kuwutenda ushemwa wenu na usyagula wenu kwa Mlungu, shiweri shiwtatira sha mashaka goseri. Handa pamulikala ntambu ayi, hapeni mulikwali nakamu, **11** na mwenga hamulekeziwi nakamu kwingira muufalumi wa mashaka goseri wa Mtua na Mlopoziya gwestu Yesu Kristu. (aiōnios g166) **12** Su hanendereyi kuwahluziwa mashaka goseri vitwatira avi, tembera muvimaniti kala na mgangamala muunakaka yamuuwankiti. **13** Mona kuwera shiwtatira shiherepa kwaneni kuwayumusiya na kuwahluziwa vitwatira avi, shipindi shoseri shanulikala pasipanu, **14** toziya nuvimana kuwera kanongola hanfuwi, Mtua Yesu kristu ntambu yakang'ambiriti pota kufifa. **15** Su hantendi kila shawewe nakaka su pakuhowa kwaneni, mwenga hamuwezi kuvihola vitwatira avi shipindi shoseri. **16** Shipindi patuwafunditi kuusu makakala gakuwi na kwiza kwakuwi Mtua gwestu Yesu Kristu, tulitumbira ndiri tambu hera zya upayira. Twenga tuwoniti ukwisa wakuwi kwa masu getu twaweni. **17** Twenga tuweriti shipindi pakapananiti ligoya na ukwisa kulawa kwa Mlungu Tati, shipindi liziwi palimwiziriti kulawa kwakuwi yomberi yakawera Mlungu Mkulu, palilonga, "Ayu ndo Mwana gwangu yanumfira nentu, nherepeziwa nayomberi." **18** Kayi twenga twaweni tupikaniriti liziwi ali kulawa kumpindi kwa Mlungu shipindi patuweriti pamuhera nayomberi palugongu lunanagala. **19** Na twenga twana unakaka nentu kuusus ujumbi wa wambuyi wa Mlungu na mwenga hamutendi weri pamushipikanira nakaka, toziya shiweri gambira shikoluboyi shashilangalira muluwindu mpaka papawera mandawira na ntoundu ya mandawira ilawiri mumyoyu mwenu. **20** Pa aga, mfiruwa kuvimana kuwera kwahera muntu yakawea kuwutakulira kwa mahala gakuwi mweni mana ya umbuyi yauwuera Mumalembu Mananagala.

**21** Toziya kwahera ujumbi wa shimbui woseri yawulawirana na mafiliru ga shimuntu, kumbiti wantu walaviyiti umbuyi wa Mlungu pawalongoziwa na Rohu Mnanagala.

**2** Palawiriti wambuyi yawapayira pakati pa wantu na ntambu iraa ayi wafunda wa upayira hawalawili pakati penu. Wantu awa hawayingiziyi mafundu ga upayira gagajega uharabisya na kumlema Mtua yakawakomboriti na kwa njira ayi hawayegi yumu maharabisu makulu kwatu weni. **2** Kayi wantu wawuwa hawazifati njira zyau zya undiyandiya na toziya ya shilii shawatenda su njira ya unakaka hayiglangwi. **3** Kwa matamata zyau zidoda zya ulunda hawapati mota kwa kuwagambira tambu zya upayira. Mlungu katuliti kwanjira makashu kuwera hakawatozi na kagonja ndiri, nakaka hakawaharabisiyi nakamu! **4** Mlungu kawalekiti ndiri wantumintumi wa kumpindi pawatenditii vidoda, su kawasiti pahala pa ntabiku, kweni aku watawitwi kwa minyololu muluwindu dunu pawahepa lishaka lya kutoza kwatu. (Tartaroō g5020) **5** Vira Mlungu kapalekiti ndiri pasipanu pa makashu, su kajegiti mafuriku gavuwa paisi kwa wantu yawamguviriti ndiri Mlungu, kumbiti Nuhu yakawubweriti uheri, Mlungu kamlopoziyiti mweni pamuhera na wantu wamonga saba. **6** Vira Mlungu kalutoziti lushi zya Sodoma na Gomora na kalilunguziyi titikitiki kwa motu, kazitenda ziweri mfanu gwa vitwatira haviwapati wantu yawamguwira ndiri Mlungu, **7** na kamlopoziyiti Lutu, muntu yakamfiriziyiti Mlungu, muntu yakahinginikiti nentu na mgenderanu gwa undiyandiya gwa wantu yawatenditii ukondola. **8** Lutu yakaweriti muntu yakamfiriziyiti Mlungu, kalikaliti pakati pawu na kila lishaka moyu gwakuwi guweriti na hinginiku nentu kwa kupikinira na kugawona matendu gawu ga udoda gawatenditii. **9** Payiwera hangu, Mtua kavimana ntambu ya kuwalopoziya mumajeru wantu yawamfiriziyi Mlungu na ntambu ya kuwatula wantu yawatenda ukondola su kawaazibzu mulishaka lya utoza. **10** Nakamu kwa walii yawafata matamata zidoda zya nshimba na kuwubeza uwetu wa Mlungu. Kwa msindu na masinganu, wantu awa watira ndiri na wavatukilura madoda viwumbi vyaviwera na ukwisa kumpindi. **11** Kumbiti ata wantumintumi wa kumpindi, womberi wawera na uwetu na makakala nentu, wawasitaki ndiri kwakwigiranga viwumbi avi kulongolu kwa Mtua. **12** Kumbiti wantu awa wavigilanga vitwatira vyawavimana ndiri, su womberi walifana na wankanyama yawahera mahala, wayiwuka na shakapanu wakamulwa na kulagua na gambira wankanyama wakalipa womberi vira hawagamiziwi nakamu. **13** Womberi hawapati ntabiku kwa ntabiku yawayijegiti. Nemeleru zyau ndo kutenda vitwatira nya staleyi zya nshimba paliwala. Womberi wawera madodisiya na soni hera pawanemelera njira zyau zya upayira pawatenda msambu pamuhera na mwenga. **14** Masu gawu gamema uhumba na hapeni waleki kutenda vidoda. Wazyangazyanga walii yawagangamala ndiri, womberi moyu yau izowelera kuwera na matamata zya ulunda, wapangilirwa na Mlungu. **15** Wayileka njira yayinyoshikit, womberi wagamiriti na kufata njira ya yakayigendiriti Balamu mwana gwa Biori yakafiriti shibenamgongu sha ukondola. **16** Kumbiti toziya ukondola wakuwi su kakalipiriti na nkanyama punda yakatakula ndiri na katakuliti kwa liziwi lya muntu na kumlewlera mbuyi

ayu gwa Mlungu yakafiriti kutenda shintu sha lukwali. 17 Wantu awa wawera gambira mbwiru zyaziyumi ama gambira mawundu yagasukumiti na lipuga likulu, luwindu dunu litulwa kala kwajili womberi. 18 Toziya womberi watakuliti visoweru vizigizigi na kwa matamata zidoda zya nshimba na undiyandiya wawazyanga wantu yawanjiti kulitula gweka pa wantu yawalikaliti muwupayira. 19 Womberi wawalagira ulekeziwu, uganu womberi weni wawera wamanda wa ukondola toziya muntu kawera mumanda gwa shintu shoseri shashimkolamlima. 20 Wantu yawalituliti gweka muukondola wa pasipanu kwa kumumana Mtuwa na Mlopoziya gwetu Yesu Kristu, shakapanu wajimira kayi kugomiziwa na kusinda, su wantu awa hawaweri wadoda kuliku kwanja ntambu yawaweriti. 21 Meiweri mbaka kwa womberi kuwera mewavimani ndiri nakamu njira yaimfirizya Mlungu kuliku kuyimana shakapanu kuyileka na kulyagamiziya lilagaliru linanagala lyawapananitwi. 22 Kwana mesali yayilonga, "Ng'ang'a kagawuyira galii gakatapikiti," na, "Mtumbi yakaguluritwi kala kagalagataga kayi mumadika." Ntambu ayi iwera kwawu vinu.

**3** Waganja wangu, alu vinu ndo luhamba lwa pili Iwanuwalembra. Mumahamba aga mawili njeriti kuyumusiya nfiru ziherepa mumahala genu kwa kuwaloluzya vitwatira avi. 2 Nfira muviholi visoveru vyavilongiti makashu na wambuyi wanagala wa Mlungu, na lilagaliru lillii lyawapananitwi na Mtuwa na Mlopoziya kuitipira wantumintumi wenu. 3 Pamberi pa aga, mfiruwa kuvimana kuwera mashaka ga upeleru hawizi wantu weni magenderanu gawu gakolwamlima na matamata zyauw zidoda, na hawawabezi. 4 Womberi hawalongi, "Yomberi kawalagiliti kuwera hakizi, su vinu kakoshi? Vitwatira ndo viraa virii kwanjira wambuyi wetu pawahowiti, vintu ndo viraa virii ntambu yaviweriti kwanja pa kuwumbwa pasipanu!" 5 Womberi kwa ng'anji wawulekiti unanaka awu kuwera Mlungu katakuliti shisoweru, mpindi ziweriti kwanjira makashu na pasipanu panyawitwi kulawa mumashi, 6 na Mlungu kagalagiliti mafuriki ga mashi gahalibisiyi pasipanu pa makashu. 7 Kumbiti kwa shisoweru shilaa ashi mpindi zya vinu na pasipanu zitulwa kwajili ya kuhalibisiwa kwa motu, pazitulwa mpaka lishaka lillii lya kuwatoza na kuwagamiziya wantu yawamgwira ndiri Mlungu. 8 Waganja wangu, kumbiti namulyaluwa shintu shimu! Kulongolu kwa Mtua, lishaka limu livera gambira vinja elufu yimu na vinja elufu yimu iwera gambira lishaka limu. 9 Mtua kakawa ndiri kugatenda galii gakalagiliti gambira wantu wamonga ntambu yawalihola kuwera hakakawi. Yomberi kahepelera toziya ya mwenga, toziya kafira ndiri ata yumu gwenu kagamiri, kumbiti kawakwega woseri wapati kuleka vidoda vyawatenda. 10 Kumbiti lishaka lya Mtua halizi gambira shimpemu. Mpindi haziyagamiri kwa lirindimiru likulu, na kila shintu sha kulyera hashagamiziwi kwa motu, na pasipanu na kila shintu shashiweramu havilekwi hera. 11 Toziya kila shintu hashiharabisowi kwa ntambu ayi, su mwenga hamuweri wantu wantambu gaa? Mwenga mfiruwa kulikala makaliru mananagala na kumijimira Mlungu na kumpanana ligoya, 12 pamuliheda lishaka lillii lya Mlungu na kulitenda lizi kanongola, lishaka lyeni mpindi hazilunguziwi nakamu kwa motu na kuhalibisiwa, na vintu vya kulyera haviyeyuki kwa livuki. 13 Kumbiti kulawirana na lagila lya Mlungu, twankuhepa kuwera hakuweri na mpindi

ya syai na pasipanu pa syai, pahala pa wantu yawamfirizya Mlungu. 14 Waganja wangu, pamuweru mwankulihepa lishaka lillii, mgangamali mukuherepa nentu pota na likosa lyoseri kulongolu kwa Mlungu, na kuwera na ponga nayomberi. 15 Mwenga mfiruwa kuwona uhepelera wa Mtua kuwera ndo lupenu lyakapananana su mpati kulpooziwa gambira Paulu mlongu gwestu yatumfira ntambu yakawalembiriti kwa luhala lyakapananitwi na Mlungu. 16 Yomberi kalembiti shintu shilaa shilii mumahamba goseri pakavilongera vitwatira avi. Mumahamba gakuwi galii kwana vitwatira vyamonga vyavikamala kuvimana, wantu yawawera wazigizigi na yawagangamala ndiri ntambu yawagalambula mana ya Malembu Mananagala gamonga, su wagapotuziya kwa magomiziwu gawu weni. 17 Kumbiti kwa mwenga walongu wangu, mushimaniti kala shiwtatira ashi. Su mulikali weri namwiza kupotuziwa na mafundu ga makosa ga wantu yawagajimira ndiri malagaliru na kuguwa kulawa muwugangamala wenu uherepa. 18 Kumbiti mwenderey kukula mumanemu na kumumana Mtua na Mlopoziya gwetu Yesu Kristu. Ukwisa uweri kwakuwi, vinu na ata mashaka goseri! Yina haa. (aiōn g165)

# 1 Yohani

**1** Tuwalembera mwenga kuusu Shisoweru gwa ukomu yakaweriti kwanjira kwanja. Twenga tupata kumpikinira na kumuwona kwa masu getu twaweni, tumloliti na kumkola kwa mawoku getu twaweni. **2** Ukomu ayu pakalawiriti twenga tumuwoniti na tutakula visoweru vyakuwi na kuwabwelera ukomu ayu gwa mashaka goseri, yakaweriti kwa Tati na kalanguziyiti kwa twenga. (aiōnios g166) **3** Tuwabwelera mwenga shili shatushiwoniti na kushipikinira, su mwenga mpati kutenda pamuhera natwenga muwumu yatuwera nagu na Tati na Mwana gwakuwi Yesu Kristu. **4** Twankuwalembera vitwatira avi su nemeleru ya twenga imalilika. **5** Su ujumbi yatuwupikaniriti kwakuwi na yatuwabwelera mwenga kuwera Mlungu ndo ulangala na kwakuwi kwahera luwindu nakamu. **6** Patulonga kuwera twana uwumu yawomberi na uganu patugendagenda muluwindu, twenga tupaya na matendo getu ganakaka ndiri. **7** Kumbiti patugendagenda muulangala gambira Mlungu ntambu yakalikala muulangala, su hatuweri na umu twaweni gweka na mwazi gwakuwi Yesu Kristu, Mwana gwakuwi, gwankutupunga vidoda vyoseri. **8** Putatukula kuwera twahera vidoda, twankulipayira twaweni na unakaka kwahera mngati mwetu. **9** Kumbiti patuleka vidoda vyatutenda, yomberi ndo mwaminika na muheri mashaka goseri, hakatulekiziyi vidoda vyetu na kutupunga ukondola woseri. **10** Putatukula kuwera tutenda ndiri vidoda, hatumtendi Mlungu kuwera mpayira na shisoweru shakuwi kwahera mngati mwetu.

**2** Wana wangu yanuwafira, nuwalembera vitwatira avi su nametenda vidoda. Kumbiti muntu pakatenda vidoda, twanayu ulii yaktuteteya kwa Tati, Yesu Kristu yakamfiriziya Mlungu. **2** Yomberi ndo tambiku yayilavitiwitu kulekiziya vidoda vyetu, vidoda vyetu hera ndiri kumbiti na kulekiziya viraa vidoda vya wantu woseri wa pasipanu. **3** Twenga twana unakaka kuwera tumumana Mlungu handa patugajimira malagaliru gakuwi. **4** Muntu pakatakula kuwera kamumana Mlungu, uganu kagajimira ndiri malagaliru gakuwi, muntu ayu kawera na upayira na unakaka kwahera mngati mwakuwi, **5** Kumbiti muntu yoseri yakashijimira shisoweru sha Mlungu, ufiru wa Mlungu uwera teratera nakamu mngati mwakuwi. Ayi ndo ntambu yatuvinama nakaka kuwera tuwera mngati mwakuwi. **6** Muntu yoseri yakatakula kuwera kalikolerana pamuhera na Mlungu, kafiruwa kulikala gambira Yesu Kristu ntambu yakalikalit. **7** Waganja wangu, lilagaliru ali lyanuwalembera lyasyayi ndiri, kumbiti ndo lilagaliru liraa lili ligona lyamuwerita nalu kwanjira kwanja. Lilagaliru ali ligona ndo ujumbi ulii wampikaniriti. **8** Pamuhera na hangu, nankuwalembera lilagaliru lyasyayi na unakaka wakuwi woneka kwa yomberi na mngati mwenu, toziya luwindu lyankupita na ulangala ulii wa nakaka wanja kala kulangala. **9** Muntu yoseri yakatakula kuwera kamuuLangala, uganu kankumkalalira mlongu gwaku, muntu ayu kankali muluwindu. **10** Muntu yoseri yakamfira mlongu gwakuwi, kankulikala muulangala na kwahera shintu shoseri mngati mwakuwi shakumtenda muntu gwingi katendi vidoda. **11** Kumbiti muntu yakamkalalira mlongu gwakuwi kankulikala na kankutyanga muluwindu na kavimana ndiri

kwakagenda, toziya luwindu limtenda Iwisi. **12** Nuwalembera mwenga wana, toziya vidoda vyenu vilekiziwa kwa litawu lya Kristu. **13** Nuwalembireni mwenga ashina tati, toziya mumumana Kristu yakaweriti kwanjira kwanja. Nuwalembera mwenga wantemba, toziya mumkanka Mkondola ulii. **14** Nuwalembera mwenga ashina tati toziya mumumana Kristu ndo yakaweriti kwanjira kwanja. Nuwalembera mwenga wantemba toziya muwera na makakala na shisoweru sha Mlungu shilikala mngati mwenu na mumkanka Mkondola ulii. **15** Namupafira pasipanu, ama shoseri shashiwera mupasipanu. Muntu yakapafira pasipanu, ufira wa Tati kwahera mngati mwakuwi. **16** Toziya kila shintu shashiwera mupasipanu, matamata zidoda zya nshimba, matamata zidoda zya masu, msindu gwagujegwa na ulunda, vyoseri avi vilawa ndiri kwa Tati, kumbiti vilawa mupasipanu. **17** Pasipanu pamuhera na matamata zoseri zyaziwera mngati mwakuwi vyankupita, kumbiti muntu yakatenda mafiliru ga Mlungu, yomberi kankulikala mashaka goseri. (aiōn g165) **18** Wana wangu, ashi ndo shipindi sha upeleru. Ntambu yampikaniriti kuwera Mngondou gwa Kristu kankwiza, su wangondou wa Kristu wasoka kala. Toziya ayi twenga tuyimana kuwera shipindi sha upeleru shapakwegera. **19** Womberi walawiti kwa twenga, kumbiti waweriti ndiri nakaka watwenga. Toziya mewaweri watwenga mewalikali na twenga, kumbiti kulawa kwawu kulanguziyiti kuwera kwahera ata yumu gwawu yakaweriti gwa twenga. **20** Kumbiti mwenga muwanka Rohu Mnanagala kulawa kwa Kristu, na mwenga mwawoseri muwumana unakaka. **21** Su nuwalembera ndiri toziya muwumana ndiri unakaka, kumbiti muwumana na mwenga muvimanu kuwera kwahera upayira woseri yawulawiti muwunakaka. **22** Gaa yakkawera mpayu? Mpayu ndo ulii yakalema kuwera Yesu ndo Kristu ndiri. Muntu gwa ntambu ayi kawera mngondou gwa Kristu, toziya kankumlema Tati na Mwana. **23** Toziya muntu yoseri yakamlema Mwana, kamlema Tati viraa na muntu yoseri yakamjimira Mwana, su kamjimira na Tati viraa. **24** Muloli weri kuwera shili shampikiniriti kwanjira kwanja na shilikali mumyoyu mwenu. Handa ujumbi awu yamuwupikaniriti kwanjira kwanja paukala mngati mwenu, su mulikala mashaka goseri mukulikolerana na Mwana na Tati. **25** Na Kristu mweni katupananiti lagilu lyakatugambiriti twenga kuwera hakatupanani ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) **26** Nuwalembera vitwatira avi kuusu wantu walii yawajera kuwapotziya. **27** Kumbiti mwenga mumwankiti Rohu Mnanagala kulawa kwa Kristu, kalikala mngati mwenu. Na Rohu ayu ntambu yakalikala mngati mwenu, mufiriziwa ndiri kufundwa na muntu yoseri. Toziya Rohu gwakuwi kankuufunda vitwatira vyoseri na mafundu gakuwi ndo ganakaka, gapayira ndiri. Su mugakoli mafundu ga Rohu ayu na musigali kulkolerana pamuhera na Kristu. **28** Mwawana yanuwafira, mwendereyi kulkolerana pamuhera na Kristu, su yomberi pakalawira twenga tuwera na uganganala pota kuwera na toziya ya twenga kulifia kwa soni lishaka lya kwiza kwakuwi. **29** Muvimana kuwera Kristu kamfiriziya nentu Mlungu, su mfiruwa kuvimana viraa kuwera kila muntu yakamfiriziya Mlungu, kawera mwana gwa Mlungu. **3** Su muloli Tati ntambu yakatufiriti nentu ata tushemwa wana wa Mlungu. Nakaka ndo ntambu yatuwera. Mana wantu wa

pasipanu watumana ndiri twenga, toziya womberi wamumaniti ndiri Mluntu. 2 Waganja wangu, vinu twenga tuwera wana wa Mluntu, kumbiti hayeniwoneki paweru ntambu hatuweri. Kumbiti tuvimana kuwera Kristu pakalawira, hatulifani nayomberi toziya hatumwoni ntambu yakawera. 3 Kila muntu yakawera na matumbiru aga mu Kristu, su kalipungi mweni gambira Kristu ntambu yakawera mnanagala. 4 Kila muntu yakatenda vidoda kalilema Lilagaliru lya Mluntu, toziya kutenda vidoda ndo kuhalibisiya Malagaliru ga Mluntu. 5 Mwenga muvimana kuwera Kristu kiziti su kawusiyi vidoda na kwahera vidoda mngati mwakuwi. 6 Su kila yakalikolerana pamuhera na Kristu, hapeni kendereyi kutenda vidoda, kumbiti kila muntu yakendereya kutenda vidoda hakenipati ng'o kumwona ama kumumana Kristu. 7 Su wana wangu, namumjimiru muntu yoseri kawapayili! Muntu yakatenda matendu yagamfirizya Mluntu, yomberi kafiriziwa na Mluntu gambira Kristu ntambu yakafiriziwa na Mluntu. 8 Muntu yakendereya kutenda vidoda kawera gwa Mkondola, toziya Mkondola katenditi vidoda kwanjira kwanja. Kumbiti Mwana gwa Mluntu kiziti pasipanu kugahalabisya mahengu ga Mkondola. 9 Kila muntu yakawera mwana gwa Mluntu hapeni kendereyi kutendi vidoda, toziya ukomu wa Mluntu ulikala mngati mwakuwi, yomberi hapeni kendereyi kutenda vidoda toziya kawera mwana gwa Mluntu. 10 Kwantambu ayi tuweza kuwamana wana wa Mluntu na vira kuwamana wana wa Mkondola. Muntu yoseri yakamfirizya ndiri Mluntu na muntu yakamfira ndiri mlongu gwakuwi, womberi wawera ndiri wana wa Mluntu. 11 Na ujumbi yamuwupikaniriti kwanjira kwanja ndo awu, tulifiri twaweni kwa twaweni. 12 Natuvera gambira Kaini yakaweriti gwa Mkondola ulii, yakamlagiti mupusin gwakuwi. Kwa ntambu gaa kamlagiti? Toziya matendu gakuwi gaweriti makondola, kumbiti matendu galii ga mlongu gwakuwi gaweriti ga kumfirizya Mluntu. 13 Walongu wangu, namulikangasha handa wantu wa pasipanu pawakalalira mwenga. 14 Twenga tuvimana kuwera tupta kala mukuhowa na twingira muwukomu, toziya twankuwafira walongu wetu. Kila muntu yakahera ufiru kankusigala mukuhowa. 15 Kila muntu yakamkalalira mlongu gwakuwi kawera mlaga na mwenga muvimana kuwera mlaga yoseri ulii kahera ukomu wa mashaka goseri mngati mwakuwi. (aiōnios g166) 16 Kwa ntambu ayi twenga tuvimana ufiru wa Mluntu, toziya Yesu Kristu kagalaviyiti makaliru gakuwi kwajili yatwenga. Na twenga viraia vilii tufiruwa kugalaviya makaliru getu kwajili ya walongu wetu. 17 Su muntu pakawera na lunda zya pasipanu, shakapanu pakamwona mlongu gwakuwi kamuhushu, kumbiti kamwonera ndiri lusungu, muntu ayu kaweza hashi kulonga kuwera kana ufiru wa Mluntu mngati mwakuwi? 18 Wana wangu, natufira kwa visoweru hera kumbiti tufiri kwa matendu na muwunakaka. 19 Hangu ndo ntambu yatuweza kuvimana kuwera twenga tuwera wantu wanakaka, su hapeni tutili kulongolu kwa Mluntu. 20 Ata myoyu yetu payitutoza, tuvimana kuwera Mluntu ndo mkulu kuliku myoyu yetu, na kamana kila shintu. 21 Walongu wangu, handa myoyu yetu payitutoza ndiri, su twenga hapeni tutili kulongolu kwa Mluntu, 22 na kwanka shoseri shatuluwa, toziya tugajimiru malagaliru gakuwi na kutenda galii yagamfirizya. 23 Na lilagaliru lyakuwi ndo ali, kumjimiru Mwana gwakuwi Yesu Kristu na kulifira

twenga kwa twenga gambira mweni ntambu yakatulagaliriti. 24 Muntu yakagajimiru malagaliru ga Mluntu, yomberi kankulikala mukulikolerana pamuhera na Mluntu na Mluntu kankulikala mukulikolerana pamuhera nayomberi. Twenga tuvimana kuwera Mluntu kankulikala mukulikolerana pamuhera natwenga kuitira Rohu Mnanagala yakatupananiti.

4 Waganja wangu, namumjimiru kila muntu yakalonga kuwera kalongoziwa na Rohu gwa Mluntu, kumbiti mujeri handa muntu ayu kalongoziwa na Rohu gwa Mluntu ama ndala, toziya wambuyi wavuwa wa upayira walawira pasipanu. 2 Ayi ndo ntambu ya kuvimana handa muntu kankulongoziwa na Rohu gwa Mluntu ama ndala, kila muntu yakatakula kuwera, nakaka Yesu Kristu kiziti na kawera muntu, muntu ayu kalongoziwa na Rohu gwa Mluntu. 3 Kumbiti muntu yoseri yakamtakula ndiri Yesu ntambu ayi, yomberi kahera Rohu yakalawa kwa Mluntu. Muntu ayu kawera na rohu ya Mngondu gwa Kristu, mwenga mpikaniriti kala kuwera kankwiza na vinu kasoka kala mupasipanu. 4 Kumbiti mwenga wana wangu, ndo wakuwi Mluntu na muwakanka kala wambuyi wa upayira, toziya Rohu yakawera mngati mwenu kana makakala kuliku rohu yakawera mngati mwa wantu wa pasipanu. 5 Wambuyi wapayira walonga vitwatira nya pasipanu na wantu wa pasipanu wawapikinira toziya womberi ndo wantu wa pasipanu. 6 Kumbiti twenga twawantu wa Mluntu. Muntu yakamumana Mluntu, katupikinira twenga, kumbiti muntu yoseri yakamumana ndiri Mluntu, yomberi hapeni katupikiniri. Su kwa ntambu ayi tuweza kuvimana kuwera kwana Rohu gwa unakaka na rohu gwa upayira. 7 Waganja wangu, tulifiri twenga kwa twenga, toziya ufiru ulawa kwa Mluntu. Kila muntu yakawera na ufiru kawera mwana gwa Mluntu na yomberi kamumana Mluntu. 8 Muntu yoseri yakahera ufiru kamumana ndiri Mluntu, toziya Mluntu ndo ufiru. 9 Na Mluntu kalanguziyiti ufiru wakuwi kwa twenga kwa kumturna Mwana gwakuwi gwa gweka pasipanu, su tuwera na ukomu kuitira yomberi. 10 Agu ndo ufiru, twenga ndiri yatumfiriti Mluntu, kumbiti Mluntu ndo yakatufiriti twenga, su kamturniti Mwana gwakuwi kaweri tambiku yayilaviviti toziya ya ulekiziwu wa vidoda vyetu. 11 Waganja wangu, handa Mluntu katufiriti ntambu ayi, su twenga tufiruwa kulifira twaweni kwa twaweni. 12 Kwhera muntu yakamwoniti Mluntu nakamu, kumbiti handa patulifira twaweni kwa twaweni, Mluntu kalikala mukulikolerana pamuhera na twenga na ufiru wakuwi uwera teratera mngati mwetu. 13 Tuvimana kuwera twenga tulikala mukulikolerana pamuhera na Mluntu na Mluntu kalikala mukulikolerana pamuhera na twenga, toziya mwensi katupanana Rohu gwakuwi. 14 Na twenga tuwona na kukapitaulira kuwera Tati kamturniti Mwana gwakuwi su kaweri Mlopoziya gwa wantu wa pasipanu poseri. 15 Handa Kila muntu yakkijimira kuwera Yesu ndo Mwana gwa Mluntu, Mluntu kalikala mukulikolerana pamuhera na muntu ayu, nayomberi kalikala mukulikolerana pamuhera na Mluntu. 16 Su twenga tuvimana na tujimira ufiru yakaweriti nauw Mluntu kwa twenga. Mluntu ndo ufiru na kila muntu yakalikala muufiru, kalikala mukulikolerana pamuhera na Mluntu na Mluntu kalikala mukulikolerana pamuhera na yomberi. 17 Kwa njira ayi, ufiru uwera teratera mngati mwenu su natutira mulishaka liliu lya

utoza, toziya makaliru getu pasipanu galifana na galii ga Kristu. **18** Muwufiru kwahera lyoga. Kumbiti ufiru yauwera teratera uwinga lyoga lyoseri, lyoga liza toziya wantu wankutira azabu. Muntu ulii yakawera na lyoga kawera teratera ndiri muufiru. **19** Twenga tuwera na ufiru toziya Mlungu katufiriti kwanja. **20** Muntu pakalonga, "Numufira Mlungu," kumbiti kankumkalalira mlongu gwakuwi, yomberi kawera mpayira. Toziya kila muntu yakamfira ndiri mlongu gwakuwi yakamwona, hapeni kamfiri Mlungu yakamwona ndiri. **21** Na Kristu katupananitililagaliru ali, muntu yoseri yakamfira Mlungu, viraa kafiruwa kamfiri mlongu gwakuwi.

**5** Kila muntu yakajimira kuwera Yesu ndo Kristu Mlopoziya ndo mwana gwa Mlungu na kila muntu yakamfira Tati, kamfira na mwana viraa. **2** Ayi ndo ntambu yatuvinama kuwera tuwatira wana wa Mlungu, kwa kumfira Mlungu na kugajimira malagaliru gakuwi. **3** Kumfira Mlungu ndo kugajimira malagaliru gakuwi. Na malagaliru gakuwi gatopa ndiri, **4** toziya kila yakawera mwana gwa Mlungu kaweza kuvikanka vitwatira vidoda nya pasipanu. Hangu ndo ntambu yatuvinama kuvikanka vitwatira vidoda nya pasipanu kwa njimiru yetu. **5** Su ndo gaa yakawenza kuvikanka Vitwatira vidoda nya pasipanu? Ndo ulii yakajimiriti kuwera Yesu ndo Mwana gwa Mlungu. **6** Yesu Kristu ndo ulii yakiziti kwa mashi na kwa mwazi gwa kuhowa kwakuwi. Kiziti ndiri kwa mashi hera, kumbiti kwa mashi na kwa mwazi. Na Rohu yakakupitaulira kuwera ndo kanakaka, toziya Rohu ndo unakaka. **7** Su kwana wakapitawu watatu kumpindi kwa Mlungu, **8** Rohu Mnanagala na mashi na mwazi na walii wakapitawu watatu wajimilirana, **9** handa patuwujimira ukapitawu wa wantu, su ukapitawu wa Mlungu uwera mkulu nentu, toziya awu ndo ukapitawu wa Mlungu kuwera kamkapitaulira Mwana gwakuwi. **10** Muntu yoseri yakamjimira Mwana gwa Mlungu kanawu ukapitawu mumoyu mwakuwi, kumbiti yakamjimira ndiri Mlungu, kamtenda Mlungu kuwera mpayira, toziya kajimira ndiri ukapitawu yakavulavyiti Mlungu kuusu Mwana gwakuwi. **11** Awu ndo ukapitawu kuwera, Mlungu katupananiti ukomu wa mashaka goseri na ukomu awu upatikana kwa njira ya Mwana gwakuwi. (aiōnios g166) **12** Muntu yoseri yakalikolerana pamuhera na Mwana gwa Mlungu, yomberi kawera na ukomu na muntu yoseri yakalikolerana ndiri pamuhera na Mwana gwa Mlungu, yomberi kahera ukomu. **13** Nuwalembira vitwatira avi mwenga yamjimira mulitawu lya Mwana gwa Mlungu, su muvimanu kuwera mwenga mwanaawu ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) **14** Kwa njira ayi twenga twana unakaka kulongoli kwa Mlungu, toziya shosero shatumluwa kwa mafiliru gakuwi, yomberi kuupikanira. **15** Patuvimana kuwera yomberi kuupikanira patumluwa, viraa tuvinama kuwera katupanana shosero shatumluwa. **16** Handa gwenga paguwona mlongu gwakuwi katenda vidoda vyavimjega ndiri kuhowa, hagumluwili kwa Mlungu na Mlungu hakamppani ukomu muntu ulii. Nonga shitwatira ashi kuusu walii yawatenditi vidoda vyavimjega ndiri kuhowa. Kumbiti kwana vidoda vyavimjega kuhowa, nonga ndiri kuwera gwenga gufiruwa kumluwa Mlungu kuusu vidoda vili. **17** Kila shitwatira shashimfirizya ndiri Mlungu shiweru vidoda, kumbiti kwana vidoda vyavimjega ndiri muntu kuhowa. **18**

Tuvimana kuwera yawawera wana wa Mlungu hapeni wenderey kutenda vidoda, toziya Mwana gwa Mlungu kankuwalolera weri na Mkondola ulii hapeni kawatendi shintu. **19** Twenga tuvinama kuwera twawana wa Mlungu tembera pasipanu poseri pa ukondola pakolwamlima na Mkondola. **20** Tuvimana viraa kuwera Mwana gwa Mlungu kasoka na yomberi katupanana mahala su tumumanu Mlungu yakawera nakaka. Na twenga tuwera mukulikolerana pamuhera na Mlungu yakawera nakaka na mukulikolerana pamuhera na Yesu Kristu Mwana gwakuwi. Ayu ndo Mlungu gwa nakaka na ukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) **21** Wana wangu, mulituli gweka na wamlungu!

## 2 Yohani

**1** Neni mzewi mlongoziya, nukulembera gwenga mawu yagusyagulitwi na Mlungu, pamuhera na wana waku yanuwafira muwunakaka. Neni ndiri gweka yangu hera yanuwafira, kumbiti viraa vilii woseri walii yawaumana unakaka ulii, wawafira mwenga, **2** toziya ya unakaka yawulikala mngati mwetu na hawuwendereyi kulikala pamuhera na twenga mashaka goseri. (aiōn g165) **3** Manemu na lusungu na ponga vyavilawiti kwa Mlungu Tati na kwa Yesu Kristu, Mwana gwa Tati, haviweri pamuhera na twenga munakaka na ufiru. **4** Nemeleriti nentu panuwawoniti wamu wa wana waku wendereya kulikala munakaka, gambira Tati ntambu yakatulagaliriti. **5** Vinu mawu yagusyagulitwi na Mlungu, nenii nukuluwa, nukulembera ndiri lilagaliru lya syayi, kumbiti lilagaliru liraa lili iyatueriti nalu kwanjira kwanja. Tulifiri twaweni kwa twaweni. **6** Ufiru ndo awu, kulikala kwa kugajimira malagaliru ga Mlungu. Lilagaliru lyampikaniriti kwanjira kwanja ndo ali, mfiruwa kulikala kwa kuwulanguziya ufiru. **7** Toziya wapayira wavuwa walawira mupasipanu, wantu yawayimira ndiri kuwera Yesu Kristu kiziti na kuwera muntu. Muntu gwa ntambu ayi kawera mpayira na mngondu gwa Kristu. **8** Su muliloli weri maweni, su namushiyagamiziya shilii shamtenditi, kumbiti mpati kufupwa lifupu teratera. **9** Muntu yoseri yakashapira na kulikala ndiri mumafundu kuusu Kristu, kumbiti kankuvyyongera vitwatira vyamonga mumafundu, muntu ayu kahera Mlungu. Muntu yoseri yakalikala mumafundu kuusu Kristu, yomberi kawera na Tati na Mwana. **10** Su muntu yoseri pakiza kwa mwenga pota kuwajegera mafundu kuusu Kristu, namumshemera ukaya kwenu ama kumulamsiya. **11** Muntu yoseri yakamulamsiya muntu ayu, kankutenda pamuhera muvitwatira vyakuwi nya ukondola. **12** Tembera nanaga gavuwa ga kuwalembera, kumbiti nfira ndiri kuwalembera. Su nankulolera kwiza namweni kuyowera na mwenga, su nemeleri ya mwenga iweri teratera. **13** Wana wa dada gwaku yakasyagulitwi na Mlungu, wankukulamusiya.

### 3 Yohani

**1** Kulawa kwa neni mzewi mlongoziya, nukulembera gwenga Gayu, ganja gwangu yanukufira muwunakaka. **2** Ganja gwangu, nukuluwira kwa Mlungu gupananwi vitwatira viheri, vira a nukuluwira kwa Mlungu guweri mkomu munshimba ntambu yaguwera mkomu murohu. **3** Nemeleriti nentu walongu wamu pasoskiti panu, wang'ambira kuusu ujimirika waku muwunakaka, na ntambu yagwendereya kulikala muwunakaka. **4** Kwa hera shintu shashinemelezyia nentu kuliku kupikinira kuwera wana wangu walikala munakaka. **5** Ganja gwangu, gwenga gujimirika kwa galii gaguwatendera walongu, tembera weni wawera wahenga kwa gwenga. **6** Walongu washigambira shipinga sha wantu yawamjimira Yesu kuusu ufiru wakuwi. Shondi guwatangi kwa ntambu yayimfirizya Mlungu, wendereyi na mwanja gwawu. **7** Toziya wankwanja mwanja gwawu muwuntumini wa Kristu pota kwanka utanga woseri kulawa kwa wantu yawamumana ndiri Mlungu. **8** Su twenga tufiruwa kuwatanga wantu gambira awa, na twenga tupati kutenda lihengu pamuhera nawomberi kwajili ya unakaka. **9** Nembiti luhamba kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu, kumbiti Diwitirifi, yakafraga kuwera mlongoziya gwawu, kalema nakaka kutenda pamuhera na twenga. **10** Su pansoka hananguziyi paweru vitwatira vyoseri vyakatenda, visoweru vidoda na upayira vyakatakula kuusu twenga. Vira a mweni kalema kuwashemera walongu yawawera mumwanja. Na kawalewelera wamonga yafwira kuwashemera, kawalewelera na kawawinga kunja kwa shipinga sha wantu yawamjimira Yesu. **11** Ganja gwangu, nagufata mfanu gwa ukondola kumbiti gufati mfanu gwagumfirizya Mlungu. Kila yakatenda gaherepa kawera gwa Mlungu, kumbiti yakatenda ukondola, yomberi kamumana ndiri Mlungu. **12** Kila muntu kamkapitawulira Demetiriu, na unakaka weni umkapitawulira. Na twenga vira twankumkapitawulira na gwenga guvimana kuwera ukapitawu wa twenga ndo wa nakaka. **13** Nweriti na gavuwa ganfiriti kukulembera, kumbiti hapeni nugalembi. **14** Ntumbira kukuwona mashaka galaa aga na hatuyoweri. **15** Ponga iweri pamuhera na gwenga. Waganja waku wa panu wakulamusiya. Guwalamusiyi waganja wetu woseri yawawera aku, kila muntu.

# Yuda

**1** Neni Yuda, ntumintumi gwa Yesu Kristu na mlongu gwa Yakobu. Nankuvalembera mwenga yamushemiti na Mlungu Tati, na yamfiruwa na Mlungu Tati na yamulikala mumafiliru gakuwi na kulolerwa weri kwajili ya Yesu Kristu. **2** Lusungu na ponga na ufiru viweri vivuwa kwa mwenga. **3** Waganja wangu, neni nweriti na matamata ga kuvalembera kuusu ulopoziya ulii yatuwutenda pamuhera, kumbiti mona iherepa kuvalembera na kuwaluwa tuyiteyti kwa gangamala njimiru Mlungu yakawapananiti wantu wakuwi mala yimu hera kwa shipindi shoseri. **4** Toziya kwana wantu wamu yawaliyigiziyiti kwa bada pakati penu, wantu weni utoza wawu ulembitwi Mumalembu Mananagala kwanjira makashu, womberi wamjimiriti ndiri Mlungu na kumupanana ligoya, wantu yawagalambula ujumbi wa manemu ga Mlungu gwetu, su wapati kutenda undiyandiya na kumlema Yesu Kristu, yakawera Mkolamlima na Mtua gwetu gweka yakuwi. **5** Tembera muvimaniti kala nakamu vitwatira vyoseri avi, vinu nfira kuwalohuziya kuwera Mtua pakawalopoziyiti wantu wakuwi kulawa Misri, shakapanu kawagamiziyiti walii yawalemiti kujimira. **6** Na wantumintumi wa kumpindi wasinditi kugoloka weri mumpenu zyau zyawanapananitvi, kumbiti wagalekiti makawu gawu weni, Mlungu kawatatiriti muluwindu dunu kwa minyololu ya mashaka goseri su watozwi mulishaka liliikulu. (aidios g126) **7** Muliholi vira Sodoma na Gomora na lushi zya mumbwega mwakuwi, wenikaya wakuwi watenditi uhumba gambira wantumintumi wa kumpindi ntambu yawatenditi uhumba na vitwatira nya kugalambula nshimba ntambu yakanyawiti Mlungu, wapananitwi azabu mumotu gwa mashaka goseri, su liweri Libeliziwu kwa wantu woseri. (aiōnios g166) **8** Ayi ndo ntambu yawawera wantu awa. Kulota kwawu kuvalonguziya kuzidodisiya nshimba zyau weni, walema uwezu wa Mlungu na kuvihigilanga viwumbi nya kumpindi kwa Mlungu. **9** Kumbiti ata Mikaeli ntumintumi mkulu gwa kumpindi, katenditi ndiri hangu, pakasinganiti na Mkondola kuusu nshimba ya Musa, Mikaeli kajeriti ndiri kumtoza Mkondola kwa mayigilangu, kumbiti kalongiti, "Mtua kakukalipiri." **10** Kumbiti wantu awa wavigilanga virtu vyawavimana ndiri. Kwana vitwatira vyawavimana na wavitenda pota kuvihola, gambira wankanyama ntambu yawatenda, toziya wankanyama wahera mahala, na vitwatira avi vyankuhahabisya wantu weni. **11** Shondi kwawu! Womberi yawagufata mgenderanu gulaa gulii gwa Kaini. Toziya ya mpiya, womberi watugiriti mota mulikosa ly Balamu na watenditi msindu gambira Kola na hawagamili gambira yomberi ntambu yakagamiriti. **12** Awa ndo wantu yawatenda pamuhera na mwenga mushiboga shenu sha ufiru pota kuwona soni. Womberi wawera gambira matalawu ga hatali gageweza kugwamiziyi mtumbwi na waweriti gambira walolera yawaliliziya weni hera na waweriti gambira mawundu yagahera mashi yagalonguziwa kwa liyega na waweriti gambira mitera yahera mabwajubwaju mushipindi sha kubena, yayitupulitwi na kufuwa nakamu, **13** wantu awa wawera gambira makupala makulu ga bahali, na matendu gawu ga soni galawa gambira ufulufulu. Womberi wawera gambira ntodonu zyazyagamila,

zyeni zitulwa mashaka goseri muluwindu dunu. (aiōn g165) **14** Na Henoki, muntu gwa shiyiwuku sha saba kwanjira Adamu, katungiti kala kuusu wantu awa pakalonga, "Guloli, Mtua kankwiza pamuhera na wantumintumi wakuwi wananganala wa kumpindi yaguweza ndiri kuwalangala **15** su kumtoza kila muntu yakamjimiriti ndiri Mlungu na kumupanana ligoya na kuwazibu wantu woseri yawalemiti kumjimiru Mlungu na kumupanana ligoya toziya ya matendu gawu goseri madoda gawatenditi pota na kumshera Mlungu, na toziya ya visoweru vyoseri vyavikalaziya yenyi wantu yawatenda vidoda vyawamtakuliriti." **16** Wantu awa ndo yawakukulika na yawalamika na wafata matamata zyau zidoda, walikoma shifuwa na kuwazyuma wantu wamonga toziya ya mota zyau weni. **17** Kumbiti mwenga waganja wangu, muliholi galii gamgambiriti pamberi na wantumintumi wa Mtua gwetu Yesu Kristu. **18** Wawagambiriti, "Mashaka ga upeleru hawalawili wantu yawamjimiru ndiri Mlungu, wantu yawafata matamata zyau zidoda, womberi hawawatenderi lidifiya." **19** Wantu awa ndo yawajega mabagulanu pakati penu, wantu wa maholu ga shipasipanu, wantu yawahera Rohu gwa Mlungu. **20** Kumbiti mwenga, waganja wangu, mulinyawi maweni gweka munjimiru yenu yayiwera nanagala nentu na muluwi Mlungu kwa makakala ga Rohu Mnangala. **21** Muliloleri weri muufiru wa Mlungu, pamuluhepa lusungu lwa Mtua gwetu Yesu Kristu, su kawajegi muwukomu wa mashaka goseri. (aiōnios g166) **22** Muweri na lusungu kwa wantu woseri yawawera na lyoga, 23 muwalopoziyi wamonga kwa kuwanyasula kulawa mumotu gwa utoza, kumbiti kwa wamonga muwawoneri lusungu pamuhera na lyoga, pamuzikalalira ata nguwu zauw zyazidodisiwitvi na madowa ga matamata zauw zidoda. **24** Su yomberi kaweza kuwalolera weri su namguwa na kuwajega mwenga pota likosa mpaka kulongolu kwa ukwisa wakuwi na kwa nemeleru, **25** kwa Mlungu gweka yakuwi na Mlopoziya gwetu, uweri ukwisa na ukulu na makakala na uwezu na ukolamlima kwa njira ya Kristu Yesu Mtua gwetu, kwanjira makashu pamberi pa kuwumbwa kwa pasipanu na vinu na ata mashaka goseri. Yina haa. (aiōn g165)

# Ugubutulu

**1** Awu ndo ugubutulu wa Yesu Kristu, Mlungu kamupananiti kawalanguziyi wantumintumi wakuwi vitwatira vilii vifiruwa kulawira pakwegera. Kristu kavitendit avi vimaniki kwa kumtuma ntumintumi gwakuwi gwa kumpindi kamgambiziyi ntumintumi gwakuwi Yohani vitwatira avi, **2** na Yohani kalongiti goseri gagakawoniti. Na avi ndo visoweru nya Mlungu na ukapitawu wa Yesu Kristu. **3** Mbaka yakuwi muntu yakashibetula shintola ashi shashiwera na Visoweru nya umbuyi wa Mlungu na mbaka yauw yawaapikanira na kukola yagalembiti amu, toziya shipindi sha vitwatira avi shapakwegera. **4** Neni Yohani nuvilembeiriti vipinga saba nya wantu vyawamjimira Yesu nya aka Asiya. Nuwapanana manemu na ponga kulawa kwa yomberi yakaweriti, yakawera na yakiza na kulawa kwa rohu saba yawaawera palongolu pa shibanta shakuwi sha ukulu, **5** na kulawa kwa Yesu Kristu kapitawu mwaminika, mwiwku gwa kwanja gwa woseri hawiwku kwa ukomu wa syayi kulaa kwawahowiti na yomberi ndo mkolamlima gwa wafalumi wa pasipanu. Yomberi katufira na kwa mwazi gwakuwi katuyopola kulawa ntawaliru ya vidoda vyetu, **6** na katunyawa tuweri ufalumi na watambika wakumtendera Mlungu Tati gwakuwi. Kwakuwi Yesu Kristu uwerti ukwisa na makakala, mashaka goseri! Yina hangu. (aiōn g165) **7** Guloli! Kankwiza mumawundi! Kila lisu halimwoni na ata walii yawaamboliti. Makabila goseri pasipanu hagagutangi kwajili ya yomberi. Yina! Yina hangu. **8** "Neni ndo gwa kwanja na gwa upeleru wa vitwatira vyoseri." Kalonga Mtua Mlungu yakawera na makakala goseri, yakawera, yakaweriti na yakiza. **9** Neni Yohani, mlongu gwenu mungati mwa Yesu, kwa kulikonaziya pamuhera na Yesu, ntenda pamuhera na mwenga kutabika na ufalumi wakuwi na uehepelera. Neni ntuliti pakati pashisiwa shawashema Patimu panwera mtatilwa toziya ya kubwera Shisoweru sha Mlungu na upitawulira wa Yesu. **10** Su shipindi shimu, lishaka lya Mtua, nkoltwi na Rohu, mpikanira kumbeli kwaneni liziwi likulu gambira mbalapi. **11** Nalyeni lilongiti, "Gugalembi mushintola galii gagugawona, gushijegi kwa vipinga avi saba nya wantu vyawamjimira Yesu kwa Efesu na kwa Simurina na kwa Perigamu na kwa Tuatira na kwa Saridi na kwa Filadefiya pamuhera na Laudikiya." **12** Su ngalambukiti numuloli ulii yakatakuliti na neni, mona vintambi saba nya vimuliku nya zaabu, **13** na pakati pakuwi pavintambi kuweriti na shintu gambira muntu, yomberi kaweriti kavala lihabitii litali mpaka mumagulu na lushigi lwa zaabu pashifuwu. **14** Nvili zyakuwi ziweriti mfufu mbuu, masu gakuwi gang'ereng'etiti gambira mbamba zya motu, **15** magulu gakuwi gambira shaba yawamerimezyiti na kuyigulula mulitanuru lya motu, na liziwi lyakuwi gambira mputu. **16** Muliwoku lyakuwi lya kumliwu poweriti na ntodonu saba na mumlomu mwakuwi mlawiriti upanga yauwuera na makola kuwili. Shenii shakuwi shing'ereng'eta gambira mshenji gukalipa nentu. **17** Su panumwoniti hera, nguuti palongolu pa magulu gakuwi gambira mawuti. Kumbiti yomberi katula liwoku lyakuwi lya kumliwu pampindi paneni, kalonga, "Guleki kutira! Neni ndo gwa kwanja na gwa upeleru. **18** Neni ndo yomberi yakawera mkomu! Newiti howa, kumbiti guloli,

vinu na mkomu mashaka goseri. Nanazi funguwu zya mawuti na zya mulirindi lyalihera upeleru. (aiōn g165, Hadēs g86) **19** Su vinu gulembi vitwatira avi vyaguvuwona, vitwatira vyavilawira vinu na vilii havilawili shakapanu." **20** Bada zya ntodonu saba zili zyaguiziwoniti pakati pa liwoku lyaneni lya kumliwu na vilii vintambi saba nya vimuliku nya zaabu, ndo wantumintumi wa kumpindi wa vipinga saba nya wantu vyawamjimira Yesu.

**2** "Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aka Efesu. "Neni yankola ntodonu zili saba pakati pa liwoku lyangu lya mliwu na yomberi kagendagenda muvintambi saba nya limuliku nya zaabu, ntakula hangu, **2** nuvimana matendu gaku goseri, nuvimana ntambu yagugangamala na kuhepelera kwaku. Nuvimana handa hapeni guwahepelelere wantu waddoda, guwajelisiya walii yawalitakulira kuwera wantumintumi na kumbiti ndiri, guyambuliti womberi ndo wapaya. **3** Gwenga gwanawu uehepelera, guhepelera kwa kutabika kuvuwa kwajili ya litawu lyangu, kumbiti guwuya ndiri kumbeli. **4** Kumbiti nanashi shiwtatira shimu shakukuberiziyi, gwenga gunfira ndiri kayi vinu gambira kwanja. **5** Su guliholi ntambu yaguweriti pamberi pa kuguwa, gukawungami na kutenda ntambu yagutendit kwanja. Hera hangu, niza kwa gwenga na kushiwiysi shintambi shaku pahala pakuwi. **6** Kumbiti nukuzyuma kwa shintu shimu, gwenga gugakalalira gawagatenda Wanikolayi ntambu yanugakalalira neni." **7** "Yakawera na makutu su kapikaniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu! "Mkanka hanumpanani kuliya mabwajubwaju ga mtera gwa ukomu yagulikala mu shiwunga sha Mlungu. **8** "Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aka Simurina. "Avi ndo visoweru nya ulii gwa kwanja na gwa upeleru, namweni howiti na kulikala kayi, nonga hangu. **9** Nuzimana ntabika zyaku, nuumana viraa uhushu waku, tembera nakaka gwenga ndo mlunda, nuzimana nyengu zyawakutenditit walii yawaishema Wayawudi kumbiti Wayawudi ndiri wanakaka, su ndo shipinga shakuwi Shetani! **10** Nagutira nakamu kwa galii hagakutendi gutenduwi. Gupikaniri! Shetani hakawajeri kwa kuwatula wamu wenu mshibetubetu, mwenga hamtabiki kwa katepu mashaka lilongu. Muweri waminika mpaka kuhowa, naneni hanuwanpani ljenjeri lya ukomu." **11** "Yakawera na makutu su kapikaniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu! "Mkanka hapeni katenduwi nakamu na kuhowa kwa pili. **12** "Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aka Perigamu. "Avi ndo visoweru nya ulii yakawera na upanga ukalipa wana ukola kuwili. **13** Nukumana kwagulikala. Gwenga gulikala pahala papawera na shibanta sha ufalumi wa Shetani! Kumbiti gwankali mwaminika kwa neni. Gunemiti ndiri kunjimira ata lishaka lili lya Antipa, kapitawu gwangu mwaminika, ulii pakalagiti pakati pamwenga palii pakalikala Shetani. **14** Kumbiti nanaga madidini kwa mwenga gaherepa ndiri. Muwera na wantu yawakola mafundu ga Balamu yakamfunditi Balaki kuwalekanizya wana wa Israeli waliyi viboga vyawatambikiriti vinyagu na kutenda uhumba. **15** Ntambu iraayi, kwana wamu wenu wantu vilaa yawaafata mafundu ga Wanikolayi. **16** Su

guleki madoda. Hera hangu, hanizi kwa gwenga kanongola na kulikomanga na wantu awa kwa upanga waulawa mumlomu mwaneni. **17** "Yakawera na makutu su kapakiniri weri galii Rohu kankuvigambira vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu! "Mkanka hakampanani shiboga shawashishema mana, shili shashififikasi. Hanumpanani vulaa libuwi lifuvi lyalilembiti litawu lya syayi lyeni kwahera muntu yakalimanit ira walii hera yawalyankiti. **18** "Gulembi hangu kwa wantumintumi wa kumpindi wa vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu wa aku Tuatira, awu ndo ujumbi wa Mwana gwa Mlungu, masu gakuvi gang'ereng'eta gambira motu, na magulu gakuvi gang'ereng'eta gambira shaba yawasuguliti. **19** Nuvimana vitwatira vyaku vyoseri. Nuumana ufiru waku na njimiru yaku na untumintumi waku na uehpeleru waku. Gwenga gutenda viherepa nentu vinu kuliku kwanja palli. **20** Kumbiti nanashi shiwtatira shimu kwa gwenga shiherepa ndiri. Gwenga gulijimilirana ndiri na mdala ulii Yezeberi yakalishema mbuyi gwa Mlungu, yakafunda na kuwapotuziya wantumintumi waneni watendi uhumba na kuliya viboga vyavitambikilitwi vinyagu. **21** Numupanana shipindi sha kuleka madoda, kumbiti kalema kulekana na uhumba wakuvi. **22** Gupikaniri! Vinu nankumwazibu kwa malweli yomberi pamuhera na woseri yawatenditi uhumba nayu, hawapananwi ntabika nkulu handa pawaleka ndiri madoda matendu gawu madoda gawatenditi nayomberi. **23** Kayi hanuwalagi wantumini wakuvi, su vipinga nya wantu vyamjimira Yesu vyoseri vivimani handa neni ndo yandolandola myoyu na maholu ga wantu. Na hanumtozi kila yumu kulawirana na matendu gakuvi. **24** "Kumbiti wamonga mwenga yamuvera aku Tuatira mfata ndiri mafundu gakuvi Yezeberi na mlifunditi ndiri shili shawashishemiti bada ya Shetani, nuwagambireni kuvera hapeni nuwapanani shisanka shamonga. **25** Mwenga mkoleleri galii gamuwera naga vinu mpaka paniza kayi." **26** Mkanka na yakendereya kutenda vitwatira vyanyuvifira mpaka upeleru, hanumpanani ukulu kwa wantu wa maisi. **27** Handa neni narka ukulu kulawa kwa Tati gwangu na yomberi hakawalonguziyi kwa luhonga lwa shuma na kuwamegamega gambira vyombu nya litapaka. **28** Kayi hanumpanani ntodonu ya mandawira. **29** "Yakawera na makutu su kagapikiniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu!

**3** "Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Saridi. "Avi ndo visoweru nya ulii yakawera na rohu saba zya Mlungu na ntodonu saba nonga hangu. Nuvimana vitwatira vyaku vyoseri, nuvimana gumanika kuvera na ukomu kumbiti guhowa! **2** Gwimuki! Gugangamaziyi shoseri shiheri shashisigala, shashiweru pakwegera kufuwa. Toziya mpaka vinu, haneniwoni matendu gaku kuvera gaherepa palongolu pa Mlungu gwangu. **3** Guliholi galii gagufunditi na yagugapikamiriti, gugajimili na kulonga madoda. Paguvera masu ndiri hanukwiziri vumu gambira shimpemu na haguvimani ndiri nangamu lisaa lyanukwizira kukutoza. **4** Kumbiti kwana wadidini aku Saridi weni wazidodisiya ndiri nguvi zyawu. Womberi ndo wastahili kugendagenda pamuhera naneni, wawala nguvi mfufu. **5** Mkanka gambira awa, hakavalisiwi nguvi mfufu. Naneni hapeni mbusiyi litawu

lyakuvi kulawa mushintola sha ukomu, kayi hanumjimili handa ndo gwangu palongolu pa Tati gwangu na palongolu pa wantumintumi wa kumpindi wakuvi. **6** "Yakawera na makutu su kagapikiniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu! **7** "Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Filadefiya. "Avi ndo visoweru nya ulii yakawera mnangala na gwa nakaka, nayomberi kana funguwa wa Dawudi na yomberi pakavugula kwahera yakaweza kutata na kwahera yakaweza kuvugula. **8** Nuvimana vitwatira vyaku vyoseri! Vinu nvugula palongolu paku mlyangu gweni kwahera muntu yakaweza kugutata, nuvimana handa tembera gwahera makakala nentu. Ata hangu, gushijimira shisoweru shangu pota kulelema litawu lyangu. **9** Gupikaniri! Hanukupanani wantu wa shipinga sha Shetani, wantu weni walishema kuvera ndo Wayawudi, kumbiti ndiri, ira walonga upaya, hanuwatendi wizi kwa gwenga na kuwatenda wasuntumali palongolu paku wapati kuvimana handa neni nukufira gwenga. **10** Toziya gwenga guvikola visoweru vyangu nya kuvera na uehpeleru nakamu, neni hanukuloleri weri shipindi sha uhushu wauwiza pasipanu poseri kuwajera woseri yawalikala isi zoseri. **11** Niza kwa gwenga kanongola! Gukolileri kwa makakala shaguvera nashu vinu, su nagupokwa lijengeri lyaku na muntu yoseri. **12** Mkanka hanumtendi kaweri mpanda munumba nkulu ya Mlungu gwangu na hapeni kalawi nakamu. Hanembi viraa pampindi pakuvi litawu lya Mlungu gwangu. Kayi hanembi pampindi pakuvi litawu lyangu lya syayi. **13** "Yakawera na makutu su kagapikiniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu!" **14** "Gulembi hangu kwa ntumintumi gwa kumpindi gwa shipinga sha wantu shawamjimira Yesu wa aku Laudikiya. "Avi ndo visoweru nya ulii yawanshema Yina hangu, kapitawu mwaminika na gwa nakaka, mweni ndo shanjuru sha viwumbi vyoseri vyakavinyawiti Mlungu. **15** Nugamana matendu gaku goseri! Nuvimana handa gwenga gupyupa ndiri ama guzizima ndiri. Mbaka meguveri shiushawu, kuzizima ama kupypa! **16** Su toziya ntambu yaku ya hemuhemu, gupyupa ndiri ama guzizima ndiri, su napakwegera kukutapika! **17** Gwenga gulitakilura, 'Neni na mlunda nana virtu vivuwa su mfira ndiri shintu shoseri.' Kumbiti guvimana ndiri handa gwenga gwana tabu, gufiruwa wakuwoneri lusungu, mhushu, mlwisi kayi gwa shivila! **18** Nukugambira guhemeri kwaneni zaabu igululiti kwa motu guveri mlunda nakaka. Kayi mbaka guhemeri vilaa nguvi mfufu, guvali na kugubika soni za shivula shaku. Guhemeri vilaa mgota gwakaswagi gupati kuwona. **19** Neni numkalipira na kumwazibu yoseri yanumfira. Hangu gulanguziyi nfiru yaku yoseri na kuleka vidoda vyagutenda. **20** Gupikaniri! Neni ngoloka pamyangu na kukota hodi. Muntu pakapikanira liziwi lyangu na kuvugula mlyangu, haningiri mngati na kuliya shiboga pamuhera nayomberi, nayomberi hakaliyi pamuhera naneni. **21** Mkanka hanumpanani kulivaga pamuhera naneni mushigoda shangu sha ufalumi, gambira vilii neni namweni panewiti mkanka nulivagiti pamuhera na Tati gwangu mushibanta shakuvi sha

ufalumi. 22 "Yakawera na makutu su kapikaniri weri galii Rohu yakavigambira vipinga nya wantu vyawamjimira Yesu!"

**4** Pa aga ndoliti mwona mlyangu guvugulwa kumpindi. Na lili iziwu lya mpikiniriti pamberi palii liweriti gambira mliuru gwa mbalapi, ilonga, "Gwizi panu pampindi, naneni hanukulanguziyi visoweru havilawili palongolu." 2 Palaa palii makakala ga Rohu giziti nakamu kwaneni. Na moniti kumpindi kwa Mlungu aku kwana shibanta sha ufalumi na yumu kalivaga. 3 Ulii yakalivagiti palii kawonikaniti gambira libuwi liherepa nentu lyalishemwa alumasi na libuwi lisheri liherepa. Upindi wa vula uweriti ung'ereng'eta gambira libuwi liherepa nentu lyalishemwa zumalidi na ushizyengiti shibanta sha ufalumi wega zyoseri. 4 Kuweriti na mzyengetu gwa vibanta vilongu viwili na msheshi nya shifalumi vishizyengeta shibanta sha ufalumi na pa shibanta shilii wazewi malongu mawili na msheshi walivagiti pawavala nguwu mfufu na majenjeri ga zaabu mumituwi. 5 Mushibanta sha ufalumi kulawiti lumeta, miliur na lupanta. Mbamba saba nya motu viweriti vyankwaka palongolu pa shibanta ashi sha ufalumi. Vimuliku avi ndo Rohu saba zya Mlungu. 6 Palongolu pa shibanta sha ufalumi kuweriti gambira bahali ya shiloleru, shilangala gambira libuwi lyaling'ereng'eta nentu. Pakati palii shibanta sha ufalumi shizyengetwa na viwumbi msheshi vyawera vikomu. Viwumbi avi viweriti vimema masu munshimba yoseri kulongolu na kumbeli. 7 Shiwumbi sha kwanja shiweriti gambira simba, sha pili gambira ng'ombi, sha tatu shiweriti na sheni gambira sha muntu na sha msheshi shiweriti gambira mpongo kapungu yakaguluka. 8 Viwumbi avi vyamsheshi viweriti na vipapatiru sita kila yumu na viweriti vimema masu, mngati na kunja. Pashiru na paliwala, pota kwoyeru pavilonga, "Mnanagala, Mnanagala, Mnanagala, Mtua Mlungu Yakawera na Makakala. Kaueriti na yakawera na yakayiza." 9 Vipindi vyoseri viwumbi avi vyamsheshi pawamkwisiti na kumpanana ligoya na kumgambira mayagashii ayu yakalivagiti pashibanta sha ufalumi mweni yakalikala mashaka goseri, (aiōn g165) 10 wazewi walii malongu mawili na msheshi waligusiya palongolu pa ayu yakalivagiti pashibanta sha ufalumi na kumguwira ayu yakalikala mashaka goseri na kugatula majenjeri gawu palongolu pashibanta sha ufalumi pawalonga, (aiōn g165) 11 "Gwenga hera ndo Mtua na Mlungu gwetu! Gustahili kuwanka ukwisa na ligoya na makakala. Toziya gwenga gunyawiti vintu vyoseri, na kwa mafilaru gaku guvinyawiti na yyankulikala."

**5** Shakapanu mona shintola muliwo lya kumliwu lya ayu yakalivagiti pashibanta sha ufalumi na sheni shiweriti shilembwa mngati na kunja na kutawalilwa kwa vifindika saba. 2 Kayi numwona ntumintumi gwa kumpindi kana makakala pakabwera, "Gaa yakastahili kuyibandula mifindiku ayi na kushivugula shintola ashi?" 3 Kumbiti kuweriti ndiri na muntu yoseri kumpindi, ama pasipanu, ama pasi kuzimu, yakaweziti kushigubutula, ama kushilola mngati. 4 Su nenii niliti kwa utama toziya kwahereti muntu yakastahili kushigubutula, ama kushilola mngati. 5 Shakapanu yumu gwa walii wazewi kang'ambiriti, "Gunyamali! Guloli! Simba gwa likabila lya Yuda, tuyiwuku gwa Dawudi, kakanka. Yomberi kastahili kuyibandula mifindiku yakuwi saba na kushigubutula shintola shilii." 6 Shakapanu moniti

pakati palii pakwegera na shibanta sha ufalumi, Mwanakondolu kagoloka, Mwanakondolu ayu kawonekaniti gambira kaleketulwa. Kazyengetwa kila uwega na walii viwumbi msheshi yawawera wakomu na walii wazewi. Kaueriti na magoli saba na masu saba geni ndo rohu saba zya Mlungu zywazitumiti kila pahali pasipanu. 7 Mwanakondolu kagenditi, kashitola shintola shilii kulawa muliwo lya kumliwu lya ulii yakalivagiti pashibanta sha ufalumi. 8 Na pakashitoliti shintola shilii, viwumbi vilii vyamsheshi vyaviwera vikomu pamuhera na walii wazewi malongu mawili na wamsheshi waguwiti makukama palongolu pa Mwanakondolu. Kila yumu kaueriti na shinubi na mabakuli ga zaabu gagamemiti ubani, geni ndo maluwa ga wantu wa Mlungu. 9 Su wimbiti nyimbu ayi yasyayi, "Gwenga gustahili kushitola shintola ashi Na kuyibandula mifindiku yakuwi. Toziya gwenga gulikituliti na kwa mwazi gwaku guwakombola wantu kwajili ya Mlungu. Wantu kulawa kila makabila na kila ntambu yawalonga wantu na kulawa kwa kila wantu na kila isi. 10 Guwanyawa waweri ufalumi wa watambika wamtenderi Mlungu gwetu, nawomberi hawakolimima pasipanu." 11 Shakapanu ndoliti, mpikaniriti liziwi lya wantumintumi wa kumpindi wawuwa nentu, kuwalangika kwawu maelufu na maelufu na malongu ga maelufu na malongu ga maelufu. Waweriti walivaga kushizyengeta shibanta sha ukulu, viwumbi vikomu vilii vyamsheshi na walii wazewi, 12 na watakuliti kwa liziwi likulu, "Mwanakondolu yawamlikituliti kastahili kwanka makakala na ulunda na luhalala na uwezu na ligoya na ukwisa na uzyumi." 13 Mpikaniriti viwumbi vyoseri pampindi, pasipanu, pasi pa pasipanu na mubahali, viwumbi vyoseri nya pasipanu poseri pavilonga, "Kwakuwi yomberi yakalivaga pashibanta sha ufalumi na kwa Mwanakondolu, uweri uzyumi na ligoya na ukwisa na ukulu, mashaka goseri." (aiōn g165) 14 Na viwumbi vyamsheshi vyaviwera vikomu vilii vilongiti, "Yina hangu!" Na wazewi walii wagwa makukama, waguwira.

**6** Shakapanu numwoniti Mwanakondolu kankugubandula mifindiku gwa kwanja gwa ilii mifindiku saba. Mpikaniriti yumu gwa vilii viwumbi msheshi vyaviwera vikomu pakatakula kwa liziwi gambira lwa mpanta, "Gwizi!" 2 Neni ndoliti na kumbiti palii paveriti na falasi mfufu. Na mkwena panani pa falasi gwakuwi kaueriti na upindi, wampananiti na lijenjeri. Su kalawa gambira mkanka, kendereyi kukanka. 3 Shakapanu, Mwanakondolu kagubandura mifindiku gwa pili. Numupikaniriti shiwumbi ulii mkomu gwa pili pakatakula, "Gwizi!" 4 Neni ndoliti na mona paveriti falasi yumonga palii, msheri. Mkwena panani pa falasi gwakuwi wampananiti lihengu lya kuwusiya ponga pasipanu, su wantu wallagi. Wampananiti kayi upanga mkulu. 5 Shakapanu Mwanakondolu kagubanduliti mifindiku gwa tatu. Numupikaniriti shiwumbi ulii mkomu gwa tatu pakatakula, "Gwizi!" Moniti palii paveriti na falasi yumu mtitu. Mkwena panani pa falasi gwakuwi kaueriti na vipimu viwili nya kupimira utopa mumawoku mwakuwi. 6 Mpikanira shintu gambira liziwi lyalilawira pakati pa viwumbi vilii vyamsheshi yaviwera vikomu. Nayomberi katakuliti, "Shibaba shimu sha ubumu wa nganu kwa shiyasi sha mpiya sha shibena mgongu sha lishaka limu na vibaba vitatu nya shayili kwa shibena mgongu sha lishaka limu. Kumbiti naguhalibisiya lipaki na divayi!" 7 Shakapanu, Mwanakondolu kagubandura mifindiku gwa msheshi. Numupikinira ulii shiwumbi mkomu

gwa msheshi, "Gwizil" 8 Neni ndoliti na kumbiti kaweriti falasi yumu gwa shijivu palii. Na litawu lyakuwi mkwena panani pa falasi gwakuwi liveriti Kuhowa na lirindi lyalhera upeleru limfatiti kumbeli. Awa wapananitwi makakala kwa wega yimanya zya wega msheshi zya pasipanu, wawalagi wantu kwa upanga na njala na ulweli wa tawuni na kwa wankanyama wakalipa wa pasipanu. (Hadēs g86) 9 Shakapanu, Mwanakondolu kagubanduliti mfindiku gwa muhanu. Moniti pasi palii pashitalawanda sha kutambikira rohu zya walii yawalagitwi toziya ya kubwera Shisoweru sha Mlungu na toziya ya ukapitawu yawaulaviyiti. 10 Su walira kwa liziwu likulu, "Gwee Mtua, yaguwera mnanagala na mjimilika, mpaka ndii hagukawi kuwatoza kwa yawkala woseri wa pasipanu kwajili ya kulagwa kwa twenga?" 11 Wapananitwi kila yumu lihabitifufu, wagambirwa wongeri kwoyerwa kwa shipindi shididini, mpaka payitimya walanga ya wantumintumi wayawu na walongu weni hawalagwi gambira womberi ntambu yawalagitwi. 12 Shakapanu ndoliti na shipindi Mwanakondolu pakagubanduriti mfindiku gwa sita, kuweriti na lirindimiru likulu lya isi, mshenji guweri mtitu gambira liguniya lititu, lyези lyoseri liwera lisheri gambira mwazi. 13 Na ntodonu zya kumpindi zituluka pa pasipanu gambira mabwajubwaju ga mumteria gwa mkuyu yagakamala ndiri yagatuluka shipindi mtera gwakuwi pagutikwa na lipuga. 14 Liyera lidegeka vipandi viwili gambira mkeka wagubilingwabilingwa, migongu yoseri na visiwa vyoseri vibegiziwa na kuhalibisiwa. 15 Shakapanu wafalumi wa pasipanu na wakulu wa isi na wakulu wa mashonta na walunda na yawawera na makakala na kila mmanda na muntu mlekeru, walififa mumpanga na mumatalawu ga kumigongu. 16 Wayigambira migongu ayi na matalawu aga, "Mtuguwukiri, mtufifi patali na yomberi yakalivaga pasibanta sha ufalumi na patali na maya ga Mwanakondolu! 17 Toziya lishaka lya gweka lya maya gawu lisoka. Gaa hakawezi kugoloka?"

7 Pa aga nuuwawona wantumintumi wa kumpindi wamsheshi wagoloka pakati pa pembi zya msheshi zya pasipanu, pawakola mayega ga msheshi ga pasipanu, su lyega nalivumi ata padidika, wala pakati pa pasipanu, wala mubahali, wala mumitera. 2 Shakapanu numwona ntumintumi gwa kumpindi yumonga pakakwena pampindi kulawa kusika, kaweriti na shimaniziru sha Mlungu yakawera mkomu. Kashemiti kwa liziwu likulu na kuwagambira awa wantumintumi wa kumpindi wamsheshi yawapananitwi uwezu wa kuyihalibisiya isi na ibahali. 3 "Namuhalibisiya isi ama ibahali ama mitera, mpaka patuwatula kala shimaniziku pashiwunji sha wantumintumi wa Mlungu gwetu." 4 Shakapanu mpiakanira walanga ya walii yawayatulitwi shimaniziku, wantu miya yimu malongu msheshi na msheshi elufu wa makabila goseri ga wantu wa Israeli. 5 Likabira lya Yuda wantu lilongu na wawili elufu na Likabira lya Rubeni wantu lilongu na wawili elufu na Likabira lya Gadi wantu lilongu na wawili elufu. 6 Likabira lya Asheri wantu lilongu na wawili elufu na likabira lya Nafutari wantu lilongu na wawili elufu na likabira lya Manasi wantu lilongu na wawili elufu. 7 Likabira lya Simiyoni wantu lilongu na wawili elufu na likabira lya Lawi wantu lilongu na wawili elufu na likabira lya Isakari wantu lilongu na wawili elufu. 8 Likabira lya Zebuluni wantu lilongu na wawili elufu na likabira lya Yosefu wantu lilongu na wawili

elufu na likabira lya Benjamini wantu lilongu na wawili elufu. 9 Shakapanu ndoliti, mwona lipinga likulu lya wantu wawuwa nentu yaguweza ndiri kuwalalanga, wantu wa kila isi na likabira na lukolu na ntambu wantu yawalonga na kila walongu. Nawomberi waweriti wagoloka palongolu pa shibanta sha ufalumi na palongolu na Mwanakondolu, wawala mahabiti mafufu na kukola mitambi ya mitendi mumawoku mwawu. 10 Watakuliti kwa liziwu likulu, "Ukombola wetu ulawa kwa Mlungu gwetu yakalivaga pasibanta sha ufalumi na kulawa kwa Mwanakondolu!" 11 Wantumintumi wa kumpindi woseri wagolokiti kushizyengeta shibanta sha ufalumi, wazewi na vilii viwumbi vyamsheshi vyaviwera vikomu. Wasuntamiti makukama pasibanta sha ufalumi, wamguwiriti Mlungu 12 pawalonga, "Yina hangu! Uzyumi na ukwisa na luhalia na mayagashii na ligoya na uwezu na makakala viwieri kwa Mlungu gwetu, mashaka goseri! Yina hangu!" (aiōn g165) 13 Yumu gwa wazewi walii kankosiyiti, "Walii yawavalitii mahabiti mafufu ndo wantu gaa? Na walawira koshi?" 14 Neni numwankuliti, "Mtua, gwenga guvimana!" Nayomberi kang'ambiriti, "Awa ndo walii yawavalitii pakati pa ntabika nkulu. Wagululiti mahabiti gawu mumwazi gwa Mwanakondolu, gawera mafufu nakamu." 15 Su wapalongolu pa shibanta sha ufalumi sha Mlungu. Wamtendera Mlungu paliwala na pashiru mnumba nkulu yakuwi ya kumpindi, nayomberi yakalivaga pasibanta sha ufalumi, hakaweri pamuhera nawu na kuwalolera. 16 Hapeni wawoni njala kayi ama wawoni kuyimiluwa kayi, mshenji hapeni guwalunguziyyi kayi, shivuki shikalipa hapeni shivalunguziyyi kayi, 17 toziya Mwanakondolu yakawera pakati palii pakwegera na shibanta sha ufalumi, hakaweri mlolera gwatu, nayomberi kankuwalongoziya mumbwiru ya mashi ga ukomu. Na Mlungu hakagapukuti masozi goseri mumasu gawu.

8 Na Mwanakondolu pakagubanduriti mfindiku gwa saba, kuweriti jii kumpindi kwa shipindi sha nusu saa. 2 Shakapanu, nuuwawoniti wantumintumi wa kumpindi saba walii wagoloka palongolu na Mlungu wapananitwi mimbalapi saba. 3 Ntumintumi gwa kumpindi yumonga kasokiti, katola shetezu sha zaabu, kagoloka palongolu pa shitalawanda sha kutambikira pa kutumisiya ubani. Nayomberi wampananitii ubani uvuwa kawutumisiya pamuhera na maluwa ga wantu woseri wa Mlungu pasihatalawanda sha kutambikira sha zaabu yayiweriti palongolu pa shibanta sha ufalumi. 4 Lyosi lya ubani pamuhera na maluwa ga wantu wa Mlungu, vikwenitii kunani kulawa mumawoku mwakuwi ulii ntumintumi gwa kumpindi yakaweriti palongolu pa Mlungu. 5 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi katola shetezu shillii, kashimemiziya motu kulawa pasihatalawanda sha kutambikira, kashiyasa pasipanu. Paweriti na mpanta na lirindimiru na mimeta na libegiziwa lya isi. 6 Shakapanu wantumintumi wa kumpindi saba walii, yawaweriti na mimbalapi saba walituliti kala kugagomba mimbalapi. 7 Ntumintumi gwa kwanja gwa kumpindi kagombiti mbalapi yakuwi. Mhanganyiku gwa vula ya mabuwi na motu pamuhera na mwazi gwitikitwi pasipanu. Selusi yimu ya isi ilunguliti na selusi yimu ya mitera ilunguliti na mihamba yoseri miwisi ilunguliti. 8 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa pili kagombiti mbalapi yakuwi na shintu gambira lugongu lukulu lwaluwaka motu luwasitwi

mubahali. Selusi yimu ya ibahali igalambukiti kuwera mwazi, 9 selusi yimu ya viwumbi vyavilikala mubahali vifuwiti na selusi yimu ya mitumbwi ihalibisiti. 10 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa tatu kagombiti mbalapi yakuwi. Na ntodu nkulu yaki gambira lisukuruwa lya motu iguwiti kulawa kumpindi na kutulukira muselusi yimu ya nshembia na mbwiru zya mashi. 11 Ntondu ayi ishemwa "Ukalipa." Su selusi yimu ya mashi gaweriti gakalipa, wantu wawuwa wahowiti toziya ya mashi aga, toziya gagalambukiti gaweriti gakalipa. 12 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa msheshi kagombiti mbalapi yakuwi. Su selusi yimu ya msheshi ikomitwi na selusi yimu ya lyezi ikomitwi na selusi yimu ya ntodu ikomitwi, su selusi ya vyoseri avi viwera liwindu. Selusi yimu ya paliwala yaheriti uwetu, vilaa na selusi yimu ya pashiru. 13 Shakapanu ndoliti, mpikaniriti mpóngu kapungu pakaguluka kumpindi nentu kulyiera pakalonga kwa liziu likulu, "Shodi, oli, oli, kwa yawalikala pasipanu shipindi wantumintumi wa kumpindi watatu yagasigaliti hawagombi mbalapi zyau!"

**9** Shakapanu, ntumintumi gwa kumpindi gwa mhanu kagombiti mbalapi yakuwi. Na neni mwoniti ntodu iweriti ituluka muisi kulawa kumpindi. Nayeni ipananitwi funguwa wa njira ya lirindi lyalihera na upeleru. (*Abyssos g12*) 2 Su ntodu ayi ivuguliti njira ya lirindi lyahera upereru, kulawiti lyosi gambira lya litanuru likulu. Mshenji na liyera vituliti ntit kwa lyosi ali lya njira ya lirindi lyahera upereru. (*Abyssos g12*) 3 Matapa walawiti mlyosi lili, wingiriti pasupanu, wapananitwi makakala gambira ga shipinini. 4 Wagambilitwi nawahalibisiya ntundu yoseri ya isi ama vimeru vyoseri ama mitera yoseri, su wawaharibisiya walii hera yawakomitwi ndiri musheni shimaniziku sha Mlungu. 5 Matapa awa walekiziwitwi ndiri kuwalaga wantu, su kuwabisisiya nentu kwa shipindi sha myezi ya mhanu. Kutama kwakujega ndo gambira kutama kwakumpata mutu shipindi pakalumwa na shipinini. 6 Mumashaka galii wantu hawasakuli kuhowa kumbiti hapeni wahowi, hawafiri kuhowa kumbiti kuhowa hakuwatugi. 7 Matapa walii wawonekiti gambira falasi yawareriti kala kwa ng'ondu. Mumituwi mwawu waweriti na majenjeri gambira zya zaabu na nsheni zyau ziweriti gambira zya muntu. 8 Vili zazu ziwonekiti gambira vili zya wadala na menu gawu gawonekiti gambira menu ga simba. 9 Vifuwa vyawu vigubikwa kwa vintu gambira nguwa ya shuma ya kushinga mushifuwa. Mliwu gwa mbapatiru zyau ziweriti gambira mliwu gwa mwanja gwa mbutuka zyazikwegwa na falasi wawuwa yawatugira kung'ondu. 10 Waweriti na mishira yaiwera na misontu gambira shipinini na kwa mishira yauwii ilii iweriti na makakala ga kuwaluma wantu kwa shipindi sha myezi yamhanu. 11 Wawera na mfalumi yakawakolamlima, nyomberi ndo ntumintumi gwa Shetani, yomberi ndo nkulu gwa lirindi lyalihera upeleru, litawu lyakuwi kwa Shiebraniya ndo Abadoni na kwa Shigiriki ndo Apolionyi. "Mana yakuwi ndo Mlaga." (*Abyssos g12*) 12 Shodi, oli, oli ya kwanja ipitti, zisigaliti zyamonga mbili zyankwiza pa aga. 13 Shakapanu, ntumintumi gwa kumpindi gwa sita gwa kumpindi kagombiti mbalapi yakuwi. Naneni mpikaniriti liziu limu kulawa mumagoli ga msheshi yagawera mupembi msheshi pashitalawanda sha kutambikira yaiweriti palongolu pa Mlungu. 14 Liziu lili limgambiriti ulii ntumintumi gwa kumpindi

gwa sita yakawera na mbalapi, "Guwugulili wantumintumi wamsheshi wa Shetani yawatatiriti pampeku kulushemba lukulu Ewufrati!" 15 Nayomberi kawavuguliriti walii wantumintumi wa kumpindi wamsheshi yawatandiriti kwajili ya lisaa lili lya lishaka lya mwezi gulii gwa shinja shilaa shilii, kulaga selusi yimu ya wantu. 16 Mpikaniriti walanga ya mashonta yawakwena panani pa falasi waweriti handa miliyonu miya mbili. 17 Hangu ndo ntambu yanuwawoniti falasi walii na wakwena panani pa falasi mumawonu galii, Waweriti na ngwu zya shuma muvifuwa zyaziwera njeri gambira motu, zyana langi ya buluu gambira ya liyera na ya njanu gambira ubumu wa baluti. Mituwi ya falasi walii iwonikaniti gambira mituwi ya simba, motu na lyosi na ubumu wa baluti, viweriti vyankulawa mumilomu mwawu. 18 Selusi yimu ya wantu walagitwi kwa makomangu matatu galii, motu na lyosi na ubumu wa baluti, yauweriti wankulawa mumilomu mwa falasi walii. 19 Toziya makakala ga falasi walii gaweriti mumilomu mwawu na mumishira yawu. Mishira yawu ilifaniti na njoka na iweriti na mituwi na womberi wayitendiriti kuwatenda wantu watenduwi. 20 Wantu wamonga yagasigaliti toziya walagitwi ndiri kwa makomangu galii, walekiti ndiri vidoda vyawatenda kwa kuvileka vintu vyawavinyawiti kwa mawoku gawu weni, ama kuleka kuwaguwira washamshera na vinyagu vya zaabu na mpiya na shaba na mabuwi na mitera na vintu vyaviweziti ndiri kuwona na kupikinira ama kugendagenda. 21 Ama womberi walekiti ndiri vidoda vyawatenditii na kuleka kulaga na uganga na uhumba na umpeku.

**10** Shakapanu, numwoniti ntumintumi gwa kumpindi yumonga kana makakala kankusuluka kulawa kumpindi, kaweriti kavalisiwa liwundi na upindi wa vula mumtuwi mwakuwi. Shenii shakuwi shiweriti gambira mshenji na magulu gakuwi gaweriti gambira mpanda zya motu. 2 Mumawoku mwakuwi kakoliti shintola shididini shivugulwa. Katuliti ligulu lya kumliu mubahali na lya kumshigi muisi iyuma, 3 na kushema kwa liziu likulu gambira lirindimiru lya simba. Pakanjiti kushema, malindimiru saba gabegezyiti kwa kutukulira. 4 Na malindimiru saba galii pagatakuliti, neni nfiriti kulemba. Kumbiti mpikaniriti liziu kulawa kumpindi, "Visoweru vya malindimiru saba aga gaweriti bada, guleki kulemba!" 5 Shakapanu, ntumintumi gwa kumpindi ulii yanumwoniti pakagoloka mubahali na muisi iyuma kanyasuliti liwoku lyakuwi lya kumliu kumpindi, 6 kalirapiti kwa litawu lya Mlungu yakalikala mashaka goseri, Mlungu yakanyawiti kumpindi na vyoseri vyaviwera na ibahali na vyoseri vyaviwera pasipanu na vyoseri vyaviwera. Kalongiti, "Kwahera shipindi sha kuhepera kayi! (*aïnon g165*) 7 Kumbiti mumashaka galii ntumintumi gwa kumpindi gwa saba ulii pakafira kugomba mbalapi yakuwi, Mlungu hakatendi bada yakuwi itendezi ntambu yakawagambiriti wantumintumi wakuwi, wambuyi wakuwi." 8 Shakapanu liziu lili lyanulipikaniriti pamberi kulawa kumpindi lilongiti na neni kayi, "Gugendi gwakashitolii shintola shilii shashigubutuliti shashiweria mumawoku mwa ntumintumi gwa kumpindi yakagoloka mubahali na muisi iyuma." 9 Su numgenderiti ulii ntumintumi gwa kumpindi, numgambiriti kanupi shintola shilii shididini. Na yomberi kang'ambiriti, "Gushitolii gushiliyi. Mumlolmu mwaku hashinogi gambira Iwashii, kumbiti mumtimta hashiweri shikalipa!" 10 Su nushitoliti shintola shilii

shidini kulawa mumawoku mwakuwi ntumintumi gwa kumpindi ulii nishiliyiti. Nashemi shiweriti shinoga mumlomo mwangu gambira Iwashi, kumbiti panushimiriti shiweriti shikalipa mumtima mwangu. 11 Shakapanu ng'ambiriti, "Gufiruwa kayi kuwubwera ujumbi wa Mlungu kuusu wantu wawuwa na wantu wa maisi gavuwa na wantu wa makabila gavuwa na wafalumi."

**11** Shakapanu wanupiti luteti Iwaluweliti gambira luhonga, ng'ambiriti, "Gwimuki gwakaipimi numba ya Mlungu na shitalawanda sha kutambilika pakutumizya ubani na kuwalalanga wantu yawaguwira munumba nkulu ya Mlungu. 2 Kumbiti nagupima baraza lyaliwera kunja kwa numba nkulu ya Mlungu, guleki kupima toziya awu upananwa kwa wantu yawawera ndiri Wayawudi. Weni hawalutimbangi lushi lunanagala kwa shipindi sha myezi malongu msheshi na miwili. 3 Neni hanuwanpanani uwezu wakapitawu wangu wawili su wabweri kwa shipindi ashi sha majuwa elufu yimu miya mbili na malongu sita pawawa nguwu zya maguniya." 4 Wakapitawu wawili walii ndo mitera miwili ya mizeytuni na vintambi viwili vyavigoloka kulongolu kwa Mtua gwa pasipanu. 5 Handa muntu pakajera kuwatenda, motu gulawa mumilomu mwawu na kuwalaga wangondu wawu na kila muntu yakajera kuwalaga hakalagwi. 6 Wakapitawu awa wanawu uwezu wa kutata liyera su vula naitowa shipindi pawabwera. Kayi wana uwezu wa kugalambunga mbwiru zyoseri zya mashi ziweri mwazi na hawalaviyi makomangu ga ntambu zyoseri pasipanu womberi pawaflira. 7 Kumbiti pawamalira kala upitawulira wawu, nkanyama mkalipa yakalawira mulirindi lyalihera upeleru hakalikomi na womberi, hakawakanki na kuwalaga. (Abysos g12) 8 Mauti gawu gasigarit munjira ya lushi lukulu Iweni Iwawampingikiti palupinjika Mtua gwawu. Litawu lya shimbui lwa lushi alu ndo Sodoma ama Misri. 9 Wantu wa kila isi na likabira na wantu ntambu yawalonga na lukolu, hawagaloli mawuti galii shipindi sha mashaka matatu na nusu, hapeni walekiziyi zisilwi. 10 Wantu yawalikala pasipanu hawasekeleri kuhowa kwa wakapitawu walii. Hawatendi msambu na Kulipanana mafupu, toziya wambuyi wawili awa wa Mlungu, wawatabisiyiti nentu wantu wa pasipanu. 11 Kumbiti pa mashaka matatu na nusu upumula wa ukomu kulawa kwa Mlungu uwayingiriti na womberi wagolokiti na woseri yawawoniti, wayingilitwi na lyoga likulu. 12 Shakapanu wa mbuyi wawili walii wa Mlungu wapikiniriti liziwu likulu kulawa kumpindi paliwagambira, "Mwizi pampindi panu!" Nawomberi wakweniti kumpindi pawazyengetwa na liwundi, wangondu wawu pawawera wankualora. 13 Shipindi shilaa shilii, kulawiriti libegiziwi likulu lwa isi, shipandi shimu sha lliongu lya lushi shiteduwiti, na wantu elufu saba wahowiti kwa libegiziwi ali. Wantu yagasigaliti watiliti nentu, wamkwisiti Mlungu gwa kumpindi. 14 Shodi, shodi, shondi ya pilii ipita, kumbiti guloli! Shodi, shondi, shondi ya tatu yankwiza kanongola. 15 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi gwa saba kagomba mbalapi yakuwi. Na nziwi nkulu zipikanikitwi kumpindi pazilonga, "Vini ufalumi wa pasipanu uwera wa Mtua gwetu na Kristu gwakuwi ulii yakamsyaguliti kuwera Mkombola gwakuwi. Na yomberi hakakolimlima mashaka goseri!" (aiōn g165) 16 Shakapanu wazewi walii malongu mawili na msheshi yawkaliti

muvibanta vyawu vya ufalumi palongolu pa Mlungu, wasuntamit makukama na wamguwiriti Mlungu, 17 pawalonga, "Mayagashii gwee Mtua Mlungu gwana makakala, yaguwera na yaguwiriti! Toziya gulanguziya makakala gaku makulu, guwutula ukolamlima waku!" 18 "Wantu wa maisi wamemiti maya, kumbiti lishaka lya maya gaku lisoka, yina shipindi sha kuwatoza wafuwa shisoka. Shipindi sha kuwakwisa wantumintumi wambuyi waku, wanaganala na woseri yawalikwisa litawu lyaku, yawamanikana na yawamanikana ndiri. Shipindi sha kuwalaga walaga wa pasipanu." 19 Shakapanu numba nkulu ya Mlungu kumpindi wayivuguliti na lisanduku lya lipatanu lyakuvi liwonikaniti munumba nkulu ya Mlungu. Kulawiriti meta na malindimiru na mpanta na mabegiziwi lya isi na vula nkulu ya mabuwi.

**12** Shakapanu lilangaliru lyakulikangasha liwonikaniti kulyera, mdala yakavaliti mshenji na lyezi pasi pamagulu gakuwi, na lijengeri lya ntodonu malongu na mawili mumtuwi gwakuwi. 2 Kaveriti na yinda, nayomberi kabotanga kwa kutama toziya kaveriti kala kwiwula mwana. 3 Shakapanu lilangaliru lyamonga lilawiriti kulyera, njoka mkulu msheri yakaweriti na mituvi saba na magoli lilongu na kila mtuvi guweriti na lijengeri. 4 Njoka ulii kakwegiti kwa mshira gwakuwi selusi yimu ya ntodonu za lyera na kuziyasa paisi. Njoka gweni kagolokiti palongolu pa mdala ulii yakaweriti kala kwiwula mwana, kaveriti kala kummira mwana, pa kwiwuka. 5 Shakapanu mawu ulii kiwula mwana mpalu, yomberi hakakolimlima maisi goseri kwa luhonga lya shuma. Mwana kanyasuliti mpaka kwa Mlungu na mushibanta sha Mlungu sha ufalumi. 6 Mawu ulii katugiriti kushiwala pahala Mlungu pakamtandiriti. Aku hawamloleri kwa shipindi sha mashaka elufu yimu miya mbili na malongu sita. 7 Shakapanu yanjiti ngondi kumpindi, Mikaeli ntumintumi gwa kumpindi na wantumintumi wayaguwu wa kumpindi walikomangiti na njoka ulii na njoka ulii pamuhera na wantumintumi wakuwi walikomangiti na wantumintumi wa kumpindi walii. 8 Kumbiti njoka ulii na wantumintumi wakuwi wasinditi na wawingiti nakamu kumpindi kwa Mlungu. 9 Su njoka ulii mkulu wamwasiti pasi. Njoka ulii ndo njoka ulii gwa makashu yawamshema vilaa Mkondola ama Shetani yakawazyanga wantu wa pasipanu poseri. Wamwasiti pasipanu pamuhera na wantumintumi wa kumpindi wakuwi woseri pamuhera na yomberi. 10 Shakapanu mpikaniriti liziwi likulu kulawa kumpindi paliulonga, "Vini usoka ukombola na makakala na ufalumi wa Mlungu gwetu na ukolamlima wa Kristu gwakuwi! Toziya ulii yakawasitaki walongu wetu palongolu pa Mlungu gwetu, wamwasa pasi. Wamwasa pasi ulii yakawasitaki pashiru na paliwala." 11 "Walongu wetu wakanka kwa makakala ga mwazi gwa Mwanakondolu na kwa shisoweru shawalaviyiti ukapitawu, toziya wawoniti ndiri makaliru gawu kuwera shintu, waweriti kuhowa kala. 12 Kwa toziya ayi, mnemeleri mwenga mwampindi na vyoseri vyaviviera mngati mwenu. Kumbiti oli mwenga mwa muisi na mubahali toziya Mkondola kawasulukireni kana maya makulu na kavimana kuwera mashaka gakuwi gasigala madidini." 13 Njoka pakavimaniti kuwera wamwasiti pasipanu, kanjiti kumtugiziya mdala ulii yakaweriti kamwiwula mwana mpalu. 14 Kumbiti mdala ulii wampananiti vipapatiru viwili vya mpoungu kapungu, su kaguruki kutali nentu mpaka pahala pakawi kushiwala na mekaloleri kwa shipindi sha vinja

vitatu na nusu. 15 Su njoka katapikitiki mashi gavuwa gambira lushemba, gamfatiti mdala ulii su kamiruwi. 16 Kumbiti pasipanu pamtangiti mdala ulii, pamamuka gambira mlomu na kugamira mashi aga gagalawiti mumlomu mwa njoka ulii. 17 Su njoka ulii kamkalaliriti mdala ulii, kawukiti na kagenda kulikomanga na walelwa wamonga wa mdala ayu awa ndo woseri walii yawajimira malagaliru ga Mlungu na waminika wa ukapitawu wa Yesu. 18 Su njoka kagoloka mumpeku mwa bahali.

**13** Shakapanu numwoniti nkanyama mkalipa yamu pakalawa mubahali. Kaveriti na mituwi saba na magoli lilongu na kila ligoli liweriti na lijenjeri. Pamituwi yakuwi palembitwi litawu lya kumwigilanga Mlungu. 2 Nkanyama mkalipa ulii yanumwoniti kaveriti gambira duma na magulu gakuwi gaweriti gambira nkanyama dubu, mlomu gwakuwi guweriti gambira mlomu gwa simba. Njoka ulii kamupananiti nkanyama ulii makakala gakuwi na shibanta shakuwi na uwezu mkulu. 3 Mtuwi gumu gwa nkanyama mkalipa ulii guwonikaniti gambira shironda shikulu shashijega kuhowa kumbiti shironda shili shiponiti. Wantu woseri wa pasipanu walikangashiti na nkanyama mkalipa ulii na kumfata. 4 Wantu woseri wamguwiriti njoka ulii toziya kamupananiti nkanyama mkalipa ulii uwezu wakuwi. Wamguwiriti vilaa nkanyama mkalipa ulii pawalonga, "Hashi, gaa yakawera gambira nkanyama mkalipa ayu? Hashi, gaa yakawenza kulikoma nayu?" 5 Shakapanu nkanyama mkalipa ulii kalekeziwa kutakula visoweru nya mtiti na kumwigilanga Mlungu, kalekeziwa kuwera na uwezu kwa shipindi sha myezi malongu msheshi na mawili. 6 Su kanjiti kumwigilanga Mlungu na kulgilanga litawu lya Mlungu na pahala pakalikala na woseri yawalikala kumpindi kwa Mlungu. 7 Kalekeziyiti kuwakoma ngondou na kuwakanka wantu wa Mlungu. Kampananiti uwezu kwa wantu wa kila likabira na isi na ntambu ya wantu yawalonga na lukolu. 8 Woseri yawalikala pasipanu hawamguviri, wantu awa ndo walii matawu gawu galembitwi ndiri pamberi pa kunyawa pasipanu, mushintola sha ukomu sha Mwanakondolu yakalikitilitwi. 9 "Yakawera na makutu, kapikaniri. 10 Yawampangiliti kutolwa kuwera mloporwa mpaka katolwi kuwera mloporwa na ulii yakapangiliti kulagwa kwa upanga hakalagwi kwa upanga. Su wantu wa Mlungu waweri na uhepelera na njimiru." 11 Shakapanu numwoniti nkanyama mkalipa yumonga kankulawa pasipanu. Kaveriti na magoli mawili gambira magoli ga mwanakondolu na kayoweriti gambira njoka. 12 Kaveriti na uwezu woseri kulawa kwa nkanyama mkalipa ulii gwa kwanja na kautendiriti uwezu ulii pahala pa nkanyama mkalipa gwa kwanja. Su katenda pasipanu poseri na woseri yawaweramu kumguwira nkanyama mkalipa ayu gwa kwanja mweni kaveriti na shironda sha kuhowa shashiponiti. 13 Su nkanyama mkalipa ayu gwa pili katenditi mauzaiza ga kulikangasha, kalavyiziti motu kulawa kumpindi gusuluki pasipanu palongolu pa wantu. 14 Kawapotoziyiti yawalikala pasipanu kwa mauzaiza galii gagapananiti kugatenda pahala pa nkanyama mkalipa gwa kwanja. Kawagambiriti yawalikala pasipanu wanyawi shinyagu kwa ligoya lya nkanyama mkalipa ulii yaktenduwitwi kwa upanga kumbiti kalikaliti kayi. 15 Nkanyama mkalipa gwa pili kapananiti uwezu kushitenda shipumuli shinyagu shili sha nkanyama mkalipa gwa kwanja, su shinyagu shiweziti kutakula na kuwatenda wantu woseri

yawalemiti kushiguwira shinyagu shili, walagwi. 16 Kawatenditit woseri watulwi shimaniziwu mumawoku gawu ga kumliwu na musheni zyawu, yawamanika na yawamanika ndiri, walunda na wahushu, wantu walekeru na wamanda. 17 Na muntu yoseri hapeni kawezi kuhemera ama kuwuza shintu mpaka kaweri na shimaniziwu shili. Shimaniziwu shiweriti na litawu lya nkanyama mkalipa ama walanga ya litawu lili. 18 Peni panu pafiruwa luhalu! Yakawera na mahala kaweza kuvimana mana ya walanga ya nkanyama mkalipa ayu, toziya walanga ayi iwera walanga ya muntu. Walanga ayi ndo miya sita malongu sita na sita.

**14** Shakapanu moniti lugongu lwa Sayuni na Mwanakondolu kagoloka pampindi, pamuhera na yomberi waweriti wantu elufu miya yimu na malongu msheshi na msheshi, musheni zyawu walembitwi litawu lya Mwanakondolu na litawu lya Tati gwakuwi. 2 Na mpiakaniriti liziwi kulawa kumpindi kwa Mlungu, liziwi lyaliweriti gambira liziwi lya mbutu na gambira lirindimiru likulu. Liziwi lyampikaniriti liweriti gambira liziwi lya wavina msambu pawagomba vinubi vyawu. 3 Waweriti wankwimba Iwimbu lya syayi palongolu pa shibanta sha ufalumi na kulongolu kwa viwumbi vikomu vyamsheshi na wazewi walii. Kwaheriti muntu yakaweziti kulifunda Iwimbu alu, ira wantu walii elufu miya yimu na malongu msheshi na msheshi yawakombolitwi pasipanu. 4 Wantu awa ndo walii yawalituliti weri na haveniliwoni nakamu na wadala. Womberi wamfatiti Mwanakondolu kwoseri kwakagendaku. Womberi wakombolitwi kulawa kwa wantu wamonga, waweriti gambira malaviwu ga mabenu ga kwanja kwa Mlungu na kwa Mwanakondolu. 5 Wapatiti ndiri kuwera wapayira, wahera likosa lyoseri. 6 Shakapanu numwona ntumintumi gwa kumpindi yumonga kankuguluka kuliyeri pakawera na Shisoweru Shiwigira sha mashaka goseri, kashibweri kwa wantu yawalikala pasipanu, kwa maisi goseri na makabila goseri na ntambu wantu woseri yawalonga na lukolu. (aiōnios 166) 7 Yomberi kalongiti kwa liziwi likulu, "Mumpanani ligoya Mlungu na kumkwisa! Toziya saa isoka ya kutoza. Mmuguwiri yomberi yakanyawiti kumpindi na pasipanu, bahali na mbwiru zya mashi." 8 Ntumintumi gwa kumpindi gwa pili kamfatiti ulii gwa kwanja pakalonga, "Kabomoka! Babuloni lushi lukulu lubomoka! Babiloni yakawapananiti maisi goseri walandi divayi yakuwi, divayi ya kufira nentu uhumba wakuwi!" 9 Na ntumintumi gwa kumpindi gwa tatu kawafatiti walii wawili yawalongoleriti pakalonga kwa liziwi likulu, "Yoseri yakamguwira nkanyama mkaripa ulii na shinyagu shakuwi na kujimira kutulwa shimaniziwu shakuwi musheni shakuwi ama muliwoku lyakuwi, 10 ulamweni hakalandi divayi ya maya ga Mlungu, divayi yeni wayitira mulutekeru lwa maya gakuwi pota kuhanganyiwl na mashi. Muntu ayu hakatabiki mumotu gwa ubumu wa baluti palongolu pa wantumintumi wa kumpindi na kulongolu kwa Mwanakondolu. 11 Lyosi lya motu lyaluwatabisiya likwena kumpindi mashaka goseri. Wantu walii yawamguwiriti nkanyama mkalipa ulii na shinyagu shakuwi na kutulwa shimaniziwu sha litawu lyakuwi, hapeni waweri na kwoyerwa kwoseri pashiru na palwala." (aiōnios 165) 12 Ayi imaniziya kuwera wanana gala yawajimira malagaliru ga Mlungu na yawawera waminika kwa Yesu, wafiruwa kuwera

wahepela. 13 Shakapanu mpikaniriti liziu kulawa kumpindi kwa Mlungu palilonga, "Gulembi aga! Kwanjira vinu watekelerwa walii yawahowiti, wahowa pawamjimira Kristu." Namweni Rohu Mnanagala kalonga, "Yina! Hawawoyeri kulawa muntabika zyau, toziya matendu gawu gawafata." 14 Shakapanu ndoliti na paveriti liwundi lifufu. Na palihundi ali kalivagiti yumo gambira Mwana gwa Muntu. Kaveriti kavala lijenjeri lya zaabu mumtuwi na kukoliti shimagi shikola sha kubenera. 15 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi yumonga kalawiti munumba nkulu ya Mlungu na kwa liziu likulu kamgambira ulii yakalivagiti palihundi, "Shondi, gushituli kala shimagi sha kubenanga na gubenangi, toziya shipindi sha kubenanga shisoka, mabenangu ga pasipanu gawula." 16 Su ulii yakalivagiti palihundi, kwa mawoku gakuvi kashizyengesiya shimagi shakuvi pasipanu na pasipanu pabenangiti. 17 Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi yumonga kalawiti mnumba nkulu ya Mlungu kumpindi pakawera na shimagi shikola sha kubenera. 18 Kayi ntumintumi yumonga gwa kumpindi, mgolokera gwa motu, kalawiti pashitalawanda sha kutambikira, kamgambiriti kwa liziu likulu ntumintumi gwa kumpindi, ntumintumi ulii yakawera na shimagi shikola, "Na gwenga gutuli kala shimagi shaku shikola, guvijoiniri visanya vy a miyabibu ya pasipanu, toziya zyabibu zyakuvi ziwula!" 19 Su ntumintumi gwa kumpindi ayu kashizyengesiyiti shimagi shakuvi pasipanu, kazihengiti zyabibu zya pasipanu, kazituliti pahala pa kukamira zyabibu, pahala pa maya ga Mlungu. 20 Zyabibu zikabangwa mushikamiru ashi shashiweriti kunja kulushi na mwazi gulawiti mushikamiru ashi gwana utali wa mashi meta yimu na nusu na mnyiliriku gwa mafuliku gasokiti utali wa kilumita miya tatu.

**15** Shakapanu moniti lilangaliru lyamonga likulu na lya kulikangasha, kumpindi kwa Mlungu. Paveriti wantumintumi wa kumpindi wa saba yawahera na makomangu makulu saba ga upeleru. Kwa makomangu makulu saba aga, hagaweri ga upeleri kulanguziya maya ga Mlungu. 2 Shakapanu moniti shintu gambira bahali ya shiworu, ihanganilwa na motu. Nuwawoniti vilaa wantu walii yawamkankiti nkanyama mkaripa na shinyagu shakuvi na litawu lyakuvi lishemiti kwa walangu ilii. Wantu walii wagolokiti pampenku mwa bahali ya shiworu, pawawera na vinubi vyawapananiti na Mlungu. 3 Waweriti wankwimba Iwimbu Iwa Musa, ntumintumi gwa Mlungu na Iwimbu Iwa Mwanakondolu, pawalonga, "Mtuwa Mlungu Yakawera na Makakala, matendu gaku ndo makulu na gakukangasha! Gwenga Mfalumi gwa maisi, njira zyaku ndo ziherepa na zyanakaka! 4 Mtuwa, hashi gaa yakakuguwira ndiri gwenga na kulikwisa litawu lyaku? Gwenga gwekayaku ndo Mnanagala. Maisi goseri gankukwizira na kukuguwira toziya matendu gaku ga teratera gawonikana kwa woseri." 5 Pa aga mona numba nkulu ya Mlungu, ndoyeni Hema ya Ukapitawu, ivugulwa kumpindi. 6 Su wantumintumi wa kumpindi saba walii, yawahera na makomangu saba walawa Mnumba nkulu ya Mlungu, pawala nguwu mfufu, ziherepa zya kung'ereng'eta na mikuli ya zaabu muvifluwa mwawu. 7 Shakapanu yumo gwawu gwa viwumbi walii wamsheshi kawapananiti wantumintumi wa kumpindi saba, mabakuli ga zaabu yagamemiti maya ga Mlungu yakalikala mashaka goseri. (aiōn g165) 8 Numba nkulu

ya Mlungu imemiti lyosi lyalilawiriti muukwisa wa Mlungu na mumakakala gakuvi na kwahera muntu yakaweziti kwingira mnumba nkulu ya Mlungu mpaka upeleru wa makomangu saba galii ga wantumintumi wa kumpindi saba.

**16** Shakapanu Mpikanira liziu likulu kulawa mnumba nkulu ya Mlungu liwagambira wantumintumi wa kumpindi saba walii, "Mgendi mwakagayiti mabakuli saba aga ga maya ga Mlungu pasipanu." 2 Su ntumintumi gwa kumpindi gwa kwanja kagenda kwita libakuli lyakuvi pasipanu. Palaa palli maputi makulu gagatama nentu gawapata woseri yawaweriti na shimanizigu sha nkanyama mkaripa ulii na walii yawashiguwirity shinyagu shakuvi. 3 Shakapanu ntumintumi gwa pili gwa kumpindi kititi libakuli lyakuvi mubahali na mashi ga bahali yoseri gawera mwazi gambira gwa muntu yakahowiti na viwumbi vyoseri vikomu mubahali vifuwiti. 4 Ntumintumi gwa ntatu gwa kumpindi kita libakuli lyakuvi mumishemba na mbwiru zya mashi zigalambunga mwazi. 5 Numupikaniriti ntumintumi gwa kumpindi yakalolera mashi pakalonga, "Gwee mnanagala, yaguwera na yaguweriti! Gwenga gutoza teratera. 6 Toziya wagwititi mwazi gwa wanana gala na wambuyi wa Mlungu na gwenga guwapanana mwazi wagulandi, womberi wapata shillii shawafiruwa." 7 Shakapanu mpikanira pashitalawanda sha kutambikira palonga, "Mtuwa Mlungu yaguwera na makakala! Toza zyaku ndo zya nakaka na zya teratera!" 8 Su ntumintumi gwa mshesi gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuvi pamshenji. Mshenji gupananitwi makakala ga kuwalunguziya wantu kwa motu gwakuvi. 9 Su wantu walunguziwi nentu na livuki likulu, womberi wamwigilangiti Mlungu yakaweriti na uwezu wa makomangu aga. Walemiti kuleka vidoda vyawu vyawatenditi na viraa walemiti kumkwisa Mlungu. 10 Na ntumintumi gwa muhanu gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuvi mushibanta sha nkanyama mkaripa ulii. Ntit iyingiriti muufalumi wakuvi na wantu walumiti milimi yahu toziya ya kutama yawakupatiti, 11 wamwigilangiti Mlungu gwa kumpindi toziya ya kutama kwa maputi gawu. Kumbiti walekiti ndiri vidoda vyawu vyawatenditi. 12 Shakapanu ntumintumi gwa sita gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuvi mulushemba lukulu Iwawalusheha Ewufrati. Mashi gakuvi gayumiti, su ituliti kuwera njira ya wafalumi kulawa kwagulawiti mshenji. 13 Na moniti rohu ntatu zidoda zyaziweriti gambira milyu, yumo kalawiti mumlomu mwa njoka mkulu ulii na yu monga kalawiti mumlomu mwa mbuyi ulii gwa kupayira. 14 Womberi ndo rohu zya washamshera yawatenda mauzauza na yawagenda kwa wafalumi wa pasipanu poseri na kuwajojinira pamuhera kwajili ya ngondu nkulu lishaka lili lya Mlungu Yakawera na Makakala. 15 "Gupikaniri! Neni nankwiza gambira shimpeng! Mbaka muntu yakalolera weri nguvi zyakuvi su nakagendagenda aka na aku na kulisoniya paweru wantu wamwoni kashivula." 16 Su rohu zyazidoda zili zyajojanira wafalumi walii pamuhera pahala pawapashemepu kwa Shiebraniya Alimagedoni. 17 Shakapanu ntumintumi gwa saba gwa kumpindi kayititi libakuli lyakuvi kulyiera. Liziwi likulu lipikaniriti kulawa mushibanta sha ufalumi mnumba nkulu ya Mlungu palilonga, "Itendeka kala." 18 Kulawiriti mimeta na umatu

na mipanta na lirindimiru likululya isi. Lirindimiru ali liweriti likulu nentu na halyenilawiri kwanjira. Mlungu pakamuumbit mutu mupasipanu. **19** Lushi lulii lukulu lupantitwi wega ntatu na lushi zya maisi ziharabisiwitwi. Babiloni lushi lukulu, Mlungu kalwaluwa ndiri. Kalulandisiya lutekeru lwa divayi ya maya gakuwi makulu. **20** Visiwa vyoseri vyagamiriti na migongu iwonikaniti kayi ndiri. **21** Na vula ya mabuwi makulu gatopa gambira kilu malongu muhanu kila limu, su iwatoweriti wantu walii yawamwigilangiti Mlungu toziya ya makomangu ga vula ayi ya mabuwi, makomangu ga vula ilii ya mabuwi gaweriti makulu nentu.

**17** Yumu gwa wantumintumi wa kumpindi saba walii, yawaweriti na mabakuli saba kiziti na kang'ambiriti, "Gwizi na nenihankulanguziyi utoza yakapananitwi mndiyandiya mkulu ulii, yakalivagit pambeku na mashi gavuwa. **2** Wafalumi wa pasipanu watendit uhumba pamuhera nayomberi na wantu yawaalikala pasipanu walowera divayi ya uhumba wakuwi." **3**

Shakapanu Rohu gwa Mlungu kanjegiti na ntumintumi gwa kumpindi kanjegiti kushiwara. Kweni akyumwona mdala kalivagiti pankanya mkalipa msheri. Nkanyama mkalipa ayu kaweriti kalembwa kila pahala matawu ga kumwigilanga Mlungu, kaweriti na mituwi saba na magoli lilongu. **4** Mdala ayu kaweriti kavala nguwu langi ya zambalawu na nsheri, kaweriti kalihelipizya kwa zaabu na vintu vinyawitwi kwa mabuwi ga beyi nkulu na mabuwi ga lulu. Mumawoku mwakuwi kaweriti na lutekeru lwa zaabu lwaluweliti lumema makalaliru na vitwatira vidoda nya uhumba wakuwi. **5** Pashiwunji shakuwi palembitwi visoweru nya litawu lyana mana ya boda, "Babiloni mkulu, mawu gwa wandiandyi na gwa vitwatira vyoseri nya kualaziya nentu pasipanu." **6** Numwona mdala ayu kalowerwa mwazi gwa wantu wa Mlungu na mwazi gwa wantu yawalagiti toziya ya kuwera wakapitawu kwa Yesu. Panumwoniti nulikangashiti nentu. **7** Kumbiti ntumintumi gwa kumpindi kang'ambira, "Iwera hashi gwankulikangasha. Neni hanukugambiri mana ya boda yaififikiti ya mdala ayu na nkanyama mkalipa ayu yakampapiti, nkanyama mkalipa yakawera na mituwi saba na magoli lilongu. **8** Nkanyama mkalipa ayu yagumwoniti, kaweriti mkomu pakwanja kumbiti vinu kahowa. Kayi kapakwegera kulawa mulirindi lyalihera upeleru kugenda kuharabisiba. Wantu yawaalikala pasipanu hawalikangashi, wantu woseri matawu gawu galembiti ndiri mushintola sha ukomu kwanjira kunyaawa kwa pasipanu, hawalikangashi kumwona nkanyama mkalipa ayu kwanja kalikaliti, shakapanu kafuwa na vinu hakalawili kayi. (Abysos g12) **9** "Panu pafiruwa mahala na luhalal. Mituwi saba ayi ndo vigongu saba mdala ayu kalivagiti. Mituwi ayi viraa ndo wafalumi saba. **10** Pakati pa wafalumi saba, wamhanu yawagamiliti kala, yumu kankali kankukolamlima na yumonga ulii kankali kwiza na pakasoka kafiruwa hakakolimlima kwa shipindi shididini. **11** Na nkanyama mkalipa ayu yakaweriti kankulikala kwanja, kumbiti vinu kalikala ndiri kayi ndo mafalumi gwa nani na yomberi viraa ndo yumu gwawu gwa walii saba na kuharabisiba. **12** "Magoli galii lilongu yagugawoniti ndo wafalumi lilongu weni hawenianji kukolamlima. Kumbiti hawapananwi uwezu wa kukolamlima kwa shipindi sha saa yimu pamuhera

na nkanyama mkalipa ulii. **13** Woseri awa lilongu wawera na nfiru yimu na hawamupanani nkanyama mkalipa ulii makakala na uwezu wawu. **14** Hawallkomangi na Mwanakondolu na kumbiti Mwanakondolu pamuhera na walii yakawashemiti na kuwasayagula weni ndo waminika hakawanki toziya yomberi ndo Mtuiwa gwa watuwa na Mfalumi gwa wafalumi." **15** Ntumintumi gwa kumpindi kang'ambira vilaa, "Mashi galii yagugawoniti palii pakalivagiti mndiyandiya ulii, ndo mapinga ga wantu wa kulawa kila isi, ukowu na luga. **16** Na magoli lilongu galii gagugawoniti na nkanyama mkalipa ulii hawamkalalili mndiyandiya ulii. Hawatoli kila shintu shakawera nashu na kumleka shivula hera, hawali vinofu nya nshimba yakuwi na kumlunguziya kwa motu. **17** Toziya Mlungu kalekera mumyoyu mwawu nfiru ya kutenda mafiliru gakuwi, su walijimirani womberi kwa womberi na kumpanana nkanyama mkalipa ayu makakala ga kukolamlima mpaka galii gagatakuliti Mlungu pagatendeka. **18** "Na mdala ulii yagumwoniti ndo lushi lulii lukulu lwaluwera na ukukolamlima wawaafalumi wa pasipanu."

**18** Paaga numwoni ntumintumi gwa kumpindi yumonga pakasuluka kulawa kumpindi kwa Mlungu. Kaweriti na uwezu mkulu na pasipanu pamulikwa na ng'ereng'eta yakuwi. **2** Su kabotanga pakalonga, "Gubomoka, Babiloni lushi lukulu lubomoka! Vinu guwera numba ya washamshera na guwera liboma nya rohu zidoda zyoseri, na vijaka nya wampongu wadoda na wakukalaziya. **3** Toziya maisi vyoseri galoweriti kwa divayi ikalipa ya kufira nentu uhumba wakuwi na wafalumi wa pasipanu watendit uhumba nayomberi. Na watenda byashala wa pasipanu wawera walunda kwa makakala ga matamata yakuwi." **4** Shakapanu mpiakanira liziwu lyamonga kulawa kumpindi lilongu, "Wantu waneni, muwuki kwakuwi! Su namtenda pamuhera na yomberi muvidoda vyakuwi, Su namwiza kupata makomangu gakuwi! **5** Toziya vidoda vyakuwi viviu nentu mpaka kumpindi, na Mlungu kagalyaluwa ndiri matendu gakuwi gadoda. **6** Mumtenderi ntambu yakawatenderiti, mumlipi mala mbili galii gakawatendiriti. Mumuhanganyili mulutekeru lwakuwi divayi ikalipa mala mbili nentu kuliku ilii yakawapananiti. **7** Mumpanani ntabiku na utama ntambu ya kulitumba kwakuwi, kulawirana na kulikala kwakuwi kwa makaliru ga kulinemeziya. Toziya kalikwisa mweni mumoyu, 'Nulikala panu, neni ndo malikiya. Neni na mkenja ndiri, ama hapeni mpatwi na shiwembu!' **8** Toziya ya aga makomangu gakuwi hagampati kwa lishaka limu, mauti na hinginiku na njala. Na yomberi hakalunguziwi motu, toziya Mtuiwa Mlungu yakamwazibu ndo kawera na makakala." **9** Wafalumi wa pasipanu yawatendit uhumba na yomberi na kulikala nayomberi makaliru ga kulinemeziya hawadayi na kulila shipindi pawawona lyosi nya lushi lulii lwankulungula kwakuwi. **10** Wankugoloka kwa kutali toziya ya kutila ntabiku yakuwi na kulonga, "Shodi! Shodi kwa gwenga lushi lukulu, gwee Babiloni, lushi lwalumanika na lwaluwera na makakala! Kwa shipindi sha saa yimu azabu yaku yankwiza." **11** Watenda byashala wa pasipanu hawalili na kwenginika, toziya kwaheera muntu yakahemera kayi vintu vyawu, **12** kwaheera kayi gwa kuhemera zahabu yawu na mpiya na vintu nya kunyaawa kwa mabuwi nya beyi nkulu na lulu na shitani na nguwu ya langi ya zambalawu na zya halili na nguwu nsheri na vyombu vyoseri nya kila

ntambu ya mitera ya gweka na vyombu vyoseri vyavinyawitwi kwa magoli ga ndembu na vintu vyoseri nya mitera ya beyi nkulu na nya shaba na shuma na ng'ereng'eta, **13** mdalasini na viwungu na ubani na manimani na divayi na lipaki na ubumu uherepa wa nganu na nganu na ng'ombi na kondolu na falasi na mbutuka zya kukwega na wamanda wawu na ata makaliru ga wantu. **14** Vintu vyoseri vyagufira guveri navi vyagamira, "Vintu vyoseri nya beyi ngulu na nya kultumbira hapani guviwoni kayi!" **15** Watenda byashala yawapati ulunda kulawirana na lushi alu, hawagoloki kutali toziya ya lyoga lya ntabika yakuwi. Womberi hawallili na kwiningika, **16** pawalonga, "Shodi! Shodi kwa lushi alu lukulu. Guvala nguwi zyazinyawitwi kwa shitani na zya zambalawu na nsheri na Kulihiripiziya kwa zahabu na vintu vyoseri nya kunyawa kwa mabuwi ga beyi nkulu na lulu! **17** Kwa saa yimu hera ulunda waku uwagamira!" Shakapanu walongoziya woseri wa mitumbwi na yawagenda mwanja gwawu na wanamashi na woseri yawatenda byashala kwa njira ya bahali na wagolokiti kwa kutali, **18** na pawawoniti lyosi lya motu gulii gwagumlunguziyyi mdala ulii, womberi waliliti kwa kubota, "Hakwenilawiri lushi gambira lushi alu lukulu!" **19** Wagalagata lidika pamituwi yawu pawalira kwa kubota na kudaya pawalonga, "Shodi! Shodi kwa gwenga lushi lukulu! Ndo lushi lweni woseri yawawera na mitumbwi mubahali walunditi kulawirana na ulunda wakuwi, mulisaa limu hera ulunda wakuwi uwuka!" **20** Memeleri kumpindi toziya ya uharibisiwu wakuwi. Memeleri wantu wa Mluntu, wantumintumi na wambuyi wa Mluntu! Mluntu kamwazibu toziya ya vitwatira vyakawatenderiti mwenga! **21** Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi yumu, yakawera na makakala kalinyasuliti libuwi likulu lyalilifana na lwalla, kalyasiti mubahali pakalonga, "Ntambu ira ayi Babiloni lushi lukulu halibomolwi na kwagamira nakamu. **22** Mliru gwa vinubi gwa msambu, mliru gwa wagomba luperembi na wagomba talumbeta hapani ipikaniriki kayi mngati mwaku. Kwahera fundi gwa ntambu yoseri ili yakiza kuwoneka kayi mngati mwaku na mliru gwa lwalla hapani lupikiniki kayi mngati mwaku. **23** Ulangala gwa shikoloboyi hapani gwoneki kayi mngati mwaku, nemeleru ya ndowa hapani ipikaniriki kayi mngati mwaku. Watenda byashala waku yawawerit wakulu pasipanu na kwa uhawi waku maisi goseri guwapotoziyyi!" **24** Lushi lulli lwazibiwitwi toziya ya likosa lya kwita mwazi gwa wambuyi wa Mluntu na wantu woseri wa Mluntu yatalikitulitwi pasipanu.

**19** Pa aga mpikaniriti liziu likulu gambira lipinga lya wantu wawuwa kumpindi pawalonga, "Kamzyumi Mluntu! Ulopoziya na ukwisa na makakala ndo vyakuwi mweni Mluntu gwetu!" **2** "Utoza wakuwi ndo wanakaka na wateratera. Kamtozi mndiyandiya mkulu ulii yakapapotoziyyi pasipanu kwa uhumba wakuwi. Mluntu kamtoza toziya ya kwita mwazi gwa wantumintumi wakuwi!" **3** Walonga kayi, "Kazymwi Mluntu! Lyosi lya motu gwa gulunguziya lushi alu hagukwensi kumpindi mashaka goseri!" (aiōn g165) **4** Na wazewi walii malongu mawili na msheshi na viwumbi walii wakomu wamsheshi, wasuntama pasi na wamguwiriti Mluntu yakalivagiti pasibanta sha ukulu pawalonga, "Yinal Kazymwi Mluntu!" **5** Shakapanu kulawiriti mliru kulawa mushibanta sha ukulu, "Mumzyumi

Mluntu gwetu mwenga wantumintumi wakuwi woseri, woseri yamumguwira Mluntu, wawanikana na wangali kumanikana." **6** Na mpikiniriti shintu gambira mliwu gwa lipinga likulu lya wantu na mliwu gwa mbuti ya mashi gavuwa gambira mbanda nkulu, lilonga, "Kazymwi Mluntu! Toziya Mtuwa Mluntu gwetu yakawera na makakala kakolamlima! **7** Tusekeleri na kunemelera, tumkwisi Mluntu yakawera mkulu, shipindi sha ndowa ya Mwanakondolu shisoka na mdala gwa ndowa kalitanda kala. **8** Kalekeziwa kulivalasiya nguwi ya shitani yiherepa, yayiherepit na yaying'ereng'eta!" Nguwi ayi ya shitani yiherepa ndo matendu gaherepa ga wanana galaga. **9** Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi kang'ambiriti, "Gulembi aga, mbaka walii yawashemiriti mumsambu gwa ndowa ya Mwanakondolu!" Kayi kang'ambiriti, "Avi ndo visoweru nya nakaka nya Mluntu." **10** Su neni nsuntama makukama kulongolu kwa magulu gakuwi, nfiriti kumguwira. Kumbiti yomberi kang'ambiriti, "Guleki! Neni ndo ntumintumi hera gambira gwenga na walongu waku, twawoseri twawakapitatu kwa Yesu. Gumguwiri Mluntu! Wantu yawampitaulira Yesu walonguziwa na Rohu yakawalongoziyyi wambuyi wa Mluntu." **11** Su moniti kumpindi kuvuguka na kweni aku kuweriti na falasi yumu mfufu na yakakwena pa falasi ayu kashemitwi Mwaminika na Nakaka. Ayu kankutoza na kulikomanga ngondu kwa teratera. **12** Masu gakuwi gawera gambira limpamba lya motu na kaueriti kavala mijenjeri mivuwa pamtuwi. Kaueriti kalembwa litawu lye ni kwa hera muntu yakalimaniti ira ulamweni. **13** Kavaliti nguwi yayilowanizitwi mumwazi. Litawu lyakuwi ndo "Shisoweru sha Mluntu." **14** Mashonta wa kumpindi yawavaliti nguwi ziherpa mfufu nya kitani, wamfatiti pawawera wakwena falasi wafufu. **15** Upanga ukola ulawa mumlolomu mwakuwi na kwa upanga awu hakawakanki wantu woseri wa maisi. Yomberi ndo hakawakolimlima kwa luhonga lwa shuma na kuyikama divayi pahala pa kukamira zyabibu, pahala pa maya ga Mluntu Yakawera na Makakala. **16** Panguwu yakuwi na pamagulu gakuwi, kaueriti kalembwa, "Mfalumi gwa wafalumi na Mtuwa gwa watuwa." **17** Su numwoniti ntumintumi gwa kumpindi yumu kagoloka pamshenji. Kabota na kuwagambira wampongu woseri yawawerit wankuguluka kulyiera, "Mwizi Mjojiniki pamuhera mumsambu mkulu gwa Mluntu. **18** Mwizi mwakaziliyi nshimba nya wafalumi na zya wakulu wa mashonta na zya wantu yawawera na makakala na zya falasi na yawakwena falasi. Mwizi muziliyi nshimba nya wantu woseri pawera walekeri ama wamanda, wamanika na wangali kumanikana." **19** Shakapanu moniti nkanyama mkalipa yumu ulii na mfalumi gwa pasipanu na shonta gwawu wajojinika pamuhera su walikomangi na ulii yakalivagiti pa falasi mfufu pamuhera na mashonta wakuwi. **20** Kumbiti nkanyama mkalipa ayu wamtoliti lopola pamuhera na mbuyi gwa kupayira yakaweriti kankutenda mauauza palongolu pakuli. Kwa mauauza aga, yomberi kawapotoziyyi walii yawaweriti na shimaniziru sha nkanyama mkalipa ulii na walii yawashiguwiriti shinyagu shakuwi. Mkanyama mkalipa ayu pamuhera na mbuyi ayu gwa kupayira wasitwi woseri wawili, pawawera wakomu mngati mwa litanda lyalimema mabuwi ga baluti yagayaka motu, (Limnē Pyr g3041 g4442) **21** na mashonta wawu walagitwi kwa upanga wawulawiti mumlolomu mwa ulii

yakakwena pa falasi mfufu. Wampongu woseri wikuziyitwi kwa vinofu vyawu.

**20** Shakapanu numwona ntumintumi gwa kumpindi yamu kankusuluka kulawa kumpindi pakaweriti na funguwu wa mlyangu gwa lirindi lyahera upereru na mnyololu mkulu muliwoku mwakuwi. (Abyssos g12) **2** Kamkamula njoka mkulu ulii, njoka gwa makashu, ndomweni Mkondola ama Shetani na kamtawa kwa mnyololu kwa vinja elufu yimu. **3** Ntumintumi gwa kumpindi kamwasiti mulirindi lyahera upereru, kagutatiti mlyangu gwa kwingilira aka na kagutula mfindiku, su nakaweza kayi kugapotoziya maisi mpaka pavisoka vinja elufu yimu. Kumbiti pa vinja avi ndo mpaka wamvugulili kayi, kwa katetu hera. (Abyssos g12) **4** Shakapanu moniti vibanta nya wafalumi na wantu yawalivagit i pakuwi, wantu awa wapananitwi uwedu wa kutoza. Moniti vira a myoyu ya walii yawaweriti yawadumulitwi toziya wapitawuliti kuwera Yesu kagubutulitwi na toziya ya shisoweri sha Mluntu. Womberi wamguviriti ndiri nkanyama mkalipa ulii ama shinyagu shakuwi, watuliti ndiri shimaniziru pavivunju vyawu ama pamawoku gawu. Wapatiti kayi ukomu na wakolitimlima gambira wafalumi pamuhera na Kristu kwa vinja elufu yimu. **5** Wamonga walii yawahowiti wapatiti ndiri ukomu mpaka vinja elufu yimu ikamiliki. Awu ndo uzyukisitu wa kwanja. **6** Watekeleriti na wanaganala kwa woseri yawayatenda pamuhera muuyukisitu awu wa kwanja. Kuhowa kwa pili hapeni kuweri na makakala kwa womberi, hawaweri watambika wa Mluntu na wantu wa Kristu Mkombola na hawakolimlima gambira wafalumi pamuhera nayomberi kwa vinja elufu yimu. **7** Shipindi sha vinja elufu yimu pashisokiti, Shetani hakavugulilwi kulawa kushibetubetu kwakuwi. **8** Su hakalawi kunja kugapotoziya maisi goseri ga wega zyoseri zya pasipanu, wantu awa hawashemwi Gogu na Magogu. Shetani hakajojini pamuhera kwajili ya ngondi na womberi hawaweri wawuwa gambira mhanga gwa kumpwani. **9** Wapititi muisi yoseri, waizyengikiti kambi ya wantu wa Mluntu, lushi lwalufirwa na Mluntu. Kumbiti motu gusuluka kulawa kumpindi na kuwalunguziya nakamu. **10** Na Mkondola yakaweriti kankuwapotuzi, wamwasiti multanda lya lyalimemiti mabuwi ga baluti yagayaka motu gwa shibiriti, mwamuweriti nkanyama mkalipa ulii na mbuyi ulii gwa kupayira na womberi hawatabiki paliwala na pashiru mashaka goseri. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) **11** Shakapanu moniti shibanta shikulu sha ukulu shiweri na ulii yakalivaga pakuwi. Pasipanu na kumpindi viwukiti kulongolu kwakuwi na viwonikaniti ndiri kayi. **12** Na nuwawoniti wantu yawahowiti, wamanika na wangali kumanika, wagoloka palongolu pa shibanta sha ukulu na vintora vigubutulitwi. Shintola shamonga, ndo shintola sha ukomu, washivuguliti vira. Yawahowiti watozitwi kulawirana na matendu gawu ntambu yayilebitwi muvintola avi. **13** Bahali iwalaviyiti kunja yawahowiti yawahowiti mnngati mwakuwi, kuhowa na lirindi lyalihera upeleri viwalaviyiti kunja yawahowiti yawahowiti mnngati mwakuwi. Kila yamu wamtoziti kulawirana na matendu gakuwi. (Hadēs g86) **14** Shakapanu kuhowa na lirindi lyalihera upeleri viyasitwi multanda lya motu. Litanda ali lya motu ndo kuhowa kwa pili. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) **15** Muntu yoseri, litawu

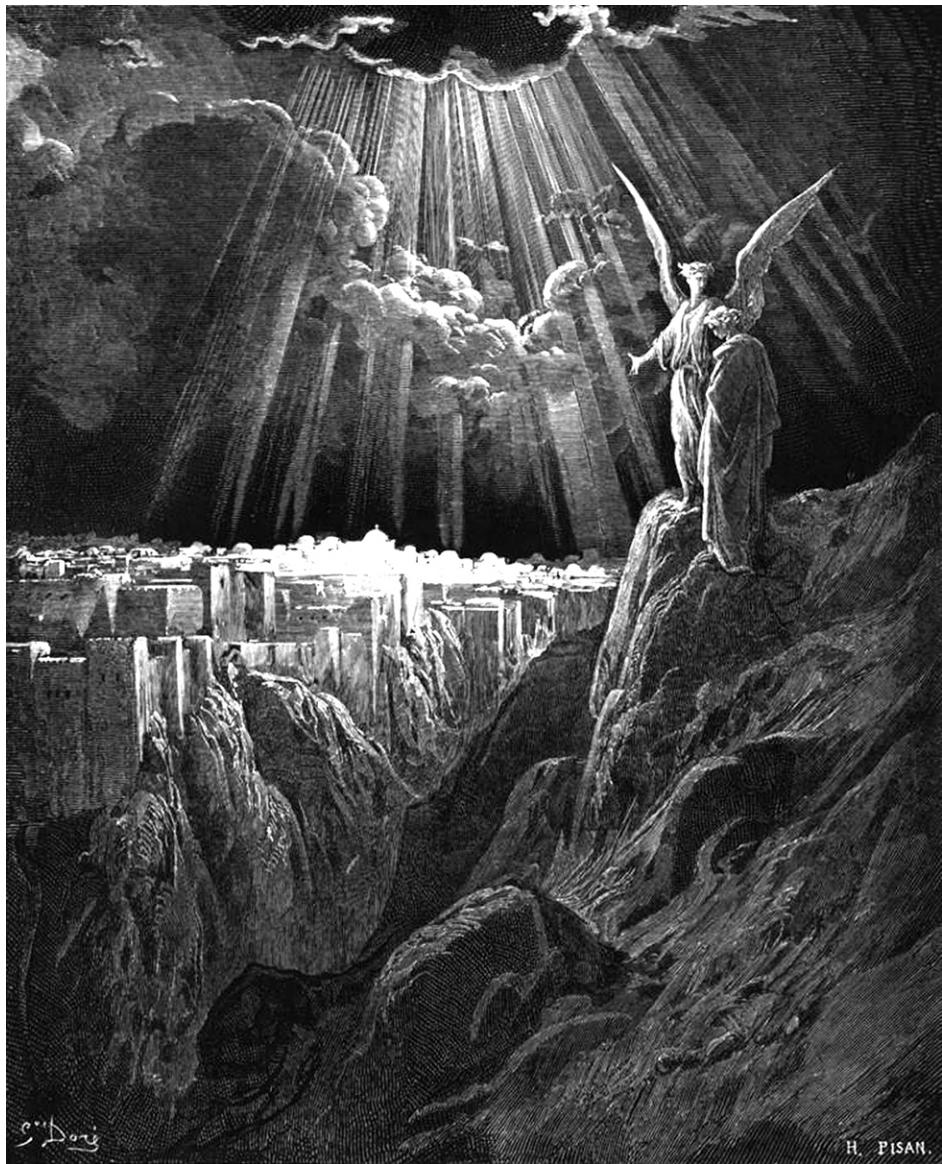
iyakuwi liwoneka ndiri mushintola sha ukomu, kasitwi multanda lya motu. (Limnē Pyr g3041 g4442)

**21** Shakapanu moniti mpindi ya syayi na isi ya syayi. Kumpindi kului kwa kwanja na pasipanu pa kwanja viwukiti na bahali iweriti ndiri kayi. **2** Nuluwona lushi lunanagala, Yerusalem ya syayi, palusuluka kulawa kumpindi kwa Mluntu. Luweriti litandirwa weri gambira mdala gwa ndowa yakaheripizitwi kala kuliwona na mpalu gwakuwi. **3** Shakapanu mpikaniriti liziwi likulu kulawa mushibanta sha ufalumi lilonga, "Guloli! Kaya ya Mluntu pamuhera na wantu. Hakalikali pakati pawu, nawomberi hawaweri wantu wakuwi, nayomberi hakaweri Mluntu gwawu. **4** Yomberi hakapukuti masozi gawu goseri, toziya kuhowa hapeni kuweri kayi ama utama amu kulisila amu kutama toziya pasipanu pagona papita." **5** Shakapanu ulii yakalivagit pashibanta sha ufalumi kalonga, "Guloli, nankutenda goseri gasyayi." Kayi kang'ambira, "Gulembi shiwtatira ashi, toziya visoweru avi ndo nya ujimirika na nya nakaka!" **6** Kayi kang'ambira, "Gatimiya! Neni mwanjiru na mperelu, Neni ndo gwa kwanja na gwa upeleru. Yakayimuluwa hanumpanani shilanda sha hera kulawa mumbwiru ya mashi ga ukomu. **7** Mkanka yoseri hakanki ashi, na neni hanweri Mluntu gwakuwi, nayomberi hakaweri mwana gwangu. **8** Kumbiti wantu yawawera na lyoga na yawayimira ndiri na yawagamira na yawalaga na wahumba na wahawi na yawaguwira vinyagu na yawapayira woseri na pahala pawu ndo hapaweri multanda lyalimema mabuwi ga baluti yagayaka motu, aku ndo kuhowa kwa pili." (Limnē Pyr g3041 g4442) **9** Su yamu gwa wantumintumi wa kumpindi saba walii yawaweriti na mabakuli saba galii yagamemiti makomangu saba ga upeleru, kiziti na kung'ambira, "Gwizi! Na neni hanukulanguziye mdala gwa ndowa, mdala gwakuwi Mwanakondolu!" **10** Su Rohu gwa Mluntu kanjegiti na ntumintumi gwa kumpindi kankweneziya palugongu lutali nentu. Kananguziyyi lushi lunanagala, Yerusalem palusuluka kulawa kumpindi, **11** pawung'ereng'eta ukwisa wa Mluntu. Ulangala wakuwi uweriti gambira libuwi lya beyi nkulu lyalishemwa yasipi, gambira mabuwi gaherepa nentu ga beyi nkulu, lilangala gambira libuwi lyalimulika. **12** Shiweriti na shibambaza sha liboma shitali na shikulu, lwaluwera na mlyangu malongu na mawili na kila gumu guloleriti na ntumintumi gwa kumpindi. Pa kila mlyangu palebitwi matawu ga makabila liblongu na mawili ga Israeli. **13** Kuweriti na mlyangu mikulu mitatu, uwega wa kwagulawiti mshenji kuweriti na mlyangu mikulu mitatu na kushana mlyangu mikulu mitatu na uwega wa kusika kuweriti na mlyangu mikulu mitatu na uwega wa kwaguzyetiti mshenji kuweriti na mlyangu mikulu mitatu. **14** Vibambaza nya lushi alu viweriti vinyawa kwa mabuwi galyanjiru liblongu na mawili na kila libuwi lya lyanjiru palebitwi litawu limu lya wantumintumi liblongu na wawili wa Mwanakondolu. **15** Su ntumintumi gwa kumpindi yakatakukuli naneni kaweriti na lubiki lwa zaabu lwa kupimira lushi, mlyangu yakuwi na liboma lyakuwi. **16** Lushi alu luweriti teratera kwa upana na utali wakuwi. Ntumintumi gwa kumpindi kalupima lushi alu kwa shibiki shakuwi, luweriti na utali, upana na utali wa kugenga panani, handa kilumita elufu mbili na miya msheshi. **17** Ntumintumi gwa kumpindi kashipimitti shibambaza shakuwi

viraa, nasheni shiweriti na upana wakuwi mita malongu sita kwa shipimu sha masu ga shimuntu, ntumintumi gwa kumpindi katendiriti. **18** Shibambaza ashi shiweriti washinyawa kwa mabuwi masherit ga beyi nkulu yagashemwa yasipi na lushi lweni luweriti walunyawa kwa zaabu iherepa, ilangala gambira libuwi lyalimulikiti. **19** Mabuwi ga lyanjru ga shibambaza gaweriti gaheripiziwa kwa kila ntambu ya mabuwi ga beyi nkulu. Libuwi lya kwanja lya lyanjru lweriti libuwi lya beyi nkulu lyalishemwa yasipi lya pili yakuti samawati lya tatu kalikedoni lya msheshi zumaridi, **20** lya mhanu saroniki lya sita akiki lya saba krisolitu lya nane zabalajadi lya tisa topazi lya lilongu krisoparaso lya lilongu na yimu yasintu na lya lilongu na mbili ametistu. **21** Na milyangu lilongu ilii na miwili iweriti lulu lilongu na miwili, kila mlyangu guweriti wagunyawa kwa lulu yimu. Njira nkulu ya lushi iweriti wayinyawa kwa zaabu iherepa, yilangala handa libuwi lyalimulika. **22** Moniti ndiri Numba ya Mlungu mulushi alu, toziya Mtuwa Mlungu Yakawera na Makakala na Mwanakondolu wa amu pahala pakuwi. **23** Lushi alu lufira ndiri mshenji pota lyezi kulangalira, toziya ukwisa wa Mlungu gulangaziya na Mwanakondolu ndo shikoluboyi shakuwi. **24** Wantu wa maisi hawalikali mugulangala gwakuwi na wafalumi wa pasipanu hauwejegeri ulunda wawu. **25** Milyangu ya lushi alu hayiweri lupalahera paliwala poseri, toziya amu hapeni kuweri na pashiru. **26** Ukwisa na ligoya wa maisi havijegwi mngati amu. **27** Kumbiti kwahera shoseri shashiweriti shihumba hashingiri nakamu, ama mutu yoseri yamatenda vitwatira vya kukalaziya ama vya mpayu hapeni kingiri amu. Ndo wantu walii hera yawalembiriti mushintola sha ukomu sha Mwanakondolu ndo hawingiri amu.

**22** Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi kananguziya lushemba lwa mashi ga ukomu galangala gambira gametameta, pagalawa mushibanta sha ufalumi sha Mlungu na Mwanakondolu. **2** Lushemba alu unyililikiti kuitira pakati pa njira nkulu ya lushi. Pampeku pa lushemba alu kila uwega paweriti na mtera wa ukomu yagulera mabwajubwaju mala lilongu na mbili kila mwezi. Na mahamba gakuwi ndo mgota gwa kuwaponizya wantu wa maisi goseri. **3** Kwahera shintu shoseri shashipangiliriti hashiweri mulushi alu. Shibanta sha ufalumi sha Mlungu na sha Mwanakondolu hashiweri mulushi alu na wantumintumi wakuwi hawamguwira. **4** Hawashiwon sheni shakuwi na litawu lyakuwi halilembwi muvyyeni vyawu. **5** Pashiru hapeni paweri kayi na hapeni wafiri gulangala gwa shikoluboyi ama gulangala gwa mshenji, toziya Mtuwa Mlungu hakawalangaliri, hawakolimlima gambira wafulumi mashaka goseri. (aiōn q165) **6** Shakapanu ntumintumi gwa kumpindi kang'ambira, "Visoweru avi ndo vyanakaka na vya kujimilika. Mtuwa Mlungu yakawapanana wambuyi wakuwi Rohu gwakuwi, kamtumiti ntumintumi gwa kumpindi gwakuwi kawalanguziyi wantumintumi wakuwi vitwatira vyenimaka vilawiri kanongola." **7** Yesu kalonga, "Gupikaniri! Niza kanongola. Mbaka yakuwi yakavitenda visoweru vya umbuyi wa Mlungu yaviwera mushintola ashi." **8** Neni Yohani, yanuvivoniti na kuvipikinira vitwatira avi. Pampikaniriti kala na kuwona, namsuntamaliriti makukama kulongolu kwa magulu ga ntumintumi gwa kumpindi ayu yakananguziyi vitwatira avi, nfiriti

kumguwira. **9** Kumbiti yomberi kang'ambira, "Guleki! Neni ndo ntumintumi hera gambira gwenga na walongu waku wambuyi wa Mlungu na woseri yawagajimira malagaliru yagawera mushintola ashi. Gumguwiri Mlungi!" **10** Kayi kang'ambira, "Nagutula mfindiku visoweru vya umbuyi wa Mlungu yauwera mushintola ashi, toziya shipindi shapakwegera. **11** Su yamatenda ukondola na kendereyi kutenda ukondola na yakawera mdoda kendereyi kuwera mdoda, yamatenda Maherit na kongeri kutenda Maherit na yakawera mnanagala na kongeri kuwera mnanagala." **12** Yesu kalonga, "Gupikaniri! Nankwiza kanongola na lifupu mmawoku mwangu lyakumpanana kila yumu kulawirana na matendu gakuwi. **13** Neni Alifa na Omega, gwa kwanja na gwa upeleru, yomberi mwanjiru gwa vintu vyoseri na yakavimalira vintu vyoseri." **14** Mbaka yawu walii yawagulula nguwu zyawu, wapati kuwera na ukamilika ya kuliya libwajubwaju lya mtera gwa ukomu na kwingira mlushi kwa kuitira mumilyangu yakuwi. **15** Aku kunja kwana wantu wana matendu madoda kumbiti wang'ang'a na wahawi na wahumba na walaga na yawaviguwira vinyagu na woseri yawafira kulonga upaya, hawalikali kunja lwa lushi. **16** "Neni Yesu, numtuma ntumintumi gwangu gwa kumpindi kawagambizi ukapitawu wa vitwatira avi muvipinga vya wantu vyavimimiru Yesu. Neni ndo mwiwuka gwa lukolu lwa Dawudi. Neni ndo ntodonu ya mandawira!" **17** Rohu wa Mlungu na Mdala gwa ndowa wankulonga, "Gwizi!" Kila mutu yakapikanira aga na kalongi, "Gwizi!" Yakawera na yumiluwa na kizi, yakafira na katoli mashi ga ukomu hera. **18** Neni Yohani nuwaberiziyi woseri yawapikanira visoweru vya umbuyi wa Mlungu vyavivwera mushintola ashi, Mutu yoseri pakongera shoseri muvitwatira avi, Mlungu hakamtendi katabiki kwa makomangu yagalembiti mushintola ashi. **19** Na mutu yoseri pakapungula shoseri muvisoweru vya umbuyi awu wa Mlungu yauwera mushintola ashi, Mlungu hakampoki lifungu lyakuwi mumteria gwa ukomu na semu yakuwi mulushi lunanagala, vilii vyavilembiti mushintola ashi. **20** Nayomberi yakalaviya ukapitawu kuusu vitwatira avi kalonga, "Nakaka nankwiza kanongola." Yina hangu. Gwizi Mtuwa Yesu! **21** Manemu ga Mtuwa Yesu, gaweri pamuhera na mwenga. Yina hangu.



Nuluwona lushi lunanagala, Yerusalem ya syayi, palusuluka kulawa kumpindi kwa Mlungu.  
Luweriti litandirwa weri gambira mdala gwa ndowa yakaheripizitwi kala kuliwona na mpalu  
gwakuwi. Shakapanu mpikaniriti liziwu likulu kulawa mushibanta sha ufalumi lilonga, "Guloli!  
Kaya ya Mlungu pamuhera na wantu. Hakalikali pakati pawu, nawomberi hawaweri wantu  
wakuwi, nayomberi hakaweri Mlungu gwawu.

Ugubutulu 21:2-3

# Reader's Guide

Pogolo at [AionianBible.org/Readers-Guide](http://AionianBible.org/Readers-Guide)

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

# Glossary

Pogolo at [AionianBible.org/Glossary](http://AionianBible.org/Glossary)

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

## **Abyssos** g12

*Greek:* proper noun, place

*Usage:* 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

*Meaning:*

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

## **aïdios** g126

*Greek:* adjective

*Usage:* 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

*Meaning:*

Lasting, enduring forever, eternal.

## **aiōn** g165

*Greek:* noun

*Usage:* 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

*Meaning:*

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

## **aiōnios** g166

*Greek:* adjective

*Usage:* 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

*Meaning:*

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

## **eleēsē** g1653

*Greek:* verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

*Usage:* 1 time in this conjugation, Romans 11:32

*Meaning:*

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See [ntgreek.org](http://ntgreek.org).

**Geenna** g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

**Hadēs** g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

**Limnē Pyr** g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

**Sheol** h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

**Tartaroō** g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

# Glossary +

[AionianBible.org/Bibles/Pogolo---Pogoro-Bible/Noted](http://AionianBible.org/Bibles/Pogolo---Pogoro-Bible/Noted)

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 201 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. \* The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

## **Abyssos**

Luka 8:31  
Warumi 10:7  
Ugubutulu 9:1  
Ugubutulu 9:2  
Ugubutulu 9:11  
Ugubutulu 11:7  
Ugubutulu 17:8  
Ugubutulu 20:1  
Ugubutulu 20:3

Matendu 3:21  
Matendu 15:18  
Warumi 1:25  
Warumi 9:5  
Warumi 11:36  
Warumi 12:2  
Warumi 16:27  
1 Wakorintu 1:20  
1 Wakorintu 2:6  
1 Wakorintu 2:7  
1 Wakorintu 2:8  
1 Wakorintu 3:18  
1 Wakorintu 8:13  
1 Wakorintu 10:11  
2 Wakorintu 4:4  
2 Wakorintu 9:9  
2 Wakorintu 11:31  
Wagalatiya 1:4  
Wagalatiya 1:5  
Waefesu 1:21  
Waefesu 2:2  
Waefesu 2:7  
Waefesu 3:9  
Waefesu 3:11  
Waefesu 3:21  
Waefesu 6:12  
Watilipi 4:20  
Wakolosayi 1:26  
1 Timotewu 1:17  
1 Timotewu 6:17  
2 Timotewu 4:10  
2 Timotewu 4:18  
Titu 2:12  
Waebulaniya 1:2  
Waebulaniya 1:8  
Waebulaniya 5:6  
Waebulaniya 6:5  
Waebulaniya 6:20  
Waebulaniya 7:17  
Waebulaniya 7:21  
Waebulaniya 7:24  
Waebulaniya 7:28  
Waebulaniya 9:26  
Waebulaniya 11:3  
Waebulaniya 13:8  
Waebulaniya 13:21  
1 Peteru 1:23

1 Peteru 1:25  
1 Peteru 4:11  
1 Peteru 5:11  
2 Peteru 3:18  
1 Yohani 2:17  
2 Yohani 1:2  
Yuda 1:13  
Yuda 1:25  
Ugubutulu 1:6  
Ugubutulu 1:18  
Ugubutulu 4:9  
Ugubutulu 4:10  
Ugubutulu 5:13  
Ugubutulu 7:12  
Ugubutulu 10:6  
Ugubutulu 11:15  
Ugubutulu 14:11  
Ugubutulu 15:7  
Ugubutulu 19:3  
Ugubutulu 20:10  
Ugubutulu 22:5

**aiōnios**

Matayu 18:8  
Matayu 19:16  
Matayu 19:29  
Matayu 25:41  
Matayu 25:46  
Mariku 3:29  
Mariku 10:17  
Mariku 10:30  
Luka 10:25  
Luka 16:9  
Luka 18:18  
Luka 18:30  
Yohani 3:15  
Yohani 3:16  
Yohani 3:36  
Yohani 4:14  
Yohani 4:36  
Yohani 5:24  
Yohani 5:39  
Yohani 6:27  
Yohani 6:40  
Yohani 6:47  
Yohani 6:54  
Yohani 6:68

## **aīdios**

Warumi 1:20  
Yuda 1:6

## **aiōn**

Matayu 12:32  
Matayu 13:22  
Matayu 13:39  
Matayu 13:40  
Matayu 13:49  
Matayu 21:19  
Matayu 24:3  
Matayu 28:20  
Mariku 3:29  
Mariku 4:19  
Mariku 10:30  
Mariku 11:14  
Luka 1:33  
Luka 1:55  
Luka 1:70  
Luka 16:8  
Luka 18:30  
Luka 20:34  
Luka 20:35  
Yohani 4:14  
Yohani 6:51  
Yohani 6:58  
Yohani 8:35  
Yohani 8:51  
Yohani 8:52  
Yohani 9:32  
Yohani 10:28  
Yohani 11:26  
Yohani 12:34  
Yohani 13:8  
Yohani 14:16

Yohani 10:28  
Yohani 12:25  
Yohani 12:50  
Yohani 17:2  
Yohani 17:3  
Matendu 13:46  
Matendu 13:48  
Warumi 2:7  
Warumi 5:21  
Warumi 6:22  
Warumi 6:23  
Warumi 16:25  
Warumi 16:26  
2 Wakorintu 4:17  
2 Wakorintu 4:18  
2 Wakorintu 5:1  
Wagalatiya 6:8  
2 Watesaloniki 1:9  
2 Watesaloniki 2:16  
1 Timotewu 1:16  
1 Timotewu 6:12  
1 Timotewu 6:16  
1 Timotewu 6:19  
2 Timotewu 1:9  
2 Timotewu 2:10  
Titu 1:2  
Titu 3:7  
Filimoni 1:15  
Waebulaniya 5:9  
Waebulaniya 6:2  
Waebulaniya 9:12  
Waebulaniya 9:14  
Waebulaniya 9:15  
Waebulaniya 13:20  
1 Peteru 5:10  
2 Peteru 1:11  
1 Yohani 1:2  
1 Yohani 2:25  
1 Yohani 3:15  
1 Yohani 5:11  
1 Yohani 5:13  
1 Yohani 5:20  
Yuda 1:7  
Yuda 1:21  
Ugubutulu 14:6

## ***eleēsē***

Warumi 11:32

## ***Geenna***

Matayu 5:22  
Matayu 5:29  
Matayu 5:30  
Matayu 10:28  
Matayu 18:9  
Matayu 23:15  
Matayu 23:33

Mariku 9:43  
Mariku 9:45  
Mariku 9:47  
Luka 12:5  
Yakobu 3:6  
***Hadēs***  
Matayu 11:23  
Matayu 16:18  
Luka 10:15  
Luka 16:23  
Matendu 2:27  
Matendu 2:31  
1 Wakorintu 15:55  
Ugubutulu 1:18  
Ugubutulu 6:8  
Ugubutulu 20:13  
Ugubutulu 20:14

## ***Limnē Pyr***

Ugubutulu 19:20  
Ugubutulu 20:10  
Ugubutulu 20:14  
Ugubutulu 20:15  
Ugubutulu 21:8

## ***Sheol***

Genesis 37:35  
Genesis 42:38  
Genesis 44:29  
Genesis 44:31  
Numbers 16:30  
Numbers 16:33  
Deuteronomy 32:22  
1 Samuel 2:6  
2 Samuel 22:6  
1 Kings 2:6  
1 Kings 2:9  
Job 7:9  
Job 11:8  
Job 14:13  
Job 17:13  
Job 17:16  
Job 21:13  
Job 24:19  
Job 26:6

Psalms 6:5  
Psalms 9:17  
Psalms 16:10  
Psalms 18:5  
Psalms 30:3  
Psalms 31:17  
Psalms 49:14  
Psalms 49:15  
Psalms 55:15  
Psalms 86:13  
Psalms 88:3

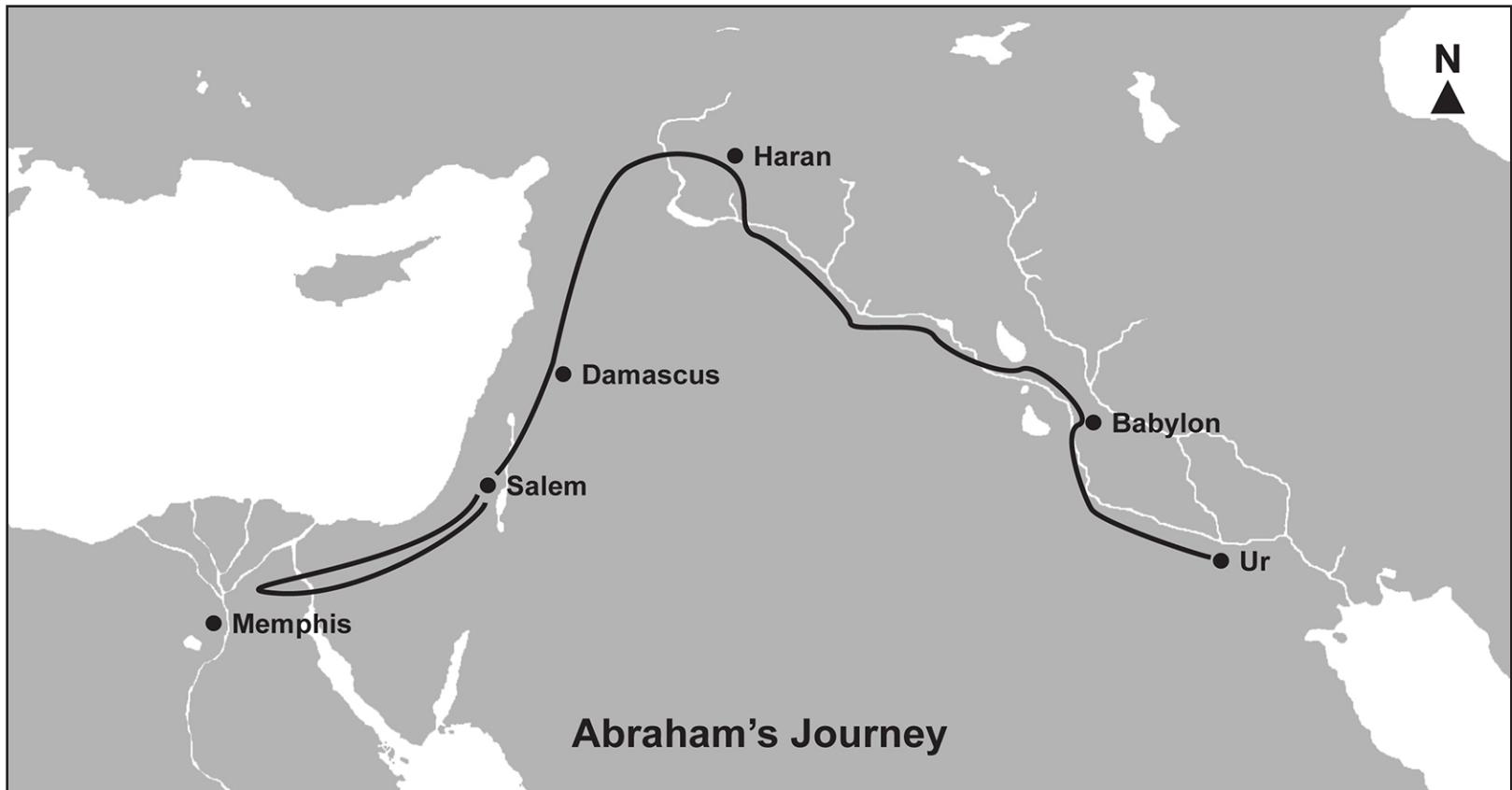
Psalms 89:48  
Psalms 116:3  
Psalms 139:8  
Psalms 141:7  
Proverbs 1:12  
Proverbs 5:5  
Proverbs 7:27  
Proverbs 9:18  
Proverbs 15:11  
Proverbs 15:24  
Proverbs 23:14  
Proverbs 27:20  
Proverbs 30:16  
Ecclesiastes 9:10  
Song of Solomon 8:6  
Isaiah 5:14  
Isaiah 7:11  
Isaiah 14:9  
Isaiah 14:11  
Isaiah 14:15  
Isaiah 28:15  
Isaiah 28:18  
Isaiah 38:10  
Isaiah 38:18  
Isaiah 57:9  
Ezekiel 31:15  
Ezekiel 31:16  
Ezekiel 31:17  
Ezekiel 32:21  
Ezekiel 32:27  
Hosea 13:14  
Amos 9:2  
Jonah 2:2  
Habakkuk 2:5

## ***Tartaroō***

2 Peteru 2:4

## ***Questioned***

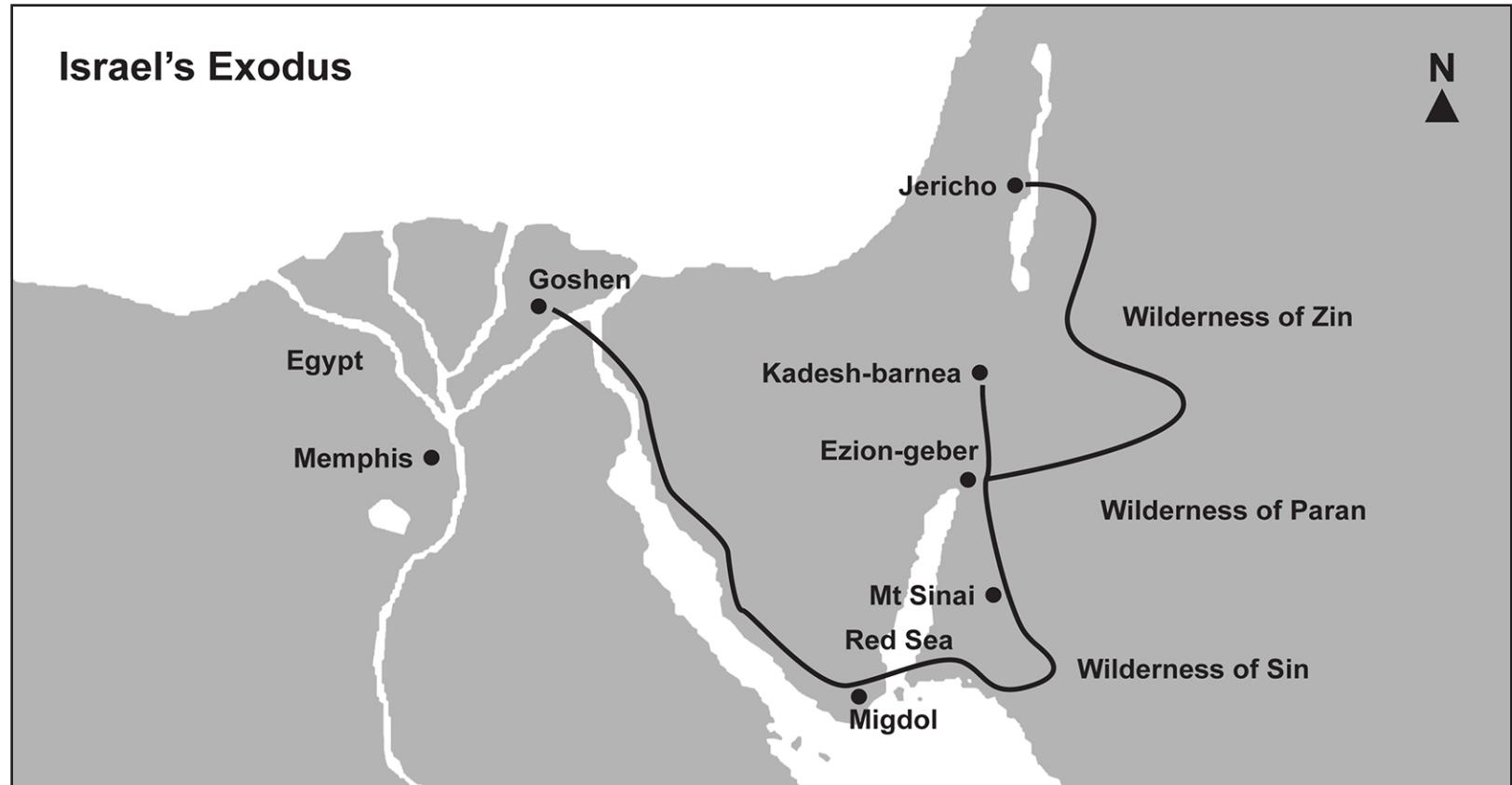
Matayu 13:42  
Matayu 13:50



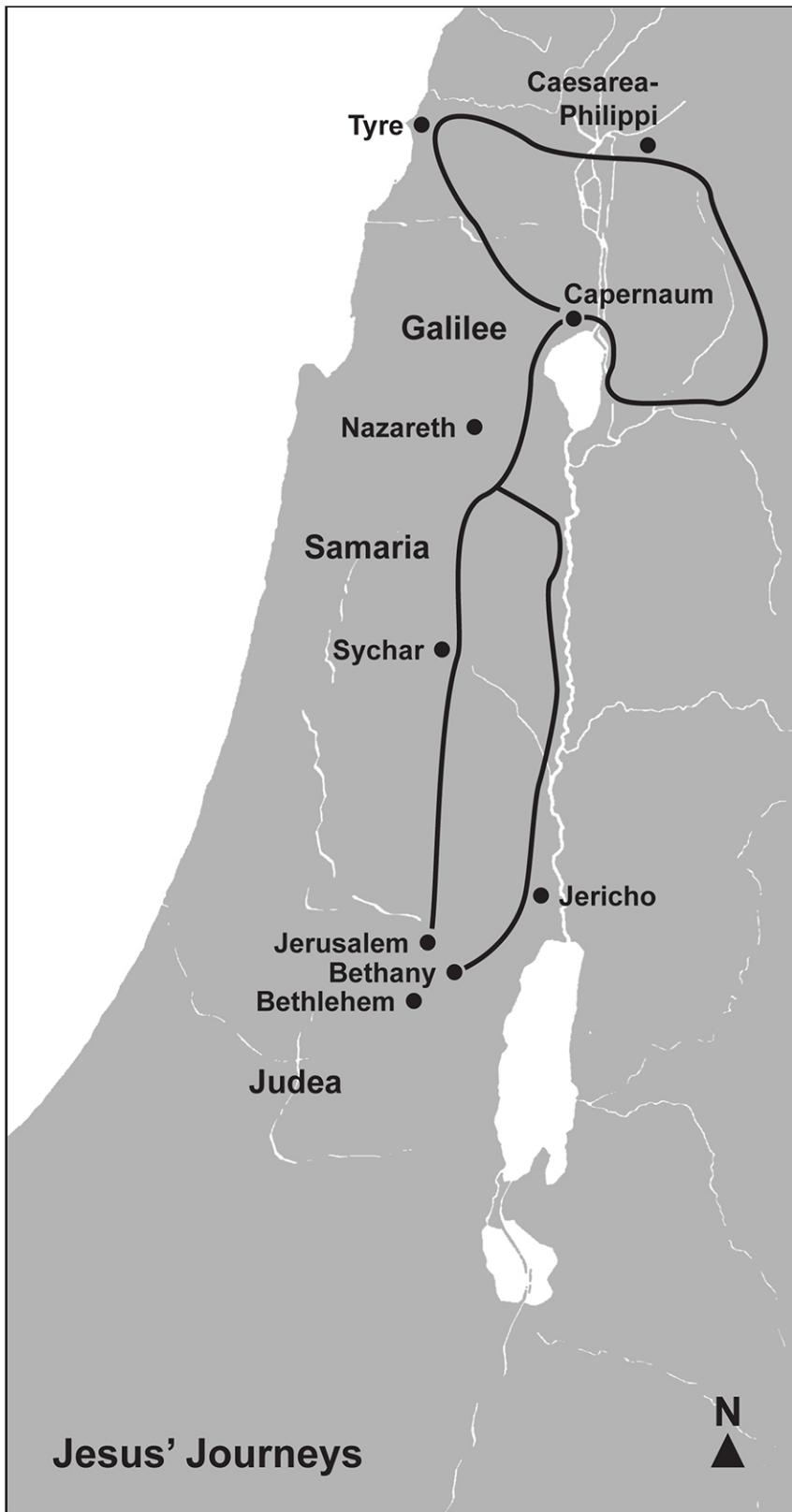
Kwa njimiru Aburahamu kamupikaniriti Mlungu pakashemitwi kagendi muisi Mlungu mekampanani iweri yakuwi.  
Tembera kavimana ndiri pakaweriti kankugenda, Aburahamu kawukiti. - Waebulaniya 11:8

## Israel's Exodus

N



*"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17*



**Jesus' Journeys**

Toziya Mwana gwa muntu kiza ndiri wamtenderi, ira kuwatendera na kulavia ukomu wakuwi uveri shilipira sha wantu wavuwa. - Mariku 10:45



Neni Paulu mmanda gwa Kristu Yesu, Mlungu kansyaguliti neni weri ntumintumi na yakanshemiti mbweri Shisoweru shakuwi Shiwigira. - Warumi 1:1

## **Creation 4004 B.C.**

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

**Jesus Christ born 4 B.C.**

## **New Heavens and Earth**

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

**Resurrected 33 A.D.**

What are we? ►			Genesis 1:26 - 2:3 Mankind is created in God's image, male and female He created us					
How are we sinful? ►			Romans 5:12-19 Sin entered the world through Adam and then death through sin					
When are we? ▼								
Where are we?			Innocence		Fallen			Glory
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age
								New Heavens and Earth
Who are we? ►	God	Father	John 10:30  God's perfect fellowship	Genesis 1:31  God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3  God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
		Son			John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Ephesians 2:1-5  Serving the Savior or Satan on Earth  Luke 16:22 Blessed in Paradise  Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment  Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command	Genesis 1:1  No Creation No people	Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth			Matthew 25:41 Revelation 20:10  Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise			
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment			
	Angels	Holy			Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command			
		Imprisoned	2 Peter 2:4, Jude 6  Imprisoned in Tartarus  Genesis 1:31  No Fall No unholy Angels	Genesis 1:31  No Fall No unholy Angels	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus	Revelation 20:13 Thalaasa  Revelation 19:20 Lake of Fire  Revelation 20:2 Abyss		
		Fugitive			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			
		First Beast						
		False Prophet						
		Satan						
Why are we? ►			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7 For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all					

# Destiny

Pogolo at [AionianBible.org/Destiny](http://AionianBible.org/Destiny)

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament Sheol and New Testament Hadēs, 2) Geenna, 3) Tartaroō, 4) Abyssos, 5) Limnē Pyr, 6) Paradise, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail,*" Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up,*" Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid,*" because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, "*You did not choose me, but I chose you,*" John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.



## World Nations

Su mgendi kwa wantu wa makabila goseri kila pahala na muwatendi waweri wafundwa wangu, muwabatizi mulitawu lya Tati na Mwana na Rohu Mnanagala, - Matayu 28:19